Ingo Schulze ♦
Peter Holtz
Lector:
Nicoleta

Colecţia
Roman

Arsenie
Tehnoredac
tor: Carmen
Dumitrescu
Coperta:
Florin
Afloarei

Colecţia
Roman

Editura
EuroPress
Group OP-
22, CP-113,
Sector 1,
Bucureşti,
Cod

Colecţia
Roman

014780,
România
Tel/Fax:
+4021-212
56 92;
+4021-310
66 18 E-

Colecția
Roman

mail:
office@europress.ro
www.europressgroup.ro

Colecţia
Roman

Anul
apariţiei:
2021 Ediţie
Digitală
(pdf) ISBN
978-606-
668-266-4

Colecția
Roman

Originally
published
as „Peter
Holtz”
C
o
p

Colecția
Roman

yr
ig
h
t
©
2
0

Colecția
Roman

1
7
S.
Fi
s
c
h

Colecția
Roman

Verlag

Colecția
Roman

G
m
b
H
,
Fr
a

Colecția
Roman

n
kf
u
rt
a
m
M

Colecția
Roman

ai
n
©
of
t
h
e

Colecția
Roman

translation:

Colecția
Roman

S.
Fi
s
c
h
e
r

Colecția
Roman

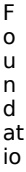

Colecția
Roman

nbyorde

Colecția
Roman

r
of
T
R
A
D
U

Colecția
Roman

KI
©
2
0
2
1
E

Colecția
Roman

u r o P r e s

Colecția
Roman

s
G
r
o
u
p,
p

Colecția
Roman

e
n
tr
u
p
r
e

Colecția
Roman

z
e
n
ta
v
e
rs

Colecţia
Roman

iu
n
e

A
ceastă carte
a apărut cu

Colecţia
Roman

sprijinul oferit de TRADUKI, o reţea pentru promovarea literatu- rii

Colecţia
Roman

din care fac
parte
Ministerul
Federal
pentru
trarlllH
Europa,

Colecţia
Roman

Integrare şi Afaceri Externe al Republicii Austria, Ministerul Afacerilor

Colecţia
Roman

Externe din Republica Federală Germania, Fundaţia Culturală Elveţiană

Colecţia Roman

Pro Helvetia, KulturKontakt Austria (din însărcinarea Cancelariei

Colecţia
Roman

Federale a Republicii Austria), Goethe-Institut, Agenţia Slovenă de

Colecția
Roman

Carte JAK, Ministerul Culturii din Republica Croația, Resortul pentru

Colecţia
Roman

Cultură al guvernului Principatului Liechtenstein, Fundaţia Culturală Liechtenstei

Colecţia
Roman

n, Ministerul Culturii din Republica Albania, Ministerul Culturii şi Informaţiei

Colecţia
Roman

din
Republica
Serbia,
Ministerul
Culturii din
România,
Ministerul

Colecţia Roman

Culturii din Muntenegru, Ministerul Culturii din Republica Macedonia, Târgul de

Colecţia
Roman

Carte de la Leipzig şi Fundaţia S. Fischer.

Colecția
Roman

Această
carte în
format
digital
(eBook)
este
protejată

Colecţia
Roman

prin
Copyright şi
este
destinată
exclusiv
utilizării ei
în scop

Colecţia
Roman

privat pe
dispozitivul
de citire pe
care a fost
descărcată.
Orice altă
utilizare,

Colecţia
Roman

incluzând
împrumutul
sau
schimbul,
reproducere
a integrală
sau parţială,

Colecţia
Roman

multiplicare
a,
închirierea,
punerea la
dispoziţia
publică,
inclusiv prin

Colecţia
Roman

internet sau
prin reţele
de
calculatoare
, stocarea
permanentă
sau

Colecţia
Roman

temporară
pe
dispozitive
sau sisteme
cu
posibilitatea
recuperării

Colecţia
Roman

informaţiei,
altele decât
cele pe care
a fost
descărcată,
revânzarea
sau

Colecţia
Roman

comercializ
area sub
orice formă,
precum şi
alte fapte
similare
săvârşite

Colecţia
Roman

fără
permisiunea
scrisă a
deţinătorulu
i copyright-
ului
reprezintă o

Colecţia
Roman

încălcare a
legislaţiei
cu privire la
protecţia
proprietăţii
intelectuale
şi se

Colecţia Roman

pedepsesc în conformitate cu legislaţia în vigoare.

INGO SCHULZE

PETER HOLTZ

VIAŢA LUI FERICITĂ POVESTITĂ DE EL ÎNSUŞI

În românește de Victor Scoradeţ

EuroPress

Născut în 1962 la Dresden, Ingo Schulze a studiat Filologia Clasică la Jena, după care a lucrat ca dramaturg şi ca ziarist. Prima lui carte, *33 Augenblicke des Glücks* (,,33 de

momente de fericire”, 1995), s-a bucurat de o primire călduroasă atât din partea criticii, cât şi a publicului. Trei ani mai târziu, succesul de la debut avea să fie depăşit de volumul *Simple Stories* (,,Povestiri simple”, 1998), care a devenit şi lectură obligatorie în şcoli. Au urmat amplul roman *Neues Leben* („Viaţă nouă”, 750 de pagini, 2005), culegerile de povestiri *Handy* („Celular”, 2010) şi *Orangen und Engel* („Portocale şi îngeri”, 2010), precum şi romanele *Adam und Evelyn* („Adam şi Evelyn”, 2008) şi *Peter Holtz. Sein glückliches Leben erzählt von ihm selbst* C,Peter Holtz. Viaţa lui fericită povestită de el însuşi”, 2017). Ingo Schulze a publicat şi două volume de eseuri şi cuvântări, *Was wollen wir?* („Ce vrem noi?”) şi *Unsere schönen neuen Kleider* („Frumoasele noastre haine noi”, 2012). Cărţile lui au fost traduse în treizeci de limbi, printre care şi româna, prezentul roman fiind cea de-a cincea carte a lui Schulze care apare la noi. A fost distins cu peste douăzeci de premii literare, printre acestea numărându-se şi *Premiul Manhae* al Manhae Foundation Korea (2013).

Pentru Jutta Müller-Tamm

De folos este orice lucru care e bun pentru cineva.
Sau pentru toţi?

Péter Esterházy, Versiunea după Marcu

CARTEA INTAI

CAPITOLUL ÎNTÂI

în care Peter, fără un pfenig în buzunar, mănâncă la un restaurant şi explică de ce crede el că este corect să o facă.

Consideraţii despre valoarea banilor în socialism.

în această zi de sâmbătă a lunii iulie 1974, cu opt zile înainte de cea de-a douăsprezecea zi de naştere a mea, încă nu ştiu nimic despre fericirea care mă aşteaptă. Stau pe terasa unui local turistic în apropiere de Waldau şi aştept să apară cineva care s-o convingă pe chelneriţă de corectitudinea argumentelor mele, sau să acopere nota mea de plată în valoare de patru mărci şi cincizeci de pfenigi. I-am explicat deja în mai multe rânduri că nu dispun de niciun ban, nici în buzunarele de la pantaloni, nici acolo unde locuiesc eu, în Căminul de copii Käthe Kollwitz din Gradow pe Elba.

- Dar toată lumea ştie că banii nu au importanţă!, spun eu şi adaug imediat: Câtă vreme sunt copil, societatea noastră trebuie să aibă grijă de mine, indiferent dacă mă aflu în căminul de copii sau într-o călătorie la Marea Baltică.

în repetate rânduri îi spun chelneriţei că sunt dispus să muncesc pentru porţia de pulpă de porc cu cartofi, pentru varza murată şi muştarul, precum şi pentru paharul de limonadă pe care le-am consumat, nu trebuie decât să-mi atribuie o sarcină. Totuşi, nu aş vrea nicidecum s-o fac să aibă necazuri pentru că pune copii la muncă. Pe de altă parte, mult mai simplu ar fi să nu-mi ia în calcul consumaţia.

- Ce rost are, o întreb eu, ca societatea noastră

să-mi înmâneze banii mai întâi mie, dacă, peste un timp mai scurt sau mai lung, banii aceştia vor ajunge oricum din nou la ea?

- Unde ajung banii ăştia?, strigă chelneriţa, a cărei voce atinge, cu fiecare cuvânt, note din ce în ce mai înalte.

- La societate, răspund eu.

- N-ai toate ţiglele pe casă! Chelneriţa se loveşte de mai multe ori cu arătătorul la tâmplă. Nu eşti în toate minţile!

îşi ia în mână coada groasă şi neagră care odihneşte pe decolteul ei şi şi-o aruncă înapoi peste umăr. în timp ce se-ndepărtează, coada i se balansează între un omoplat şi celălalt şi se potoleşte abia atunci când ea se pregăteşte să urce cele trei trepte care duc la uşa de intrare-n local.

Ca de fiecare dată când mă aflu într-o situaţie delicată, încerc să-mi păstrez calmul şi să-mi reprim dezamăgirea provocată de faptul că, în zilele noastre, chiar şi adulţii pot fi atât de lipsiţi de-nţelegere. Ce-ar face Paul Löschau acum? Mă uit la cer. Contemplarea norilor, a spus el, ar fi cea mai bună modalitate de recreere, atunci când simţi că nu mai ai putere să studiezi. întotdeauna am descoperit câte ceva în formele norilor. Arici imenşi, raci, iepuri şi urşi treceau pe deasupra noastră şi se îndepărtau. Dar au existat şi zile în care i-am văzut pe luptătorii din avangarda cauzei noastre, pe Ernst Thälmann sau pe Rosa Luxemburg, o dată chiar şi pe Lenin, cu bărbia împinsă înainte!

Astăzi, însă, nici un nor nu vrea să se transforme. S-o iau pur şi simplu la fugă? Dar, în felul acesta, situez propriile mele interese mai presus de acelea ale societăţii. Până la urmă, chelneriţa o să ajungă

să-şi interpreteze propriul ei egoism drept vigilenţă!

Între timp, afluenţa clienţilor este atât de mare, încât s-a format o mulţime de oameni care aşteaptă şi care sunt alungaţi de către un chelner care stă la uşa de intrare şi aranjaţi într-un rând.

- Rândul începe în spate!, strigă un bărbat. Cât pe aci să mă-mpiedic, atât de brutal mă apucă el de cot şi mă trage înapoi.
- în spate de tot!, completează femeia de lângă el.
- Trebuie să vorbesc cu chelneriţa mea, spun eu. Am mâncat şi am băut deja, dar chelneriţa insistă să plătesc...

Mă uit când la unul, când la altul, dar nimeni nu-mi întoarce privirea. Când, până la urmă, încep să vorbesc despre cât de lipsită de sens este folosirea banilor în socialism, femeia mă priveşte strângând din ochi şi arată cu degetul mare peste umăr.

- în spate de tot, repetă ea.

Deoarece chelneriţa nu-şi face apariţia, nu ştiu ce altceva să fac decât să mă postez în faţa chelnerului.

- Băi, tu nu te uiţi pe unde mergi?!

Tipul mă-mpinge la o parte şi se grăbeşte mai departe în pantofii lui de lac.

- în felul ăsta n-o să-ţi faci niciodată un loc aici, spune încet un bărbat mai în vârstă ai cărui pantaloni de culoare bej sunt susţinuţi la nivelul buricului de o curea albă, subţire.
- Nu locul mă interesează pe mine..., spun eu, dar mă întorc din nou cu spatele la el pentru că ospătarul se-ntoarce cu tava goală sub braţ. Fugind pe lângă el, îmi reînnoiesc rugămintea.
- Băiatul are o problemă!, spune bărbatul

prietenos cu pantalonii bej peste burtă şi iese din rând. E de datoria dumneavoastră să i-o rezolvaţi!

Când ospătarul se-ntoarce, îmi trânteşte-n braţe o carte şi scoate un pix.

- Scrie aici cât de mult ţi-ar plăcea să revii, dar să fie cât mai personal, capito?

în loc să se uite la mine, el îl priveşte pe bărbatul cel amabil, care s-a-ntors în rândul celor care aşteaptă.

- Acum trebuie să dai dovadă de acelaşi curaj şi să scrii!, spune bărbatul cel amabil.

Fac legătura între literele imprimate cu auriu pe coperta dintr-un material care seamănă cu pielea, şi constat că ele alcătuiesc cuvintele „Carte de oaspeţi”. Deoarece nu e niciun scaun liber, mă aşez pe balustrada cu dungi albe şi roşii dinspre stradă, cu sacul meu de camping la picioare. Cu multă grijă, deschid cartea de oaspeţi. Primele pagini au fost smulse, celelalte arată ca şi când cineva ar fi muşcat din ele. De aceea, cartea de oaspeţi începe cu nişte fotografii cu nuntaşi, două dintre ele chiar color. Urmează o însemnare. Textul nu este lung şi eu încerc să alcătuiesc silabe şi pe urmă să le unesc între ele. Slăbiciunea mea la citit şi la scris e considerabilă, lucrul acesta este menţionat acum şi-n evaluarea mea, notele sunt în special pentru exprimarea mea orală. Nu orice frază vrea să mi se reveleze din prima. Când o iau din nou de la capăt, îmi dau seama treptat că ceea ce-i scris acolo se referă la toaleta pentru doamne, ceea ce mă ajută să-nţeleg mai uşor despre ce e vorba. Cică niciun veceu n-ar fi fost utilizabil! Relatarea situaţiei concrete o citesc cu o indignare din ce în ce mai mare. Concluzia sună aşa: Nici măcar „treaba mică”

nu ar fi îndrăznit să şi-o rezolve acolo. Semnatara Dagmar Frauental solicită o luare de poziţie din partea colectivului societăţii comerciale a restaurantului. Dedesubt e notată o adresă. Pe mine mă impresionează concreteţea şi bogăţia de detalii a însemnării ei. Aşa mi-ar plăcea şi mie să-mi pot exprima gândurile. însă, deoarece am exersat cu consecvenţă scrierea lozincilor de 1 mai, acum am ocazia să aplic lucrul acesta într-un context autonom: „Trăiască satisfacerea nevoilor indispensabile!" Pulpa de porc şi limonada de casă, de asta sunt convins, au constituit alegerea potrivită. „Jos cu egoismul individualist, jos cu proprietatea privată!", sună cea de-a doua însemnare a mea. Colectivul restaurantului va raporta solicitările mele la situaţia concretă, va discuta despre asta, va înceta să mai aibă o atitudine greşită şi se va îndrepta.

Tocmai sunt pe punctul de a-mi scrie adresa, când cineva se opreşte în faţa mea. O chelneriţă tânără îmi întinde un pahar plin ochi.

- Limonadă naturală, spune ea. Din partea casei!

Eu vreau s-o întreb de semnificaţia expresiei pe care
a folosit-o, dar, deoarece ea este atât de atentă să-mi ţină cartea de oaspeţi în timp ce eu întind mâna după pahar, îmi beau limonada naturală dintr-o singură-nghiţitură.

- Nu te grăbi, spune ea, şi nu scrie de rău despre noi.

- Cu toţii trebuie să-nvăţăm, spun eu şi-i întind înapoi paharul gol. Nu trebuie să încetăm niciodată să învăţăm.

Ea se uită-n pământ. Se gândeşte la cele spuse,

în loc să se grăbească să răspundă. Eu îi întind mâna şi-n clipa aceea scap pixul pe jos. Ea se apleacă imediat.

- Mulţumesc!, spun eu, apuc mâna ei dreaptă şi o strâng cu putere.

Pe urmă, termin de completat adresa Casei de copii Käthe Kollwitz şi semnez cu prenume şi nume de familie. Bag de seamă că am uitat formula de salut, dar e prea târziu. între adresă şi semnătură înghesui „Cu înaltă consideraţie socialistă" şi-nchid cartea de oaspeţi, bucuros că am dus la bun sfârşit întreaga poveste. Repede trec pe lângă coada celor care aşteaptă. Toţi sunt încremeniţi în acelaşi loc ca şi mai înainte. Doar pe prietenul meu cu pantaloni bej nu-l mai găsesc. Ce-i drept, nu pot afirma că am dat vreo lecţie cuiva, dar în orice caz mi-am folosit timpul mai bine decât ei. Şi probabil că ceva asemănător le trece şi lor prin cap, având în vedere furtuna care se-apropie.

CAPITOLUL AL DOILEA

în care Peter ajunge la un bungalow şi întâlneşte animale sălbatice. Descurajare şi-ncredere. Cum ajunge el să împuşte un cuplu.

Dau din braţ ca să opresc una dintre maşinile care vin dinspre mare ieşind din norii de praf ai drumului din pădure şi virează ca să intre pe şosea. Când mă ating primii stropi de ploaie, renunţ şi fug mai departe-n pădure, până când mă opresc în faţa unui bungalow. Deoarece, cât vezi cu ochii, nu se zăreşte nimeni, sar gardul şi ajung sub copertină

exact când începe să toarne. în faţa degetelor mele de la picioare, stropii sar în sus ca nişte fântâni arteziene.

Rezemat de obloanele închise ale ferestrelor, îmi aduc aminte de cuvintele lui Paul Loschau. „Atunci când îţi cunoşti obiectivul”, obişnuia el să spună, „concen- trează-te asupra pasului următor pe care-l ai de făcut.” Concluzia la care ajung eu e că pasul următor pe care-l am de făcut nu poate consta decât în găsirea unui loc uscat în care să înnoptez. Paul Loschau mi-a povestit odată despre nişte deţinuţi care ar fi supravieţuit numai şi numai datorită capacităţii lor de a dormi în picioare. Dar cum ajungi să deprinzi această capacitate? Cu siguranţă, nicidecum atât de repede pe cât aş avea eu acum nevoie s-o deprind.

îmi atârn sacul de camping de clanţa uşii de la intrare şi beau cu-nghiţituri mici ceaiul rece din termosul meu – când văd cum sacul meu de camping cade pe jos şi clanţa uşii sare din nou în sus. Uşa se deschide de un lat de palmă, ca şi când ar fi fost trasă de o mână fantomatică.

Nu îndrăznesc să m-aplec să-mi ridic sacul de camping.

Dar nu apare nimeni. Nu se aude decât ploaia. Cu mare grijă, înşurubez la loc capacul termosului meu.

Când, în sfârşit, mi-am recuperat de pe jos sacul de camping, bat la uşă, strig de mai multe ori: „Alo?” şi până la urmă cercetez cu privirea ce anume se află dincolo de prag. Din întuneric îşi fac apariţia nişte coarne, nişte coarne mici cu care sunt acoperiţi pereţii. Pătrund înăuntru. Vulpe, iepure, jder — toţi se uită la mine în jos cu ochi sclipitori dintr-un dulap suspendat. Lângă mine se mişcă ceva. Dar, chiar mai

înainte ca spaima să apuce să-mi coboare-n picioare, recunosc o oglindă şi-n ea, pe mine. Respir uşurat — în momentul următor, însă, observ că se-ntâmplă ceva, cu toate că eu stau nemişcat. Ceva mârâie. Un câine negru, mare cât un viţel, cu câteva fire de blană ude deasupra ochilor. în aceeaşi clipă ridic amândouă braţele, ca semn că mă predau. Şi el rămâne nemişcat. Pe coarnele de lângă uşă este aruncată o pălărie cu pană, de vânător. între geamul ferestrei şi perdea, o muscă începe să bâzâie în reprize scurte. în nişa de la bucătărie zumzăie frigiderul. Afară e deja întuneric. Braţele încep să mă doară. Mai tare decât să fiu muşcat, mi-e frică de injecţia antirabică. Fiindcă pe-aia ţi-o fac direct în burtă. Mult timp nu mai suport să stau aşa... în clipa în care-ndrăznesc să-mi şterg lacrimile, ceva rece mă atinge pe gambă. Ceva foarte aspru. Sunt împins până la o canapea, o canapea veche din piele. Mă aşez cât pot eu de încet. Câinele cel negru răspunde cu un căscat şi se întinde peste prag, cu capul culcat pe labele din faţă. Şi eu simt nevoia să casc, ca şi când asta ar fi limba în care ne înţelegem.

Cu vârfurile picioarelor îmi scot curelele de la călcâie ale sandalelor şi, cu genunchii-ndoiţi, încerc să-mi găsesc o poziţie confortabilă. Există chiar şi o pătură. Nici nu m-am întins bine, că simt cât de tare mă taie nevoia. Imediat se ridică şi câinele. Mă aşez înapoi, mă trag spre dulapul din perete şi-mi iau una dintre cele două căni de bere maro cu capac. înăuntru, în cană, fac ceea ce Dagmar Freudental şi-a numit „treaba mică” şi, cu multă atenţie, o aşez la loc în dulap. Pe cealaltă mi-o iau pe post de oală de noapte. Pătura e aspră şi zgârie. N-am voie să mă mişc. Ploaia a stat. Tot mereu mi se pare că aud paşi.

Tot mereu trag cu ochiul încolo, spre uşă, încercând să străpung întunericul. Chiar dacă-mi tot spun că nu e decât vântul care scutură stropii de ploaie din molizi sau vreo crenguţă care cade, sunt recunoscător că există animalul ăla negru acolo pe prag. Când mă întorc pe partea stângă, simt că ceva mă apasă pe inimă. Este pixul chelnerului pe care am uitat să i-l înapoiez.

Sunt convins că am petrecut întreaga noapte treaz, urmărind frigiderul care porneşte şi se opreşte imperturbabil. Dar dintr-odată e ziuă şi e lumină, uşa e-nchisă, câinele a dispărut. Pe masă se află un pahar cu lapte. Alături găsesc două chifle, pixul meu şi un bileţel. „Bună dimineaţa, băiete", descifrez eu încet. „Totul e-n regulă. Când pleci, închide uşa, te rog."

„Să face întogmai, saluttare, Peter", scriu eu dedesubt şi-mi bag pixul la loc în buzunarul de la piept. Cele două căni de bere se află-n chiuvetă cu capacele ridicate.

Cu paharul cu lapte-ntr-o mână şi chifla în cealaltă păşesc afară în soarele de iulie, îmi ridic ochii clipind printre molizi în sus spre soare şi, timp de o secundă, mi se pare că ceea ce aud e deja foşnetul mării. După ce am băut laptele şi am mâncat chiflele încep să inspectez bungalow-ul. în partea din spate are două dormitoare, între cele două uşi stau, aranjaţi după mărimi, papuci, albaştri, roşii, verzi. Dintr-o pereche de coarne fixate lângă nişa de gătit atârnă un toc maro de piele.

Binoclul este atât de greu, că acela care vrea să-l poarte la gât trebuie să fie aproape un uriaş. încerc să mă uit prin el, îl reglez pe aproape şi văd un toc de pistol. Pistolul miroase a ulei şi a metal. Aşa ceva

cunosc doar de la televizor. Nesigur, ca şi când, făcând asta, aş readuce la viaţă o epocă a războiului şi a fascismului, şi totodată cu multă grijă, ca şi când ceva ar putea să prindă viaţă şi să-mi facă rău, îl scot până la urmă din toc. Şi arma asta este făcută tot pentru un uriaş.

Cu pălăria de vânător pe cap şi cu pistolul în mâna dreaptă, mă postez în faţa oglinzii. încet, încep să mă obişnuiesc cu greutatea lui. încerc să-l fac să mi se răsucească în jurul degetului mijlociu ca un Colt. O dată îmi reuşeşte, la a doua-ncercare-mi alunecă şi cade pe podea. Când îl răsucesc a treia oară, toate se-ntâmplă în acelaşi timp: în spatele meu zăresc un bărbat şi o femeie, ceva pocneşte îngrozitor, sar cioburi, ţăndări, se aud ţipete, agitaţie, lătrături, nu se mai termină niciodată. Pe urmă nu mai văd pe nimeni şi nimic. încheietura de la mâna dreaptă mă doare. Pistolul zace la picioarele mele.

„Mă predau!", strig eu când aud afară voci furioase, şi încep să plâng încă înainte să zăresc pe cineva.

CAPITOLUL AL TREILEA

în care Peter mănâncă pe săturate. Ceea ce nu-l face să uite să-şi prezinte viziunea lui asupra lumii. Ce băiat neobişnuit!

Ceva mai târziu, nu trecuse nici o oră, iată-mă spălat şi pieptănat, prezidând, pe terasa bungalow-ului, o masă de mic dejun bogat asortată. în dreapta mea şade domnul Grohmann, în stânga mea doamna Grohmann, câinele cel negru, care răspunde la numele de Wanka, stă întins pe preşul de la intrare şi priveşte trist în direcţia noastră.

- Mai întâi mănâncă până te saturi, spune

doamna Grohmann deja pentru a doua oară.

- Da, spun eu plin de recunoştinţă.

Domnului Grohmann o cicatrice care-i traversează jumătatea stângă a obrazului până jos spre bărbie îi conferă un aer de aventurier, ca şi când înainte ar fi fost pirat sau bandit, dar în orice caz unul cu maniere. Până şi o felie de pâine neagră – doamna Grohmann şi cu mine mâncăm sandviciuri —, el o abordează cu cuţitul şi furculiţa.

Doamna Grohmann nu este numai tânără, ea e şi băieţoasă. Aerul ăsta i se trage de la părul ei blond tuns scurt şi de la energia cu care vorbeşte şi gesticulează.

I-am povestit cuplului Grohmann, conform adevărului, că trăiesc în Căminul de copii Käthe Kollwitz, dar am am plecat de acolo fără să cer voie, pentru a-l aduce înapoi pe Paul Loschau, vechiul nostru director de la cămin, care acum conduce o tabără de vacanţă pentru copii pe insula Riigen – la Gradow pe Elba.

- Dar de ce vrei tu ca el să renunţe la munca lui cea nouă?, întreabă doamna Grohmann.

- Pentru că noul director nu este o personalitate socialistă, ci un om care nu se gândeşte decât la propria lui persoană.

-A, da?

- Şi-n afară de asta dă frâu liber în permanenţă instinctului său sexual.

-Vai!, spune doamna Grohmann.

Domnul Grohmann continuă să se uite politicos în jos la pâinea lui şi să mestece.

- în ce mod dă frâu liber instinctului său sexual?

- Ei, în ce mod, spun eu. Se încuie înăuntru cu toate femeile pe care poate să le posede.

Acum, şi doamna Grohmann îşi ţine privirea plecată.

- Se ţine după educatoare, după bucătărese, după ajutoarele de bucătărese. Nimeni nu este în siguranţă în prezenţa lui, nici măcar femeile de serviciu. Secretara lui Paul Loschau şi-a dat deja demisia.

- Vai, spune din nou doamna Grohmann, dar asta nu-i deloc frumos.

- Omul ăsta nu-i un model, dar deloc, spun eu. Şi este şi nedrept.

- Dar directorul dinainte...

- Toţi îl iubesc pe Paul Loschau.

- Şi de ce a plecat?

- Mai întâi s-a-mbolnăvit. Pe urmă l-au trimis la cură, la Marea Baltică. Şi pe urmă au zis că să rămână acolo, din cauza plămânilor. Nici măcar n-a avut voie să-şi ia rămas-bun de la noi.

- Păi atunci n-are cum să se-ntoarcă! Atunci e clar că trebuie să rămână acolo! Atunci nu are-ncotro!

- Fără el o să degenerăm complet, zic eu.

- Degeneraţi complet? Se amestecă şi domnul Grohmann.

- Da! în lipsa lui, noi, copiii, ne dezvoltăm într-o direcţie cu totul greşită.

- Dar tu n-aveai voie să fugi din cămin aşa, pur şi simplu?, spune doamna Grohmann.

- Am lăsat o scrisoare şi am promis că mă-ntorc cât pot de repede.

- Ai avut curaj, nu glumă, spune ea.

- Atunci când ţi-ai dat seama că un lucru este corect şi necesar, răspund eu, trebuie să lupţi pentru

el cu toată puterea. Şi ce mare lucru, o călătorie până la Marea Baltică, în comparaţie cu lupta antifascistă purtată de Paul Loschau, în comparaţie cu frica de tortură, foame, sete şi moarte. Şi cu toate astea, el a avut voinţă şi a făcut ce trebuia!

După aceste vorbe ale mele, doamna Grohmann pare să se jeneze să muşte din sandviciul ei, cu toate că mierea se scurge deja pe unghia degetului ei mare.

- Tu chiar că eşti un băiat neobişnuit, spune ea până la urmă şi-şi lasă jumătatea de sandvici să cadă pe farfurie, unde se lasă imediat pe-o parte ca un vapor naufragiat, astfel încât mierea picură de pe punte.

Mâncăm mai departe în tăcere. în tăcere ne pasăm unul altuia untul şi mierea.

- Acum, cinstit vorbind, începe domnul Grohmann. te aştepţi într-adevăr să răzbeşti în felul ăsta? Să primeşti peste tot ajutor, aşa, pur şi simplu?

- Sigur că da, răspund eu bucuros. Doar sunt un membru al societăţii noastre! Acum cincizeci de ani, dimpotrivă...

- Sigur, sigur, mă-ntrerupe el. Dar cum crezi c-o să funcţioneze asta?

- Ce vreţi să spuneţi?, întreb eu, plin de-ngrijorare.

- Doar nu poţi să-i rogi întotdeauna pe ceilalţi să-ţi dăruiască tot ce vrei, fără să dai tu însuţi ceva la schimb, spune domnul Grohmann.

- Păi eu nu vreau decât strictul necesar. Omul trebuie să mănânce!, insist eu şi-mi ung ambele jumătăţi de chiflă cu unt.

- Totuşi, băiete! Nimeni nu poate să-ţi îndese specialităţi în gură, doar pentru că tu tocmai se-ntâmplă să ai chef să iei masa într-un restaurant! Nimeni nu poate să spună aşa, pur şi simplu: „Poftim, ia de-aici, serveşte-te cu ce-ţi doreşte inima, pentru tine e gratis!” Vocea lui sună iritat, ca şi când el ar fi enervat că şerveţelul lui pe care l-a făcut sul nu vrea să treacă din prima prin inelul de argint.

- Ce vreţi să spuneţi cu „aşa, pur şi simplu?”

- Păi aşa, pur şi simplu! Pentru numele lui Dumnezeu!

Mie nu-mi place nici argumentaţia lui, nici modul mistic de exprimare. Dar atenţia soţiei sale mă încurajează totuşi să argumentez.

- Că mănânc aici sau la cămin – care e diferenţa?, întreb eu. Bineînţeles că aş fi putut să comand şi rulada de vită, care costa trei optzeci! Dar pulpa de porc arăta bine şi trecuseră două zile de când nu mai băgasem nimic cald în burtă.

- Crezi că doar se preface, sau este într-adevăr atât de... atât de... naiv?, o întreabă el pe nevastă-sa, ca şi când eu nici măcar n-aş fi de faţă. După care se lasă pe spate şi pufneşte pe nas.

- Într-adevăr, ai exigenţe foarte mari de la semenii tăi, spune doamna Grohmann, care scobeşte miezul moale din chifla ei tăiată în două.

- Paul Loschau a spus odată: „Când o să poţi să călătoreşti prin republica noastră fără un ban în buzunar şi o să poţi să mănânci pe săturate şi toţi or să se poarte frumos cu tine, atunci, comunismul a-nvins. Eu n-am să-l mai apuc, dar tu, s-ar putea.” Eu vreau ca şi Paul Loschau să-l mai apuce!

- Eşti realmente un băiat ieşit din comun, spune doamna Grohmann, între ale cărei degete iau

naştere dumicaţi de miez. Pe unul dintre ele îl înmoaie în oul tăiat în partea de sus.

- Beate!, şuieră domnul Grohmann. Chiar e nevoie de spectacolul ăsta?

Ea se apleacă peste farfurie, ţinându-şi cu o mână colierul de chihlimbar lipit de bluză, şi-şi basculează-n gură dumicatul de pâine înmuiat în gălbenuş.

- încearcă şi tu, spune ea, mestecând, şi-mi oferă un dumicat.

- Educatorii noştri ar numi asta o poznă, spun eu, dar iau dumicatul de pâine şi-l studiez cu atenţie. La noi, nimic nu e pedepsit cu mai multă asprime decât jucatul cu alimentele.

- Poftim, bagă la cap!, spune domnul Grohmann. Bagă la cap!

- Totuşi, mi-ar face plăcere să-ncerc, mă grăbesc eu să adaug, înting dumicatul în gălbenuş şi mestec pe-ndelete.

- Foarte bun, spun eu şi mă uit când la unul, când la altul.

- Ei bine, e o mare bucurie pentru mine că am ocazia să cunosc un băiat ca tine, cu o conştiinţă atât de clară, spune doamna Grohmann. Din păcate, însă, nu am ajuns încă destul de departe pentru ca oamenii să fie dispuşi să muncească fără bani, nici măcar în Uniunea Sovietică, nu-i aşa.

- Să nu ne-nţelegi greşit, completează domnul Grohmann – el se uită scurt la nevastă-sa şi-şi atinge bărbia –, de fapt, ar fi corect aşa cum gândeşti tu, însă...

-... încă n-am ajuns atât de departe, asta e, îl întrerupe doamna Grohmann şi-şi şterge gălbenuşul de pe bărbie.

— Mie, însă, munca pentru bani nu-mi face nicio plăcere, insist eu. Pentru că atunci nu simţi deloc satisfacţia de a fi făcut ceva pentru societate. Atunci ajungi ca, în curând, să nu te mai intereseze decât banii pe care-i primeşti pentru munca ta!

Domnul Grohmann ia o-nghiţitură de ceai din ceaşca lui. Eu povestesc despre ce s-a-ntâmplat în septembrie anul trecut, când am fost nevoit să fug din Căminul Käthe Kollwitz şi am fost urmărit de jumătate de cămin.

în ciuda dezinteresului lor, îndrăznesc să fac o nouă-ncercare de a-i convinge. Le povestesc despre luna septembrie de anul trecut, când am fost nevoit să fug din Căminul Käthe Kollwitz, în timp ce eram urmărit de jumătate din cămin.

CAPITOLUL AL PATRULEA

în care Peter povesteşte cum, din urmărit, ajunge să devină conducător. Bătălia recoltei pentru cartof. Ora et Aurora!

Noul an şcolar abia începuse. Zi de zi aşteptam întoarcerea lui Paul Loschau. De când el nu mai este aici, fiecare face ce vrea. Abia dacă mai există apeluri la drapel, discursurile noului director sunt lipsite de spirit combativ. Se aruncă foarte multă mâncare, iar din aparatele de radio şi casetofoanele portabile nu se mai aude decât muzică în limba engleză, ale cărei texte nu le-nţelege nimeni. Colţurile suprafeţelor de gazon din faţa căminului Käthe Kollwitz sunt distruse de cât au fost călcate-n

picioare. Ca şi când am avea nevoie de scurtătura asta de câţiva metri, ca şi când nu am avea timp să ocolim spaţiul verde. De ce distrugem cu bună ştiinţă ceea ce ne aparţine tuturor şi ceea ce am creat în multe ore de muncă patriotică şi de iniţiativă de economie populară de masă, de ce sabotăm opera propriei noastre iniţiative economice populare de mase?

Secretara cea nouă tocmai mi-a interzis să mai întreb de Paul Löschau — se pare că vizitele mele zilnice o scot din minţi –, când ajung să văd cum doi băieţi din clasa a treia se plimbă pe gazon. Eu le strig să plece imediat de pe spaţiul verde. Doar e spaţiul nostru verde!, zic eu. Al cui spaţiu verde?, întreabă ei. Al nostru al tuturor!, spun eu. Deci ne aparţine şi nouă?, întreabă ei. Da, doar v-am spus, e gazonul nostru al tuturor. Păi atunci avem voie s-o luăm şi p-aici, zic ei. Tocmai că n-aveţi!, strig eu. N-aveţi voie să faceţi asta! Nu ne spui tu nouă ce-avem voie şi ce nu, zic ei şi vor să se care mai departe. Eu îi apuc de braţ şi-i rog din nou să folosească neîntârziat aleea. Ei însă continuă să aibă o atitudine lipsită de înţelegere. Când nici a treia mea rugăminte nu dă rezultate, le trag una, le dau două palme, câte una la fiecare, jap şi jap. După care, ca nişte laşi ce sunt, îi asmut pe toţi împotriva mea. Până şi fetele participă. Karl, cu toate că e din grupa mai mare decât a mea, mă avertizează: Şterge-o!, îmi şopteşte el, şterge-o! Imediat fac stânga-mprejur şi alerg din nou pe scară-n jos – şi ei deja se reped după mine, tot Căminul Käthe Kollwitz. Peter, Peter, te-am distrus!, zbiară ei. Ştiu cum e când o clasă-ntreagă te snopeşte-n bătaie. Nu vreau să mai trec o dată prin asta. Prima oară, Paul Löschau i-a pedepsit aspru pe toţi aceia

ale căror nume le-am pomenit. Dar acum? Nu mai există nimeni de care să le fie frică.

Nu mă opresc nici în Parcul Prieteniei, nici la placa pe care e scris numele localităţii Gradow. Căci nici cei din urma mea nu o fac. în loc să alerg în direcţia pajiştilor de pe Elba fug în pădure. Destul de repede ajung să nu mai ştiu unde sunt. Dacă mă opresc locului, pot să-i aud pe urmăritorii mei: Peter, Peter, te-am distrus! Dacă alerg, e ca şi când aş fi singur în pădure. Dintr-odată, însă, copacii au dispărut, în faţa mea e un câmp, un teren agricol în care o brigadă de ţărănci scormoneşte cu mâinile prin pământ. Ele adună cartofi în coşurile lor de sârmă. în urma lor se târăşte un tractor, în a cărui remorcă stă un ţăran cu o şapcă pe cap, care goleşte coşurile pe care ţărăncile le cară şi le ridică până la el cu amândouă mâinile. Eu mă-ndrept spre tractor. Pasul meu următor ar fi să-mi câştig nişte aliaţi.

Aş vrea să dau o mână de ajutor!, îi strig eu ţăranului din remorcă. Mai întâi mă gândesc că felul în care-şi mişcă mâna înseamnă să dispar. Pe urmă, însă, un coş de sârmă aterizează la picioarele mele. Vezi să nu stai în faţa tractorului!, strigă el.

N-o să vă dezamăgesc!, strig eu înapoi şi, bucuros, mă apuc de muncă. Niciodată n-am mai scormonit prin pământ după cartofi. Dar chestia asta o-nvăţ cât ai clipi. Doar că mă mir câţi cartofi au rămas pe câmp în urma combinei. Mă reped în ei cu amândouă mâinile şi imediat coşul meu s-a umplut. îl duc la remorcă. în faţa mea, două ţărănci îşi saltă coşurile. Ţăranul din remorcă se apleacă spre ele şi strecoară ceva roşu închis, aflat între degetul mare şi arătătorul mâinii lui, şi-l lăsa să pice în palma întinsă

în sus a ţărăncii. Ea depozitează mica chestie grena în buzunarul de la piept al salopetei ei albastre. Când ajunge înapoi la locul ei de pe brazdă, ea se legănă încoace şi-ncolo în cizmele ei de cauciuc.

Mie, ţăranul nu-mi dă nimic. în schimb, mă întreabă: Ce-i cu tovarăşii tăi de colo? Nu vor şi ei să dea o mână de ajutor? Şi, înainte să apuc eu să spun ceva, el îmi explică: Cartoful nostru se numeşte Aurora! înţelegi? Aurora! Un cartof deosebit de bun. De mâine, intră aici ZT-ul 300. Tot ce nu extragem astăzi, mâine o să fie arat. Deci, băiete, pune mâna şi mobilizează-ţi tovarăşii! Trebuie să se arunce în bătălia recoltei!

Se rezolvă, spun eu. Urmăritorii mei n-au îndrăznit să intre decât câţiva metri pe câmp. Când mă văd ducându-mă spre ei, devin neliniştiţi. Câţiva se retrag înapoi între copaci. Eu le fac semn să vină. Ei se strâng unul într-altul. La zece metri de ei mă opresc.

Ia ascultaţi puţin!, încep eu. Puteţi să îndreptaţi totul. Nimeni nu va fi pedepsit. Dar trebuie să daţi o mână de ajutor să câştigăm bătălia recoltei. E vorba de Aurora! Aurora este soiul cel mai valoros de cartof din republica noastră. Cine participă de bună voie, n-are de ce să se teamă. Număr până la trei. Cine face un pas în faţă, e cu noi. Cine nu, trebuuie să se-ntoarcă imediat la cămin şi acolo să recunoască de ce a fugit. Şi deja încep să număr cu voce tare. Unu... doi... Mă-ntorc pe călcâie şi pornesc înapoi spre tractor. în timpul ăsta strig mai departe: Şi un sfert... şi jumate... şi trei sferturi... gata... Şi pe urmă, cât pot eu de tare: Trei! Nu mai rezist şi mă-ntorc. Nimeni n-a făcut pasul în faţă. Dar în momentul în care strig: Start! Toată lumea la comanda mea!, se pun

simultan în mişcare.

Şi cu cât elan se apucă de treabă. La început, ţărăn- cile râd de noi, pentru că încălţările noastre, hainele noastre în general sunt mult prea bune pentru munca pe câmp. Dar când văd cât de repede se umplu coşurile lor cu ajutorul nostru, râsetele lor amuţesc.

- Ora!, strigă tractoristul la fiecare coş pe care i-l întind.

— Aurora!, răspund eu.

Nu prin vorbe, ci prin fapte demonstrează Kollwitzienii cât de tare regretă atitudinea pe care au avut-o. Nu trece mult, şi entuziasmul nostru duce la o competiţie între ţărănci. Confruntate cu implicarea noastră, lor nu le rămâne nimic altceva de făcut decât să muncească ele însele mai repede şi mai bine.

Una dintre ţărănci zice, absolut din senin: Ah, copii, eu una o să vă dau câteva mărci la urmă de tot. Celelalte se simt obligate să facă la fel, şi ne promit la rândul lor câteva dintre mărcile lor roşii-închis.

Mărcile dumneavoastră nu ne interesează!, strig eu în râsetele kollwitzienilor. Nici cât negru sub unghie nu ne interesează!

Tocmai când remorca ameninţă să dea pe dinafară de atâţia cartofi şi femeile sunt cuprinse de euforia muncii terminate, prin dreptul nostru să târăşte un alt tractor cu o remorcă goală. Tractoristul nostru claxonează, celălalt tractor se opreşte şi se-ndreaptă spre noi cu remorca lui. Şi, cât ai clipi din ochi, brigadierul nostru a şi schimbat remorcile.

Acum, strig eu, acum începe treaba cu adevărat! Kollwitzienii radiază de bucurie! Kollwitzienii radiază

de bucurie! Ei îşi şterg sudoarea de pe frunte şi clipesc în soare. Ce sarcină măreaţă ne-aşteaptă! Ora!, strig eu. Kollwitzienii răspund: Aurora!

Câteva ţărănci încep să mârâie şi să strâmbe din nas. Când tractorul cu remorca plină pleacă şi cel cu remorca goală rămâne pe loc, o ţărancă tânără, grasă, începe deodată să strige, îşi smulge de pe cap basmaua şi şi-o flutură ca pe un steag încoace şi-ncolo şi fuge cu cizmele ei cât de repede poate în urma tractorului care se-ndepărtează. Cică trebuie să ajungă înapoi în sat, se smiorcăie ea, cică ar fi urgent, foarte urgent, ea plânge şi zbiară! Spre brigadierul nostru zboară înjurături şi cartofi, dar el stă drept ca un căpitan, cu mâinile proptite în şolduri, în noua lui remorcă. Râde. Da, el le încurajează pe ţărănci să arunce şi mai mulţi cartofi în remorcă. Noi, kollwitzienii, râdem cu el. Iar ţăranca tânără, grasă, continuă să se smiorcăie şi să fugă să prindă tractorul celălalt. în câteva rânduri se-mpie- dică. Pe tălpile ei s-au lipit câţiva centimetri de pământ. Ogorul însuşi este acela care o opreşte în loc. Cum poate cineva să-şi piardă controlul în halul ăsta! Şi-ncă de faţă cu nişte copii! Erna, vită ce eşti! Pune mâna pe bara- bule!, strigă brigadierul. Erna se-ntoarce plângând în tăcere. Acum, ţărăncile strâng mai repede cartofii din brazde, iar noi, copiii, le ajutăm cu un zel de două ori mai mare. Neîncetat alerg cu coşuri pline spre remorcă, nu-mi îngădui nici măcar un răgaz să respir.

Mai departe, Korceaghin! Mai departe!, mă încurajează tractoristul.

Eu îl însărcinez pe cel mai mic dintre noi să dea o fugă până la cămin ca să mobilizeze noi luptători pentru bătălia recoltei.

Ia uită-te puţin!, zice brigadierul şi arată din cap spre platforma de-ncărcare care nu e umplută nici măcar pe jumătate. Trebuie să mai umplem şi remorca asta pe ziua de azi!

O umplem noi!, spun eu.

Eu aştept să-mi dea două dintre mărcile alea roşii închis pentru ţărănci. Nu mai am, îmi şopteşte el. Trebuie să meargă şi fără! Statul nostru are nevoie de cartofi!

El se apleacă spre mine şi-şi pune amândouă mâinile pe umerii mei şi mă priveşte cu ochii lui vii şi scânteietori. Ora, spune el pe urmă încet. Aurora, şoptesc eu.

Când aduc înapoi coşurile goale, ţăranca-mi întinde mâna plină de speranţă, aşa cum fac cerşetorii în filme. Nu mai există mărci, spun eu şi apuc următorul coş plin.

Ce? Femeia face ochii mari.

Nu mai există mărci, trebuie să meargă şi fără, zic eu şi dau s-o iau din loc. în clipa aceea, două mâini se-ncleştează pe coş. Ioc cartofi! Nu sunt mărci, nu sunt cartofi!, schelălăie ea.

Fără mărci nu muncim, strigă alta şi-şi aruncă coşul pe jos. O a treia îşi deşartă coşul pe jumătate plin. Fără mărci nu muncim!, strigă ţărăncile.

Bine, dar munciţi pentru voi!, strig eu, pentru voi munciţi! Cu sau fără mărci. O faceţi pentru familia voastră, pentru noi, pentru întreaga ţară!

Kollwitzienii aplaudă. Dar ţărăncile sunt surde la argumente. El o iau deja la picior în direcţia satului. Doar Erna şi prietena ei muncesc mai departe.

Nu-i nimic, o să reuşim şi aşa!, strig eu. în momentul acela văd cum aproximativ douăzeci de băieţi şi de fete ies din pădure. Victorie, mă gândesc

eu! De atâta bucurie, îmi strâng pumnul şi-l ridic în aer.

După ce s-a-ntunecat deja bine, aşezaţi pe cartofi, ne-ntoarcem în cămin, cu Erna şi prietena ei printre noi. Toate ferestrele sunt luminate. Pe treptele de la intrarea principală, brigadierul ţine o cuvântare prin care ne mulţumeşte pentru angajamentul nostru şi laudă conştiinţa noastră de clasă. Şi pe urmă spune că toţi cartofii din remorca aia sunt pentru noi, pentru Căminul pentru copii Käthe Kollwitz. Aplaudăm din răsputeri! Avem cartofi pentru un an întreg!

Ora!, strigă brigadierul la despărţire. Iar noi răspundem în cor...

în aceeaşi clipă, se aude un pocnet scurt, uscat. Şi doamna şi domnul Grohmann tresar. Un con verde de pin a aterizat pe masa albă de plastic şi acum zace între borcanul cu miere şi unt, asemenea unei rămăşiţe uitate din podoabele de Crăciun.

CAPITOLUL AL CINCILEA

în care Peter se-ntoarce dezamăgit de la Marea Baltică. Revederea cu o chelneriţă. Poliţie şi arestare. Eliberarea sa de către o femeie frumoasă.

Şase zile mai târziu stau din nou în faţa bungalow-ului din Waldau. Sar gardul, zgâlţi uşa bungalow-ului, zadarnic. Mi-e sete şi mi-e foame. Din fericire, găsesc drumul care duce spre localul turistic. Lângă lacul cel adânc. Ce frumos a fost aici pe când încă mă mai puteam bucura că aveam să-l revăd pe Peter Loschau. Acum nici măcar nu mai ştiu unde să-l

caut.

Stau pe gânduri dacă e cazul să-l rog să-mi dea ceva de mâncare pe chelnerul care mi-a împrumutat pixul.

Mai bine mă adresez perechii mai vârstnice de la masa de pe terasă. Fiindcă sunt sigur că, în copilăria lor, cei doi au simţit pe pielea lor ce-nseamnă foamea.

- Sunteţi atât de amabil să-mi daţi puţin din şniţelul dumneavoastră?, întreb eu, după ce m-am prezentat. Sau poate că aţi vrea să comandaţi o porţie şi pentru mine?

Ei se holbează la mine cu tacâmurile în mâini.

M-aş mulţumi şi cu câţiva cartofi şi o salată de castraveţi, poate aţi vrea ca dumneavoastră să mâncaţi împreună o porţie şi să mi-o daţi mie pe cealaltă?

- Nu există, aşa ceva nu se poate!, exclamă bărbatul.

- Cine-a mai pomenit!, spune ea.

- Cară-te de-aici, spune el. Valea! Dispari odată!

Bărbaţii de la masa de alături îmi fac semn să m-apropii.

- Ţi-e foame?

Eu dau din cap că da.

- Mai mâncaţi asta?

- Doar nu poţi să mănânci resturi!, se indignează acela dintre ei care poartă două inele la o mână.

Eu iau cartoful rămas pe farfurie, am grijă să nu se scurgă sos de pe el şi mi-l îndes cu totul în gură.

- Hei, băiete!, strigă celălalt cu mustaţa stufoasă, speriat.

- Hei! Nu cumva ne cunoaştem?

în spatele meu stă chelneriţa cu coadă. Eu am gura plină şi, preventiv, mă retrag la toaletă. La chiuvetă îmi potolesc setea. Până la urmă constat că trebuie să fac şi treabă mare. Cheia de la veceu străluceşte şi rola de hârtie igienică e încă foarte groasă. Aici au avut loc nişte schimbări în bine.

Exact când ies, doi poliţişti ai poporului coboară din maşina lor de patrulare. Girofarul continuă să se-nvârtă. Chelneriţa cu coadă e deja lângă ei. Ea arată spre mine.

- Noi i-am dat voie, strigă bărbatul cu mustaţă. N-a furat nimic!

- Cum de mai există aşa ceva la noi!, spune bărbatul cu şniţelul.

Farfuria lui e goală, la fel şi castronaşul pentru salata de castraveţi. Soţia lui a reuşit să mănânce abia jumătate.

Cei doi poliţişti ai poporului vin repede spre mine printre mese din două direcţii.

- Hei, sportivule, unde sunt părinţii tăi?
- N-am părinţi, spune eu.
— N-ai părinţi?
- Să ştiţi că minte!, strigă chelneriţa cu coadă. Şi mai şi fură — poftim! îmi smulge pixul colegului ei din buzunarul de la piept! Asta-i al nostru!

— Părinţii mei şi-au pierdut viaţa într-un accident de maşină, spun eu.

— Atunci, cel mai bine e să vii cu noi, zice cel care m-a făcut „sportiv”.

— Vă mulţumesc pentru cartof, le strig eu celor doi bărbaţi în drum spre maşina poliţiei. Ei au sărit în sus, dar nu reuşesc să înainteze pentru că-şi stau în drum unul altuia.

- Putem să facem ceva?

Nu ştiu dacă întrebarea lor îmi este adresată mie sau celor doi poliţişti ai poporului. Prezenţa celor doi oameni în uniformă mă linişteşte.

La secţia Poliţiei Populare a raionului Konigs-Westerhausen mă simt imediat ca acasă. Primesc o ruladă de varză cu sos şi atâţia cartofi cât pot să mănânc. Încet-încet încep să mă prind cât de prosteşte m-am purtat. Pe drumul de-ntoarcere, orice poliţist al poporului m-ar fi ajutat imediat. Asta şi spun, fără să fi fost întrebat, chiar la-nceputul discuţiei care are loc după ce am mâncat. Poliţiştii poporului au o mulţime de-ntrebări. Eu le povestesc despre Paul Loschau. Nimeni din tabăra de vacanţă pentru copii din Wiek de pe insula Riigen nu-i cunoştea numele. O zi întreagă am întrebat de el în toată localitatea, zadarnic.

- Şi cum ai ajuns de aici până acolo şi din nou înapoi?

Am încă în urechi rugămintea domnului Grohmann de a nu trâmbiţa peste tot şederea mea la familia lui.

Dar faţă de poliţiştii poporului trebuie să fiu deschis şi cinstit.

- Te referi la fiul lui Kurt Grohmann?

- Nu, spun eu, este căsătorit şi are deja păr cărunt la tâmple şi o cicatrice pe faţă.

Noaptea o petrec într-o cameră mică cu gratii la fereastră. Din cauza luminii de pe hol, rog să mi se dea voie să închid uşa.

în dimineaţa următoare aştept ca, aşa cum fusesem anunţat, să fiu predat poliţiei transporturilor şi să fiu dus înapoi la Gradow pe Elba. La micul dejun

îmi ung o chiflă s-o am pe drum. Poliţistul de serviciu mi-a promis să se intereseze de locul în care se află Paul Loschau. Asta mă face să fiu mai încrezător.

Deodată, în faţa mea apare o femeie frumoasă. Ea poartă o rochie fără mâneci, zâmbeşte şi-şi deschide braţele ei bronzate atât de mult, încât pot să-i văd firicele de păr de la subsuori. în amintirea mea, doamna Grohmann nu era atât de frumoasă.

- La mulţi ani de ziua ta de naştere, spune ea.
- Suntem în 14 iulie?
- Te pomeneşti că ai făcut în scăldătoare!, zice poliţistul care mi-a adus aseară mâncarea.
- Doamna Grohmann?, întreabă un alt poliţist al poporului. Am mai avea nevoie de o semnătură.

Doamna Grohmann vorbeşte cu ei foarte încet. Nu se disting decât răspunsurile poliţiştilor: „Da, doamnă Grohmann!", „Nu, doamnă Grohmann!" Cei trei poliţişti ai poporului se comportă de parcă ea ar fi superiorul lor.

- Mă duceţi cu maşina la Gradow?, întreb eu. Poliţiştii râd.

Doamna Grohmann mă mângâie pe cap.

- Nu, la Berlin, dacă vrei.
- Baftă multă, voinice, spune poliţistul care m-a adus ieri aici. Şi şi el mă felicită.
- Şi să nu ne faci de râs, s-a-nţeles? îmi spune el la despărţire.

Doamna Grohmann mă ia de mână, ceea ce la-nce- put mă face să mă simt jenat. Dar deja în momentul următor, când ieşim pe stradă şi suntem singuri, gestul acesta îmi apare ca o expresie potrivită a grijii pe care o are faţă de mine.

CAPITOLUL AL ŞASELEA

în care Peter ajunge să cunoască o locuinţă privată. Noi felicitări şi un tur. Cât de repede se pot împlini dorinţele.

- Iată-ne ajunşi, spune ea.
- Dumneavoastră locuiţi în casa asta?
- Păi tu la ce te aşteptai?
- Credeam că locuiţi într-un bloc modern!
- Din fericire, nu, spune ea, ceea ce probabil că ar trebui să fie o glumă de adulţi. Căci casa în dreptul căreia parcăm este veche şi nu are decât un singur etaj deasupra parterului. Pe faţadă se mai zăresc ici şi colo decoraţiuni şi înfloriturі, în multe locuri se văd cărămizile roşii. înainte, probabil că a aparţinut unor oameni bogaţi. De jur împrejur există gazon şi copaci. Drumul spre uşa casei, care se află pe latura din spate, e flancat de straturi înguste de flori. în casa scărilor, din care, la nivelul parterului, se fac două uşi mari, se simte un miros neplăcut.
- Acesta este cabinetul lui Hermann, spune doamna Grohmann. Iar aici locuieşte Schönchen*, proprietara noastră. în zilele de cabinet, e asistenta lui.
- Ce sunt acelea „zile de cabinet?”
- Dentist, spune doamna Grohmann şi-şi împunge o falcă cu degetul. Hermann este dentist de întreprindere la fabrica de becuri. Aici lucrează doar joia şi vinerea, după terminarea programului, câteodată şi sâmbăta.

*Formă de alint pentru Schontag. (n. tr.)

- Un subbotnik* săptămânal?

- Se poate spune şi-aşa! Cabinetul a fost mai întâi folosit de nu ştiu ce unchi de-al ei, al doamnei Schöntag, aşadar. La urmă, Hermann a-nceput să-l ajute şi pe urmă a rămas oarecum atârnat de el, un post suplimentar.

Nu înţeleg de ce trebuie să mai existe şi dentişti în afară de policlinici şi întreprinderi, dar disponibilitatea domnului Grohmann de a lucra suplimentar fără să fie plătit mă impresionează.

Urcăm pe scări. La fel ca la Käthe Kollwitz, şi aici, treptele de piatră sunt tocite la mijloc şi numai la margini mai sunt albastru-deschis. Doamna Grohmann deschide uşa de la etajul întâi. Parchetul străluceşte. Cu locuinţele private nu am deloc experienţă. Pentru orice eventualitate, îmi bag picioarele în papucii de pâslă pregătiţi sub cuier şi mă deplasez înainte.

Camera are un aspect confortabil, din cauza covorului şi a tablourilor înrămate şi a obiectelor care zac peste tot. Există multe cărţi. Tavanele sunt înalte şi decorate la colţuri.

- La mulţi ani cu ocazia zilei tale de naştere!, spune domnul Grohmann şi-mi întinde mâna lui păroasă.

- Ăla-i pentru tine, spune doamna Grohmann. Pe o masă rotundă se află o vază de sticlă verde închis cu un mare buchet de flori, aşa cum n-am mai văzut decât la televizor. în niciun caz nu sunt garoafe.

- La mulţi ani, zice, morocănos, fata pe după umerii căreia şi-a pus braţul domnul Grohmann. în

---

* Sâmbetele („subbota”, în rusă) în care, după exemplul fostei URSS, se făcea muncă voluntară, (n. tr.)

aceeaşi clipă izbucneşte în râs.

- Asta-i nebun? Arată spre papuci.
- N-ai de gând să te prezinţi?, spune domnul Grohmann.
- Eu sunt Olga. Chicoteşte.

-Vara n-ai nevoie de papuci, spune doamna Grohmann.

- în ce clasă eşti?, întreb eu.
- Da' bătut în cap mai e!, exclamă ea şi chicoteşte din nou.
- Poartă-te frumos, spune domnul Grohmann. Peter te-a-ntrebat ceva.
- Olga trece acum în clasa a opta, spune doamna Grohmann.
- Eu trec într-a şasea, zic eu.

Drept pedeapsă, Olga e obligată să-mi arate locuinţa privată. Ea-şi târâie picioarele înaintea mea şi nu explică nimic. De-ndată ce ea deschide o uşă, am impresia că văd alţi copii.

- Aici, asta-i camera ta!, zice ea. Deschide-o.

Eu apăs pe clanţă, clipă în care sare din cameră Wanka, viţelul negru. Olga îngenunchează şi-şi îmbrăţişează câinele, de care uitasem deja complet. Camera e întunecată.

- Aici poţi să tragi un pui de somn, spune ea.

Eu rămân locului în prag, în timp ce Olga ridică o jaluzea. Lumina soarelui îmi atinge vârfurile picioarelor.

- Doar eu, singur?, întreb eu.

Olga se-ntoarce.

- Nu dormiţi împreună?
- Baţi câmpii?
- Nici cu mama ta?
- Mama mea a murit, asta-i Beate.

- Şi mama mea a murit, amândoi sunt morţi.
- I-ai cunoscut pe părinţii tăi?
- Nu. Când s-a-ntâmplat accidentul, eram mic de tot. Şi tu?

Olga scutură din cap.

Mie mi-e greu să mă orientez. La-ntoarcere, camerele pe care mi le-a arătat deja par să fi devenit cu totul altele.

- Păi şi cine mai locuieşte aici?, întreb eu pe când ne aflăm din nou în faţa buchetului meu de flori.
- Toată casa i-a aparţinut bunicului meu, nu-l cunoşti?
- Păi abia am ajuns, zic eu.
- Nici nu mai trăieşte, zice Olga şi chicoteşte din nou. E celebru.
- A avut ceva treabă cu cărţi?
- A făcut închisoare şi a trebuit să fugă, s-a dus în Mexic, d-aia există Şcoala Kurt Grohmann, Strada Kurt Grohmann, Casa de Cultură, o mulţime de chestii care îi poartă numele.
- Un antifascist! Ţi-a povestit despre ce-a fost atunci?, întreb eu.
- Tot ce-i aici îi datorăm lui, zice Olga.
- Aşa mă gândesc şi eu tot mereu, zic eu. Totceea ce există bun le datorăm celor care au luptat împotriva fascismului şi au construit statul nostru. Şi Uniunii Sovietice, bineînţeles, completez. Fără Uniunea Sovietică, n-ar fi nimic.

în aceeaşi clipă răsună un gong, la fel ca-n tabăra de vacanţă. Eu o urmez pe Olga în bucătăria mare. Domnul Grohmann şade deja la masă.

- V-aţi spălat pe mâini?, întreabă el.

Noi ne întoarcem. în veceu, în baie şi-n bucătărie, peste tot, pardoseala e acoperită de pătrate albe şi negre de gresie, ca şi când aici ar locui un şahist.

- Am mai vorbit o dată la telefon cu cei de la Käthe Kollwitz, spune domnul Grohmann şi se uită de jos în sus la soţia lui. Abia după ce a scos şervetul din inel şi, cu bărbia întinsă-n sus, şi l-a-ndesat pe sub guler vorbeşte mai departe.

- Peter, poţi să rămâi aici câteva zile, dacă vrei – poftă bună.

El se apleacă asupra farfuriei şi-ncepe să mănânce supă. După supă există conopidă pane şi şuncă. Primesc chiar şi supliment, pentru că Olga nu mănâncă decât supa.

- Poţi să-ţi pui o dorinţă de ziua ta, spune doamna Grohmann.

- Un föhn personal, spun eu repede.

Olga pufneşte din nou în râs. Gura ei împroaşcă supa deasupra farfuriei şi peste faţa de masă-n carouri.

- îmi place să mă usuc cu föhnul, explic.

- Aşa, pur şi simplu? Domnul Grohmann îşi flutură mâna pe la ureche, ceea ce pe Olga o face din nou să râdă.

- Dacă Peter doreşte un föhn, atunci are să primescă un föhn, spune doamna Grohmann.

- Mulţumesc, spun eu şi mi-ar plăcea să spun ceva mai mult decât „mulţumesc”. Fiindcă mă minunez cât de repede se îndeplinesc dorinţele la familia Grohmann! Dar poate că, în familiile private, acesta este un obicei răspândit pretutindeni.

CAPITOLUL AL ŞAPTELEA

în care Peter află cine e campion mondial. Cum învaţă el să bea vin şi să spele vase şi să le usuce.

Bucuriei sale, el ştie să-i confere expresia adecvată.

Pentru a serba ziua mea de naştere, familia Grohmann — acum îmi este permis să-i spun doamnei Grohmann Beate, iar domnului Grohmann, Hermann — i-a invitat pe Klaus, fratele mai mare al lui Beate, şi pe soţia acestuia, Brigitte. Copiii lor, o pereche de gemeni, sunt în tabără.

- Ei, Steppke, acum suntem campioni mondiali!, spune Klaus şi-mi întinde mâna.
- La ce disciplină?
- Păi la fotbal!
- Aha, spun eu, eu nici n-am aflat încă!
- Păi, nu te-ai uitat? Klaus îşi loveşte de două ori filtrul ţigării f6 cu unghia degetului mare de la mână, scrumul cade pe farfurioara de sub ceaşcă.
- Eram în maşină, ne-ntorceam de la Rügen, spune Hermann. Chestia asta am scăpat-o.
- împotriva cui am jucat?, întreb eu.
- Păi, cu Olanda!
- Precis că sunteţi foarte trist din cauza asta, îi zic eu lui Hermann. Precis că eşti foarte trist, mă corectez eu.
- Ai ţinut cu Olanda?, întreabă Klaus surprins, între timp, însă, Hermann a ieşit deja iarăşi din cameră.
- El crede că Johann Cruyff e cel mai bun jucător, îi explic eu lui Klaus. Şi că şi băieţii noştri ar trebui să ia câte ceva de la el.
- Dar de câştigat am câştigat noi!, zice Klaus şi mă priveşte prin ochelarii cu lentile întunecate. Buzele lui mari, frumos conturate, se închid tandru în jurul filtrului ţigării f6. Te interesează sportul?

El suflă fumul într-o parte.

- Numai competiţiile internaţionale, în cadrul cărora ne măsurăm cu statele capitaliste, aşadar, atunci când trebuie să se vadă cine e mai bun. Acum doi ani, la jocurile olimpice de vară, am urmărit în fiecare zi situaţia medaliilor. încă mai ştiu toate medaliile de aur, douăzeci am luat, şaizeci şi şase-n total, cu douăzeci şi şase mai mult decât RFG-ul, locul trei în clasamentul general.

- Ţii minte toate astea?

- Şi numele! Renate Stecher, învingătoare la sprint la o sută de metri şi la două sute de metri, Roland Matthes, asul nostru la înot, proba de spate, Ruth Fuchs, atuul nostru la suliţă, Karin Janz, gimnasta noastră cu alură de fetiţă, Wolfgnag Norwig, care...

- Acum pune punct!, exclamă Klaus.

- Medalii de argint au obţinut Kornelia Ender, Jacqueline Todten, apoi Erika Zuchold, de care se-ndră- gostiseră toţi băieţii...

- La fotbal, însă, lucrurile stau cu totul altfel! Aici faci o confuzie...

- Oare victoria noastră asupra RFG-ului n-a demonstrat care-i situaţia adevărată cu socialismul?

- Ce-ar fi să vă-mpăcaţi acum, da, spune Beate, cu toate că noi nu ne certăm deloc. El este Peter, Schönchen, şi ea este doamna Schöntag, locuieşte sub noi.

Eu mă ridic şi-şi întind mâna doamnei Schöntag. Arată ca o profesoară simpatică, bătrână.

- Bună ziua, Peter, spune ea, apoi Olga o îmbrăţişează cu multă căldură, doamna Schöntag e nevoită să se ţină de spătarul fotoliului ca să nu cadă.

- Olguţa, spune ea şi încearcă să se elibereze.

Wanka latră.

- Fii liniştit, Peter, spune Beate. Dă din coadă. Se bucură!

— Păi, atunci putem să ciocnim!, spune Hermann.

Şi mie mi se toarnă-n pahar puţin vin alb românesc.

Eu n-am mai băut niciodată vin şi mă-ndoiesc că e potrivit pentru copiii de doisprezece ani. Dar înainte să critic moravurile familiale, trebuie mai întâi să le cunosc. Apuc paharul — vinul e dulce şi rece.

— Halthalt — halt!, strigă Hermann, dar în momentul acela paharul meu e deja gol. Băiete, nu aşa se face!

Ceilalţi se uită la mine. Hotărârea şi bucuria mea îi surprinde.

- N-ai mai băut niciodată până acum?

- Ce-ntrebare, zic eu. Fiecare om trebuie să bea, zi de zi!

Klaus strigă:

— Bravo! Noroc!

Acum, Hermann demonstrează cum se bea vinul la familia Grohmann. Mi se mai toarnă şi mie, aşa că pot imediat să exersez: paharul se apucă de picior cu vârfurile degetelor, se ridică, se ciocneşte de un alt pahar – cu grijă! – şi în acest timp îl priveşti pe celălalt în ochi, ceea ce trebuie învăţat, şi totodată se spune „Sănătate!” sau „Sănătate multă” sau „Noroc” sau „Hai noroc şi sănătate”.

— Halt!, strigă Hermann din nou. Vinul trebuie savurat, trebuie să-l ţii în gură, nu să-l dai pe gât

imediat!

După ce terminăm de mâncat, ajut la strâns masa. Olga, care până acum s-a purtat ca şi când eu nici n-aş fi existat, mă apucă de braţ şi mă opreşte-n loc.

După ce Beate a ieşit din bucătărie, Olga deschide frigiderul şi scoate o sticlă cu acelaşi vin alb pe care l-am degustat deja. Vinul alb îmi place. Olga mă îndeamnă să bem mai departe. Soarbe şi ea o înghiţitură. Pe urmă îmi arată cum e cu spălatul vaselor şi cu uscarea lor. Eu încerc să-i explic cum funcţionează maşina care rezolvă problema asta la cămin. Mie îmi face plăcere s-o fac pe Olga să râdă. Cu cât îi explic mai exact modul de funcţionare a maşinii noastre, cu atât Olga râde mai tare. Pe urmă mai luăm o-nghiţitură.

- Ura! Suntem campioni mondiali, strig eu când intrăm din nou în sufragerie. Ura!

CAPITOLUL AL OPTULEA

în care Peter aude voci şi recunoaşte un duşman de clasă.
Planuri de viitor şi un cadou.

Când mă trezesc, e lumină. Mai întâi cred că sunt la poliţie. Păsările ciripesc. Recunosc o etajeră. Rafturile sunt îndesate cu cărţi şi cutiile jerpelite cu fel de fel de jocuri. Lângă patul meu e o găleată roşie din plastic cu puţină apă în ea. Când mă uit în ea, mi se accentuează starea de rău. Am încă pe mine pantalonii şi tricoul. O muscă bâzâie pe deasupra

mea. Care va să zică, ea este aceea care anestecă vocile.

- Olga!
- ... păi ea are aproape paisprezece ani! O fată de vârsta ei, tot respectul!
- Deci asta e. De fapt, ea nu este deloc copilăroasă, dar chiar deloc... îngrozitor de matură!
- ... un băiat adevărat, un tip ca lumea, pe bune, dar...
- în orice caz e destul de complicat. Totuşi, dacă s-ar simţi cu adevărat bine aici la noi...
- Ce? Doar n-aveţi cumva de gând să...
- Mai bine aşteaptă mai întâi să...
- La modul general, foarte general!
- Lasă-mă să-mi termin vorba!... un acasă.
- Vreţi să-l adoptaţi?
- Are o atitudine bună. în afară de asta...
- Conştiinţă de clasă? Doar nu vorbeşti serios?
- Dacă stai cu el mai mult... (râde) Băiatul este realmente convins de ceea ce spune...
- Nu trebuie să-l crezi! Pur şi simplu, nu-l crede!
- Asta bate câmpii, ce naiba! N-are toate ţiglele pe casă, băiatul!
- Nu mai râde aşa! Există mult prea puţini de felul...
- Un cap de lemn ca el!
- ... cineva care acţionează cu abnegaţie, iată, un nou tip de... un caracter, asta e.
- ... un nou tip de om, asta ai vrut să spui?
- Klaus! Acum las-o pe Beate să-şi termine vorba!
- ... mai întâi te surprinde... dar în sensul bun... şi să mai şi militezi pentru asta.

- E un copil, Beate, un copil!
- Cu toate astea, e adevărat că sunt mult prea puţini. Tu crezi că Olga se mai deranjează când e vorba să se colecteze deşeuri? Şi ăia plătesc bine, una-două te-ai făcut cu zece mărci!
- Colectare de deşeuri?! Acţiune de solidaritate?! Băi, voi bateţi câmpii! Pur şi simplu, bateţi câmpii!

Pauză.

- *...* s-a dus la Marea Baltică? Păi cum a ajuns acolo?

Pauză.

- Chiar are nevoie Olga de o influenţă bună? Ea e cu totul în ordine? Şi cu un Kaspar Hauser* ca ăsta! Într-un caz din ăsta nu ştii niciodată, ce se mai... minor şi gata dresat, ăsta-i un turnător, un turnător, îţi spun eu!
- Te contrazici singur cu consecvenţă!
- ... grosolan! Asta vă face de nu vă vedeţi!
- Copiii şi beţivii spun adevărul!
- Acum nu-mi începe şi tu...
- ... voluntar în Spania, internat în Franţa, la Dachau...
- Te referi la acest Loschau?
- ... torturat.
- ... nu fiecare dintre cei care au fost într-un lagăr de concentrare...
- El însă... cât de poate de elocvent, desigur. Asta nu mai avea voie s-o povestească.

---

* Kaspar Hauser (1812-1833), personaj a cărui apariţie, în 1828 în Nürnberg, a făcut destulă vâlvă, originea lui misterioasă prilejuind o serie de scenarii legate chiar de o eventuală descendenţă regală – în fapt, un retardat mintal care a inspirat ulterior o serie de opere literare unor Verlaine, Handke ş. a. (n. tr.)

- Nici nu e de povestit la copii!
- ... nume ale unora care l-au torturat. Tot mereu, până când copiii ţineau minte numele.

-…?

- ... de la Peter.

-Ce?

- Cum aşa, Occident?
- Păi se-ntâmplă să păstreze copiii când sunt mici...
- ... ştii basmul ăsta?
- ... dresat. Ăştia l-au dresat! Criminali!
- Cine are grijă de orfani nu-i criminal!
- Parcă tu nu ştii, vechea temă a lui Klaus!
- Dacă nu era Zidul, poate că puştiul nici nu ateriza la cămin!
- Dar absolut nimeni n-a afirmat că...
- Dacă nu era Zidul... au făcut la bani de-i întorc cu lopata, o haită de naziţti.
- Cine sunt cei care au jefuit aici şi care au expropriat, e cât de poate de limpede! Sau nu-i? Comuniştii, bineînţeles!
- Ah, Klaus! Dar toate astea n-au nimic de-a face cu Peter!
- ... tocmai. în statul ăsta nemaipomenit... taxi!
- Dar încă n-am chef să plec!
- Te rog eu, Klaus...
- Lasă-l, fă bine şi lasă-1! Dacă vrea el să plece...
- Peter!
- Una dintre ele e-mpotriva noastră, zic eu. E un duşman de clasă printre ţânţari!
- Visează, spune Beate. E somnambul.

Beate s-a ridicat, îmi pune un braţ pe după umăr şi mă conduce înapoi în cameră.

- Nu vreau să dorm singur, spun eu în momentul în care ea mă-nveleşte.
- Nu uita să-nchizi ochii, şopteşte Beate.
- Nu vreau să dorm singur, repet eu.

în ziua următoare, Olga şi Wanka au dispărut încă de dimineaţă, eu aştept gongul pentru prânz, Beate şi Hermann mă roagă să mă duc în sufragerie. De-ndată ce m-am aşezat, ea mă anunţă că – în primul rând – tot nu au reuşit să-l găsească pe Paul Löschau şi – în al doilea rând – pot să mai rămân la ei câteva zile, dacă doresc şi – în al treilea rând – că pe viitor le-ar face plăcere să vină să mă viziteze la Gradow pe Elba. Pe urmă, Beate îmi înmânează o cutie. Este un föhn, un föhn nou-nouţ, uscătorul de păr EfBe LD 65 fabricat de VEB Bad Blankenburg, bleu, culoarea mea preferată!

CARTEA A DOUA

CAPITOLUL ÎNTÂI

în care Peter o primeşte pe diriginta clasei 8b. Doamna Rosanowski se pune în pericol. Olga aduce prăjituri, sfaturi şi fapte. Peter cel derutat.

Doamna Rosanowski şi-a aprins deja o ţigară, a stins băţul de chibrit şi acum îl ţine în aer demonstrativ.

- O scrumieră?, întreabă ea.

Eu deschid uşile dulapurilor din bucătărie de parcă aş vrea să prezint articolele de menaj ale familiei Grohmann.

- Merge şi-o farfurioară, spune doamna Rosanowski şi suflă fumul pe deasupra capului meu.

— Ceea ce i-ai spus tu domnului Malitzki, Peter, asta... Ea se apleacă până la ceaşca plină ochi cu cafea şi soarbe. Ceea ce i-ai spus tu lui constituie pentru noi toţi o problemă, o mare problemă.

— Ce fel de problemă? Tonul ei mă nelinişteşte.

— Poţi să-i compromiţi lui Wolfgang întreg viitorul, spune doamna Rosanowski în ceaşcă.

- Eu?, întreb. Bine, dar eu am fost acela care l-a corectat! Singurul care l-a contrazis şi care i-a atras cu toată claritatea atenţia că felul în care vede el lucrurile e cât se poate de greşit!

Doamna Rosanowski mă aprobă imediat, fază la care corpul ei este traversat de un val, o aprobare care urcă vijelios din ceafa ei, prin umeri şi prin gât şi care-i aruncă în faţă capul.

- în privinţa asta, bineînţeles că ai dreptate! într-adevăr, prostii!

- Ha! Iar a povestit Peter prostii?

- Olga!, exclamă doamna Rosanowski şi se întoarce.

Olga se opreşte în faţa noastră, are un pacheţel

într-o mână şi o pungă de hârtie în cealaltă.

- Prăjituri cu fulgi de ciocolată şi margini de cozonac!

- Marginile de cozonac nu costă nimic, zice Olga. Iar a făcut Peter agitaţie?

- Nu Peter, un coleg de-al lui, un elev bun, foarte inteligent! El doar a...

- Wolfgang, îi explic eu Olgăi, a afirmat că la noi nu ar exista libertate, pentru că nu avem voie să mergem în Vest, şi că nici alegeri adevărate n-avem, şi că nici Parlamentul nostru n-ar fi un parlament adevărat pentru că acolo toate hotărârile se iau în unanimitate. Şi atunci când i-am spus că a căzut cu totul în ghearele provocatorilor occidentali, el a spus că ştie toate astea de la tatăl lui şi că l-ar crede pe tatăl lui mult mai mult decât pe mine sau pe cei de la Aktuelle Kamera*.

- Şi eu cred mai mult ce spune tatăl meu decât Aktuelle Kamera, spune Olga. Şi Peter al nostru l-a contrazis?

- Da, spunem doamna Rosanowski şi cu mine în acelaşi timp, cu toate că mi-am propus să nu mai răspund atunci când Olga foloseşte expresia „Peter al nostru”.

- Nu numai că l-a contrazis.

Doamna Rosanowski scoate un sunet ca un oftat în ceaşcă şi-şi stinge ţigara.

Eu îi explic Olgăi situaţia la care face aluzie doamna Rosanowski. Ora ei de educaţie cetăţenească, în cursul căreia domnul Malitzki ne-a explicat centralismul democratic şi ne-a demonstrat că sistemul occidental este doar în aparenţă unul democratic, pentru că, în afară de DKP†, toate celelalte partide primesc donaţii în

* Principala emisiune tv de ştiri din fosta RDG. (n. tr.)
† Deutsche Kommunistische Partei, Paridul Comunist din RFG. (n. tr.)

bani de la aceleaşi concerne, iar legile, acolo, sunt influenţate de către reprezentanţii lor plătiţi anume, iar Parlamentului i-ar fi total indiferent ce anume se spune acolo, pentru că aceia hotărăsc oricum ceea ce vrea partidul aflat la guvernare, că, dincolo de asta, ar fi, aşadar, totuna care partid s-ar alege, în afară de DKP, pentru că niciunul dintre ele nu vrea nici să schimbe relaţiile de proprietate, nici să reducă profiturile concernelor, şi l-am întrebat pe Wolfgang dacă tot mai vrea să afirme că în Vest există democraţie şi la noi nu.

- Ai continuat să trăncăneşti despre toate chestiile astea?, întreabă Olga.

- Când cineva are probleme, ele trebuie discutate dacă vrei să-l ajuţi!

- Haideţi să gustăm prăjiturile, spune doamna Rosanowski şi-şi face de lucru cu pacheţelul. Pot să te rog să-mi mai pui o cafea?

Olga mi-o ia înainte. îşi pune şi ei o jumătate de ceaşcă şi împarte farfurioarele şi furculiţele pentru prăjituri.

- Poftă bună, spune doamna Rosanowksi.

- Mulţumesc la fel, spun eu.

Doamna Rosanowski şi Olga se apleacă peste farfuriile lor şi muşcă din prăjitură. Cu cât mesteci mai îndelung prăjitura cu fulgi de ciocolată, cu atât ea devine mai dulce şi cu atât mai tare se lipeşte de cerul gurii şi de dinţi.

- Uscată de nu se poate, spune Olga cu gura plină şi bea din paharul meu cu apă. Tu chiar eşti idiot, îmi şopteşte ea fără să mă privească, de parcă mi-ar sufla la şcoală.

- De ce afirmi asta?

încerc să înghit prăjitura dulce mestecată pastă. Olga şi doamna Rosanowski se concentrează în continu-

are pe prăjitura lor cu fulgi.

- Te rog să-mi răspunzi, insist eu.
- Şi acum ce se-ntâmplă?, întreabă Olga.
- Păi ce să se-ntâmple?, întreb eu.
- Cu tine nu vorbesc!

De fapt, eu sunt acela care ar trebui să fie supărat. Olga reuşeşte tot mereu să mă intimideze fără niciun temei.

- Wolfgang afirmă cu tărie, doamna Rosanowski îşi trece cu limba peste dinţii din faţă, că el nu a spus asta.
- Minte, spun eu.
- Tu ţine-ţi odată fleanca!, spune Olga.
- Ei da, spune doamna Rosanowski. De fapt, eu n-am fost de faţă.
- Ştiţi, i se adresează Olga dirigăi mele, Peter n-a învăţat încă niciodată metoda asta de a discuta. El are un fel de ochelari de cal! Pur şi simplu, nu poate să-i intre-n cap faptul că cineva repetă argumentele adversarului pentru a stimula şi a ascuţi puterea de convingere a colegilor lui. Ei nu au făcut încă dialectica şi lupta dintre contrarii, şi asta poate să fie o cauză. Sau le-aţi făcut deja?, întreabă Olga şi se-ntoarce spre mine. Colegul tău a repetat argumentul adversarului, ca să-ţi dea ţie posibilitatea să argumentezi împotrivă. Dar tu l-ai confundat cu părerea lui proprie.

Eu nu ştiu ce să spun.

- Asta e ca şi când, la tir sportiv, ai confunda trasul la ţintă cu războiul.
- Şi apoi, chiar doamna Rosanowski a spus mai înainte că Wolfgang a spus numai prostii! Nu-i aşa?

Doamna Rosanowski muşcă din a doua bucată de prăjitură cu fulgi de ciocolată.

- Şi are dreptate doamna Rosanowski, spune Olga. Numai că Wolfgang, colegul tău, a presupus că ai ajuns mult mai departe. Cum spuneam, ăsta nu-i un reproş, dialectica, asta-i o materia pe care încă nu aţi făcut-o.

- Dar tu nici măcar n-ai fost de faţă!, spun eu.

- Peter, spune Olga, poţi tu să-ţi imaginezi pe cineva care a crescut la noi, care s-a bucurat de toate avantajele socialismului şi care face apoi astfel de afirmaţii? Atât de proastă e părerea ta despre colegul tău?

- Wolfgang are numai tată. Mama lui a murit de mult, spune doamna Rosanowski.

- Ca şi la mine, spune Olga. Doar că tatăl meu s-a recăsătorit.

- Vai, n-am ştiut, spune doamna Rosanowski, şi sună ca şi când ar admira-o pe Olga. în schimb, acum mai ai un frate.

- Nu e fratele meu!

- Locuiesc la familia Grohmann, spun eu, numai până când îl vom regăsi pe Paul Loschau. După aceea mă duc la el.

- Păi dă şi tu un anunţ!

- Dar asta nu are nimic de-a face cu concepţiile greşite ale lui Wolfgang!

- Tot nu pricepi?, întreabă Olga. Imaginează-ţi acum că Wolfgang ar afirma că a auzit asta la televiziunea occidentală. Atunci, nimeni n-ar mai discuta despre asta, ar fi clar de la bun început că e o minciună! Exact asta are să-ţi spună şi colegul tău de clasă, nu-i aşa, doamna Rosanowski?

Doamna Rosanowski continuă şă mestece şi aprobă din cap.

- Wolfgang m-a înjurat, spun eu şi nu prea ştiu ce să zic mai departe. Oare pot să mă înşel în halul ăsta?

- Tata face exact la fel. El prezintă un argument, ca să-ţi pui bibilica la treabă. Trebuie să cunoşti argumentele adversarului, ca să poţi la rândul tău să argumentezi corect. E nevoie să discutăm cu pasiune, cu aprindere!

- Exact aşa am înţeles şi eu, spune doamna Rosanowski şi-mi întinde ceaşca.

- Poftim, ai auzit şi tu, spune Olga şi-i mai toarnă. Numai Peter al nostru n-a fost nici de data asta atent, pentru că el crede că peste tot pândeşte duşmanul de clasă ascuns sub canapea.

- Nu fac aşa ceva, o contrazic eu. Wolfgang a avut o atitudine total greşită şi dăunătoare...

- Vezi!, strigă Olga. Tocmai asta spunem şi noi! Ca să poţi să-ţi alegi argumentele, ca să exersezi şi să-nveţi să te impui într-o discuţie!

- Aşa mi-a prezentat şi Wolfgang lucrurile, exact aşa.

- Dar tocmai aţi spus că el afirmă...

- Da, dar am fost întrerupţi, nu-i aşa? Eu voiam să mai spun că...

- Numai că atunci am apărut şi eu din senin, spune Olga.

- Din senin!, repetă doamna Rosanowski.

- Ia şi tu o înghiţitură, spune Olga. Bea fără grijă. Are mult lapte în ea.

Ajutată de cafeaua călduţă, prăjitura cu fulgi de ciocolată are un gust mai bun. în felul acesta, ea se şi desprinde mai uşor de cerul gurii şi de dinţi.

- Dacă s-ar fî-ntâmplat să fî-nţeles ceva greşit, zic eu, ăsta nu-i nici pe departe un motiv să fiu înjurat!

- Bine, dar nu se-ntâmplă pentru prima oară, Peter! Păi cum vrei tu, în condiţiile astea, să ia naştere o discuţie deschisă? Şi pe urmă mai şi afirmi tot mereu că te interesează o discuţie critică!
- Bineînţeles că mă interesează!
- Mai bea o-nghiţitură, spune ea.
- Mâine, în pauza mare, vii până-n cancelarie, e cel mai bine aşa, spune doamna Rosanowski, şi atunci rezolvăm problema asta, de acord?
- De acord, zic eu, şi mă mir încă o dată cum se face că Olga are încă o dată dreptate. Ea-i întinde doamnei Rosanowski punga cu marginile de cozonac.
- Sunt mai gustoase decât s-ar crede.
- Se poate?

Fără să aştepte răspunsul, Olga extrage din pachet una dintre ţigările doamnei Rosanowski. Cu cotul drept rezemat de masă, cu ţigara-ntre degete, Olga aşteaptă. Până la urmă, diriga mea ia în mână cutia de chibrituri, îi dă Olgăi un foc şi vântură băţul de chibrit prin aer până când în sfârşit acesta se stinge.

CAPITOLUL AL DOILEA

în care Peter primeşte cadou un party. Colegi în chip de eroi. Peter ar vrea să aibă şi el ceva de spus, ceva cu nivel.
Ce unelteşte Olga?

Hermann e plecat la băi, Beate are în weekend un curs de specializare organizat de casa ei de economii, doamna Schontag a plecat în vizită la sora ei mai mică, iar Olga a hotărât să dea, retroactiv, o petrecere de

ziua mea. O a paisprezecea zi de naştere, spune ea, trebuie neapărat întâmpinată cu un party. La auzul cuvântului „party”, eu văd femei în rochii de seară-ndrăzneţe, cu cupe de şampanie-n mână, curtate de bărbaţi dubioşi în costume negre. La un party, spune Olga, absenţa părinţilor ar fi o condiţie. Şi mai e nevoie şi de musafiri. De asta are de gând să se ocupe ea, dar şi eu ar trebui să contribui cu cel puţin un invitat.

Ceea ce nu-i deloc uşor. Deşi îmi face plăcere să merg la liceul politehnic de pe Kiefholzstrasse, nu-mi vin în minte decât profesori pe care aş putea să-i invit, domnul Malitzki, domnul Beuchel, şi doamna Rosanowski, dacă ar mai fi la şcoala noastră. Andreas Lefevre, colegul meu de bancă – tatăl său şi Hermann sunt prieteni –, e singurul care mai vorbeşte cu mine după ce Wolfgang a fost exmatriculat de la şcoală. Din păcate, el nu vorbeşte decât de piane electrice, keyboarduri şi sintetizoare. Cu patru sau cinci sintetizoare, zice el, se poate interpreta orice, realmente orice. Andreas se miră în fiecare zi de cei care se mai chinuie-n zilele noastre să-nveţe trompeta sau vioara sau bateria, aşadar, un instrument care n-are clape. Eu îl îndemn să mai aducă şi el nişte prieteni de-ai lui – „aşa se obişnuieşte la un party”, îi explic eu. încurajat de acceptul lui Andreas, mă duc şi vorbesc şi cu Ulf Brandt. Ulf a rămas de două ori repetent şi e mult mai mare decât mine şi decât ceilalţi băieţi. Are unghiile de la degete roase şi se bâlbâie, atunci când e ascultat la ore. Pe deasupra, în preajma lui miroase întotdeauna a cremă de ghete. în pauze rămâne aşezat pe locul lui. Atunci, Ulf e ca o insulă, spre care nu se îndreaptă nimeni.

- Dau un party, zic eu. Eşti invitat şi tu.

Abia când îl întreb dacă ştie ce este acela un party, îşi scoate degetul mare din gură şi-ncepe să dea din cap. Cu asta, eu mi-am îndeplinit norma şi am şi depăşit-o. Toate celelalte detalii le organizează Olga.

Vineri după masă cărăm împreună o navetă de Vita-Cola şi două plase de cartofi şi le ducem acasă. Ieşim din nou imediat, pentru că doamna Thiessen din mica prăvălie de la colţul străzii Moosdorfer i-a promis Olgăi câteva sticle de bere. De unde ia Olga banii, n-am idee.

La şcoală, cele cinci ore de sâmbătă trec repede. Andreas îmi comunică decizia lui ca, la party-ul meu, să dea primul lui concert. El are să cânte ceea ce-şi doresc invitaţii mei.

Deja pe la ora patru se aude soneria. în uşă stau Ulf şi părinţii lui. Stau acolo ca nişte personaje de Crăciun, zâmbitoare, doar că în loc de lumânări ţin nişte castroane care sunt acoperite de şervete de bucătărie în carouri roşii. Miroase a carne friptă şi a cremă de ghete.

- Stop!, zice tatăl în clipa în care vreau să fac un pas spre el.

- Alte castroane alcătuiesc un semicerc în drepturi vârfurilor pantofilor lor.

Ulf este îmbrăcat ca un chelner, cu pantofi negri de lac şi cămaşă albă. El seamănă cu părinţii lui. Dar şi tatăl, şi mama au aerul că provin din aceeaşi familie. Toţi trei au buza de sus uşor ieşită în faţă, ceea ce le conferă gurilor lor un aspect de cioc. Abia intraţi, cei trei se calcă fiecare pe călcâie până când rămân în şosete.

- Brandt, spune tatăl pe un ton ca şi când tocmai ar fi hotărât ceva.

- Brandt, repetă mama, prietenoasă.

Eu îi preiau unul dintre castroane ca să putem să dăm mâna.

- Vrem să le mulţumim părinţilor tăi, spune doamna Brandt.

- Nu sunt încă acasă, ei apar mai târziu, spune Olga şi-şi şterge mâinile de pantaloni. Eu văd cum zâmbetul începe să dispară de la comisurile părinţilor Brandt.

- Care va să zică, la început nu este prezent niciun adult?, rezumă domnul Brandt situaţia.

- Atunci e bine că am făcut astea! Ulf arată spre castroane. La mulţi ani încă o dată, spune el, îmi apucă mâna dreaptă, mi-o scutură şi-mi înmânează un pachet.

- Trusă de bărbierit!, jubilează Olga după ce l-am desfăcut. îmi mângâie bărbia cu pensula de bărbierit.

- Până la zece, voinice! Niciun minut mai mult!, spune domnul Brandt.

Doamna Brandt îşi sărută fiul. în casa scărilor, când întoarce capul, am impresia că văd lacrimi în ochii ei.

Olga îl declară imediat pe Ulf responsabil cu bufetul şi ne explică ce este acela un bufet. Ulf are permisiunea să-l aranjeze.

Câteva ore mai târziu sunt disperat. Nu ştiu cum poate fi încheiat un party, odată ce a-nceput. De-ndată ce au apărut primii invitaţi, Olga pare să fi uitat cine sunt eu. Mă plictisesc de nu mai pot.

Andreas, dimpotrivă, se bucură de întreaga atenţie care-i e acordată. Cu un amestec de seriozitate şi scepticism se uită la clapa lui marca *Weltmeister,* ca şi când s-ar putea strica ceva la ea sau ca şi când sunetul unei note i-ar produce dureri. Tocmai ucenicii, în special cei bărboşi, se opresc lângă el, îşi leagănă capetele şi vor-

besc foarte aproape de urechea lui. Nu-mi dau seama niciodată dacă Andreas aprobă din cap sau doar şi-l mişcă în ritmul muzicii. Nasul lui gros şi faţa îngustă par să aparţină unor oameni diferiţi.

Lui Ulf, party-ul meu i se pare ca lumea. El a-nvăţat să destupe sticlele de vin pe care le aduc invitaţii mei. în plus, este atotprezent cu bricheta pe care i-a împrumutat-o Olga. E de ajuns să ţină cineva o ţigară în mână, că Ulf este deja lângă el. El strânge farfuriile folosite, le spală, le şterge, aduce altele şi dă explicaţii despre prepararea salatelor. Tot timpul îşi trece cu antebraţul peste frunte. Arată de parcă ar transpira de atâta fericire.

Eu, dimpotrivă, mă întreb care-i sarcina mea, în afara aceleia de a deschide uşa ori de câte ori se aude soneria. Mi-ar plăcea să fiu şi eu la fel de firesc de vesel ca şi ceilalţi şi mi-aş dori să fiu şi eu implicat în discuţii. Pe de altă parte, temele de discuţie sunt înspăimântător de neinteresante. Unul care e-mbrăcat din cap până-n picioare în jeanşi occidentali povesteşte în câte magazine a fost ca să găsească o garnitură de chiulasă pentru MZ-ul lui. îl întreb de ce nu s-a dus la un atelier, fiindcă ăia se ocupă de reparaţii de tot felul! Pot să-i împrumut ghidul atelierelor din departamentul Treptow, acolo găseşte destule ateliere.

- De unde ai mai apărut şi tu?, întreabă el.

— Eu sunt Peter Holtz, zic, am făcut deja cunoştinţă mai devreme.

Câţiva dintre ceilalţi râd. Pletele lungi le atârnă de pe cap şi niciunul nu ştie să zică ceva. De aceea iau din nou cuvântul. Nu cumva poartă ochelarii vechi, rotunzi, în onoarea Liselottei Herrmann?, îl întreb eu pe unul

dintre bărbaţii bărboşi, căci Liselotte Herrmann a avut nişte ochelari exact la fel.

- Lise – lotte – cum?, întreabă el.

— Liselotte Herrmann, repet eu.

- Căci ea credea în cauza noastră, spune fata de lângă el pe un ton la fel de solemn ca vorbitoarea de pe discul pe care l-am ascultat la ora de muzică.

- Ea a fost prima mamă care a fost executată de fascişti, spun eu, pentru că a făcut publică înarmarea fascistă. A fost mai hotărâtă decât Galileo Galilei.

- Şi ce treabă au ochelarii mei cu asta?, întreabă bărbosul.

- Te interesează problemele astea?, mă întreabă femeia de lângă el. La fel ca la Miriam Makeba, părul ei e împletit în foarte multe codiţe mici, numai că-i blondă. Toţi se uită la mine, s-ar părea că s-a spart gheaţa.

De fapt, mă interesează tot ceea ce poate să contribuie la progresul social.

- Caterincă, baby, caterincă pe bune!, exclamă un alt bărbos. El mă apucă de umăr şi-şi mişcă degetele de parcă ar vrea să mă maseze.

Miriam Makeba cea blondă îşi propteşte mâinile-n şolduri, jacheta ei croşetată se deschide ca o cortină. Tricoul ei alb nu-i acoperă baza sânilor. Oricum, însă, în material se conturează totul atât de exact, aproape la fel de exact ca şi când ar fi goală.

- Eu cred că tipul vorbeşte serios, zice ea şi-şi trage la loc jacheta tricotată. Mâna bărbosului se retrage de pe umărul meu.

Ca să nu se lasă din nou tăcerea, o întreb pe Miriam Makeba cea blondă cum o cheamă. Tocmai vreau să-i spun numele meu, când ea îmi răspund abrupt:

- Betty, cu igrec.

Şi părăseşte-ncăperea.

- Ce vrei să te faci mai încolo?, întreabă cel cu ochelarii Liselotte Herrmann.

- Subofiţer de profesie, spun eu.

Se lasă tăcerea. Doi tineri îmi întorc spatele, de parcă tocmai şi-ar fi luat rămas-bun de la mine.

- Eşti sigur, mă-ntreabă într-un târziu cel cu ochelarii.

- Eu mă duc acolo unde mă trimite societatea.

- Nu crezi că o meserie în care se munceşte pe bune ţi-ar plăcea mai mult?

- N-ar trebui să-ntrebăm ce poate societatea să facă pentru noi, ar trebui să ne-ntrebăm ce putem noi să facem pentru ea, explic eu.

- Şi dacă nu mai e nevoie de militari de profesie, ce te faci atunci?, întreabă el.

- Zidar, zic eu.

- Zidar, asta-i bine, spune el bucuros. Zidăria e o meserie adevărată.

- La fel şi aceea de subofiţer, spun eu şi-i întorc spatele. Pe mine mă-nfurie faptul că meseria de subofiţer, ba chiar şi aceea de ofiţer sunt atât de prost văzute la noi. Şi când te gândeşti câtă nevoie e de ele acum!

- Ascultă!, strigă el după mine. Te simţi ofensat?

Eu o caut pe Olga şi o găsesc în camera bună, Betty stă lângă canapeaua pe al cărei spătar şade Olga. Un băiat înalt cu părul lung, neted, şade între picioarele ei, antebraţele lui atârnă peste pulpele ei.

- Uite-l, el e!, spune Betty şi-i şopteşte ceva la ureche.

Olga se uită la mine prin fumul ţigării ei şi bea o înghiţitură. Olga dă din cap spre Betty, Betty îi ia paharul, în timp ce Olga se apleacă deja încet în faţă şi trage

înapoi capul băiatului, apucându-l de păr. Ei se sărută. Eu vreau să mă-ntorc, dar apoi nu pot să nu mă uit cum între buzele celor doi vinul din gurile lor face bule şi i se scurge băiatului pe bărbie-n jos, pe gât, în deschizătura cămăşii, fără ca el să se ferească.

CAPITOLUL AL TREILEA

în care Peter este pus să admire o pereche de sâni. O excursie nocturnă cu un apel telefonic în propria locuinţă. Până la urmă, Peter dă dovadă de curaj, ca s-o salveze totuşi pe Olga.

- Deci, aici erai! Betty se reazemă vizavi de mine de spătarul scaunului de bucătărie. Ce vrei de la mine?
- Ce vreţi să spuneţi?, întreb eu şi mă ridic.
- Eu sunt cea mai bună prietenă a Olgăi, iar tu eşti micul model de virtute care ştie-ntotdeauna ce anume e corect.
- Eu nu spun decât ce gândesc.
- Mi se rupe ce anume gândeşti tu!

Betty îşi desface draperia jachetei ei tricotate.

- Poftim, iarăşi! îşi apucă sânul stâng. O privire ca a ta doare! Eu sunt o femeie, nu un obiect!
- Din cauză că nu purtaţi nimic pe dedesubt..., zic eu.
- Nu fi neruşinat!

Nu ştiu ce fel de scuză îşi doreşte Betty. Cu amândouă mâinile, îşi smulge tricoul în sus.

- Mulţumit? Asta ai vrut să vezi?
- Bine, dar eu nu eram nemulţumit...
- Ieşi!, strigă Betty peste umăr când Ulf intră-n bucătărie.

El lasă tacâmurile să cadă-n chiuvetă şi se grăbeşte afară.

- Păi ştiam ce se află dedesubt, zic eu.

- Dar de atins? Ai atins vreodată aşa ceva?
- Păi noi nici măcar nu ne iubim, zic eu. De ce vorbeşte Betty de „aşa ceva”? Doar noi nu vrem să privim sânii ei ca pe un obiect.
- N-ai tras niciodată de vreun sfârc?
- Nu vreau să vă provoc durere!
- Dă-i drumul, apucă!
- Nu fac una ca asta!, spun eu, în acelaşi moment însă simt mâna lui Betty între picioarele mele.
- O dovadă de-ncredere nu trebuie niciodată să rămână unilaterală, spune ea.
- Puteţi să aveţi încredere-n mine, spun eu, şi nu mă împotrivesc, cu toate că nu ştiu ce vrea să-nsemne asta. Oricum, Betty zâmbeşte acum. Dacă vine şi mai aproape, sânii ei or să mă atingă.
- Şi? îţi place ce simţi?

în sfârşit înţeleg ce are ea de gând. Betty vrea să-mi demonstreze practic cum e să fii tratat ca un obiect sexual.

- Oribil! Neplăcut! Umilitor!, zic eu.

Ceva pocneşte pe faţa mea. Betty mi-a tras o palmă.

- Idiotule!, spune ea, îşi trage tricoul în jos, acum e deja la uşa bucătăriei şi şi-l îndeasă în pantaloni.

Eu m-am săturat de atâta party. Vreau să mă duc în camera mea, să mă usuc cu fohnul. Olga şi-a pus un braţ pe după gâtul lui Betty, ca şi când Betty ar avea nevoie de consolare. Pe mine nici măcar nu mă observă.

Camera mea e-ncuiată, cheia e băgată pe dinafară. Când deschid uşa, Wanka sare pe mine, probabil că Olga l-a încuiat aici. Cu toate că acum e liber, se tot învâr- teşte-n jurul meu şi scheaună.

Mă hotărăsc pe loc şi iau lesa. Şi Wanka pare să fie

bucuros să scape în sfârşit de aici. Aerul e răcoros şi proaspăt. De nimic nu am mai mult chef acum decât să pun un picior înaintea celuilalt cât mă poartă pământul.

Suntem aproape singuri pe stradă. Doar din când în când mai aud câte o maşină. Totul pare să doarmă, chiar şi asfaltul cu cârpelile lui, platanii cei mari şi pubelele strâmbe. Picioarele mele se desprind cumva singure de pe trotuar, ca şi când ar avea arcuri, o calitate care e evident că se activează abia pe-ntuneric. Wanka adulmecă peste tot şi aleargă încoace şi-ncolo, fără să se-ndepăr- teze prea mult.

Ajuns în dreptul unei cabine telefonice mă opresc, ca şi când ea ar fi fost ţinta mea. Aparatul funcţionează. Prin mărunţişul rămas de la cumpărăturile de ieri în buzunarul de la pantaloni găsesc şi o fisă de douăzeci, în receptor, tonul se aude liniştitor. Apoi, în ureche îmi pătrunde un trosnet. O voce de bărbat.

- Cine-i acolo, întreb eu.
- Brandt, la familia Grohmann!, desluşesc eu apoi.
- Puneţi capăt petrecerii, spun eu.

-Ce?

- Puneţi capăt petrecerii!, strig eu şi închid. Fisa de douăzeci cade-napoi în aparat, încă se mai aude ecoul vocii mele. Formez 110. Femeii care răspunde cu glas liniştit îi comunic numele meu şi adresa. Comunic că aici gălăgia e insuportabilă, insuportabilă, repet eu şi rog să se ia măsuri. îi dau şi numărul de telefon al lui Grohmann şi, înainte să-nchid, repet încă o dată prenumele şi numele meu de familie. Sunt mulţumit şi uşurat că am făcut ceea ce trebuie. Deja după câiva paşi, oboseala s-a instalat în tot corpul.

Când am ajuns cu Wanka în dreptul casei noastre, domneşte liniştea. Nici în casa scărilor nu se aude nimic. Descui. Duhneşte foarte tare a ţigări şi arată ca

naiba – ca şi când toţi ar fi fost puşi pe fugă. La wc nu mai e hârtie igienică, iar prosopul zace pe jos. Wanka dă din coadă. Ceea ce am luat drept icnete, sunt de fapt nişte scâncete. Cineva are dureri, cineva plânge – Olga! De la uşa camerei ei, totul se aude foarte clar: dureri. Dureri atât de mari, încât sunt insuportabile!

Deschid — în clipa următoare, Wanka şi cu mine ne repezim asupra unui tip pletos, care o torturează pe Olga. împreună cu el, cad grămadă pe partea cealaltă a patului. Izbăvită, Olga scoate un strigăt. Chiar dacă tipul în pielea goală e mai puternic decât mine, chiar dacă el strigă, înjură, mă face-n toate felurile şi-mi provoacă dureri, eu nu-i dau drumul la păr! încurajat de lătratul lui Wanka, îmi înfig unghiile în braţul lui, picioarele mele se strâng în jurul şoldurilor lui — Olgăi îi rămâne destul timp să se pună în siguranţă şi să sune la 110.

CAPITOLUL AL PATRULEA

În care Peter întâlneşte un creştin. Hanorac sau parka. Peter are grijă ca lucrurile să fie clare.

Cu toate că părinţii lui Ulf ne-au ameninţat că-i vor trage la răspundere pe Beate şi pe Hermann pentru neglijarea sarcinii lor de supraveghere — pe drumul dentoarcere, Ulf a vomitat de mai multe ori în castroanele goale –, ei nu vor să stea în calea prieteniei dintre Ulf şi mine. Andreas a fost mai întâi disperat. Unul dintre bărboşi a vărsat bere peste clapele *Weltmeister*-ului său. Dar prietenul pletos al Olgăi, Holger, l-a prezentat pe Andreas unei trupe în care, acum, cântă şi el.

- Şansa asta ţi-o datorez ţie!, spune adeseori Andreas.

Holger face o specializare ca sculer-matriţer cu bacalaureat şi e-n fiecare zi la uşa noastră.

Holger poartă un hanorac pe care Olga îl numeşte „parka”. Parka şi party sună ca şi când ar fi înrudite, ceea ce nu m-ar deranja neapărat. La urma urmelor, şi partid sună asemănător. Dar pe mâneca lui stângă e un semn în culorile negru-roşu-auriu. La-ntrebarea mea dacă reproducerea emblemei RDG-ului nostru ar fi fost prea mică, Holger nu spune nimic la-nceput. Olga, în schimb, îmi dă dreptate.

Câteva zile mai târziu, vreau să-mi agăţ hanoracul meu peste parka lui Holger, dar hanoracul şi parka alunecă de pe cuier. Le ridic — şi-mi sare-n ochi o insignă îngustă roşie. Mi se taie răsuflarea. în partea stângă a gulerului, cam acolo unde se poartă insigna de partid, scrie: „Iisus trăieşte!”

— Eşti cumva creştin?!, îl iau la-ntrebări pe Holger. El şi Olga ridică ochii din temele pentru acasă ale Olgăi. în ce lumină schimbată îmi apare acum zâmbetul lui, atunci când zice răspicat:

-Da!

— Vorbeşti serios? Tu nu ştii cât rău au făcut creştinii peste tot în lume?

în sfârşit, încep să pricep care-i treaba aici! Creştinii poartă parka cu drapelul RFG-ului pe ea. Asta explică totul.

— Nu vă e deloc ruşine să mă minţiţi. Eu credeam că creştinii n-au voie să mintă?

Olga îşi dă ochii peste cap, Holger îşi aranjează o şuviţă de păr după ureche.

— Dacă-ţi trag o palmă, îl întreb eu pe Holger, îmi întorci şi cealaltă falcă?

— Celălalt obraz, mă corectează Olga, se spune obraz!

— Atunci îmi întorci şi celălalt obraz?

— Dintotdeauna, creştinii au făcut asta, spune Holger. Ai cumva vreun motiv să mă loveşti?

întreabă asta liniştit, ca şi când ar mai fi avut destul de des discuţii de felul acesta.

- De ce anume ţi-e frică?, întreabă Holger şi continuă să-şi zâmbească zâmbetul lui ipocrit de creştin, ca şi când ar trebui să-mi demonstreze că creştinii nu se supără pe nimeni, nici măcar pe aceia care-i agresează verbal.

- Frică? N-am aşa ceva, în schimb am conştiinţă de clasă!

Holger se uită la Olga cu capul lăsat pe-o parte.

- Să ştii că vorbeşte serios, spune ea.

Dar de ce nu gândeşte şi Olga la fel ca mine? De ce nu vrea ea să creadă în socialismul nostru?

- Ce ai împotriva lui Iisus? El era de partea săracilor şi aşa a şi trăit.

- Dar nu mai trăieşte.

- Cuvântul lui e printre noi. Şi pe pancarte scrie: Lenin trăieşte! Marx trăieşte! Sau nu-i aşa? Şi apoi, Iisus e singurul care a înviat.

Abia mai reuşesc să-mi stăpânesc râsul.

- Olga, zic eu, tu ai auzit?

Eu însumi sunt surprins cât de repede ies învingător din disputele noastre.

- Ai auzit asta, Olga? A în-vi-at! Asta chiar crede asta pe bune?!

- Da, spune Holger, cred în asta. Şi în viaţa veşnică. Eu nu cred că totul se termină odată cu moartea. Eu cred că în lumea asta există mult mai multe lucruri decât putem noi să percepem cu cele cinci simţuri ale noastre.

Olga îşi întoarce un pic mapa spre Holger.

- E corect aşa?, întreabă ea.
- Care va să zică, întreb eu, tu chiar crezi că, după moarte, Iisus s-a sculat şi şi-a luat zborul spre cer?
- Lasă-ne, te rog, să lucrăm, spune Olga.
- Da sau nu?
- Da, spune Holger, cu toate că nu trebuie să-ţi închipui lucrurile atât de simplist cum le descrii tu.
- Atunci cum?, întreb eu.
- închide uşa, Peter! Pe dinafară, strigă Olga.

Eu le arunc la picioare sutana cu steagul RFG-ului şi ies. Olga vine după mine. Foloseşte cuvinte injurioase. Asta mă linişteşte. Influenţa lui Holger asupra ei nu-i atât de mare cum mă temusem, în orice caz, ea nu pare încă să fie creştină.

CAPITOLUL AL CINCILEA

în care Peter ajunge printre creştini. O corabie care se numeşte comunitate. Peter face rău de mare şi ajunge, clătinându-se, la ieşire.

„Bine", îmi zic eu, „atunci hai să ne uităm un pic la creştinii ăştia." Cu toate că am încredere în continuare în mintea şi inteligenţa Olgăi, mi se pare corect să dau şi eu însumi curs invitaţiei lui Holger şi să o însoţesc pe Olga la această adunare a creştinilor.

Casa creştinilor e veche, cu latura îngustă acoperită cu viţă-de-vie până sus la fronton şi cu o grădină plină de tufe şi de pomi fructiferi. Un gard viu, plantat de-a lungul gardului din plasă de sârmă, te împiedică să vezi de afară chestiile pe care le fac ei înăuntru.

Printre două şiruri de tineri, urcăm o scară ce duce la o verandă acoperită de o copertină. Altfel decât la noi

la şcoală, tinerii ne salută din cap şi spun primii „Salut!”.

Simt cum încolţeşte în mine pofta de luptă. îi recunosc pe câţiva de la mine de la şcoală şi mi-e cu neputinţă să-nţeleg cum se poate ca nişte oameni tineri să devină creştini. Educaţia noastră ar trebui de fapt să-i ferească să cadă pradă unor superstiţii învechite.

în casă miroase a bucătărie, a lemne şi a ceară de parchet, puţin cam ca-n Căminul Käthe Kollwitz. Mai multe teancuri de cărţi negre alcătuiesc un turn pe o masă lângă intrare. Pe pereţi sunt atârnate postere. Ceea ce citesc pe ele sună ca-n basme: „Priveşte, sunt alături de tine până la sfârşitul lumii.”

— Ce vor ăştia să spună cu „până la sfârşitul lumii”?,
o-ntreb eu pe Olga. Se tem cumva de un război atomic?

Ea ridică din umeri. în spatele nostru aud pe cineva şoptind „Korceaghin”.

— Hi!, spune Holger. El dă mâna cu Olga şi cu mine. în spatele lui stă un uriaş cu barbă şi chelie parţială.

— Bine-ai venit, Pavel, spune uriaşul şi-mi strânge mâna zdravăn.

— Peter! îl cheamă Peter!, se grăbeşte Holger să-l corecteze.

— Prietenii mei mă numesc Pavel, răspund eu şi imediat mă supăr că am minţit. Pavel Korceaghin este modelul meu.

— Atunci înseamnă că te-am confundat cu modelul tău, te rog să mă scuzi, zice uriaşul.

— Pavka al nostru, zice Olga şi se uită la mine ca şi când tocmai aş fi primit o laudă. Nu-i lipseşte decât şapca şi steluţa roşie.

Eu nu râd cu ei. în schimb, îl întreb pe uriaş:

— Nu vă deranjează faptul că noi suntem atei, Olga şi cu mine?

îmi face plăcere să-i vorbesc superiorului lui Holger şi nu lui personal.

— La noi, oricine e binevenit, zice uriaşul. La mine vin chiar şi secretari de partid, când nu mai ştiu ce să facă. Noi suntem aici pentru toţi.

- Sunteţi un organ de consiliere?
- Şi asta.
- Dar casa şi grădina aparţin statului?
- Nu, Bisericii.
- Păi Biserica are proprietăţi?
- Tot ce-i aici e proprietatea Bisericii. De ce-ntrebi?
- Păi are voie să deţină proprietăţi?
- De ce nu?

Mă priveşte fericit, de parcă n-aş face altceva decât să-l laud întruna.

- Acum haideţi să v-arăt ceva!

Holger o ia înainte coborând o scară îngustă.

- Asta a fost cândva spălătorie, noi am reamenajat-o!

Ferestruicile-nguste ale beciului se află sus de tot. Chiar şi atunci când, afară, soarele străluceşte mai frumos ca oricând, aici înăuntru rămâne întuneric. Mesele le-au aranjat într-un mare pătrat. Noi ne atârnăm hainele-n cuier.

Eu mă aşez lângă Olga şi-mi iau unul din caietele alea care se vede c-au trecut prin foarte multe mâini şi care zac împrăştiate pe masă. Laudă Domnului este titlul de deasupra unei ilustraţii cu un geam vechi de sticlă pe care se vede un bărbat cu o oaie pe umăr. „Exclusiv pentru uz bisericesc intern”, scrie dedesubt.

- Aici, spune Holger, care s-a lăsat pe vine lângă

mine, se obişnuieşte ca tot ceea ce discutăm să rămână în această-ncăpere.

- De ce?, întreb eu. E o-ntrunire secretă?
- Nu, spune el şi se uită la Olga, cu toate că totuşi eu sunt acela căruia îi răspunde. Asta nu-i o-ntrunire secretă.

înainte s-apuc să mai pun vreo-ntrebare, el s-a ridicat deja. Uriaşul spune să deschidem la pagina 25. Un tânăr cu părul roşu mângâie corzile chitarei sale.

— „Corabia *Comunitate,* pe marea timpului pluteşte. Iar veşnicia Domnului e ţelul ce-o călăuzeşte." Acesta este refrenul, în rest e vorba că cei de pe corabie sunt ameninţaţi de teamă, nevoie, disperare şi primejdie. Concret, nu se spune despre ce e vorba. De unde vine teama lor? N-aş fi crezut niciodată că, în republica noastră, există un loc în care să mă simt atât de străin.

Holger este pe de-a-ntregul în elementul său. Se vede că se bucură să poată cânta în faţa Olgăi, el o priveşte fără-ntrerupere.

La urmă, după o cale lungă, corabia intră în portul Domnului, dar cu toate astea ei cântă pătrunşi de teamă: „Doamne, rămâi la noi!"

Nimic din toate astea nu se potriveşte. Iar apoi, când discută despre cântec, Holger este acela care spune: „De fapt, noi suntem marinarii Domnului." Spusele lui stârnesc entuziasm: marinarii Domnului! Aş vrea să-l întreb pe Holger dacă a văzut filmul despre Ernst Thälmann şi ce părere are el despre marinarii roşii şi ce relaţie există între marinarii Domnului şi marinarii roşii şi de ce parte s-au aflat ei de pildă în timpul puciului lui Kapp, atunci când social-democraţii... Aşa cum mă simt eu, aici, trebuie că te simţi când trăieşti în Occident şi militezi pentru comunism.

îmi trag scaunul mai aproape de masă, îmi proptesc coatele-n ea şi aştept un prilej să iau cuvântul. Când trag deja aer în piept, toţi ceilalţi îşi coboară capetele. Pur şi simplu, se prăbuşesc în sine şi închid ochii. Numai uriaşul ridică bărbia şi-şi aţinteşte ochii-n tavan.

- Doamne, ne-nălţăm ruga spre tine, spune el tare. Tonul lui mă sperie. Nimeni nu mişcă. Mie nu mi-e clar după ce schemă îşi ţin ei invocaţia lor. Este evident că fiecare are voie să vorbească oricând doreşte. Cântăreţul cu păr roşu spune:

— Ne rugăm la tine pentru profesorii şi educatorii noştri, dăruieşte-le înţelegere şi milostenie.

Iar o fată care şade în dreapta Olgăi spune:

- Mi-e foarte frică de vremea care mă aşteaptă. Dă-mi, Doamne, tărie şi dăruieşte-mi încredere.

Pe ce lume trăiesc tinerii ăştia? Oare cred ei cu adevărat că, pe undeva, la milioane de ani-lumină, şade sau pluteşte un fel de conştiinţă care-i ascultă, pe fiecare în parte, şi care le dă apoi ceea ce se roagă ei să primească în spălătoria lui din Berlin Traptow pe planeta Pământ, cu ochii închişi şi capetele plecate? Holger s-a aplecat în faţă, cu coatele pe genunchi şi mâinile-mpreunate deasupra rădăcinii nasului, apăsate de frunte. El începe să vorbească, dar în acelaşi timp cu fata. La-nceput ei nu bagă de seamă, pe urmă amuţesc amândoi, până când Holger repetă într-un târziu:

- Doamne, ne rugăm la tine pentru toţi aceia care au fost nevoiţi să crească fără cuvântul tău. Nu-i lăsa să se piardă. Deschide-le urechile şi ochii, inima şi mintea, vino tu la ei în nesfârşita ta înţelepciune şi milă.

Termină odată cu linguşelile astea, mi-ar plăcea mie să-i strig. îi dau un cot Olgăi, dar ea nu reacţionează. Fără-ndoială că Holger se referă la noi doi. Am să-i spun că-i de-a dreptul jignitor să vorbească pe tonul ăsta superior. în afară de asta, nu se poate să nu vadă şi ei

că nu se-ntâmplă absolut nimic ca urmare a rugăminţilor lor, nimic nu se schimbă!

Mă simt realmente asemenea lui Pavel Korceaghin când o vizitează pentru prima oară pe Tonia şi când, în afară de el, nu mai sunt acolo decât nişte gimnaziaşti şi alţi fandosiţi. Cât de actual mai este totuşi şi acum ceea ce Nikolai Ostrovski a descris cu atâta măiestrie.

— Amin, spune uriaşul şi toţi ceilalţi repetă, unul după altul, un aminaminamin pe mai multe voci. Holger e printre ultimii care-şi ridică fruntea.

Pe mine mă copleşeşte tristeţea. Cum de mai există încă atât de mulţi oameni care cred într-un Dumnezeu? Şi de cât timp o să fie nevoie până când fiecare o să scape de fricile lui şi o să se elibereze de credinţă? Dar cum să-i convingi? în general, cum poţi să argumentezi în problema asta? Doar totul e cât se poate de evident! Oare această superstiţie nu constituie un pericol în calea construirii comunismului? Timp de o clipă, am senzaţia că mi se face rău. Comunismul are nevoie de oameni deschişi, care iubesc viaţa, cultivaţi, generoşi, gata să se ajute unul pe altul, care se comportă solidar de bună voie, şi nu din vreun calcul, ca să-şi asigure cine ştie ce avantaj după moarte! Niciodată n-aş fi crezut că încă ne mai aşteaptă atâta muncă! Trag adânc aer în piept şi-l dau afară încet.

Când încep din nou să ascult, nu înţeleg despre ce e vorba, din cauză că mai întâi înţeleg „Bauernsoldaten”, dar nici cuvântul „Bausoldaten”* nu-mi spune nimic. Atunci poate e vorba de consiliere, de îndrumări cum să faci să ajungi „Bausoldat”. Să aud vorbindu-se despre asta aici mă miră, dar îmi trezeşte aprobarea. Armata noastră populară ar trebui să fie în mare măsură impli-

* Bauernesoldaten — soldaţi-ţărani, Bausoldaten – soldaţi-construc- tori. (n. tr.)

cată în edificarea ţării noastre. Asta ar fi exact profesiunea potrivită pentru mine, căci reuneşte edificarea cu apărarea a aceea ce s-a edificat. Dar de ce vorbesc ei despre sustragerea de la serviciul cu arma? Se unesc cumva cu cei chemaţi să-şi satisfacă serviciul militar, dar care nu sunt dispuşi să-şi apere patria?

- Aşa ceva sprijiniţi voi?, strig eu întrerupând discuţia.

- Dacă nu te interesează, spune Holger, nu eşti obligat să stai să asculţi.

- îmi place foarte mult să ascult, tu ştii asta, zic eu. Iar dorinţa mea de a deveni militar de carieră îţi e cunoscută. în orice caz, eu unul vreau să-mi aduc contribuţia de care e nevoie pentru ca noi toţi să putem trăi în continuare în pace.

Tăcerea care urmează după cuvintele mele e impresionantă. Fiecare pare să se întrebe cum stau lucrurile cu contribuţia proprie. Iată, aşadar, un motiv pentru ca totuşi să mă bucur că am venit încoace.

- Ai face bine să pleci acum, zice Holger şi mă priveşte fix.

Acum nu mai înţeleg absolut nimic. întrucât şi uriaşul tace, mă ridic.

- Hai să mergem, îi spun eu Olgăi, atunci plecăm şi gata.

- Eu vin mai încolo, spune Olga.

în timp ce-mi caut hanoracul, sunt nevoit să dau la o parte câteva dintre aceste parka. în spatele meu, este în continuare tăcere, o tăcere atât de mare, încât poate să te ia ameţeala şi încep să mă tem să nu fac rău de mare în beciul ăsta şi să-ncep să mă împleticesc încă înainte să-mi găsesc hanoracul şi apoi ieşirea.

CAPITOLUL ŞASE

în care Peter începe să cânte. Olga în lumea de dedesubt. Inventarea lui Peter Punk.

— Peter!

în faţa mea stă Andreas. Ne fixăm unul pe altul îndelung, de parcă nu ne-am mai fi văzut de zece ani.

— Eşti creştin?

- Mai degrabă nu, spune Andreas, doar părinţii mei. îşi freacă palmele de pulpe în sus şi apoi dosul palmelor în jos ca să se şteargă pe mâini.

- Ce faci tu aici?

- Olga m-a adus. Ea e jos, cu creştinii.

- Eu îi aud cum cântă tot timpul şi-atât, spune Andreas şi urcă pe scara din lemn în direcţia din care se aude bateria.

- Band-ul meu! îmi face semn să-l urmez şi deschide o uşă dublă. Gălăgia e asurzitoare.

Bateristul are faţa acoperită de pletele care-i atârnă peste ochi. Când îşi ridică privirea, dă din cap întruna, în sus şi-n jos, aşa că eu îl salut de mai multe ori. Cel cu chitara nici nu şi-a ridicat încă privirea. Pe etajeră sunt mai multe teancuri de Mosaik* puse unul lângă altul în ordine; dintr-una dintre lăzile de pe etajera de deasupra iese braţul unui indian care vântură un toma- hawk. Pe posterul de deasupra canapelei îl recunosc pe chitaristul de culoare Jimi Hendrix, alături, o imagine alb-negru cu Che Guevara. Ajuns la keyboard, Andreas adoptă din nou acea expresie neîncrezătoare şi chinuită de la party-ul meu. Apasă o clapă cu un deget, apoi o altă clapă, cu acelaşi deget, şi tot aşa mai departe, ca

* Revistă de benzi desenate înfiinţată în 1955 la Berlin, publicată de editura Neues Leben (=Viaţă nouă). Este cea mai veche revistă germană de acest gen şi are cel mai mare tiraj. (n. tr.)

un copil.

Eu mă aşez pe canapeaua joasă, dar nu ştiu ce caut aici. Ceea ce produc cei trei, aici, n-are nicio legătură cu muzica. Dar gălăgia îmi place, pentru că ar putea să-i deranjeze pe creştinii din spălătorie. Chiar dacă aş zbiera nu m-ar auzi nimeni. îmi iau de pe etajeră dicţionarul pentru copii *Von Anton bis Zylinder* şi-ncep să-l răsfoiesc.

- Alo!!? — toţi trei se uită la mine. Te-am întrebat ceva. Ce piesă?, întreabă chitaristul.
- Ce piesă?
- Piesa ta preferată!

îşi trece cu mâna peste frunte de parcă ar transpira.

- Cântecul despre soldaţii mlaştinilor, răspund eu. Ei râd. întotdeauna se râde când spun asta.

Chitaristul mă fixează un timp cu privirea. El nu râde.

- Băi, zice el şi începe să dea din cap în timp ce privirea lui se mută de la unul la altul. Băi, nici măcar nu-i rău. Nu-i deloc rea ideea. îţi merge bibilica, man, chiar îţi merge. Timp de o clipă, bateristul îşi lasă beţele să alerge pe tobe.
- Ai textul? Ştii să-l cânţi?
- Să-l cânt? Pot doar să-l recit.

Andreas cântă melodia la clapă. Bateristul începe din nou să dea din cap. Chitaristul îşi face de lucru la o boxă, sau ce-o fi aia. îmi întinde un microfon.

-Merge!, strigă el. Aşa trebuie să-l ţii, foarte aproape de buze, ca Manfred Krug, aşa...

Din nou se uită toţi trei la mine. Bateria bubuie ritmul, Andreas cântă melodia, chitara-i urmează. Bateristul cântă deja prima strofă.

- „Oriunde ochiul priveşte, numai mlaştini, câmp arid.”

Intru şi eu:

- „Strâmbi, stejarii, nicio frunză, nicăieri un ciripit…”

Refrenul îl cânt deja cu voce tare, poate chiar mai tare decât toţi ceilalţi:

- „De luptă suntem gata, în mlaştini, cu lopata, plecăm.”

Eu îl am în faţa ochilor pe Paul Loschau, cum, ca deţinut în lagărul de concentrare, trebuie să mărşăluiască prin poarta lagărului pe sub sloganul „Fiecăruia ce i se cuvine”. De fiecare dată simt cum îmi dau lacrimile de furie şi de indignare. Suntem deja la mijlocul celei de-a doua strofe, când bag de seamă: Cânt singur! Ceilalţi sunt concentraţi cu totul asupra instrumentelor lor. Este periculos să-i asculţi prea mult, pentru că eu sunt acela care conduce melodia, nu ei.

După ce am cântat şi ultima strofă, band-ul mai cântă puţin, apoi se opreşte brusc.

- Ce mai ştii?, întreabă chitaristul.
- *Sag mir, wo du stehst?*[*]*, spun eu.*

Cu microfonul în mână, mi se pare că prea îmi dau importanţă. Vreau să mă aşez la loc pe canapea, dar ei îl cântă deja. Câteva note sunt false, dar intru repede. Că doar sunt obişnuit să cânt de unul singur. Trebuie să cânt tare, ca să acopăr instrumentele. Deoarece lanceput refrenul se repetă, a doua oară cântă şi Andreas cu mine.

în mod ciudat, ei au dificultăţi cu această melodie, în schimb, eu sunt cu atât mai sigur pe mine. „înapoi sau ’nainte? Hotărăşte-te acum. Pentru noi, viitorul e singurul drum. Nu te poţi bucura şi de ei, şi de noi, dacă mergi tot în cerc, mergi de fapt înapoi.” Când vine

* „De la Anton la cilindru”. în germană, cilindru = Zylinder. Aşadar, de la A la Z. (n. tr.)

refrenul, cânt cât pot eu de tare: „Spune-mi ce alegi, spune-mi ce alegi, spune-mi care-i drumul pe care vrei să mergi!”

Ştiu că trebuie să cânt asta, că trebuie s-o strig din răsputeri încă înainte să-nţeleg de ce trebuie să fac asta.

Miza pentru care cânt e Olga! Da, miza pentru care cânt e Olga! Nici strofa a doua nu e mai puţin potrivită pentru ea: „Poate, vorbind, îţi arăţi slăbiciunea, de-a nu fi decis ce drum să alegi. Tăcerea ta îţi ştirbeşte statura, viaţa ta, ţine minte, n-ai cum s-o mai dregi!”

Olga n-are voie să stea pur şi simplu acolo jos şi să tacă şi să asculte. Ea trebuie să protesteze!

Ca şi când ea s-ar afla lângă mine, îi cânt refrenul în faţă. Iar apoi, strofa a treia – mi se face pielea de găină la aceste cuvinte: „Noi, noi avem dreptul să vedem cine eşti. Nici nu vrem să ne-aprobe doar măşti – eu vreau atât: vreau pe nume să-ţi spun, aşa că arată-te, de eşti rău, de eşti bun!”

Asta-l vizează pe Holger. Noi avem dreptul să te recunoaştem, Holger, dă-ţi jos masca! Şi deja zbierăm toţi patru finalul: „Spune-mi ce alegi, spune-mi ce alegi, spune-mi care-i drumul pe care vrei să mergi!”

Nici n-am terminat bine, că pletosul iese de după bateria lui şi-mi întinde mâna.

- Tu eşti solistul nostru. Cum te cheamă?
- Peter, zic eu. Sau Pawka.
- Asta ar fi destul de ca lumea, Pawka, zice el. Chiar ca lumea. Dar uită-i pe ăia de la *Oktoberklub.* Trebui să ai mai multă putere de expresie, ca şi când ai striga la ăia cărora le pui întrebările şi le-ai smulge măştile de pe faţă.
- Bine, zic.

Oare tipul ăsta ştie să citească gândurile?

- *Du hast den Farbfilm vergessen – o ştii?*
- Da. Am văzut-o pe cântăreaţă anul trecut la *Ein Kessel Buntes*[*].
- Aşa, un pic de Nina Hagen n-ar strica.
- E-n regulă, spun eu.

în momentul acela se deschide uşa şi o femeie gravidă, cu şorţ de bucătărie, intră-n încăpere.

-Vrei să mănânci şi tu aici? întreabă ea şi-şi strânge cu amândouă mâinile părul într-o coadă de cal, ţinând o bentiţă verde-ntre buze. Fruntea ei e presărată cu coşuri roşii.

- Da, spun eu. Iar acum, în timp ce ea îşi leagă coada de cal şi ambele uşi sunt larg deschise, ne dezlănţuim cu adevărat.

CAPITOLUL ŞAPTE

Sondaj după primul concert. Cântece de luptă muncitoreşti de urlat împreună. Pentru cine se face artă?

- Linişteşte-te, Siegfried, linişteşte-te!
- Să mă liniştesc? Cu ăsta? De câte ore discutăm deja? Care va să zică, se-ntoarce din nou spre mine domnul Malitzki, directorul nostru, tu tot nu-nţelegi de ce ţi-am smuls microfonul? De ce — am fost nevoit să ţi-l smulg!

Nu am numărat de câte ori mi-a pus deja întrebarea asta. Eu răspund ca de fiecare dată până atunci cu „Nu”. Şi tot ca de fiecare dată până atunci îl rog:

- Explicaţi-mi dumneavoastră!

---

* Aprox. „Un cazan de culori”, emisiune de varietăţi la televiziunea est-germană. (n. tr.)

- Ba tu trebuie să-mi explici mie atitudinea ta, aşa merge treaba aici!

Mâna lui dreaptă cu arătătorul întins imită o rotiţă.

- Aşa! Şi nu invers!

- Reproşurile dumneavoastră sunt nedrepte, spun eu, preocupat în continuare să rămân politicos şi obiectiv. Noi nu suntem în niciun caz trădători... Eu nu sunt deloc creştin. Noi n-am cântat niciodată altceva decât cântecele noastre de lupt...

- Nu mă interesează ce eşti tu...

- Eu sunt comunist!

- Tu? Un figurant, asta eşti tu! Un figurant sau un activist, un activist în încercarea ta perfidă de a ne trage-n rahat pe noi toţi şi moştenirea noastră! Iar tu ştii ce le-aşteaptă la noi pe elementele de genul ăsta!

- Ia gândeşte-te, Peter, începe domnul Beuchel, profesorul nostru de muzică, şi-şi duce arătătorul şi degetul mare la nas şi urcă cu ele pe nări în sus, până când buricele degetelor sunt vârâte în colţurile interioare ale ochilor şi-i împing ochelarii pe frunte.

- N-ai avut niciodată impresia că sună un pic cam ciudat felul în care cânţi tu?

- Tocmai mi se schimbă vocea.

Mi-e greu să-l privesc pe domnul Beuchel, fiindcă tot mai are degetele-n ochi. Vizavi de portretul lui Erich Honecker atârnă tabloul *Peter la grădina zoologică,* pe care-l cunosc de la noi de la Käthe Kollwitz. Ori de câte ori mă duceam în biroul directorului, la Paul Löschau, treceam prin dreptul lui.

- Tu nu te-ai mirat niciodată de ce te-au vrut tocmai pe tine ca solist?

în sfârşit, îşi scoate degetele din ochi. Ochelarii îi cad pe nas şi se opresc în dreptul ochilor larg deschişi.

- Ştiam textele pe de rost, până la capăt.

- Hm, face domnul Beuchel. Te cred.
- Eu nu cred niciun cuvânt!, sare domnul Malitzki.
- *Toată lumea a aplaudat şi a cântat cu noi, spun eu, Partizanii de pe Amur, Cântecul lui Hans Beimler, Bella ciao, Cântecul Frontului Unităţii, Soldaţii din mlaştini, Oktoberklub — muzica timpului nostru.*

— Aţi cam făcut-o de oaie, Peter, mai ales tu, de la care nimeni nu se aştepta la una ca asta. Şi tocmai tu nu vrei să recunoşti. Ceilalţi au recunoscut de mult. Numai tu nu, spune, trist, domnul Beuchel.

— Ce anume?

— Te-au instigat. Te-au instrumentalizat!

— Păi trebuia să mă instrumentalizeze, fiindcă, din păcate, eu nu ştiu să cânt la niciun instrument. Nu fac decât să cânt!

— Am spus eu, intervine exploziv domnul Malitzki. Ăsta se distrează pe socoteala noastră!

Domnul Malitzki loveşte cu pumnul în birou.

— Ăsta nu-nţelege de vorbă bună!

Mâna lui şuieră din nou în jos.

— Prietenul tău Andreas a recunoscut. El a spus că-i pare rău că te-a băgat în toată povestea asta. Dar chiar şi aşa, nu pe el cade vina principală!, spune domnul Beuchel.

— De ce nu m-aţi chemat şi pe mine? Ar fi fost mai bine dacă discutam cu toţii împreună şi nu de fiecare dată separat. Două ore am fost ţinut închis!

— închis?, întreabă domnul Beuchel ameninţător, iar eu nu-mi dau seama dacă ameninţarea mă vizează pe mine sau pe domnul Malitzki.

— Uşa de la sala de chimie era încuiată, am apăsat pe clanţă pentru că la un moment am simţit nevoia să merg la wc, şi era...

— Nimeni nu te închide aici, spune domnul Beuchel şi se uită la domnul Malitzki.

— Ai denigrat cântecele noastre de luptă, spune domnul Beuchel cu multă hotărâre. Dacă ai fi major, ai ajunge la-nchisoare pentru asta, doar aşa, ca să ştii.

— Cum adică le-am denigrat?

— Tot timpul ta!ta!ta!ta!ta!ta!ta! Pumnul domnului Malitzki se agită prin aer. Urletul chitarei, urletul bateriei!, el se agită mai departe, pianul ăla electric dement! Atât de repede şi de mecanic şi de monoton!

Capul lui se leagănă repede încoace şi-ncolo.

— Schelălăiala ta! în primul rând, schelălăiala ta! Schelălăiala ta a încoronat totul!

— N-am făcut decât să-mi exprim sentimentele, insist eu.

Domnul Malitzki izbucneşte-n râs şi şi domnul Beuchel rânjeşte. Comportamentul lor provoacă ceva foarte neplăcut, ceva ce nu-mi doresc deloc.

— Acum termină cu miorlăitul!, spune domnul Malitzki. Domnul Beuchel face un gest împăciuitor. Eu încerc să nu mă mai gândesc la Paul Loschau, dar vine şi un al doilea smiorcăit. E ca un fel de sughiţ.

— Pot să mă aşez?

Domnul Beuchel îşi trage scaunul mai aproape.

— Şi? Acum putem şi noi să vorbim raţional?

— Dar eu sunt tot timpul raţional.

— Nu, nu eşti!, strigă domnul Beuchel. Nu eşti!

Nu mai sunt în stare să răspund, nu mai am putere să vorbesc.

— Care va să zică, nu vrei să ne spui nimic nou?, întreabă domnul Beuchel.

— Păi ce anume? întrebaţi-mă!

— N-am să te mai întreb nimic, Peter, spune dom-

nul Beuchel. Pufneşte pe nas şi-şi îndreaptă spatele pe scaun. N-ai meritat asta, să ne chinuim cu tine atâta timp. Alţii ar fi terminat mult mai repede cu tine.

Şi, după o pauză în care îl priveşte şi domnul Malitzki, continuă.

— Obiectiv vorbind, îi ridici mingea la plasă duşmanului de clasă. Şi noi n-o să tolerăm asta. Clasa muncitoare nu permite aşa ceva, să vină cineva şi s-o batjocorească şi s-o ia în derâdere, şi pe deasupra unul de care ea a avut grijă încă din prima zi.

— Mi-e ruşine pentru tine, spune domnul Malitzki înainte s-apuc să răspund.

— Eu nu înţeleg...

— Ia-ţi catrafusele şi valea!, spune domnul Malitzki.

Nu ştiu la ce se referă când zice „catrafusele”. Nu am
decât o canadiană. Beate a insistat s-o iau.

— Dacă stilul meu de a cânta a fost chinuitor pentru dumneavoastră, spun eu, atunci aş vrea să vă cer scuze.

Asta am spus-o deja şi acum trei ore şi jumătate.

— Ţine-ţi gura!, zbiară domnul Malitzki. Ai să mai auzi tu de noi. Şi să fii bucuros dacă doar ai să auzi, auzi?

— La revedere, spun eu şi nu ştiu dacă am voie să le-ntind mâna. Mă uit din nou la tabloul cu parcul zoologic.

— Afară!, strigă domnul Malitzki.

Cu asta, povestea e încheiată.

CAPITOLUL OPT

în care Peter primeşte deja o nouă vizită. O

explicaţie fericită. întâlnire viitoare cu garanţii păcii mondiale.

Este ultima oră de joi, aşadar, rusa, recapitulăm declinările. Eu am exersat şi ridic mâna. Doamna Gossel, noua noastră dirigintă, aşteaptă să mai ridice şi alţii mâna. E linişte, căci cine vorbeşte e scos la tablă. Cineva bate la uşă – şi-n sala de clasă a apărut secretara directorului.

- Holtz, Peter?, strigă ea fără s-o salute sau s-o privească pe doamna Gössel.

Eu sunt în continuare singurul care ţine mâna sus. Secretara însă nu mă bagă în seamă şi mai strigă o dată fără niciun chef:

- Holtz, Peter!

Eu îmi întind mâna şi mai sus. Clasa râde pe-nfundate. Secretara are aceeaşi bluză cu doamna Gössel, bleu cu picăţele albe, doar că a secretarei e mult mai mare.

- El e Peter Holtz!, spune doamna Gössel.
- La director!, spune secretara.

Clasa se opreşte din chicotit.

- Pot să vin şi eu?, întreabă Ulf şi se pregăteşte deja să iasă din bancă.
- Tu stai jos, doar Peter, spune doamna Gössel.

Mă bucur că domnul Malitzki s-a ţinut de cuvânt. Deoarece sunt scos de la oră, trebuie să fie vorba de ceva important.

Secretara merge-n faţa mea cu pas grăbit. Ori de câte ori se aud „clac” sub picioarele ei, se uită speriată în jur, de parcă plăcile de gresie care au început să se desprindă ar fi o noutate pentru ea. în secretariat, ea se opreşte puţin şi îşi pipăie cu ambele mâini părul subţire, tapat. îşi pune un deget la gură şi-şi apropie urechea de

uşa directorului. Apoi bate la uşă cu grijă, aşteaptă, bate din nou. Se aude un „Da” scurt care vine de la domnul Malitzki.

- Elevul Holtz, Peter, şopteşte ea prin uşa întredeschisă.

Nerăbdătoare, dă din mână ca o poliţistă de la circulaţie care-i face semn ultimei maşini să treacă prin intersecţie.

încăperea e plină de fum de ţigări. Domnul Malitzki stă sprijinit de partea din faţă a biroului său şi se uită la mine, ca şi când tocmai ar încerca să-şi aducă aminte de unde mă cunoaşte. La o masă mică, rotundă, în faţa ferestrei, şed, cu spetele rezemat comod de spătarele scaunelor, o femeie şi un bărbat, amândoi considerabil mai tineri decât domnul Malitzki. Amândoi fumează şi vorbesc în şoaptă.

- Bună ziua, Peter, spune domnul Malitzki, ei sunt aici din cauza ta. Special pentru tine au venit ei aici.

Domnul Malitzki se propteşte cu ambele braţe în tăblia biroului său.

- Asta e o onoare pentru tine!, spune el şi-şi lasă ochii-n podea.

Bărbatul de la masă îmi face cu ochiul, femeia se mulţumeşte să ridice din sprâncene şi dă din cap. Deoarece cei doi oaspeţi nu dau niciun semn că ar vrea să spună ceva şi şi domnul Malitzki tace, probabil că-i rândul meu.

- Sunteţi cântăreţi?, îi întreb eu pe cei doi după ce mă gândesc puţin.

- Peter! Domnul Malitzki stă drept ca o lumânare. Aşteaptă şi tu mai întâi să auzi ce vor să-ţi spună cei doi tovarăşi.

- Nu-i rău, nu-i rău, zice bărbatul. Bună-ntrebare.

Din păcate, nu suntem cântăreţi.

îmi face semn spre scaunul liber.

- Cu toate astea, s-ar putea să-ţi fim de ajutor.

- Vrem să stăm de vorbă cu tine, spune femeia, a cărei voce e destul de piţigăiată.

Eu mă uit după un alt scaun, pentru că nu vreau să mă aşez pe acela al domnului Malitzki.

—Mi s-a părut bun concertul vostru de Ziua Copilului, spune tovarăşul. Mie mi-a plăcut.

- Aţi fost acolo?

- Se poate spune că da, spune tovarăşa a cărei voce-mi înţeapă urechile. Noi suntem peste tot în lume... Stai jos!

- Vă place *Okoberklubl,* spun eu, fiindcă am înţeles aluzia ei la cântecul *Noi suntem peste tot.*

- Cui nu-i place, zice ea.

- îmi pare rău că am creat neînţelegeri, spun eu. N-am să mai cânt.

- De ce?, spune tovarăşul. Nu-i nimic dacă la-nceput mai iei câte o notă falsă.

- Domnul Malitzki şi domnul Beuchel văd altfel lucrurile...

- Ah, Peter...

Tovarăşul îşi aprinde deja următoare ţigară, aruncă băţul de chibrit în scrumieră. Acolo, acesta mai arde puţin, înainte să se încovoaie şi să se stingă.

- La şcoală, oamenii exagerează întotdeauna, spune el şi suflă fumul în sus spre galeria perdelei. Sigur, e corect să fim vigilenţi. Dar aici, la voi, ăştia văd la fiecare pas numai duşmani de clasă, asta frânează iniţiativa proprie!

- Şi nu e bine, spune tovarăşa. Partidul a înţeles asta.

- Adică partidul vrea ca eu să cânt în continuare?
- Bineînţeles, ceva mai mult exerciţiu, ceva mai mult studiu, sigur, de ce nu?
- învăţaţi, învăţaţi şi iar învăţaţi, spun eu.
- Mie mi s-a părut bună, formaţia asta a voastră!, spune tovarăşa.

în sfârşit înţeleg că partidul mi-a trimis doi experţi care se pricep la muzică. Asta e într-adevăr o onoare!

- Cum aţi ajuns să organizaţi concertul formaţiei voastre bisericeşti?
- Nu suntem o formaţie bisericească. Noi doar repetăm acolo. Eu nu sunt creştin, nici Andreas nu e, iar Ulf în niciun caz. Cum s-a...
- Care Ulf?
- Ulf Brandt, tehnicianul nostru. Suntem cinci.
- Ulf Brandt, îşi notează tovarăşa în carneţelul pe care-l are-n faţă.
- A fost propunerea mea, să ne oferim să cântăm de Ziua Copilului. Domnul Beuchel a aprobat. El s-a bucurat când a văzut lista cu cântecele. „Ţi se potriveşte", a spus el. A fost bine primit, cei mai mulţi au cântat cu noi...
- Au „urlat" cu voi, zice directorul vostru...
- Doar suna aşa, din cauză că au cântat cu toţii.
- Şi pe urmă, ţi-a...

Tovarăşul face cu mâna liberă un gest ca şi când ar înhăţa ceva.

- Mi-a smuls microfonul.
- Acum eşti un erou, eroul şcolii, aşa e?
- Cum aşa?
- Hai, bătrâne, nu mai face pe prostul... Fetele de la voi! Acum sunt în limbă după tine! S-a scris şi pe tablă!
- Chestia aia n-am înţeles-o.

- Oricum, îţi face onoare faptul că ai şters-o.
- Nu ştii ce-nseamnă „Peter Punk trăieşte!”?
- Nu găsesc nici o logică în propoziţia asta! Ulf mi-a explicat că se pronunţă englezeşte, cu a. în Anglia, punkiştii sunt total de stânga, dar atunci, aici, noi am fi cu toţii punkişti. Ulf a spus că stilul pe care-l cultivăm noi e muzică progresivă.
- Şi vă-nţelegeţi bine între voi, în band?
- Da, domneşte o relaţie de camaraderie.
- Foarte bine! Multe banduri se destramă numai din cauză că le lipseşte coeziunea interioară, spune tovarăşa.
- De ce ai spus că ceilalţi membri ai bandului te-ar fi instrumentalizat?, întreabă tovarăşul.
- Am vrut să spun instrumentat, fiindcă ei cântă la instrumente...
- Evoluţia bandului vostru — pentru noi, ea e importantă, în fond, muzica li se adresează tuturor, întregii societăţi, spune el.
- Păi nici noi nu vrem nimic altceva decât să cântăm pentru toţi!, zic eu, bucuros să-ntâlnesc atât de multă-nţelegere.
- Tu ne ţii pur şi simplu la curent, ce planuri aveţi, tu şi bandul tău, ce idei aveţi, ce vă place şi ce vă displace, ce vă interesează şi ce credeţi că trebuie criticat, pentru ca partidul, şcoala, prietenii, noi toţi laolaltă să putem veni şi mai mult în întâmpinarea nevoilor tinerilor noştri.
- Noi vă dăm o nouă şansă, foloseşte-o, pune-o-n valoare!, spune tovarăşa, a cărei voce nu mai sună deloc atât de subţire, de fapt, o voce absolut normală de femeie.
- Dar cum anume, întreabă tovarăşul şi se apleacă peste masă, cum poate fi făcut lucrul ăsta,

concret? Ai cumva o propunere, Peter?

Nu vreau să dau un răspuns pripit. Dar nici nu-mi vine nimic în minte, aşa, pe loc.

- Ei?, întreabă tovarăşa. Cine lucrează cu noi, trebuie să se observe pe sine cu multă atenţie. Ţii un jurnal? Jurnalul e o formă bună de autocontrol.
- Sunt destul de slab la scris şi la citit.
- Ahaa, şi de aceea... Se uită la tovarăş.
- îmi ia foarte mult timp, explic eu.
- Dar cuvinte-cheie? Cum ar fi să-ţi notezi nişte cuvinte-cheie?
- N-am putea să ne-ntâlnim din când în când? La exprimare orală am de fiecare dată nota maximă!
- Bună idee, spune tovarăşa.
- Ce să zic, zice tovarăşul spre ea, ştii şi tu cât de mult a durat până când am găsit timp pentru Peter. Ne-ar fi plăcut să te ajutăm mai devreme.
- Dacă exprimarea orală a lui Peter este atât de bună, ar trebui să ne facem timp.

Tovarăşul oftează.

- Nu putem să-i facem oricui o favoare specială, Peter. Dar dacă tovarăşa mea consideră că ţie ţi s-ar cuveni să-ţi facem o favoare specială, atunci o să-ţi facem o favoare specială, de acord?
- O să veniţi să mă vizitaţi?

—Mai bine ne-ntâlnim undeva. Trebuie să ne scurtăm drumurile pe cât posibil, spune tovarăşa. Şi încă ceva, nu trebuie să mai ştie nimeni că ne ajuţi.

- Şi că noi te ajutăm pe tine!, spune tovarăşul. Şi, după ce trage adânc aer în piept, adaugă:
- Să nu-ţi faci iluzii, Peter! Există mulţi care ar putea să te invidieze foarte tare.

Lucrul ăsta îl înţeleg imediat.

- în afară de asta, mai avem nevoie de un nume

conspirativ pentru tine.

- Aveţi şi dumneavoastră unul?
- Fiecare dintre tovarăşii noştri de luptă are unul. Gândeşte-te la Lenin!
- „Pavel” e cumva liber? Pavel Korceaghin?
- Ei, dar are planuri mari, băiatul!, spune tovarăşul. Tu ce părere ai? De fapt, e un titlu de onoare!
- Eu am încredere în Pavel Korceaghin al nostru, spune tovarăşa.
- Păi atunci, Pavel Korceaghin, bun venit în rândurile noastre!
- Mulţumesc mult!, spun eu şi vreau să mă ridic ca să dau mâna cu ei. Dar tovarăşul îşi deschide carneţelul, îşi trece arătătorul o dată în jos şi-n jos peste cotor şi-şi notează numele meu conspirativ. Această atestare scrisă, asta ştie oricine, este bineînţeles mult mai valoroasă decât dacă doar vorbeşti aşa despre ea.

CAPITOLUL NOUĂ

În care Peter ajunge să se confrunte din nou cu duşmanul de clasă. Gumă de mestecat şi spălat de maşini.

Guma de mestecat pe care Andreas mi-o oferă după ce plecăm de la şcoală, în drum spre casă, este un cadou de la vărul lui de-al doilea din Vest. Ca să pot da un verdict asupra produsului occidental, desfac ambalajul. Are miros de medicament şi pare mucegăită. Trebuie să fac un efort ca să-mi depăşesc repulsia. Abia am băgat-o-n gură, că o şi scuip afară.

- Ce-i asta?

Andreas se holbează la mine, pe urmă la guma de mestecat de la picioarele noastre. încă de la prima muşcătură, am simţit cum ţâşneşte otrava şi cum acidul îmi arde gura.

- Băi, asta-i d-aia originală!, zice Andreas şi se apleacă s-o ia de jos. Gumă de mestecat americană originală!

Eu scuip de mai multe ori, fără să reuşesc să scap de gustul respingător. Andreas contemplă chestia aia verzui-albicioasă din mâna lui de parcă l-ar interesa amprenta dinţilor mei.

- Chiar şi în Vest, asta-i destul de rară.

- Ăştia chiar că folosesc orice mijloace ca să-i scoată poporului banii din buzunar!, zic eu.

Andreas răzuieşte o vreme cu unghia de la degetul mare guma de mestecat, închide ochii şi o bagă-n gură. Mestecă de parcă ar fi în joc viaţa lui.

- N-am primit decât patru, spune el după ce deschide ochii din nou. Şi Oliver foloseşte d-asta destul de des.

- E de partea noastră sau împotrivă?

- Oliver? Habar n-am, vrea să asculte formaţia, tipul nu mă crede. El crede că aşa ceva există numai în Anglia.

- Ce anume?

- Păi punk! în Ludwigshafen n-au aşa ceva.

- Vrei să spui, chestia aia pe care Ulf o numeşte „stilul nostru”?

Andreas dă din cap că da şi face un balon uriaş din gumă de mestecat.

- Chestiile de stânga nu le permit nici ăia din Vest, spun eu.

El face cumva şi-şi ia înapoi în gură balonul de

gumă.

- Dar în Anglia există pe bune, zice el mestecând mai departe.
- Precis că nu multă vreme. Chestiile astea sunt imediat reprimate, mereu.
- Atunci, noi am fi singurii care cântă aşa ceva!
- Nu-i vorba despre asta, zic eu, contează cum evoluăm noi mai departe şi să ne adresăm cui trebuie.

-Atunci, eu plec!, zice Andreas. Altfel, ăla spală singur maşina.

- Credeam că mergem la repetiţii?
- Ajung un pic mai târziu.
- Vin şi eu să v-ajut, ca să meargă mai repede, zic eu şi fug după el. Andreas se opreşte.
- Nu-i nevoie. Ochii lui mă privesc undeva între claviculă şi umăr. Nu avem decât două găleţi.
- Păi atunci, noi doi luăm una-mpreună.
- Vărul tatălui meu nu lasă pe nimeni să pună mâna pe maşina lui. De fapt, nici eu nu am voie, doar împreună cu Oliver...
- Adică tu speli o maşină occidentală?
- E un Opel Diplomat, 240 la oră pe taho.
- Păi şi mie poate să-mi dea instrucţiuni, spun eu şi mai scuip o dată, atât de scârbos de persistent e gustul de gumă de mestecat.

Până acum n-am stat niciodată de vorbă cu un vest-german, doar o dată am dat mâna cu o soră a doamnei Schontag, fără să ştiu că era din Vest. Nu arăta din cale afară de fericită.

- Ia zi, ce ziar aveţi voi acasă?, îl întreb eu pe Andreas după ce am mers o vreme unul lângă altu-n tăcere. Iarăşi ridică din umeri.
- N-aveţi niciun ziar?, întreb eu.
- Taică-meu le are pe toate la serviciu.

Eu mă întorc şi cumpăr de la chioşc *Neues Deutschland.*

- Rudele voastre s-ar bucura să fie o dată informate ca lumea.

- Chiar e informat, zice el şi arată o maşină lată, occidentală. Maşina nu-i deloc murdară, ba chiar străluceşte.

După zece minute sun. Mai durează încă zece minute până când cei doi coboară cu două găleţi de plastic.

- Eu sunt Peter, zic, şi-i întind mâna lui Oliver. El ezită, ca şi când n-ar vrea să mă salute. Aproape că trebuie să-i apuc eu mâna care-i atârnă moale. Tot aşa de leşinată e şi strângerea lui de mână.

- Peter vrea să-şi arunce şi el o privire la maşina voastră, zice Andreas.

Eu mă prefac că n-am auzit. Din gura lui Oliver iese un balon de gumă, pe care apoi îl trage-napoi şi-l mestecă. Mă priveşte de sus până jos.

- Mi te-am închipuit cu totul altfel, spune el.

- Cum?, întreb eu. Credeai cumva că noi aici umblăm cu pantalonii rupţi şi cămăşile zdrenţuite?

- Cam aşa ceva, zice el în dialectul lui ciudat. Şi părul – aşa cum îl poartă punkiştii.

- Nu suntem atât de săraci ca ăia din Anglia.

- Păi asta n-are nicio treabă cu sărăcia, spune Oliver.

- Ce bine că aţi venit la noi. Aici puteţi să vedeţi cu ochii voştri cum ne merge.

- Păi venim în fiecare an, zice Oliver, nu-i aşa?

Andreas confirmă din cap. Oliver iese de pe alee şi vine la maşină, îşi stoarce cârpa pe acoperişul ei şi-ncepe să şteargă cu ea încoace şi-ncolo.

- Avem doar două cârpe, spune Andreas şi şi-o stoarce pe-a lui deasupra maşinii, pe partea dinspre stradă. Mie nu-mi place să stau lângă doi tipi de aceeaşi vârstă cu mine, care muncesc, fără să-i ajut şi eu.
- Am adus ceva, pentru tine şi pentru părinţii tăi, spun eu şi ridic *Neues Deutschland.* Aici o să găsiţi o imagine realistă a ţării noastre. La noi nu e nimeni nevoit să umble-n pantaloni găuriţi.
- El e solistul vostru?, întreabă Oliver pe deasupra acoperişului.

Andreas dă din cap că da şi face aceleaşi mişcări ample ca şi vărul lui de-al doilea.

- Dar maşina nu-i deloc murdară, spun eu. O speli de plăcere?
- Nu neapărat, zice Oliver şi rânjeşte.
- Păi atunci de ce-o faci?
- Dar ştii să pui întrebări, nu glumă...

Râde şi-şi trece mâna peste păr, după ureche.

- Tu arăţi ca Heintje, nu ca un punkist. Destul de ciudate toate alea la voi, aici.
- Apă multă, tot timpul, spune o voce de bărbat în spatele meu. Şi nu mai stoarceţi aşa de tare.

Bărbatul se uită la mine.

- Tu eşti prietenul combativ?
- Mă numesc Peter, spun eu.
- Lefevre, im pare bine, spune el. Strângerea lui de mână e fermă. Emană un parfum puternic.

îi întind Neues Deutschland.

- L-am adus pentru familia dumneavoastră.
- L-ai... Ni-l dăruieşti nouă? E complet surprins.
- Are să vă intereseze. Faceţi parte din clasa muncitoare?

Oliver lasă cârpa pe acoperişul maşinii, vine lângă

tatăl său, care deschide imediat *ND.*

- Nu trebuie citit tot, zic eu, din cauză că domnul Lefevre dă pagina repede. Pe pagina cinci văd într-un titlu „BRD". îi atrag atenţia asupra lui. „Din ce în ce mai mulţi tineri din RFG lipsiţi de şansa unei meserii", citeşte Oliver încet.

- Ştiaţi asta?, întreb eu.

- „Până în 1985, 1,4 milioane de tineri n-au perspectiva unei formări profesionale", citeşte Oliver. Aşa e?

- Aici nu se scriu minciuni, spun eu.

Oliver se uită la mine.

- Trebuie să fie groaznic, spun eu, să nu ţi se garanteze că poţi învăţa o meserie.

Domnul Lefevre vrea deja să dea pagina. Dar eu îi arăt un articol în al cărui titlu scrie „ONU": „Torturile brutale practicate de rasiştii lui Forster sub acuzare, şef de sindicat dă declaraţii în faţa unui comitet ONU la Daressalam... Acuzaţie dură împotriva torturilor practicate de poliţia rasistă din Pretoria", citeşte Oliver cu voce tare.

- Iar regimul RFG, completez eu, continuă să aibă relaţii diplomatice cu Africa de Sud şi concernele ei iau parte în continuare la exploatarea populaţiei de culoare majoritare."

- Nu se poate generaliza chiar aşa, minimalizează problema domnul Lefevre.

- Noi putem să venim în vizită la voi, dar voi la noi, nu, zice Oliver brusc şi se uită urât la mine.

- Olli, spune tatăl lui pe un ton împăciuitor.

- Dacă vreau, pot să vin să vă vizitez, spun eu.

- Şi lui Andreas i-ar plăcea să vină o dată-n vizită la noi..., spune Oliver.

- Păi şi de ce nu te duci?, îl întreb eu pe Andreas, care stă-n continuare pe stradă şi-şi stoarce buretele pe acoperişul maşinii.
- Ce bun eşti, băiete, spune domnul Lefevre. Din păcate, asta nu se poate!
- Pun pariu că Andreas nici măcar n-a încercat, aşa
e?
- Păi la ce bun să încerce, dacă nu se poate?!
- Cine n-a încercat, nu trebuie să spună că nu se poate.
- Tu ai fost vreodată în Vest?, mă-ntreabă Oliver.
- Eu nu vreau să merg în Vest. Mie mi-ar plăcea să mă duc în Uniunea Sovietică, la lacul Baikal, la Moscova sau în Caucaz sau la Soci. O să fac asta când o să vorbesc mai bine ruseşte.
- Atunci probabil că nici nu ştii că la noi, cu o marcă, poţi să cumperi o ciocolată excelentă, aici, la voi, nu-ţi folosesc la nimic toţi banii ăia ai tăi de aluminiu. Aici nu găseşti nicăieri o ciocolată ca lumea, nicăieri!
- Tocmai am cumpărat una, îl contrazic eu cât se poate de liniştit.
- Ciocolată cu lapte?, întreabă Oliver.
- Ciocolata cu lapte e greţoasă la gust, zic eu. Vreau să spun, ciocolată adevărată, amăruie.
- încearcă numai să te duci până la zid! Doar trei sute de metri...

El face semn în direcţia zidului nostru de apărare antifascistă, care se află dincolo de tramvai şi care nici măcar nu se vede de aici.

- E plin de sârmă ghimpată, de mine, de dispozitive automate de tragere...
- Olli, renunţă, spune domnul Lefevre.

- Normal!, spun eu. Asta îi supără pe imperialişti. La asta nu se aşteptau. Suntem pregătiţi împotriva oricărui atac!
- Nu pentru asta a fost ridicat, ci ca să nu se poată ieşi!
- Ce-ţi pasă ţie cum ne apărăm noi frontiera?
- Pentru că mor oameni acolo, sfârtecaţi de mine!

Nu pot să nu râd.

- Cu tine, presa occidentală a făcut treabă bună.
- Nu fi obraznic, spune domnul Lefevre sever.
- Nu ştiţi nimic din ceea ce se scrie-n *NDI*

Oliver smulge două pagini din ziar, le mototoleşte şi-ncepe să frece cu ele geamurile ude ale maşinii.

- Lasă-l jos, spune taică-su în momentul în care vreau să ridic ce-a mai rămas din ziar. Ne-ai făcut cadou ziarul.
- Nu aşa se tratează un cadou, zic eu.
- Băieţi, capitulăm!, zice domnul Lefevre. Din cauza condiţiilor grele de muncă, astăzi fiecare primeşte câte zece mărci!

Oliver şi Andreas se opresc imediat din treabă. Andreas vine prin spatele maşinii. Domnul Lefevre şi-a scos portmoneul şi împarte bancnote.

- Ţie nu vreau să-ţi rămân dator, comisare, poftim, pentru ziarul tău. îmi pune o monedă în mână. Oliver şi Andreas îşi varsă găleţile la rigolă. Domnul Lefevre salută şi, flancat de Oliver şi Andreas, porneşte spre intrarea în casă cu braţele pe după umerii lor.
- Vii la repetiţie?, strig eu în urma lui Andreas.

El nu-mi răspunde, nici măcar nu-ntoarce capul. Nu mă deranjează. Trebuie să-mi notez cât mai repede cuvintele-cheie. N-am voie să uit nimic. în faţa mea opreşte un Wartburg combi alb.

- Peter?

E Joachim Lefevre, tatăl lui Andreas. El coboară şi-şi încuie maşina. Eu mă întorc la el ca să-l salut. De fiecare dată când îl văd, ţine o ţigară în mâna dreaptă, cu braţul îndoit, ca şi când ar vrea să arate spre locul unde se află buricul. Eu aştept până când termină de tras, grăbit, două fumuri şi-şi aruncă ţigara. Pe urmă, când ne strângem mâna, moneda de o marcă din Vest îmi cade pe jos.

- Nu vrei să vii la noi?, întreabă el.
- Nu, spun eu.
- Cauţi ceva?, întreabă el.

Moneda de o marcă nu-i nicăieri, parcă a-nghiţit-o pământul.

- Dacă ăia vă mai fac probleme cu bandul, să-mi spui, da? Imediat! Salutări acasă.
- Vreţi să vă spăl maşina?, întreb. Wartburgul alb ar avea într-adevăr nevoie să fie spălat. El trebuie să strălucească la fel de tare ca şi maşina occidentală.

Joachim Lefevre mă mângâie pe cap, ceea ce nu pot să sufăr.

- Lasă-l pe Andreas s-o facă, spune el şi-şi învârte pe degetul mâinii ridicate cheile maşinii.

După ce el a plecat, eu caut mai departe moneda refegistă, ca şi când ea ar fi răspunzătoare de gustul de otravă pe care-l am în gură.

CAPITOLUL ZECE

în care Peter vrea să evite nişte veşti proaste. Un cadou amărui şi praf. Minciunile lui Peter au picioare scurte şi

strică tot.

E puţin trecut de trei şi jumătate şi eu îmi pun ciocolata amăruie pe care-am cumpărat-o din banii mei de buzunar şi paginile cu cuvintele-cheie, pe care le-am împăturit, într-o sacoşă de plastic.

După douăzeci de minute sunt deja acolo, cu toate că mai întâi am trecut prin dreptul numărului 32 de pe Jacobi-StraBe, din cauză că eu caut o instituţie culturală şi nu o casă de locuit. Pe urmă ezit să apăs butonul soneriei la „Familia Schmidt”, pe bileţelul meu scrie doar „Schmidt”. Nici n-a amuţit bine ding-dong-ul, că tovarăşa îmi şi deschide. Ea îmi răspunde la salut abia după ce a închis uşa în urma mea. Incălţată-n pantofi de stradă, o ia înaintea mea, prin dreptul cuierului gol, în sufrageria care miroase a fum de ţigară. Ea se lasă pe spătarul unuia dintre cele trei scaune care stau la o masă fără faţă de masă în mijlocul încăperii. O canapea verde cu pete întunecate vizibile şi un dulap-bibio- tecă aproape gol pe un întreg perete alcătuiesc întregul mobilier. Un sertar are mânerul pe jumătate rupt. Mai sus stau, înclinate pe-o parte, câteva volume din ediţia Marx-Engels. Până şi tăblia mesei are praf pe ea.

— Doamnă tovarăşa Schmidt, zic eu într-un târziu. Aţi putea să-mi daţi ceva de băut?

Ea mă priveşte fix.

- Nu mă numesc Schmidt, spune ea, ocazie cu care-mi readuce-n memorie vocea ei înaltă. Ai venit mult prea devreme!

- îmi cer scuze, spun eu. Dar pe plăcuţa de pe uşă scrie „Familia Schmidt”.

- Ca să ştii unde să suni. De altfel, n-are nicio importanţă cum mă cheamă, Korceaghin. – Ei, ce? Doar aşa voiai să te numeşti, spune ea. Ai răbdare, încă nu suntem toţi.

Ea iese şi-nchide uşa în urma ei. Eu încerc să aranjez volumele Marx-Engels. Dar de-ndată ce le-am pus în poziţie verticală, ele se răstoarnă singure la loc pe o parte.

Eu mă aşez la masă şi mă trag cu scaunul puţin înapoi din cauza prafului. îmi închipuisem locuinţa ei mult mai confortabilă.

- Ei, grozav, Pavel!, exclamă tovarăşul. Văd că te-ai pregătit temeinic. Arată spre foile pe care le ţin în mână. Bine, foarte bine! Ştii cum a reuşit Adolf Hennecke să obţină depăşirea normei? Prin pregătirea muncii. Pregătirea e totul!

Acum, şi tovarăşa zâmbeşte din nou. Ei se aşază.

- Trage-te mai aproape!, spune tovarăşul a cărui bună dispoziţie şi-ncredere sunt molipsitoare şi-şi propteşte coatele-n praf.

- Am un cadou pentru dumneavoastră, spun eu şi-i întind tovarăşei ciocolată împachetată.

- Suntem în timpul serviciului, Peter, spune ea, dar apoi trage totuşi de bucla panglicii albastre. Aşa că nu sunt permise cadourile.

- Hm!, exclamă apoi tovarăşul. *Rotstern* amăruie! Unde ai găsit aşa ceva?

- Aş vrea să vă mulţumesc pentru faptul că aţi venit la mine. Mulţumesc mult!

Fac şi eu la fel ca cei doi tovarăşi şi ignor praful, îmi aşez foile pe masă şi cu mâinile lângă ele.

- Abia aşteptam să ajung aici, spun eu.
- Ai trecut prin multe?, întreabă tovarăşul.
- Aşa s-ar zice, răspund eu.

Tovarăşul ciocăneşte cu degetul pe fundul pachetului său de f6, apucă un filtru cu buzele şi-şi scoate o ţigară, în timp ce cu cealaltă mână pune o cutie de chibrituri pe masă, extrage un băţ, îl pune vertical pe o

latură şi, cu o mişcare scurtă, îl aprinde – toate astea cu o singură mână!

- Scrumieră, mormăie el.

Tovarăşa închide uşa-n urma ei şi o deschide imediat din nou, ca şi când nici n-ar fi dat drumul la clanţă.

- Sunt curios, Korceaghin, spune tovarăşul. Foarte curios. Ochii lui strălucesc de afecţiune. Ce mai face formaţia voastră? Aţi fost harnici, aţi mai repetat?

- Doar o dată, spun eu. A doua repetiţie a picat, din cauza maşinii care trebuia spălată. Sunt obligat să înghit în sec, gâtul meu s-a strâmtat şi-i uscat. Din cauza vizitei din Vest...

- Vizită din Vest? Linişteşte-te, Korceaghin, aici nu poate să-ţi facă nimeni nimic. Ai fost doar o singură dată cu formaţia?

- Am vrut...

- Aş prefera să-mi răspunzi cu Da sau Nu, Korceaghin, e clar?

- Da, spun eu.

- Deci ai fost o singură dată cu formaţia?

- Da, fiindcă vreau să mă duc împreună cu Andreas – adică voiam, mă fâstâcesc eu. Habar nu am de ce sunt atât de emoţionat.

- Concentrează-te, spune tovarăşa.

- Lasă-l, Schimdt!, spune tovarăşul.

- Parcă nu vă cheamă Schmidt?, întreb eu.

- Schmidt nu înseamnă Schmidt, spune tovarăşul şi râde. Despre nume o să vorbim altă dată. „Mai departe!”, cum spune tovarăşul Stalin.

- Cine e Stalin?, întreb eu.

- Stalin? Tu nu ştii cine... Schmidt, ce părere ai de asta? Eroul Marelui Război pentru Patrie. Ce bine-şi fac treaba şcolile noastre, nu?

Tovarăşa, care şi-a deschis între timp carneţelul de

însemnări, nu-şi ridică ochii.

- Deci, mai departe, Korceaghin!

- Voiam să mergem la repetiţie, Andreas şi cu mine, dar el avea de spălat o maşină. Aşa că m-am gândit să-l ajut, ca să meargă mai repede. Să spele maşina pentru vizitatorul din Vest în loc să meargă la repetiţie, asta nu
i- a plăcut deloc. De aceea s-a ajuns la ceartă...

- Din cauză că prietenul tău Andi – doar vrea să i se spună Andi, nu-i aşa?

- Nu i se potriveşte deloc.

- Prietenul tău Andreas a protestat că trebuia să-i spele maşina vizitatorului din Vest?

- Da. Bineînţeles că el prefera să meargă la repetiţia cu trupa. Şi pe urmă a fost cearta aia din cauza ziarului meu *Neues Deutschland.*

- Cum se face că *Neues Deutschland* al nostru a ajuns la vizitatorul din Vest?

- L-am cumpărat eu pe drum, fiindcă mi-am dat seama că ăia apreciază complet greşit situaţia noastră.

- Cine sunt „ăia”?

- Domnul Lefevre şi Oliver.

- Vărul avocatului?, o-ntreabă el pe tovarăşa lui. Ea confirmă din cap.

- Oliver chiar credea că noi, aici, umblăm în haine murdare, cu pantaloni găuriţi. Şi s-a mirat când a văzut cât de ordonaţi şi de curaţi suntem.

Fac o pauză, fiindcă tovarăşa scrie tot ce spun. Dar chiar şi când eu nu vorbesc, ea scrie mai departe.

- Păi ce, acum au venit pentru prima oară la noi?

- Tocmai asta e!, spun eu. Ei vin în fiecare an în vizită! Nici eu nu-nţeleg asta. Andreas şi părinţii lui n-au nicio vină pentru asta. Andreas e-ntotdeauna îmbrăcat curat şi-ngrijit. Andreas e-n FDJ...

- Şi cine l-a obligat să spele maşina?

- Taică-su, adică tatăl lui Oliver. El a vrut să-l împiedice pe Oliver să vină la repetiţie. Şi de fapt nici nu era murdară. Cu asta s-a dat de gol. Maşina strălucea toată.
- Ştii ce maşină era?
- Un Opel, Opel Präsident.
- Şi asta te-a făcut să protestezi? – Nu trebuie să scrii tot, Schmidt, spune tovarăşul. Korceaghin a notat deja totul.

El ia foile mele de pe masă.

- Spune mai departe, Korceaghin. Observi ceva, Korceaghin? îmi place să spun „Korceaghin”, deci, mai departe, Korceaghin.
- Când i-am îndemnat să citească ziarul, el s-a speriat, pentru că acum nu mai putea să se amăgească, acum era obligat să citească negru pe alb cum stau lucruile cu adevărat...
- Şi cum stau lucrurile cu adevărat?

Tovarăşul mă priveşte în ochi. El îşi împleteşte mâinile şi le freacă una de alta, ca şi când şi le-ar unge cu o cremă.

- Despre şomaj în rândurile tineretului în RFG, despre imposibilitatea de a obţine un loc de muncă, despre cooperarea concernelor vest-germane cu Africa de Sud, despre Pinochet, toate astea la un loc.
- Şi asta nu i-a plăcut, Korceaghin?

El râde şi bate din palme înainte să şi le frece mai departe una de alta.

- Oliver l-a-ntrebat cât se poate de speriat pe taică-su dacă-i adevărat. Şi, pentru că a băgat de seamă cum e minţit tot timpul, a afirmat că la noi la graniţă cetăţenii, dacă ar dori să meargă în Vest, ar fi sfârtecaţi de mine şi alte poveşti din astea de speriat copiii. Andreas era cu totul de partea mea, cu toate că

trebuie totuşi să doarmă în aceeaşi casă cu el.

- Păi ce anume a spus Andreas ăsta al tău?

- Păi că el citeşte mereu *Neues Deutschland* şi că în felul acesta se informează şi asta-l ajută să se situeze pe o poziţie partinică...

- Şi impregnată de conştiinţă de clasă..., completează tovarăşul.

- Da, că asta-l ajută să se situeze pe o poziţie partinică şi impregnată de conştiinţă de clasă.

- Nemaipomenit, Andreas ăsta al tău.

- Aşa consider şi eu. Eu i-am propus lui Oliver să rămână aici. Iar familia lui poate să se-ntoarcă liniştită în RFG, dacă ţine cu tot dinadinsul. Şi Andreas a spus că şi el crede că ar fi bine şi că lui Oliver i-ar plăcea la noi la şcoală şi de activităţile noastre extraşcolare. Că doar e încă tânăr, precis că-şi revine repede după Occident.

- Şi tatăl?

- Păi şi pentru el ar fi o eliberare, o eliberare de exploatare, dacă ar rămâne la noi.

- Vreau să spun, cum a reacţionat el?

- Că şi el are să se mai gândească la asta.

- Şi tu ce crezi, Korceaghin, de ce mai are el nevoie de timp de gândire? îi e cumva teamă că aici n-ar exista piese de schimb pentru Opelul lui Präsident?

- Da, asta a spus. Piesele de schimb ar fi problema, căci noi nu vindem Opel Präsident. Dar atunci noi i-am propus să şi le cumpere dinainte.

Tovarăşa a-ncetat să mai scrie. Ea priveşte în gol.

- Ştii ce mă-ngrijorează, Korceaghin? Tovarăşul devine dintr-odată foarte serios. Mă-ngrijorează faptul că mă minţi. Nu mă minţi numai pe mine, ci şi partidul şi întreaga clasă muncitoare.

Ochii lui mă fixează fără milă. Da, el are chiar şi puterea de a-mi ţintui privirea.

- Am vorbit despre asta, spun eu.
- Ai de gând să mă minţi în continuare?

Eu scutur din cap. N-am mai minţit niciodată şi nu ştiu de ce-l mint tocmai pe tovarăşul acesta. Cu toate că acum am fost demascat ca mincinos, mă bucur totodată să văd cât e de inteligent. Ce-i drept, nu ştiu cum de a reuşit să mă prindă atât de repede cu minciuna, dar în acelaşi timp e liniştitor să ştiu că tovarăşii recunosc imediat orice neadevăr. Prin urmare, ei or să ştie foarte curând că totuşi nu sunt un mincinos.

- Fă un efort şi adună-te, spune el. Demascarea duşmanului nu e sarcina ta.
- De ce nu?
- Pentru că nu ţi-am trasat nicio sarcină!, spune el. Şi pentru că nu te pricepi la asta şi pentru că nu trebuie să te apuci de ceva la care nu te pricepi! Nu-i aşa, Schmidt? Mai bine nu te bagi!
- Avem deja un informator în familie, pe Klaus, fratele lui Beate, omul stă-n Vest, lucrează acolo pentru noi...
- Nu vorbi prostii!
- Dar e adevărat! întâi am crezut că şi Klaus era un duşman de clasă, din cauză că vorbea atât de rău despre RDG. Dar asta era doar o mască. Klaus s-a dus mai întâi în Cehoslovacia, cu soţia şi gemenii, şi de acolo într-o ţară capitalistă.

Mă simt uşurat pentru că tovarăşa scrie din nou.

- între timp, Klaus a şi venit o dată aici, la Leipzig, la târg! Acolo s-a-ntâlnit cu Beate.
- Păi ce, ea are voie să aibă contacte cu Occidentul?
- Păi Klaus e informator.

- Cine spune asta?
- Acasă vorbim cât se poate de deschis despre asta. Nu mint!
- Korceaghin! Tu trebuie să te ocupi de prietenii tăi, la şcoală, la biserică, în band, să căşti ochii şi urechile. Asta trebuie să faci! Dar înainte de toate trebuie să ne spui adevărul! S-a-nţeles?
- Da, spun eu şi mă ridic. Vreau să-i dau marca vest-germană din buzunarul meu înainte ca el să mă-ntrebe de ea.
- Am uitat de asta!

Sunt prea impetuos. Marca refegistă sare pe masă şi se rostogoleşte un timp. Tovarăşa o plesneşte cu palma.

- Asta mi-a dat el pentru Neues Deutschland a noastră, zic. O donez.
- Mai ai şi alţi bani din ăştia?
- Dă-i-o, Schmidt, dă-i-o înapoi.

Tovarăşa pune un arătător pe marca vest-germană şi o-mpinge de-a curmezişul mesei spre mine ca şi când am juca dame.

- Şi formaţia?
- Am repetat şi am mai evaluat o dată discuţia, spun
eu.

Tovarăşa mai întoarce o pagină în carnetul ei, scrie ceva şi subliniază.

- Am vorbit despre stilul nostru. Vrem să-i atragem pe cei care trebuie, nu pe cei care nu trebuie.
- Şi prietenii tăi? Au fost încântaţi?
- Da, sunt încântaţi! Şi pe urmă, când le-am spus că doi experţi de la partid m-au abordat, că aceştia vor să ne susţină, atunci au vrut să ştie tot, cum ne-am cunoscut şi cum or să decurgă lucrurile. Asta m-a

încurajat foarte tare, pentru că...

De atâta uimire, tovarăşul bate cu pumnul în masă aşa de tare, încât marca refegistă sare în sus.

- Vor şi ei câteva sfaturi, îi dau eu înainte, încurajat de gestul lui. Căci, fără dumneavoastră şi tovarăşa, formaţia nu ar mai exista! Asta-i cât se poate de clar. Mi-a spus să vă transmit salutări de la toţi! Sunteţi invitaţi cu căldură, oricând...

- Stop, Korceaghin, stop!, spune tovarăşul. El se lasă pe spate, în timp ce mânecile jachetei lui de piele şterg tăblia mesei. Ce anume am spus eu?

Accentuează fiecare cuvânt, ca şi când ar vrea să mă ameninţe.

- Ce aţi spus dumneavoastră? Am vorbit despre multe lucruri. Despre faptul că personalitatea noastră...

Din nou bate cu pumnul în masă, din nou sare-n sus marca refegistă.

- Tu ştii ce spui aici?

- N-au fost deloc invidioşi..., spun eu.

- Ne-a trădat, spune tovarăşa, închide carneţelul şi se lasă brusc pe spate. Ne-ai trădat!, repetă ea pe un ton şi mai înalt.

- Korceaghin, spune tovarăşul fără s-o ia în seamă. Asta nu mai e o glumă, Korceaghin. Ai trăncănit?

- Păi pentru noi e o evidenţiere...

- Da sau nu!, strigă el.

- Da! Ei m-au felicitat pentru numele meu conspirativ şi mi-au urat succes! Nici unul dintre ei n-a fost invidios, nici măcar unul!

Tovarăşul se sprijină cu coatele pe masă, îşi loveşte faţa cu amândouă mâinile şi se freacă apoi ca şi când ar vrea să întindă praful pe tot obrazul.

- Idiot, spune el. Korceaghin, eşti aşa un idiot mic,

tâmpit şi căcăcios!

Când îşi ia mâinile de pe faţă arată altfel, străin, ca un actor, cu toate că praful nici măcar nu se vede pe pielea lui. Deodată, mâna lui vâjâie pe deasupra mesei – un proiectil loveşte bubuind biblioteca. Marca refegistă a dispărut. Tovarăşul se ridică şi părăseşte camera. Nu priveşte înapoi, nici nu mai spune nimic. Pe urmă, uşa de la intrare se trânteşte.

- Numai tu eşti de vină, spune tovarăşa. Numai tu eşti de vină.
- Cu ce-am greşit?, mă smiorcăi eu. în gât am un bulgăre plin de piuneze.
- Să ştii că e tare ca piatra, spune tovarăşa.

Abia acum bag de seamă că ea a desfăcut tableta de ciocolată. Tovarăşa se lasă cu toată greutatea pe ciocolata din care se desprinde o bucată amăruie. Ea sparge o nouă bucată şi mi-o împinge în gură. Stăm amândoi şi sugem ciocolata ca pe nişte pastile care ajută împotriva durerilor de gât şi care ne ţin gura închisă.

CARTEA A TREIA

CAPITOLUL UNU

în care, cinci ani mai târziu, Peter se-ntâlneşte cu prietenul său Ulf. întâmplare sau providenţă? Viaţă veche şi nouă în casa de rugăciuni.

— Asta nu-i o-ntâmplare, strigă Ulf. Nu cumva să crezi că e o-ntâmplare!

Eu mai apuc să fac un pas înapoi, altfel m-ar fi îmbrăţişat.

Ulf are o barbă firavă şi părul lung, obrajii lui bucălaţi au dispărut. Coborâm din tramvai la staţia Treptower Park. în mijlocul vânzolelii de pe peron, îşi pune jos, între picioare, servieta, rucsacul şi două sacoşe cu sticle de lapte şi cartofi.

— Am vrut să vin să te vizitez, pe bune, şi Angelika spune că trebuie să-ţi pese de prietenii tăi.

— Care Angelika?

— Angelika noastră, cea care făcea de fiecare dată toasturi hawaiiene pentru formaţie, nevasta lui Jiirgen, diaconul. El îşi îndeplineşte serviciul militar în construcţii. Eu o mai ajut, are trei copii.

— Am fost o dată la tine, spun eu. Părinţii tăi nu ştiau unde locuieşti.

— Ba ştiu foarte bine. Doar că nu vor să accepte.

Un sfert de oră mai târziu suntem în casa de rugăciuni. Eu stau la masă între Ulf şi fata mai mare a lui Angelika. Angelika mi se pare mai tânără decât îmi aminteam eu. Părul ei e scurt. Nici măcar un singur coş nu se mai vede pe fruntea ei.

— Cât timp a trecut de atunci?, mă-ntreabă ea.

— Cinci ani, spun eu. Concertul de Ziua Copilului a fost în 1976.

— Ce chestie, că Dumnezeu te-a ales tocmai pe tine ca unealtă a lui..., zice Ulf.

— De ce nu?, spune Angelika, care mărunţeşte cren- vurşti pe farfuriile celor trei copii. Cine-i la rând astăzi?

Ea-i ţine în faţă fiicei mai mari un fel de cutie din lemn care-mi aduce aminte de loteria lozurilor din parcul zoologic. Fata extrage un carton şi citeşte ce scrie pe el.

— Amin, spune ea la urmă.

— Amin, spun toţi.

Cartonul ajunge înapoi în cutie. Angelika toarnă supă, copiii stau cu farfuriile ridicate.

— Tu nu te-ai rugat?, întreabă fata mai mică.

— Eu nu sunt credincios, zic eu.

— Nu vrei să te botezi?, întreabă băiatul.

— Nu, zic eu.

— Dar atunci ai să ajungi în iad, spune fata mai mică.

— Chiar aşa?, întreb.

— Da, strigă ei ca la teatrul de păpuşi. Nu-i aşa, mama?

— Nu se vorbeşte cu gura plină, spune Angelika.

— Mie botezul mi-a dăruit o viaţă nouă, spune Ulf.

Angelika îşi pune o mână peste mâna lui Ulf. Din cauză că Ulf e stângaci, cei doi ar putea să mănânce mai departe fără să-şi dea drumul la mâini.

— Ne-am rugat împreună, spune Angelika. în timpul rugăciunii, Ulf a-ncetat să se bâlbâie pentru prima oară.

— Fără Dumnezeu, fiecare dintre noi e un bâlbâit. Fiecare are câte ceva ce nu-i e uşor să spună, chiar şi tu.

— Ce anume?, întreb.

La desert – există piersici din conservă, şi zeama e împărţită corect – povestesc că sunt în al doilea an de şcoală profesională de construcţii şi că o s-o termin mai devreme, pentru ca la-nceputul lui mai să mă înrolez ca soldat de profesie.

— Puteţi să vă ridicaţi, le spune Angelika copiilor. Şterge cu un deget un rest de supă de cartofi dintr-o farfurie şi-şi linge degetul.

— Ştiu, zice ea pe urmă, probabil că-i o treabă delicată, dar chiar tu ai spus că eşti mândru că ai posibilitatea să colaborezi cu STASI.

— Tu cu experţii tăi în muzică, spune Ulf. Asta a distrus totul, toată formaţia.

— Mult mai mult decât formaţia, spune Angelika, mult mai mult!

Ea întinde mâna în spatele ei, saltă capacul de pe o oală de lut şi scoate un pachet de ţigări.

— N-au mai vrut să colaboreze cu mine, recunosc eu. Chiar la a doua-ntâlnire s-a terminat. Mi-a fost foarte penibil.

— Ce? Ne-ai minţit?, întreabă Angelika. N-ai mai avut nimic de-a face cu ei?

— Eram atât de mândru de asta. N-am reuşit să vă spun, mi-a fost ruşine!

— Ruşine?, întreabă Ulf. Pentru că te-au dat afară?

— Da, spun eu.

— N-ai povestit nimic despre noi?

-Nu.

— Atunci cine a fost?

Angelika şi Ulf se uită unul la altul.

— Conspiraţia e ultimul lucru de care are nevoie socialismul. Noi trebuie să fim cu toţii mult mai

deschişi şi mai critici, mult mai sinceri, cu noi înşine şi cu ceilalţi.

- înainte erai un cap sec, dar cu toate astea erai plin de energie, erai un luptător. Nici măcar din cauza chestiei cu STASI nu se putea supăra omul pe tine. Suferi din dragoste?
- N-am nicio prietenă.
- Pari atât de trist.
- Aşa e, spune Ulf. Ca şi când ai avea ceva pe suflet.
- N-am nimic pe suflet.
- Atunci?
- Ce vrei să spui?

Angelika îşi răsuceşte ţigara pe o farfurioară până când cade scrumul.

- Noi toţi trăim în socialism, dar nimeni nu pare să priceapă asta, nimeni nu-şi dă seama ce fericire e asta de fapt. Câteodată mă gândesc că-i vina mea, ca şi când aş fi orb sau surd sau ca şi când n-ar trebui decât să mă trezesc pur şi simplu. Ca şi când ar fi chiar un fel de vrajă – ca şi când cei care gândesc ca mine ar exista peste tot, numai nu acolo unde tocmai mă găsesc eu!
- Ce mai face Olga?, întreabă Angelika şi suflă fumul sub abajurul lămpii.

Şi Ulf o priveşte uimit. Dar de ce ar trebui ca tocmai Angelika să ştie care-i soluţia la problema mea.

- Olga a făcut o şcoală profesională, spun eu, în Erzgebirge, la Schneeberg, ţesătoare manuală. Acum e la Dresda şi câştigă bani ca model de nud pentru studenţi şi artişti. Eu sper că, în curând, are să-şi găsească o profesie adevărată.
- Las-o să-şi fac de cap cum vrea ea. în felul

ăsta, pe urmă, n-o să aibă sentimentul că a pierdut ceva.

- Ce să piardă?, întreb.

Angelika zâmbeşte şi suflă din nou fumul sub abajurul lămpii.

- Viaţa trăită ca un copil al Domnului, spune Ulf.

CAPITOLUL DOI

în care Peter aude mai întâi o voce din trecut, apoi pe aceea a Dumnezeului creştin.

- Cineva trebuie să rămână cu copiii, spune Angelika. Mâine e rândul meu.

Eu mi-am propus să observ serviciul divin pentru tineret. Ia-o ca pe un experiment, zice Hermann adeseori. Dar şi ca observator mă deprimă adunarea a sute de creştini. Până şi culoarul din mijloc se umple de credincioşi, care se aşază pe pardoseala rece, ca şi când acesta ar fi un lucru normal.

Angelika a-nceput să povestească despre Jürgen. La optsprezece ani a avut primul ei copil, când avea nouăsprezece ani s-au căsătorit. Zice că ar fi-nvăţat enorm de mult de la Jürgen, o spune de mai multe ori fără să destăinuie ce anume a-nvăţat ea de la el. Suntem nevoiţi să ne strângem tot mai mult unul într-altul. La-nceput, genunchii noştri sunt aceia care se ating întâmplător, pe urmă şedem şold lângă şold, pulpă lipită de pulpă. De fiecare dată, numai unul dintre noi poate să se rezeme de spătar.

- Asta-i un spion, spune un bărbat în spatele meu.

Ceva ascuţit mă atinge între omoplaţi.

- Sunt cu ochii pe tine!, spune el când mă-ntorc.

- Jos mâna!, zice Angelika.

- Pot să dovedesc, zice el.

Pe dosul palmei lui, chiar şi pe-ncheietură, venele lui ies deosebit de clar în evidenţă, ceea ce-mi închipui că e dureros.

- Nu-l asculta, îmi spune Angelika. Il cunoşti?
- Sigur că mă cunoaşte!, strigă ăla din spate şi se apleacă mult în faţă. Respiraţia lui miroase a ţigări.
- Lasă-ne-n pace!, spune Angelika.
- Am fost cândva în aceeaşi clasă, spun eu.

Nu mă miră că Wolfgang e un tip religios.

- Peste tot aţâţă împotriva mea!

Când credincioşii încep să aplaude sau să bată în băncile de lemn, nu mai înţeleg ce spune Angelika. Un bărbat cu o chitară îşi face de lucru la microfon. în difuzoare se aud pocnete şi pârâituri. Credincioşii râd, nimeni nu înjură.

Când încep să cânte cu toţii, involuntar mă trece un fior. Cei mai mulţi dintre credincioşi sunt la fel de tineri ca mine! Cum se face că ei nu vin de bunăvoie la noi? Tot atâţia membri FDJ* voluntari, cu conştiinţă de clasă! Ce exemplu ar da asta!

Mulţimea jubilează, aplaudă, chiuie. Unii bat în banca de lemn, ceea ce este probabil un vechi obicei bisericesc. în locul cântăreţului, apare un bărbat, cu şuviţele de păr negru până la umeri, barbă mare şi deasă, ochelari cu rame metalice sclipind argintiu în dreptul ochilor cu priviri sumbre. Aşteaptă să se termine aplauzele, precum alţii roşul la semafor. El ştie ce are să spună şi cum are să spună. Unul care are întotdeauna dreptate – asta văd eu la prima privire. Angelika îmi şopteşte ceva la ureche.

---

* Freie Deutsche Jugend — Tineretul Liber German, echivalentul fostei UTC din România, (n. tr.)

- Tipul e foarte spiritual!, înţeleg eu în cele din urmă.

Dialectul saxon al tipului e într-adevăr foarte puternic. Dar asta nu face pe nimeni să râdă.

- La examenul de filosofie, un profesor îl întreabă pe student: „Puteţi să-mi spuneţi ce este consecvenţa?" Studentul răspunde: „Azi aşa, mâine aşa". „Bine", spune profesorul. „Dar puteţi să-mi spuneţi cumva şi: Ce este inconsecvenţa?" Răspunsul: „Azi aşa, mâine aşa." Aşa ceva se numeşte oportunism.

Mulţimea aplaudă. E adevărat. Tipul are dreptate. Aşa trebuie să vorbim despre oportunism. Este exact ceea ce mă roade.

- Oportunişti există peste tot, mase de oportunişti, şi de aceea cântecul *Unde te plasezi şi ce drum urmezi* nu e doar un cântec bun, ci, înainte de toate, unul pe care ar trebui să-l cântăm şi-n biserică.

Eu mă uit la Angelika, dar ea stă aplecată în faţă şi ascultă.

- „Noi, noi avem dreptul să vedem cine eşti. Nu vrem să ne-aprobe doar nişte măşti – eu vreau atât: vreau pe nume să-ţi spun, aşa că arată-te, de eşti rău, de eşti bun!"

Pentru prima oară aplaud şi eu împreună cu cei-lalţi. Predicatorul povesteşte despre primul oportunist pe care-l pomeneşte Biblia aia a lui, un bărbat pe nume Lot, care se lipise de unchiul său, Abraham.

- Când Dumnezeu te cheamă – iar în clipa asta tocmai te cheamă – spune predicatorul şi se uită la mine, şi dacă chiar vrei să-l urmezi, atunci trebuie să ştii un lucru: Există câteva lucruri de care trebuie să te rupi radical. Cu unele lucruri trebuie să termini, fără să ţii seama de pierderi. în calitate de creştin,

trebuie să te distanţezi de o serie de lucruri pe lumea asta: să vânezi numai folosul personal, să-i urăşti pe aceia care gândesc altfel decât tine, să mergi la război. Sau, atunci când în domeniul sexului lucrurile se desfăşoară ca în Sodoma şi Gomora, când astăzi este un lucru obişnuit ca fiecare să doarmă cu fiecare – atunci, în calitate de creştin, nu poţi să participi la aşa ceva.

Şi nici în calitate de comunist, mi-ar plăcea mie foarte mult să-i strig cu voce tare.

Predicatorul îi enumeră de cei care au murit în războaie. A înţeles, spune el, că ne îndreptăm cu o viteză ameţitoare spre o catastrofă inimaginabilă; an de an, spune el, mor de foame cincizeci de milioane de oameni, în timp ce o mică parte din populaţia lumii trăieşte-ntr-un belşug excesiv. Acela care ar încerca să minimalizeze asta ar da dovadă de o naivitate vinovată. Cel ce nu face nimic împotrivă ar fi un element asocial!

La fel ca şi ceilalţi, lovesc în spătarul din faţa mea, chiar mai mult decât majoritatea celorlalţi. El nu ştie, zice el, când va veni sfârşitul, dar va veni o judecată.

- De aceea îţi spun, continuă el, vino la Iisus şi dăru- ieşte-i-te cu totul! Cunosc faptele voastre. Ştiu că nu sunteţi nici calzi, nici reci. Cel puţin dacă aţi fi una din ele! Dar voi nu sunteţi nici calzi, nici reci, sunteţi călăi. De aceea, acum am să vă scuip afară din gura mea, strigă el şi ridică din nou pumnul.

„Eu nu sunt călău!”, aş vrea eu să-i strig!

- Cine nu se concepe pe sine ca parte a mişcării trăieşte greşit!

Angelika îşi lasă capul pe umărul meu.

Şi Paul Loschau a acţionat mereu la fel ca

predicatorul. Trebuie să rosteşti deschis şi cinstit ceea ce gândeşti.

în numele lui Dumnezeu, predicatorul mă invită să mă convertesc. Dumnezeu, spune el, ar vrea să-mi facă o bucurie.

- Dacă cumva refuzi invitaţia – ce motive ai putea să invoci?

Abia acum devin conştient de faptul că predicatorul mă priveşte fără-ntrerupere, că ne privim unul pe altul, că el vorbeşte cu *mine.*

El îmi spune povestea unui anume Naeman, nu Lehmann, ci Naeman, un general sirian care se zice că ar fi trăit acum trei mii de ani.

- Naeman avea lepră, ceea ce pe atunci era la fel de incurabil cum e cancerul azi. El se roagă la zeu Ramon. Dar Ramon nu-l ajută, de altfel cum ar putea, e doar un zeu. Generalul are o sclavă, o evreică din Israel, care şopteşte tot timpul pentru sine: „Ah, dacă generalul l-ar cunoaşte pe profetul Elisei, acela ar putea să-l ajute." Ea spunea asta de atâtea ori, încât până la urmă generalul o aude. Acesta porneşte, aşadar, spre Israel. Ajuns acolo se duce la rege, dar profetul Eilsei nu locuieşte-n palat, ci într-o colibă. Când generalul ajunge acolo, dar nu vrea să se dea jos de pe calul său falnic, Elisei îl trimite pe unul dintre prietenii săi afară la el, iar acela-i transmite generalului că Elisei, profetul nostru, a spus: „să te bagi de şapte ori în râul Iordan şi ai să fii vindecat". Generalul Naeman e indignat. Dar prietenii îl conving ca măcar să încerce. Aşa că se aruncă el în Iordan, se bagă sub apă, se ridică, se bagă sub apă, se ridică, nimic, se bagă sub apă, se ridică, la fel ca mai înainte, se face de râs aici, iar sub apă, tot nimic,

nimic, păi cum altfel, încrezutul ăla, şi sclava aia a lui, are s-o-nveţe el minte; se mai lasă o dată la fund, iese, încă de două ori, se scufundă, se ridică, şi încă o dată şi pe urmă acasă ca să moară, se lasă la fund, se ridică... Ce-i asta? Lepra s-a dus! Nu-i vine să-şi creadă ochilor. Lepra s-a dus, nu se mai vede nimic. E zdravăn, va trăi! Va trăi! Elisei, profetul, înapoi la el, înapoi la coliba lui, jos de pe cal, în genunchi! „Acum ştiu", strigă Naeman, „că nu e niciun Dumnezeu în nici o altă ţară în afară de Israel!" Asta-i revelaţia la care a ajuns generalul Naeman, nu prin reflecţie sau filosofare sau discuţii sau studiu. Salvarea acestui om, pe dinăuntru şi pe dinafară, începe în clipa în care el ascultă de Dumnezeu. Şi nu există alt drum pentru izbăvire. Ascultă de Dumnezeu!, îmi spune predicatorul. Fă ceea ce-ţi spune el! Ceea ce a fost posibil în Siria antică este posibil în aceeaşi măsură şi în societatea noastră modernă. Astăzi, Dumnezeu îi scoate pe oamenii lui din toate taberele religiilor şi ale concepţiilor despre lume şi-şi alcătuieşte un popor. în fiecare zi se convertesc 55000 de oameni. Iar printre cei 55000 care se convertesc azi se vor număra cu siguranţă şi câţiva aflaţi acum în această biserică. Şi anume, toţi aceia care sunt pregătiţi să spună: „Doamne, Iisuse Christoase, eu vreau mereu doar ce-i mai bun pentru alţii şi pentru societate, dar eu singur sunt slab. Aş vrea să-ncep o viaţă nouă." Acela care, în calitatea lui de om cultivat şi modern, nu crede că i se poate adresa unuia care a murit acum 2000 de ani pe cruce, aceluia vreau să-i spun ceva. Nu din motiva raţionale a refuzat Naeman la-nceput să se scufunde-n Iordan, ci trufia a fost aceea care l-a-mpie- dicat.

Căci credinţa, dragă prietene, îmi spune el mie, nu începe acolo unde se termină raţiunea mea, ci începe acolo unde se încheie afurisita mea de trufie şi de încăpăţânare.

Oare cred cumva, mă întreabă el, că toate acele lucruri care mă aduseseră astăzi aici, în această biserică, ar fi fost coincidenţe? Să fac bine să mă gândesc odată: câte lucruri a fost nevoie să se întâmple pentru ca urechea mea să se deschidă la cuvântul Domnului. Cu câţi oameni a fost nevoie să mă-ntâlnesc? Oare aversiunea mea faţă de tot ceea ce ţine de creştinism n-ar fi trebuit să constituie un obstacol de netrecut, care să mă-mpie- dice să ajung aici? Sau, altfel formulat: Oare cred cumva că Dumnezeu nu ştie cât de mult caut un părinte iubitor, pe cineva care mă-nţelege, care să mă-nsoţească pas cu pas, care n-o să mă lase niciodată în viaţă să fiu singur?

- Dacă aşa stau lucrurile, spune el, atunci ai curajul să încerci aici şi acum!

începe cântarea, e ca şi cum credincioşii ar fi ridicaţi asemenea ambarcaţiunilor deasupra unui banc de nisip, sunt vocile care se revarsă spre mine şi care mă ridică realmente şi mă poartă-nainte spre el...

CAPITOLUL TREI

în care Peter întreprinde primii paşi în calitate de creştin. Speranţă că are să vină speranţă. Paharul de şampanie pentru creştinul neînfricat se anulează

în ultima clipă.

în ziua următoare, în timp ce pregătesc cina, mi-e uşor să-i întâmpin pe Beate şi pe Hermann cu prietenie şi recunoştinţă. în ultima vreme, i-am criticat adeseori şi le-am făcut reproşuri.

- Eşti atât de binedispus, spune Hermann.

îşi pune pe masă cuţitul şi furculiţa şi-şi mai presară o dată zahăr pe ultimul rest de pâine cu unt şi înfulecă ultima bucată din aperitiv. Mestecă scrâşnind din dinţi şi-şi tamponează buzele cu şerveţelul.

- Eu mai ies o dată, mă duc la slujba pentru tineret, spun eu.
- Unde?, întreabă Beate.
- Serviciul divin pentru tineret la Biserica Apostolul Pa vel.
- Faci agitaţie acolo?
- Şi eu care credeam că eşti îndrăgostit, spune Hermann.
- Am găsit calea spre credinţă.
- Spre care?, întreabă Hermann.
- Păi care poa' să fie, dacă se duce la biserică.

Se instalează o pauză în care aşez omleta peste feliile de pâine unse cu lebăr.

- Acum urmează rugăciune pentru mâncare?, spune Hermann în timp ce m-aşez.
- Lasă mişţoul!, spune Beate. Poftă bună!
- Atunci nu mai e cazul să ne facem griji?, întreabă Hermann şi se uită la Beate.
- Nu, nu trebuie să vă faceţi, spun eu şi sunt bucuros văzând cu câtă înţelegere reacţionează ei.
- Şi cum s-a-ntâmplat?, întreabă Hermann.

Chiar aş vrea să ştiu, pe bune, adaugă el, din cauză că Beate se uită la el.

- Credinţa nu ţine de logică. Trebuie numai să fii pregătit să spui „Da” ca să o obţii, aşadar, să cobori de pe bidiviul falnic al trufiei şi să te scufunzi în Iordan.

- Vrei să spui că nu faci baie de două ori în aceeaşi apă?

- N-are nicio legătură cu asta!, spune Beate. O spune metaforic.

- Şi eu la fel, zice el. Şi când s-a-ntâmplat?

- Ieri, cam spre ora douăzeci şi unu, aproximativ.

- Vrei să spui ca la ora douăzeci încă nu erai creştin, şi la ora douăzeci şi unu erai pregătit să devii?

- Da, am fost botezaţi acolo...

- Aşa, una-două?, întreabă Hermann.

- Lupta pentru o lume mai bună e reconfortantă! Acum ştiu în sfârşit că nu mai sunt singur, că avem cu toţii acelaşi tată, că toate au într-adevăr un rost!, spun eu.

- Şi ce fel de creştin ai devenit?, întreabă Hermann.

Eu nu înţeleg întrebarea lui.

- Protestant sau catolic sau baptist sau ortodox?

- Trebuie să întreb, spun eu. Da-i totuna.

- în niciun caz nu-i totuna!, spune Hermann.

- Dacă Dumnezeu ar fi vrut să mă convertească la un altfel de creştinism, atunci i-ar fi fost foarte uşor s-o facă.

- Bine, atunci ar trebui totuşi să ciocnim, spune Hermann.

Beate e deja lângă frigider.

- Şampanie? Sticla asta e deja aici de-o veşnicie.

- Şampanie, strigă Hermann şi ridică braţul de parcă i-ar comanda-o unui chelner.

- Aşa o surpriză frumoasă, spune Beate. încă nici nu-mi vine să cred!

- Şi acum ce le spui ălora?, întreabă Hermann.

- Cui?, întreb eu.

- Păi, militariştilor de la şcoala aia profesională a voastră.

A îndepărtat deja hârtia şi răsuceşte sârma care ţine dopul de plastic.

- Despre ce militarişti e vorba?

- Păi despre ăia care vor să te-mpingă să te faci soldat de profesie.

- Păi ce, creştinii n-au voie să se facă soldaţi?

Hermann se opreşte un pic.

- Cum?, întreabă el apăsat, fără să renunţe la postura lui uşor aplecată. Asta ce aiureală mai e?

- Creştinii sunt chiar mai buni ca soldaţi, pentru că lor nu trebuie să le fie frică de moarte, spun eu.

- încă mai vrei să te faci subofiţer?

Beate stă fără să spună o vorbă.

- Ce s-a-ntâmplat? Nu ciocnim pentru că m-am făcut creştin?

Hermann se îndreaptă, dar tresare când dopul pocneşte. Stăm şi ne uităm toţi trei cum şampanie ţâşneşte şi se scurge la picioarele noastre.

CAPITOLUL PATRU

în care Peter întreprinde o călătorie. O cunoştinţă veche e obligată la o discuţie serioasă. Peter ca

minune a lui Dumnezeu. Despre patima băuturii.

Chiar şi la două săptămâni de la botezul meu mi-e greu să fac o distincţie clară între gândurile pe care mi le dă Dumnezeu, cele care îmi vin de la mine şi cele care sunt de la dracul, chiar dacă eu bineînţeles că nu cred direct în dracul. De aceea, nu pot să spun sigur dacă ideea de a călători până la Dresda a fost realmente dorinţa mea sau a venit ca urmare a unei inspiraţii divine sau dacă la originea ei se află Hermann.

Cartierul în care locuieşte Olga este dominat de imobile vechi şi întunecate, zonele asfaltate sunt rare şi chiar şi mirosul din vestibul pare să aparţină unor perioade istorice depăşite. Scara care urcă de la etajul patru la mansarda Olgăi e din lemn şi străluceşte ca şi când treptele tocmai ar fi fost lustruite. Păşesc cu grijă pe scări în sus, pentru ca ea să nu mă audă că vin. După ce sun îmi pun un deget pe vizetă. Nu se aude nimic. Oare doarme?

Nu-mi dau seama de câte ori sun. Mă aşez pe treaptă în dreptul uşii Olgăi. Mi-e sete. Şi sunt şi obosit. După o jumătate de oră mă-ntind pe jos, cu capul pe geanta mea — şi tresar în momentul în care lemnul trosneşte.

- Bună seara, zic eu tare spre femeia bătrână care a rămas locului câteva trepte mai jos. Eu îi prezint pe scurt situaţia mea. Ea nu-mi răspunde. Cu o mână pe balustradă, se trage în sus treaptă cu treaptă.

- Ia uitaţi-vă acoloşa dedesubt, zice ea când a ajuns sus. Păi dedesubt am zis!

Face un gest ca şi când ar vrea să mă alunge.

Până la urmă îşi trece piciorul drept cu tot avântul pe sub pre- şuleţul Olgăi, care se ridică o clipă şi cade imediat la loc.

- Colea dedesubt, repetă ea morocănoasă.

Eu mă aplec şi scot o cheie.

Locuinţa Olgăi miroase bine. Oricât de tare aş simţi nevoia să mă uit peste tot, ezit, ca şi când paşii mei ar lăsa urme de murdărie. în camera ei de lucru e o ordine desăvârşită, cărţile stau toate pe rafturi, patul ei e făcut. Deasupra lui e un tablou mare cu ea, în tabloul şi mai mare de pe partea cealaltă ea iese goală din mare. Eu mă aşez la biroul ei, în faţă am un catalog al Galeriei de artă din Dresda ca un cadou lăsat acolo. Privirea mi se duce spre mansarda de vizavi. Pe pervazul ferestrei e o cană plină cu creioane, un stilou e băgat cu un capăt într-o piatră găurită. Un pachet de plicuri e presat de un elefant negru din lemn pe partea dreaptă a pervazului.

în camera din faţă, care e folosită ca bucătărie, îmi încălzesc într-o oală de tablă nişte apă cu termoplonjo- rul, golesc suportul pentru ceai şi pun altul proaspăt şi-l scufund în oală. Proviziile rămase de pe drum — o chiflă şi jumătate de camembert – mi le pun pe masă, alături Biblia mea, Noul Testament pe care mi l-au dăruit Angelika şi Ulf cu ocazia botezului meu.

Sună — în momentul următor sunt la uşă. Amândoi ne speriem unul de altul.

- Olga-i acasă?, întreabă femeia.

- Nu, spun eu, şi refuz să cred că femeia din faţa mea nu e Olga.

- Şi tu ce cauţi aici?, întreabă ea şi-şi arunca geanta mare de voiaj, goală, peste pantofii Olgăi.

Fără să-şi scoată paltonul – un palton albastru, lung aproape până la glezne, cu o crăpătură în spate –, ea răscoleşte raftul din bucătărie, deschide cutia pentru pâine şi, aşezată de vine, continuă să scotocească.

- Ce-i cu astea?, întreabă ea când descoperă proviziile mele.

- Puteţi să le mâncaţi liniştită.

S-a ridicat în picioare, se uită la camembert şi rupe chifla în două.

- Nu mă recunoşti?, întreabă ea. Eu sunt Bettina, cea mai bună prietenă a Olgăi.

- Betty? Din părul ei negru ca pana corbului, tuns cu breton, atârnă o şuviţă roşie.

- Te-ai făcut bărbat în toată firea, spune ea şi se aşază pe scaun pe-o parte, ca şi când ar vrea să plece imediat din nou. îşi ia şi cealaltă jumătate şi-şi trage camembertul mai aproape.

- Şi Olga?, întreb eu şi mă aşez cu ea la masă.

- Nu i-ai scris? Şi cheia?

- Era sub preş.

- Mi-o lăsase mie, spune Betty şi se ridică din nou. Odată ce-ai înţeles ce-nseamnă lucrurile în esenţa lor... Cheile sunt şi ele nişte simboluri falice.

Din frigiderul vechi, îşi scoate un pachet desfăcut de pâine crocantă şi muştar.

- Păi asta nici măcar nu-i cheia mea!

- Eşti un scump! Faza aia atunci, la party, nu prea am fost cuminţi...

- Cum adică n-aţi fost cuminţi?

- A fost ideea Olgăi! De dragul ei am făcut-o. Chiar nu ştiai? Betty râcâie cu cuţitul în borcanul de muştar. Ai fost absolut insuportabil, campionul virtuţilor! Olga ar fi vrut de fapt să-ţi răpesc fecioria.

Voia să te vadă abţiguit, aşa a spus, abţiguit. Ei da, ea exagerează mereu. Ei, dar câteva pete, aşa, tot mi-ar fi plăcut să văd pe pantalonii tăi. Numai că până la urmă mi s-a părut totuşi că nu merita efortul.

- Ştii cumva unde e Olga?

- Bineînţeles că ştiu, doar trăim împreună, Olga şi cu mine, dacă ştii ce vreau să spun. Vine mâine sau poimâine. Betty îşi întinde muştar pe pâinea crocantă. La nevoie, dracul mănâncă şi muşte.

- La nevoie, dracul mănâncă salamul şi fără pâine. Aşa ştiam eu.

- Trebuie să mai fie nişte vin pe undeva. Cizmele lui Betty ţăcăne prin bucătărie. Ha, cine spune că nu-i!

Cu cealaltă mână pescuieşte două pahare din grămada de vase spălate şi le pune pe masă.

- Eu nu vreau, zic, şi-mi acopăr paharul cu palma, aşa cum am văzut o dată la Beate.

Betty îşi toarnă.

- Şi tu ce lucrezi acum?

- De toate – hai noroc, zice ea şi bea. Pictez, scriu, dansez, fac acţiuni şi vernisaje.

- Asta-i o profesie?

- E vocaţia mea, zicea ea şi muşcă din pâinea crocantă.

- Eşti credincioasă?, întreb eu.

- Eu? Arată spre sine cu felia de pâine.

- Crezi în Dumnezeu?

- Păi nu eşti comunist?

- Astea merg împreună. Comunismul nu-i decât cealaltă faţă a creştinismului. Credinţa îţi oferă încă un punct de sprijin.

Betty îşi bea vinul roşu cu-nghiţituri mici şi se uită

fix la mine.

- Eşti sau nu eşti?, insist eu.
- De ce vrei să ştii asta?
- Pentru că-i important! Ar trebui să discutăm mult mai mult despre lucruri importante.
- Şi ce te-aduce-ncoace?
- Hermann m-a sfătuit să vorbesc cu Olga despre noua mea situaţie.
- Şi care-ar fi aia?
- La şcoala profesională m-au înţeles total greşit. Ei nu cred că acum mai vreau să mă fac subofiţer din convingere.
- Nu-nţeleg.
- Nici eu. Asta are nu ştiu ce legătură cu Wolfgang. Pentru ăla, eu sunt aşa, un fel de semn de la Dumnezeu.

-Tu?

- Am fost colegi de clasă. Pe el l-au zburat din şcoală din cauză că eu mai repetam aşa la oră ce-mi spusese el. Eu voiam doar să vorbim despre asta ca să-l ajut. Şi şefa mea de clasă a fost mutată. La şcoala profesională şedea din nou în faţa mea. Wolfgang se face şi el zidar, dar cu bacalaureat. El arăta tot timpul spre mine şi mă numea „turnător" şi peste tot îi aţâţa pe toţi împotriva mea, chiar şi la serviciul divin pentru tineret, când m-am dus acolo pentru prima oară. Când am fost a doua oară, era iar acolo. Atunci, ca un creştin care eram, am făcut eu primul pas şi i-am spus că eu fusesem împotrivă să fie zburat din şcoală, căci asta făcea cu neputinţă orice posibilă continuare a discuţiei. I-am spus şi că-mi păruse rău şi că încă îmi mai părea rău.
- Şi ce-i aşa deosebit la faza asta?

- Wolfgang o vede ca pe-o minune pe care a cerut-o el.

- El a cerut o minune? Şi asta a fost minunea?

- M-am creştinat sub ochii lui şi m-am dus la el şi i-am vorbit, cică pentru el e de-ajuns.

- Io-mi închipui altfel minunile!

- Lui Wolfgang i-a venit ideea asta pentru că Theo Lehmann, preotul, a povestit istoria cu generalul Naeman, care a fost vindecat de lepră.

- Cine-i Naeman?

- E o poveste d-aia din Biblie. Wolfgang s-a lăsat botezat la fel ca el.

- Şi? Doar nu-i interzis!

- Wolfgang s-a hotărât să se facă soldat-constructor. Şi toţi zic că e vina mea pentru asta, că-i opera mea. Când de fapt eu sunt împotrivă! Eu nu mai consider deloc că-i corect să te faci soldat-constructor. Naeman era chiar general. Doar suntem ameninţaţi în mod cât se poate de obiectiv. Dar nici măcar la Comandamentul de apărare de sector nu vor să mă creadă!

- Aia-s căcaţi pe ei!, zice Betty. Sunt cu nervii la pământ — din cauza Poloniei. Fiindcă mai e puţin şi vor s-o invadeze.

- Polonia? S-o invadeze?

Betty îşi umple din nou paharul, dar după aia mi-l întinde mie.

- Cine vrea să înnopteze aici, trebuie să bea cu mine!

- Nu mă las şantajat.

- Omule! Băutul de unul singur te face depresiv!

- Tu ai experienţe personale cu credinţa?, întreb eu, iau o-nghiţitură şi expir cu gura deschisă.

Fiindcă cine n-a trăit asta personal...

- Ca-n dragoste!, spune Betty. Cine n-a iubit niciodată, nu ştie ce-nseamnă să suferi.
- Tu suferi?
- Câteodată te mai ajută un pahar cu vin roşu, hai, jumate-jumate! Betty goleşte sticla. Noroc, spune ea.
- Noroc, zic, ridic paharul şi-mi achit tributul pentru noaptea aia.

CAPITOLUL CINCI

în care Peter e nevoit să se roage pentru ajutor divin. Simţurile sale sunt tulburate din nou, dar de data asta se salvează singur.

- Doamne, numai tu mă poţi ajuta!, mă rog eu în drum spre brutar. Într-o fracţiune de secundă îmi dau seama cât de minunată a fost viaţa mea până ieri-seară. Tocmai acum, când am devenit credincios, nu reuşesc să-mi ţin instinctele sub control şi-mi ruinez viitorul — şi poate nu doar mie!
- Tu ştii, Doamne, că eu nu am vrut, că n-am avut intenţia să am un contact sexual cu o femeie pe care n-o iubesc şi cu care nu vreau să mă căsătoresc. Nu vreau să-mi petrec viaţa împreună cu Betty!

Femeia care tocmai m-a depăşit poartă nişte pantaloni albi care sunt mult prea subţiri ca să îmblânzească mişcările fundului ei. Mai ales sub tivul slipului care se conturează pe dedesubt şi care a alunecat în sus fesele ei tresaltă la fiecare pas.

- Te rog n-o lăsa pe Betty să rămână însărcinată! Pe viitor sunt hotărât să fiu mai atent şi să-mi provoc cu regularitate de unul singur relaxarea de acest instinct, dacă lucrul acesta ar fi cu putinţă şi fără vreo prezenţă feminină, aşa cum mi-a arătat-o

Betty. De acum înainte am să-mi sufoc pofta încă din faşă!

Femeia cu fundul săltăreţ se opreşte la coadă la pâine. Are părul de femeie bătrână şi semne clare de mustaţă.

- Doamne, nu dau vina pe Betty. Ştiu şi eu că creştinii n-au voie să ia parte la aşa ceva, când fiecare se culcă cu fiecare. Betty însă a considerat că, dacă tu ne-ai fi vrut altfel, atunci ne-ai fi şi creat altfel. Aşa că îţi mulţumesc pentru plăcerea imensă pe care le permiţi copiilor tăi s-o simtă atunci când au relaţii sexuale unii cu alţii. Acesta este un dar mare pe care tu ni l-ai făcut. Şi sper că mi-l pregăteşti din nou cât mai curând. Dar trebuie să învăţ să deosebesc între ceea ce corespunde naturii mele, aşadar, ceea ce eşti şi ceea ce vrei tu, şi lucrurile spre care mă împinge egoismul meu.

Femeia cu popoul săltăreţ se bâţâie-ntruna pe degetele de la picioare şi oftează tare atunci când, cu puţin înainte s-ajungem la rând, se termină chiflele. Peste zece minute ies altele proaspete de tot.

- Doamne, te rog, nu vreau să devin tatăl copilului lui Betty! Dar fie ca nu voinţa mea să se-ntâmple, ci a ta. Doamne ajută, te rog atât de tare pentru asta!

înapoi în bucătărie, dau drumul la aparatul de radio portabil. E pe unde medii, un post occidental. Apăs tasta de ultrascurte şi învârtesc apoi butonul până când se aude bine. Cunosc cântecul, Frank Schobel şi Mireille Mathieu în duet.

- Bună dimineaţa, spune Betty. într-o mână îşi ţine cizmuliţele, în cealaltă nişte cărţi.

- Nu vreau nimic, spune ea, îşi aruncă încălţările în dreptul scaunului liber, iar cărţile le aranjează în geanta ei de voiaj.
- Betty...
- Ce-i cu miorlăiala asta?
- îţi iei anticoncepţionalele?

Cu cât mă priveşte Betty mai mult, cu atât mai insuportabilă devine presiunea asupra urechilor mele larg deschise.

- Când iubeşti o femeie, nu-i nevoie de anticoncepţionale.
- Dar, cu mine, tu ai făcut o excepţie...
- Ei, şi? Acum vrei să auzi cât de irezistibil eşti? — Cât e ceasul?
- Şi dacă rămâi însărcinată? Te rog, răspunde-mi sincer!

Betty se aşază ca să-şi încalţe cizmele.

- Aşa de repede nu rămân eu însărcinată. Aia ce mai e?, întreabă ea şi arată oul fiert moale, pe care l-am îmbrăcat într-o husă tricotată care să-l ţină cald.
- Era în dulapul cu tacâmuri. E aproape nouă.
- Toţi o admiră, toţi o vor pe post de muză. Dar îţi spun eu, toţi se tem de firea ei batjocoritoare şi josnică!

După ce şi-a tras prima cizmă, Betty se îndreaptă.

- Probabil că şi pe tine te vrăjeşte şi nici nu-ţi dai seama de aroganţa ei, de aroganţa întregii voastre familii! în comparaţie cu Olga, încercările tale de a fi politicos sunt penibile. în general, tu eşti un papagal, dar cel puţin eşti un papagal inofensiv. Olga nu-i inofensivă. Mai întâi te cucereşte, pe urmă

te calcă-n picioare. E o chestie compulsivă la ea, realmente compulsivă!

Acum, Betty şi-a pus şi cealaltă cizmă.

- I-ai spus asta vreodată?, întreb eu.
- Ea personal e imună, ea realmente e blindată. Când am...

Betty smulge ştecherul din priză şi ia aparatul de radio portabil de pe pervaz.

- Asta-i tot al meu, spune ea. Poţi cumva să-mi dai zece sau douăzeci de mărci?

Eu îmi iau portmoneul şi i-l ţin în faţă deschis.

Ea îşi ia o hârtie de douăzeci şi-şi mai scoate şi una de cinci. Amândouă bancnotele dispar în buzunarul paltonului ei.

- Orişicât, am fost prima ta femeie, spune Betty şi muşcă totuşi dintr-un sandvici.

Eu îi ridic geanta grea de voiaj ca să poată să-şi tragă cureaua peste cap şi-i întind radioul portabil.

- Cel puţin tu n-ai să mă uiţi, spune ea şi-şi ridică scurt bărbia a rămas-bun, înainte să mai muşte o dată din sandvici şi să o ia pe scări în jos.

în loc să mă usuc cu fohnul, vreau să încerc să fac ce m-a sfătuit Betty. Descheiat la pantaloni, stau întins în pat şi repet mişcările pe care le făcea ea pe membrul meu. în acest timp, mă uit fix la sânii pictaţi ai Olgăi, mă uit fix la şoldul ei şi, pentru că sunt dreptaci, mă folosesc de mâna stângă. Aşa cum mă temeam, nu funcţionează. Mă întoc pe spate, îmi închipui fundul lui Betty... Pe urmă, însă, nu mai e fundul lui Betty, ci fundul de pe stradă, fundul de sub pantalonii ăia subţiri. De fundul acesta cu totul străin rămâne agăţată privirea mea. îl urmez. Din ce în ce mai repede îl urmez. Sunt atât de înnebunit de fundul

ăla săltăreţ că, timp de o clipă, cred cu adevărat – „Mulţumescu-ţi Ţie, Doamne!” – că pătez pantalonii ei subţiri şi albi.

CAPITOLUL ŞASE

în care Peter minte pentru a doua oară. Artă şi muncă.
O veche cunoştinţă apare într-un rol nou.

Olga poartă haine de doliu, pulovăr, fustă, ciorapi, toate negre. Despachetăm cumpărăturile pe care le-a făcut. Nu pare din cale afară de fericită că mă găseşte aici, cu toate că am spălat cearşaful şi am făcut curat. Şi în ochii Olgăi dorinţa mea de a deveni subofiţer de profesie contravine unei existenţe creştine.

- Fă-te soldat constructor! Mai ales că eşti zidar!, spune ea. Doar n-au ce să-ţi reproşeze. Oricum, mai jos decât şantierul nu se mai poate!

- Cine câştigă de pe urma războiului? Cine l-a înarmat pe Hitler?, întreb eu pe un ton deliberat potolit. Toate concernele alea încă mai există în Vest! Krupp, Flick, Thyssen, Siemens, BASF, Bayer, Mercedes, Messerschmitt, Dresdner Bank, Deutsche Bank şi cum le-o mai fi chemând... Lista-i atât de lungă! Doar le cunoşti numele! Fără lăcomia lor de profit, nu ar fi avut loc uciderea a milioane de oameni. Abia dacă au fost condamnaţi câţiva, nici unul n-a fost expropriat sau naţionalizat. Şi astăzi, ăia mai plătesc bande de asasini şi pucişti. Crezi că ei renunţă de bunăvoie la putere şi la profit? Crezi că ei

nu şi-ar încorpora şi întreprinderile noastre dac-ar putea? Nu degeaba Fidel i-a făcut cadou un Kalaşnikov lui Salvador Allende! A fost nevoit să-l folosească, din păcate.

- Bine, e-n regulă, zice Olga.
- Cui îi foloseşte cursa înarmărilor? Nouă în niciun caz! Numai acelora care câştigă de pe urma ei! Tocmai pentru că sunt creştin pun mâna pe armă, ca să ne apăr!
- îmi dai o mână de ajutor? Trebuie să mai coc ceva, pentru Otto, e cântăreţ de operă, e chiar foarte cunoscut, astăzi se-ntoarce din SUA.
- Păi ce, ăia au săli de operă?
- Şi-ncă ce săli!
- Şi ăla vine aici?
- îl luăm de la gară. A zburat toată noaptea, pe urmă trenul.

Olga şi-a pus un şorţ. N-am mai văzut-o niciodată aşa. Aruncă o bucată de unt într-un castron şi-mi dă mie hârtia ca să ung forma pentru guguluf.

- O despărţire între două femei este la fel de rea ca între un bărbat şi-o femeie?, o-ntreb eu pe Olga, care tocmai aprinde focul în cuptor.

-Ce?

- Eşti tristă din cauză că Betty s-a mutat de-aici? Sau din cauza altcuiva?
- Nu sunt nicidecum tristă, cum de-ţi trece asta prin cap? în afară de asta, nimeni nu se poate muta de aici, dacă nu s-a mutat mai întâi aici.

Olga închide clapeta deasupra flăcăruii şi apoi uşa cuptorului.

- Până şi aparatul de radio portabil era al ei!
- Toate lucrurile alea şi le depozitase aici.

- Şi cărţile?
- A fost un capriciu de-al ei! A vrut neapărat să-şi bage cărţile ei printre ale mele. Tot ce face Betty e teatru, întotdeauna!

Olga sparge un ou şi răstoarnă gălbenuşul dintr-o jumătate a cojii în alta, până când tot albuşul s-a scurs în ceaşca de dedesubt.

- Dar Betty n-are o locuinţă a ei?
- Dacă eşti prea drăguţ cu Betty, o ia imediat drept o declaraţie de dragoste şi dacă după aia nu te bagi imediat în pat cu ea, îţi reproşează că i-ai făcut promisiuni mincinoase. Dacă nu-i dau niciun semn, îmi reproşează că sunt rece şi că nu o văd...
- Cum adică să n-o vezi?
- Că nu iau act de ea, că n-o apreciez, că nu apreciez talentul ei, corpul ei, ce ştiu eu...
- înseamnă că voi două n-aţi fost un cuplu?
- N-are decât să-şi depoziteze lucrurile altundeva. Eu una m-am săturat de circul ăsta.

Olga sparge ultimul ou.

- Mie mi-a spus că împărţiţi totul, chiria, prosoapele, patul... Astăzi a...
- A fost din nou aici?

Olga se întoarce, albuşul picură pe jos.

- Ai grijă!, spun eu. Betty a venit aseară.
- Adică cum? A dormit aici peste noapte? Cu tine?
- Nu cu mine. Ea aici, eu la tine. Olga...

Abia când am ajuns cu cârpa la picioarele ei observă c-a dat albuş pe jos.

- Şi de ce nu mi-ai spus? Cum de înnoptează aici?
- Ce ştiu eu.

- Chiar şi-a petrecut toată noaptea în bucătărie?

-Da.

- în privinţa asta, Betty e destul de...

Olga aruncă cojile de ou la gunoi şi se duce la chiuvetă.

- Probabil că tu eşti singurul care a scăpat nevătămat după o noapte petrecută singur cu ea?

- Te referi la boli venerice?

- Mai degrabă în general... Trebuia să-mi închipui că n-are spor cu tine — şi comunist, şi creştin, un monolit de virtute! îmi închipui ce ochi a făcut.

Trebuie să bat untul spumă. Cică nu trebuie decât să amestec şi să tot amestec, cu cât mai mult şi mai tare, cu atât mai bine. Când Olga mai toarnă câte ceva în castron, mă opresc scurt, zahăr, zahăr vanilat, gălbenuş, făină, praf de copt, şi tot mereu câte puţin lapte, între timp, ea bate albuşul. Nu ştiu de ce am minţit-o pe Olga. Nici eu nu reuşesc să mă înţeleg pe mine. Să minţi înseamnă să te distrugi singur, ca şi când ar trebui să renunţ la toate convingerile mele, pentru că, după o minciună, sunt nedemn să mi le mai asum în continuare, la fel cum ofiţerii trebuie să dea înapoi rangul şi însemnele lor atunci când sunt degradaţi. Exact asta se-ntâmplă şi acum: M-am degradat pe mine însumi.

Ce bine ar fi fost dacă Olga m-ar fi demascat pe loc, aşa cum m-au demascat atunci tovarăşii. Fiindcă, acum, orice cuvânt nou pe care-l rostesc nu pare decât să amplifice minciuna mea.

Trei ore mai târziu stau lângă Olga şi prietena ei în Gara Neustädter, pe peronul 5. Olga ţine guguluful împachetat cu ambele mâini în faţa ei. Am ajuns prea

devreme, lucru pe care-l regret cu atât mai mult cu cât acum nu mai suntem doar noi doi. Deja în drum spre gară, Olga a-nceput să vorbească numai despre prietenii ei — nici unul nu e muncitor sau ţăran, nici unul nu are o meserie adevărată! Ei sunt pictori, sculptori, poeţi sau actori şi, desigur, cântăreţi. Printre ei se găsesc, desigur, şi destui cabotini, care trăiau livrând mâncare pentru *Volkssolidarität*[*] sau ca paznici de noapte sau ca gropari prin cimitire.

- Fiecare artist, zic eu, ar trebuie să aibă o meseria calificată. Fiindcă, dacă nu le iese cu arta, atunci ei nu trebuie să trăiască pe spinarea statului şi se pot face utili în alte domenii. Că doar nu se poate ca muncitorii şi ţăranii să hrănească atâtea şi atâtea guri.

Tresar speriat. Cea care urcă acum scările este într-adevăr Betty.

- Te-am minţit, Olga, te rog să mă ierţi. Am avut relaţii sexuale cu Betty.

Mărturisirea mea era gata pregătită în capul meu, ca să pot să i-o iau înainte lui Betty. îmi mai rămân câteva secunde.

- Salut, eroule, spune Betty când o salut din cap. Olga, care are un aer un pic greoi cu guguluful în dreptul burţii, mai că ai zice că-i gravidă, este ignorată de Betty.

- Vacă proastă, spune Olga când Betty trece prin dreptul ei.

Dacă Betty ar avea un copil, Olga ar fi mătuşa lui.

---

* *Solidaritate populară.* Organizaţie înfiinţată în 1945 la Dresda, cu scopul de a-i ajuta pe cei care aveau nevoie – de pildă, bătrâni, bolnavi etc. Ea şi-a extins activitatea în întreg spaţiul controlat de sovietici şi continuă să existe şi după reunificarea Germaniei, limi- tându-se la teritoriul naţional, (n. tr.)

Aşa cum reiese până la urmă, Betty nu se află aici pentru Otto, ci pentru un pictor pe care ele îl numesc Kazimir. Acest Kazimir a trimis telegrame din Vest ca să-şi anunţe sosirea. Kazimir, care a călătorit pentru prima oară într-o ţară străină capitalistă, pentru a-şi prezenta tablourile într-o expoziţie, a reuşit în mod evident să se-nvrednicească să se-ntoarcă abia după trei săptămâni, cu toate că viza lui era valabilă numai patru zile. Fără să se discute despre asta, toată lumea e de acord că patru zile reprezintă un timp prea scurt pentru o viză, mult prea scurt, până şi Olga şi Betty sunt de acord în această privinţă. Eu aş vrea să le-ntreb dacă, în Occident, vernisajele durează atât de mult. Sau dacă s-or fi gândit vreodată din ce cauză tablourile lui Kazimir au succes în Occident. în locul lui, eu m-aş gândi unde anume am greşit dacă ăia mă plac. Nu am fost destul de fidel liniei partidului? Sunt atât de confuz încât pot fi folosit în mod abuziv pentru cu totul alte interese? Şi în cazul lui Kazimir se adevereşte constatarea celor din Oktoberklub: „Nu te poţi bucura şi de ei, şi de noi, dacă mergi tot în cerc, mergi de fapt înapoi.”

- Important e că suntem aici şi că suntem mulţi, spune un tip pe care-l cheamă Eugen şi care e purtătorul de cuvânt al comitetului de primire. Prezenţa noastră aici îi poate împiedica să-l aresteze pe Kazimir!
- Poate că au şi făcut-o deja, spune Betty.
- Noi n-o să tăcem, spune Eugen, a cărui buză superioară e uşor deplasată, acoperind-o parţial pe cea de jos, motiv pentru care, atunci când vorbeşte, dă impresia că şi-ar întinde gura ca un elastic roşu de borcan pentru murături, care se strânge în stare de repaus.

Când Olga mă prezintă, mişcându-se în acest timp cu cozonacul în dreptul burţii încoace şi-ncolo, eu aştept să văd dacă cineva îmi întinde mâna. Eu unul nu întreprind nimic.

Dintr-odată, şi-a făcut apariţia Karl, vreau să spun unul care arată precum Karl cel de la Käthe-Kollwitz. Din cauza lui, Olga ţine cozonacul în balans, cu o singură mână, pentru ca să-i poată ciufuli părul blond şi neted, în timp ce ei se sărută pe-ndelete.

- Te cheamă Karl?, întreb eu, când au terminat.

El îşi strâmbă gura într-un râs strâmb şi face o mişcare din cap cu ajutorul căruia îşi îndepărtează părul de pe frunte.

- Am fost împreună la Käthe-Kollwitz. Eu sunt Peter, Peter Holtz, o grupă sub tine.

Karl aprobă din cap.

- Pawel Koceaghin, spune el.
- Ai fost la casa de copii?, întreabă Olga.
- Doar puţin, până când am fost adoptat.
- înseamnă că ăia nu erau părinţii tăi naturali, atunci, la Meißen?

Olga se apleacă în faţă, ca şi când ar trebui să protejeze cozonacul.

- Karl n-a participat niciodată atunci când ceilalţi mă cafteau, zic eu. Din contră, o dată chiar m-a avertizat şi atunci am putut să fug.
- De ce n-ai spus nimic?, sare Olga la el.
- Nici fratele tău nu-i fratele tău, nu-i aşa?

Un grup întreg se-ndreaptă acum spre noi. Cu toţii vorbesc despre Kazimir. Ei îl admiră pentru că şi-a prelungit călătoria din proprie iniţiativă. Colegul său Eugen pare dezamăgit că, în general, Kazimir se mai întoarce.

- Aşa un idiot, Karl ăsta!, şopteşte Olga. Şi nici măcar nu te-a ajutat!

— înainte eram destul de îngust la minte. Nu-i de mirare că nimeni nu voia să se apropie de mine, spun eu. Dar Olga s-a-ndreptat deja spre acceleratul care intră-n gară cu întârziere.

CAPITOLUL ŞAPTE

în care Peter are de cărat şi nu înţelege de ce trebuie să facă asta. Despre legătura dintre minciună şi frică. Ceartă în vila lui Otto Gärtner. Ce anume e delincvenţă şi ce nu?

Tonul corect la masă.

Otto Gärtner a coborât la capătul trenului – de la clasa întâi. înconjurat de trei valize uriaşe, el face semn cu mâna, ca şi când ar fi rămas în pană. Când ne apropiem de el, din barba lui stufoasă se revarsă o gură umedă, care găseşte obrazul Olgăi. Mie îmi întinde mâna scurt şi mai ordonă cuiva să se apropie. Olga vrea ca eu să iau una dintre valize. Eu o apuc pe cea mai grea, ca şi când Otto Gärtner şi-ar fi adus cu el întreg arsenalul! Până la urmă, cu amândouă mâinile, reuşesc s-o ridic. Şi Karl se încovoaie deasupra valizei care i-a fost repartizată. Otto Gärtner îşi împinge marea geantă de umăr pe spate şi-şi deschide braţele. Fiecare-l cunoaşte pe fiecare. Cu toţii se pupă. Până la urmă, şi Otto Gärtner, şi pictorul Kazimir se-ndreaptă unul spre altul. Cu braţele întinse, se apucă unul pe altul de umeri şi-şi înclină capetele, ca şi când ar urma să-şi atingă frunţile una de alta.

Eu îl rog pe Otto Gärtner să-şi care singur valiza, dar el nici nu mă aude. Olga scuturǎ din cap, cu ochii cât cepele. Măcar una dintre valizele lui ar trebui s-o care singur!

Otto Gärtner iese din Gara Neustädter şi ridică braţul. Ca şi când ni s-ar prezenta un truc magic, două taxiuri se apropie şi opresc în faţa lui.

- Comandă, strigă el spre coada de la staţia de taxiuri. Comandă!

Mie privilegiul ăsta nejustificat nu-mi place deloc, în acelaşi timp, mă bucur că m-a scăpat de valiză.

Trecem peste Elba şi pe urmă de-a lungul pajiştilor întinse pe lângă fluviu în sus. Otto Gärtner şade în faţă şi se întreţine cu şoferul. El nu vorbeşte deloc tare, dar se-nţelege fiecare cuvânt.

îl fac atent pe Karl că strada se numeşte „Ţărmul Käthe-Kollwitz”, dar el se bulăneşte din nou cu Olga, care şade între noi şi ţine guguluful în poală.

Odată ajunşi, Otto Gärtner trebuie totuşi să preia el însuşi una dintre valizele care au venit cu cea de-a doua maşină. Izbucneşte în râs când îl vede pe Karl, căruia povara i-a schimonosit faţa într-o grimasă cât se poate de serioasă şi roşie ca racul.

Otto Gärtner şi soţia lui, Greta, se salută scurt. Din câte spune Olga, ei sunt singurii locatari ai acestei case vechi. Holul de la intrare ajunge până sus la tavanul lambrisat al celui de-al doilea etaj, până la care urcă o scară curbă şi lată din lemn. Treaptă cu treaptă, basculăm fiecare dintre valize în sus. Când fermoarul uneia dintre valize se desface, aceasta plesneşte şi revarsă la picioarele noastre întregul sortiment al unei prăvălii. Se simt arome. Există cutii cu dulciuri de tot felul, bomboane colorate, sticle de şnaps şi de lichior, patru borcane

de gem amar de portocale, pungi peste pungi cu alune şi tot felul de nuci şi mai ştiu eu câte alte de-astea. Pachetele de cafea sunt de mărimea unor cărămizi şi la fel de tari. Două cutii de conserve cu aer modest, dintre care s-ar părea că una singură e mai scumpă decât toate celelalte lucruri la un loc, Otto Gărtner şi le bagă în buzunarele pantalonilor. Se fierbe ceai şi cafea, câteva carafe sunt umplute cu apă. Greta taie felii nişte lămâi necoapte – chestiile alea mici se rostogolesc peste tot. în carafe, feliuţele alea verzi se lasă încet la fund.

Apar întruna noi şi noi invitaţi. Olga pudrează pentru a nu ştiu câta oară guguluful cu zahăr pudră. Greta îl numeşte un cozonac de zile mari, eu îl tai.

Când apare Betty, cel mai mult mi-ar plăcea să dispar. Oricum, eu n-am ce căuta aici. Din fericire, Olga a dispărut. După Betty intră Kazimir, Eugen şi alţii. Ceilalţi se strâng imediat în jurul lor. Ei vorbesc de-a valma, două dopuri pocnesc până-n tavan şi ţopăie pe gresie ca nişte mingi.

- Asta este un stat criminal!, strigă pictorul Eugen. Asta e un stat criminal! Elasticul pentru borcane de pe faţa lui se întinde şi se înmoaie la loc. Eugen se uită în jur, ca şi când ar aştepta ca fîecare-n parte să-l aprobe.

- Nu-ţi băga singur capul în laţ!, zice altul cu părul scurt şi negru şi cu nişte ochelari care-i măresc ochii. Nu-ţi băga capul singur în laţ!

Dar cine să pregătească laţul în legătură cu care-l avertizează ăla?

- Da-a-a, scheaună Eugen. Ei se poartă aşa numai fiindcă pot, din cauză că există prea multe oi, oiţe cuminţi ca noi toţi la un loc! Câte alte chestii mai

ai de gând să înghiţi?

- Ăştia nu aşteaptă decât să le ofere Kazimir un pretext, spune celălalt.

- Kazimir s-a purtat ca un om liber. Sau nu-ţi place asta, Martin?

- Trebuie să fii isteţ, spune Martin.

- Şi ce-nseamnă asta, isteţule?

- Trebuie să-i baţi cu propriile lor arme, să dai curs prostiei lor până când prostia asta devine monstruoasă. Eu nu aş fi rupt sigiliul de la uşa casei mele. Eu aş fi făcut o acţiune din asta.

- Adică ce fel de acţiune?

Acum, Kazimir e cel care a pus întrebarea.

- Gândeşte-te, inventează ceva, eşti artist!, zice Martin. Montează-ţi un cort în faţa casei. Şi dacă te-ntreabă cineva, îi spui povestea ta. Eu i-aş fi obligat să vină ei înşişi să-mi deschidă.

Mi-e ruşine că tac, în loc să intervin în discuţie.

- Fistic!, strigă o femeie. Dintre fructele pe care Otto şi Greta Gärtner le-nghesuie pe masă, majoritatea îmi sunt necunoscute. Numele sună ca şi când ar fi vorba de ouăle alea verzi şi păroase.

- Şi, după părerea ta, cât timp ar fi trebuit eu să vegetez pe stradă?

- îţi făceam noi rost de un sac de dormit!, spune Martin. Am fi participat şi noi, ne solidarizam cu tine!

în aceeaşi clipă intervine iluminarea: Minciuna e urmată imediat de frică! Dumnezeu a pedepsit minciuna mea prin frică. Alegerea cu care mă confruntă e simplă: Ori las frica să mă subjuge şi accept minciuna şi degradarea mea! Ori îmi înving frica şi odată cu ea şi minciuna.

- Statul ăsta e un stat criminal! Cuvintele

ţâşnesc din gura lui Eugen. Statul ăsta e un delict!

- Ce fel de om sunteţi dumneavoastră!, strig eu tare din spate. Ce fel de oameni sunteţi voi toţi! De unde erau să ştie organele noastre când anume se hotărăşte domnul Kazimir să se-ntoarcă? Şi dacă, în timpul călătoriei lui de serviciu, cineva ar fi dat o spargere la el acasă? Statul nostru a protejat atelierul şi locuinţa dumneavoastră, domnule Kazimir! El a afirmat cât se poate de clar: Cine se atinge de ea, nu se atinge numai de proprietatea dumneavoastră, ci se atinge şi de puterea de stat! Ar trebui să mulţumiţi statului nostru, în loc să tot cârtiţi şi să aţâţaţi! Spune-mi ce alegi!

- Finito!, tună Otto Gärtner, ca şi când el, care doar cunoştea din proprie experienţă lumea occidentală, nu tolera să contrazică cineva argumentele mele.

- La masă, la masă, strigă el şi bate din palme.

Acum am să recunosc faţă de Olga că am minţit-o.

Fraza respectivă o am pregătită. Dar ea şi Karl sunt în continuare dispăruţi. Mă duc împreună cu ceilalţi la masă şi apuc unul dintre paharele cu vin. II ridic şi dau din cap în toate direcţiile, aşa cum m-a învăţat Hermann. Doar că nimeni nu vrea să mă privească-n ochi.

- Prosit, Betty, strig eu peste masă şi deja mă aplec în faţă ca să ciocnesc cu ea.

Dar Betty abia mai apucă să-şi ia un pahar cu vin, după care se retrage în grabă.

- Peter? Abia când paharul Gretei aproape că atinge paharul meu, înţeleg intenţia ei. Greta şi cu mine reuşim să producem un clinchet plin, puternic, curat, care pătrunde în toate urechile şi reverberează

în ele, ca un cuvânt eliberat de frică şi de minciună.

CAPITOLUL OPT

în care Peter află câte ceva despre creştinism. Credinţă şi cunoaştere. El îşi doreşte o cu totul altă povestire.

- Vă plictisiţi?, întreabă Greta şi mă măsoară de pe o piesă de mobilier veche, verde. în mâna ei dreaptă, care atârnă peste braţul fotoliului, ţine o ţigară, în poală are o carte. O lampă cu picior stă aplecată deasupra ei ca o girafă.
- Nu mi-am făcut prieteni aici, răspund eu, bucuros că am descoperit-o când nici nu mai speram în cursul plimbării mele prin casă.
- în orice caz, ai făcut impresie.
- Oare chiar e legal să se folosească o piesă de muzeu ca asta?
- Vino, Peter, povesteşte-mi ceva!

îşi trece mâna stângă, pe care poartă un inel mare, grena, peste locul de lângă ea de pe canapea, ca şi când ar vrea să-l netezească pentru mine. Eu mă supun invitaţiei ei.

- Nu-i nevoie să fii atât de prudent. Tot ce se găseşte în această gospodărie e destinat utilizării, chiar dacă e baroc. Confortabil, nu-i aşa?
- Dacă am trăi pe vremea în care a fost confecţionată, zic eu, precis că n-aş fi avut voie să mă aşez pe ea.
- Iar una ca mine, cu atât mai puţin, spune ea şi trage din ţigara la al cărei capăt scrumul atârnă ca o trompă gri-alburie.

Chiar în momentul acela, ea ţine dedesubt o scrumieră cu capacul pe jumătate deschis. îşi stinge

ţigara în ea, închide capacul şi o pune pe parchet la picioarele ei.

- Artiştii noştri sunt obişnuiţi să facă impresie la orice oră, spune Greta. Acum, când ţine degetele alăturate, piatra grena arată ca un sigiliu. Tu rămâi, dimpotrivă, tu însuţi, iar asta îmi place.

- Ştiu, desigur, că arta şi cultura ţin de o personalitate multilateral dezvoltată. Dar cu pictura din zilele noastre am dificultăţi.

- Nu-ţi face plăcere să te uiţi la tablouri?

- Numai când sunt frumoase. Când nu sunt, prefer să mă uit la oameni.

- Dar totul depinde de „Cum", „cum" anume sunt pictate o faţă, un copac, o casă. Exact în asta constă fericirea!

Eu aştept ca Greta să vorbească mai departe.

- Eu aş vrea să descopăr în tablouri specificul situaţiei noastre istorice, spun eu apoi, ceva ce mă priveşte pe mine, ceva ce-mi dă curaj şi mă motivează, precum *Libertatea conduce poporul pe baricade.*

- Asta îţi dă curaj? îţi mai aduci aminte de domnul ezitant cu cilindru?

- Asupra lui ne-a atras atenţia profesorul nostru de desen şi a spus că aşa trebuia să fie, fiindcă a fost doar o revoluţie burgheză. Dar băiatul, ăla chiar îmi place! Cartea mea preferată e *Aşa s-a călit oţelul,* iar dintre filme, cel mai mult îmi place *Ernst Thälmann, conducătorul clasei lui.* îmi plac şi cântecele de luptă muncitoreşti! Toate astea le găsesc frumoase, fiindcă îmi dau curaj, din ele îmi trag putere – şi din credinţa mea, desigur.

- înseamnă că am auzit bine ceva mai

devreme: Eşti creştin? Şi comunist?

- Toţi oamenii sunt surorile şi fraţii mei. Iar aceia care sunt gata să lupte pentru o lume mai bună sunt tovarăşele şi tovarăşii mei.
- Ai găsit deja tovarăşe şi tovarăşi?
- Există, trebuie să existe! Altminteri, pretutindeni ar domni barbaria.
- Interesant!
- Sunt doar două săptămâni de când m-am făcut creştin.
- Oo! înseamnă că, pentru tine, fiecare zi e plină de descoperiri!
- Mai trebuie încă să mă obişnuiesc cu faptul că Dumnezeu cunoaşte toate gândurile mele, fiecare minciună, fiecare nesinceritate.
- Totuşi, nu suntem răspunzători pentru gânduri, dorinţe sau pofte, pentru cine ştie ce intenţii, numai pentru ceea ce facem.
- în privinţa asta, Dumnezeu foloseşte un criteriu mai înalt. Fiindcă el nu lasă pe nimeni singur, niciodată. Atunci când mă concentrez, pot chiar să-i simt prezenţa.
- Interesant.
- De ce spuneţi mereu „interesant”?
- Prin profesia mea, mă ocup şi de religii, cum iau naştere, ce efecte au.
- Până acum nu am citit decât o evanghelie şi istoria cu apostolii. Acum am ajuns la epistolele lui Pavel. Din păcate, citesc încet.

Greta îşi aprinde o nouă ţigară. După ce suflă primul fum, ea mă întreabă:

- La ce te gândeşti?
- Dumneavoastră nu sunteţi creştină?
- Te miră?

- Probabil că ştiţi mult mai multe decât mine despre Iisus şi epoca lui. Ar trebui să fiţi mult mai credincioasă decât mine.
- Dar dacă interesul meu se-ndreaptă spre altă religie, atunci trebuie să cred şi în aceea?
- Nu se compară.
- De ce nu?
- Cuvântul Domnului e viu. Iisus n-a făcut doar minuni, el s-a şi ridicat din morţi. Credinţa în el are efect.
- Toate au efect!
- Zeii nu-ţi pot fi de niciun ajutor.
- Şi cum îţi dai seama de diferenţă?
- Păi e foarte simplu: E de ajuns să vă rugaţi. Ori primiţi un răspuns, ori nu.
- Şi ţie, Peter, ţie-ţi răspunde?
- Da! Chiar adineaori mi-am dat seama din nou. Mă temeam că minciuna mea iese la iveală. Asta mă paraliza. îmi venea să intru-n pământ. Dar Dumnezeu m-a convins că trebuie să-mi înfrâng frica, dacă vreau să mă eliberez de minciună. A fost ceva mai complicat, dar cam aşa trebuie să vă-nchipuiţi că funcţionează.
- Atunci, mica ta cuvântare de mai înainte a fost...
- O lucrare a lui Dumnezeu!, o completez eu. Cel puţin el a fost cel care m-a-ncurajat.
- Interesant. Minţi des?
- Nu, a fost doar a doua sau a treia oară. Acum trebuie să-i mai spun şi Olgăi că am avut relaţii sexuale cu Betty. Dar asta nu-i o problemă pentru mine.
- Dacă aşa stau lucrurile...

Greta se apleacă după scrumiera ei.

- Dar chiar o interesează asta pe Olga?, întreabă ea când se ridică din nou şi deschide capacul scrumierei. Asta n-a fost o-ntrebare, nu vreau să ştiu. Ceea ce vreau eu să spun... Cu podul palmei în care ţine ţigara, Greta îşi freacă ochiul drept.

- Atunci nu trebuie să-ţi mai vin cu detalii despre munca mea, aşadar, cu amănunte istorice, cu neconcordanţe, surse îndoielnice, intervenţii revoltătoare. Bazându-se pe starea dovezilor şi a declaraţiilor contradictorii ale martorilor, orice judecător va hotărî împotriva învierii.

Ea se lasă pe spate, în aşa fel încât sunt nevoit să mă răsucesc şi mai mult spre ea.

- De ce spuneţi toate astea?, întreb eu.

- Pe mine mă interesează cum se poate istorisi povestea lui Iisus. Şi acum cred că ea ar trebui desluşită pornind de la Ioan Botezătorul, concurentul lui Iisus, de a cărui asceză el trebuie să se distanţeze. Şi de la sfârşit, bineînţeles, spune Greta. Mâna ei cu sigiliul gesticulează fără-ntrerupere, în timp ce cu cealaltă îşi ţine absolut nemişcată ţigara din care-a-nceput să fumeze.

- Iisus le-a promis adepţilor lui împărăţia cerurilor, în loc să facă asta, a fost torturat şi ucis. Pentru adepţii lui, acesta este un şoc, ei fug. Dar acesta este lucrul cel mai rău, eşecul propriu, acesta este cel de-al doilea şoc, şi mai mare. Totul s-a terminat! Totul kaputt! Cine nu vrea să renunţe, trebuie să se întoarcă, trebuie să acţioneze, trebuie să înceapă să povestească o altă istorie..., spune Greta şi-şi desface brusc, ca şi când ar vrea să rupă un sigiliu, toate degetele. Abia acum îmi dau seama în ce capcană vrea să mă momească Greta cu vor-

băria ei.

CARTEA A PATRA

CAPITOLUL UNU

în care Peter se vede nevoit ca, în loc de spaniolă, să înveţe din nou ruseşte. De ce e frumos să fii zidar. Şi de ce nu e.
Ploaie rece şi caldă.

- Nicaragua? Asta-i cauza?

Ea ridică manualul de spaniolă *Estudiamos Español 1* şi-l lasă să cadă cu zgomot pe catedră.

- Asta-i deja al doilea refuz! Ăştia nu ne lasă niciodată în Nicaragua!, zice Wolfgang. Acum, că poartă ochelari, pe gâtul ăla subţire al lui capul pare şi mai mare.

- Peter vrea să depună o cerere de călătorie în Uniunea Sovietică.

- E pe bune?, întreabă Petra.

Wolfgang dă din cap că da.

- Peter, chiar dacă ţi-e greu, dar să ştii că faci progrese! Nu renunţa!

Petra se duce la fereastră. Are un păr scurt şi negru, care-i evidenţiază ceafa. Şi peste zi foloseşte ruj de buze. Din cauză că ea e scundă şi pervazul ferestrei jos, e nevoită să se întindă ca să ajungă la ivărul ferestrei.

Preţ de o clipă, nici unul dintre noi nu se clinteşte, de parcă am fi fost ameţiţi simultan de mireasma care vine de afară.

De când am întâlnit-o pe Petra, la concertul lui Andreas şi al trupei sale, noi ne tutuim cu profa noastră de spaniolă de la şcoala populară Treptow. Când era mică, Petre s-a mutat din Polonia la Berlin împreună cu părinţii ei. Pe prietenul ei îl cheamă Carlo, e un chilian în exil, care studiază tehnologie alimentară. Părinţii lui Carlo au fost prieteni cu Victor

Jara. Când Petra a povestit despre asta şi a spus despre Carlo că a dat mâna de multe ori cu Victor Jara, am înţeles imediat la ce anume făcea aluzie. Carlo a atins mâinile chitaristului, cele pe care puciştii i le-au zdrobit, înainte să-l asasineze. „Şi patru ani mai târziu, Strauß ăsta l-a vizitat pe Pinochet şi i-a spus: «Aveţi grijă ca libertatea să fie respectată-n continuare în ţara dumneavoastră!»”

Petra a pomenit chestia asta cu politicianul occidental Strauß pur şi simplu aşa, fără nicio legătură. Cu asta m-a cucerit peste măsură. Realmente nu cunosc nicio femeie atât de atrăgătoare şi în acelaşi timp atât de angajată partinic precum Petra. La fel consideră şi Wolfgang. Şi cu toate că ea îl are pe Carlo al ei, el este îndrăgostit de ea.

- Aşadar, să reluăm!, spune Petra când se-ntoarce la catedră. V-aţi dus aşa, pur şi simplu, la şefii voştri de cadre şi le-aţi spus: „Dragi tovarăşi...”

- Este o tovarăşă, zic eu.

- Dragă tovarăşă, noi nu mai vrem să turnăm beton în Hellersdorf, noi...

- În Neu-Hohenschönhausen, corectez eu.

- ... vrem să participăm la lupta revoluţionară a sandiniştilor în Nicaragua! Asta aţi spus?

Petra se uită la mine, pe urmă la Wolfgang. Eu vreau să-l las pe el să iasă în faţă. El nu are prea des ocazia să vorbească cu ea. Doar că el se mulţumeşte să aprobe din cap.

- Ştim deja tot ce trebuie, de la fundaţie până la ultimul etaj!, spun eu până la urmă. în Nicaragua am munci pe gratis, doar pentru cazare şi masă.

Petra îşi pune trusa de scris şi Estudiamos Español în servietă şi se aşază.

- Şi-n loc să stai de vorbă cu Ernesto Cardenal,

tu vrei acum să-nveţi ruseşte?

- Ce altceva pot să fac?

- Pe mine nu mă iartă că m-am dus la soldaţii-con- structori, spune Wolfgang.

El atinge catedra cu buricele degetelor, ca şi cum ar vrea să-i prezinte Petrei mâinile lui frumoase.

- Ai făcut parte din trupa de săpători?

- Am avut noroc. M-au înrolat încă de la douăzeci de ani.

- Aia cred cumva că vrei să-i îndemni pe nicaragu- ani să pună jos armele?

Petra îşi pune servieta în poală.

- Tu ai făcut deja armata?, mă-ntreabă ea.

- Medicul militar m-a trecut inapt din cauza inimii. Când de fapt eu nu am nimic la inimă. Am mai fost la un doctor, acela mi-a confirmat, am scris două cereri, degeaba.

- în Nicaragua..., spune Petra zâmbind şi-şi cuprinde servieta cu ambele braţe.

- Cubanezii sunt solidari! Aia trimit soldaţi şi medici, noi nici măcar zidari! Nu-i de mirare dacă conştiinţa populaţiei nu se dezvoltă, explic eu. în discuţiile pe care le avem în pauze, nu-i niciodată vorba despre comunism! Cum vrem să se schimbe lucrurile, dacă noi ne purtăm în continuare aşa?!

- Cât timp se-ndeplineşte planul, zice Wolfgang, ei consideră că totul e perfect. Ca şi când comunismul ar fi o problemă de tehnică! Birocraţii ăştia n-au habar de nimic!

- Ei ne reproşează că am fugi de greutăţi, că ne-am fofila de la munca de rutină. Când de fapt nu există nimic mai frumos decât să muncim pe un şantier şi să ştim că o să tragem din răsputeri zi de zi şi că o să plecăm de acolo abia când blocul e ridicat

şi că se vor muta în el douăsprezece familii care vor avea tot ce le trebuie, de la încălzire centrală până la cadă şi aragaz, şi nimeni nu trebuie să se întrebe: Oare am să pot să plătesc toate astea?

- Nu avem absolut nimic împotrivă să ne folosim toată puterea de muncă pe şantiere, mă-ntrerupe Wolfgang. Nu-i aşa, Peter? Asta e cea mai frumoasă muncă din câte există!

- Da! Dar numai când întregul funcţionează cum trebuie, când peste tot în ţară lucrurile merg înainte, când munca tuturor oamenilor activi e cuprinsă într-un singur suflet, care îmbină faptele indivizilor, şi când ne-ndreptăm spre comunism!

- E vorba de schimb de experienţă! De solidaritate reciprocă!

- Wolfgang şi cu mine transferăm în fiecare lună câte un sfert din salariul nostru net în contul de solidaritate.

- Peter şi-a sacrificat pentru „solidaritatea cu Nicaragua" chiar şi carnetul lui de economii în care mama lui i-a depus câte o sută de mărci în fiecare lună. Pentru asta era cât pe aci să-l dea afară din casă.

- Din păcate, n-am mai avut la-ndemână pasajul acela din clasici în care este înfierată gândirea familială excesivă ca semn din naştere al vechii societăţi, spun eu.

- Mama lui lucrează la Banca de Stat, explică Wolfgang. Şi cine trebuie să creadă în importanţa banilor, acela ajunge la un moment dat să-i idolatrizeze.

- Eu nu suport această neîncredere faţă de întrebări şi de propuneri, zic eu. Şi, pe de altă parte,

pretutindeni această minciună că totul e perfect! Ne facem noi singuri mai mult rău decât ar putea să ne facă duşmanul de clasă!

- La faza asta, şefa de cadre a ieşit în fugă, spune Wolfgang şi râde. Cică ea nu permite una ca asta! Discuţiile noastre nu durează niciodată mult.

- E nevoie de mult mai mulţi oameni care nu se împacă cu asta, spun.

- Ala de la sindicate, care era şi el de faţă, Neumann, ăla afirmă că Peter şi cu mine n-am face decât să provocăm şi că nu suntem în stare să ne supunem.

- Eu nu înţeleg deloc ce treabă ar putea să aibă asta cu supunerea? în general, ce fel de criteriu e ăsta, supunerea?

- Unul ca Neumann a renunţat să mai schimbe lumea. „Ce anume dă sens vieţii dumneavoastră?", l-am întrebat eu, „dacă nu mai sunteţi dispus să luptaţi?" Atunci a fugit şi el afară. Atunci ne-am trezit dintr-odată singuri la birou. Doar Erich Honecker ne mai zâmbea de pe perete.

- Din RFG pleacă mulţi tineri în Nicaragua, tineri progresişti. Ălora ar trebui să li se spună: Rămâneţi acasă, există mult prea puţini din ăştia ca voi, mai întâi desfiinţaţi exploatarea la voi în ţară! La noi...

- Petra! în uşă stă un bărbat mic de statură, cu părul negru. S-a întâmplat ceva? Vocea lui sună plăcut.

Petra a sărit în sus. Dar atât Wolfgang, cât şi eu mai rămânem un moment, până când ne tragem şi noi într-o parte. în fond, mai sunt atât de multe lucruri pe care vrem să i le povestim Petrei. Dar pe urmă ne ducem şi noi la Carlo şi-i întindem mâna.

în drum spre casă, pe Wolfgang şi pe mine ne

prinde o ploaie torenţială. înainte să apucăm să ne adăpostim, suntem uzi leoarcă. Cică în Nicaragua ploaia e plăcută, ca şi cum ai sta sub un duş cald. Cu toate că în curând iese iar soarele, începe să-mi fie frig. Nici în Uniunea Sovietică n-are să fie altfel, un gând cu care trebuie să mă obişnuiesc din nou.

CAPITOLUL DOI

în care Peter ascultă cuvântarea doamnei Schontag la cea de-a 65-a zi de naştere a ei. Un Trabant nu vine aproape niciodată singur. Pâine cu zahăr şi carnet de partid.

— Dragi prieteni, dragi invitaţi, îşi începe doamna Schontag discursul pentru care s-a căţărat pe piatra din colţul stratului de zarzavat. Cămaşa africană pe care Carlo şi Petra i-au dăruit-o atârnă pe ea ca un halat descheiat, mânecile sunt suflecate până la coate.

- Cine împlineşte şaizeci şi cinci de ani, aşadar, cine s-a născut pe 26 aprilie 1921, ar trebui încet-încet să-şi facă bilanţul şi să pună în ordine ceea ce-i rămâne de pus în ordine. Doamna Schontag îşi drege glasul. Chiar dacă părinţii mei au avut de luptat cu războiul şi cu revoluţia, cu puciul şi cu inflaţia, ei s-au străduit tot timpul să-şi ferească cele trei fiice de greutăţile vremurilor. Ocrotite şi conduse de credinţa catolică, noi trei am primit o educaţie şcolară excepţională. Profesorii noştri au fost nişte capacităţi în materiile lor şi noi i-am venerat. Astfel, îmi amintesc înainte de toate de domnul doctor

Wegwarth, care nu numai că a condus corul nostru şi ne-a învăţat să iubim muzica, el ne-a şi învăţat cum se face muzica, ne-a încurajat să compunem noi înşine. Iubitul meu tată, pe care l-am preţuit mai presus de orice – căsnicia cu mama mea a fost pentru el cea de-a doua, prima rămăsese lipsită de copii – mi-a dedicat ceva timp după activitatea lui solicitantă în cancelaria de care se ocupa împreună cu doctorul Hubert Osterfeld... Doamna Schontag nu şi-a ridicat încă nici măcar o singură dată privirea de pe foaie. Vocea ei sună străină.

- Dar odată cu asta, şi lucrul acesta se făcea simţit în toate domeniile vieţii noastre, vremurile frumoase luaseră sfârşit. în aprilie 1933, când, împreună cu mama mea, m-am dus la tata în cancelarie, doi oameni de la SA* stăteau în faţa clădirii. Ei n-au vrut să ne lase să intrăm, dar mulţumită atitudinii energice a mamei mele am ajuns la tatăl meu. Sărmanul meu tată era palid şi parcă încremenise. El nu voia să vedem asta. în camera alăturată era interogat domnul doctor Osterfeld. Eu n-am să..., doamna Schontag trebuie să schimbe foaia, dar întoarce una în plus — cerule! —, îşi linge scurt arătătorul şi e în sfârşit pe pagina următoare, uit niciodată, continuă ea. Câteva zile mai târziu a fost trimis într-un lagăr de concentrare. Tatăl meu a refuzat să îndepărteze numele doctorului Osterfeld de pe plăcuţa cancelariei sale."

Beate îi întinde un pahar cu apă. Când doamna Schontag vrea să citească mai departe, ea nu găseşte imediat locul în care rămăsese.

„De fapt, n-aş vrea să vorbesc deloc despre

* Sturmabteilung, organizaţia paramilitară a Partidului Naţional- Socialist. (n. tr.)

mine”, spune ea brusc şi-şi ridică privirea. Mâinile ei — cu pagina citită în stânga, celelalte în dreapta – coboară. Privirea ei se plimbă încoace şi-ncolo.

- Peter, unde eşti?

Ceilalţi râd, fiindcă eu stau la numai doi paşi în faţa
ei.

- Aici erai!

Doamna Schontag îşi scoate ochelarii şi scapă foile din mâna dreaptă.

- Ah, lasă-le, spune ea când eu încep să le ridic. Ascultă. Ascultaţi ce vă spun, dragii mei, spune ea şi sună din nou ca doamna Schontag pe care o cunosc.

- Şi tu, Wolfgang, ia vino mai aproape, da-da, vino lângă mine! Deci, începe ea şi zâmbeşte grăitor. Tinerii aceştia doi de aici au făcut ceva, nu, au dus la-ndepli- nire ceva ce mi se pare extraordinar, extra-ordinar! Şi anume, ei au renovat această casă în care locuim. Vedeţi şi dumneavoastră, ea a devenit o bijuterie. Iar ei au făcut asta nu ca să câştige bani, ci pentru că li s-a părut necesar şi pentru că ei înşişi locuiesc în ea, Peter în orice caz. Aşa. Iar acum vine ceva care sper să nu fie necuviincios, o ofertă necuviincioasă din partea unei femei bătrâne. Peter a investit atât de mult în această casă, timp, energie, bani, inteligenţă, fără să-ntrebe dacă şi eu. Fără să-l întreb, am de gând să-i dăruiesc ceva. De fapt, eu vreau să-i dăruiesc două lucruri. Dar el poate, dacă vrea, să primească doar unul şi să-l refuze pe celălalt. Acum treisprezece ani m-am înscris pentru o maşină, un Trabant. Iar acum o lună am fost înştiinţată că pot să-l ridic. Iar cei care au fost atenţi, au văzut că-n faţa noastră se află un

Trabant bleu, chiar un Trabant deluxe. Iar pe acesta, dragă Peter, ţi-l dăruiesc ţie acum...

Aplauzele şi chiotele o întrerup. Eu nu pot nici măcar să reacţionez, că Beate mă-mbrăţişează.

- Cu şcoala de şoferi am aranjat deja, continuă doamna Schontag, m-a ajutat un prieten ca să poată să-nceapă peste trei săptămâni.

Din nou aplauze. Nu ştiu de ce face doamna Schontag lucrul ăsta. în maşină, abia dacă ajung până la Waldau fără să vomit.

- Şi aici – ea-şi ridică privirea, Beate îi întinde ceva aici sunt cheile, câte două, două pentru portiere şi două de contact. Aşa.

Doamna Schontag lasă cheile să se facă nevăzute în buzunarul de la piept al cămăşii ei, gest care pe unii dintre invitaţi îi face să râdă, ceea ce ea însă nu bagă de seamă.

- Pentru tine, dragă Wolfgang, care ai participat la toate lucrările cu atâta abnegaţie, din prietenie, din dragoste de oameni şi pentru că, aşa cum mi-ai şi destăinuit, îţi face şi plăcere... pentru tine n-am un Trabant – dar ceva asemănător în acest plic.

Beate îi întinde un plic.

- Poftim, te rog foarte mult! Ea agită plicul în aer. Iar dacă vrei, poţi să mergi cu Peter la şcoala de şoferi. Hai, vino, ia-l.

Wolfgang se holbează la mine prin ochelari. Tija care e gâtul lui arată ca o lance în care îi este înfipt capul. Când se uită la Petra, ea ridică mâinile şi aplaudă din nou, dar fără zgomot.

- Iar acum, dragă Peter, vine şi partea a doua, cum se spune. Şi unii or să creadă, aha, acum vine

chestia nasoală! Ea lungeşte ultima silabă şi face o pauză. Am spus deja că pun lucrurile în ordine. Şi vreau să te-ntreb aici, de faţă cu familia ta şi cu prietenii tăi, dacă ai fi dispus să primeşti în dar casa mea, care e şi casa în care locuiţi tu şi Beate şi Hermann, şi sper că şi Olga va locui din nou în ea într-o bună zi, aşadar, dacă eşti dispus să primeşti în dar casa mea.

Toţi cei de faţă par încremeniţi.

- Nu trebuie să vorbim acum imediat despre asta, spune doamna Schontag, ca şi când numai eu aş asculta-o. Nu reuşesc să-mi închipui că ar putea să încapă pe mâini mai bune. Dacă ar exista mai mulţi oameni de soiul tău...

- O primesc, o-ntrerup eu.

Doamna Schontag mă priveşte sceptic.

- Acum fii atent! Eu ştiu cât se poate de bine ce povară reprezintă asta. Ai de băgat bani în ea întruna! Dar dragul nostru Hermann, căruia am să-i dau în continuare o mână de ajutor la cabinet joia şi vinerea, are să mai contribuie şi el cu un pic de chirie, şi-n general părinţii tăi vor fi alături de tine cu vorba şi cu fapta. Iar când n-o să se mai poată face nimic, sper să fiu deja în pământ şi puteţi s-o donaţi oraşului. Iar în cazul în care vrei numai Trabantul, este, de asemenea, absolut în ordine!

- în cinstea sărbătoritei!, strigă Hermann şi-şi ridică paharul.

- Mulţi ani trăiască!, strigă Wolfgang.

Beate întinde spre noi o tavă cu pahare. Şi cu Wolfgang, şi cu mine se dă noroc.

- îţi mulţumesc, băiatul meu, spune doamna Schontag când, sprijinindu-se de mâna mea, coboară

de pe piatră.

- Cine vrea cârnaţi — la mine!, strigă Hermann. El şi-a suflecat mânecile, scutură sticla de bere astupată cu degetul mare şi apoi stropeşte cu ea peste grătar.

- Nu te pripi, Peter!, îmi şopteşte Beate. Gândeşte-te bine! O casă ca asta e un butoi fără fund!

- Sunt lucruri care pur şi simplu trebuie făcute, spun eu. Iar asta e bătută-n cuie.

- în orice caz, şcoala de şoferi o faci neapărat! Iar Trabantul îl păstrezi! A venit vremea să te gândeşti şi la tine!

- Ce să fac cu el?

- Şi casa? Cu chiria anuală nu poţi să schimbi nici măcar soneria – în caz că primeşti ceva.

- Păi cât plătim?

- 106 mărci pe 165 de metri pătraţi, spune Beate.

- Nu oricine ar putea să plătească atâta! Şi pe deasupra şi cabinetul!

- în afară de asta, Schönchen a uitat să menţioneze ceva, mai există şi un credit pentru acoperiş, care e departe de a fi achitat.

- Dar câştig bine!

- Vrei să te speteşti toată viaţa pentru o casă? Dacă Schönchen o dă oraşului, ăia sunt obligaţi s-o primească, sunt obligaţi s-o facă!

- Felicitări, spune Joachim Lefevre, tatăl lui Andreas, care mai nou poartă o barbă îngrijită, care-i acoperă faţa. Excelentă treabă! El împinge cârnatul prăjit din chifla tăiată şi mai mult în afară şi muşcă din el. Fruntea îi şade ca o cască alunecată prea jos

pe faţă. Dar de unde aveţi cârnaţii ăştia?

- Hermann s-a dus special până la Waldau! – Spune-i tu să nu se lase ispitit de treaba cu casa!

Beate face semn cu paharul spre mine.

- Cât timp locuiţi aici... Iar Peter face oricum toată treaba. Aş avea şi eu ceva de lucru pentru tine.
- Mai e şi un credit pentru acoperiş.
- Păi o casă are nevoie şi de acoperiş.
- Aşa consider şi eu, zic.

Din locuinţa doamnei Schöntag se aude un pian. Mai întâi se aude aşa, ca un zdrăngănit, dar apoi acesta se transformă-ntr-o melodie.

- Asta-i Andreas?
- Să nu-ţi vină să crezi, nu-i aşa? Joachim Lefevre râde. Altminteri, el nu face decât gălăgie!

Abia s-a născut o melodie, că ea se pierde deja în alte ritmuri. Joachim Lefevre înfulecă şi restul cârnatu- lui şi, cu partea de jos a chiflei, îşi şterge buzele lucioase, o mişcare pe care o repetă apoi cu şerveţelul mototolit. Sacoul îi atârnă pe umeri.

- îţi mulţumesc încă o dată pentru ceea ce ai făcut pentru Olga, spune Beate.
- Din păcate, n-a dus la nimic, spune el mestecând, încă nu! Dar n-au cum să-i reţină veşnic buletinul. Picătura constantă găureşte piatra.
- Să-i interzici unei berlineze să intre-n Berlin, e oribil, mai jos de-atâta nu se poate!, zice Beate.

Hermann se uită la Petra fără nicio sfială. îi întinde cotul drept în chip de salut şi, cu cleştele lung de grătar, îi vâră lui Carlo următorul cârnat în chifla mâncată pe jumătate.

- Eşti deja adjudecat?, mă întreabă Joachim Lefevre. Eu nu înţeleg ce vrea să spună. S-a înscris

deja pe undeva?, i se adresează el lui Beate.

- Nu ştiu dacă am voie să spun asta, răspunde ea aruncându-mi o privire scurtă. Şanse ar avea, numai să vrea.

- Mă refeream mai degrabă la domeniul social, spune Joachim Lefevre rânjind şi-şi şterge unul după altul buricele degetelor cu şerveţelul mototolit.

- E deja băgat până peste cap în nu ştiu ce chestii bisericeşti, a fost chiar şi delegat, la Praga.

- Asta vreau să zic, spune Joachim Lefevre. Tu eşti realmente un om angajat. Ai nevoie de un partid – sau partidul are nevoie de tine!

- în privinţa asta n-am nicio şansă, spun eu. Nici măcar candidat la intrarea-n partid nu mi s-a permis să fiu, cu toate c-am avut două recomandări.

- Dar nu există numai un singur partid!

-Mi-ajunge că sunt deja într-o asociaţie, spune Beate.

- Poate vrea Peter?

- Cine nu simte nevoia, e mai bine să nu se bage!

- Mişcare cetăţenească, mişcare pentru pace, grupuleţe ecologiste, toate bune şi frumoase, dar ele nu-nseamnă mare lucru. Mişcări de genul ăsta... când aici, când acolo...

Palma lui întinsă şerpuieşte spre mine.

- Doar ceva care a crescut, care există de mult, biserica noastră, partidul, statul, astea rămân, astea contează, acolo se iau hotărârile!

- Nu mâncaţi chifla?, întreb eu.

- De câte ori trebuie să-ţi mai spun... Cuta lui oblică de la rădăcina nasului se adânceşte. Dacă tu-mi vorbeşti cu dumneavoastră, trebuie să-ţi vorbesc şi eu cu dumneavoastră.

- Nu trebuie să mănânci chifla, spune Beate şi i-o ia din mână. Pentru porcii din Waldau...

- Nu mă-nţelege greşit, spune Joachim Lefevre şi-şi tamponează colţurile gurii cu şerveţelul făcut ghe- motoc. Dacă nu faci parte din structuri, nu obţii nimic! Gorbaciov ca dizident ar fi apă de ploaie. Noi avem nevoie de tipi curajoşi ca tine, ca să schimbăm ceva.

Sunt bucuros că, de data asta, nu mai sunt eu acela care trebuie să emane optimism.

- Vino în CDU!, spune Joachim Lefevre.

Apoi îşi aprinde o ţigară.

- Peter e comunist, spune Beate.

- Şi creştin, spune Joachim Lefevre. Tatăl meu a venit aici din Vest, pentru că socialismul este mai apropiat de creştinism.

- Mă rog, zice Beate, un partid de alianţă nu-i nici cal, nici măgar, scuză-mă c-o spun aşa direct.

- Asta se poate schimba.

Joachim Lefevre suflă cu vădită plăcere fumul spre picioarele noastre, ţigara o ţine din nou în mâna dreaptă. Cu stânga îşi aranjează sacoul.

- Iar cineva precum Peter, un muncitor care-şi spune părerea, care se angajează, ancorarea lui în biserică, atitudinea lui fundamental pozitivă faţă de RDG...

- Odată cu Trabantul vine şi un carnet de partid?

- Un carnet albastru de partid! Gândeşte-te la asta, spune Joachim Lefevre şi-şi vâră ţigara-n gură. Strângerea lui de mână este puternică. Doar că sunt surprins cât de mică s-a făcut mâna lui, aproape că ai impresia că i-ar lipsi un deget sau două.

CAPITOLUL TREI

în care Peter participă la o cursă de probă, în timpul căreia se discută despre chestiuni istorice. Mai târziu i se face o nouă ofertă. Un alt corp – numai şi numai pentru el.

Doamna Schontag conduce maşina spre ieşirea din strada noastră.

- Mama mea spune că, pe vremea lui Hitler, măcar era clar pentru ce erai arestat, ori erai comunist, ori erai evreu, ori erai cineva care i se opunea. Dar, la Stalin, nenorocirea asta putea să se abată oricând asupra oricui, fie bărbat, fie femeie, şi asupra acelora care erau pentru, mai ales asupra acelora!

Eu mă întorc spre Petra.

- Ce tot spui tu acolo? Hitler, mai bun decât Stalin?
- Nu mai bun, doar mai previzibil.
- Are dreptate, spune doamna Schontag.
- Comunişti ucişi? în Uniunea Sovietică? Astea-s prostii!, zic eu.
- Asta e ca şi când n-ai şti cum se fac copiii, spune Petra.
- Adică vrei să afirmi că toţi ştiu bine lucrul acesta, numai eu nu? Toţi oamenii cu care am stat de vorbă în viaţa mea — toţi o ştiau, numai mie nu mi-a spus nimeni nimic?
- Eu am ştiut-o dintotdeauna, spune Petra.
- Pentru noi, atunci a fost momentul marii speranţe, spune doamna Schontag. în 1956 am crezut că în sfârşit e pe bune cu sinceritatea, cu libertatea, cu socialismul. Atunci, crimele au fost

recunoscute ca atare!

- Adică ce crime?

- Nici pe departe toate, spune Petra. Şi pe urmă au reprimat revoluţia maghiară.

- Acum ce mai e şi revoluţia asta maghiară?

- Beate şi Hermann nu ţi-au povestit niciodată despre ea?

- Şi atunci la noi de ce nu se şterg inscripţiile alea de pe monument? Că doar sunt toate citate din Stalin!

Rulăm pe Adlergestell şi întoarcem abia la gara Schoneweide.

- Pot să conduc şi eu?, întreabă Petra.

Doamna Schontag trage pe dreapta şi coboară. Ele fac schimb de locuri.

La pornire, motorul moare.

- Frâna de mână!, strigă doamna Schontag din spate. Poţi să fii şi tu atent, Peter, chiar dacă n-ai permis de conducere.

- Nici eu nu am, spune Petra.

- Nu poţi să faci aşa ceva!, zic eu. Fără permis de conducere.

- Păi sunt deja programată, doar că durează atât de mult!

- Dar de condus ştii să conduci?, întreabă doamna Schontag. Vocea ei sună amuzată. Motorul moare din nou.

- Calm, fata mea. Cât se poate de calm.

Centura de siguranţă face ca sânii Petrei să se iţească precum nişte coarne boante. Pornirea de pe loc reuşeşte. Mă uit din nou înainte.

- Schimbătorul de viteze e mişto, zice Petra. Schimbătorul situat aici sus e mult mai comod. Ţi-e

frică?

- Nu mi se pare corect.
- Mai înainte, Carlo şi-a luat rămas-bun cu toată căldura, spune doamna Schontag.
- A plecat deja?, întreb eu.
- Carlo zboară mâine înapoi în Chile.
- Cum aşa, în Chile? Păi n-or să-l aresteze ăia?
- Soţia şi copiii lui trăiesc acolo. Petra spune asta cu o voce în care nu e nici urmă de iritare sau chiar de furie.
- De când ştii asta?, întreb eu prudent.
- Că zboară-napoi?
- Că te înşală.
- Dar Carlo nu m-a înşelat!
- Bine, dar eu credeam că e... prietenul tău?
- Doar era limpede că n-o să rămână pentru totdeauna.
- Nu vă luaţi rămas-bun?
- Am făcut-o deja, nu-i nici o dramă.

Petra virează în Plänterwald. Eu cunosc drumul din turele mele cu bicicleta şi din plimbările duminicale cu Beate şi Hermann.

- Incredibil, să faci cadou o maşină ca asta!

Petra se uită-n oglinda retrovizoare.

- Puteţi oricând să mă invitaţi şi pe mine!, spune doamna Schontag.
- închipuie-ţi că putem să ne ducem peste tot, fără să fie nevoie să-ntrebăm pe cineva. Pur şi simplu, ne suim în maşină şi valea. Nici măcar nu trebuie să ştim încotro!
- Mie nu-mi place s-o iau aşa din loc.

La întoarcere nu mai e nimeni în grădină, în afară de Hermann, care prelucrează grătarul cu o perie de sârmă. Nu se mai aude decât cântatul la pian al lui

Andreas. Un şir de lumânări ne conduce spre casă şi apoi prin antreu în apartamentul doamnei Schontag. Judecând după larma de glasuri, cei mai mulţi sunt încă aici. Jacheta lui Wolfgang e agăţată-n cuier.

- Totul este aşa de frumos la voi, spune Petra când se-ntoarce de la toaleta noastră, şi imens! Buzele ei lucesc roşu închis. Ochii ei sunt cumva altfel. Şi camera ta unde e?

Eu o iau înainte şi aprind lumina.

- Nu se poate!

Petra se lasă să cadă pe patul pe care l-am preluat de la Olga.

- Eşti cumva sultan?

- Chestia asta n-o-nţeleg, spun eu. De ce să-nchidă cineva într-un lagăr un milion de oameni care nu au comis niciun delict, sau chiar să-i omoare? De ce?

- Soţia unui poet care a murit de foame într-un astfel de lagăr scrie în cartea ei că tocmai întrebarea asta, „de ce?”, ar fi absurdă. Nu există nici o cauză. Deja să întrebi de cauză, scrie ea, ar fi complet aberant şi greşit.

- Există o cauză pentru orice lucru, chiar dacă nu o recunoaştem imediat. Putem să ne apropiem de adevăr pas cu pas.

- Există o mie de motive, pentru că Stalin...

- Cum de sunt o mie acum?

- Stalin era bolnav, un psihopat însetat de putere. Mania persecuţiei, ce ştiu eu. I-au pus pe-ăia să muncească pe rupte, să muncească până căzeau din picioare. Stalin a fost un faraon fioros. Ah, lasă, nu-i nimic adevărat. îţi explic altă dată.

- Dacă asta ar fi adevărat – atunci ce mai e adevărat în general?

- Aici e mai frumos decât acolo jos, spune Petra.

Şi-a dat jos pantofii şi şosetele. Degetele ei de la picioare îmi fac semne repetate să mă apropii.

- Ce e?, întreb eu.
- Ce să fie?

în momentul următor s-a descheiat la pantaloni şi şi-i scoate fără să se ridice – ca şi când totul ar fi o singură mişcare. încercarea ei de a-mi arunca pantalonii la picioare eşuează. Eu îi ridic, în ei se află şi chiloţeii.

- încerci cumva să uiţi?, întreb eu.
- De Stalin?
- De Carlo.
- N-aş zice că-i vorba de aşa ceva.
- Vrei să mă alegi pe mine?
- Asta am făcut-o deja.
- Aşa, din senin? Adică mă iubeşti?
- Adică tu mă iubeşti pe mine?
- Mă gândesc adeseori la tine, chiar foarte des.
- Cât de des? Şi când anume?
- Când mă satisfac singur.
- Atunci te gândeşti la mine?
- Cei mai mulţi fac aşa la şcoala populară.
- Şi cum de te gândeşti la mine?
- Felul în care te-mbraci te avantajează. Mi-e greu să nu mă uit la tine. Wolfgang păţeşte la fel.
- Vorbiţi despre asta?
- Nu, dar asta se vede cu ochiul liber.

Petra îşi apucă bluza de tivul decolteului şi-şi suflă-n sân ca şi când ar transpira.

— Dar pentru mine tu nu eşti un obiect, spun eu.

Petra îşi încrucişează braţele şi scapă şi de bluză.

— Nu vrei să-ncui uşa, te rog?

Eu sunt surprins de uşurinţa cu care cheia se răsuceşte în broască. Bluza ei zace ca un mic prosop peste poala ei.

— Să mă dezbrac şi eu?, întreb.

Petra întinde un braţ după mine.

Ceva mai târziu mă conduce cu atâta pricepere, încât nu trebuie decât să-mi îndes membrul în ea. Ca să nu se termine prea repede, încerc să mă gândesc la altceva, dar nu ştiu imediat la ce. E mai uşor să visezi la Nicaragua decât la Uniunea Sovietică sau la CDU.

— Ce-i?, întreabă Petra.

— Nimic, vreau eu să răspund. Ne potrivim foarte bine, spun eu până la urmă şi odată cu acest răspuns mă inundă o fericire deplină.

CAPITOLUL PATRU

O carieră vine foarte rar singură. Aproape toate dorinţele sunt îndeplinite.

Pe şantierul de pe strada Erich Corens din Neu-Hohenschonhausen, unde, de aproape un an, conduc o brigadă de tineret, ne umplem dimineaţa cu lucrări de curăţenie. Cu puţin timp înainte de pauza de prânz vine în sfârşit betonul, la puţin timp după asta şi un al doilea transport. Muncim ca disperaţii. La ora şaisprezece sunt aşteptat în Casa Otto Nuschke din Piaţa Academiei. Sunt prost pregătit. Joachim Lefevre a uitat să-mi dea cartea despre Otto Nuschke. Dacă Comisia de primire în CDU m-ar întreba de el, nu ştiu nici măcar de când până când a trăit. Otto Nuschke a fost un adept al acelor ofiţeri care, pe 20 iulie 1944,

s-au ridicat împotriva lui Hitler. Pe 17 iunie 1953 a fost răpit şi dus în Berlinul de Vest, unde a fost predat poliţiei. Oricum, s-a întors viu şi nevătămat, fără să se fi dezis de RDG.

încerc să-mi pun la punct câteva fraze ca să pot răspunde de ce şi pentru ce doresc să fiu primit în CDU. Am să recunosc cu sinceritate că nu ştiu prea multe despre CDU. Nici încercările mele de a intra în SED n-am să le trec sub tăcere.

Din cauză că unele cofraje nu sunt aşa cum ar trebui, totul se blochează. îi predau conducerea lui Wolfgang, mă spăl cât de cât, mă schimb şi fug la tramvai. în Alex", iau metroul şi merg până la Hauptvogteiplatz. Imediat lângă staţie se află un şantier. Când făceam şcoala profesională, nu se poate să nu fi trecut şi pe aici. Asta este biserica în faţa căreia fuseseră catafalcurile cu cei căzuţi în martie 1848 şi în faţa cărora regele fusese obligat să-şi scoată pălăria.

Cu toate că e foarte nouă, Casa Otto Nuschke nu arată ca o clădire nouă, ci ca imitaţia unei case vechi cu coloane şi arcade rotunde, totul construit din prefabricate. Altfel îmi imaginez eu ceva care să arate spre viitor.

Deodată, de după o pereche de coloane, îşi face apariţia Petra.

Râde.

- Te-am văzut cum alergai!

Gura ei e dată cu un ruj roşu aprins, un canin s-a ales şi el cu un pic de ruj. Rochia ei e decoltată până spre sâni. Mă ia pe după gât.

— Credeam că ai cursuri.

* Forma scurtă folosită de berlinezi pentru „Alexanderplatz”. (n. tr.)

- Din păcate, nu pot să te sărut – sau doar acolo unde nu se vede.
- Dar ce cauţi tu aici?
- Păi ne-a invitat pe amândoi.
- CDU-ul nu-i pentru tine!, spun eu şi mă eliberez din îmbrăţişare.
- Adică nu primesc femei?
- Păi ce, eşti credincioasă? Te rogi?
- Nici tu nu te rogi, spune ea.
- Ba da, în tăcere, în sinea mea, zic. în afară de asta, ai un dinte roşu.
- Care?, întreabă ea şi-şi şterge caninii cu degetul.
- S-a dus? – Joachim e acolo, spune ea şi arată cu o mişcare a capului undeva în spatele ei. Vizavi, la cafenea.

Traversăm de-a curmezişul Piaţa Academiei. Pe sub rochia ei, fundul i se conturează foarte clar. Petra este fixată de femei în aceeaşi măsură ca şi de bărbaţi.

Când intrăm, Joachim Lefevre se ridică de pe scaunul său. E o masă la geam. Cu ţigara-ntre buze, apucă scaunul de spătar, îl trage-napoi şi rămâne în spatele lui. Petra îşi netezeşte rochia la spate, Joachim Lefevre împinge scaunul sub ea.

Eu mă aşez lângă el, vizavi de ea. Trei cafetiere mici ne sunt servite pe tăvi argintate.

- Vezi tu, înainte nici n-ar fi trebuit măcar să vii, spune el ca reacţie la scuzele mele.

Joachim Lefevre trebuie că tocmai a fost la frizer. Barba lui este tunsă perfect, ca şi când i-ar fi doar lipită de obraz.

- Nu suntem cumva aşteptaţi?
- Aici e mult mai plăcut, spune el şi-n acest

timp o priveşte pe Petra. N-am nimic în comun cu conţopiştii de vizavi, am fost doar să iau cererile.

- Joachim spune că putem să le completăm pe loc!

Eu mă întreb dacă, la ziua doamnei Schontag, Petra
l-a tutuit pe Joachim Lefevre.

- Dar tu nici nu eşti creştină!

- Atunci bucură-te că sunt totuşi alături de voi!, spune ea.

- Eu unul mă bucur, spune Joachim Lefevre şi scoate cererile din servieta lui deschisă la culoare.

- Dar de ce vrei să minţi, să minţi fără niciun motiv?, încerc eu un contraargument. Doar există mai multe partide!

- Peter, te rog... îşi plimbă ţigara pe jumătate fumată printre mucurile din scumieră, apoi mai trage totuşi un fum înainte s-o stingă.

- Puteţi să le completaţi şi mai târziu şi să mi le trimiteţi.

- Religia e o chestiune privată, spune Petra. Şi-n afară de asta, nici măcar nu se-ntreabă de religie.

- Păi nici măcar n-ai citit-o, zic eu.

Petra îşi scrie numele pe formular cu majuscule.

- Să intri-ntr-un partid nu e o chestiune privată, spun eu.

Joachim Lefevre îi toarnă Petrei cafea din cafetiera
ei.

- Cu lapte?, întreabă el în timp ce întinde deja mâna stângă după cănuţa cu lapte.

- Neagră, spune Petra, fără să ridice privirea.

- Neagră şi fără zahăr, repetă Joachim Lefevre şi toarnă jumătate din cănuţa de lapte în ceaşca lui.

- Intrăm în aceeaşi filială cu Joachim, spune ea.
- în privinţa asta, puteţi să procedaţi cum vreţi voi. Varianta asta ar avea avantajul că ne vedem regulat.
- Şi ce anume trebuie să avem în vedere la discuţia de primire?
- Totul e rezolvat, spune el şi-mi întinde un pix. Trebuie doar să completezi şi să semnezi.
- Mi-ar plăcea să devin deputat... dacă o să fiu ales. Brigada mea m-ar susţine.
- Foarte bine!, spune Joachim Lefevre. Există prea puţini muncitori printre deputaţi.
- Ce nu-nţeleg eu e de ce CDU-ul recunoaşte rolul conducător al SED. Asta sună de parcă uniunea însăşi s-ar considera inferioară. Şi de fapt tocmai credinţa creştină face dintr-un comunist o personalitate rotundă. Şi invers, comunismul îl obligă pe creştin la acţiune. Lucrul acesta ar trebui să-l subliniem tot mereu.
- Acum completează mai întâi formularul, spune Joachim Lefevre serios.
- Semnătura – şi gata!, spune Petra şi-i înmânează pixul şi formularul de primire.
- în afară de asta, trebuie să vorbim deschis despre trecut, despre crimele care au fost săvârşite sub Stalin. Ca deputat, asta ar fi una dintre sarcinile mele principale!
- Vreţi să mâncaţi ceva? Prăjitura e excelentă.
- Nici faptul că ne cheamă la fel ca pe partidul bogătaşilor din RFG nu-mi place deloc. Asta-i demotivează şi îi descurajează pe mulţi. „Uniunea Creştin-Socialistă” cred că ar fi mai bine.

Joachim Lefevre face o grimasă.

- Numai că există deja una.
- Corect, la asta nu m-am gândit, spun eu. în Occident, poţi să te numeşti socialist chiar şi fără să naţionalizezi marea industrie.
- Aia nu-şi zic „socialişti”, ci „sociali”.
- Şi cum ar fi „Democraţii Creştin Socialişti”?, întreabă Petra.
- „Socialişti” nu se potriveşte, spun eu. Fiindcă atunci sună ca „Partidul Unităţii Socialiste”. Mai bine „Democraţii Creştin Comunişti”. Asta se potriveşte!
- „Democraţii Creştin Comunişti”, repetă Petra ceremonios şi-şi mai ridică puţin rochia în dreptul decol- teului. în acelaşi moment simt piciorul ei pe sub masă.

Joachim Lefevre îşi trece cu mâna peste cravată.

- Deocamdată să reţinem asta: Peter vrea să ajungă deputat.
- Principalul e, spun eu, şi bag de seamă că alunec într-un ton uşor solemn, să ne dezvoltăm în continuare prin critică şi autocritică...

în timp ce vorbesc, vârful de la pantoful Petrei mi se plimbă pe rist şi puţin în sus pe tibie, iar în jos, iar în sus. E plăcut, dar mă cam face să-mi pierd şirul.

- Avem nevoie de forme noi de participare la luarea deciziile. Mai ales asupra muncii! Trebuie să ne gândim la consilii muncitoreşti şi la dispariţia statului, şi trebuie să spunem cum anume trebuie să se-ntâmple asta concret!
- Hm, spune Joachim Lefevre. O să fiţi uimiţi când o să vedeţi ce atmosferă deschisă domneşte în filiala noastră locală.
- Avem nevoie să ieşim în spaţiul public! Ar fi timpul să-i îndemnăm pe tovarăşii de la siguranţa statului să promoveze dezbaterea deschisă. Piciorul

Petrei se plimbă de-a lungul pulpei şi-mi apasă membrul.

- Conspiraţia nu ne ajută să avansăm, spun eu. Iar dacă s-ar întâmpla ca ei să nu accepte asta, atunci ar trebui să refuzăm să mai colaborăm cu ei de acum înainte.

- Ai vreo treabă cu ei?, întreabă Joachim Lefevre.

- O dată când eram mai tânăr şi anul trecut.

- Asta n-am ştiut-o, spune Joachim Lefevre.

- N-a durat mult. Wolfgang şi cu mine am vrut să înfiinţăm un comitet muncitoresc pe şantier, pentru că nimic nu mergea cum trebuie. în orice caz, am încercat.

-Şi?

Piciorul Petrei apasă ritmic şi fără-nterupere membrul meu.

- Timp de o săptămână ne-au luat la-ntrebări tare de tot, un teatru uriaş, ei credeau că Wolfgang şi cu mine conduceam cine ştie ce chestie. Până la urmă am reuşit. Aşa se face că Wolfgang şi cu mine am ajuns în brigada „Fritz Heckert" de pe JugendtaktstraBe din Neu-Hohenschonhausen. Acolo, cei mai mulţi provin de la combinatul de construcţii de locuinţe din Rostock, sunt şi câţiva berlinezi. Pe mine m-au ales chiar brigadier la brigada de tineret.

Piciorul Petrei nu încetează să mă prelucreze.

- Acum semnează odată!

Joachim Lefevre îi face semn chelneriţei noastre.

- Şi la voi se spune tot „tovarăşe"?, întreabă Petra.

- „Prieteni de uniune", ne numim unii pe alţii

„prieteni de uniune”.

El îşi aruncă o privire peste cerere, îşi ridică ceaşca de cafea şi dă noroc, mai întâi spre Petra, apoi spre mine.

- „Prietenă de uniune” şi „prieten de uniune”, spune Petra.

Joachim Lefevre îi pune chelneriţei o bancnotă de zece în mână.

- E-n regulă aşa, spune el.

Ea mulţumeşte şi face o mică reverenţă.

- Prieten de uniune sună mai bine decât tovarăşe, zice Petra. Tovarăş sună la fel ca mahăr.

în sfârşit, piciorul ei s-a retras.

- Tovarăşi creştini, asta suntem noi! Deoarece nici unul dintre ei nu mă contrazice, îmi ridic de, asemenea, ceaşca de cafea, zic „Prosit” şi beau o înghiţitură.

- Trebuie să plec, spune Joachim Lefevre şi-şi ridică puţin mâneca deasupra ceasului de mână. E aproape târziu!

El ne întinde mâna la despărţire. Când mă ridic, trebuie să-mi ţin servieta în dreptul şliţului.

- Staţi jos, dragi prieteni de uniune, spune Joachim Lefevre.

Ne uităm în urma lui, cum, încă din cafenea, îşi aprinde o nouă ţigară.

- Ia dă servieta la o parte, şopteşte Petra. Eşti bine?

Abia a ajuns Joachim Lefevre afară, că pornim şi noi. Chelneriţa îşi încrucişează speriată mâinile la piept, pentru că suntem atât de grăbiţi când trecem prin dreptul ei. Ea strigă în urma noastră ceva cu „domnul Lefevre” şi „uitat”, dar în acelaşi moment eu

apăs deja clanţa.

CAPITOLUL CINCI

în care Peter şi Petra participă la o excursie familială la Waldau. Lângă Lacul Adânc, două femei ajung să se certe-ntre ele. Case şi artă. Armonie-n lumina-nserării.

Beate şade-n bikini pe marginea cărării de pe mal cu picioarele-n apă, doamna Schontag lângă ea în şezlong. Pantalonii ei albi sunt călcaţi la dungă. Mânecile scurte ale bluzei ei roşii cu model verde floral şi le-a tras în sus peste umeri. Până azi după-masă, n-am ştiut că Petra a făcut câţiva ani de înot de performanţă. Pentru ea, nici măcar stilul fluture nu-i o problemă. în comparaţie cu ea, eu sunt ca un câine care abia dacă reuşeşte să-şi ţină botul deasupra apei.

Când le facem cu mâna, numai Hermann ridică scurt mâna în care-şi ţine sticla de bere.

- Beate are-ntr-adevăr o siluetă de vis, şopteşte Petra.

Când ieşim din apă pe scara de la mal, nimeni nu spune nimic. Fiecare se uită-n altă direcţie.

- V-aţi certat?, întreb eu.
- Ce păcat că Olga nu poate să fie cu noi, spune doamna Schöntag.
- Nu mai schimba vorba, Schönchen!, răspunde Beate şi-şi plimbă degetele de la picioare prin apă.
- Mă gândesc foarte des la Olga. Şi mi se pare revoltător că i se reţine buletinul, ca şi când ar fi o infractoare!

- Iulia, în statul ăsta, să conduci o galerie de artă e un delict, spune Hermann.
- Olga iubeşte frumosul! Pentru asta e pedepsită.
- Nu-ţi mai face probleme, Joachim se ocupă de asta.
- Cât timp a trecut de când se tot ocupă? La ce bun să mai fii avocat, dacă nu poţi să ajuţi pe cineva?
- Aţi vorbit despre case?, întreb eu.
- Ha! Păi despre ce altceva?
- Schönchen mi-a mărturisit că ţi-a mai băgat două palate pe gât. Şi eu i-am spus că aşa ceva nu se face, că-ţi distruge tot viitorul — şi faptul că nici tu nu mi-ai spus nimic nu e nici asta în ordine. Casa noastră, asta pot s-o-nţeleg, dar pe urmă încă una şi acum încă două! Patru case? Cine să plătească pentru ele?
- Păi le împart cu Wolfgang.
- Ala n-are încă nici măcar o para chioară!
- De îndată ce ei doi nu mai pot să facă faţă, pot să le doneze oraşului, spune doamna Schöntag.
- Doar ştii bine cum e el! Nu e-n stare să spună nu. Iar tu te foloseşti de asta. Până la urmă, are să ajungă sclavul caselor!
- Schimbările sunt schimbări numai atunci când se schimbă ceva la faţa locului. Iar dacă Peter se ocupă de case, ăsta e cel mai bun mod de a face ceva pentru cauza socialismului.
- El nu a-nţeles gluma, Schönchen. El nu înţelege nicio glumă!
- Iulia n-a făcut asta ca pe o glumă, spune Hermann. El îşi îndeasă maioul în vechii săi pantaloni albaştri de trening.

- Nu trebuie să te simţi jignită, Schönchen. Văd numai cât trudeşte la muncă şi cât trudeşte acasă şi cum îşi risipeşte puţinii lui bani pe fondul de solidaritate sau ca să cârpească acoperişuri străine. Nici pentru voi doi nu e bine. Dar tu ce părere ai?, o întreabă Beate pe Petra.

- Ce-ar fi să mă întrebi totuşi şi pe mine?, zic eu.

- Păi ştiu deja foarte bine ce-o să spui tu, de fiecare dată acelaşi lucru: responsabilitate, socialism, ordine mondială şi Iisus Christos.

- Ce trebuie făcut, trebuie făcut. Petra a aranjat deja grădina doamnei Hauschild.

- E un sport foarte complex, spune Petra. Poate că la un moment dat o să putem să ne mutăm acolo.

- Să vă mutaţi?

- Să ne mutăm? Beate şi cu mine rostim întrebarea ca dintr-o singură gură.

- De ce nu, spune Hermann.

- Păi ai deja o locuinţă, îi spun eu Petrei.

- O vilă ca aia e cu totul altceva. Tu faci casa şi eu grădina...

- Ăsta-i primul lucru cu cap şi coadă pe care-l aud aici, spune Beate. Atunci ocupaţi-vă de vilă şi vedeţi cum faceţi ca să scăpaţi de restul.

- Aş vrea să menţionez faptul că, Doamne ajută, prietena mea Eleonore se bucură de o sănătate deplină!, spune doamna Schontag. Şi sub acelaşi acoperiş locuiesc nişte oameni tineri care o ajută.

- Şi care pe chestia asta nu plătesc chirie!, exclamă Beate. Tocmai asta vreau să spun! Peter munceşte pe brânci şi ceilalţi nu fac decât să se

bucure de munca lui. Exact asta vreau să spun!

- Este în orice caz mai bine ca Peter să muncească, decât să ni-i aducă pe-ăia de la Stasi pe cap din cauza fratelui tău, spune Hermann.

- Termină, asta s-a-ntâmplat acum o sută de ani!, spune Beate.

- Facem totul cu plăcere, spune Petra care, în spatele lui Hermann, îşi scoate bikini-ul şi se şterge. Şi câtă vreme Peter are sentimentul că trăieşte pe socoteala statului...

- Asta ce mai vrea să însemne?, întreabă Beate. îmi dă şi mie cineva o bere?

- Dacă nu ar putea să se odihnească la muncă, dacă ar trebui să muncească efectiv opt ore şi trei sferturi, precis că n-ar avea cum să reziste. Fiindcă atunci ar mai fi încă trei sau patru ore pe zi.

- Ţara noastră doarme şi revoluţia merge mai departe, spun eu. Poate că totuşi ar trebui să emigrăm în Uniunea Sovietică!

- Ce-ar fi să termini cu asta, strigă Hermann.

- Pentru numele lui Dumnezeu, spune doamna Schontag, nu mai zbiera aşa.

- Dar aşa este! Noi şedeam frumos în grădină şi habar n-aveam că ălora le sărise-n aer reactorul. Las-o baltă cu ăia! Cel mai clar dispreţ faţă de oameni, asta e!

- Sunt plătit pentru opt ore şi trei sferturi, insist eu.

- Asta-i curată nebunie! Beate ară apa cu picioarele de câteva ori la rând. Nu poţi să salvezi societatea asta prin iniţiativă privată!

- E cineva de-aici membru de partid?, întreabă Hermann şi mai ia o-nghiţitură.

- Nu-i cinstit ce faci, şi ştii şi tu asta.

- Iar tu însuţi eşti chiar mai rău decât Peter! Munceşti unşpe, douăşpe ore şi nu zici nici pâs! Măcar Peter o face de bună voie! Tu-ţi rupi spinarea pentru şeful tău. Şi, drept mulţumire, îţi dă un şut în cur.

- Ai vedenii, zice Beate. Acum îmi primesc şi eu odată berea aia?

- Iulia, vrei şi tu o sticlă? Şi voi? Hermann, care are un desfăcător pe brelocul cu chei, ia patru sticle din găleata de cauciuc. Un timp, zăngănitul cheilor e singurul zgomot.

- Beau pentru Olga, spune doamna Schontag.

- Noroc!, spune Hermann.

Ciocnim. Petra se aşază lângă mine pe podeţ. îşi trece piciorul ei drept pe sub stângul meu. Al ei se simte cald şi plăcut. Eu îmi pun şi piciorul drept peste cel al Petrei. Din când în când, câte un peşte sare pe suprafaţa apei. Ea se ţine cu amândouă mâinile de braţul meu.

- înainte, într-o seară ca asta am fi cântat, spune doamna Schontag.

Imediat după asta mi se pare că o aud fredonând ceva foarte încet. Dar ori mă înşel eu, ori a tăcut deja, fiindcă nimeni nu i s-a alăturat. Treptat, încep să apară ţânţarii.

CAPITOLUL ŞASE

în care Peter este obligat să acumuleze experienţă de şofat.
Răsplată neaşteptată pentru curajul său.

Pe drumul de-ntoarcere, o ducem pe doamna Schontag în Treptow şi apoi continuăm să ne deplasăm spre Prenzlauer Berg. Cu puţin înainte de Strausberger Platz, Petra opreşte, coboară şi

deschide uşa din dreptul meu.

- Mişcă-te! Puţină practică în materie de condus nu-ţi strică.
- N-am carnet şi am şi băut, spun eu.
- O bere acum trei ore. Mişcă-ţi curul.

Eu refuz.

- Un revoluţionar trebuie să se antreneze să încalce legile. Hai!
- Pentru RDG nu-i valabil, spun eu. Şi dacă se-ntâm- plă ceva?
- E doar din vina mea, spune Petra. în afară de asta, avem un mare A* pe lunetă.

Cea mai mare dificultate o am în continuare cu pornirea de pe loc. A doua-ncercare se soldează cu o smu- citurăă-nainte, dar ne deplasăm. Schimbatul vitezelor îl stăpânesc, punctul de cuplare îl găsesc fără probleme.

Conduc pe Aleea Karl Marx în sus şi întorc abia la intersecţia de după podul pentru tramvaie. Din fericire, nu sunt nevoit să opresc.

- „Rutinat", spune Petra. Chestia asta cu sor-ta n-am priceput-o încă. De ce n-are voie să intre-n Berlin?
- I-au luat buletinul. Acum are doar unul provizoriu. Cu ăla n-ajunge nici până la Praga, spun eu.
- Şi asta doar fiindcă şi-a făcut galeria aia de artă la ea acasă?
- Olga vrea mereu să treacă prin zid. Ar fi putut să facă o cerere la Oficiul de Stat pentru Comerţul cu Artă... Şi pictorii sunt cu toţii în Asociaţia Artiştilor Plastici. Numai ea e din nou anarhistă!

Conduc pe Aleea Karl Marx în jos spre

* De la Anfănger, începător, (n. tr.)

Alexanderplatz.

- Şi ce-a vrut să spună Hermann cu faza aia cu Stasi, cu fratele lui Beate?

- Klaus? Eu am apucat să-l cunosc, în 1974. Şi deodată a dispărut. La sfârşitul lui august au plecat la Praga şi câteva săptămâni mai târziu erau în Occident, Klaus, Brigitte şi gemenii. Iar în primăvară s-au întâlnit la Leipzig la târg, Beate şi cu el.

- Şi cum de-a reuşit asta?

- Despre asta n-are voie să vorbească, aşa zice el.

- Nici măcar cu Beate?

- Cu nimeni, spune el. Cică ar fi obligat să tacă, altminteri ar fi jale, pentru toţi, peste tot.

- Ciudat.

- Olga îl consideră spion, aşadar, agent. Asta o-nfu- rie întotdeauna pe Beate, dar nici ea nu e-n stare să explice.

- Şi tu?

- Eu nu cred că el e un ins capabil ca, penru cauza noastră, să renunţe la viaţa lui ca să şi-o rişte în Vest.

în Strausberger Platz, care chiar şi noaptea îmi aduce aminte de imaginile tv cu *Friedensfahrt,* mi-e uşor să întorc datorită sensului giratoriu.

- Banda din dreapta, mă dirijează Petra din nou pe Aleea Karl Marx. încerc să obţin ceva mai multă fluenţă în succesiunea mişcărilor mele.

- Stop, stop, stop!, strigă ea în plină fază de acceleraţie. Opreşte!

Ea coboară geamul.

- Un accident?, întreb. Dar, în afară de cei doi bărbaţi care vin după noi alergând, nu se mai vede nimeni.

- Ne luaţi şi pe noi până-n Schoneweide?

în loc să răspundă, Petra coboară, trage-n faţă spătarul scaunului ei şi-i lasă pe cei doi să urce în spate.

- Asta miroase încă a nou-nouţ, spune cel care a urcat al doilea. Nu mi-o spune mie, i-o spune celuilalt. Cei doi, asta observ imediat, vorbesc despre Cernobîl.

- Condu tu, şoptesc eu. Condu tu.

Petra îşi face de lucru cu centura de siguranţă.

- E un exerciţiu bun cu maşina plină. Trebuie s-o calci ceva mai mult...

Din nou pornim cu o smucitură. Cel din spatele meu strigă:

- O-ho!

Apoi îşi continuă discuţia, fără să le mai pese de noi.

Ca şi mai înainte, Petra îmi dă indicaţii, dar mai încet. Cei doi vor chiar să mai mergem o bucată din-colo de Schoneweide, spre Kopenick. Cu puţin înainte să coborâm, încep să caute ceva. Două mâini întind trei bancnote în faţă, una, o bancnotă de douăzeci şi una de zece, cealaltă una de douăzeci.

Petra ia banii, coboară şi le face loc să coboare celor doi care mormăie un scurt „mulţumesc”.

- De ce ne dau ăştia bani?

- Salariul tău ca şofer profesionist, spune ea şi-mi îndeasă bancnotele în buzunarul de la piept al cămăşii mele cu mâneci scurte.

CAPITOLUL ŞAPTE

În care Peter se vede nevoit să preia munci suplimentare pentru bani. Bani murdari şi cursuri de schimb diferite.

Ce se mai poate face cu banii.

La-nceputul lunii octombrie, o furtună a dat jos mai multe ţigle de pe casa din MoosdorfstraBe – între timp, cel de-al cincilea obiectiv de amploare al nostru. Din fericire, nu s-a-ntâmplat nimic. Câteva ţigle de pe acoperiş s-au spart chiar în faţa uşii de la intrarea în casă, două se iţesc precum nişte mici pietre memoriale din gazonul curţii din faţă. După cum aveam să constatăm, doi ageamii au reparat acoperişul şi au bătut în cuie nişte şipci putrede pe grinzi. în pivniţă mai găsim câteva ţigle produse mai recent, dar ele nu-s de ajuns. Totul ar trebui făcut din nou, întregul acoperiş. Dar casa mai are un rest de ipotecă de aproape treisprezece mii de mărci, din perioada în care reţeaua electrică a trebuit refăcută şi instalată sub tencuială.

- Dar ai putea să faci curse cu maşina, spune Wolfgang.
- Unde?
- Păi acum ai permis de conducere, deci poţi să şofezi – Trabi-Taxi. Tu faci rost de bani şi eu fac aici tot ce se poate face de unul singur.

Gândul de a fi nevoit să fac ceva numai ca să câştig bani pentru că e nevoie de ei îmi displace profund.

- Altfel nu rezolvăm treaba asta de-aici, spune Wolfgang. Şi atâta lucru îi datorăm bătrânului Kroger.
- Asta nu-i singura noastră casă, zic eu.
- Dar asta trebuie făcută acum.
- Aş vrea să fac ceva care să aibă mai mult sens.
- Ce anume, portar de noapte?
- Ceva care are sens cu adevărat.
- Avem nevoie de câteva mii de mărci, şi asta cât mai repede cu putinţă, aşadar, până să vină

iarna. Ai ceva bani în cont?

Dau din cap că nu.

- Ai donat totul? Dacă ni se ruinează casele astea de aici, nici în cazul celorlalte n-or să mai aibă încredere-n noi.

Petra îmi pune la dispoziţie trei cecuri de câte patru sute de mărci. Cu asta, economiile ei sunt epuizate.

- De ce eşti surprins?, întreabă ea. Când s-au dus şi ăştia, atunci poţi s-o laşi baltă, cum s-ar zice.

Petra alege serile de vineri şi sâmbătă pentru curse. Pe deasupra, ea vrea să afle şi unde se duc chelnerii lunea, când e ziua lor liberă: Aia au mălai cât cuprinde!

Vineri urcăm în maşină la ora douăzeci şi trei. Petra a făcut plinul.

- Gara de Est, zice ea.

Eu conduc încet prin dreptul intrării. în staţia de taxiuri aşteaptă ca-ntotdeauna o mică coadă de oameni, toţi cu valize. Dar chiar şi când ajung la numai câţiva paşi de ei, nu vine nici unul spre noi.

- Când văd doi oameni în maşină, nimeni nu se gândeşte că-i un taxi la negru.

- Ai răbdare, spune Petra.

Timp de trei sferturi de oră nu facem decât să consumăm benzină, până când, pe strada Gheorghi Dimitrov, un ins aproape că ne sare în faţa maşinii.

- Friedrichstrafie?, întreabă el. Abia mai are suflu, aşa de tare a alergat. Puteţi să mă duceţi pe F riedrichstraBe?

Petra a sărit deja din maşină. Mie asta-mi dă senzaţia că am ascunde pe cineva în maşină. Omul miroase a parfum şi alcool.

- FriedrichstraBe, gâfâie el, îşi dă jos ochelarii

şi-şi trece cu amândouă mâinile peste nas şi peste ochi.

- Mergi puţin mai repede, spune Petra.
- Mai repede?
- Mulţumesc, spune bărbatul. Mai întâi mă gândesc că a întârziat în schimbul de noapte. Dar el nu arată a muncitor şi nici nu are nimic la el, nici o servietă, nici o sacoşă.
- Şi unde anume pe FriedrichstraBe?, întreb eu când virez pe strada Wilhelm Pieck.
- Trănenpalast, spune el.

Petra coboară geamul, fiindcă s-a făcut condens, atât de tare transpiră omul din spatele nostru.

Vizavi de noul Friedrichstadtpalast opresc. Denumirea de „Trănenpalast" nici măcar nu e atât de nepotrivită precum credeam iniţial.

- Ce e? Mergi mai departe!, strigă Petra şi cel din spate strigă şi el ceva. Mai departe, comandă Petra.
- Dar unde?
- Peste pod.

Când opresc, bărbatul pleacă grăbit.

- Porneşte!, strigă ea şi trânteşte uşa. Mergi, mergi, mergi!
- Dar ce s-a-ntâmplat?, întreb eu.

Petra deschide mâna stângă, două bancnote împăturite ies la iveală plus câteva monede.

- Cât?, întreb eu.
- Douăzeci est şi douăzeci vest. Şi mărunţiş.
- Era de dincolo?
- Asta trebuia să plece, şi-ncă repede de tot, acum se face douăşpe noaptea. Tipul ar fi dat şi o sută.
- Cu toate că patruzeci de mărci înseamnă de

fapt mult pentru o distanţă atât de mică, rezultatul mă trezeşte.

- încă două sute şi patruzeci şi nouă de curse ca asta, spune eu când virăm pe Oranienbruger.
- Cele douăzeci de mărci vest putem să le schimbăm. Sau ne ducem la intershop.
- Intershopul e de rahat.
- Da, dar avem nevoie de valută. N-o facem de fiţe şi de fandoseală! De exemplu, medicamente, medicamente rare...
- E absurd, să fie nevoie să cumperi medicamente, spun eu.
- Dacă eşti un cetăţean normal, poate, dar dacă eşti stat, trebuie mai întâi să faci rost de ele pentru populaţie.
- Crezi că noi vindem medicamente în Angola şi Mozambic?
- Habar n-am.
- N-ar trebui să primim bani murdari.
- De unde şi până unde murdari?
- Provin din relaţii de exploatare.
- Eu îi schimb cu unu la cinci sau chiar cu unu la
opt!
- Cine face aşa ceva?
- Cunosc eu una, strânge să-şi ia jeanşi – stop!

Eu opresc. Suntem aproape de intersecţia cu Unter den Linden.

- Unde mergeţi?
- Unde vreţi voi, spune Petra.

Cei doi pletoşi sunt euforici. Ei locuiesc în Wismar şi au fost la *Möwe.* Ei înşiră tot ce au văzut în clubul artiştilor. Numele actorilor nu-mi spun nimic. Petra pomeneşte câteva titluri de filme. Eu cunosc doar *Soldatul şi bricheta.*

îi ducem drept în faţa uşii, amândoi mă bat pe umăr. Ei ne mulţumesc excesiv şi se scuză că nu pot să ne ia cu ei sus, dar nici ei nu-i cunosc pe oamenii la care înnoptează.

- Cu ăştia n-a ţinut, spune Petra. Dar cele douăzeci de mărci vest compensează.

- Dar cum aşa? Doar toate sunt mai ieftine la noi: mâncarea, îmbrăcămintea, locuinţele, trenul, autobuzul – totul! Trebuie să socoteşti invers, patru sau cinci mărci vest pentru una de-a noastră!

- Dar dacă vrei neapărat ceva anume, o carte, un disc sau, uite, jeanşi...

- Atunci n-ai decât s-o schimbi pe altă carte sau pe alt disc.

- Tot ar mai rămâne jeanşii.

- La preţul ăla? N-aş vrea să ştiu ce alte chestii s-au mai plătit cu banii ăia. Ar trebui să li se ia banii.

- Să li se ia banii? Cui?

- Da, să li se ia! Celor din Vest! Gata, s-a terminat!

Deodată, ştiu ce am de făcut.

- Te duc acasă.

Acasă la Petra, o pun să-mi dea bancnota de douăzeci de mărci vest-germane. E făcută dintr-o hârtie mai tare. Aprind un chibrit şi-l ţin la un colţ al bancnotei. Nu ia foc imediat.

- Ce vrea să-nsemne asta?

- Li-i iau, spun eu şi-ntorc bancnota încoace şi-ncolo până când a luat foc ca lumea. Apoi o las să cadă-n chiuvetă, unde se răsuceşte şi arde până când mai rămâne un colţ minuscul. Dar şi ăla dispare ca o corăbioară albă în mijlocul resturilor negre în scurgere.

- Probabil că eşti nebun, spune Petra, dar asta

nu sună nici a dezamăgire, nici a furie. Ba chiar dimpotrivă.

- Nebun, nu glumă!, repetă ea şi mă sărută.

CARTEA A CINCEA

CAPITOLUL UNU

în care, la începutul lunii octombrie 1989, Peter ţine un discurs în Casa Otto Nuschke. Experienţe contradictorii cu ascultătorii, încheierea discursului înainte de finalul său şi o misterioasă strângere de mână.

„Facă-se voia ta!”, mă rog eu în tăcere, înainte să mă întorc. Mâinile mele găsesc parcă singure susţinere în canturile exterioare ale pupitrului vorbitorului.

— Mult stimate preşedinte al Uniunii Creştin-Demo- crate a Germaniei, domnule Gerald Gotting, încep eu, aşa cum stabilisem, corect şi formal. Stimate domnule prim-secretar al Comitetului Central al FDJ, domnule Eberhard Aurich, dragi prietene şi prieteni de uniune, dragi invitaţi!, spun eu. Deoarece există mult prea multe lucruri despre care trebuie să vorbim, mă lansez eu, nu vreau să vorbesc despre simptome, ci despre cauze. Nu vreau să vorbesc despre faptul că mii de cetăţene şi cetăţeni ai ţării noastre, în special oameni tineri, majoritatea dintre ei membri ai FDJ, vor să plece în Vest şi campează în condiţii umilitoare în Ungaria sau în ambasadele RFG. Nu vreau să vorbesc nici despre fraudarea alegerilor comunale, motiv pentru care prietenul meu Wolfgang Schneider, candidatul *Frontului Naţional,* a fost nevoit să-şi depună mandatul pentru Treptow. Nu pot să vorbesc despre faptul că ar trebui să procedăm la dezarmare nu numai urmând exemplul lui Mihail Gorbaciov, ci că ar trebui să purcedem noi înşine la o dezarmare concretă, prin schimbarea modului nostru de a gândi.

Microfoanele şi staţia de amplificare funcţionează

excelent, motiv pentru care rumoarea din sală nu-mi creează probleme. Eu sunt căpitanul pe puntea de comandă.

— Nu vreau să vorbesc nici despre faptul că ziarele noastre, posturile noastre de radio şi de televiziune devin de la o zi la alta tot mai neinteresante, în schimb, aerul pe care suntem nevoiţi să-l respirăm e din ce în ce mai infestat. După cum nu voi profita nici de ocazia de a polemiza cu dumneavoastră, dragă prietene de uniune Gerald Gotting şi nici cu dumneavoastră, dragă Eberhard Aurich, în legătură cu faptul că, prin prea multă indulgenţă, aţi promovat linguşeala şi practica linsului de clanţe.

Gălăgia din sală creşte, sunt nevoit să ridic vocea. Unii nu mai sunt în stare să stea la locurile lor.

— Lucrul despre aş vrea să vorbesc, strig eu în microfon, este înrudirea inseparabilă dintre marxism şi creştinism! Fiindcă, după părerea mea, un marxist nu poate deveni un comunist cu un caracter puternic decât atunci când îl ştie pe Christos de partea sa.

Acum e limpede că am găsit tonul potrivit. Gerald Gotting îşi pune mâna după urechea sa dreaptă.

— Eu însumi mă consider a fi un comunist creştin şi un creştin comunist, spun eu adresându-mă lui. Lupta de clasă şi iubirea de aproape sunt cele două feţe ale aceleiaşi medalii. în măsura în care lucrul acesta este adevărat, aş vrea, dragă Eberhard Aurich, să merg în principiu mai departe de cele spuse de dumneavoastră. Miza nu e să găsim ici şi colo puncte de contact între marxişti şi creştini, ci de a deveni conştienţi de legătura fraternă de nezdruncinat care-i uneşte pe creştini şi pe comunişti. Ceea ce descopăr în gândirea lui Ernesto

Cardenal, ceea ce văd şi în reflecţiile lui Mihail Gorbaciov, nouă constat că ne lipseşte la fiecare pas, anume o critică pe care societatea noastră o consideră ca pe una deschisă spre comunism şi aflată în permanentă transformare.

în timp ce vorbesc, caut chipuri prietenoase, atente. Există câteva. Numai că, din păcate, ele nu se fac remarcate nici prin aplauze, nici prin ovaţii. Eberhard Aurich se uită oriunde, numai la mine nu.

- A venit vremea, rostesc eu apăsat, să ne luăm rămas-bun de la rolul conducător al SED.

în timp ce-mi închei această ultimă frază, microfonul îşi dă duhul.

- Rămas-bun de la SED!, strig eu cât pot de tare în sală. Dar sunt nevoit să mărturisesc că am evaluat greşit situaţia. Nu am parte decât de opoziţie – şi anume, în modul cel mai necuviincios cu putinţă.

De la preşedintele meu de partid Gerald Gotting, care s-a lăsat pe spate şi-şi priveşte fix propriii genunchi, în timp ce Eberhard Aurich îi vorbeşte în urechea stângă, probabil că nu e cazul să aştept vreun ajutor.

Doi bărbaţi masivi în cămăşi FDJ s-au postat în faţa mea. Unul vrea să mă apuce de braţ, mai sus de cot.

- încă n-am terminat!, spun eu. Jos mâinile!

Acum, cei doi trag de mine. Când îmi îndrept paşii spre Gerald Gotting, tipii de la FDJ mă trag într-o parte, împiedicându-mă.

- Dispari de aici!, spune cineva lângă mine! Dispari de-aici!

De ce nu mişcă nimeni un deget pentru mine, când se vede atât de clar că am nevoie de ajutor? De ce se preface şeful meu de partid că asta nu-i treaba

lui? Uşa spre care sunt împins se află la numai câţiva metri mai încolo, la dreapta. Eu mă străduiesc să merg cât mai încet cu putinţă pe această ciudată duşumea de sticlă prin care vine lumină. Prietenelor şi prietenilor mei de uniune nu le mai rămân decât câteva secunde ca să ia atitudine în favoarea mea – dar acum eu sunt deja afară. în vestibulul care este la fel de lipsit de ferestre ca şi sala, cei doi îmi fac vânt şi se retrag.

- Poţi să te pregăteşti, trădătorule, epilogul are să fie vesel!

Ei rămân în faţa uşii. Să-ncerc să discut cu ei n-are nici un rost. Mă duc la garderobă şi-mi iau jacheta.

în casa scărilor mă ajunge din urmă un bărbat. Burta îi atârnă peste curea ca un sac. Cu stropi de transpiraţie pe frunte şi pe buza superioară, fornăind şi cu ochii umezi, mă apucă de mâna dreaptă. Mi-o strânge şi apoi mă bate peste ea cu palma uşor şi-ndelung. Imediat, gândesc, are să mi-o întoarcă şi să mi-o frământe aşa cum un brutar frământă aluatul, imediat are să spună că-i de acord cu mine, că ceea ce am spus eu i se pare absolut corect, şi nu numai lui, că majoritatea celor din sală mă susţin. El deschide gura – treptat, respiraţia lui se linişteşte. îmi lasă mâna să cadă, se şterge cu mâneca peste faţă de la stânga jos la dreapta sus, se-ntoarce pe călcâie şi porneşte înapoi în sala al cărei microfon se aude că funcţionează din nou.

CAPITOLUL DOI

în care Peter caută sfat şi consolare. Prietena şi

prietenul, o interpretare greşită. Un nou erou pe nume Peter.

în camera de lucru a lui Joachim Lefevre e aprinsă lumina. Uşa dinspre grădină-i deschisă, uşa de la casă nu e încuiată. în casa scărilor se simte un miros plăcut de supă de dovleac. Urc la etajul întâi şi şi acţionez butonul soneriei de la uşa de la intrare.

- Peter, spune Gudrun Lefevre surprinsă. Faţa ei este atât de turtită şi de mare, iar gura ei, atât de mică, încât întotdeauna mi se pare că e un norişor singuratic pe cer.

- Am mai rămas aici, spune ea şi face semn cu capul spre uşa sufrageriei, că poate mai au nevoie de mine, şi mă lasă singur în urmă. în locuinţa ei nu mai miroase a mâncare. Aici, parchetul lucios şi draperiile par să emane o aromă de curăţenie. Bat la uşa camerei de lucru – parchetul trosneşte la cea mai mică mişcare –, bat din nou şi apoi o deschid prudent. Aerul e atât de gros, că poţi să-l tai cu cuţitul.

- Petra?

Ea stă-n picioare lângă birou şi face ochii mari, dar se-ntoarce imediat din nou şi-şi şterge lacrimile de pe obraji. N-am mai văzut-o niciodată pe Petra plângând. Joachim Lefevre o urmăreşte atent, ca şi când ar aştepta ceva.

- Ar trebui să ştie şi Peter, spune el apoi.

Petra se uită-n pământ. Oare scutură cumva din cap? în aceeaşi clipă înţeleg ce se petrece aici: O „relaţie", aşa ar zice Beate, cei doi au o relaţie. Instantaneu îmi închipui mâinile mici ale lui Joachim Lefevre pe corpul Petrei.

- De cât timp?, întreb eu şi mă las să cad în micul fotoliu din dreptul biroului. Mă minunez că

rămân atât de liniştit. Oare sunt în stare de şoc?

- Tu de unde ştii?, întreabă Petra.
- Doar am şi eu ochi în cap, răspund eu.

Fără să vreau, îl văd pe Joachim Lefevre în toate poziţiile pe care Petra şi cu mine le-am încercat de-a lungul timpului. Că ea mi-l preferă mie, mă miră, sincer să fiu.

- îmi pare rău, îmi pare sincer rău, izbucneşte ea. Nici măcar n-am avut mustrări de conştiinţă, m-am gândit să-l protejez pe Joachim.
- Să-l protejezi?, întreb eu, dar nu ajung mai departe pentru că telefonul de pe biroul lui începe să sune. Tăcem toţi trei, în timp ce sună mai departe. Până la urmă, el se hotărăşte totuşi să răspundă. „Alo?”-ul lui sună de fiecare dată puţin surprins, înainte să-şi trâmbiţeze fanfara numelui său: „Lefevre!”

Din când în când spune acum „da” sau „hm” şi-şi aprinde o ţigară. Petra şi cu mine evităm să ne privim. Ea nu se clinteşte, în vreme ce eu îmi pun un picior peste celălalt, cu coatele rezemate pe braţele fotoliului. Mai întâi, Joachim Lefevre le serveşte prietenilor de uniune unul dintre discursurile lui străvechi ca fiind contribuţia mea la dezbateri, pentru ca ăia să vrea să mă invite, mă trimite ca delegat al filialei locale la această-ntâl- nire cu FDJ-ul şi pe urmă se distrează cu prietena mea. Acum se întoarce spre mine.

- Tipul e chiar acum aici, la mine! — Nu. Nu glumesc. Nici n-am apucat încă. — Nu. Nimic! — N-aş zice că pare tocmai fericit.

Cu câtă uşurinţă bagatelizează el situaţia.

- Aşa fac, aşa fac, spune el şi pare într-adevăr

bucuros, salut, la revedere.

Pune telefonul în furcă şi-mi zâmbeşte.

- CDU are un erou, felicitări! Peter Holtz trebuie să fi fost grandios, absolut grandios, aşa zicea tipul.

- Cine?

- Unul care a fost de faţă, care te-a auzit. îi sună pe toţi, aşa a spus, că trebuie să afle toţi!

- Peter e un erou, şi eu fac aşa ceva...

Pe Petra o podidesc din nou lacrimile.

- Şi lucrul ăsta e eroic, faptul că vorbeşti. Nu-ţi fie frică.

Oare el dă toată vina pe ea?

- Peter are să şi-nţeleagă...

- De ce nu m-ai întrebat cum stau lucrurile, dacă bănuiai deja?, sare Petra la mine. De ce n-ai făcut-o?

- Păi ce era să te-ntreb?

Eu mă ţin cu amândouă mâinile de fotoliu.

- Dacă sunt turnătoare, dacă dau raportul – dacă tot ai ochii atât de ageri şi eşti aşa de isteţ, de ce nu m-ai întrebat?

- Mi-ar fi fost indiferent, zic eu şi-nţeleg în sfârşit despre ce e vorba.

- Cum aşa? Deci, ai crezut sau nu?

- Mi-e indiferent dacă se raportează despre mine! Ba chiar m-aş bucura ca STASI să ştie cum gândesc eu.

- Nu asta-i interesează pe ei, spune Petra.

- Păi nu i-ai întrebat la ce le trebuie informaţiile tale?

Petra mă priveşte fix.

- N-ai nici cea mai vagă idee!, spune ea. Pe bune, nici cea mai vagă idee!

Ea se duce la fotoliul de vizavi de mine şi se lasă

să cadă în el.

- Aveam şapteşpe ani când a-nceput totul. Mă simţeam luată-n serios, importantă, atunci când m-au abordat. Şi nici nu voiam să fiu nepoliticoasă. Când ăştia te roagă aşa... Mai târziu mi-era doar frică.
- Frică de ce anume?, întreb eu.
- Când eşti singură cu ăia într-un apartament...
- Te-ai simţit ameninţată?
- Ameninţată? M-au şantajat. Avusesem ceva cu un vietnamez. Nimic serios, nu era o relaţie, doar când şi când sex. Iar ăia cică n-aveau voie. Ho voia de fiecare dată să-mi dea ceva pentru asta, eu nu voiam, dar el insista, ba zece mărci, ba douăzeci, într-un fel, aşa simţea el nevoia să procedeze. I-am primit aşa, pentru el, ca pe un cadou. Eram şi curioasă să văd cum sunt ăia. Căci niciuna nu voia cu vietnamezi. Ei mi-au spus că o să fie închis sau trimis înapoi, ca să fie închis în Vietnam. Pentru zece mărci le-ar plăcea şi lor să... în afară de asta, ar fi avut ei grijă să afle toată lumea ce sunt eu în stare să fac pentru zece mărci.

-Şi?

- Şi pe urmă le-am făcut plângere. Ei au negat.
- Au negat – ce?
- Peter!, zice Joachim Lefevre, ca şi când n-aş avea voie să întreb aşa ceva.
- Au primit amândoi un avertisment sever.
- Doar atât?, întreabă Joachim Lefevre.
- Au fost cumva şi retrogradaţi...
- Degradaţi?
- Da, aşa ceva. De fapt, nu i-am văzut niciodată în uniformă. Pe urmă mi-au repartizat o femeie. Dar nu era nici o diferenţă. întotdeauna era vorba de studenţii străini, ca nu cumva să li se-ntâmple ceva,

fiindcă asta ar fi rău şi pentru climatul diplomatic, cum zicea ea de fiecare dată. Şi dintr-odată m-au întrebat ce ştiam despre tine...

Petra se uită scurt spre Joachim Lefevre.

- Olga a făcut foarte bine, spune Petra. Pur şi simplu, valea de aici, valea din toată mizeria asta! Şi s-o iei de la capăt, nu contează unde, numai aici nu!

- Nu toată lumea poate să se căsătorească în Franţa, spune Joachim Lefevre.

- A fost o prostie din partea Olgăi!, spun eu. Tocmai acum, când putem să schimbăm totul!

— Hai, termină! Mai bine spune-mi cum de ţi-ai dat seama, întreabă Petra.

Joachim Lefevre îşi tot stinge ţigara în scrumieră.

— Nu trebuie să-l subapreciem pe Peter al nostru, asta e, spune el şi-mi zâmbeşte din barba aia a lui care pare lipită de faţă.

CAPITOLUL TREI

în care Peter dictează o scrisoare către un ziar. Revoluţia se apropie. Mărci poştale şi o problemă interumană.

Petra mă trezeşte.

— Cred că ungurii au deschis graniţa!

Trebuie că iar am adormit şi acum sar din pat aşa cum sunt.

Gol, stau lângă Petra la televizor. Postul din Vest dă interviuri cu cetăţeni din RDG care au trecut graniţa şi au fugit în Austria. Pe celelalte canale nu se transmite nimic de genul ăsta, nici în ştirile radiofonice din Vest nu-i vorba despre asta. La

Leipzig a avut loc o demonstraţie a celor ce doresc să emigreze. La Belgrad, într-o conferinţă la vârf, statele neangajate formulează reproşuri împotriva politicii financiare a statelor industrializate, menită să ruineze ţările în curs de dezvoltare. în RFG urmează să se discute astăzi în parlament pretenţiile văduvilor de a primi pensii de urmaşi. Walesa, conducătorul Solidarnosc-ului polonez, pleacă într-o vizită de patru zile în RFG.

în mod evident, ceea ce am văzut a fost numai o înregistrare din august, dar pe ecran scria „live". Cu două săptămâni în urmă, ştirea asta m-a şocat. Acum consider că e bine că aceia care nu sunt mulţumiţi în RDG vor avea posibilitatea să cunoască Occidentul. Când se vor întoarce, vor vedea ţara noastră cu alţi ochi. De aceea, locuinţele lor şi locurile lor de muncă ar trebui să le fie păstrate timp de un an sau doi. Sunt supărat că ieri nu am devenit mai concret. Poate că atunci publicul din Casa Otto Nuschke ar fi reacţionat altfel. Cu toţii mai avem încă de învăţat cum să vorbim în public. Asta mă face să-mi vină o idee. Am să scriu o scrisoare la ziar pentru rubrica de scrisori de la cititori!

Cu toate că pentru astăzi îmi propusesem să pun dale noi pe aleea de pe terenul obiectivului nostru de pe Gebriider-Geiger-StraBe 3, consider că e mai bine ca până spre prânz să-i ţin companie Petrei. Starea ei de spirit e destul de labilă. Ba e copleşită de ruşine, ba îi pare rău în general că a vorbit despre asta. Şi tot mereu vrea să ştie după ce mi-am dat seama.

Cu toate astea, e de acord să-mi bată la maşină scrisoarea pe care o să i-o dictez. Oricine o citeşte trebuie să înţeleagă cât se poate de clar nevoia de a deschide imediat posibilitatea trecerii frontierei în

RFG şi în Berlinul de Vest.

încep cu o constatare generală: „Ţelul nostru este dreptatea în propria noastră ţară şi în lume. Chiar dacă o extindere a ofertei de mărfuri, în special a aceleia de fructe şi legume, ar fi de dorit, obiectivul societăţii noastre nu poate şi nu are voie să fie acela de a copia Occidentul. Nu trebuie să existe niciun produs care a fost realizat prin relaţii de exploatare. Din această cauză este complet greşit acel drum spre comunism care propagă înainte de toate bunăstarea materială. Bineînţeles că avem nevoie de un mai mare spaţiu de manevră pentru iniţiativa economică!”

Aş vrea, pentru a da un exemplu concret, să relatez despre mine, aşadar, despre cineva care şi-a dat demisia de la întreprinderea lui, pentru a se ocupa mai bine de clădirile degradate – cu toate astea, renunţ, pentru că atunci ar trebui să scriu şi că Hermann m-a angajat pro forma la el la Z-Stelle, la cabinetul lui deschis joia şi vinerea în casă, în timp ce cu Trabi-Taxi câştig de câteva ori mai mult decât salariul meu de odinioară.

De aceea sar imediat de la spaţiul de manevră pentru iniţiativa economică la revendicarea: „Nu vrem o societate a celor ce dau din coate! Vrem să menţinem valorile atestate ale realizărilor noastre sociale şi totodată să creăm spaţiu pentru înnoiri, pentru a trăi mai economicos şi într-o relaţie mai prietenoasă cu natura. Vrem relaţii organizate, dar nu vrem să vorbească alţii în numele nostru, concetăţeni care se dau drept reprezentanţi ai noştri. Vrem alegeri în care să fie ceva de decis şi ale căror rezultate să nu fie pavoazate. Dreptatea este

premisa pentru ca oamenii liberi şi conştienţi să acţioneze mânaţi de simţul comunităţii. Vrem să fie protejaţi de violenţă şi să putem avea încredere în aproapele nostru, să ştim că nu ne spionează. Leneşii şi demagogii să nu mai trebuiască să fie hrăniţi de cei ce muncesc, ci să cunoască ei înşişi, prin propria experienţă, fericirea muncii în colectiv. Dezavantajele pentru cei bolnavi, slabi şi lipsiţi de apărare nu trebuie tolerate. Vrem un sistem de sănătate eficient pentru toţi, dar nimeni nu trebuie să huzurească-n concedii medicale pe socoteala celorlalţi. Vrem să primim partea noastră din export şi din comerţul mondial, dar nu vrem să ajungem să fim îndatoraţi la alte state sau servitorii lor, dar nici să exploatăm alte ţări mai slabe din punct de vedere economic. Toţi cetăţenii acestei ţări trebuie să participe la procesul de reformă, un proces de reformă care a început, ca un far călăuzitor, în Uniunea Sovietică. Mediile noastre trebuie să se transforme într-o platformă în care toate problemele să poată fi discutate în contradictoriu. Noi, în calitatea noastră de creştini, avem afurisita de datorie de a fi sarea acestui pământ, aşadar, şi sarea din supa socialismului real existent! Creştinii nu cunosc frica! Acum e momentul potrivit!”

Petra scoate foaia şi cele două copii. Semnez. La mărcile poştale am de ales între cea de douăzeci de pfenigi cu expoziţia internaţională de carte de artă de la Leipzig şi cele cu valoarea de cinci şi de douăzeci scoase la 200 de ani de la Revoluţia Franceză. Mă necăjesc că n-am pomenit în scrisoarea mea şi de Revoluţia Franceză, a cărei tradiţie o urmăm fără a-i repeta însă greşelile. Aşa că măcar aleg timbrul cu Stegarul Sanculoţilor – şi, după ce l-

am lipit, constat că ar fi fost mult mai potrivite patru timbre de câte cinci pfenigi cu Asaltul asupra Bastiliei. Asta precis că le-ar fi atras atenţia celor de la secţia de scrisori de la cititori a ziarului *Neue Zeit* încă înainte să deschidă plicul. O rog pe Petra să-mi dea un plic nou.

- Chiar vrei s-o trimiţi?, întreabă ea.
- E mai bine să le-o duc personal?
- Chestia asta-i atât de utopică... N-or s-o publice niciodată. Poate-ţi dă voie Joachim s-o citeşti în filiala locală.
- Eu cred în puterea argumentelor.
- Eu nu.
- Atunci de ce-ai bătut-o la maşină?
- Am făcut-o pentru tine.
- Dar nu trebuie să faci nimic ce nu consideri că e just!
- Dacă unul dintre noi se retrage, trebuie ca măcar celălalt să facă ceva.

— Bine, dar eu nu mă retrag?

— Ştii tu ce vreau să spun, spune Petra şi-şi pune poşeta deschisă pe masă.

— Ba nu ştiu deloc, zic.

— Azi-dimineaţă! Ai fost aşa de apatic!

— în pat? Eram rupt de oboseală!

— Nu contează cum o numeşti tu.

Petra îşi bagă-n geantă un pachet foşnitor cu pastile, rujul de buze, o batistă.

— Mergem?

Cu toate că ştiu că este greşit să ne despărţim fără să fi lămurit neînţelegerea, îmi doresc să pun scrisoarea la poştă, pentru ca după aceea să schimb dalele pe alee şi astfel să-mi aduc contribuţia pe ziua de azi la înfrumuseţarea şi îmbunătăţirea lumii

noastre. De aceea, la întrebarea Petrei răspund cu da.

CAPITOLUL PATRU

în care Peter dă mâna cu un episcop. Numai unul nu cunoaşte frica. Vechi paturi matrimoniale, piatră cubică şi găleţi de lapte. O dorinţă suflată.

-Acesta este eroul nostru, el este Peter Holtz!, spune repede Joachim Lefevre.

Episcopul se-ntoarce spre mine.

- îmi pare bine să vă cunosc. Strângerea lui de mână e moale. Dragă domnule Holtz, e o bucurie să aflu că există un om ca dumneavoastră. Dumneavoastră nu vă este frică?
- Nu, de ce?

îmi desprind mâna de aceea a episcopului.

- Dezarmant, spune Joachim Lefevre, absolut dezarmant!
- Nouă nu ne este menit să fim scutiţi de cruce, spune episcopul. Vă cunoaşteţi?

Petra confirmă din cap.

- Trăim împreună, spun eu. Impărţim masa şi patul.
- Aşa, spune episcopul. Atunci, să aveţi mare grijă de omul acesta – de tânărul acesta!
- Asta facem, spune Joachim Lefevre.

Episcopul ne întinde mâna din nou, cu toate că nici
n-am apucat să stăm de vorbă, şi se întoarce spre un grup de bărbaţi care au aşteptat în spatele lui.

- Şi pentru atâta lucru am venit până aici?, îl

întreb eu pe Joachim Lefevre.

- Avem de lucru!

Joachim Lefevre ne conduce pe o scară-n spirală până la etajul unu şi acolo într-o-ncăpere a cărei uşă e deschisă şi în care un televizor merge fără sonor.

- Biblioteca, spune el. Staţi jos.

Apoi trage două scaune.

- Toată treaba devine destul de complicată, spune Joachim Lefevre. Şi mai complicat este probabil să v-o explic vouă...

- De ce?, întreabă Petra.

- Pentru că nu cunoaşteţi partidul şi pentru că nu cunoaşteţi sinodul şi nici pe mai marii Bisericii. Şi fiecare crede despre sine că el e istoria universală. Iar într-o anumită măsură chiar aşa şi este.

- Nu-nţeleg nimic, spune Petra.

- E o problemă care nici nu poate fi înţeleasă atât de repede.

- Dar când e vorba de imperative politice, fiecare trebuie să poate să-şi spună părerea.

- Aşa consider şi eu, zic.

Petra este din nou cea pe care o cunosc eu.

- Asta înseamnă că va fi nevoie de două explicaţii, şi deja fiecare dintre ele luată în sine... Nimeni nu ştie ce-o să se întâmple atunci. Noi toţi ne riscăm capul aici!

- Dar de ce anume se teme toată lumea aici?

- Peter, dacă tu eşti singurul de aici care nu se teme, care nu poate să-şi închipuie că ceva, aici, poată să iasă teribil de prost, care nu are capacitatea să-şi închipuie că, mâine sau poimâine sau săptămâna viitoare, pe străzile acestea se va trage – atunci, îmi pare rău, îmi pare pur şi simplu rău.

- Haideţi, spune Petra, care s-a aşezat la

maşina de scris, acum îi dăm drumul.

La ora două noaptea, Joachim Lefevre porneşte înapoi spre Eisenach. Trebuie să sunăm la uşa pensiunii doamnei Otte, la care înoptăm, şi s-o aşteptăm să iasă. Ea apare într-un halat de dimineaţă imprimat cu trandafiri şi cu părul vâlvoi. încă înainte s-apucăm să ne cerem scuze, ea a dispărut înapoi în dormitor.

Ne spălăm în bucătărie. Pe consola de sub mica oglindă se află un pahar cu apă în care e dantura doamnei Otte. Prosoapele ei sunt parfumate. Cu toate că patul e unul matrimonial, fiecare dintre noi s-a întins separat, adâncit în salteaua lui. Mă simt ca o insectă în insectar. Fiecare mişcare, chiar şi atunci când te-mbraci sau te-ntinzi, produce un trosnet sau un scârţâit.

- Aici îţi piere tot cheful, spune Petra. Cu toate că imediat după asta ea a şi adormit, constatarea ei îmi sună ca o declaraţie de dragoste.

în ziua următoare nu avem nimic de făcut. Afară e soare. La vederea navetelor cu lapte, a găleţilor verde închis cu mâncare şi a celor două bidoane mari cu lapte strălucind argintiu în faţa intrării în şcoala de vizavi, nu pare să fi trecut nici un pic de timp de când am plecat de la Käthe Kollwitz. În Gradow an der Elbe, totul e la fel ca atunci: strada din piatră cubică în lumina dimineţii, verdele care creşte printre pietre şi bordură, hidrantul care stă la marginea străzii ca un omuleţ cu braţe prea scurte şi cu care-mi dădeam mereu mâna, capacele negre din cauciuc dur ale bidoanelor de lapte, pe care voiam să le ating sau din care mi-ar fi plăcut foarte mult să muşc. Am senzaţia că simt mirosul ghiozdanului meu de piele, amestecat cu mirosul de sandvici cu lebărvurst.

- Te iubesc, îi spun Petrei şi-i apuc mâna, ca s-o-mpiedic să continue să meargă.
- Te iubesc, repet eu în şoaptă, ca şi când nu ar fi trebuit decât să suflu răspunsul corect.

CAPITOLUL CINCI

în care Peter constată existenţa unei situaţii revoluţionare şi e singurul care se comportă corespunzător.

- Nu, mă refer la toţi oamenii ăştia de partid din CDU. Fiecare dintre ei vrea să ajungă el însuşi şef. Episcopul face propriul lui joc. El îi dispreţuieşte pe...
- Şi ce să caute Peter cu ei?, întreabă Beate.
- Peter e eroul lor, singurul pe care-l au.
- Ţi-ar plăcea ţie, spun eu.
- „Eroul nostru", a spus Joachim. Asta n-am scornit-o eu! Tânăr, muncitor, are rădăcinile-n Biserică, aşa cum o spune chiar el. Prieten al Uniunii de trei ani, n-are nicio sfială, îi face pe Gotting şi pe Aurich să-i treacă toate sudorile, e plin de abnegaţie, nu se dă-napoi de la nicio corvoadă, fără ambiţii proprii. Iar banii nu-l interesează nici cât negru sub unghie!

Nu pot să nu râd când o zice p-asta cu banii – ca şi când asta ar conta vreodată!

- Peter ca om de influenţă decisiv?, întreabă Hermann.
- Sau pe post de sperietoare?

Petra îşi scoate şlapii, îşi trage picioarele sub

canapea şi se cuibăreşte în colţul canapelei.

- Eu nu joc absolut niciun rol în treaba asta, zic eu. Doar că trebuie să admiteţi că a apărut brusc o situaţie revoluţionară, exact aşa cum am spus eu întotdeauna!

- Numai faptul că ungurii îşi deschid graniţele nu-i nici pe departe un motiv ca aici să se urnească ceva, spune Hermann. Presupunând că într-adevăr or să le deschidă!

- Dacă ungurii ar face asta înaintea noastre, atunci chiar că ne-am face de ruşine!

- Or s-o facă, singura-ntrebare e doar pentru cât timp, spune Beate.

- începe să fie periculos, copii!, spune Hermann! Când ajung să se simtă-ncolţiţi, îşi arată colţii!

- Frică şi iar frică! Frică şi iar frică! Nu mai suport să aud asta!, spun eu.

- Numai proştii nu ştiu ce-i aia frica!

- Cum adică? Iar mă faceţi prost?

- Câteodată eşti ca un consomolist din manualul de istorie!, zice Petra.

- în orice caz, până una-alta ar trebui să-i lăsaţi pe alţii să facă primul pas!, spune Beate. Pe unii care au un nume care îi protejează!

-Acum ar trebui să mergem la cel mai apropiat punct de trecere a frontierei şi să-i informăm că, la miezul nopţii, Ungaria îşi deschide graniţa şi să-i îndemnăm să facă la fel, spun eu.

- Tu crezi cumva că grănicerii hotărăsc asta? Vino-ncoace.

Petra loveşte canapeau cu palma deschisă.

- Poftim, spune ea.

- Acum nu mai trebuie decât să strigi „Şezi!”, spun eu şi mă ridic. De fapt, vreau să-mi iau ceva de băut. Dar ideea mea nu-i rea deloc. Dacă ar fi mai mulţi care să facă asta, sute, mii, atunci asta ar influenţa cu siguranţă decizia biroului politic. Chiar dacă la-nceput ar fi doar puţini, chiar dacă eu aş fi primul...

- Acum veniţi sau nu?, întreb eu.

Deoarece nu-mi răspunde nimeni, ies.

- Distracţie plăcută!, strigă Hermann în urma mea. Distracţie plăcută! Şi ia-ţi cu tine şi periuţa de dinţi, auzi, periuţa de dinţi!

CAPITOLUL ŞASE

E-n închisoarea bună sau într-una greşită? Duhoare şi clinchet de cristal în care Peter se bucură că este arestat, dar nu găseşte niciun motiv pentru bucuria lui.

11 septembrie 1989, ora 6.23. Un clinchet cristalin, pe care-l aud în vis – el este produs de mişcarea unei coţofene –, m-a trezit din somn. Uşa se deschide, în uşă, un bărbat mai în vârstă în uniformă. în faţa mea, o farfurie de plastic cu două felii de pâine intermediară cu-n cocoloş de unt şi câteva pete de gem.

— Nu, mulţumesc, nu vreau, spun eu.

Bătrânul scutură din cap. în vârful bărbiei, el mai are o rotunjime suplimentară, ca şi când ar purta o minge de ping-pong pe sub piele.

- Mănâncă ceva, spune el aspru. Altfel e nasol,

pentru toţi!

- Lăsaţi-o aici, spun eu.

El continuă să mi-o-ntindă, până când o iau.

— Sunt singur aici?

— Singur?

— Singurul deţinut, explic eu.

- Deţinut?, întreabă el ca şi când n-ar fi auzit niciodată cuvântul ăsta.

Fără să vreau, mă aştept ca el să scuipe mingea de ping-pong. Dispare fără să salute. Legătura lui de chei produce un clinchet aproape vesel.

în petiţia mea, am să scriu că, după arestarea mea neîntemeiată, am fost tratat corect, chiar dacă încă nu ştiu cui am să adresez această petiţie.

Ora 8.23. O zi mare pentru propaganda occidentală. Mii de cetăţeni de-ai noştri se pare că tocmai trec graniţa dintre Ungaria şi Austria. Groaznic!

La ora 12.09 primesc o felie subţire de carne de porc într-un sos maroniu şi cinci cartofi, cu o salată de varză cu morcovi. Mănânc cu poftă. Nu mă plictisesc nici o secundă aici. Prea sunt multe lucruri la care trebuie să mă gândesc. Celula mă inspiră. Aici aş putea să scriu câte o scrisoare pe zi la ziar şi să-i studiez în linişte pe clasici, pentru a-mi fundamenta opiniile şi din punct de vedere teoretic. Fiindcă nu-i de ajuns să folosesc doar propriile mele experienţe şi trăiri drept argumente. Tatăl nostru care eşti în ceruri, dăruieşte-mi înţelegerea corectă a situaţiei, dă-mi puterea să găsesc calea cea mai bună spre un socialism care să fie în situaţia de a se dezvolta în continuare, transformându-se în comunism.

Ajută-ne să ne-ntâlnim şi să ne-nţelegem în toate partidele şi organizaţiile, în toate segmentele

societăţii noastre, pentru a construi împreună o societate în care dezvoltarea liberă a fiecărui individ să fie condiţia dezvoltării libere a tuturor...

Ora 12.52. Cu fiecare minut care trece simt din ce în ce mai intens că mă aflu în locul potrivit – ca şi când în sfârşit aş fi reuşit s-ajung la-nchisoare, ca şi când aş porni pe acel drum pe care ni l-au arătat martirii creştini şi comunişti. La închisoare ajunge acela care face totul cum trebuie, care depăşeşte şi ignoră graniţe şi duce mai departe istoria lumii cu contribuţia de care este în stare un individ. De atâta emoţie, nu mai ezit nici măcar să mă aşez pe vasul closetului şi, băşind, să-mi golesc intestinul. Oricum, acum sunt eu însumi sursa duhorii!

Ora 13.16. Nu că m-aş îndoi de fapta mea. Propunerea mea îmi apare-n continuare corectă. Dar este de ajuns deja o simplă comparaţie cu Paul Loschau ca să-nţeleg cât de ridicolă e toată povestea! Cum aş putea să trăiesc experienţa corectă într-o-nchisoare greşită? Eroismul, într-o-nchisoare din RDG, este deja o contradicţie-n sine. Există oare ceva mai rău decât să fii declarat de propriii tăi concetăţeni drept duşman? Evidenţierea de care am parte prin şederea mea în celulă este în realitate o bătaie de joc.

Ora 13.45. în gând scriu neîncetat scrisori la ziar. De exemplu, despre faptul că conştiinţa cetăţenilor noştri nu se dezvoltă, ba chiar nu poate să se dezvolte – nu poate? Vine cumva un ecou dinspre peretele celulei? „Nu poate?”, zic eu tare şi mai strig o dată spre perete. Nici un ecou. Ce gândesc eu aici – „nu poate”? Deoarece conducerea noastră de stat şi de partid tratează populaţia ca pe nişte copii, aceştia ajung la un moment dat să se comporte ca nişte

copii, ca nişte adolescenţi, să se comporte imatur şi pubertar. Este aceasta o contradicţie antagonică? Care este clasa, care este pătura socială care trebuie să se dea la o parte şi să dispară, pentru ca dezvoltarea liberă a fiecăruia să devină premisa dezvoltării libere a tuturor? Dar cine ar putea să vrea să blocheze această cale? Oare mă aflu în închisoarea care trebuie sau în cea greşită? Tocmai acum aud zăngănitul cristalin la uşa mea, coţofana asta...

CAPITOLUL ŞAPTE

în care se dezbate în cercul familiei dacă urmează o baie de sânge sau începutul unei revoluţii comuniste.

- Cel mai mult mi-ar plăcea să te închid, continuă Hermann. Era mai bine dacă Joachim te lăsa în închisoare. Atunci n-ar fi trebuit să-mi fac atâtea griji.

Hermann îşi freacă genunchii cu amândouă mâinile şi se ridică, dar o face atât de încet, de parcă în cursul zilei forţa gravitaţională ar fi crescut. El vine în faţa canapelei, ia cârpa udă de pe fruntea Petrei, o înmoaie în găleata cu apă rece, o stoarce şi i-o aşază cu grijă la loc pe frunte.

- Ce ar urma să se mai întâmple, Peter?, întreabă Beate. Oricum, deciziile se iau în altă parte.

- Şi unde anume?, întreb eu. La voi la bancă?

- în orice caz, nu pe stradă. Confruntarea deschisă nu duce nicăieri. Asta e pur şi simplu o copilărie — scuză-mă dacă nu pot să spun altfel. Acum o sută de ani, poate că asta mai ajuta. Astăzi

este mai complicat, mult mai complicat.

- Şi atunci cum mai schimbăm lumea?, întreb eu. Să abandonăm comunismul?

- Comunismul vine ca necesitate economică, spune Beate, sau nu vine deloc.

- Maşinile nu fac revoluţie, asta trebuie totuşi s-o facem noi. Care-i problema?

Hermann zâmbeşte ironic. El îşi şterge mâinile umede pe mânecile jachetei lui tricotate.

- Nimic. Doar că mi-a trecut prin cap o chestie, aia cum că revoluţia e gestul omenirii de a trage frâna de mână. Am citit asta cândva.

- Frâna de mână?, întreb eu.

- Păi da, în drum spre prăpastie, deci, revoluţiile văzute nu ca locomotive ale istoriei mondiale, ci ca frână de mână... Sau semnal de alarmă.

- Nu contează, spune Beate. în orice caz, nu se-ntâm- plă cum crezi tu. Şeful meu, de exemplu, ăla-i mult mai revoluţionar decât voi. Ala pune-n mişcare mult mai multe lucruri decât voi toţi la un loc.

Hermann inspiră zgomotos, dar nu spune nimic.

- în sfârşit, oamenii s-au trezit!, spun eu.

- Atunci, aruncă-ţi o privire la prietena ta, spune Hermann. Cum poţi să loveşti o femeie?! în general, cum poţi să baţi oamenii, să-i pui la zid, să-i loveşti cu picioarele, să-i înjuri şi să-i mai şi obligi să stea-n patru labe, în coate...

- Şşş..., face Beate.

- Păi tocmai de-aia!, şoptesc eu. Tocmai de-aia n-avem voie să ne fofilăm! Dacă acum nu mergem mai departe, atunci totul a fost degeaba...

- Degeaba!, zice Hermann. Tu nu vezi cât eşti

de cinic? „Victime, ce să-i faci, nu se poate fără, atacăm în continuare!” Tu nu-ţi dai seama ce spui, băiete?

- în privinţa asta trebuie să facem lumină, vinovaţii să fie pedepsiţi...
- Şi cine să facă asta?
- Noi toţi, împreună!
- Aţi putea cumva... Petra e nevoită să-şi dreagă glasul,... aţi putea cumva să faceţi puţină linişte?

Ea se-ntoarce cu faţa la perete. Cămaşa de noapte i se lipeşte de spate, Beate a dat cu prea multă loţiune pentru frecţie. Ne face semn să ne cărăm. Eu îi trag Petrei pătura peste umeri şi pornesc după Hermann, care aşteaptă deja la uşă.

în frigider găsesc o sticlă de bere. Umplu două pahare şi pe acela în care e un pic mai multă îl împing spre locul lui Hermann. Dar Hermann îşi toarnă vin roşu. Soarbe cu grijă ca să nu verse, atât de plin e paharul lui. Pe urmă bea ca şi când ar trebui să-şi potolească setea.

Cineva bate la uşă.

- E aici?, întreabă doamna Schontag.
- Da, spun eu. Beate stă cu ea.
- A fost torturată, spune Hermann.
- Au lovit-o pe Petra pe spate şi în cap. Câteva ore a stat rezemată de un perete. Dar după aia a reuşit să plece, spun eu.
- De-ar fi numai asta, spune Hermann.
- îi vâjâie capul, spun eu.
- Cum poţi să vorbeşti! „îi vâjâie capul” – o comoţie cerebrală, asta e! Are o comoţie cerebrală! Şi-n dreapta o contuzie, aici, la coaste. Hermann se atinge stângaci cu mâna dreaptă pe partea dreaptă.

- Şi cum şi când?, întreabă doamna Schontag şi se aşază fără să-şi scoată pelerina de ploaie.
- Aşa arată socialismul!

Hermann îşi goleşte paharul de vin.

- Păi nu eraţi împreună?
- Petra voia să plece acasă. A ajuns acolo întâmplător.
- Nu mai tot bagateliza, strigă Hermann, care s-a ridicat şi acum se-ntoarce cu o nouă sticlă de cabernet din cămară. De ce trebuie tu tot timpul să minimalizezi? Treaba asta nu-mi place deloc, băiete!
- Păi e mult mai grav aşa, întâmplător! La mine aş mai fi-nţeles...
- Ce să-nţelegi?, întreabă doamna Schontag.
- Că mi-ar trage una, din cauză că ei nu pricep cine suntem noi. Doar din cauza asta lovesc!
- Adică ei nu pricep cine demonstrează?
- Da, nu pricep. Într-adevăr, sunt şi câţiva idioţi acolo cu care nu vreau să am de-a face, şi oameni care nu vor decât să plece, dar cei mai mulţi sunt în regulă.
- Peter, şi poliţiştii au ochi în cap. Şi nici surzi nu sunt, nu-i aşa?, spune doamna Schontag.
- Şi de ce mă rog, dacă-mi dai voie să-ntreb, ai lăsat-o pe prietena ta să plece singură?, întreabă Hermann.
- Doar nu pot să spăl pur şi simplu putina. Nu pot să-ndemn lumea să rămână şi pe urmă s-o şterg. E important că noi am rămas pe loc, destul de aproape de palat ca să putem fi văzuţi, că ăia dinăuntru puteau să ne vadă, Gorbaciov şi ceilalţi, ei puteau să ne vadă şi să ne audă.
- Atunci răspunde-mi te rog la o-ntrebare: Câţi oameni trebuie să mai fie snopiţi în bătaie, şi călcaţi

în picioare, şi maltrataţi până să înţelegem că n-au niciun motiv să le fie frică?

Hermann pune sticla în dreptul meu, ca şi când eu ar trebui s-o destup pentru el.

- Felul tău de a gândi e cinic, băiete!
- Avem o singură şansă să schimbăm asta...
- Sunt numai urechi..., spune Hermann.
- Arătându-le tot timpul un lucru: Felul în care aţi gândit e greşit! Socotelile voastre nu se potrivesc!
- Asta a-ncercat-o deja Socrate! Şi Iisus! Şi doar ştii bine cum s-a terminat.

Hermann ţine sticla strâns între pulpe şi înşurubează tirbuşonul în dop.

- Mâine, când toţi ăia şi-au luat zborul, spune el gâfâind, când Gorbi al vostru şi ceilalţi s-au cărat, atunci o să vezi ce se-ntâmplă. Asta a fost doar începutul! O mână de visători din ăştia ca voi nu interesează pe nimeni! Când e vorba de putere, atunci e vorba de putere...

Doamna Schontag tresare, atât de tare pocneşte dopul.

- Nu, zic eu liniştit şi relaxat. Mâine nu se-ntâmplă nimic! Trebuie să fim atât de mulţi, ca ei să fie obligaţi să priceapă! Şi mai ales trebuie s-avem grijă ca niciunul dintre noi să nu provoace.
- Hai că mă faci să râd! Cam câţi zici tu c-ar trebui să fie? Zece mii? Douăzeci de mii? Sau mai bine treizeci de mii? Ştii cumva câţi au fost la Pekin? Ştiu doar că au fost mult mai mulţi şi că acum sunt cu vreo trei mii mai puţini. Trei mii de chinezi mai puţin. Bineînţeles că asta nu are nicio importanţă, trei mii mai puţin...

Vinul gâlgâie în pahar până când acesta e din nou plin ochi.

- Hermann!, spune doamna Schontag pe un ton plin de reproş.

El se uită la ea, ridică paharul şi-l duce la gură cu grijă şi bea, şi bea. Când e aproape gol, îl pune jos şi-l împinge spre mine.

- îmi mai torni unul?, întreabă el şi se uită la mine ca şi când m-ar supune unei probe de curaj.

Doamna Schontag îşi loveşte buzunarele paltonului. Mănunchiul ei de chei zăngăne. Din celălalt buzunar scoate un pachet de Duett şi chibrituri şi le pune pe masă. Hermann îşi umple singur paharul. Doamna Schontag ţine un băţ de chibrit între degetul mare şi arătător ca şi când ar vrea să bată cu el într-un trianglu. Eu o ajut să-şi scoată o ţigară din pachet. Buzele ei se strâng în formă de guguluf în jurul filtrului ţigării, vârful ţigării se apropie de flăcăruia care devine tot mai mică. După aceea, doamna Schontag se lasă pe spătarul scaunului, suflă fumul afară şi-şi pune picior peste picior.

- Dac-aş putea, zice Hermann, te-aş închide în casă – dar asta am spus-o deja.

Ochii lui, toată faţa lui au acum o expresie străină, ca şi când doar ar semăna cu tatăl meu adoptiv Hermann Grohmann. Eu îi împing doamnei Schontag o farfurioară.

în timp ce-i privesc pe cei doi făcând lucruri neobişnuite, timp de o clipă uit unde se află încăperea aceea în care tocmai stăm împreună.

CAPITOLUL OPT

în care Peter practică viaţa cea nouă şi vrea să

legalizeze revoluţia. Cum schimbă conştiinţa unor oameni de teatru, dar îşi uită adevărata lui menire.

Când ies din culise şi păşesc pe scena de la Deutsches Theater, înţeleg imediat că vremea discursurilor rostite de la tribună a trecut odată pentru totdeauna. Neprotejat, stau în faţa a sute de oameni, nenumărate reflectoare mă luminează. Aplauzele de care am parte în această zi de 15 octombrie le datorez formulărilor curajoase ale moderatorului. El a umflat arestarea mea.
Cine-l ascultă, trebuie să creadă că revendicarea privind deschiderea frontierelor a pornit de la mine şi de la *Scrisoarea de la Weimar* – care este de fapt o scrisoare din Eisenach — precum şi că scrisoarea Sinodului Evanghelic ar fi fost scrisă de mine singur — unele pasaje coincid realmente cu scrisoarea mea către ziar şi care tot n-a fost publicată încă. în ochii lui, faptul că sunt zidar pare să fie un lucru deosebit. Oricum, calitatea mea de membru al CDU o trece sub tăcere. „Astăzi însă", aşa încheie el, „este vorba numai de documentul comemorativ pe care Peter Holtz l-a alcătuit pe baza relatărilor făcute de logodnica lui. Aici, el a reţinut cele petrecute în noaptea de 7 spre 8 octombrie. Peter va citi acum în locul ei acest document, pentru că starea sănătăţii ei nu-i permite s-o facă ea însăşi."

— Mulţumesc mult pentru primirea călduroasă, încep eu înainte ca aplauzele să se fi stins. Mulţumesc mult. Lunea trecută m-am dus la Leipzig. Mă pregătisem să stau de vorbă cu poliţiştii de intervenţie, cu membrii acelor grupe de asalt, înainte de toate, şi cu acei membrii ai Siguranţei Statului, care încă mai cred că, dacă nu poartă uniformă, nu-i

recunoaşte nimeni.

Nu pot să vorbesc mai departe, din cauză că sala aplaudă şi râde, ca şi când aş fi făcut o glumă. în continuare încerc să relatez cât de prietenoasă şi de amabilă fusese atmosfera, în ciuda tuturor temerilor mele, şi ce eliberare reprezintă, pentru fiecare, practicarea mersului erect. Vreau să le dau curaj celor prezenţi!

- în aceste săptămâni, populaţiei Republicii Democrate Germane îi revine sarcina de a fi avangarda Europei, care să le amintească tuturor celorlalţi câte lucruri s-au pierdut în rutina vieţii de zi cu zi. Noi credeam că suntem disciplinaţi când, de fapt, eram doar ascultători. Dar acţiunea în contradicţie cu propria raţiune, cu propriul sentiment îl deformează pe om. Despre ce altceva e vorba, dacă nu despre noi înşine, despre fiecare dintre noi în parte! Competiţia cu capitalismul nu se decide odată cu întrebarea cine produce mai repede şi mai mult, ci prin condiţiile care îi dau fiecărui individ, la noi, posibilitatea de a desfăşura o muncă plină de sens şi de a produce mărfuri de mare valoare şi fiabilitate, şi de a duce o existenţă fericită şi împlinită. Liberă de toate spaimele şi grijile sociale. Pentru această libertate luptăm noi, nici mai mult, nici mai puţin!

Fac o pauză, dar nimeni nu aplaudă. E evident că oamenii de teatru încă nu au conştiinţa atât de dezvoltată. Privirea mea se opreşte asupra moderatorului. Mişcarea buzelor lui mă irită, până când ajung să-nţe- leg: „Do-cu-ment! Do-cu-ment!”

— Adineaori am auzit cu toţii întrebarea domnului dr. Gregor, anume „de ce nu am anunţat demonstraţii”, reiau eu şi-n acest timp îl privesc pe bărbatul scund care şade în stânga de tot.

- De ce aţi râs? Vi s-a părut atât de ciudată această propunere? Oare ceea ce reprezintă un drept al nostru a devenit deja un lucru atât de neimaginabil, atât de îndepărtat, încât nu mai îndrăznim nici măcar să-l gândim? Reacţia dumneavoastră este de înţeles! Trăim deja într-o lume nouă. Ea este nouă, din cauză că noi considerăm că ea poate fi schimbată şi de aceea am început să ne schimbăm noi înşine, să ne schimbăm unii pe alţii. Această lume nouă s-a născut în noi şi cu noi şi printre noi. Ceea ce ieri ni se părea încă străin de noi şi intangibil, astăzi a ajuns să ni se pară un lucru evident şi necesar, iar mâine are să fie de la sine-nţeles şi integrat în viaţa noastră cotidiană. Da! Să ieşim în stradă la Leipzig mâine, luni, este deja de la sine înţeles!”

între timp, ochii mei s-au obişnuit cu lumina. Acum îi recunosc mai bine pe oamenii din sală.

- De aceea vreau să reiau acum întrebarea domnului doctor Gregor şi să vă propun dumneavoastră, care aţi venit aici din toate regiunile ţării, din toate teatrele republicii, ca fiecare dintre dumneavoastră să anunţe câte o demonstraţie în oraşul lui, toate în aceeaşi zi, toate la aceeaşi oră. Demonstrăm pentru drepturile şi libertăţile scrise în Constituţia noastră, nici mai mult, nici mai puţin. Noi revendicăm un lucru care nu e bun numai pentru noi, ci e bun pentru toţi, ba chiar o necesitate vitală.

Şuşotelile şi mormăielile se înmulţesc printre rânduri, câţiva încep să aplaude izolat, aplauze care, o clipă mai târziu, îi leagă deja pe toţi. Propunerea mea e adoptată de mase. O idee se transformă în forţă materială! Aplauzele cresc de la o clipă la alta, ele

escaladează-ntr-o jubilaţie cum nu s-a mai auzit în nici un teatru.

Dr. Gregor sare-n sus din fotoliul său şi vine-n grabă la mine.

- Mda, zice el aproape plescăind, uneori, fisa pică mai târziu, dar pică. Mulţumesc mult, Peter Holtz!

Aplauze şi huiduieli. Domnul doctor Gregor trage microfonul din stativ şi începe să vorbească. Ar trebui convenită o zi, spune el, el personal ar propune ziua de 4 noiembrie, care e destul de aproape, dar care le oferă totuşi tuturor părţilor posibilitatea de a pregăti cu atenţie toate cele necesare pentru această acţiune.

Domnul doctor Gregor se plimbă pe scenă dintr-o parte într-alta, ca şi când n-ar putea să vorbească decât din mers. Cablul care-i permite să acopere toată lăţimea scenei, el îl mânuieşte atât de elegant, de parcă ar fi studiat asta la cântăreţii de şlagăre.

- Nu vă lăsaţi angrenaţi în discuţii juridice de specialitate! Vreţi să demonstraţi pentru libertatea presei şi pentru libertatea de opinie, pentru dreptul ca fiecare să-şi aleagă singur locul în care vrea să locuiască, pentru dreptul la muncă! Procuraţi-vă Constituţia noastră de la bibliotecă, ceea ce nu e-ntotdeauna simplu. Solicitaţi-o insistent şi, dacă vi se spune că e-mprumutată, atunci rămâneţi hotărâţi şi stăruiţi să vi se permită să citiţi exemplarul din sala de lectură. Şi dacă nici asta nu ajută, cereţi să vorbiţi cu directorul bibliotecii...

Acum urmează strigăte peste strigăte. Presa şi televiziunea să fie chemate să aducă la cunoştinţa publicului manifestaţiile! Nu numai să le anunţe, dar să le şi relateze! Să facă reportaje documentate! Să

difuzeze demonstraţiile live! Şi să poată să ia cuvântul aceia pe care-i invităm. Fără cenzură!

îi las scena domnului dr. Gregor şi mă retrag în culise. Demonstraţiile legale sunt pe cale să se nască. Revoluţia noastră nu mai poate fi oprită!

în sala de spectacol, aplauzele izbucnesc din nou. Deodată, moderatorul a apărut în faţa mea.

- Dacă tot acţionezi după cum te taie capul, îmi reproşează el, cel puţin puteai să citeşti documentul. E lipsit de pietate să treci aşa peste victime, pur şi simplu, le-ai trădat! N-ai trădat-o numai pe logodnica ta, pe toţi i-ai trădat!

Mă uit în urma lui ca anesteziat. Acum se duce la domnul dr. Gregor şi vorbeşte cu el ca şi când totul ar fi în ordine. Eu mai am încă în mână raportul Petrei. Hermann are să folosească aceeaşi formulare ca şi moderatorul, iar Petra are să vrea să ştie de ce am îngropat-o-n întrebări peste întrebări, dacă până la urmă tot nu am considerat cele suferite de ea ca fiind suficient de importante pentru a le citi, cu toate că fusesem invitat pe scenă numai din cauza documentului, cu toate că moderatorul mi-a amintit în repetate rânduri să citesc în sfârşit documentul ei. Şi astfel mă prăvălesc de pe cel mai înalt pisc al condiţiei umane în cea mai adâncă prăpastie a ei.

CAPITOLUL NOUĂ

în care, cu toată francheţea, Peter îşi uşurează conştiinţa într-un ziar.

- Nu!, spun eu şi mă-ntorc, ca să scap cât mai repede din teatru.
- Cinci minute!, răspunde aproape implorându-

mă tânărul care e chiar mai tânăr decât mine şi care se ţine scai de mine. Mi se pare extraordinar tot ce-aţi spus! Sunt ziarist şi aş vrea să v-ajut! Este un moment istoric, realmente istoric!

- Vreţi să publicaţi în ziar ceea ce spun eu?, întreb şi mă opresc în loc.

- Sigur că da! Sunt chiar la-nceput, sunt voluntar la *Zeit.*

-Aha, acum vreţi dintro-dată să vorbiţi cu mine, dar scrisoarea pe care v-am trimis-o nu vă interesează!

- De aia nu ştiu nimic, spune el şi-şi duce mâna liberă la ochelari, ca şi când ar trebui să şi-i aranjeze. O să mă interesez, am să aflu eu ce s-a-ntâmplat! Mă numesc Schmidt, Sebastian Schmidt.

De sub pardesiul deschis la culoare aruncat peste braţul lui drept iese o mână. Zâmbetul său larg produce surprinzător de multe cute la colţurile gurii lui.

- Dacă publicaţi asta, atunci puteţi să staţi de vorbă cu mine.

- Relatarea logodnicei dumneavoastră?, întreabă el ca şi când în tot timpul acesta n-ar fi avut nimic altceva în minte.

- Câte cuvinte?
- Poftim?
- Sau semne? Câte semne?
- Număraţi cuvintele?

îi dau relatarea Petrei. Sebastian Schmidt îşi aruncă mantaua de ploaie peste umăr şi parcurge la iuţeală pagină cu pagină.

- Trebuie să deveniţi mult mai deschişi şi mai critici!, spun eu. Societatea noastră are nevoie de presă mai mult ca oricând!

Nu sunt sigur că Sebastian Schmidt chiar mă ascultă, textul îl acaparează cu totul.

- Incredibil, spune el. Absolut incredibil.
- Au fost trimişi poliţişti care nu dormiseră de mai mult de patruzeci şi opt de ore...
- Ce vreţi să spuneţi cu asta?, întreabă el.
- Au fost mulţi care nici măcar n-au vrut să facă asta. Mai ales jandarmii.
- Le luaţi apărarea?
- Au fost agitatori, unii dintre ei au lăsat chiar o mamă cu copilul ei de doisprezece ani să stea ore-n şir la perete. Băiatul a fost nevoit să vadă cum erau bătuţi şi umiliţi femei şi bărbaţi. Şi a fost unul care i-a trimis imediat acasă pe cei doi.
- Şi de unde ştiţi asta?
- Fiindcă am fost de faţă.
- Trebuie să scrieţi toate astea!
- S-au întâmplat atâtea lucruri rele... nu mai e nevoie să povestesc şi eu.
- Bine, dar dacă aşa s-a-ntâmplat?!
- Acum trebuie să încheiem epoca socialismului real existent şi să deschidem porţile spre comunism. Aşa apreciez eu situaţia noastră istorică, ea este una revoluţionară.

Prezentarea mea succintă e limpede că nu declanşează la Sebastian Schmidt o înţelegere a conexiunilor.

- Doar sunteţi membru CDU?, încerc eu pe altă cale. Sebastian Schmidt zâmbeşte nesigur între micile cute de pe faţă. Doar sunteţi un ziar al CDU!
- Eu sunt absolut liber! Nu sunt membru de partid, sunt total independent! Mie nu-mi spune nimeni ce să fac!
- Şi care e zona societăţii în care vă angajaţi?

Eu fac parte din CDU din 1986.

- Candidaţi la vreo funcţie de conducere?
- Funcţiile îşi pierd din ce în ce mai mult din importanţă. Fiecare poate să-şi spună părerea.
- Ceilalţi sunt bătrâni şi compromişi. Dacă dumneavoastră aţi candida la conducerea partidului...

-Eu?'

- Cine altcineva?
- Ce-aţi spune de dr. Gregor?
- Ăla-i în SED.
- Şi Stolpe?
- Ala se face episcop.

Sebastian Schmidt râde, aşa că pot să-i văd dinţii care sunt mici şi foarte albi, motiv pentru care nu pot să nu mă gândesc la nişte dinţi de lapte.

- A fost o glumă, spune el.
- Joachim Lefevre ar fi un candidat bun, spun eu.

Sebastian Schmidt îşi bagă mâna stângă într-unul din buzunarele de la haină.

- Aţi putea să mi-l spuneţi pe litere?

El îşi deschide carneţelul şi scrie, ţinând pixul în mână destul de-ncordat.

îmi arată ce-a scris, eu adaug accentul pe „e".

- Joachim Lefevre e un bun vorbitor, ştie multe şi cunoaşte legile, este ancorat în Biserică, un bun tată şi soţ.
- îmi daţi voie să vă citez?, întreabă Sebastian Schmidt în timp ce scrie.
- Vă dau, spun eu şi abia acum observ că Sebastian Schmidt e stângaci.

CAPITOLUL ZECE

în care Peter e încadrat ca revoluţionar de profesie. El şi Joachim Lefevre sunt cenzuraţi – şi au toate motivele să fie recunoscători pentru asta.

Hermann îmi pune-n farfurie direct din tigaie versiunea lui de mic dejun ţărănesc. De când Petra a plecat la mama ei la Halle, locuiesc din nou la Beate şi Hermann. în zilele de lucru, Beate nu mai ajunge acasă decât ca să doarmă. Şeful ei insistă asupra a fel de fel de situaţii şi bilanţuri, care în mod normal trebuie predate abia în ianuarie. Hermann şi cu mine nu vorbim prea mult unul cu altul. Numai atunci când plec seara mă mai întreabă: „încotro?" De fiecare dată încerc să-i relatez despre activităţile mele, despre demonstraţii şi numeroasele adunări. Dar, deja după primele fraze, el ridică mâinile de parcă nu ar vrea să ştie nimic despre toate astea.

— Presupun că eşti ceea ce pe vremuri se numea un revoluţionar de profesie?

Hermann ia *Neue Zeit* de pe bufet. El a împăturit ziarul în aşa fel încât rubrica „Scrisori de la cititori" pare a fi prima pagina – miercuri, 18 octombrie –, şi mi-l întinde.

Sebastian Schmidt s-a ţinut de cuvânt! Mă mir că scrisoarea mea ocupă atât puţin loc. Citesc – o rămăşiţă jalnică, asta e, nici măcar o rămăşiţă jalnică! Iar la ceea ce e tipărit acolo, nici măcar nu mai sunt sigur că frazele alea sunt într-adevăr scrise de mine. Până şi data scrisorii mele lipseşte!

- Mai întâi mănâncă şi tu ceva, strigă Hermann în urma mea.

Cu toate că îi explic totul de-a fir a păr portăresei de la ziarul *Neue Zeit,* ea nu vrea să mă lase să intru.

Cică vizitele cititorilor la ziar n-ar fi normale. Când rog să-mi stabilească imediat o audienţă la redactorul-şef, ea duce într-adevăr mâna spre telefon. Dar încă înainte s-apuce să vorbească, iese poştaşul – şi eu mă strecor înăuntru.

în casa scărilor, urc până sus de tot şi ajung – bănuiala mea se confirmă – la uşa secretariatului redactoru- lui-şef. Bat la uşă şi intru. în primul moment am impresia că la birou şade Diana Loeser, profesoara de engleză de la cursul de televiziune *English for you* cu Tom şi Peggy.

- Da' ştiu că nu vă lăsaţi!, zice ea în germană şi nu sună neprietenos, ceea ce poate fi explicat şi prin dialectul ei turingian.

- Aşa ceva nu e cu putinţă! Scrisoarea mea e complet ciuntită!, spun eu. în acelaşi moment, în spatele ei se deschide o uşă. Joachim Lefevre se-ntoarce şi iese. E roşu la faţă, cuta lui oblică de la rădăcina nasului e ca o brazdă. Nici nu mă observă, atât e de furios.

- Consider că nu-i deloc cinstit să-i învinovăţiţi pe alţii pentru greşeală! Nu-i deloc cinstit!

- Aşteptaţi, vă rog, spune o voce de bărbat care apoi îşi drege glasul.

- Şi data ar fi trebuit s-o publicaţi!, se aprinde Joachim Lefevre. Era 17 septembrie, iar astăzi suntem în 18 octombrie!

- Şi scrisoarea mea au făcut-o praf, zic eu ca să atrag atenţia asupra mea.

în uşă apare un domn mai în vârstă, care schimbă o privire cu secretara.

— Bună ziua, spun eu. Eu sunt Peter Holtz, mă aflu aici din cauza scrisorii mele către ziar.

Bărbatul, în mod evident redactorul-şef, mă

salută din cap.

— Cum am putea să schimbăm societatea noastră, dacă ziarele şi televiziunea nu se implică?

— Aveţi grijă la ton, spune, calm, secretara.

Nimeni nu se clinteşte, ca şi când toţi s-ar gândi la
asta.

— Ştiţi, domnule Holtz, spune în sfârşit domnul mai în vârstă chiar când telefonul începe să sune, eu nu ţin cu dinţii de postul acesta. La şaptesprezece ani eram membru al unui partid criminal şi, punându-mi viaţa-n pericol, am luptat de partea greşită. Abia după sfârşitul războiului am împlinit optsprezece ani. Ştiu ce-nseamnă să greşeşti. M-am aflat în repetate rânduri în situaţia de a mă corecta...

— îmi pare rău, e foarte urgent!, îl întrerupe secretara şi-i întinde receptorul. Urgent!, repetă ea.

— Eberle, se prezintă el după care o vreme nu mai spune nimic.

Secretara priveşte-n jos la biroul din faţa ei.

— Da, bine — bine, mulţumesc pentru informaţie, spune domnul Eberle şi pune receptorul în furcă.

— Egon Krenz este noul secretar general al SED.

Şi, după o pauză, adaugă:

— Cred că-i mai bine pentru toată lumea dacă pleacă acasă şi deschide radioul.

— Sau televizorul, completează secretara, încet.

— La revedere, spune redactorul-şef, intră-n biroul lui şi închide uşa în urma sa.

- Cred că acum, spune secretara, ne sunteţi recunoscători că am publicat totul aşa cum am considerat noi de cuviinţă, nu?

- Nu!, spun eu. Ce vă face să credeţi asta?

CAPITOLUL UNSPREZECE

în care Peter încearcă să-l consoleze pe Joachim Lefevre. O locuinţă cu peruşi şi un cântec întrerupt. Pregătiri pentru underground.

în maşină, Joachim Lefevre încearcă să-mi explice ce crede el că înseamnă alegerea lui Egon Krenz. într-adevăr, el conduce atât de prudent, de parcă în orice clipă ar putea să apară un tanc dintr-o stradă lăturalnică. N-are niciun rost să-l contrazic — ca şi când fiecare din noi ar trăi într-un alt timp.

- Astăzi am să dorm la socrii mei, spune el încet.

Eu nu răspund şi-l rog în schimb să mă lase pe Moosdorfstra Be. Wolfgang şi cu mine ne-am anunţat la familia Heinrich.

- Sunt trei luni de când nu şi-au mai plătit chiria,

zic.

Wolfgang aşteaptă deja în faţa casei.

- Bună idee, spune el când cobor. Uneori, o persoană cu cravată face minuni!

- N-a făcut decât să m-aducă până aici, spun eu.

- N-aţi putea să ne însoţiţi?, întreabă Wolfgang şi se apleacă la geamul deschis al maşinii. Tipii locuiesc la parter.

- Ce n-aş da să am eu problemele voastre, spune Joachim Lefevre, dar parchează lângă bordură

şi coboară.

Chiar şi după ce am sunat, el îşi molfăie mai departe guma de mestecat şi o plimbă dintr-o parte a gurii în cealaltă.

Sun de mai multe ori, ultima oară furtunos. în spatele nostru, uşa se deschide.

- în sfârşit, veniră̆ţi! Noi ziceam că şi voi oţi fi şters-o! Na, p-ăştia nu i-a mai luat.

Doamna Engelhardt, pe la şaptezeci şi cinci de ani sau mai mult, ne balansează pe sub ochi o colivie cu doi peruşi.

- Ei ne-au dat cheia. Altfel ăştia mureau dă sete şi şi dă foame.
- Domnul avocat Lefevre – doamna Engelhardt, spun eu. Cei doi se salută din cap.
- Aşadar, de când aveţi păsările?
- Ei, păi de când şi-au luat tălpăşiţa, în iulie, în plin concediu, atunci şi-au luat tălpăşiţa.
- Şi v-au dat cheia casei?
- Toţi ăştia fac aşa, mereu, cheile dă la casă, dă la cutia dă scrisori, dă la beci, dă la pod, dac-o mai fi ceva p-acolo. Da' dă-ntors nu s-a-ntors, doar n-or face concediu tot timpu', nu? Şi acu' rămăsei io cu păsărică.

Joachim Lefevre dă din cap de mai multe ori.

- Acu' o să puneţi sigiliu, aşa-i? Avocaţii poa' să puie sigiliu, nu?
- Ar fi foarte amabil din partea dumneavoastră dacă ne-aţi preda cheile, spune Joachim Lefevre ridicându-se scurt pe vârfurile picioarelor, ca şi când ar vrea să sugereze o plecăciune. Guma de mestecat pare s-o ţină lipită undeva în gură.

Doamna Engelhardt scoate din buzunarul de la halat un mănunchi de chei, de care e prinsă o bentiţă

roşie de cadou.

- Vreţi să puneţi sigiliu?

Nici măcar nu e-ncuiat. Şi curentul mai merge. în sufragerie trag la o parte draperiile şi deschid fereastra. Peruşii, care s-au întors şi ei odată cu doamna Engelhardt, încep să ciripească. Joachim Lefevre îi ia colivia şi o pune pe masă.

- Ia uitaţi, nici măcar nu şterseră masa. Numa' fri- mituri.

- Ştiu să zică ceva?, se interesează Wolfgang şi se apleacă spre peruşi.

- „Huu la Paloma", începe să ciripească doamna Engelahardt şi se şi opreşte. Mai mult de atâta n-au învăţat. „Huu la Paloma". Ce să le fac? Doar nu pot să le rup gâtul. Da' nici să plătesc veşnic pentru ei nu poci.

Sub ochii noştri, doamna Engelhardt deschide un sertar după altul.

- Ia uitaţi. Toate alea le-au lăsat aici, albume cu poze, tacâmuri, feţe dă masă, trusa dă cusut, beteală, beteală dă brad d-aia bună dân Vest, toate-s aici. Puteţi să folosiţi ceva dân ele?

- închideţi-le mai bine la loc. în curând, familia Heinrichs se-ntoarce, spun eu.

- Ce? Bătrâna se-ntoarce. Nu crez. Aia au spălat putina, vă spui io, p-ăia nu-i mai vedem la faţă!

- în curând se deschide graniţa şi atunci or să se-ntoarcă, zic.

- Vreţi să faceţi mişto d-o femeie bătrână?

Ea a scos o valiză aflată între perete şi o vitrină de sticlă.

- Aveţi idee ce-i în ea? Vreţi să vedeţi?

- Prima încuietoare se şi deschide. Wolfgang îi ia valiza.

- Mai bine nu, doamnă Engelhardt. Dacă familia Heinrichs se-ntoarce şi face reclamaţie...

El împinge valiza la loc.

- Da' dă ce? Până nu vedeţi cu ochii dumneavoastră, nu mă credeţi. Trebe musai să vedeţi.

- Şi sertarele vă rog. N-aveţi voie să atingeţi nimic din ce-i aici. Wolfgang închide sertarele.

- Cel târziu la vară or să se mute-napoi, zic eu. De aceea trebuie să vă rugăm să nu mai călcaţi în acest apartament.

- Vorbiţi la fel ca organele. Oamenii mi-au lăsat mie cheile.

- Vreţi să plătiţi şi chiria restantă pentru familia Heinrichs?, întreabă Joachim Lefevre. Guma de mestecat îşi face apariţia ca un dinte strâmb între buzele lui.

Ea face un pas înapoi, îşi întinde capu-nainte, gura ei mare se porneşte.

- Nici să nu vă gândiţi, câtu-i hău' n-am dă gând să fac una ca asta!, spune ea.

- Şi corespondenţa?, întreb eu. Unde aţi pus corespondenţa?

- în bucătărie, spune ea.

- Doamnă Engelhardt, doamnă Engelhardt!, exclamă Joachim Lefevre, aţi avut cheltuieli cu hrana pentru păsări... El îi întinde o bancnotă de douăzeci de mărci. Şi o s-aveţi şi de acum încolo cheltuieli, nu-i aşa? O a doua bancnotă de douăzeci de mărci trece în mâna ei. Iar corespondenţa, pe-aia o băgaţi de fiecare dată aici, în fanta din uşa de la intrare, ne-am înţeles?

Acum, în mâna ei se află trei bancnote de douăzeci de mărci.

- Sunt drăgălaşi foc, ciripoii, nu-i aşa?

Ea se-ntoarce în sufragerie şi ia colivia de pe masă.

- Familia Heinrichs are să aprecieze ajutorul pe care l-au primit de la vecina lor, spun eu şi-i întind mâna.

- O să mai trecem din când în când să vedem dacă totul e-n ordine, spune Joachim Lefevre.

Şi el, şi Wolfgang îşi iau rămas-bun de la ea.

- N-arată din cale afară de bine, spune Joachim Lefevre când vizităm toţi trei şi celelalte camere. îşi mai bagă o gumă de mestecat în gură. Pentru la noapte, însă, este de-a dreptul perfect.

CAPITOLUL DOISPREZECE

În care Peter nu-nţelege o mulţime de lucruri, dar sfârşeşte prin a trage concluziile corecte.

Joachim Lefevre mă conduce în sufragerie. Soţia lui şade la celălalt capăt al mesei ovale şi se iţeşte peste marginea de sus a unui mare ziar pe care-l ţine cu braţele desfăcute în faţă.

- Săracul de tine, spune ea fără să-şi schimbe poziţie. Şi când te gândeşti că-i şi sâmbătă!

Eu vreau să-i întind mâna, însă, după primul pas, înţeleg ce neplăceri aş genera cu asta.

- încă n-ai luat micul dejun?, întreabă Joachim Lefevre, trage un scaun şi-mi toarnă cafea încă înainte s-apuc să-ntind mâna după farfurioară.

E o masă festivă, cu faţă de masă albă şi veselă, marginile farfuriilor sunt decorate cu modele florale şi

fructe.

- Sunt de la vreo zi de naştere?, întreb eu şi arăt spre florile din faţa mea. Sticla groasă, albastră şi lucitoare din care e făcută vaza licăreşte în lumina lumânărilor.

- Doar aşa, spune Joachim Lefevre şi trage hăinuţa tricotată de pe oul din faţa mea. Ia o chiflă!

- Despre ce e vorba?, întreb eu. în loc să răspundă, Joachim Lefevre muşcă dintr-un sandvici.

- Deci, te-a făcut să te dai jos din pat cu noaptea-n cap, spune soţia lui. Ardea de nerăbdare...

- Din fericire, articolul meu a mai fost tipărit o dată, fără tăieturi, în mai multe ziare, de la Rostock până la Suhl, spune el. Am crezut că-i depăşit, dar n-o să-ţi vină să crezi: Tone de scrisori de la cititori, numai de susţinere! Până şi Radio Berlin l-a pomenit.

- L-au numit „un înalt prelat”, spune nevastă-sa din spatele din ziarului.

- Ştiu că tu ai o atitudine critică faţă de articol...

- Mult prea defensiv!, zic.

- Nu poţi să treci mereu cu capul prin uşă, Peter...

- Cum aşa, uşă?, întreabă Gudrun.

- Cum aşa, uşă?, întreabă el.

- Aşa ai spus, uşă. Ea foşneşte cu ziarul.

- încă din septembrie, problema rolului conducător...

- Majoritatea prietenilor uniunii, spune el, nu ar pune asta sub semnul întrebării, nu oficial.

Joachim Lefevre mai muşcă o dată din sandviciul lui. Din cealaltă parte, foşnetul se intensifică. Alcătuirea de hârtie se lasă-n jos, foşnind, în momentul următor este apucat din mijloc, împăturit

în două, în patru – rezultă un fel de pacheţel pe care Gudrun mi-l întinde peste masă cu o mână, în timp ce cu cealaltă îşi ţine halatul de baie strâns deasupra decolteului.

- Să citesc asta?, întreb eu şi am şi văzut titlul: „Monolitul se fisurează”.

Cu toate că înţeleg totul, de fapt, nu înţeleg nimic. Că ziarul pe care-l ţin în mână nu e *Die neue Zeit* de astăzi mi-e clar. Ziarul repetă ceea ce a spus despre mine moderatorul de la Deutsches Theater, doar că la ăştia sunt în plus şi dizident, şi un „revoluţionar care ştie ceea ce este fezabil”. Fezabilul însă se numeşte: Joachim Lefevre.

- Ziarul ni l-au adus nişte prieteni din Berlinul de Vest, explică el.

- De unde ştiu ziariştii toate astea?

- Eu credeam că tu poţi să ne explici asta. La sfârşit de tot e o presurtare — nu-ţi spune nimic?

„Sesch”, citesc eu.

- Nu cunosc pe nimeni pe care să-l cheme Sesch, zic.

- Astea sunt iniţiale, prenumele începe cu „Se”, numele cu „Sch”. Ia gândeşte-te!

în timp ce Joachim Lefevre îmi pune toate întrebările posibile, răsfoiesc ziarul de la un cap la altul. Sunt uşurat că relatarea Petrei despre ceea ce a păţit ea nu a apărut mai întâi în Vest. Pe de altă parte, mă simt jignit că Sebastian Schmidt nu s-a ţinut de cuvânt. Pentru toate alea se găseşte loc, până şi pentru anunţurile publicitare sunt la dispoziţie nenumărate pagini, dar nici una pentru articolul Petrei! Şi când te gândeşti că de fapt ar trebui să le convină ceea ce s-a petrecut aici la noi.

Joachim Lefevre vrea să ştie cum de mi-a venit ideea să-l propun pe el ca preşedinte de partid. N-ar trebui să lansez aşa o chestie fără să fi vorbit mai înainte cu el.

- Ce-i ciudat la treaba asta e că ieri cineva din prezidiul partidului mi-a pus aceeaşi întrebare, spune el. Candidatul, mi s-a spus, ar trebui să fie suficient de inteligent, să fie apropiat de Biserică şi pe deasupra să aibă şi o anumită abilitate organizatorică. în afară de asta, el n-ar trebui să poată fi făcut răspunzător de politica făcută până acum de CDU. în al cincilea rând, el s-ar aştepta ca acest candidat să aibă priză la grupuri mari de oameni şi să ştie să comunice cu ei şi să-i motiveze.
- Şi pe urmă a mai fost şi telefonul ăla, azi-dimineaţă, spune Gudrun.
- Da, a mai fost şi un telefon, spune Joachim Lefevre şi mai ia o muşcătură din sandvici.
- Ala a-ntrebat, spune Gudrun, cât e de adevărat ce scrie-n articol şi cine anume, din Vest, l-ar sprijini pe Joachim.
- Din Vest?, întreb eu.
- Cum ai reuşit să faci asta?
- Ce-nţeleg eu, zic, e că s-ar părea că există o posibilitate de a-l face pe şeful filialei mele locale preşedintele CDU. N-ar trebui decât să mai spun asta clar şi răspicat în locul potrivit, nu-i aşa?

CAPITOLUL TREISPREZECE

în care Peter dăruieşte o ciclamă şi aude o cuvântare

al cărei sens nu i se revelează. Cine domneşte peste realitate?

De dimineaţă am descoperit în *Die neue Zeit* scrisoarea din Weimar şi am comparat-o cu manuscrisul — nu lipseşte nimic.

- Asta-i o piatră de hotar!, spune Joachim Lefevre, o piatră de hotar.

în drum spre Burgscheidungen la întâlnirea cu o serie de demnitari CDU şi cu oameni de cultură, ajungem la Halle fără să am nici cea mai mică senzaţie de rău. De când Petra a plecat la mama ei la Halle, n-am mai aflat nimic despre ea. Ciclama mea e cea mai mare pe care-o aveau. Joachim Lefevre găseşte repede strada Cari von Ossietzky. în faţa uşii de la intrare stă
Trăbănţelul nostru albastru. în afara unei vecine derutate, care crede că ciclama e pentru ea, nu mai întâlnim pe nimeni.

Cu puţin înainte de Burgscheidungen, mi se pare o glumă că acel mic castel care se vede sus pe deal ar fi locul de formare al cadrelor CDU.

— Asta-i aproape cât Sanssouci!

— Atunci bucură-te!, spune Joachim Lefevre.

Câtă dreptate are! înainte, revoluţionarii erau întotdeauna nevoiţi să pună problema proprietăţii. Etapa asta am depăşit-o. Despre proprietate nu mai e cazul să ne facem griji. Nu mai trebuie să expropriem pe nimeni, nu mai avem a ne teme de armate finanţate de capitalişti. De fapt, cu toţii avem doar de câştigat!

Congresul a început deja. Publicul este neliniştit. Deoarece toate locurile de la margine sunt ocupate,

suntem nevoiţi să rămânem în picioare. Un rând întreg de ciclame mari, de la roşii până la albe, aşezate la intervale regulate, decorează marginea podiumului pe care se află pupitrul vorbitorului. Un prieten al uniunii vorbeşte despre relaţia dintre CDU şi *Societatea pentru prietenia germano-sovietică.* Să asculţi ce spune acela e greu. în câteva rânduri, cineva izbucneşte în râs, tare, un râs sarcastic, chiar amar. Câţiva aplaudă fără motiv. Aplauzele devin mai puternice. Vorbitorul îşi turuie în continuare frazele ca şi când nici măcar n-ar avea intenţia să fie înţeles. Brusc, se întrerupe şi încearcă s-ajungă la uşa cea mai apropiată. Aceasta nu se deschide. El o zgâlţâie – şi se întoarce, ca şi când abia în momentul acesta ar lua act de publicul ai cărui ochi sunt aţintiţi asupra lui. încă înainte ca el să ajungă la o altă ieşire, se aude o voce la microfon.

— Doamnelor şi domnilor!, repetă foarte tare şi cu voce fermă bărbatul din spatele pupitrului.

- La întrebarea; „Ce anume aţi face dacă vi s-ar preda puterea?", scriitorul Robert Musil îl pune pe eroul său să răspundă: „Nu mi-ar rămâne nimic altceva de făcut decât să desfiinţez realitatea." Trebuie să recunosc că ani de zile am considerat fraza asta ca pe o vorbă de duh care m-a făcut să râd cu poftă. Râsul mi-a trecut. Fiindcă am fost nevoit să recunosc că arta, ca în multe alte rânduri, a fost din nou o anticipare a realităţii.

Aplauzele îl întrerup. Nu înţeleg logica lui — sau, mai bine spus, pe aceea a omului pe care l-a citat şi la a cărui numire s-a uitat la el, la el sau în orice caz la cineva din rândul întâi. Vorbitorul aşteaptă până când s-a făcut din nou linişte, o linişte care mi se pare că seamănă cu un covor care tocmai a fost

desfăşurat pentru a le pregăti cuvintelor primirea cuvenită.

- Ţara aceasta, se lansează el, a fost condusă până acum două săptămâni de un om care desfiinţase realitatea. Urmarea acestui fapt a fost că nici mulţi dintre subordonaţii lui nu considerau că au vreo datorie faţă de realitate şi o tratau de parcă ar fi fost posesia lor, proprietatea lor privată.

Din nou aplauze, aplauze deranjante, din cauză că ele amână explicarea a ceea ce tocmai spusese.

- Ce vrea să spună cu realitatea desfiinţată?, îl întreb eu tare la ureche pe Joachim Lefevre.

El îmi face un semn cu mâna ca şi când ar vrea să-mi spună mai târziu şi îşi încrucişează braţele.

- Am fost uimit să constat cu câtă uşurinţă se poate desfiinţa realitatea, continuă vorbitorul pe care propriul său discurs pare să-l amuze. Dacă planul nu era îndeplinit, atunci se modifica planul, dacă alegerile nu decurgeau conform dorinţei, se modificau buletinele de vot, iar dacă, în timpul unei arest preventiv sau al executării unei pedepse, se ajungea la o apropiere prea mare de cineva, acela era pus să semneze că nimic din ceea ce se întâmplase nu avusese loc.

Pentru mine, lucrurile se desfăşoară prea repede. Vorbitorul formulează mai multe întrebări decât răspunsuri. Pe de altă parte, felul său de a vorbi, privindu-şi publicul în ochi, îmi este familiar. Poate că şi el este dislexic.

- Secretul este şi el un mijloc important de desfiinţare a realităţii; datele referitoare la mediu sunt secrete de stat, serviciul militar şi executarea pedepsei sunt secrete de stat, şi a existat o vreme când tot ce întâmpla în întreprinderi era secret de

stat.

Unii strigă peste el într-un mod copilăresc: „Corect!”, „Bravo!”, „în sfârşit!”, „Aşa e!”. De data asta, însă, el nu se mai lasă întrerupt, ci îşi reglează emisia vocală tot mai amplu şi sus, pentru a ţine-n frâu gălăgia care creşte. E ca şi când el ar prinde aprobarea-ntr-o plasă, ca şi când şi-ar folosi toată puterea pentru a amâna explozia care urmează să se producă în orice clipă, pentru a-l catapulta pe fiecare în parte din scaunul său.

- Haideţi să o spunem deschis!, strigă el peste valul care stă să se spargă, desfiinţarea separării puterilor nu a fost anularea unui drept cetăţenesc, ci a unui drept al omului. Ea ne duce înapoi la absolutismul luminat, de acela am avut parte în ţara asta şi acela este practicat în continuare: Tot ce ne este îngăduit, este un act de amnistie emis de Biroul Politic.” Aplauzele sunt ca un val neaşteptat de puternic, care mă ridică în picioare. Gălăgia este atât de mare, încât mi-ar plăcea să-mi astup urechile.

- Dacă demonstraţiile încetează, la toate nivelurile inferioare şi medii are să înceapă din nou desfiinţarea realităţii!, strigă el în sală şi în aceeaşi clipă părăseşte tribuna.

Pe mine, toate astea mă intrigă. Cum se face că el se comportă de parcă am trăi într-o realitate greşită? Când el se aşază, în jurul lui oamenii se ridică unul după altul, ca şi când numai din picioare se poate aplauda corect.

- Cer cuvântul!, strig eu, când gălăgia se mai potoleşte puţin. Dar nu mai există nimeni care să se simtă răspunzător de conducerea adunării. Asta e situaţia, trebuie să mă conformez. Aşa că mă ridic, mă duc în faţă şi-mi dau singur cuvântul.

CAPITOLUL PAISPREZECE

în care Peter se teme să nu se dematerializeze.
Relaţia dificilă dintre aplauze şi critică.
El poate din nou să se miroasă.

Unul dintre efectele cuvântării mele constă în faptul că, deodată, fiecare vrea să spună ceva. Primul vorbitor, un prieten al uniunii din Dresda, scund, bărbos, laudă totuşi cu un entuziasm exuberant discursul scriitorului Griining. El numeşte acel discurs istoric. La fiecare frază nouă mă aştept să se refere la mine şi să-şi analizeze în mod autocritic propriul rol. Oare noi, prietenii uniunii, am fost într-adevăr sarea pământului?

Eu m-am pus pe mine cel dintâi la stâlpul infamiei, acuzându-mă de naivitate, şi am povestit cât de dragă îmi era lumea aşa cum ne era ea prezentată la emisiunea de actualităţi a televiziunii şi ce mult însemna ea pentru mine. Am recunoscut că am luat întotdeauna cuvânt cu cuvânt lozinca „Locul meu de muncă, locul meu de luptă pentru pace”, motive pentru care mi-era cu neputinţă să-nţeleg de ce alţii o lălăiau. Cum de poate un vorbitor care ia cuvântul după mine să ignore propria lui parte de vină?

Speranţele mele legate de următoarea femeie care urcă să ia cuvântul se spulberă repede. Şi ea, care vine din Ilmenau, îl laudă pe scriitorul Griining şi nu găseşte nimic mai bun de declarat decât că, la ea în întreprindere, datele fuseseră pavoazate. Dar care a fost rolul ei? Şi ce-i de făcut mai departe? Oare n-am propus eu ceva mai înainte să căutăm mijloace şi căi care să asigure participarea tuturor muncitorilor şi angajaţilor la conducerea unei întreprinderi?

Fără democraţie, am spus eu, n-ar putea să apară vreodată nici succesul economic, din cauză că celor ce muncesc le-ar lipsi motivaţia. Şi am adăugat că luxul mişcării noastre revoluţionare constă în faptul că nici măcar nu suntem nevoiţi ca mai întâi să smulgem mijloacele de producţie din mâinile vreunor capitalişti. Democratizarea trebuie concepută ca proces în cursul căruia ia naştere cea mai bună modalitate de participare la luare deciziilor şi de colaborare. Aceasta este o problemă de practică, nu de birou. Lucrul acesta, însă, ar avea drept premisă suveranitatea individului, participarea la decizii nu doar în politică, ci şi la locul de muncă! Democratizarea economică şi politică trebuie să meargă mână-n mână.

Şi eu i-am mulţumit scriitorului Griining. Dar l-am şi criticat. El şi cel pomenit de el, pe care l-a citat, am spus eu, văd lumea din perspectiva unor oameni a căror practică zilnică este să scrie poezii. Iar atunci eşti repede tentat să declari hârtia şi masa de scris drept realitate propriu-zisă, pentru că, pentru el, realmente aşa se prezintă. Dar realitatea nu poate fi desfiinţată sau schimbată numai cu pixul şi cu hârtia, ea este aici, concretă, oricine poată să ia act de ea chiar şi fără cuvinte. Aceste gânduri le-am dezvoltat chiar mai departe şi m-am încumetat să emit teza cum că aceia care au cel mai puţin de-a face cu cuvintele s-ar putea să-şi fi menţinut cea mai bună priză la realitatea noastră. Iar scriitorul nostru trebuie totuşi să se-mpace cu întrebarea în ce măsură poeziile lui, pe care, din păcate, eu unul nu le cunosc încă, ar fi prezentat realitatea noastră ca pe una ce poate fi schimbată în aşa fel încât să se deschidă spre comunism. De criticat poate să critice şi

Occidentul, am spus eu, o sentinţă care nu a fost primită cu aplauze, dar care, după părerea mea, a pus punctul pe i.

Dar nimeni nu vorbeşte despre asta. Oare am halucinaţii? Nu cumva nu fac decât să-mi imaginez că m-am aflat aici în faţa cadrelor din CDU şi a oamenilor de cultură şi că am vorbit şi am făcut propuneri? Are vreo importanţă faptul că dispun sau nu de o invitaţie? Cuvântul vorbit oare mai are el vreo greutate?!

Aştept să-mi aud numele rostit de vreunul dintre vorbitorii ăştia, aştept să reacţioneze cineva la propunerea mea, fie şi critic. Da, mi-ar plăcea de o mie de ori mai mult să mă trimită la dracu, decât să se poarte ca şi cum tot ce am spus eu nu s-ar fi întâmplat. Sau sunt într-adevăr victima unui vis cu ochii deschişi? Nu cumva, în realitate, nu am plecat niciodată de pe scaunul meu? Nu cumva Joachim Lefevre nu mi-a făcut niciodată semne încurajatoare din cap? Mă uit fix la vorbitorul următor, aşa cum bătrâna din Halle s-a holbat la ciclama din mâinile mele.

- S-a-nţeles bine ce-am spus eu?, îl întreb până la urmă pe vecinul meu, care s-a mutat un pic mai departe de mine.

El dă din cap că da! Într-adevăr, el dă din cap că da şi, mai mult chiar, îmi zâmbeşte.

- Eu v-am înţeles bine, spune el, fără să-şi schimbe locul în care s-a dus ca să se-ndepărteze de mine.

în acelaşi moment îmi aud numele!

— ...conform propunerii lui, ar trebui să nominalizăm candidaţi pentru alegerea unui nou

preşedinte al partidului nostru, spune bărbatul aflat la microfon. Mă alătur prienului meu de uniune Holtz şi propun, de asemenea, candidatura lui Joachim Lefevre pentru preşedinţia partidului.

Doar puţină lume aplaudă. Dar ce mai contează! Mirosul meu funcţionează din nou, simt sub jacheta mea, cald şi intens, mirosul care arată cât de nemăsurat de mult am transpirat în ultimele minute. Mă simt ca şi cum abia acum m-aş materializa pe scaunul meu. Da, în sfârşit, exist din nou!

CAPITOLUL CINCISPREZECE

în care lui Peter îi vine greu să se concentreze asupra realităţii. Se-ntâmplă prea multe lucruri pentru fiecare zi în parte. Iar ceea ce va fi hotărâtor, încă nu a venit.

Când, spre ora opt seara, Joachim Lefevre părăseşte în sfârşit Casa Otto Nuschke, îşi ia rămas-bun şi dă mâna cu oamenii şi vine spre mine, el nu trebuie să mai spună nimic. Triumful i se citeşte pe faţă. Gerald Gotting s-a retras, locţiitorul său se ocupă de afaceri, Joachim Lefevre a fost nominalizat drept candidat la preşedinţia partidului.

- „Omul – ce mândru sună acest cuvânt”, citez eu din Gorki în loc de salut. Ca să înţelegi ce vrea Gorki să spună, trebuie să fii parte din revoluţie.

Joachim Lefevre are o foame de lup. Ne ducem la Palatul Republicii. Tocmai încerc să definesc rolul partidului nostru, când Joachim Lefevre mă surprinde cu vestea că prietenului său, dr. Gregor, i s-ar fi oferit

preşedinţia SED.

- Iar prietenul nostru Stolpe pare să primească o funcţie la social-democraţi, spune el.

Aceste perspective mă consolează pentru faptul că nu am fost invitat să vorbesc la demonstraţia şi la manifestarea de pe 4 noiembrie din Alexanderplatz. Am sperat până-n ultima clipă că actorii aveau să-şi aducă aminte de mine.

- Lasă-i pe alţii să demonstreze şi să ţină discursuri, mă consolează Joachim Lefevre. Noi avem lucruri mai importante de făcut!

Beate şi-a dat întâlnire cu două colege pentru ziua de 4 noiembrie. în loc de două, în uşă stau şapte colege. Ele sunt euforice, de parcă ar face o excursie de Ziua Femeii. Hermann rămâne acasă. îl ajut la deconturile pe luna octombrie. El nu mă crede că demonstraţia va fi transmisă la televiziune-n direct.

Până la urmă ne-am aşezat amândoi de la-nceput la televizor. Transmisia în direct mi se pare mai importantă decât demosntraţia în sine. Chiar şi atunci când vorbitorul de la SED este huiduit, comentatorul îşi păstrează calmul. Dar, cu excepţia unui dramaturg, care spune ceva despre sindicate, nimeni nu vorbeşte despre muncă şi participare la luarea deciziilor. Până şi lui Hermann îi sare-n ochi faptul că nu ia cuvântul nici măcar un singur muncitor sau ţăran!

- Organizatorii-s actori, spune el. O demonstraţie teatrală!

Seara, când Beate se-ntoarce, primul lucru pe care vrea să-l ştie e dacă am văzut-o la televizor, zice că în câteva rânduri a făcut cu mâna la cameră.

Cinci zile mai târziu, în seara de 9 noiembrie, stau cu Joachim Lefevre în Domul Francez din Piaţa

Academiei. Cu toate că între Domul Francez şi Casa Otto Nuschke nu sunt nici măcar o sută de metri, e prima oară că mă aflu aici. La invitaţia lui Manfred Stolpe, partidele de opoziţie se prezintă. Nu avem mult de aşteptat, fiindcă merge în ordine alfabetică.

Atunci când Joachim Lefevre se duce în faţă, unul de la *Iniţiative Frieden und Menschenrechte*[*] spune destul de tare încât să audă toată lumea „figurant”[†]. Eu încerc să-i memorez pe cei prezenţi cu nume şi figură, fiindcă până la urmă aici sunt prezenţi toţi aceia care vor influenţa istoria ţării noastre în anii, dacă nu chiar în deceniile ce urmează.

Deşi vor cu toţii acelaşi lucru, cea mai bună impresie până acum au făcut-o Epelmann de la *Demokratischer Aufbruch*[‡], consilierul consistorial Stolpe şi Joachim Lefevre. Ei ştiu cum se stă la o tribună şi cum se vorbeşte de acolo de sus spre cei de jos. Acustica e infectă, spaţiul bisericii e mai mult lat decât lung. De fapt, trebuie să ştii despre ce e vorba dacă vrei să-i urmăreşti.

Reprezentantul de la *Iniţiative Frieden und Menschenrechte* a pornit deja spre tribună, când deodată pe culoarul din mijloc apare o tânără şi strigă:

— Zidul e deschis! Pe bune! Zidul e deschis!

în momentul acela, Joachim Lefevre se ridică şi

---

* „Iniţiativa Pace şi Drepturile Omului”, (n. tr.)

† în original, Blockflote, cuvânt preluat ca atare şi-n limba română pentru a denumi respectivul instrument muzical, cunoscut şi ca „flaut ducle” sau „flaut drept”. în jargonul politic din fosta RDG, numele instrumentului era folosit pentru acele partide — precum şi pentru membrii lor — fără o influenţă reală, a căror existenţă avea exclusiv scopul de a simula un sistem democratic pluripartit. în realitate, ele nu făceau opoziţie, ci simplă figuraţie, (n. tr.)

‡ Aproximativ „Drumul spre democraţie”, (n. tr.)

strigă:

- Din spirit de fair play faţă de aceia care încă n-au putut să se prezinte, ar trebui să continuăm conform ordinii de zi.

Manfred Stolpe îi cere scuze celui de la *Intiative Frieden und Menschenrechte* pentru întrerupere şi-i dă cuvântul.

— Trebuie să propunem măsuri, îi şoptesc eu lui Joachim Lefevre, pentru cazul în care cei urmăriţi penal, săracii şi boschetarii vor să vină la noi!

Joachim Lefevre aprobă din cap. Dar se vede pe faţa lui că nici el nu mai vrea să-şi piardă timpul pe-aici. Amândoi vrem să ajungem din nou la Treptow cât mai repede cu putinţă, pentru a bibili în continuare discursul lui. La urma urmelor, mâine se hotărăşte cine va fi noul preşedinte al CDU-ului nostru.

CAPITOLUL ŞAISPREZECE

în care Peter porneşte într-o excursie prin Berlin (Vest). Explicaţii argumentate logic despre cursul de schimb al mărcii (est) cu marca (vest). Solidaritate cu o victimă a sistemului capitalist.

După alegerea lui Joachim Lefevre ca preşedinte al Uniunii Creştin Democrate, s-a atins un important obiectiv de etapă. Acum e cazul să facem curăţenie în Casa Otto Nuschke. Trebuie să schimbăm totul odată. Deja situaţia financiară e dezastruoasă, ca să nu mai vorbim de restul. Iar funcţionarii bătuţi în cuie din comitetul de conducere încă mai cred că, odată cu noua alegere, ce-a fost mai rău pentru ei a trecut.

Luni, 20 noiembrie, Joachim Lefevre are deocam-

dată ultimul lui termen de judecată ca avocat. După aceea este eliberat din funcţie. De aceea îmi aleg această zi pentru excursia mea în Berlinul de Vest, cu toate că nu-i tocmai chestia de care aş avea chef acum. Dar nu prea am cum să le cer altora să se convingă cu ochii lor care este imaginea capitalismului, în timp ce eu însumi mă fofilez când e vorba de asta.

De la biroul local al poliţiei populare obţin, contra unei taxe, o ştampilă în buletin care-mi permite să călătoresc afară. Ca-n fiecare dimineaţă, îmi pregătesc două sandviciuri cu salam cu şuncă. în afară de termosul meu, nu-mi mai iau în rucsac decât câteva lucruri în caz de ploaie şi iau tramvaiul spre Prenzlauer Berg. Vreau să pornesc de pe Bornholmer Strasse şi de acolo să merg în semicerc spre sud-vest. Dintre grănicerii pe care i-am cunoscut în septembrie nu e niciunul de serviciu. Nu sunt pus să aştept, o privire în buletinul meu, o privire în ochi, o aprobarea prietenoasă din cap şi mă aflu deja în no man’s land. Mi-aş fi dorit să mă controleze mai temeinic. Cine ştie câte chestii sunt trecute zilele astea peste graniţă prin contrabandă de către nişte indivizi lipsiţi de conştiinţă!

îmi propun să am o atitudine mai autoritară faţă de tipii în uniformă din Vest şi să nu zâmbesc. Sunt ajuns din urmă şi depăşit de alţi turişti. Până la cele două taxiuri Mercedes nu mai sunt decât câţiva paşi. Mă aştept să fiu strigat şi să mi se ordone să mă întorc. Mă opresc. Până la urmă, mă-ntorc, dar nici asta nu mă ajută în nici un fel. Cât văd cu ochii, nimeni căruia aş putea să-i arăt buletinul meu.

încă sunt cu el în mână, când contemplu deja primul magazin. Acolo se vând ziare şi reviste. Rafturile

sunt pline ochi. Vânzătoarea are părul blond deschis şi e bronzată, ca şi când tocmai s-ar fi întors dintr-un concediu la mare. O întreb de *Neue Zeit*[*].

- Chiar aşa de nou nu mai e, spune vânzătoarea, trage din ţigara ei şi arată spre ziarul ăla în format uriaş, pe care-l cunosc deja de pe masa la care Lefevre îşi lua micul dejun.

- Cu ăla n-am o experienţă prea bună, spun eu şi o corectez pe vânzătoarea care se poartă cu mine suspect de prietenos. Probabil că i-au şcolit cum să facă să ne câştige simpatia nouă, cetăţenilor din RDG.

în timp ce caută *Neue Zeit,* îşi fixează ţigara în adâncitura unei scrumiere transparente şi destul de pline. Nu numai că nu găseşte *Neue Zeit,* dar recunoaşte cinstit că nici nu i-a auzit vreodată numele. A doua mea întrebare-test se referă la *Neues Deutschland*[†]*,* dar nici pe ăsta nu-l are, ocazie cu care aşteptarea mea se confirmă. în acelaşi moment, îmi sare-n ochi o fotografie color cu un nud care umple întreaga pagină de titlu a unui ziar. Privirea mea nu-i scapă vânzătoarei.

- Vreţi cumva să aruncaţi o privire?, întreabă ea şi-ntinde deja mâna după el.

- Nu, mulţumesc, spun eu repede. De-astea avem şi
noi.

- Pe bune?

în ciuda fumatului, are dinţii izbitor de albi.

- Da, cei pe care-i interesează aşa ceva găsesc

---

* în traducere, „Timp nou", ziar central al Uniunii Creştin Democrate din fosta RDG (n. tr.).

† în traducere, „Noua Germanie", ziarul central al SED (Sozialistische Einheitspartei Deutschlands = Partidul Socialist Unit German) din RDG (n. tr.).

în magazine şi fotografii de nuduri, dar artistice, aşadar, cu valoare de opere de artă.

Ea trage din ţigară, o stinge şi suflă fumul pe tejgheaua magazinului. Eu îi mulţumesc vânzătoarei şi-mi iau rămas-bun.

- Salut!, zice ea, ca şi când aş trece-n fiecare zi pe aici. Atitudinea asta prietenoasă le-au inculcat-o cu succes vânzătorilor din apropierea frontierei. Iată încă un lucru care la noi s-a omis.

îmi plac magazinele de legume şi fructe, care se pare că sunt ţinute fără excepţie de comercianţi străini. Este realmente uimitor cu ce paletă largă de oferte te mai pot atrage în anotimpul ăsta.

Măcar puţină pregătire tot i-ar fi priit excursiei mele. în mai multe rânduri sunt nevoit să mă adresez unor trecători ca să întreb cum să ajung în centru. La un moment dat, dau, în acest context, chiar peste nişte inşi de la noi, care pretind că sunt aici în vizită la prieteni. Am nevoie de aproape două ore până să ajung la prima clădire interesantă din punct de vedere istoric, un castel mic, în formă de U, pe care însă un gard de oţel mă-mpiedică să-l vizitez.

După care ajung într-o piaţă mare, care e dominată de un sens giratoriu cu mai multe benzi, cu semafoare, în mijloc, pe un soclu pompos, este ridicată o coloană, pe care o încununează un înger aurit. Beţele amplasate vertical pe coloană, care străluceasc de asemenea-n auriu, le consider la-nceput simple ornamente. La o observare mai atentă, ele se dovedesc însă a fi ţevi de tun, ţevi de tun aurite! Nădăjduiesc ca un număr cât mai mare dintre ai noştri să vadă asta! După care, orice comentariu despre militarismul prusac şi despre modul în care Berlinul de Vest abordează această moştenire

nefericită e de prisos. Mergând mai departe, descopăr la capătul străzii zidul nostru de apărare şi, în spatele lui, Poarta Brandenburg. Imediat mă cuprinde dorul de patrie. Mi se pare destul de lipsit de sens să umblu de colo-colo pe aici, unde nu cunosc pe nimeni, mai ales că acasă mă aşteaptă atâta treabă. Am nevoie de ceva timp ca să traversez cartierul Tiergarten, aşa cum se numeşte acest punct vestic al oraşului.

Când, pe fâşia lată dintre cele două sensuri de circulaţie cu câte două benzi, zăresc câteva bănci, mă hotărăsc să mă odihnesc puţin. Pauza asta mi-am meritat-o din plin. Lângă un bărbat mai bătrân, care are în faţa lui un cărucior plin de vechituri, mai e puţin loc. Cu rucsacul pe genunchi, încep să mănânc cu poftă. Deoarece vecinul meu mă urmăreşte cu coada ochiului, fără să reacţioneze la salutul meu repetat din cap, îi întind cutia deschisă cu sandviciuri.

- Poftim, spun eu.

El ezită. Nici eu nu m-aş grăbi să iau imediat ceva de la un străin. Dar, până la urmă, insistenţa mea e răsplătită. încet, mâna lui — are unghiile negre şi în general e închisă la culoare de murdărie şi mai e şi umflată pe deasupra, ca şi când ar fi fost îngheţată – se întinde după cealaltă jumătate de sandvici. Cu degetul mare ridică felia de pâine de deasupra şi muşcă în aceea de dedesubt, cea de salam cu şuncă. Maxilarul lui inferior se mişcă lateral încoace şi-ncolo, ca şi când, ori de câte ori ar muşca, i-ar aluneca într-o parte.

- E bun?, întreb eu, ca să nu stau lângă el ca un mut. El se-ntoarce spre mine. în loc să-mi răspundă, mă studiază pe-ndelete şi fără nicio sfială. Nu numai

gura lui, ci toată jumătatea inferioară a feţei îi tremură în timp ce mănâncă.

- E ceva ciudat la mine?, întreb eu până la urmă. El se face că nu mi-a auzit întrebarea. Mi-ar plăcea să beau ceva. Atunci însă ar trebui să-i ofer şi lui un pic, lucru pe care nu-mi vine deloc să-l fac, din cauza stratului de salivă-ntărită de la colţurile gurii lui.

- De unde vii?, mă-ntreabă el apoi pe neaşteptate, în timp ce eu am început să împachetez.

- Din Berlin, spun eu. Dar bineînţeles că, în Berlinul de Vest, asta nu-i o explicaţie satisfăcătoare. Din capitala RDG, adaug eu.

Fără să-i tresară vreun muşchi pe faţă, el se uită la mine. Tocmai vreau să repet un pic mai tare, când el repetă, încet şi cu savoare, ca şi când ar suge o bomboană, „din capitala RDG". „Din capitala..." După o pauză scurtă, în care continuă să mestece şi-n acelaşi timp să tragă aer pe gură: „Asta vine din capitală!"

Eu aprob din cap.

- Din Berlin-Treptow.

O amintire oarecare pare să pună stăpânire pe el. Are cumva lacrimi în ochi? Râde? Este realmente râsul acela care pune stăpânire pe el.

- Nu prea se mai întâmplă mare lucru cu capitala aia a ta, hă?, urlă el şi râde de nu mai poate, ca şi când ar trebui să văd şi ultimul ciot negru din gura lui şi clisa de pâine amestecată cu salam cu şuncă la mijloc. O lacrimă îşi croieşte drum pe obrazul lui în jos.

- Ales-bules! S-a terminat cu frumoasa Re-De-Ge! E copleşit de o tuse îngrozitoare, bucăţele mici

de pâine zboară-n jurul lui.

Eu rămân calm. Sunt pregătit să răspund la provocări, cu toate că, atunci când ele vin de la cineva ca el, mă dezamăgesc. Dar sistemul capitalist l-a degradat în asemenea hal, încât a decăzut până la nivelul de proletar în zdrenţe*, care se dedă la orice, chiar dacă astfel îşi trădează propriile interese. Dar nu vreau să mă las influenţat de prejudecăţi şi să-i pun eticheta de duşman. Trebuie să-l înţeleg din punct de vedere istoric, ca pe un produs al acestei societăţi, şi să-l ajut să-nţeleagă care sunt adevăraţii lui duşmani. De aceea rămân pe bancă. El îşi îndeasă-n gură restul jumătăţii de sandvici cu salam cu şuncă şi-şi şterge buzele cu dosul mâinii libere.

- Şi ce ţi-ai cumpărat cu sutica de bun venit, hă?

- Nu mi-am cumpărat nimic, spun eu.

- N-ai cumpărat nimic? Nu să poate! Acilea toţi cumpără!

- Păi ce să-mi cumpăr?, întreb eu.

- Păi la voi nu izistă nimic. Că doar d-aia veniţi toţi încoa!

- La noi există destule, spun eu. Orişicât, tocmai aţi mâncat din sandviciul meu cu unt şi cu salam cu şuncă. Iar asta nu-i chiar „nimic”, cum ziceţi dumneavoastră.

- Ho cu tata, acu’ te-ai şifonat sau ce? Să spun frumos „mulţumesc”, să dau dân coadă şi să-ntind lăbuţa, sau îl vrei înapoi?

îmi întinde felia de pâine de deasupra.

- Nu, mi-a făcut plăcere să vă dau sandviciul

* Trimitere la termenul *Lumpenproletariat* (literal: proletariat în zdrenţe), lansat de Marx şi Engels pentru a desemna acel proletariat „fără conştiinţă” de clasă, alcătuit din epavele societăţii, (n. tr.)

meu. Spun numai că asta nu e nimic, cum afirmaţi dumneavoastră.

Se uită la mine.

- Dacă nu-ţi cumperi nimic, poţi să mi-o dai mie.

- Ce anume să vă dau dumneavoastră?

- Sutica dă bun venit! Ceva lucru fin ca ăsta mi-ar fi drag să mai am şi io o dată.

- îmi pare rău. Dar eu unul nu vreau valuta dumneavoastră.

- N-ai ridicat-o?

- Pot să aştepte ei mult şi bine să mă duc eu să mi-o ridic.

O vreme tăcem amândoi. Tipul n-are şireturi la pantofi. Şi nici şosete nu văd să aibă.

- N-am vrut să te jignesc, zice el pe urmă aproape prietenos şi muşcă din felia unsă cu un strat subţire de unt. Mulţam frumos pentru potol. Dacă tu n-ai de gând s-o iei, atunci poţi să faci asta pentru mine... O sutică d-asta-i mişto.

- Nu puteţi să trăiţi din pensia dumneavoastră?

- Care pensie?, întreabă el şi se holbează la mine.

Ce greşeală stupidă din partea mea! Evident că tipul arată considerabil mai bătrân decât este în realitate. Vreau deja să-l întreb de munca lui, dar reuşesc să mă abţin la timp când îmi trece prin cap faptul că aici există şomaj şi că, în felul ăsta, i-aş aduce o nouă ofensă.

- Ce?, întreabă el, cu toate că n-am spus absolut nimic.

- Cât se dă aici pentru un kil de deşeuri de hârtie?

Arăt spre căruciorul la marginea căruia sunt înde-

sate o mulţime de ziare. Nu cumva nu înţelege întrebarea mea? îi explic că, la noi, un kil de ziare ţi-aduce cincisprezece pfenigi, pentru sticle şi borcane primeşti câte cinci.

- Cel mai mult, îi explic eu mai departe, ţi-aducea fierul vechi. Dar ăsta abia dacă se mai găseşte. Ala dis- pare-ntotdeauna repede. Ziare şi borcane găseşti peste tot.

- Nu poţi să-mi ridici sutica?, întreabă el.

- Nu, spun eu. Aşa ceva nu se face, nu-i voie. Asta-i înşelăciune. Banii ăia sunt plătiţi din impozitele dumneavoastră, dar de ei nu profită decât oamenii de afaceri şi rostul lor e să le sucească minţile cetăţenilor noştri. De trei ori nu, asta ar trebui să spună orice om!

- Da' ciudată dihanie mai eşti şi tu, spune el ca pentru sine.

Argumentaţia mea nu l-a convins. Spălarea pe creier, operată decenii întregi de presa ţării lui, i-a extirpat în mod evident orice gând limpede. Totuşi, în loc să fiu dezamăgit sau să mă simt ofensat, ar trebui pur şi simplu să argumentez mai bine. Dar să m-apuc să-i povestesc de transformările noastre revoluţionare, despre faptul că puterea care ne revenea deja pe hârtie, acum noi ne-am luat-o în mod efectiv, ar însemna să pun căruţa înaintea boilor.

- Ştiţi ce-o să facem noi acum?, îi spun eu. Acum am să vă dăruiesc douăzeci de mărci din Republica Democrată Germană.

îmi scot din buzunar portmoneul, bucuros că am găsit atât de repede o rezolvare convingătoare. Într-adevăr, înăuntru mai sunt două hârtii de câte zece mărci.

- Ce să fac cu ăştia?, întreabă el.

- Cu banii ăştia puteţi să mergeţi la cumpărături în RDG. O să fiţi uimit câte lucruri vă puteţi cumpăra cu ei! în felul acesta învăţaţi cât se poate de concret nu numai că nu-i adevărat că la noi nu există nimic, ci că ceea ce dumneavoastră numiţi nimic, este cu mult mai mult decât aici, unde douăzeci de mărci din valuta dumneavoastră chiar nu înseamnă nimic prin comparaţie.

El tot nu pricepe, cu toate că m-am exprimat cât se poate de limpede în limba lui.

- Poftim, insist eu. încercaţi! Vă garantez eu că, pentru douăzeci de mărci ale republicii noastre, primiţi de trei ori mai multe alimente decât pentru aceeaşi sumă din valuta ţării dumneavoastră.

El îşi întinde încet mâna să apuce cele două hârtii de zece.

- Asta e Clara Zetkin, îi explic eu, în vreme ce el studiază bancnotele. Mi le întinde înapoi, dar acum nu le mai primesc eu.

- Nu vă faceţi probleme, spun eu şi fac un gest de refuz cu mâna. Eu sunt zidar şi câştig mai mult decât suficient. Dacă vreţi să rămâneţi la noi, pentru că noi am pus în practică dreptul la muncă şi la asistenţă medicală gratuită, aşadar, când vi se va fi aranjat dantura, atunci poate că o să vă aduceţi aminte că aceste douăzeci de mărci vor fi fost acelea care v-au schimbat viaţa. La noi, fiecare om e util! La revedere.

Mă ridic şi-i întind mâna ca să-mi iau rămas-bun. El are nevoie de ceva timp până să-şi ridice dreapta şi s-o basculeze până la mine. E lipicioasă. Cu toate astea, i-o strâng cu putere şi îndelung. Trebuie să ştie cine sunt adevăraţii lui aliaţi.

CAPITOLUL ŞAPTESPREZECE

în care Peter e nevoit să afle pe propria lui piele cum tocmai familia lui nu se ridică la înălţimea criteriilor revoluţiei. Apel disperat la conştiinţa politică a locuitorilor lumii care, actualmente, este cea mai bună dintre cele posibile.

Abia acum sunt în stare să realizez cât e de lungă şi de bolovănoasă calea pe care o mai are de parcurs clasa muncitoare din Vest până când va lua puterea în propriile sale mâini! Iată că, din punctul ăsta de vedere, excursia mea în Berlinul de Vest n-a fost totuşi o zi pierdută!

în lumina felinarului văd două siluete în faţa casei noastre. Ele se-ndoaie de râs.

- încotro ţi-e drumul?, strigă bărbatul când mă apropii de ei.
- Peterchen!, strigă femeia.

Uluiala mea e un nou prilej de râsete.

- Ce-i cu voi?, îi întreb eu.
- Ne-am făcut şi noi un pic de cap, spune Beate. Ia uite! Ridică o mare sacoşă de hârtie. Şi uite-o şi p-asta!
- Am fost şi noi la cumpărături, spune Hermann, care, după exemplul ei, ridică în aer cea de-a treia pungă.
- Shopping!, spune Beate. Nu-ţi vine să crezi, nu?
- Cumpărături de Crăciun?, întreb eu şi deschid poarta grădinii. în mers, pungile lui Beate i se-ncurcă între genunchi, şi ea se-mpiedică, dar reuşeşte să se ţină pe picioare. Amândoi încep din nou să chicotească.

Eu sunt bucuros să-i prind pe Beate şi pe Hermann într-o dispoziţie atât de euforică, chiar dacă la asta a contribuit şi alcoolul.

Eu vreau să mă duc la culcare, dar cei doi insistă să mă aşez cu ei la masa din bucătărie. Hermann îşi scoate cabernetul din cămară.

- Adulmeci ceva?

Beate îşi ridică bărbia în aer.

- Miroase, spun eu.
- Miroase? Hermann, ăsta zice că miroase!
- Miroase foarte bine!, spun eu.
- Peter, Peter, tu n-ai nici cea mai vagă idee, spune Beate şi se ridică din nou, cu vizibilă greutate. Asta e... aşa ceva n-ai mai mirosit tu niciodată în viaţa ta, niciodată! Şi zici doar că „miroase”.
- Am fost în Palat, acum e loc peste tot, că toată lumea e dincolo, zice Hermann.
- Mâncatul şi băutul le rezolvăm aici, că doar nu suntem tâmpiţi, spune Beate.
- Doar nu suntem bătuţi în cap, zice Hermann.
- Corect, spune Beate, numai beţi.

Încet-încet încep să bănuiesc de unde sunt pungile.

- Aţi fost în Vest?
- Crezi cumva că aici să există aşa ceva?
- Şi banii?
- Păi poţi să ţi-i ridici.
- Julia ne-a mai dat şi ea ceva pe deasupra, aproape patru sute, summa summarum.
- Aţi acceptat banii de la ăia?, întreb eu.
- Cine dă cadou banii noştri dân contribuţia dă solidaritate... Uite c-acum am primit şi noi ceva cadou!
- „Aş dori vă rog şi eu o sută de mărci vest-

germane, ştiţi, eu vin din RDG” – aşa aţi cerşit?

- Nu trebuie să spui nimic, zice Hermann. Stai la coadă şi, când ţi-a venit rândul, le-mpingi buletinul şi primeşti marafeţii. Nici măcar nu trebuie să zici mulţumesc, buletinul, pac, banii şi valea.
- Te mai şi mândreşti cu asta?
- Peterchen, nu ne strica cheful. E cadou, fără nicio condiţie, de la stat. Dacă statul nostru nu e-n stare de asta...

Nici nu ştiu ce să spun.

- Dar ce nu-ţi convine la treaba asta?, întreabă Beate şi scormoneşte printr-una din pungi.
- E umilitor! Eu n-aş permite niciodată ca vreo bancă din Vest să-mi pună vreo ştampilă în buletin! V-aţi vândut onoarea!
- Ia fă tu bine şi mai dă-te jos de pe calul tău alb, spune Hermann. Acolo e plin de luptători d-ăştia pentru socialism şi pentru pace, şi toţi stau la coadă fără să crâcnească! Fără să crâcnească, îţi zic io!
- La o coadă d-asta nu mai zice nici unul nici pâs! Beate chicoteşte din nou.

Nici nu ştiu de unde-mi vine tristeţea asta aşa, deodată. O clipă mai târziu pricep dintr-odată pericolul care ameninţă revoluţia noastră cu suta asta cretină de mărci vest-germane.

- Poftim, pentru tine! Din Kaa-Dee-Wee!

Beate îmi întinde o cutiuţă ambalată.

- Nu vreau nimic de la ăia, zic eu.
- Asta e din partea noastră, zice Hermann. Noi am ales un cadou pentru tine. Măcar fă bine şi vezi ce e.

Banda de lipit transparentă e aproape imposibil de desprins fără să strici hârtia.

- De ce n-o rupi odată, zice Hermann.

- Da, rupe-o, spune Beate.

Amândoi se uită la mine de parcă ei ar fi aceia care ar primi un cadou.

- Ei, nu-i aşa că te bucuri?, întreabă Beate.
- Un briceag?
- Da' ce fel de briceag, e un briceag elveţian!, anunţă ea şi vrea să mi-l ia din mână încă înainte să fi apucat să-l scot din cutie. Asta e chiar ceva special. Şi de ăsta ai nevoie peste tot, pe bune, tot timpul şi peste tot. Şi nici de stricat nu se strică.
- N-am avut niciodată un briceag pân-acum, zic eu.
- De-aia, da, de-aia, da!, jubilează Beate.
- Hai, ia-l odată şi gata, spune Hermann.
- Ai ceva împotrivă să primeşti un briceag? Ia des- chide-l, două lame, tirbuşon, deschizător de conserve – nu m-am prins cum funcţionează, dar e acolo pentru conserve.
- Tirbuşon, deschizător de conserve, spun eu şi- ncerc să mă stăpânesc.
- Gata, nu-ţi mai face atâtea probleme, zice Hermann.

CAPITOLUL OPTSPREZECE

în care Peter recunoaşte contrarevoluţia după blana de oaie.

- Cunoşti asta?

Joachim Lefevre împinge spre mine o hârtie fără să ridice capul. Studierea dosarelor e treaba lui.

- Ce vrea să-nsemne asta, „Pentru ţara noastră"?
- E de la Universitatea Humboldt, nu de la mine.

- Ce vrea să-nsemne asta?, întreb. Joachim Lefevre se uită mai departe în dosarele lui. „încă mai avem şansa ca, trăind cu drepturi egale în vecinătatea statelor europene, să dezvoltăm o alternativă socialistă la Germania Federală”, citesc eu cu voce tare.

- Ce înseamnă aici „încă”? Doar e un lucru de la sine-nţeles! Şi aici: „încă putem să ne mai readucem în minte idealurile antifasciste şi umaniste de la care am pornit odinioară.” Ce-i asta?

- Prea iei totul în serios! Doar îşi fac griji...

- Ei, şi?, îl întrerup eu. Nici nu îndemn în gura mare: „Păstraţi legile!” Trebuie să împiedici asta!

- De ce eu?

- Păi asta-i contrarevoluţia în blană de oaie!

Joachim Lefevre zâmbeşte.

-Atunci poţi să le dai adresa ta. Atunci, toate scrisorile astea ajung la tine. Iar tu le faci să dispară.

- Ce fel de logică mai e şi asta?

- Ei caută cu disperare pe cineva la care să le poată trimite.

- Şi pe urmă?

- Pe urmă, tu eşti stăpân pe situaţie, spune el, râde scurt şi se adânceşte din nou în dosarele lui.

CAPITOLUL NOUĂSPREZECE

în care Peter se alege cu saci întregi plini de aprobare, întoarcerea iubitei. O neaşteptată izbucnire de furie.

- Dar nu se poate să mă băgaţi şi pe mine în toată povestea asta, pur şi simplu nu merge. Cum vreţi să lucrez eu acum?

- Lasă odată sacul ăla din mână!

- Pe aici pe undeva se află şi tot bilanţul meu!

Hermann târăşte sacul de la uşa casei şi-l reazemă
de perete lângă cel de ieri.

- Am nevoie de bilanţul meu!
- Te rog să mă scuzi! Nu mi-am închipui că ăştia or să bage aici şi corespondenţa ta!
- Ia uite, peste tot scrie Holtz bară Dr. Grohmann!
- Am vrut să merg la sigur, fiindcă m-am gândit că doar Holtz, singur...
- La nimic nu te-ai gândit, la absolut nimic!
- Poate că mâine ai din nou corespondenţa ta în cutia poştală, spune doamna Schontag.
- Am vorbit cu poştaşul cel nou, Julia. Sunt ofticaţi până la Dumnezeu, Julia, nici ei nu mai fac faţă. Ofticaţi până la Dumnezeu, aşa a spus, deja din cauza maşinii.
- Mă uit eu prin ele în locul tău, spune doamna Schontag.
- Vrei să răscoleşti în fiecare zi câte un sac din ăsta? în fiecare zi?
- V-ajut şi eu, zic.
- O sută de mii de scrisori, în fiecare zi?!
- La-nceput, şi eu am fost împotrivă, explic eu. Din principiu împotrivă. Pe urmă, însă, totul a mers atât de repede, N-aş fi făcut asta, pe bune. Dar când Kohl a-nce- put să trăncănească despre planul lui de reunificare...
- Şi crezi că ai vreo şansă s-o-mpiedici?, întreabă Hermann.
- Fiindcă încă n-aveau o adresă a lor m-am gândit să le dau o mână de ajutor.
- Oo!, exclamă doamna Schontag.

Lumina zilei se revarsă asupra ei. Cineva intră pe uşă.

- Petra?, spune Hermann şi se duce spre ea.
- Asta ce mai e?, întreabă ea.
- Sacii cu corespondenţa lui Peter. Cea mai nouă boacănă a lui.
- Scrisori de la fani?

Petra mă îmbrăţişează scurt.

- Cam aşa ceva, spune doamna Schontag.
- Şi de ce o lăsaţi să zacă afară?
- Cum adică afară?
- La poartă!, zice ea.
- Pentru ţara noastră!, zice Hermann ironic.
- Aia aterizează aici?

Hermann arată spre mine.

- Adresa noastră a fost chiar şi la ştiri la televizor, şi-n ziarul *Neues Deutschlandl*
- Am vrut să mă implic şi eu, spune Petra. Dar de când Krenz şi Schabowski au semnat...
- Cerule mare!, spune doamna Schontag. Atunci nu mai trebuie să-ţi faci griji, Hermann. Poimâine se termină...
- Idioţii dracului! Hermann îşi plesneşte fruntea cu palma. întâi ne bagă pe toţi în căcat, pe urmă nu-s capabili să se retragă cu demnitate, prea tâmpiţi ca să deschidă o graniţă! Lasă o ţară să le cadă din mână ca pe-un cartof fierbinte! Capul lui Hermann e roşu, mai puţin cicatricea. Iar acum... Nişte muşte de căcat!

Loveşte un sac cu vârful piciorului.

- Doamne! Şi eu care credeam că eşti împotriva apelului?, spune doamna Schontag.

— Vreau corespondenţa mea! Hermann deschide violent uşa de la intrare. Noi îl urmăm. El

apucă unul dintre saci şi-l târăşte după el peste gresia udă. Petra şi cu mine facem la fel. Doamna Schontag închide poarta de la grădină şi rămâne pe loc înconjurată de sacii rămaşi.

CAPITOLUL DOUĂZECI

în care Peter se miră de ce prietena lui e nemulţumită de el şi de corpul lui. Cine sau ce anume spune adevărul?

După-amiază, când ajungem acasă la Petra, soba din sufragerie e caldă încă. Petra îşi atârnă lucrurile în cuier, îşi scoate pantofii şi apoi pulovărul. De două ori pe săptămână m-am dus cu maşina până pe Hans-Otto-StraBe ca să mă uit în cutia poştală şi să ud florile. Copacul din curtea din spate e aproape desfrunzit, mai are doar câteva frunze portocalii în vârf. Când mă întorc, o văd în faţa mea pe Petra care mai are pe ea doar lenjeria de corp.

- Ei? începi să mă recunoşti?, întreabă ea. Am schimbat aşternuturile la pat.

Mă sărută. Eu stau să mă gândesc când mi-am făcut duş ultima oară. Pentru orice eventualitate, mă mai spăl o dată jos. Nu mai îmi pun pe mine pantalonii şi chiloţii.

- O imagine excitantă, zice Petra când apar în faţa ei. îmi scot repede şi restul hainelor şi mă vâr lângă ea sub pătură. Ea îşi bagă picioarele ei reci între gambele mele. Mâinile ei îmi caută penisul.

încă n-am îndrăznit s-o-ntreb pe Petra de ce n-a

dat nici un semn, cu toate că eu i-am scris în fiecare săptămână câteva rânduri, la-nceput chiar mai des. încolo nu-mi mai vin în minte decât întrebările pe care i le-am pus deja.

- Eşti şucărit pe mine?, întreabă Petra după un timp,
- Nu, zic eu, de ce?
- Te-ai culcat cu vreo tipă?
- De unde şi până unde ideea asta?

Petra nu răspunde. Eu îi mângâi genunchii şi apoi braţele, gâtul.

- N-ai chef?
- Ba da, zic eu.

Petra încetează să-mi mai mângâie penisul.

- Ce-ar fi să te întinzi confortabil, zice ea, se trage în jos şi-mi ia penisul în gură. Eu îmi îndes şi a doua pernă sub ceafă şi o urmăresc. Ea începe să geamă încet, ceea ce mă miră, pentru că penisul meu rămâne moale. Destul de brusc se opreşte, vine din nou lângă mine, îmi întoarce spatele şi se lipeşte de mine.
- Ce se-ntâmplă? întreabă ea pe un ton aproape alb.
- Din păcate n-am nicio influenţă asupra lui, spun eu.
- Măcar e mai cinstit decât am vrea, răspunde ea.
- Cum adică mai cinstit?
- Ah, las-o baltă, spune ea.
- Crezi cumva că te mint?
- Multe se pot întâmpla în câteva săptămâni.

Eu nu înţeleg ce anume îmi reproşează.

După ce mă gândesc un timp, îi spun:

- Argumentezi de parcă am fi la stadiul de animale. Petra nu răspunde. Ba chiar am impresia că-ncearcă

să-şi ţină respiraţia. Dar când închid un ochi şi mă uit mai bine, se vede foarte clar că mă-nşel.

CAPITOLUL DOUĂZECI ŞI UNU

în care Peter observă că a uitat să se mai roage, îngrijorări din cauza unui discurs ambiguu. Vizitatori din Vest. în sfârşit, poate şi el o dată să se destindă.

Pe 15 decembrie 1989, la Berlin are loc congresul extraordinar al partidului nostru. Joachim Lefevre a insistat ca, înainte de deschidere, să se ţină o slujbă ecumenică. Din cauză că ajung cu întârziere la Biserica Galileea din Rigaer Straße, mă strecor pe ultimul rând de bănci. în faţa mea sunt aşezaţi aproape numai bărbaţi. Ei îşi ţin capetele plecate. Multe dintre cheliile tivite cu coroniţe de păr alb-cenuşiu lucesc în lumina slabă. Biserica nu e-ncălzită, banca mea e plină de praf. Mi-e greu să nu mă gândesc la congresul partidului. Vor fi dezbătute toate problemele: sarcini, structura muncii, componenţa structurilor de conducere şi reperele pentru politica viitoare. Când ne ridicăm în picioare pentru rugăciune, în timp ce-mi împreunez palmele la piept, îmi dau seama că a trecut cam mult timp de când nu m-am mai rugat, probabil chiar câteva săptămâni. Să rosteşti Tatăl nostru alături de ceilalţi face bine. Cel mai mult mi-aş dori să-l repet imediat.

O oră mai târziu, în sala cinematografului Kosmos de pe Karl-Marx-Allee, pe când Joachim Lefevre îşi ţine discursul de deschidere, cu fiecare dintre frazele lui îmi e din ce în ce mai clar cât de derutante pot să fie formulările sale pentru ceilalţi care nu sunt atât

de familiarizaţi ca mine cu gândirea şi cu sentimentele lui. Aproape fiecare frază generează simultan aplauze înflăcărate şi strigăte de indignare. Cu cât vorbeşte mai mult, cu atât mai indispensabilă mi se pare nevoia de a le explica delegaţilor sensul propriu-zis al discursului său.

Neliniştitor este faptul că fostul primar al Berlinului de Vest, Diepgen, care şade-n faţa mea în rândul întâi, reacţionează tot mereu cu aplauze. Poate că de vină e felul în care aplaudă Diepgen, anume, cu coatele ridicate, aşadar, cât se poate de vizibil, ca şi când el ar fi cineva care dă semnalul când anume să se aplaude şi când nu.

Atunci când numeroşi prieteni de uniune vin în faţă cu feţe-mpietrite, îşi pun sau îşi aruncă pe masa prezidiul carnetele de partid şi se-nghesuie să iasă, trebuie totuşi şi Joachim Lefevre să-nţeleagă cât de stringentă e nevoia de a clarifica lucrurile.

— Nu vreau să mai fiu membru al unui partid care-şi ia rămas-bun de la socialism, strigă careva în sală.

Diepgen şuşoteşte cu unul de lângă el şi face de mai multe ori un semn de negare cu mâna. Cu toate că ridic mâna imediat, ba chiar mă ridic ca să fiu observat, trebuie să am răbdare. Unul după altul, oamenii vin la tribună în faţa emblemei noastră cu CDU, încadrată în partea de sus de cuvântul „înnoire” şi jos de cuvântul „Viitor”.

Când Joachim Lefevre vorbeşte despre o economie socială de piaţă, atunci nu e vorba de privatizare, ci de democratizarea relaţiilor de producţie în contradicţie clară cu planurile arbitrare ale unor boşorogi care au ruinat şi oamenii, şi mediul ţării noastre. Dar tocmai acum, când partidul nostru

se regăseşte pe sine, nu se poate nicidecum să-i lăsăm să plece din sală pe aceia care iau în serios socialismul! „Socialismul” a degenerat într-un cuvânt golit de sens, care nu declanşează decât reacţii negative la populaţia noastră. De aceea, Joachim Lefevre ne face să-nţelegem că trebuie să renunţăm la acest cuvânt. Atunci când vorbeşte despre o asumare decisă a obiectivului de creare a unităţii naţionale, atunci, asta înseamnă că noi trebuie să ne schimbăm, da! în RFG, însă, sunt şi mai multe lucruri care vor trebui să se schimbe! Gândul la unitatea naţională ne oferă posibilitatea de a duce în Vest realizările revoluţiei noastre şi de a le face să rodească acolo.

în pauză vreau neapărat să vorbesc cu Joachim Lefevre, care însă se grăbeşte să ajungă la Diepgen, pentru a-i mulţumi că a venit – ca gazdă, ai şi această datorie. Dacă suntem cumva conştienţi că şeful său va avea de plătit un preţ mare pentru vizita lui aici. Căci cei de la Bonn nu ne au la inimă. Observaţia lui mă linişteşte, îi strâng mâna cu putere.

Mai este un politician occidental aici, el a venit din Bavaria. Fiecăruia dintre cei care ajung în preajma lui, el le întinde mâna ca pe un mic cadou şi spune: „Huber Erwin.” Sunt mulţi aceia care vor să-l salute. Cu toate că faţa lui are ceva de vulpe, felul său deschis, simplu şi călduros mă cucereşte.

După pauză, el culege multe aplauze. Joachim Lefevre îl prezintă. Acum aflăm că el este secretarul general al acelui partid care l-a avut ca preşedinte pe prietenul lui Pinochet, Franz-Josef StrauB. Nu sunt singurul care este departe de a fi entuziasmat de lucrul acesta. Dar Joachim Lefevre rămâne fidel maximei sale: Fiecare are dreptul să vorbească. Şi,

dacă este nevoie, să i se şi răspundă. Interdicţia nu e bună la nimic!

Huber, Erwin, vrea să ţină o cuvântare scurtă. Ca şi când ar fi lucrul cel mai firesc din lume, el vorbeşte despre unificarea Germaniei. Tot mereu: „Unificarea Germaniei" şi „Doamnelor şi domnilor". „Odată cu reu- nificarea Germaniei", strigă el şi se întinde, „vor reveni la Germania şi Silezia şi alte teritorii, doamnelor şi domnilor." După care se face din nou mai mic.

Sala este cuprinsă de rumoare. Huber Erwin vorbeşte mai departe. Niciodată n-aş fi crezut că este cu putinţă să ajung să fiu martorul unor astfel de declaraţii. Şi ăsta-i omul căuia tocmai i-am strâns mâna! Dar, şi de data asta, Joachim Lefevre are dreptate. Da, este de ajuns să-i laşi pe oameni să vorbească. După Huber Erwin, ia el însuşi cuvântul. Eu nici măcar nu mai ascult ce-i răspunde el, pentru că savurez faptul că pot în sfârşit să mă las pe spate în fotoliul meu şi să-i las pe ceilalţi să-şi vadă de treabă, fără să mai am motive să nutresc vreo temere în legătură cu asta.

CAPITOLUL DOUĂZECI ŞI DOI

în care Peter crede că revoluţie este pe un drum bun şi întreprinde o călătorie cu trenul la Dresda, care se pregăteşte de Crăciun. O întâlnire cu reprezentanţi ai clasei muncitoare. Pâine gustoasă şi un drapel ciudat.

A devenit a doua mea natură să interpretez în felul meu personal tot ceea ce spune Joachim Lefevre

şi să acţionez corespunzător. între timp, consider că e corect să se aşeze în fruntea celor care insistă asupra unităţii naţionale. A fost o greşeală din partea mea să ţin ca şi pe viitor să existe două state germane. Fiindcă tocmai asta ar fi înseamnat abandonarea schimbărilor sociale! Ne vom folosi de elanul revoluţiei noastre şi, odată cu apropierea asta, vom genera o transformare fundamentală în RFG. La noi, muncitorii înşişi îşi aleg directorii în întreprinderi, profesorii pe directorii de şcoală, universităţile — cadrele lor de conducere, clinicile pe medicii şefi. Este şi motivul pentru care acum regret că nu mai muncesc la combinatul de construcţii. Prietenul meu Wolfgang face parte din comitetul care l-a dat jos pe şeful de întreprindere, i-a luat puterea secretarului de partid de la SED şi a pus la conducere o ingineră licenţiată. Salariul în funcţie de productivitate, care înainte era practicat numai în unele sectoare, este introdus acum peste tot. Wolfgang vede în asta premisa trecerii la economia socialistă de piaţă şi la consiliile muncitoreşti. Nu-i de mirare că destui politicieni de frunte din RFG sunt derutaţi şi simt fiori pe şira spinării. Când Volker Riihe, secretarul general al CDU-ului din Vest, apare pentru o vizită scurtă în Casa Otto Nuschke, nu-i rămâne nimic altceva de făcut decât s-o ţină langa cu trecutul. Cu toate că Joachim Lefevre a fost ales în mod democratic şi nu a fost decât preşedinte de onoare al filialei locale din Treptow, el îl examinează ca pe un student, pentru ca la urmă să sară la noi toţi şi să ne certe, că încă mai avem multe de explicat. Cancelarul RFG nu e nici el mai bun. Când trece grăbit prin Poarta Brandenburg, el îl ignoră deliberat pe Joachim Lefevre. Kohl se poartă ca şi când *el* ar fi deschis

graniţa. Când de fapt noi ar fi trebuit să fim aceia care să treacă primii şi să-i invite pe cei care aşteptau de partea cealaltă să treacă pe sub poartă împreună cu noi.

- Nici o vorbă măcar, se lamentează Joachim Lefevre aproape zilnic din cauză că semnalele de la Bonn întârzie să vină.

— Ălora le e frică de schimbare!, spun eu. De câte ori n-am auzit în ultimele zile vizitatori din Vest spunând: „La noi nu se mai discută de multă vreme atât de deschis ca la voi!” Şi mai şi omit în mod deliberat deosebirile între relaţiile de proprietate. Banii nu au ce căuta în politica noastră!

Eu îi propun lui Joachim Lefevre să mă duc la Dresda ca însărcinat al lui, pentru că Hans Modorw l-a invitat acolo pe cancelarul RFG. Poate că, cine ştie, cancelarul
RFG s-ar bucura să aibă chiar anul ăsta o întrevedere cu trimisul celuilalt preşedinte al CDU, care între timp este şi viceprim-ministru al RDG.

- Nu exagera, îmi spune Joachim Lefevre. Deci, te trimit?

De la biroul prim-ministrului am aflat agenda cancelarului RFG. Iau un tren de dimineaţă. în Elsterweda, în compartimentul meu intră patru bărbaţi şi o femeie. Au cu ei un drapel al RDG făcut sul şi, în afara unui rucsac vechi, ale cărui curele de piele sunt deja lucioase, nu au alt bagaj. Abia ce s-au aşezat, că femeia desface deja curelele rucsacului. Mai întâi s-ar zice că împarte cadouri, atât de atent e împachetat totul în hârtie pentru alimente, mai lipseşte doar fundiţa de cadou. Puţin mai târziu, tot compartimentul miroase a pâine proaspătă cu lebăr.

Chiar dacă feliile de pâine sunt groase, feliile de lebărvurst sunt de două ori mai groase. Fără niciun comentariu, ea îmi întinde şi mie un pacheţel.

- Hai, ia odată, zice ea ca şi când aş fi unul de-al lor. Deoarece eu ezit, bărbatul de lângă mine apucă pacheţelul, trage-n sus măsuţa de sub fereastră în faţa mea, o pune pe orizontală şi-l aşază pe ea. Nimeni nu spune nimic. Nici măcar nu se uită la mine. Fiecare e ocupat cu mestecatul. Când mă pregătesc să despachetez sandviciul meu, izbucnesc cu toţii în râs. Bărbatul de vizavi de mine, care întinde spre fiecare o cutie îndoită de pâine cu feliuţe de mere, are nişte degete din ale căror mici crăpături murdăria nu mai poate fi spălată niciodată, poate că e mecanic auto sau tractorist. în timp ce gustul de măr mi se amestecă-n gură în mod plăcut cu acela de lebărvurst, femeia pune-n circulaţie două căni cu cafea. Şterg o firimitură de pâine de pe margine şi sorb şi eu.

- îţi place?, întreabă ea

- Şi-ncă cum!, răspund eu, răspuns pe care, în mod greşit, îl interpretează ca pe o rugăminte de a-mi mai da un al doilea pacheţel.

- Vedeţi, exclamă femeie când desfac hârtia, vedeţi! Tânărul ştie să aprecieze!

După cum deduc din dialogul lor, ei vor să ia un prieten de la aeroport din Dresda. Când întreb de unde se-ntoarce prietenul lor, produc un nou val de veselie.

- De foarte departe, strigă tipul de lângă mine!, care e gras şi nu ştie unde să-şi pună braţele. De fiecare dată şi le încrucişează pe piept, iar burta o foloseşte drept suport pentru antebraţe. Helmut vine

din Vest!

- Sper că Helmut e şi prietenul tău, nu-i aşa?, întreabă tipul de vizavi de mine şi-şi ridică mâna ameninţător, ca şi când ar vrea să mă ia la palme.

- Pe Helmut ăsta îl cunoşti şi tu, spune femeia. E Kohl!

Acum pricep şi eu despre ce vorbesc ei.

- La el vreau şi eu să ajung, zic eu. Am să-i transmit salutări din partea preşedintelui partidului nostru, Joachim Lefevre.

Iarăşi izbucnesc în râs.

- Eşti cumva vreun figurant?, întreabă vecinul meu cel gras din dreapta şi se-ntoarce spre mine, în măsura în care corpul îi permite.

- De fapt, încă de pe acum partidele sunt un model depăşit, spun eu.

- Corect!, spune cât se poate de serios vecinul meu de vizavi. Mai bine daţi-ne imediat mălaiul, aici, gheaţă, ad labam! îşi plesneşte dosul palmei drepte de palma stângă, o mişcare pe care o repetă cu toată seriozitatea.

- Dacă noi, muncitorii, o să dispunem în mod direct de mijloacele de producţie, partidele or să dispară singure.

îmi dau drumul şi-ncep să povestesc şi să argumentez. Colegii mei de drum îmi dau dreptate de fiecare dată râzând. Abia când trenul intră în Dresden-Neustadt, am reuşit să mănânc şi cea de-a doua porţie.

— Păi hai chiar acum la Helmut, zice grasul. Şi în felul ăsta ţi-ai îndeplinit misiunea.

împreună coborâm în Dresden-Neustadt. Tractoristul duce steagul pe umăr. Ne-ndreptăm spre scări – încet, el desfăşoară drapelul. Stema noastră

lipseşte! Ca şi când steagul şi-ar fi pierdut faţa! Locul ei e completat cu un alt galben, cu un alt roşu, cu un alt negru.

— De ce aţi mutilat steagul nostru?, întreb eu şi rămân pe loc. Că doar şi voi sunteţi muncitori!, strig eu. Dar ei merg mai departe, fără să răspundă şi fără să-şi mai bată capul cu mine.

CAPITOLUL DOUĂZECI ŞI TREI

în care Peter vede derutant de multe steaguri. Mulţimi care strigă lozinci în faţă la Frauenkirche din Dresda. Amintiri din parcul zoologic. O mănuşă de copil, încă una – s-a terminat!

Mă duc până la hotelul Bellevue pentru a-l aştepta acolo pe cancelarul RFG. Cu toate astea, nu ajung nici măcar până la aleea din faţă. Cu toate că le explic poliţiştilor că mă aflu acolo din însărcinarea viceprim-minis- trului, a ministrului pentru problemele Bisericii şi ale preşedintelui CDU, nu sunt lăsat să trec. Acum sunt supărat că n-am luat maşina de serviciu.

La vederea numărului mare de curioşi care aşteaptă în apropierea hotelului, mă întreb câţi turişti din RFG or fi venit anume ca să-şi vânture steagurile lor — printre acestea, şi unele pe care nu le cunosc, unele verde cu alb, altele negre cu galben –, şi câţi dintre ei or fi localnici care-i imită. Să aştept aici pentru ca în cel mai bun caz să-i văd pe Modrow şi pe cancelarul RFG cum coboară din maşină ar fi ridicol.

O iau peste Podul Gheorghi Dimitrov spre

Hofkirche, admir din afară Opera Semper restaurată, traversez Zwinger-ul şi, urmând marea inscripţie cu becuri roşii aprinse „Socialismul învinge!” de pe acoperişul unui bloc, ajung la Piaţa Veche. încă nu am cadouri pentru Crăciun, dar nici în prăvăliile dela Striezelmarkt, nici, ceva mai târziu, în magazinul universal Centrum nu găsesc nimic util. Iar ca să cumpăr podoabe sau haine pentru femei, sunt multe prea nesigur de gustul meu.

Hotărârea de a lua trenul următor spre Berlin mă binedispune. Dintr-odată mi se activează chiar spiritul întreprinzător. Vreau să mă mai duc la Terasa Briihl, pe care am vizitat-o data trecută cu Olga, ca să-mi bag degetul mare în adâncitura care, conform legendei, a fost făcută de August cel Puternic.

în faţa ruinelor bisericii Frauenkirche, muncitorii ridică o tribună. De acolo, cei ce stau şi aşteaptă o ştiu deja, urmează să vorbească Hans Modrow şi Kohl, în afara programului oficial. Fotografii şi operatorii tv îşi ocupă poziţiile la o a doua tribună. Dacă nu aş şti că purtătorii de steaguri aşteaptă doi politicieni, i-aş lua drept suporteri ai unei echipe de fotbal. Exact ca ăia urlă şi ăştia. Cu toate că n-am nici un chef să rămân aici printre ei, acum trebuie să-mi îndeplinesc sarcina pe care mi-am trasat-o. Mă simt ca şi când aş fi nimerit într-o capcană. Pe deasupra, mi-e frig şi am şi încălţările ude.

Un bărbat cu o barbă care-i acoperă toată faţa şi o şapcă mare este abordat întruna de oameni. Scurta lui din piele-ntoarsă neagră are căptuşeală groasă, braţele scurte îi atârnă neajutorate, mitenele lui arată ca nişte lăbuţe de animal. Când o scoate pe una ca să-i salute pe alţii, mâna lui pare amputată.

- Dumneavoastră sunteţi Otto Gärtner?, îl

întreb eu când îl prind o clipă singur.

Privirea lui mă măsoară scurt.

- Ia uite la ăştia! Deja au început să se-mbulzească!

Arată spre fotografii şi operatorii de la tribună.

- Cu mulţi ani în urmă, am fost o dată oaspetele dumneavoastră.

- Şi, ţi-a plăcut la mine?

- Tocmai vă-ntoarceaţi dintr-o călătorie cu nişte valize grele...

-Aşa deci...

- Sora mea vă copsese un cozonac.

- Draga de Olga? E prima oară că se uită la mine cu adevărat. Tu erai clovnul cel roşu?

îmi dă o palmă zdravănă peste umăr şi râde răpăit, îşi mai desface puţin fularul, ca şi când l-ar încurca la râs şi-şi scoate şapca. Un tufiş de păr negru şi transpirat îi atârnă pe frunte ca un păianjen mare.

- Toată seara am stat de vorbă cu soţia dumneavoastră.

- A fost un spectacol să te cunosc, să cunosc pe unul ca tine! Cu femeile nu ţi-a mers deloc rău, dimpotrivă, ţi-a priit!

- Cu femeile?, întreb eu sincer surprins.

- Cine-ar fi crezut una ca asta?!, exclamă el şi-şi trece cu mitena prin păr. Că o să trăim toate astea!

- Tare aş vrea să ştiu de unde vin toţi ăştia cu drapele refegiste, spun eu.

- E ca şi Crăciunul, nu?!, zice el. Acum îl aşteptăm pe Moş Crăciun, gâfâie el, în timp ce începe să se audă o mulţime care strigă-n cor „Deutsch-land einig Va-ter-land”*. Are acelaşi ritm ca şi „Neu-es Fo-

* Germania, patria unită! (n. tr.)

rum zu-las-sen!”* Când strigătul ăsta se stinge, se aude, în acelaşi ritm: „De-De-Er, mein Va-ter-land!”†. Se fluieră şi se chiuie, apoi se aude în cor: „Wir sind das Volk!”‡. Otto Gärtner strigă mai tare decât toţi! îmi astup o ureche. La a doua sau a treia repetare remarc deosebirea. „Wir sind ein Volk!”§, strigă el şi ceilalţi, în loc de „Wir sind das Volk!”, ceea ce mi se pare, de asemenea, derutant şi pur şi simplu inutil. Păi poate să existe în RDG cineva care nu face parte din popor?

După ce s-au potolit din nou, îl întreb de semnificaţia lozincii.

Otto Gärtner mă priveşte uimit.

- Unificare!, spune un bărbat cu un steag fără emblemă pe umăr. Al’ceva nu ne mai ajută, dăcât unitatea! Nimic al’ceva!
- Şi cum vedeţi treaba asta cu patria unită?
- Cu mine vorbeşti?, întreabă el.
- Da, zic eu.
- Dăcât cu unitate, cum spusei!, zice el şi-i întinde mâna lui Otto Gärtner.

împreună, dau tonul pentru un nou val de scandări cu „Deutsch-land ei-nig Va-ter-land!”

După ce corul se stinge la loc, cineva strigă tare, cu voce subţire: „Helmut, salvează-ne!” Urmează râsete şi aplauze. Şi pe urmă din nou „De-De-Er, mein Va-ter-land!”

Otto Gärtner s-a-ntors cu spatele la mine. Din spate, braţele lui par şi mai scurte. Ca să mă-ncălzesc, mă duc până la Palatul Culturii şi de-acolo spre Zwinger. Deodată îi văd venind spre mine pe

* Acceptaţi Noul Forum! (n. tr.)
† RDG – patria mea! (n. tr.)
‡ sun tem poporul! (n. tr.)
§ Suntem un singur popor! (n. tr.)

tovarăşii mei de călătorie. Trec grăbiţi prin dreptul meu ca şi când ar merge după steagul lor. E întuneric şi nu mă observă. La capătul străzii, la restaurantul ăla mare cu autoservire mă-ntorc. Câţiva tineri cu steaguri vin alergând, ei aleargă repede şi-n spatele lor vin alţii, o grămadă, şi ăştia cu steaguri pe care le ţin sub braţ ca pe nişte lănci. După ce au trecut cu toţii, pe trotuarul umed zace un steag. Recunosc stema noastră pe el, îl ridic şi aştept ca proprietarul lui să se-ntoarcă.

După câteva minute merg şi eu cu el spre ruinele bisericii. Scandările se aud chiar şi peste zgomotul maşinilor.

Lângă fântâna din faţa Palatului Culturii zace o mănuşă de copil pe bordură. în faţa mea, scrisul luminos anunţă „Socialismul învinge!” Nu se vede nici un copil în jur. Ridic mănuşa de copil şi-n acelaşi moment văd a doua mănuşa, perechea ei, pe care vântul a împins-o peste bordură. Fac cei trei paşi până acolo, mă aplec, întind mâna dreaptă după ea. Mănuşa asta de copil trebuie neapărat s-o ridice cineva. Mai ales în parcul zoologic găseam adeseori mănuşi. Sunt Peter în parcul zoologic. Aud muzică de Crăciun şi zgomot de maşini şi larma glasurilor şi mă mir ce anume mă şterge cu atâta putere, dur şi neîmblânzit, mă miră durerea care ţâşneşte în sus, aud, cu capul pe asfalt, zbârnâitul şinelor, pe care e interzis să-l asculţi, şi nu mai ştiu dacă asta mai ţine de parcul zoologic sau nu.

CARTEA A ŞASEA

CAPITOLUL UNU

Prima trezire a lui Peter Holtz.

Trebuie să vorbim cu tine ca să te scoatem din comă. „Vorbiţi cu el, vorbiţi-i”, spune medicul-şef Reinhardy tot mereu, zice că ăsta ar fi cel mai bun lucru pe care putem să-l facem. Precis că nu ţi-ai dat seama de nimic? Sau poate doar nişte voci, ca un bebeluş în burtă, de care-ţi aminteşti, aşa e? N-a trebuit decât să m-aşez aici, să-ţi iau mâna-ntr-a mea, aşa ca acum – şi deja m-am auzit vorbind. Pentru asta n-am nevoie de nici un medic-şef. Ori simţi nevoie să vorbeşti, ori nu, tocmai. Dar numai atunci când sunt singură cu tine, singură cu tine. Hermann a-ncercat o dată, în timp ce eram şi noi de faţă, Schönchen şi cu mine – dar asta nu merge, nu merge absolut deloc. Eu te-am ţinut la curent, ca să n-ai un şoc. Şase luni – astăzi se face jumătate de an, o veşnicie, nu ca mai înainte, când era totuna. Sora Sabine spune că n-a mai văzut niciodată atâţia vizitatori la un bolnav lipsit de cunoştinţă. Până şi Joachim a fost de două ori aici, în decembrie şi-n ianuarie. Prietenul tău a ajuns sus, e un personaj istoric. Când te faci bine, te duci la el. El ştie cum să-ţi folosească talentele. De două ori s-a rugat la patul tău, ca un rege din Ţara Soarelui Răsare. Lucrurile au evoluat, toate, altfel decât ţi-ai închipuit. Dar asta era oricum o utopie. Şi eu l-am ales. Cât despre Petra, aşa e ea – şi nici nu poţi să-i faci vreun reproş. Are un caracter bun, crede-mă, pe Petra poţi să te bazezi, dar sunteţi atât de diferiţi. A făcut o chestie total ţicnită. Dacă e să mă-ntrebi pe mine, eu zic că spaniolul a vrut s-o impresioneze pe Petra. Da, există

un spaniol. De văzut, nu l-am văzut niciodată, dar nici pe bunul Dumnezeu nu-l vezi. Probabil că tu n-ai fi văzut asta cu ochi buni. Dar pe tine nici nu te-ar fi-ntrebat. Iar Petra are perfectă dreptate, dacă ţi l-ai fi păstrat pe Trabi al tău, atunci acum l-ai avea pe vechiul tău Trabi, ai fi scăpat de el doar ca oldtimer, dar până atunci nu l-ar fi vrut nimeni, nici cadou. Când ai un lucru pe care nu-l doreşte nimeni, lucrul ăla n-are nici o valoare, chiar dacă mai merge, aşa stau lucrurile acum. De fapt, la bancă, noi ştim asta dintotdeauna. Dar lui, spaniolului... spaniolul are nevoie de-o maşină cu număr est-german, cu care poate să se plimbe peste tot, exact ca unul de-al nostru. Probabil că se gândeşte că-ntr-o maşină occidentală l-ar opri peste tot şi l-ar controla sau l-ar fura. El e interesat de combinate de prelucrare a cărnii. Petra merge cu el, ca translatoare. Ea l-a-nvăţat cum să conducă un Trabi. Nu mă-ntreba ce-are să iasă din toată treaba asta, dar în fond ce poate să iasă. La-nceput m-am gândit, un joint venture, asta vor toţi să facă acum, patruzeci şi nouă la sută el, cincizeci şi unu la sută proprietatea poporului. Dar el nu vrea decât totul sau deloc. Şefii cei vechi sunt gata de orice, numai să se aleagă şi ei cu un mic post, ceva. Căpitanii se salvează primii, ceva de genul ăsta. Ei se aşteaptă la maşini barosane, Merţane, BMW-uri, în orice caz ceva occidental. încă de la poarta fabricii încep să facă frumos. Şi pe urmă, când Petra şi spaniolul vin din parcare – ăia au rămas cu gura căscată, directorul general şi oamenii lui, pur şi simplu, cu gura căscată, zice Petra. Spaniolul a scos ceva parale din buzunar pentru asta fără să cârtească, opt mii de mărci vest, nici un pfenig mai puţin, exact cât a cerut Petra. Opt mii de mărci vest-germane gheaţă în

mână. Un spaniol cu Trabant care cumpără combinate de prelucrare a cărnii. Până la urmă nu-l interesează decât dacă treaba asta îi reuşeşte sau nu. Şi-i reuşeşte. Precis că vrei să-mi pui nişte-ntrebări. Dar mai bine asculţi până la capăt. Deci, Petra a luat banii de la spaniol şi s-a dus în Berlinul de Vest şi i-a schimbat. Aici e punctul gingaş. Tu o să zici că-i o prostie, precis că asta zici, dar unul la unşpe sau unşpe la unu, depinde de unde priveşti, aşa a fost la un moment dat. Când ai atâţia bani occidentali, atunci, dacă-i transformi, e de-a dreptul senzaţional, ea n-a mai reuşit să-i schimbe decât cu unu la nouă, aşadar, şaptezeci şi două de mii de mărci RDG pentru un Trabi! Pentru un Trabi la mâna a doua! Sigur că-i o capodoperă! Şi numai pentru că spaniolul vrea să se deplaseze cu un Trabi şi s-o impresioneze pe Petra. Aşa că tu nu mai ai nici un Trabi acum, în schimb, pe lângă cele o sută şaptezeci de mărci pe care le aveai în contul tău, ai mai primit aproape şaptezeci de mii – Petra şi-a păstrat două mii fiindcă a avut nevoie de ţoale, ea nu-l taxează pe spaniol decât pentru serviciile ei de translator, chiar dacă ăla ar fi dispus să-i cumpere orice, dar ea nu primeşte nimic, e doar o relaţie de serviciu şi nimic mai mult, zice Petra. De banii ăştia poţi să-ţi iei câte Trăbănţele vrei. Hermann şi cu mine ne-am gândit deja dacă nu cumva am putea exporta Trabanturi, cică pe egipteni i-ar interesa. Dintr-odată te trezeşti că ai idei din astea! Apar aşa, pur şi simplu. Te scoţi din minţi singur. Şi peste câteva zile, când toţi banii or să se transforme, primeşti patru mii la cursul unu la unu şi restul unul la doi, în D-Mark. Deci, asta înseamnă şaptezeci minus patru fac şaizeci şi şase împărţit la doi plus patru mii înseamnă treizeci şi şapte de mii de

mărci vest, pe care le ai la-nceput în cont. Treizeci şi şapte de mii pentru Trăbănţelul tău. Asta este prima veste bună. A doua, conturile cu chiriile, aşadar, toate casele tale. Vorbesc prea mult?! Petra şi cu tine... în privinţa asta trebuie să fii sincer cu tine. Prea mult nu te-ai mai ocupat tu de ea. Câteodată, ţi se termină şi iubirea, ce să-i faci, se-ntâm- plă. Ea spune că s-a luptat pentru tine, cu ea însăşi s-a luptat pentru tine. Eu i-am spus să aştepte. Fiindcă mai există şi coborâşuri prin care trebuie să treci. O iubire rezistă la aşa ceva. Numai că în ziua de azi e greu să aştepţi, asta trebuie s-o recunosc. Nimeni nu mai vrea să aştepte! în orice caz, nu poţi să-i reproşezi că-i materialistă. Şi nici nu cred că-i vorba de spaniol. Cu spaniolul n-are nimic. Iar dacă are, nu din cauza combinatelor de carne. Odată cu tine, spune Petra, renunţă la primul ei milionar, la primul ei multimilionar. Imediat a priceput asta. Şi nici nu-mi dau seama cum de nu ne-am prins noi de asta, s-a-ntâmplat aşa, peste noapte. Pac – şi Peter al nostru e milionar imobiliar. Am priceput abia seara, în timp ce mă spălam pe dinţi. Brusc, mi s-a luat un văl de pe ochi: Casele lui Peter! Toate transmise perfect legal! La un calcul sumar, între două sute de mii şi un milion. Oricum preţul nu face decât să crească, să explodeze. Văd asta-n fiecare zi. Terenurile şi clădirile sunt singurul lucru care-i intersează pe occidentali la întreprinderile noastre, singurul care-i interesează cu adevărat. Tu ai cincisprezece case – sau paişpe? Până şi jumătăţile de la prietenul tău Wolfgang – şi el te-a vizitat aici, în mai multe rânduri. Totul pe numele tău, conform legii. Am crezut că el o să mă-ntrebe dacă nu cumva o să-i dăruieşti totuşi şi lui una din case. Dar el a spus că-i e totuna dacă-şi câştigă

pâinea cu mărci est-germane sau vest-germane. Oamenii sunt diferiţi, cum spune Schönchen mereu. Povestea asta a ei, atât de tristă! Că a trebuit s-o păţească-n halul ăsta, tocmai acum, e chiar o porcărie. Cu toate astea, cam între cinci şi cincisprezece milioane, abia dacă ai curaj să rosteşti cifrele astea. Nimeni nu poate să-şi închipuie aşa ceva, nu? Nici tu, nici eu. Aşa un noroc pe capul tău, Peter, dar chiar noroc, Peter, poate că încă nu eşti fericit, dar bulgărele de aur îl ai deja!

CAPITOLUL DOI

A doua trezire a lui Peter Holtz.

Tu eşti copilul nostru al tuturor, de la bun început a fost aşa. Eu te-am plăcut imediat, cu înţelepciunea aia bătrânească a ta, şi cu felul în care mi te adresezi. Dacă nu te uiţi foarte atent, eşarfa mea ar putea fi şi o chestie la modă, un accesoriu, arată ca lumea, nu? Mi-ar plăcea să mai am un an, cel puţin unul, chiar dacă asta nu schimbă lucrurile. Ori ţi-ai făcut treaba pe care o aveai de făcut, ori nu. Eu i-am promis mamei lui Olga că o să am grijă de bărbatul ei şi de ea. Probabil că n-ar fi avut nimic împotrivă nici măcar dacă-i luam locul cu totul. Odată am avut chiar o chestie cu Hermann, înainte ca el să se fi logodit cu mama Olgăi. După aia, pentru mine povestea era încheiată, cu toate că eu îi mai stârneam, cum să zic, interesul. Beate nu ştie asta. El a avut mai mereu câte o prietenă. Tocmai din cauza asta este atât de gelos, fiindcă el crede că toţi sunt ca el şi că de îndată ce se iveşte un prilej, te şi bagi în pat

cu celălalt, de pildă, cu şeful. — De ce n-a ieşit nimic până la urmă între noi? O diferenţă de şapte ani e mult, când e vorba de femeie. Mai ales când el poate să aibă una cu douăzeci de ani mai tânără. Olga nu s-a împăcat niciodată cu gândul la Beate. Pentru Beate, tu eşti copilul pe care este evident că nu l-a putut avea niciodată. Iar pentru tine, ce fusese mai rău trecuse deja, erai tocmai ce-i trebuia lui Beate, şi pe deasupra ordonat, şi chiar şi la purtare aveai nota maximă, ca şi când Beate te-ar fi făcut undeva pe comandă. Pentru tine a intrat chiar şi în partid, după ce i-ai pus pe ăia de la Stasi pe cap cu trăncăneala ta, Klaus şi spion! Olga te-a combătut, „N-avem nevoie de Holtz, avem încălzire centrală”*, spunea ea mereu, mai ţii minte? Iar când a observat că nu mai scapă de tine, a încercat să i te ia lui Beate, să te atragă de partea ei. – Olga mea cea sălbatică şi Peter al meu cel cuminte... Iar acum, că n-o să văd ce-o să fie mai departe cu voi... Olga este singurul om dintre cei pe care-i cunosc, care-şi cumpără singură flori, chiar şi acum când nu mai are nici un ban. Olga este dependentă de frumuseţe. Lucrul ăsta l-am înţeles foarte devreme. Când Wanka a murit – mai ştii? Olga şi-a iubit totuşi câinele mai presus de orice. Era geloasă, ţi-a interzis să-l scoţi la plimbare. Iar atunci când a-nceput să facă sub el şi toată drama, atunci s-a terminat. Aşa ceva, Olga nu putea să suporte, nu mai era frumos. Dacă mă-ntrebi pe mine, ea a plecat din ţară din cauza urâţeniei. Nu mai suporta urâţenia din Est. Ce minunat, să crezi că poţi să scapi de urâţenie! Pentru Olga, acum începe să fie greu, chiar mai greu decât pentru tine. Chiar dacă poate că încă nu-nţelegi lucrul ăsta, gândeşte-te la el! Acum,

* Numele *Holtz* se pronunţă exact ca substantivul comun *Holz,* care înseamnă lemn(e). (n. tr.)

Olga ştie că nu există scăpare, în ceea ce te priveşte pe tine, nu-mi fac griji. Poate pentru că eşti credincios. Fiecare om are nevoie de aşa ceva. Prietenul tău Andreas are muzica, Ulf, pe nevastă-sa şi copiii, Wolfgang biserica. Eu nu pot decât să spun că oamenii sunt diferiţi şi sunt muritori. Odată ce-ai înţeles asta cu adevărat... Din păcate, asta nu-i cine ştie ce înţelepciune, chiar deloc. Poate că înţelepciunea e că nu există nici un fel de înţelepciune. Sau că înţelepciunea-i atât de simplă, că nimeni n-o observă, că o treci cu vederea. Există vremuri care scot la iveală tot ce-i mai bun din om. Şi pe urmă, există vremuri care scot la iveală răul. Oamenii ieşiţi din comun sunt ăia care sunt buni tot timpul. Numai că, vezi tu, e foarte greu de spus ce anume e binele şi ce nu e. Am vorbit despre asta cu prietenul tău Wolfgang. Dacă tot se converteşte, i-am spus eu, atunci mai bine să se facă imediat ortodox. Pe deasupra, ăia au voie să aibă şi o nevastă. Dar tocmai asta nu vrea el, acum am înţeles. Wolfgang al tău s-a îndrăgostit întotdeauna de cine nu trebuie, ultima oară de africana aia, mai înainte de Petra. Pentru el, preoţia e o izbăvire, în toate privinţele, e de ajuns să te uiţi la el. Şi faptul că tocmai acum a trecut toate casele pe numele tău... Mi-a povestit de vietnamezii pe care-i instalaseşi în casa goală de pe MoosdorfstraBe. Au fost nevoiţi să plece de-acolo când s-au întors chiriaşii care fugiseră anul trecut prin Ungaria. Mai mult de douăzeci de vietnamezi se ascundeau acolo, fiindcă nu voiau să se-ntoarcă-n Vietnam. Wolfgang i-a adăpostit altundeva. Acum, familia asta Heinrichs s-a plâns la tine. Sunt negri de supărare din cauză că acum, spun ei, peruşii lor vorbesc vietnameza în loc să cânte La Paloma, sau o cântă în vietnameză. Pe mine mă bagă acum în faza

a doua de terapie. Ştii doar ce-nseamnă asta, hrană pentru cosmonauţi, greaţă, vărsături, părul s-a dus deja. Mă bucur atât de tare că te-ai trezit, că putem măcar să ne luăm rămas-bun. Chiar dacă nu pot să-ţi spune nimic ce n-ai putea afla şi de la ceilalţi. Cine mai e din aceeaşi generaţie cu mine poate să se bucure că măcar mai e în viaţă. Am văzut nişte lucruri pe care mai bine nu le vedeam. Şi mie mi s-au întâmplat nişte chestii. Dar, de fiecare dată, mie mi se părea că sunt rele alte lucruri decât cele care li se păreau altora rele, de cele mai multe ori. Şi, dacă stau să compar şi să mă gândesc la ele, cred că am scos-o destul de bine la capăt. încă puţin timp, asta n-ar fi rău. Acum, că începe marea fericire, măcar pot să spun c-am văzut-o, cum a văzut Moise ţara lăudată. Mai ales că Olga poate să vină să ne viziteze. Fie şi pentru asta, şi sunt de acord cu totul. A fost aici de Crăciun şi încă o dată la scurt timp după Paşte. Lucrul cel mai important – n-a fost război! Nu mai există niciun motiv de războaie, nici la scară mare, nici la scară mică. Peste tot are să fie pace, nu doar aici la noi. Şi nu mai e mult şi nimeni n-are să mai fie nevoit să facă foame sau sete, şi toţi copiii or să poate merge la şcoală. S-a gândit cineva că războiul rece poate fi încheiat în felul ăsta, fără un glonţ – bine, în România, dar asta n-o ştii încă. Pe ăla l-au împuşcat imediat, pe Ceauşescu, pe el şi pe nevastă-sa odată cu el. Ceea ce nu-i frumos. Dar în rest? Poate că urmează epoca în care fiecare o să promoveze binele. Asta mă ajută cumva. Poate că ăsta-i un drum spre comunism şi nu-i deloc rău, drumul ăsta de acum. La asta ar trebui să te gândeşti. Am auzit odată de la un polonez care ştia mulţi scriitori, îi cunoştea personal. Şi unul dintre ăia, spunea el, a afirmat că el e pentru capitalism, fiindcă e mai bun pentru muncitori. în orice caz, pentru

muncitorii de prin părţile astea ale noastre. Şi dacă tehnologia continuă să se dezvolte tot mai mult şi mai mult şi capitalul creşte şi tot creşte – păi atunci este şi mai uşor chiar să se treacă la comunism. Poate că Lenin a venit pur şi simplu prea devreme. Trebuie să te uiţi cu atenţie la lumea cea nouă. Nu-i niciun motiv de disperare. Caută-ţi o femeie bună, una aşa ca sora Sabine, una de aici. Asta îţi doresc eu. Petra e mişto, chiar foarte mişto şi bineînţeles frumoasă, o femeie îngrijită. Dar niciodată nu m-am prins prea bine ce zace în ea... Cum s-a repezit ea asupra ta, atunci. Mai întâi m-am gândit, asta vrea Trăbănţelul. Mai târziu mi-a fost ruşine că am gândit aşa. Dacă mă-ntrebi pe mine de ce a făcut treaba asta cu banii, aş spune c-a vrut să-şi ia rămas-bun. Totuşi, se poate bineînţeles să mă-nşel, ce vrei, oamenii sunt diferiţi, chiar foarte diferiţi.

CAPITOLUL TREI

A treia trezire a lui Peter Holtz.

N-ai decât să nu iei în seamă ce-ţi spun şi să zici că bat câmpii, dar, dacă nu ai fi sărit în faţa maşinii ăleia sau dacă ăla nu te-ar fi acroşat atât de stupid, deci, dacă ai fi rămas cu Joachim – poate că totul ar fi decurs altfel! Nu chiar toată istoria lumii – cu toate că, de ce nu? Doar Joachim renunţase să-l mai atragă pe Kohl de partea lui. Ala nu voia nici s-audă, treabă de care a fost de vină şi Riihe, ăia nu voiau nici s-audă de figuranţi. Şi dacă tu te-ai fi băgat în faţă la momentul potrivit, cu patima ta creştin-comunistă, asta ar fi fost de ajuns, ăia ar fi spus nu, mulţumesc. Atunci, CDU Vest n-ar mai fi avut un CDU Est, atunci n-ar mai fi ieşit nimic din

Alianţa lor pentru Germania, rezultatul alegerilor ar fi fost cu totul altul, nicio uniune valutară — totul ar fi fost pe muchie de cuţit... Asta atârna de-un fir de păr. Şi tu – crezi ce vrei – ai fi putut să rupi firul ăla! Iar dacă nu, astăzi ai sta într-un birou la o uşă distanţă de uşa premierului. Contractul tău e aici, gata semnat. Doar tu mai trebuie să semnezi, chiar şi numai pentru pensie şi tot trebuie să semnezi. Poate or să-ţi plătească şi salariul retroactiv. Doar a fost un accident de muncă, absolut oficial. în fond, tu ar trebui să fii de faţă peste tot, cu Gorbaciov şi Şevarnadze, cu Mitterand şi Bush şi Thatcher, la Convorbirile Doi Plus Patru, şi să fii în toate fotografiile, puţin mai la margine, dar ai fi acolo. Doar îl cunosc pe Joachim. Doar ştiu cum gândeşte el! Şi atunci îmi spun, vai mie, unul ca el ne conduce acum destinele! Dacă Joachim nu i s-ar fi suit în poală lui Kohl intrând pe uşa din spate – asta o să ţi-o povestesc eu la un moment dat mai încolo. El s-a împrietenit cu un anume Willy Wimmer, candidat direct din Renania, cu douăzeci şi şapte de mii de membri în asociaţie, un greucean. Şi când a ajuns în sfârşit la Kohl în poală, Joachim a spus: în fiecare municipiu avem câte un sediu şi personal... Prostii! Două sedii, că doar Partidul Ţărănesc a trecut la CDU, aşadar, două sedii pro municipiu şi activişti de campanie profesionişti, aşadar, exact ceea ce se numeşte infrastructură şi care le lipseşte total social-democraţi- lor. Şi cotizaţii de la membri, care se revarsă lunar de la CDU şi de la Partidul Ţărănesc. Se ştie că partidele occidentale sunt toate în sapă de lemn! Atunci Kohl a bătut palma. Atunci aşa rămâne! Dacă Joachim ar fi fost lovit de maşină, sau dacă tu l-ai fi sunat pe Riihe la Bonn şi l-ai fi întrebat ce anume ar avea de oferit pentru ca să poată pune un picior aici –

ăla ar fi făcut poc, şi Kohl odată cu el. Peter în chip de partizan... Ciudat e doar – nici nu ştiu dacă să-ţi doresc asta. Pe onoarea mea, n-am nici cea mai vagă idee. Şi nici măcar nu ştiu dacă ceea ce aranjează Joachim al nostru aici este într-adevăr hotărâtor sau chiar bine sau dacă ceea ce face şeful lui Beate... Dar tu nu ştii nimic despre asta. Şi ea nici n-o să insiste să-ţi spună. Anume că şeful ei, Schumann ăsta, a înfiinţat o bancă. Ai auzit bine. încă din ianuarie, ia închipuie-ţi- Tipul i-a pus pe angajaţii Băncii de Stat să voteze dacă vor să lucreze la el sau dacă vor să rămână la Banca de Stat. Din paisprezece mii, treisprezece mii au votat pentru el, pentru Deutsche Kredit-Bank a lui, foarte original, numele ăsta, Deutsche Kredit-Bank. Nu trebuie decât să tai cuvântul de prisos „Kredit" – păi despre ce altceva e vorba la o bancă, dacă nu de credite? –, şi deja ai rezolvarea enigmei. Atât e de simplu. Iar Beate a venit acasă şi a spus, Karl-Heinz al ei a semnat azi ceva. Şi acum el răspunde de două sute optzeci şi nouă de miliarde de mărci. Şi pe urmă ne aşezăm la masă şi bem cafea şi stăm de vorbă despre ce o să gătim în weekend şi când o să trecem pe la tine şi de ce trebuie ea să se-ntoarcă imediat la bancă la cele două sute optzeci şi nouă de miliarde. Ea face asta, şi Joachim face asta, şi eu nici măcar nu ştiu ce să cred. Şi nici măcar ei înşişi nu ştiu! în privinţa asta, sunt gata să pun pariu! Până la urmă, niciunul dintre ei nu ştie ce face. O face şi gata. Ar putea să facă şi altceva. Dar Beate se face ceva important la Deutsche Bank, deoarece Karl-Heinz al ei se face ceva important de tot la Deutsche Bank, deoarece el, cu sprijinul lui Beate, le-a vârât lor în buzunar întreaga noastră Bancă de Stat, lor şi celor de la Dresdner Bank. Numai în imobile! Acum un an, s-ar fi reintrodus pedeapsa cu moartea

pentru aşa ceva. Aş fi şi eu pentru, dacă aş mai avea un cuvânt de spus. Fiindcă, de facto, eu sunt deja pensionar. E adevărat că-mi mai lipsesc trei ani. Dar stomatologi de întreprindere nu mai există. Toată fabrica aia de becuri, cât e ea de mare, nu ştie dacă şi cu cine o să funcţioneze mai departe. Osram spune lumii-ntregi, o cumpărăm noi, dar de cumpărat n-o cumpără, şi dacă da, doar ca să ne pună pe butuci. Pe cei mai buni dintre oameni i-au luat deja, toată secţia de dezvoltare a fugit deja la ei, cu cercetare cu tot, cercetarea pe care noi am plătit-o! Şi acolo îşi construiesc coliviile lor de aur. Şi aici, în micuţa noastră centrală, cum să lucrez mai departe fără Julia? Să angajez una nouă? Pentru două zile pe săptămână? Şi cu aparatura mea? Să nu mă-nţelegi greşit, dar câteodată – câteodată mi-ar plăcea să fi fost în locul tău. Ei da. De fapt, îmi merge la fel cum îţi merge ţie. Câteodată, chiar poate să-ţi ia piuitul. Cel căruia nu-i piere graiul în legătură cu anumite lucruri, înseamnă că n-are nimic de pierdut — sau aşa ceva. Aţi făcut asta la şcoală? Cred că-i din Lessing. Că tocmai acum urmează să ajungi milionar, e lucrul cel mai uşor de-nţeles, chiar dacă de fapt e imposibil de înţeles. Nu-i aşa?

CAPITOLUL PATRU

A patra trezire a lui Peter Holtz cu patru oaspeţi.

- Asta nu se poate! De câte ori vin eu, doarme!
- Nu aşa de tare! S-ar putea să-l...
- Peter? Peter?
- Olguţa, te rog!
- Poţi totuşi să vorbeşti cu el, chiar şi aşa. Cu toţii

am făcut aşa.

- în timp ce doarme?

-Da.

- Adică aţi stat aici şi i-aţi vorbit unui om care doarme?

- Nouă ne dădea senzaţia că ne-ar fi ascultat, era ca şi când am fi stat de vorbă cu el. De-nţeles, precis că ne-nţelegea.

- Nu-i de mirare că băiatul a rămas fără grai.

- Doar nu vorbeşti serios?

- Cum să nu? Doar îl cunoşti şi tu! Băiatul a crezut că Revoluţia deschide porţile spre comunism!

- Cum se poate să fii atât de bătut în cap!

- O vreme, chiar aşa s-a părut, trebuie să recunoşti...

- Să trăieşti atâta timp fără să pricepi ce se-ntâmplă!

- Te rog să mă scuzi, Olguţa, dar asta o spui acum!

- în nişte vremuri ca astea, şapte luni înseamnă o veşnicie!

- El are de procesat un şoc multiplu!

- Pentru el, totul a fost un şoc, întotdeauna!

- Hermann o spune din punct de vedere medical, nu-i aşa?

- Nimeni dintre noi nu ştie cum arată lucrurile în capul lui.

- Vrei să spui că a suferit leziuni?

- Medicii spun că nu. Pentru Peter, însă, e ca şi când noi toţi am fi emigrat şi l-am fi luat cu noi într-o valiză.

- Tu ai spus că, pentru Peter, toate astea arată a contrarevoluţie! — Contrarevoluţie! N-ai niciun motiv

să zâmbeşti, papa.

- Păi cum altfel poţi s-o numeşti, dacă un individ are voie să privatizeze banca de stat?

- El nu vrea să-nţeleagă. Numai eu sunt de vină. Eu i-am explicat de o mie de ori că pretutindeni trebuie să existe o linie de demarcaţie între o bancă de stat şi una comercială, pretutindeni! Până şi la noi a fost aşa înainte, până prin anii şaizeci! Exact asta am făcut acum!

- Şi contiuăm să scoatem totul la vânzare pentru cine oferă mai mult!

- Hermann, eu ţi-am...

- Cerule mare! Mai bine v-aţi bucura că încă-l mai avem printre noi pe Peter al nostru.

- Şi dacă o ia razna? Doar era atât de apropiat de Joachim.

- N-am de unde să ştiu ce anume ştie el despre Joachim...

- Păi ce-ar putea să ştie despre el? Poveşti sentimentale?

- Prostii! Joachim şi poveşti sentimentale... Despre altele e vorba aici.

- Despre altele e vorba aici, foarte corect! E vorba de alte poveşti aici!

- Terminaţi odată cu aiurelile astea!

- Peter a crezut că unitatea naţională însemna să revoluţionăm RFG-ul, democraţie neinfluenţată de bani...

- încetaţi să mai ziceţi tot mereu RFG! Asta sună ca la jurnalul de la televizor!

- Atunci nu mai spune nici RDG!

- Trebuie să-l facem pe Peter să-nţeleagă că el a luptat pentru cauza greşită, că el – chiar dacă probabil a avut cele mai bune intenţii – a luptat de partea

greşită a baricadei...

- Olga! Vezi că e şi tatăl tău aici.

- Nu, las-o-n pace... în ceea ce mă priveşte – am spus eu vreodată altceva? Dar comparaţia, aşadar, ceea ce am făcut şi ceea ce am fost nevoit să fac – astea sunt două lucruri diferite. Astea sunt, vă rog foarte mult, astea sunt două lucruri diferite!

- Cu toate astea...

- Nici un „cu toate astea”! Am fost prea laş! Am eşuat pentru a doua oară în viaţa mea! Toată lumea e mult prea delicată ca să pomenească de asta, cu toate că, în afară de mine, toată lumea a luptat în rezistenţă...

Eu am fost a doua oară în viaţă prea laş! Dar nu de mine îmi era mie, nu în primul rând de mine!

- Nu mai vorbi aşa de tare, Hermann, te rog...

- Asta-i o problemă cu care trebuie să mă-mpac eu. Eu am avut alte experienţe decât voi. M-am căcat pe mine de frică. Am văzut cum tremura tatăl meu, când a auzit că cineva sună la uşa noastră la patru dimineaţa. Uite-aşa zăcea în pat şi tremura. Iar mai târziu, când toate astea trecuseră şi el era clasa conducătoare – el a ştiut... şi atunci existau unii care erau ridicaţi şi dispăreau.

- Ce-are asta de-a face cu Peter?

- Aceia de-aici care n-au fost pe stradă, să facă bine şi să-şi ţină dracului gura, aşa cum şi eu mi-o ţin pe a mea. Iar dacă Peter a vrut comunism sau feudalism sau capitalism, mi se rupe.

- Dar nu-i totuna!

- El a făcut de o mie de ori mai mult decât tine ca să se schimbe ceva aici!

- Fără ăia care au plecat, care pur şi simplu nu voiau decât să plece, nu s-ar fi-ntâmplat absolut nimic

aici! Absolut nimic!

- Ba da! Pentru că în fiecare luni la Paris şi la Hamburg ieşeau zeci de mii de oameni pe stradă şi susţineau *Neues Forum*[*] – de aceea s-a prăbuşite RDG-ul!
- Nu mai zbieraţi aşa!
- Papa ţipă. Iar cine ţipă n-are dreptate.
- Dumnezeule mare, fereşte-ne de principiile ei!
- Peter?
- A spus ceva?
- Visează. Cred că visează.
- Peter?
- Mai bine lăsaţi-l în pace.
- Dar nu mai stau aici decât două zile!
- Atunci n-ai decât să mai vii.
- Vreau să ştiu dacă Peter a lucrat pentru Staatssicherheit[†] sau dacă n-a lucrat pentru ei. – Acum nu vă mai uitaţi aşa. Vreau să ştiu, şi vreau să ştiu de la Peter. Şi vreau să ştiu şi de fratele tău Klaus. Fiindcă povestea pe care-o spune el, aia cu ambasada, eu una nu o cred. A avut nevoie de un timp cam lung ca să-şi scornească o minciună.
- Baţi câmpii!
- Păi ăia l-au dat imediat afară pe Peter – doar ştii că povestea la toată lumea...
- Şi tu crezi pe bune că aia a fost ultima lor încercare?
- Nu e totuna?
- Cum ar putea să fie totuna?
- Dacă Peter a făcut ceva, atunci a făcut-o din

* Neues Forum — Forul Nou: mişcare cetăţenească în fosta RDG care, în toamna lui 1989, a avut o contribuţie importantă la căderea Zidului (n. tr.).

† Siguranţa Statului, cunoscută, internaţional, prin prescurtarea Stasi. (n. tr.)

convingere, pentru că voia binele celorlalţi!

- Exact ca Mielke! Şi ca toţi cekiştii în general! Ce naiba se-ntâmplă cu voi?! Chiar nu mă-nţelegeţi deloc?

- Băutură!, zic eu şi mă minunez cu câtă uşurinţă elaborează toate organele aparatului meu fonator acest cuvânt frumos. Băutură!

CAPITOLUL CINCI

în care Peter îşi rezumă şederea-n spital. Sora medicală Sabine şi medicul-şef Reinhardy. Un fel de a râde şi altul.
Bine şi rău, şi capete care cad.

în cea mai mare parte a timpului dorm. Nu-mi vine greu să zac în pat liniştit. Dimpotrivă. Ce nu reuşesc eu să-nţeleg e cum de reuşesc alţii să stea atât de mult timp în picioare. Cum de sunt în stare s-o facă? Ce anume îi îndeamnă s-o facă?

Ceea ce ştiu despre schimbarea situaţiei, ştiu de la sora medicală Sabine. în fiecare minut liber pe care-l are, mai ales când e-n schimbul de noapte, ea îmi citeşte din ziare şi reviste şi-mi explică ceea ce nu-nţeleg. Pentru vizită, e nevoie de fiecare dată să fiu trezit. Un pacient care s-a aflat în comă e dificil de evaluat, asta o ştie orice medic. Numai medicul-şef Reinhardy insistă ca toată lumea să vorbească cu mine şi să-mi relateze despre extraordinarele schimbări. El vrea să ies odată de aici, pentru că un individ care-şi dă-n fiecare zi cu fohnul chiar dacă nu are părul ud îl împiedică să se simtă la largul lui. Distanţa dintre ochii lui e atât de mare, încât dă impresia că ar putea să privească în două direcţii diferite. Dar să privească un om cu ochii ăia nu poate. Faptul că la fiecare vizită pe care trebuie s-o facă în calitate de medic-şef mă pune

pe cântar e curată şicană, singura sa cale de a-şi exprima nemulţumirea faţă de rugămintea venită de „sus de tot”, cum spune sora Sabine, ca eu să fiu lăsat în continuare singur în cameră. Neîncetat îmi pune întrebări. Dar eu pot să răspund orice vreau — el râde. Numai că nu este un râs pe care să vreau să îl împărtăşesc şi eu.

În timpul absenţei mele forţate din cauza accidentului, îi explic eu lui, contrarevoluţia a câştigat controlul asupra revoluţiei, iar poporul s-a trădat singur şi s-a vândut duşmanului de clasă, şefilor de concerne, imperialiştilor, bancherilor şi speculanţilor, bişniţarilor şi pungaşilor de tot felul. Oamenii care sunt îndemnaţi să-şi ia singuri destinul în mână, speriaţi de propriul lor curaj, au transmis puterii de la Bonn proprietatea şi suveranitatea lor, ei îşi îndoaie spinările şi se pleacă din nou la fel ca-n vechime la indicaţiile puterii şi le sunt recunoscători stăpânilor lor pentru pâine şi jocuri. De acum încolo, omul nu mai are decât o singură miză, aceea de a fi mai tare decât celălalt, de a mânca în loc să fie mâncat. Şi pentru ce? Pentru a acumula tot mai mulţi bani şi tot mai multă proprietate! Banii şi proprietatea sunt cheia pentru tot, pentru putere şi lux, pentru cultură şi distracţie, pentru faimă şi pentru un loc în cărţile de istorie ale celor bogaţi. Aceia care au mult vor primi şi mai mult, în vreme ce aceia care au puţin vor pierde şi puţinul acela. Ca oameni de prisos, ei nu vor mai fi subiecte ale istoriei şi vor dispărea. Roata istoriei este întoarsă înapoi, dezvoltarea socială este aruncată înapoi cu decenii întregi. Dar indiferent ce spun eu, spusele mele nu au decât efectul de a-l înveseli pe medicul-şef Reinhardy.

Sora medicală Sabine îl admiră pe medicul-şef Reinhardy pentru că, sub dictatura comunistă, cum numeşte Sabine de cele mai multe ori RDG-ul, el a suferit. Aşa cum ei i-a fost refuzat un loc la medicină, el nu a putut să ajungă medic-şef din cauză că nu era membru de partid. Acum, însă, toţi îl vor pe el ca şef, spune sora medicală Sabine. Medicul-şef Reinhardy nu poate să-i înghită pe comuniştii ca mine, chiar şi atunci când ei fac parte din CDU. în timpul unei revoluţii, spune el,
trebuie să cadă nişte capete. Sabine mă asigură că medi- cul-şef Reinhardy o spune în sens strict simbolic.

Sora medicală Sabine râde, de asemenea, mult. Dar ea are un râs fericit, care are nevoie de mult spaţiu în jurul gurii. E fericită să trimită lumea de acolo de afară la mine-n cameră. De dragul ei mă duc şi stau la fereastră şi privesc de sus Berlinul, Berlinul ei, cum spune ea, chiar dacă, din camera mea, privirile noastre cuprind în special Berlinul de Vest. Pentru ea, important e faptul că, acum, în Berlin, poţi cumpăra flori şi duminica — mai înainte mi-a adus crini proaspeţi pentru Hermann, e ziua lui de naştere – şi că poate să călătorească pe orice continent. Ba vrea să dea o fugă cu prietenul ei la Amsterdam, ba vrea să se ducă apoi în Maroc sau Bali, până la urmă mai bine totuşi în Egipt. Tot mereu cumpără ghiduri turistice. Iar atunci când o întreb de ce vrea să se ducă acolo, nu-i trece prin minte nimic mai bun decât să-mi spună că vrea să vadă lumea. Şi eu mă întreb de ce anume, cum se face că asistenta medicală Sabine e fericită? în loc să recunoască în D-Mark armata străină de ocupaţie, ea sărută bancnotele. împotriva unei armate occidentale aş putea să lupt, dar împotriva banilor? Asistenta medicală Sabine spune că nu mai e nevoie să

lupt, că lupta e câştigată. Că nu ar fi existat niciun om căruia să nu-i fi licărit ochii la vederea mărcii vest-germane. Atunci când îmi citeşte articole în care comuniştii sunt denigraţi, eu îi spun de fiecare dată: Ăştia se referă la mine!

- Nu la dumneavoastră se referă!, îmi ia ea apărarea. Un om pentru care se roagă premierul nostru nu poate să fie comunist!

— Dar eu sunt comunist, răspund eu. Eu am vrut ceva cu totul diferit decât aţi vrut dumneavoastră şi aceia care acum se prefac că sunt fericiţi.

Totuşi, Sabine nu mă crede. Aceia ca mine, îi explic eu, au generat, fără să vrea, ceea ce ea numeşte acum binele. Noi, îi spun eu asistentei Sabine, am vrut de fapt ceea ce ziarele desemnează ca fiind răul. Speranţa noastră a fost o capcană.

- Şi ce anume să facă acum unul ca mine, o-ntreb eu pe asistenta Sabine, un comunist?

— Pur şi simplu, ieşiţi în lume şi faceţi bine!, spune Sabine. Căci nici înainte n-aţi făcut altceva.

Nu vrea să mă-nţeleagă şi pace.

Uşa se deschide. Eu întind mâna după florile pentru Hermann. Dar în locul sărbătoritului intră medicul-şef Reinhardy.

- Ce pozne mai faceţi pe aici?, întreabă el şi râde la mine cu râsul ăla rău al lui.

Eu îmi ascund faţa în spatele florilor, aşa de tare m-a speriat şi de data asta.

— Pentru mine?

Medicul-şef Reinhardy vrea să-ntindă mâna după ele, eu le trag înapoi. El face stânga-mprejur şi se grăbeşte să iasă. Holul spitalului amplifică râsul medicu- lui-şef Reinhardy. Eu nu ştiu ce altceva să fac decât să izbesc buchetul de flori de cantul mesei,

o dată, a doua oară, florile retezate se rostogolesc pe jos. Când lovesc a treia oară, deja-mi pare rău... Dar atunci înţeleg: Exact asta a vrut medicul-şef Reinhardy, exact asta a fost intenţia lui. Şi iarăşi s-a făcut voia lui.

CAPITOLUL ŞASE

în care, în viaţa lui Peter apare o femeie care susţine că are mult de-a face cu el. Extrase de cont în chip de jurnal.
Cine este Paul Loschau?

- Vrei să vii puţin, Peter, spune Beate, care se opreşte în pragul camerei mele. Te caută cineva.
- Cine să mă caute?
- Vino, te rog.

Printre chiriaşi s-a auzit repede de-ntoarcerea mea. Tot mereu solicită câte ceva – o nouă instalaţie de-ncăl- zire, sau ferestre noi, sau renovarea generală a casei. Alţii vor să-mi smulgă promisiunea că în anii următori nu voi face nimic la casă, absolut nimic, că imobilul ar fi impecabil şi că oricum nu s-ar pune problema unei creşteri a chiriei. Şi unii, şi alţii ameninţă. Că ar avea avocaţi „în mână" şi că sunt cât se poate de bine informaţi despre legile chiriilor în RFG, care în curând vor avea valabilitate şi la noi.

O femeie străină, cu părul închis la culoare, ceva mai lung de umeri şi mai în vârstă decât Beate se ridică de pe scaunul ei. Ea se uită la mine scurt, dar îşi întoarce imediat privirea ca să-şi bage nasul într-o batistă. Beate se reazemă de chiuvetă cu braţele încrucişate. Pe masa de bucătătie, în faţa lui Hermann – cearcănele din jurul ochilor lui devin pe zi ce trece mai negre — zace *Berliner Zeitung.* Poşeta de alături îi aparţine cu siguranţă musafirei.

- Bună ziua, spun eu.

Aud cum ticăie ceasul de bucătărie.

- Trebuie neapărat să i-o spuneţi chiar dumneavoastră, spune Beate.

Musafira îşi duce din nou batista la nas.

- Aşadar, Peter, în faţa ta se află Karin Holtz, spune Hermann. Ai auzit bine, Karin Holtz.
- Cu tz?, întreb eu.
- Da, răspunde ea.
- Păi atunci avem acelaşi nume de familie.

Ea se-ntoarce cu capul şi cu trunchiul spre mine. Privirea ei îmi e neplăcută. Trăsăturile feţei ei sunt neclare.

- Eu te-am..., ea se opreşte, ca şi când i s-ar fi terminat aerul,... născut.

Pe urmă expiră cu zgomot. Batista îi cade pe jos. Cu iuţeala fulgerului, se lasă pe vine şi o ridică. Apoi se aşază, ca şi când totul ar fi fost deja spus.

- Asta este o mare surpriză pentru noi toţi, spune Beate.
- Dumnezeu ştie, zice Hermann.
- Abia acum trei zile am făcut rost de adresa dumneavoastră, i se adresează ea lui Hermann. Mai întâi am încercat să-i scriu o scrisoare lui Peter. Azi-dimineaţă m-am dus pur şi simplu la gară şi m-am urcat în tren.
- Da, care va să zică, asta e, spune Hermann.
- Şi de unde sunteţi?, o-ntreb eu.
- Nu cred că e cazul să-i vorbeşti mamei tale cu dumneavoastră, spune Beate.
- Din Osnabriick. Asta e aşa, spre Olanda, faţă de locul în care suntem acum.
- Cum se face că existaţi?, întreb eu.
- Peter vrea să spună, de ce vă faceţi apariţia

acum, aşadar, exact acum, spune Hermann.

- Le-am scris celor de la căminul Kâthe Kollwitz, în mai multe rânduri. Fiindcă eu ştiam că Peter locuieşte în Gradow pe Elba. Iar mai târziu am aflat şi că nu mai este acolo. Anul trecut în decembrie m-am dus la Gradow. Dar ăia de la cămin n-au vrut să-mi zică nimic. Pe urmă mi-a scris cineva, că ar avea ceva m-ar putea interesa.
- Şi?, întreabă Hermann.
- Trebuia să plătesc. Numai că eu m-am gândit că s-ar putea să fie ilegal, cinci mii de mărci taxă de prelucrare.
- Sfinte Sisoe!
- Cinci mii n-ar însemna absolut nimic pentru cineva care să te hrănească la bătrâneţe, aşa mi-a scris ăla.
- Şi dumneavoastră chiar i-aţi dat...
- Sfinte Sisoe!
- Şi accidentul?, întreb eu. Din câte ştiu, aţi avut un accident mortal, dumneavoastră împreună cu tatăl meu.
- Care accident?
- Părinţii mei şi-au pierdut viaţa într-un accident, spun eu.
- Da, spune Beate. La fel ni s-a spus şi nouă!
- Eu nu ştiu ce s-a povestit despre noi, spune Karin Holtz.
- Mie mi-au spus că nu pot să-mi spună nimic, spune Hermann.
- Cum? Ţie ţi-au spus că nu pot să-ţi spună nimic? Beate se desprinde de chiuvetă.
- Asta mi s-a spus la tribunal. Şi pe urmă a venit asta cu accidentul.
- Adică tu ai ştiut tot timpul..., Beate mai are

puţin şi ţipă, că era ceva putred în toată povestea?

- Ba n-am ştiut absolut nimic! Păi ce-ar fi trebuit să spun? Nu are nici o importanţă că am ştiut asta.

- Acum vezi ce anume n-are nici o importanţă!

Beate arată cu braţele-ntinse spre femeia aşezată la
masa noastră din bucătărie.

- Şi de ce – adică ce s-a-ntâmplat de fapt cu dumneavoastră?, întreabă Hermann.

- Pot să vă povestesc totul. Dar... Ea se uită la mine şi se-ntoarce spre Beate. Poate că Peter ar vrea să se aşeze mai întâi... Pe toată durata călătoriei până aici n-am fost deloc în stare să cred că, de-acum, asta urmează să fie viaţa mea. întotdeauna mi-am închipuit cum stăm noi aici, aşa, împreună...

Dintr-odată, un scaun apare brusc de sub masă. Karin Holtz se sperie.

- Stai şi tu jos odată, spune Hermann, care a împins scaunul cu piciorul de sub masă.

Eu rămân în picioare.

- S-ar cuveni să ştiţi că, abia cu puţin timp în urmă, Peter a..., spune Hermann, dar este întrerupt de ea.

- E atât de ciudat, Peter, aş vrea tare mult să ştiu cum eşti tu, ce anume faci, ce te interesează!

- Despre mine nu sunt prea multe lucruri de spus, spun eu.

- Peter a avut...

- Dacă părinţii lui Peter nu şi-au pierdut viaţa, o întrerupe Hermann pe Beate, cum se face că el a ajuns la Käte Kollwitz? Dumneavoastră unde-aţi fost în tot acest timp? Şi tatăl lui Peter? Ala pe unde hălăduieşte acum?

- Hermann!

- Sigmund a vrut să studieze matematica, dar n-a avut voie. Părinţii lui avuseseră un mare magazin de metalo-casnice. Şi deodată a apărut Zidul. Ca să fiu sinceră, eu una m-am bucurat, fiindcă eu nu voiam să plec. Aşa am fost eu educată. Mama mea era comunistă, taică-meu a luptat în Spania, internare, Dachau. Şi pe urmă, în iunie ’62, s-a născut Peter.

—în iulie, pe 14 iulie, în caz că aţi uitat, spune Hermann.

- Pe 12 iunie! Peter s-a născut pe 12 iunie 1962 la ora 16.30 la Spitalul Municipal Gradow pe Elba. La douăzeci şi nouă de ani eram considerată deja o mamă bătrână.

- Grozav, spune Beate. Acum ştim şi asta.

- Din cauza lui Peter ne-am căsătorit, cu toate că Sigmund este cu câţiva ani mai tânăr. Sigmund a spus că, dacă nu vreau să plec cu el în Vest, se duce singur.

Ea mă priveşte fix şi ia o-nghiţitură de apă din pahar.

- În Thüringen mai existau câteva locuri, cine le cunoştea putea să se strecoare afară.

- Aţi plecat în Vest? Fără Peter?, întreabă Beate.

- Nu! – Adică ba da, da, dar eu nu am vrut! Niciodată! Tatăl meu, spune ea şi arată spre sine. Tatăl meu – Ea pare să fi uitat ce voia să spună. Nici eu nu mai ştiu. Cu cât mi-a povestit Sigmund mai mult... De altfel, am văzut chiar eu ce se alesese din el. „Domnul inspector şcolar de raion”, numai aşa îi zicea Sigmund când eram singuri. Când de fapt tatăl meu ar fi putut să facă o carieră frumoasă, dac-ar fi vrut. Dar el voia să fie inspector şcolar de raion, atât şi nimic altceva, ca să rămână la bază. Baza, tot mereu baza, baza era Dumnezeul lui. Era foarte iubit, tatăl meu. Ea dă din cap exagerat de tare. Locuiam împreună în aceeaşi

casa, el şi mama jos, noi în cele două camere de sus. Mama era deja bolnavă când s-a născut Peter. De aceea, tatăl meu mai venea câteodată dimineaţa pe acasă, ca să-i facă ei o injecţie. Şi pe urmă el a-nceput să ne spioneze, când eu ieşeam la plimbare cu Peter. N-avea încredere în Sigmund. Cu o noapte înainte să fugim, ne trezim cu tatăl meu că apare brusc în dormitor şi strigă: „Vreţi s-o ştergeţi, asta vreţi! S-o ştergeţi!" Ne-a ameninţat. Fie ne trimite după gratii, asta ar fi fost datoria lui, fie puteam să dispărem – dar fără Peter, fără nepotul lui Peter. Căci, zicea el, pentru Peter ar fi fost oricum cel mai bine să scape de nişte părinţi ca noi, de aceea a zis să ne cărăm atunci pe loc, imediat.

Ea face o pauză şi-şi bagă din nou nasu-n batistă.

- Tatăl mau îl voia pe Peter pentru el, aşadar, pentru statul lui! Zicea că Peter ajungea oricum la cămin, într-un fel sau altul.

- Dar de ce-aţi plecat şi dumneavoastră?, întreabă Beate.

- Nu voiam s-ajung la-nchisoare, eu ştiam că n-aş fi...

- Şi cel ce i-a dat viaţă? Acela de ce-a vrut neapărat să plece?

- Păi din cauză că aici n-avea voie să studieze, din cauza părinţilor lui. Este într-adevăr foarte inteligent. Şi are rude bogate; la-nceput, ele i-au plătit totul.

- Şi unde este acum acest bărbat inteligent?

- Ne-am despărţit repede. El afirma că a fost obligat să se căsătorească cu mine.

- Care va să zică, el mai există, întreabă Hermann, acest domn Holtz?

- Da, Sigmund Holtz, profesor la Bielefeld. I-am

scris totul lui Peter aici. Peter are şi fraţi şi surori, aşa-dar, vitregi, în caz că-l interesează.

- Şi tatăl dumneavoastră l-a depus pe Peter într-un cămin?

- Da. S-ar putea spune că el a declarat întregul cămin ca fiind familia lui.

- Aha, aşa se spune când trimiţi un copil la cămin?

- El l-a adoptat mai întâi pe Peter şi apoi întregul cămin. S-a apropiat şi mai mult de bază, de la inspector şcolar la director de cămin. Toate astea ni le-au scris părinţii lui Sigmund.

- Director de cămin în Gradow pe Elba?, întreb eu. Atunci l-a cunoscut şi Paul Loschau?

Karin Holtz se uită la mine.

- Păi este vorba de tatăl meu, bu – bunicul tău...

— Dumnezeule mare!, spune Hermann şi se holbează la mine. Beate îşi ascunde faţa în palme.

— Şi unde locuieşte acum? Aveţi cumva vreun contact al lui Paul Loschau?

- Paul Loschau, zice ea, ca şi când mai întâi ar trebui să-şi aducă aminte de numele ăsta. E depus aici, la Berlin-Friedrichsfelde, într-o urnă. Am fost o dată acolo, din Berlinul de Vest.

— E mort?

- Era născut în 1900, cancer la plămâni, cu toate că n-a fumat.

— Şi unde-a murit?

— în Bad Kosen.

Eu mă aşez, Beate şi Hermann stau în faţa mea.

- Dacă n-ar fi fost politica asta, spune Karin Holtz. Doar a fost bun cu tine, nu-i aşa? – Era în stare să fie foarte tandru, mai ales cu copiii. Copiii sunt... – îşi apasă ghemotocul de batistă pe ochi – copiii sunt cea

mai mare comoară a noastră.

— Mi-ar prinde bine un şnaps, spune Hermann, totuşi se aşază la loc. Şi Beate se întoarce la chiuvetă.

-Apăreţi aici aşa pe nepusă masă..., spune ea.

- Nu voiam ca Peter să fie nevoit să caute. Măcar de căutat am vrut să-l scutesc.

- Păi de ce-ar fi trebuit eu să caut?, întreb eu.

— Eu n-am ştiut că am fost declaraţi morţi. Am avut cumva morminte? Plăci funerare? Că nu rămăsese absolut nimic din noi — asta nu poate s-o creadă nimeni, nu-i aşa? Ea se uită de la unul la altul. Şi mai târziu te-ai dus cumva la Gradow?

- N-am simţit lipsa nimănui, spun eu, doar pe-a lui Paul Loschau.

Karin Holtz îşi deschide poşeta, extrage din ea un plic lunguieţ şi începe să pună pe masă nişte fotografii, ca pe nişte cărţi de joc.

- Nu vrei să te uiţi la ele?, spune ea fără să se oprească din decartat. Aici suntem noi trei, tu, tatăl tău şi cu mine. Ţi le las aici. Eu m-am uitat destul la ele. – Vă sunt atât de renunoscătoare, dragă doamnă Grohmann, dragă domnule Grohmann... Plec imediat. Am scris aici şi adresa mea.

Ea pune un bileţel pe masă.

- Iar ăsta, aici, ea ridică-n mână o pungă mică de hârtie, e carnetul tău de economii. Am cotizat tot timpul aici şi am fost fericită ori de câte ori am reuşit s-o fac. Acum ai şi tu ceva de la mine, spune ea. Aşa poţi să vezi că m-am gândit tot timpul la tine. în fiecare lună, câteodată doar douăzeci de mărci, sau cincizeci. Câteodată şi o mie, în decembrie, al treisprezecelea salariu. Asta a fost tot ce-am putut să fac pentru tine. E menţionată şi data, nu lipseşte nicio lună, nici măcar una! Doar cele cinci mii, spune ea. îşi închide poşeta la

loc. Se poate?

Mai întâi cred că vrea să-mi întindă mâna, dar ea-şi ţine mâna dreaptă sus – mă mângâie cu dosul palmei pe obraz, pe urmă mă-mbrăţişează prudent, capul i se lipeşte de-al meu. Simt o atingere, probabil un sărut, aproape pe ureche.

- Mii de mulţumiri!

îi întinde mâna lui Hermann. Beate o conduce afară.

- Sfinte Sisoe, spune Hermann când Beate se-ntoarce.

Beate se opreşte în dreptul fotografiilor. Le ia în mână una după alta. Hermann se trage lângă ea.

- Ştii cu cine semeni tu, Peter? Ia uite, Hermann, demenţial, nu-i aşa? – Olga! Arăţi la fel ca Olga când era bebeluş!

- Nu vrei să-ţi arunci o privire?

Hermann îmi împinge carnetul de economii.

- Deutsche Bank, zice Beate. Aşadar, aşa arătau astea înainte.

- Ala vă aparţine, spun eu.

- Peter, ăştia-s banii pe care i-a economisit mama ta pentru tine, probabil că şi i-a luat de la gură, spune Beate.

- Sunt ai voştri! Voi m-aţi crescut până m-am făcut mare!

- Nici nu se pune problema!, spune Beate.

- Asta-i Loschau ăla, tu şi cu el?

Hermann îmi arată o mică fotografie alb-negru în care un bărbat într-o cămaşă albă cu mâneci scurte ţine pe braţ un bebeluş şi se uită în obiectiv cu fruntea-ncruntată. Bebeluşul este împachetat ca şi când ar fi iarnă. Într-o altă fotografie, un bărbat mă ridică în aer cu amândouă braţele, el râde şi bebeluşul se uită

undeva, numai el ştie unde.

Acum am, aşadar, un bunic aşa cum mi l-am dorit întotdeauna. Numai că dintr-odată nu mai ştiu ce anume să-mi mai doresc.

CAPITOLUL ŞAPTE

În care Peter învaţă câte nu e-n stare să facă un om pentru bani.

Nici n-am ejaculat bine, că îi şi simt mâna pe membrul meu. Bazinul ei se ridică încet — şi s-a şi dat jos de mine. Pescuieşte o rolă de hârtie de pe noptieră.

-Ce e?

— Ce să fie? Ea îngenunchează între picioarele mele.

- Te grăbeşti?

în loc să-mi răspundă, ea începe să-mi ruleze prezervativul şi să-l scoată. Este atât de îndemânatică încât, atunci când ridic capul, nu mai apuc să văd decât cum îl înfăşoară-n hârtie, îl împachetează bine şi aruncă pacheţelul sub chiuvetă. Cu o altă bucată de hârtie, îmi tamponează membrul ca şi când ar trata o rană.

- Vrei să-ţi mai faci duş sau ajunge aşa?
- Nu vrei să mai rămânem puţin în pat?

Lilly mai rupe o bucată de hârtie şi mi-o întinde. Vrei să ţi-l ştergi şi tu?

- Mai bine tu, zic eu şi o urmăresc cum îşi continuă tratamentul. Nici nu simt unghiile ei lungi.

- Gata, spune ea, împătureşte hârtia, o aruncă lângă celelalte şi se ridică.

- Ştii, mai înainte, a durat atât de mult.
- Scuză-mă, îmi pare rău.
- E-n regulă! Doar pentru asta sunt aici.

Goală şi fără pantofi cu toc înalt, pare să aibă nişte picioare de-a dreptul scurte.

- Nu fuţi prea des, nu? Mai ai nevoie de ceva?

Ea ţine sulul de hârtie în aer.

- Nu, mulţumesc. A fost foarte frumos, în orice caz pentru mine.
- Nu-ţi face probleme. în fond, asta vrea fiecare – să fie ajutat un pic să i se scoale ca lumea.
- Tu nici măcar n-ai reuşit să ajungi la orgasm!, spun eu. îmi pare rău.
- Oricum, aici n-ajung niciodată, şi nici nu trebuie neapărat. Şi ce se-ntâmplă-nainte e frumos – sau poate să fie frumos.
- Şi a fost frumos?
- Normal, asta spuneam. Şi pe deasupra am şi câştigat bine.

îşi culege lucrurile de lângă pat.

- Ai câştigat bine..., spun eu şi nu ştiu cum să-i pun întrebarea.
- Da, am câştigat bine!
- Adică tot ce-ai făcut ai făcut pentru alea două sute de mărci?
- O sută e pentru cameră.
- Ce? O sută? Pentru câteva minute?
- Prosoapele, mobilierul, dotările. E-n ordine, să ştii. Iar dacă unul nu vrea să plătească sau face cine ştie ce căcaturi, e de ajuns să bat în perete.
- Adică mi te-ai dat pentru o sută de mărci? Fără ca măcar să mă cunoşti?
- N-aş face-o niciodată cu cineva pe care-l

cunosc.

- Şi fără bani?
- Nu, cum aşa?

Ea are o faţă în formă de inimă şi un breton scurt, ceea ce la-nceput m-a făcut să cred că poartă perucă.

- Ai fost atât de tandră. Şi pătimaşă...
- Poftim, mă-ntrerupe ea. A strâns de pe jos şi lucrurile mele şi acum mi le-ntinde. Ţi-ajunge chiuveta?

Eu mă scol din pat şi ridic pacheţele de hârtie. Când calc pedala micului vas de gunoi, se ridică un miros acrişor. E destul de plină. îmi ţin respiraţia, pentru că trebuie să îndes înăuntru pacheţele pe care le-a adunat.

- Lasă asta, spune Lilly. Ce faci acolo?

Eu încep să-mi spăl mădularul. Apa este călduţă, plăcută.

- Pari aşa de cumsecade, spune Lilly. Eşti cumva în vreo sectă?
- Eu n-aş numi-o chiar sectă. Iar între timp s-a şi terminat.
- Ce s-a terminat?
- Credinţă, iubire, comunism*, totul s-a terminat.
- Şi cum se potrivesc astea?

Lilly împătureşte prosopul cel mare pe care am stat întinşi şi pune pernele-n ordine. Dacă mă ridic pe vârfurile picioarelor, apa curge direct pe capul penisului.

- Ori crezi, ori nu crezi. Eu unul am crezut în el. Am fost şi la biserică, şi chiar şi-n partid!

---

* Aluzie la „credinţă, iubire, speranţă” – citatul din Biblie, Conrienti, 13,13, preluat ca titlu de piesă de teatru de către dramaturgul ger- mano-austro-ungar Ödön von Horváth (1901-1938) şi folosite şi de regizorul austriac Ulrich Seidl pentru fiecare dintre filmele ce constituie „Trilogia Paradisului” (2012-2013). (n. tr.)

- Un tovarăş credincios?
- Nu, prieten al Uniunii, CDU.
- în cazul ăsta, te-ai scos elegant!, zice ea şi-ntinde bine cearşaful. înseamnă că acum faci parte din clasa conducătoare.
- Dar tu nu te-mbraci?, întreb eu şi m-aşez pe pat în chiloţi, lângă ea.
- Mă duc să fac un duş.
- Pot să te invit la masă?
- Nuu, că mai am de lucru. în afară de asta, nu prea merge cu stomacul plin.
- Contactul sexual? Ţi-am apăsat cumva stomacul?
- Aiurea. Tu eşti chiar ciudat.

îmi încalţ şosetele.

- Ne mai vedem?
- Cine face declaraţii din astea, de obicei nu mai revine.
- Şi mâine te găsesc în acelaşi loc?
- Dacă nu vine careva înaintea ta...
- îţi dau două sute de mărci şi atunci vii din nou cu mine?
- De ce nu?
- Chestia asta chiar că-i ciudată, nu găseşti?
- De unde şi până unde „ciudată”? Adică ce-ai crezut

tu?

- Tu m-ai abordat.
- Ei, şi? Tu ai plătit!
- Pentru că tu ai cerut.
- Doar nu vrei să spui că-mi dai bani numai pentru că-ţi cer?
- Bineînţeles că ştiu că-n capitalism există

prostituţie, dar nu... nici eu nu ştiu. Ai fost atât de... personală.

- O iau ca pe un compliment.
- Eu îmi închipuisem altfel chestia asta.
- Cum altfel?
- Ţie nu ţi se pare ciudat că eu îţi dau bani şi tu eşti imediat gata să devii intimă cu mine?
- Păi şi tu ai deveni imediat „intim” cu mine.
- Mă rog, dar să te... dăruieşti aşa. îţi face plăcere?
- înainte, în meseria mea, făceam mereu câte două ture. Dar treaba asta, aici, e mult mai rentabilă decât să fii chelneriţă.
- Şi dacă vine careva care nu ţi-e simpatic?
- Păi pot să-mi aleg oamenii. De exemplu, nu mă urc niciodată-n maşină cu tuciurii.
- Tuciurii?
- Turci şi d-ăştia. Cu ăia ai numai necazuri, sau vor să-ţi arate cât de mult sunt ei în stare să reziste...
- Dar pe tine nu te obligă nimeni la asta?
- Nuu. Sunt doar leneşă. Dacă nu vin aici, încep să-mi vină gânduri tâmpite. – Vrei să te-mbraci, te rog.

Eu mă ridic.

- Conny zice mereu că serviciul de noapte se plăteşte mai bine decât agăţatul. De fapt, e o treabă bună, când merge ca lumea.
- Şi dacă-ţi mai dau două sute, acum, imediat, ce se-ntâmplă atunci?
- Atunci poţi să-ţi scoţi imediat şosetele şi chiloţii. Dar trebuie să ştii ceva. Dacă poţi din nou aşa de repede – atunci n-ai decât o jumătate de oră.
- Şi dacă te-mbraci şi ieşi cu mine la plimbare? Ai face asta pentru două sute?

- Nu e tocmai frumos pentru tine. Şi nici pentru mine.
- Mie mi s-ar părea frumos!
- Nu arăt tocmai ca prietena ta.
- Cine spune?
- Poate asta de-aici? îşi ridică de jos fusta de lac. Crezi că eu merg la film aşa? Loveşte cu piciorul una din cizme.
- Mie-mi place aşa.
- Vrei să te dai mare? La tovarăşii tăi?
- Şi când termini, cum te-mbraci ca să pleci de-aici?
- Am lucrurile-n maşină. Numai că acum n-am niciun chef să mă schimb... Ar trebui să te hotărăşti. Pot să ţi-o sug dacă vrei, sau o mai bagi o dată-năuntru, dacă poţi.
- Am la mine şase sute. Pentru cât timp ar ajunge?
- Păi, fă şi tu socoteala! O oră jumate, dar fără chestii speciale.
- Ce fel de chestii speciale?
- Chestii speciale. Există mai multe chestii decât bag-o scoate-o.
- Şi care sunt alea?
- Te excită să vorbim despre ele?

Eu îi dau bancnotele de cincizeci de mărci vest din buzunarul meu de la pantaloni. Lilly le numără, le-ndoaie de două ori şi şi le bagă-n poşetă.

- Acum ne ocupăm de tine, spun eu.
- De mine nu trebuie să se ocupe nimeni, zice ea şi-şi trage slipul pe ea.
- Ca să ajungi şi tu la orgasm...
- Dar asta intră la chestii speciale!, spune Lilly. îşi pune sutienul invers, îl încheie în dreptul pieptului şi-l

întoarce apoi cu cupele-n faţă.

- De ce te-mbraci?

Lilly îşi trage cupele peste sâni.

- Mă duc să mă spăl şi să prelungesc camera, altfel ne trezim imediat cu altul aici.

- Există ceva care-ţi face plăcere şi care nu intră la chestii speciale?

- Poţi să mă mângâi pe spate, spune ea. îşi ia poşeta şi iese din cameră desculţă.

Eu despăturesc prosopul cel mare, dar nu mai sunt sigur care parte a fost dedesubt. îl împăturesc la loc şi-mi scot chiloţii şi şosetele. Nu există decât un scaun, îmi aranjez lucrurile pe el, iar pe acelea ale lui Lilly le atârn pe spătar. Nu-mi rămâne nimic altceva de făcut decât să stau şi s-aştept. Aşa, de unul singur, mi-e un pic frig. Dar îmi trece. în fond, şi în paradis oamenii umblau goi.

CAPITOLUL OPT

în care Peter se duce la cumpărături. Raionul de carne îl derutează. O femeie se declară în favoarea credinţei şi a ordinii şi trăieşte şi după asta.

Beate şi Hermann au scos la iveală un portmoneu vechi în care noi trei punem fiecare câte o sută de mărci. Pe mine mă surprinde de fiecare dată cât de repede se termină banii şi cât de repede trebuie să punem alţii în loc. Pentru amândoi, cumpărăturile au devenit un fel de hobby.

Cu toate că supermagazinul de lângă Karpfenteich a rămas în continuare aceeaşi clădire, interiorul s-a transformat în întregime. Acolo unde erau casele de

marcat, acum se află intrarea, iar rafturile sunt considerabil mai înalte şi sunt amplasate pe lungime, nu pe lăţime. Noile ambalaje pentru alimente le cunosc, luate fiecare în parte, dar nu în această extraordinară cantitate şi densitate – între produse nu există nici o distanţă, în general nu mai văd nici un loc gol, ca şi când fiecare articol ar creşte la loc instantaneu. Culorile trepidează şi se amestecă.

Renunţ repede să-mi mai verific lista de cumpărături. în schimb, încep s-o iau sistematic de-a lungul rafturilor. în acelaşi timp încerc să-mi întipăresc în minte ordinea cea nouă, pentru ca, la vizita următoare, să pot proceda mai eficient.

în colţul în care se aflau până acum navetele pentru sticle şi borcane goale, s-a deschis un raion de carne şi produse din carne, cu o imensă tarabă din sticlă. Mă îndoiesc că ăştia ar reuşi astăzi să scape chiar şi de o mică parte din oferta lor.

în timp ce-mi parcurg bileţelul, o vânzătoare îmi atrage atenţia asupra „ofertei săptămânii", tobă bavareză, şi mai enumeră şi alte lucruri, aşa că mă simt dea dreptul nepoliticos când cer nişte cârnaţi care nu se numără printre recomandările ei.

- Calzi?, întreabă ea.

Eu nu-nţeleg întrebarea.

- Domnul doreşte să-i mănânce aici? Privirea ei îmi îndreaptă atenţia spre două mese înalte. Şi ca garnitură salată de cartofi din producţia proprie?
- Şi cât durează asta?
- Totul e pregătit gata.
- Da, atunci, spun eu şi comand, ca şi când ar trebui să-mi aduc şi eu contribuţia la valorificarea ofertei ei exagerate, doi cârnaţi.
- Cu salată de cartofi?

- Da, vă rog.
- Ketchup, muştar, maioneză? Sau două din ele? Sau toate trei?
- Muştar, spun eu.
- Şi o jumătate de castravete la domnul? E gratis. Jumate de castravete e gratis.
- Puteţi, vă rog, să nu mă mai tot „domniţi" atâta, spun eu pe un ton cât mai lipsit de reproş cu putinţă.

După care e vorba de cantitatea de salată de cartofi. Tacâmurile sunt din plastic şi nu costă nimic. Nu sunt destul de atent şi abia când pune cârnaţii pe carton bag de seamă că ei sunt aproape de două ori mai lungi decât cârnaţii normali.

- Un bărbat ca dumneavoastră!, mă dojeneşte vânzătoare şi pune bonul pe tejghea. Când vreau să plătesc, ea se interesează deja de dorinţele clientului următor.
- Peter!, strigă o femeie.

în maşinuţa sport pe care o-mpinge-n faţa ei doarme un copil.

Este Angelika, fosta soţia a diaconului uriaş. Acum, ea trăieşte cu Ulf. Nici nu pot s-o salut, fiindcă am mâinile ocupate.

- Vrei un cârnat?
- Dacă nu te deranjează...

Angelika parchează maşinuţa pe jumătate sub masă.

- Ce bine-mi pare! Ce mai faci? Ştiu că ai avut un accident grav...
- Am scăpat şi de data asta, spun eu şi ridic un pic cartonul.

Angelika rupe un cârnat în două şi pune jumătea cealaltă înapoi.

- Unu-ntreg nu reuşesc să mănânc. îmi dai voie?

îşi înmoaie jumătatea ei de cârnat în muştarul de pe carton. Nemaipomenit. Să mă-ntâlnesc cu celebrul Peter Holtz la standul de cârnaţi, spune Angelika, de parcă ar vorbi cu ea însăşi.

- Ea e Sonia?

Angelika confirmă din cap.

- Dar Ludwig unde e?
- Vrei să zici Konrad? La grădiniţă, grupa mare. Şi trei adolescenţi la pubertate.

Muşcăm din cârnaţi amândoi în acelaşi timp.

- Şi cum vă mai merge?, întreb eu.
- încă nu s-a auzit prin târg? M-am despărţit de Ulf, m-am întors la Jürgen, e mai bine aşa.

Mestecăm.

- Pentru copii şi în general, zice Angelika. E mai bine aşa.
- Şi Ulf?

Ea scutură din cap.

- Nu mă-ntreba, e nasol.
- Nasol pentru el?
- Cum se dă-n spectacol. Curat Rambo. Ne agresează chiar fizic, l-a bătut pe Jürgen. A fost nevoie să chem poliţia.

-Ulf?'

- Da, Ulf, zice ea pe un ton sever. Poate vorbeşti o dată cu el. Se pare că eşti singurul pe care-l mai ascultă.
- Păi şi ce să-i spun?
- El te admiră. Ai fost pomenit de atâtea ori în ziare. Angelika ia şi cealaltă jumătate de cârnat. Ulf l-a lovit pe Jürgen cu picioarele când ăla n-a vrut să-l lase să intre. Doar nu poate să vină pur şi simplu când are el chef. Am convenit nişte zile fixe şi nişte ore când poate să-i vadă pe copii. Dar el n-are niciun drept să

facă asta, vreau să zic legal. Nu vreau să le iau tatăl. Dar din punct de vedere legal...

Ea ia şi ultimul moţ din cârnatul ei şi-l freacă prin muştar.

- Eu cred că-i bine când lucrurile se-ntâmplă-ntr-o ordine, asta face ca totul să fie mai limpede, mai uşor. Doar trebuie să existe ceva în care omul să creadă! – Oo, Doamne, plesnesc! îşi şterge palma stângă cu şerveţelul. A fost o idee bună, mulţumesc! Şi tu ce mai faci?
- Am solicitat un atestat de administrator, administrator liber profesionist.
- Păi şi unde eşti administrator?
- Liber profesionist, zic eu.
- Şi de lucru?
- Douăsprezece case cu chiriaşi, o vilă şi două prăvălioare în Mitte.
- Aşa de repede le-ai găsit pe toate astea?
- Nici nu ştiu de unde să-ncep. Acoperişurile sunt cârpite. în patru imobile, instalaţia electrică e la suprafaţă. în cinci case se-ncălzeşte la sobe... Sunt bucuros când am capul plin – cu muncă, vreau să zic.
- Asta-i o atitudine bună! Ulf ar putea să se inspire şi el.

Angelika ia cartonul cu pata de muştar şi tacâmul – găleata mare de gunoi are o clapetă care se balansează încoace şi-ncolo. Nici măcar nu trebuie să îndoaie cartonul. Ea extrage cu grijă maşina sport de sub masă.

- Un moment!, strigă vânzătoarea şi agită bonul.

în timp ce plătesc, Sonia se trezeşte. Când mă zăreşte, se strâmbă.

- Bună, Sonia, eu sunt Peter, spun eu şi vreau să mă las pe vine ca să-i fie mai uşor să mă privească-n

ochi. Dar Sonia începe să plângă, ba chiar să ţipe. Ea se loveşte cu capul şi cu spatele de spătarul maşinuţei sport. Angelika întoarce din nou maşinuţa sport. Când, după câţiva paşi, Sonia mă vede din nou lângă maşinuţă, se poartă de parcă aş fi necuratul.

Eu rămân pe loc. Angelika fuge mai departe spre casa de marcaj. Ea îmi mai strigă ceva. în trecere mai culege un pachet mare de hârtie igienică de pe raft. Eu nu îndrăznesc să le urmez. Şi cu toate că ştiu că urletele Soniei nu au nimic de-a face cu mine, în orice caz, nimic care să mă privească personal, mă simt totuşi descoperit, recunoscut şi condamnat.

CAPITOLUL NOUĂ

În care Peter primeşte o reprezentantă a prietenului său de partid Joachim Lefevre. Castraveţi, politică şi biologie.

Hermann şi cu mine am pregătit cina şi o aşteptăm pe Beate. Când nici după *Jurnalul de seară* ea n-a venit, începem să mâncăm. La scurt timp după ora nouă sună.

- Sper că nu s-a întâmplat nimic, spune Hermann, cu mâinile-n apa cu care spală vasele.
- Ce-ar putea să se fi întâmplat?

Cobor până la uşa de la intrare. Câteodată, Beate sună atunci când a făcut cumpărături sau nu şi-a găsit cheia.

- Bună seara. Femeia zâmbeşte amabil.
- Vă cunosc, spune eu, fără să ştiu de unde.
- M-a trimis prim-ministrul Lefevre, sunt Dahlmann, adjuncta purtătorului său de cuvânt,

Christina Dahlmann. Strânge amândouă mâinile pe cureaua poşetei. Deranjez cumva?

Are părul scurt, se vede clar că şi l-a tuns singură. Urcă treptele repede, tivul fustei se agită-n jurul coapselor ei.

— Am încercat să sun, dar la dumneavoastră e-n permanenţă ocupat.

— Avem o singură linie. Iar atunci când vorbim între noi... O ajut să-şi dea jos pardesiul.

— S-a-ntâmplat ceva?, întreabă Hermann, care se şterge pe mâini cu prosopul de vase.

— Christina Dahlmann, o reprezentantă a lui Joachim Lefevre, zic eu.

— A lui Joachim? De ce nu vine chiar el?

— Aşa a vrut să facă, doar că deocamdată lucrurile sunt foarte agitate. Prim-ministrul Lefevre e şi ministru de Externe pe deasupra, spune ea şi-i întinde mâna.

— Dar nu în bucătărie!, spune Hermann când eu îi ofer ei un scaun.

— Nu vă deranjaţi! în bucătărie e perfect, spune Christina Dahlmann şi s-a şi aşezat.

— Pot să ghicesc? E din cauza interviului de ieri, de-aia aţi venit, nu? Hermann şi cu mine stăm în faţa Christinei Dahlmann. Eu ţi-am spus c-o să aibă urmări! Nu se stă de vorbă cu unul de la *Springer*!

— Prim-ministrul Lefevre voia de mult să vină pe la dumneavoastră, spune ea.

— Eu i-am spus întotdeauna lui Peter că nu mai trebuie să răscolească prostiile vechi, nu încă o dată!

— N-a fost ideea mea cu interviul, zic eu.

— Cred şi eu! Vă cred când spuneţi asta. în privinţa asta, am avut şi eu ocazia să trec printr-o astfel de experienţă!

Când zâmbeşte, devine dintr-odată drăguţă.

- Vreţi să beţi ceva? Sau să mâncaţi?, întreb eu.
- O bere?, întreabă Hermann şi deja ţine o sticlă şi-o ridică în aer.

Ea îşi împinge buza de jos în faţă şi aprobă din cap.

- Cu plăcere. Dacă aveţi una-n plus.
- Şi-un sandvici?

Hermann desface sticla.

- Nu, vă rog, nu.
- Aveţi aici o farfurie, puteţi s-o luaţi, şi tacâmul. Nevastă-mea n-a mâncat încă.

Hermann îi împinge pachetul de unt şi farfuria cu salam mai aproape, dar ea împinge totul încet la loc.

- Vreau vă să ofer ajutorul nostru, îmi spune ea mie.

Nu ştiu ce vrea să spună cu asta. Mă aşez vizavi de ea. Ea îşi ţine paharul aproape orizontal, în timp ce-şi toarnă bere, încet.

- Şi cum îi mai merge lui Joachim Lefevre?, întreb
- Fără Peter, Joachim n-ar fi ajuns veci pururi preşedintele CDU! Lucrul ăsta trebuie reţinut înainte de toate!
- Cum spuneam, prim-ministrul Lefevre regretă că n-a putut veni el însuşi. Dar presa, mediile, astea ţin oricum de departamentul meu... Atunci, noroc, mulţumesc încă o dată, spune Christina Dahlmann, care-şi ridică paharul şi bea o înghiţitură zdravănă.
- Ştiam eu! Din cauza interviului! Pentru care Peter ar trebui să dea explicaţii! Bate iapa ca să – prostii, bate şaua ca să priceapă iapa, simbolic vorbind. Căci Peter e interesant numai din cauza lui Joachim Lefevre! Numai din cauza lui!
- Nimeni nu vrea şi nu poate să-ţi interzică să dai interviuri, Peter. Prim-ministrul m-a rugat doar să-ţi ofer ajutorul nostru.

Ea-şi trece repede cu dosul palmei peste gură, ca şi când i-ar fi jenă pentru gestul ăsta.

- E din cauza SED-ului?, întreb eu. Dar e adevărat că aş fi preferat să mă-nscriu în SED...

-Astăzi, nimeni nu mai trebuie să spună asta, Peter!

- Ceea ce vreau eu să spun de fapt...

- Ştiu că am apreciat greşit lucrul ăsta, o-ntrerup eu. Dar dacă cineva mă-ntreabă despre asta, atunci nu pot să mint! Am fost realmente mândru când cei de la Stasi au vrut să-mi vorbească atunci...

- Asta ne cam creează problemă, ce-aţi spus dumneavoastră acolo despre Stasi.

- Peter avea paisprezece ani! Şi imediat după aia a-nceput să bată toba peste tot!

-Aha, interesant... Acolo, scria altceva despre asta. Asta vine...

- Peter era convins! La paisprezece ani!

- Şi ca adult, spun eu, aş fi stat de vorbă cu ei oricând, dar deschis şi cinstit. Conspiraţia era un drum greşit!

- Asta ar trebui s-o ţii pentru tine, Peter! Vezi bine, până şi prim-ministrul îşi face griji! – Ştiţi, acel domn jurnalist, era atât de agresiv! Incredibil! De faţă cu mine a vorbit despre un stat al nedreptăţii. Inchipuiţi-vă asta! Un stat al nedreptăţii! Adică cine nu a făcut rezistenţă a comis o nedreptate. Şantaj pe faţă! Şi ce înseamnă la urma urmei nedreptate? îmi vine să mă zgârii pe ochi că nu l-am dat afară pe individ!

- Aţi stat de vorbă cu el aici, aici acasă?, întreabă ea surprinsă.

- Păi ăla a scris cât de sufocant şi de mic-burghez ar fi totul aici. Şi de fapt avem mobilă de Hellerau*! Şi

* înfiinţată-n 1898 de Karl Schmidt-Hellerau la Dresda, fabrica de mobilă şi-a păstrat prestigiul şi în perioada comunistă, (n. tr.)

acum, tot mobila asta aş cumpăra-o!

- Şi mie mi-ar fi plăcut să am mobilă de Hellerau, spune ea.
- Cum? Sunteţi din est?
- Nu se aude?

Un pic de spumă i-a rămas pe buza superioară.

- Eu credema că purtătorii de cuvânt sunt din... ştiţi, din cauza lejerităţii cu care vorbesc... Peter l-a mai servit şi cu cafea pe măgarul ăla – Ah, Beate! Nevastă-mea.

Hermann se scoală şi coboară în hol.

- Joachim Lefevre ţine mult la dumneavoastră, începe Christina Dahlmann când suntem singuri. Multe lucruri sunt percepute sau reprezentate altfel în spaţiul public. Asta este o problemă. E un lucru pe care trebuie să-l învăţăm cu toţii, şi Joachim Lefevre, şi eu. Am întrerupt deja în câteva rânduri interviuri de-ale lui, fiindcă pur şi simplu îşi dă drumul la gură.
- N-a spus adevărul?
- Depinde de momentul în care spui ceva şi cui anume şi cum. Să spui adevărul în momentul greşit sau în locul greşit e o eroare!
- Nu-nţeleg nimic din tot ceea ce se întâmplă aici.
- Ce anume consideraţi că nu-i corect din ceea ce facem noi acum?
- Nimic nu-i corect.
- Libertatea? Democraţia? Bunăstarea?

Ea bea, când şi când îi mai rămâne cât un pic de spumă pe buza superioară.

- Păi noi am vrut o cu totul altă societate! Eu nu înţeleg ce anume, la socialism...
- Bună seara! îmi pare rău... Beate îi întinde mâna.

Christina Dahlmann se scoală de pe scaun. Sunt

amândouă la fel de înalte.

- Am dat buzna peste dumneavoastră după program..., spune Christina Dahlmann.

- Nicio problemă! Dimpotrivă! începuserăm să credem că Joachim l-ar fi uitat deja pe Peter! Staţi jos.

Beate îmi dă un pupic. E îmbrăcată festiv, motiv pentru care ea este cea care arată ca un musafir printre noi.

- îngrozitor, de fiecare dată mănânc atât de târziu. Nu gustaţi şi dumneavoastră ceva cu mine?

Beate deschide frigiderul.

- Eu nu înţeleg de ce toată lumea înjură comunismul, spun eu. în ultimă instanţă, e clar că fiecare vrea ca nimeni să nu-şi însuşească ceva fără muncă. Am pornit-o într-o direcţie complet greşită!

- Vrei să-i prescrii tu poporului cum să trăiască?, întreabă Beate şi se aşază cu borcanul de castraveţi în mână.

- Dar ce ne facem atunci când poporul acţionează împotriva propriilor sale interese?

- Cine eşti tu să hotărăşti asta, spune Hermann. Chiar dacă s-ar întâmpla să ai dreptate!

- Vorbiţi despre lucruri pe care nici măcar nu puteţi să le evaluaţi, spune Beate.

- Ba da. Eu trebuie să câştig bani scoţând dinţi. Prin urmare, scot cât mai mulţi cu putinţă, sau îi salvez, chiar dacă nu mai e nimic de salvat.

- Păi atunci n-am decât să-mi caut un alt stomatolog, spune Beate. De fapt, ce sunteţi dumneavoastră de profesie?

- Biologă.

- Ce anume, exact?

- Biologia moleculară. De exemplu, la nematode, noi am...

- Păi şi vă faceţi purtător de cuvânt? Nu e o degradare?, întreabă Hermann.
- Am vrută să pun şi eu umărul, m-am dus la ăia de la *Demokratischer Aufbruch...*
- Deci nu sunteţi figurant? Bravo!
- Hermann!
- Zero virgulă nouă la sută! Dar de vină era şeful lor, Schnur. Oricum, încet încet cred că Stasi a organizat şi opoziţia, pentru ca totul să poată rămâne aşa cum e.
- Ce-ar fi să gândeşti înainte să vorbeşti.
- M-am gândit! Acum am destul timp ca să mă gândesc.
- E vorba de Peter! De aceea se află doamna Dahlmann aici, nu ca să asculte concepţiile tale!
- Eu nu înţeleg de ce Joachim Lefevre a fost de acord să intrăm în NATO, în loc să ne demilitarizăm! Şi de ce este nevoie ca fiecare întreprindere să se privatizeze şi de ce marca vest-germană poate să distrugă totul. Când Beate povesteşte cum se alege praful de întreaga noastră economie...
- Lasă, Peter, nu-i nici locul potrivit pentru asta, nici momentul. în afară de asta, doamna Dahlmann e purtător de cuvânt.
- Chiar dacă nu putem să ne impunem întotdeauna hotărârile noastre, spune Christina Dahlmann. Părerea mea este: sau aşa, sau aşa. Germania face parte din Occidentul liber, aşadar, locul nostru e-n NATO.
- Asta e mâna americanilor! în nici un caz nu hotărâm noi asta!, spune Hermann.
- Păi cum poate să existe democraţie, când unii posedă de o sută de ori sau de o mie de ori sau de zece

mii de ori mai mult decât alţii?, întreb eu.

- Dacă nu sunteţi foarte sigur cum stau lucrurile în privinţa asta, răspunde Christina Dahlmann, ar fi mai înţelept ca deocamdată să nu daţi interviuri... Doar sunteţi un membru CDU cunoscut în Est.
- Am să ies din CDU, spun eu.
- De ce?
- Dacă ţi-ai pierdut credinţa, atunci ar trebui să...
- Prostii!, exclamă Hermann. Dacă ar ieşi toţi aceia care nu mai cred în bunul Dumnezeu...
- E păcat, spune ea. Şi pot să-i comunic prim-minis- trului că motivul este pierderea credinţei?

Ea-şi termină de băut paharul.

- Păi puteţi să-i relataţi despre ce am vorbit noi aici.
- Nimeni nu are dreptul să vă oblige să faceţi anumite afirmaţii. Puteţi să mă sunaţi ori de cât ori aveţi întrebări... Christina Dahlmann s-a ridicat. Mulţumesc mult!
- Şi dumneavoastră ajungeţi acasă târziu, spune Beate.
- Ar fi frumos, spune Hermann, daca-ţi mai trece din când în când cu Joachim pe la noi la o cafea?

Christina Dahlmann îi întinde mâna mai întâi lui Beate, apoi lui Hermann. Eu o ajut să-şi ia pe ea par-desiul uşor şi o conduc până jos la uşă. Cureaua de la poşetă şi-o trece din nou peste umăr. Ne dăm mâna. Când zâmbeşte, îşi ridică un pic umerii. Spuma de bere i-a dispărut de pe buza superioară. Spunem „Pa” în acelaşi timp.

CAPITOLUL ZECE

în care Peter îşi însoţeşte părinţii la Waldau. Cutia de pâine a trecutului. Supoziţii în legătură cu viitorul unora dintre membrii familiei. Lumină şi umbră.

în timp ce Beate şi Hermann fac manevre cu maşina pe terenul din jurul casei, eu merg cu două pungi de plastic pline de cumpărături spre bungalow şi descui. Simt mirosul înainte să văd coarnele, ochii strălucitori ai vulpii, iepurelui şi jderului, gaura neagră din linoleul verde... Totul pare îmbibat de pini şi de muşchi şi de putregai, totul îmi este familiar şi la o veşnicie distanţă, ca şi când aş păşi într-o staţia spaţială uitată.

Cuplez siguranţele — frigiderul se zgâlţâie şi începe să zumzăie, şi pompa porneşte şi se decuplează după câteva secunde la loc. Eu deschid ferestrele şi storurile şi despachetez cumpărăturile, care acum zac lângă chiuvetă ca nişte jucării colorate.

Din nou s-a făcut la fel de cald ca în august. Deoarece Hermann merge în fiecare weekend la Waldau, abia dacă mai sunt câteva crenguţe sau conuri de pin pe muşchi. Ca şi când ne-ar fi aşteptat pe noi ca să facă asta, el se duce şi ia câteva uluci noi din magazie şi îşi face de lucru la gard. Beate mătură terasa. Eu îmi iau o cârpă şi şterg masa şi scaunele.

- Ce vreme frumoasă!, spune Beate. în maşină a fost atât de euforică, de parcă am fi plecat în vacanţa mare. Tu şi cu mine ar trebui să facem asta mai des, e cel mai bun mijloc împotriva panicii.
- Nu sunt panicat.
- Ai destul de mult de lucru cu toate casele tale. Ia-o-ncet, nu lăsa pe nimeni să te grăbească. Ea râde.

Oricum, casele sunt mult mai bune decât pensia, mult mai bune!

- Nu sunt panicat, repet eu.
- Atunci?, întreabă ea, se opreşte din măturat şi se uită la mine.
- Mă gândesc tot timpul unde am greşit.
- Dar n-ai făcut rău nimănui!
- Nu asta am vrut eu să spun, zic eu.

Rădăcinile unui pin au dislocat două dintre plăcile de beton ale drumului. Şi, şi acolo unde nu sunt plăci, rădăcinile ies la suprafaţă, la fel ca venele de pe dosul mâinilor lui Wolfgang.

- Orice, numai să nu accepţi să fii pus sub presiune, de nimic şi de nimeni, spune Beate. Şi apoi, aproape în şoaptă: Vezi şi tu ce se-ntâmplă dacă te laşi. Dă din cap în direcţia lui Hermann.
- Orice s-ar spune, are chef să muncească.
- Dacă şi ăsta mai e chef. Când e-ntr-adevăr vorba să încetezi... Eu nu mai am timp, iar el... Nu ştiu, dar o să fie greu, foarte greu o să fie.

Eu scot şezlongurile din magazie şi le desfac la marginea careului de lumină pe care soarele are să-l plimbe toată după-masa prin curte. Beate pune mătura în spatele uşii deschise.

- Mai întâi o să fac o cafea, spune ea şi dispare înăuntru.

Eu caut farfurioara de lut în care punem apă de băut pentru păsări, şi o găsesc exact acolo unde s-a aflat întotdeauna. Când o ridic, simt pur şi simplu cum o smulg din muşchi. Sub ea colcăie o sumedenie de viermi albi, gândaci cenuşii şi furnici care se grăbesc în toate direcţiile. Stau acolo şi înţeleg ce rău am făcut. Dintr-odată-nţeleg: exact aşa îmi merge şi mie. Nu lipseşte numai acoperişul fără de care tot ce au

construit ele acolo, toate culoarele şi depozitele, nu mai au niciun rost. Lipseşte o dimensiune. Fără această farfurioară de lut, tot ceea văd este cu neputinţă de înţeles.

Când aduc înapoi farfuria plină cu apă, cea mai mare parte din viermuială a dispărut. Numai furnicile mai aleargă de colo colo cu ouăle lor.

Beate îl strigă pe Hermann. Dar, în loc să răspundă, el începe să bată cuie cu ciocanul.

- N-ar fi bine să mă duc să-l ajut?, întreb eu.
- în niciun caz! Treaba asta e numai a lui.

Ne aranjăm şezlongurile.

- Nu există nimic mai frumos, spune Beate.

Eu mă deschei la cămaşă. Muşchiul licăreşte verzui.

- Nu mai e cazul să-ţi explic care-i relaţia mea cu Olga, spune Beate. Dar e bine că te duci la ea. Când ciocănitul încetează, ea spune: Trebuie să înveţi să te bucuri şi să te gândeşti la tine şi să te tratezi pe tine însuţi ca pe un prieten şi nu mereu ca pe un port-drapel sau ca pe un ostatic.
- Dar fericirea mea e legată de toţi şi de toate!
- Mi-ar plăcea dacă ţi-ai dori ceva. O maşină frumoasă, o casă mare şi luminoasă, o bucătărie cu maşină de spălat vase şi microunde, staţie stereo cu cd-player, un televizor mare cu videorecorder... Beate amuţeşte, pentru că Hermann începe din nou să ciocănească. Şi o vacanţă în Caraibe, mai adaugă ea la scurt timp după asta.
- Păi urmează să fac o călătorie! Poate că la Frankfurt pe Main, să mă văd şi cu Wolfgang.
- Cum? Credeam că iei avionul...
- Am o escală.

Beate se ridică-n capul oaselor pe şezlongul ei şi se uită la mine.

- Ai de gând să te faci şi tu călugăr?
- El se face preot.
- La catolici nu-i o diferenţă prea mare. Doar ziceai că a dăruit tot ce avea...
- în afara câtorva lucruri de îmbrăcat, a lăsat totul aici.
- Şi toate astea le-au preluat acum africanii?
- Păi ăia le-au expediat deja acolo.
- Şi acum ce urmează să se întâmple?
- Deocamdată, nici măcar ei înşişi nu ştiu. Au fost trimişi cu avionul la Windhoek, în Namibia. Acolo, copiii ajung în fostele lor familii — în măsura în care alea mai există.
- Auăleu, Doamne! – De fapt, eu mă refeream la lucrurile lui Wolfgang.
- N-am idee.
- Micuţa lui prietenă are să-şi facă din nou apariţia, spune Beate.
- Păi aia se despărţise deja mai înainte de el.
- Şi cu toate astea el i-a dăruit ei totul? Nu le mai înţeleg pe femeile astea tinere! Doar Wolfgang e un bărbat bine, are mâini frumoase, poate să muncească, şi, orice-ar fi, are o minte de intelectual!
- Ce să-i faci, a avut ghinion, spun eu.

Un fluture zboară pe deasupra picioarelor mele şi se aşază jos, pe muşchiul verde. Abia aici, la Waldau, observ cât este de ciudat să nu ştii cum a fost primăvara de anul ăsta.

Beate sforăie. Gura ei e pe jumătate deschisă. Ea şi-a scos bluza, sutienul ei negru, pantalonii albi şi i-a suflecat până deasupra genunchilor.

Claxonul unei maşini mă trezeşte din moţăială. Este maşina băncii, şoferul lui Karl-Heinz Schumann.

Din cauza grabei, Beate s-a încheiat greşit la bluză.

Se întoarce cu spatele şi se-ncheie din nou la toţi nasturii. Hermann stă de vorbă cu şoferul. Beate îşi trage pe ea jacheta tricotată, întinde mâna după poşetă – şi a şi plecat. Eu mă întorc la şezlongul meu, Hermann vine la mine cu ziarul şi se întinde în locul Beatei. Când se apleacă brusc în faţă şi se lasă pe-o parte, mă aştept să-mi spună ceva. în schimb, el întinde mâna şi ia ceaşca lui Beate, bea, o pune la loc pe pământ şi se adânceşte din nou în cuvintele lui încrucişate. Eu mă-nchei la cămaşă. Acum, la umbră se face repede răcoare.

CAPITOLUL UNSPREZECE

în care Peter îmbunătăţeşte condiţiile de lucru. Lilly nu vrea cadouri. Oamenii buni şi banii.

- Lilly! Lilly? Urcă!

Dinăuntru, deschid uşa din dreapta. Ea o închide la loc şi se apleacă la fereastră. Eu o cobor şi mai mult.

- Ce doreşte domnul?, întreabă ea şi se reazemă de maşină.
- Vreau să-ţi arăt ceva, am o ofertă, pentru tine, una bună.

Aprind plafoniera ca să mă vadă mai bine.

- Mă recunoşti? Sunt eu, Peter, am fost împreună acum patru săptămâni.

Lilly face o strâmbătură cu unul dintre colţurile gurii.

- Cameră sau maşină?
- Vreau să-ţi arăt ceva, te duc până acolo.
- Ce anume?
- Trebuie să rămână o surpriză.
- Nu mă-nnebunesc după joculeţe de genul ăsta.
- Vreau să-ţi arăt o casă în care poţi să te duci oricând vrei. Pentru aia nu trebuie să plăteşti nimic.

- Nu mă interesează.
- Pur şi simplu, vino s-o vezi. Măcar să-ţi arunci o privire.

Lilly dispare din dreptul geamului, se întoarce pe trotuar şi se uită în sus pe OranienburgerstraBe.

- îţi dau două sute!, strig eu şi am deja portmoneul în mână. Două sute doar ca să te uiţi! Ţin bancnotele de cincizeci în geamul deschis şi în aceeaşi clipă constat cât e de îngrozitor, ca şi când i-aş ţine unui cal un smoc de iarbă.

Lilly împătureşte bancnotele de două ori şi le depozitează-n poşeta ei minusculă.

- Bună, Lilly, zic eu după ce a urcat.
- Cu cine am plăcerea?
- Peter! Chiar nu mă mai recunoşti?
- Unde ne ducem?
- Imediat după colţ, pe AuguststraBe, un minut. M-am gândit că ţi-ar plăcea mai mult un drum cu maşina.
- Te bagi în afacere?
- în care?
- Ai fete pe stradă?
- Eu credeam că aici nu există proxeneţi.
- Eu una n-am. în orice caz, nu aşa cum îţi închipui
tu.
- Vreau doar să te-ajut.
- Şi ce vrei la treaba asta?
- Nimic. Doar că nu pot să-ţi ofer un contract de-nchi- riere pe termen lung.
- N-am nevoie de contract de închiriere.

Brusc, încep să mă-ndoiesc de faptul că Lilly este femeia aceea care, când am fost împreună, s-a dezbrăcat cu atâta dezinvoltură şi a fost atât de tandră şi de

pătimaşă.

- Ai păţit ceva nasol?
- Tu vii şi-mi oferi o afacere pe care nu ţi-am cerut-o. Crezi că treaba asta, aici, e numai lapte şi miere?
- Atunci n-o mai face!
- Deci, arată-mi odată hogeacul şi gata.
- Bine, dar ai un serviciu.
- Ce am?
- Păi lucrezi într-un magazin de textile — aşa mi-ai spus.

Lilly tace.

- Am ajuns deja, zic.
- Trebuie să fie o-ntreagă poveste, numai că n-o ştiu eu, zice Lilly. Şi nici nu contează. Ea se uită la tabloul de bord al Wartburgului lui Hermann. Cineva a ciripit. Şi p-ormă a venit la prăvălie o vacă d-aia, să uită ea la mine dă sus până jos şi zice: „Eşti curvă, aşa-i?" Şefa mea face ochii mari şi întreabă dacă-i adevărat. Şi-nainte s-apuc io să zic ceva, vaca zice: „Sigur că este!" Şi când io zic că minte, aia scoate nişte fotografii. N-am ideea de ce-a făcu asta!
- Da, şi? N-are decât să fotografieze.

-Asta nu poate să-şi permite nimeni, să ţină o curvă în magazin, nu merge.

- Dar era mulţumită de tine, nu?
- Ce vrei să-mi arăţi?
- Asta e, aici, asta-i casa.
- Păi e o ruină.
- înăuntru-i mai bine. în două săptămâni e gata. Ar trebui să ştiu dac-o vrei. Acum nu e încă prea confortabilă. Noi facem doar strictul necesar, e revendicată, restituirea proprietăţilor.
- Şi ăia o vor înapoi?

- Eu am preluat-o doar ca să nu se prăbuşească. Ştii şi tu cum era înainte. Nimeni nu le voia, parazăpezi, repararea acoperişului, treizeci de mărci chirie...
- Cine-o s-o primească acum?
- Asta nu vor să spună.

Descui şi aprind lumina. Ulf a făcut curăţenie şi chiar a şters şi praful. Doar două perechi de pantofi de-ai lui mai sunt în vestibul. Miroase a cremă de pantofi.

- Doar plinta mai lipseşte. Dacă vine aici un pat mare şi aici, imediat după colţ, un duş şi wc-ul. Te-ar interesa?
- Tu vrei să amenajezi asta pentru mine?
- Pentru asta suntem aici. Doar că nu pot să-ţi spun pentru cât timp.
- Dar dacă tot trebuie s-o dai înapoi, de ce mai investeşti?
- Le preţurile astea de-acum – merită.
- Cât vrei la treaba asta?
- Nu trebuie să plăteşti nimic! îţi dau asta-n scris.

Lilly se plimbă prin casă.

- Şi aici? Ce vine aici?
- Putem s-o amenajăm şi pe asta. Iar sus doarme Ulf, un prieten de-al meu, încă din şcoală. Tocmai îşi caută o locuinţă nouă. Dacă e vreodată ceva, tipul poate să te ajute, am aranjat deja cu el. E puternic, doar un pic cam timid.
- Aşa, ca tine?
- E sportiv, trage de fiare, face muşchi. Numai că ar trebui să-ţi faci singură curat, prezervativele şi ce mai e de făcut.

Lilly zâmbeşte pentru prima oară.

- Nullo problemo, spune ea şi face un balon de gumă care se sparge repede. Aici aş putea să-mi bag

şi-o prietenă, sau nu?

- Dacă zici tu că-i mai bine aşa.
- Şi ăsta – culturistul ăsta al tău? E mai mult aşa ca tine, gen? Decât cu muşchi?
- Pentru Ulf bag mâna-n foc. Şi dacă e ceva, poate să cheme poliţia.
- Fără poliţie. Asta-i o chestie pe care trebuie s-o rezolve Ulf al tău singur.
- Vrei să-ţi alegi tu mobila? Mergem mâine la Spandau, mobilă suedeză din lemn. Ikea îi zice.
- Duceţi-vă voi.
- Şi la urmă ne trezim că nu-ţi place.
- Ar putea să iasă simpatic, spune Lilly şi mai face un balon de gumă. Şi, mai departe?
- Trebuie să stabilim să ne vedem.
- Mi-ai dat două sute. Nu vreau nimic pe degeaba.
- De ce nu?
- Am putea în picioare.
- Aici?
- Vrei să te-ntinzi? Pipăie şapa cu vârful cizmei: Io zic că-i cam tare.
- Nu ai nici o obligaţie. Alea două sute...
- Le păstrez şi p-alea. Pot să ţi-o sug, fără gumă.
- Am vrut doar s-o vezi.
- Termină cu chestiile astea! Te cunosc eu mai bine.
- Bine, dar nu mă cunoşti deloc.
- Ştiu foarte bine cum funcţionează bărbaţii. Şi tu eşti bărbat.
- Dar nu trebuie acum.
- Poate că nu puteţi mereu, dar de vrut, vreţi mereu, îşi scoate guma de mestecat din gură şi o lipeşte de

pervazul ferestrei.

- Afacerea trebuie să fie corectă. E un lucru bun, când oamenii buni au bani. în aceeaşi clipă, Lilly se lasă-n genunchi şi deja mă apucă de catarma de la curea. Eu îi apuc mâna şi-o ţin.
- Dacă nu te ridici, o să îngenunchez şi eu.

Deoarece Lilly nu face nimic în sensul ăsta, mă las şi eu în genunchi.

- Nu fi tâmpit, zice ea. Care-i problema?
- Şi sărutatul? Costă cumva mai mult?
- Dacă-ţi place ţie mai mult.
- Nu trebuie să facem nimic, spun eu. Numai din cauză că insişti că afacerea e afacere.
- Dar de o sută euro o să fie un mozol destul de lung.
- Nu vrei mai bine să ne ridicăm?, întreb eu.
- Trebuie doar să spui. Un caz ca ăsta n-am mai avut pân-acum.
- Am voie să te sărut înapoi?
- Păi altfel nici nu se poate.

Lilly-şi împinge la o parte mica ei poşetă roşie şi, mai întâi cu o mână, apoi cu cealaltă, îşi aruncă părul peste umeri.

- Păi atunci hai, zic eu şi mă trag pe genunchi puţin mai aproape de Lilly.

CAPITOLUL DOISPREZECE

În care Peter vorbeşte la telefon de pe aeroportul din Frankfurt am Main. Despre Dumnezeu şi Paul Loschau. Scurtă introducere în Babei. Consolare şi motor.

- Mi-ar plăcea foarte mult să mă rog împreună cu

tine.

- La telefon? E cam mult gălăgie aici.

Doi bărbaţi care arată a indieni stau cu căruciorul plin de articole pentru curăţenie şi cu găleata în dreptul toaletei de vizavi, între wc-ul pentru doamne şi cel pentru domni. Cel de la intrarea wc-ului pentru doamne ţine în mână mânerul mopului ca pe o armă. De îndată ce apare cineva care vrea să intre, unul dintre ei spune câte ceva, cel cu mopul, doamnelor, cel cu ţigara bărbaţilor. Cei mai mulţi trebuie mai întâi să întrebe. Atunci, cei doi indieni şterg aerul cu mâna liberă. Cel de la bărbaţi este ceva mai rapid.

- Şi cum s-a-ntâmplat?

- Nici eu nu ştiu... Când am băgat de seamă, se întâmplase deja. Cumva, nu ştiu cum, am uitat-o.

- Ai uitat-o? Cum se poate să-ţi uiţi credinţa?

- A fost aşa mult de lucru...

- Peter! Credinţa... Păi asta e ca şi când cineva mi-ar smulge din corp sufletul, pe viu — şi odată cu el şi inima. Iar tu spui c-ai „uitat-o”...

- Deodată m-am trezit că dispăruse. Am pierdut-o.

- Atunci nu se poate să fi fost credinţa adevărată.

- De ce?

- Acum, Dumnezeu ţi-a dat un răgaz.

- Şi asta să fie credinţa adevărată?

- Ah, Peter, ia gândeşte-te şi tu un pic!

Trece un pâlc de stewardeze, fiecare trăgând după ea un mic troler. Preţ de un moment păşesc în acelaşi ritm. Cei doi oameni de serviciu indieni urmăresc cu atenţie mica paradă, ca şi când ar fi aşteptat o ocazie să le facă cu mâna.

- Păi şi cum vrei să trăieşti fără credinţă?, întreabă Wolfgang.

- Acum, dacă s-a dus..., zic eu. Nu pot s-o oblig să se-ntoarcă.

- Dar ai simţit pe pielea ta prezenţa Dumnezeului viu! Tu însuţi ai vorbit despre asta!

- Am trăit şi prezenţa lui Paul Loschau, dar bineînţeles numai în gând!

- Acum vrei să compari una cu alta?

- Am fost sigur că-ntr-o bună zi am să-l revăd pe Paul Loschau! Şi cu toate că-n tot acest timp el era mort, eu l-am simţit viu, alături de mine!

- Ce vrei să spui cu asta?

Eu nu răspund. Il aud pe Wolfgang cum expiră. Ştiu cum îşi ţine el acum capul lui cel mare pe-o parte, pe gâtul care nu pare să atingă vreodată un guler de cămaşă. Ştiu cum priveşte Wolfgang când e dezamăgit. Pe fruntea lui se formează nişte umbre ca de la jaluzele.

— Ce vrei să spui cu asta? Că nu mai ai nici un pic de consolare?

— Mi-am cumpărat un föhn nou, e mai mic, dar mult mai eficient decât LD 65-ul meu.

— Decât cine?

— Hai că ştii tu, vechiul meu föhn albastru-deschis!

— Nu vreau să fac muncă de misionar cu tine, spune Wolfgang. Numai că mi-e frică pentru tine! Tu ai acţionat întotdeauna înaintea mea. De fapt, tu ai fost întotdeauna mai puternic decât mine, cu toate că eu mă descurcam mai uşor cu şcoala şi cu toate materiile alea. Acum, însă... Şi pe deasupra şi lipsit de credinţă! – Doar eşti fratele meu!

Un bărbat iese din toaletă şi-i dă omului de serviciu o monedă în mână. Ala-i drumul în buzunarul salopetei,

îşi aşază palma pe piept şi schiţează o plecăciune, de parcă ar juca într-un film după un basm.

— Nu vrei măcar una dintre case? Sau două?, întreb
eu.

— Ah, Peter, în anii următori oricum n-o să mai locuiesc în Berlin, poate chiar niciodată.

— Nu trebuie să te ocupi de nimic!

— Dacă-s prea multe pentru tine, n-ai decât să le dăruieşti.

— Vrei să le vând eu pentru tine?

— Banii nu-mi sunt de nici un folos.

— Ia-i pentru prietenii tăi, pentru Namibia!

— Banii nu-mi sunt de nici un folos, doar ştii şi tu asta! Eu trebuie să-nvăţ asta, tu trebuie să-nveţi asta, ăia din Namibia trebuie să-nveţe asta. Tocmai de aceea e atât de importantă credinţa! Aici ajungi repede să pricepi lucrul ăsta!

— În Frankfurt am Main?

- Trebuie să vii odată până aici, atunci o să ne plimbăm prin Babei... Pentru prima oară, vocea lui Wolfgang sună ca şi când ar râde. Mai întâi mâncăm ceva la gară. Acolo ai să vezi câţi vin să te roage să le dai bani. Şi atunci, dacă-ţi mai rămâne timp să mănânci, ai să vezi cum din două-n două minute vine câte unul şi-ncepe să caute agitat prin pubelele de gunoi. Şi după ce-am mâncat mergem afară la ăia care zac acolo cu injecţiile lor, ori stau pe vine, ori se clatină pe picioare. Aia sunt de-o vârstă cu noi şi arată ca părinţii noştri. Şi încă vreo câţiva paşi pe stradă-n sus, acolo poţi să cumperi de toate, stafide, heroină, miere, îngheţată, pistoale, kebap, femei, totul în plină stradă. Dar de văzut, nu vezi decât femeile, care nu s-au

încuiat înăuntru. Şi deasupra, turnurile care zgârie norii ca să plouă. Dar tot timpul plouă numai cu bani, zi după zi după zi, plouă cu bani...

în timp ce Wolfgang vorbeşte, cei doi oameni de serviciu pun totul în cărucioare şi pornesc în direcţia în care au dispărut stewardesele.

- Dar vai ţie dacă te apleci să ridici banii şi să ţi-i bagi în buzunar. Atunci înnebuneşti, mai devreme sau mai târziu ajungi să-nnebuneşti! Căci cum vrei tu să ai banii în buzunare şi o casă şi să treci pe lângă toate fără să-ţi pese? întrebarea asta am să ţi-o pun, în timp ce-o să ne uităm în Mănăstirea Carmelitelor la frescele lui Jerg Ratgeb. Acolo am să-ţi pun întrebarea asta. Şi atunci, tu ai să-mi spui cum vrei să trăieşti, cu sau fără credinţă, tu să-mi spui asta...

Cu cât Wolfgang vorbeşte mai mult, cu atât mai tare îmi apăs receptorul de urechea stângă, cu atât mai greu îmi este să-l înţeleg. Căci chiar în faţa sau în spatele meu, acoperit de-un perete, un avion şi-a pornit motoarele. O vreme, Wolfgang îmi umple urechea stângă, iar motoarele pe cea dreaptă. Dar motoarele se aud din ce în ce mai tare.

— Abia te mai înţeleg!, strig eu în telefon şi mut receptorul, fiindcă deja mă doare urechea. – Nu mai înţeleg nimic!, strig eu şi las receptorul în jos, astfel încât, acum, amândouă urechile ascultă numai şi numai bubuitul motoarelor, care mă-nconjoară şi mă linişteşte asemenea unui fohn uriaş.

CARTEA A ŞAPTEA

CAPITOLUL ÎNTÂI

în care Peter îşi continuă călătoria cu avionul. Despre un efect fizionomie al limbii franceze. Voie bună şi necunoaşterea limbilor străine.

Când, în înaintarea lui pe pista de rulare, avionul devine din ce în ce mai zgomotos, mă aştept dintr-un moment în altul la o explozie sau cel puţin la o bubuitură. Cu cât viteza noastră creşte, cu cât ne înălţăm mai sus, cu atât mai puţin sunt convins că mi-ar păsa vreun pic – pe măsură ce înţeleg asta, mă copleşeşte o stare de somnolenţă ca şi când aş fi fost supus unei narcoze. Mă trezesc pentru prima oară atunci când stewardesele au început să strângă pahare şi tăvile pe care se află resturi de mâncare. A doua oară mă trezesc atunci când avionul aterizează la Marsilia.

Cu paşaportul meu de RDG în mână, mi se face semn să trec prin control. Toţi ceilalţi găsesc imediat pe câteva cineva care-i ia. în vraiştea aia de cartoane, descopăr o foaie cu numele meu pe ea, o foaie pe care o ţine-n mână un bărbat. Trebuie că omul are rădăcini africane.

- S-a întâmplat ceva?, îl întreb eu pe tip, care poartă un fel de uniformă. în loc să-mi răspundă, vrea să-mi ia valiza. Dar eu bineînţeles că refuz. El nu vorbeşte germana. Abia când întreb „Hotel?”, el dă din cap de mai multe ori şi râde. Pe mine mă numeşte „Monsieur” şi-mi vorbeşte într-o franceză fluentă. Sunetele se desprind ca o muzică de pe buzele lui. Eu mă simt jalnic atunci când mă aud apunând:

- Din păcate, nu înţeleg franceza.

Cât de mult mi-ar plăcea să-i pun întrebări. Căci simt un interes arzător faţă de ceea ce trebuie să fi

păţit familia şi strămoşii lui. Eu n-am avut niciodată un contact personal cu oameni care au trăit colonialismul pe propria lor piele.

Până-n Aix-en-Provence rulăm o jumătate de oră. Din peisajul despre care se spune că ar fi foarte frumos, nu reuşesc să văd mare lucru. Când oprim la un semafor, zăresc pentru primă oară un palmier în plină natură. Şoferul meu mă observă întruna în oglinda retrovizoare. Din păcate, nu am la mine nici un obiect pe care i l-aş putea dărui. în acelaşi moment devin conştient de faptul că nu am deloc bani franţuzeşti! Când cobor şi-i întind portmoneul meu deschis cu bancnote germane, el scutură aprig din cap, îmi apucă valiza şi o ia înainte, intrând în hotelul care e destul de elegant. Deja în zona de la intrare sunt covoare, pe care şoferul calcă fără nici o grijă. De perete e sprijinită o oglindă cu ramă aurie, în dreapta şi-n stânga ei sunt atârnate fotografii cu peisaje sau portrete în rame vechi. Doamna micuţă şi ceva mai în vârstă de la recepţie mă studiază, în timp ce şoferul stă de vorbă cu ea – cât de mult îl invidiez pentru vocea lui franţuzească! Pe urmă, ea începe să-mi vorbească foarte încet şi apăsat, ca şi când eu ar trebui să scriu ceea ce-mi spune. De îndată ce se apropie de sfârşitul unei fraze, ea înalţă capul şi mi se uită insistent în ochi, dar de fiecare dată scurt. Folosirea permanentă a limbii franceze a făcut ca gura şi toată faţa ei să devină fine şi delicate. Spre sfârşitul discursului ei de întâmpinare, culege cu grijă una dintre chei de pe un cârlig şi-mi întinde braţul ei ca pe o crenguţă pe care încă mai atârnă un fruct.

De la şoferul cu pielea închisă la culoare îmi iau rămas-bun cu un călduros „Merci!” Vreau să-l conduc

la ieşire, dar el îmi duce valiza până la scară.

Camera mea se află la etajul al treilea. Cu toate că sunt atent, lovesc în mai multe rânduri balustrada cu valiza lui Hermann. Camera mea este mică, dar e înzestrată cu tot ce trebuie, există chiar şi o chiuvetă. Toaleta se află chiar vizavi, pe partea cealaltă a coridorului. Când ridic storurile, zăresc, în lumina înserării, peste acoperişuri vechi de ţiglă un parc cu plopi şi platani, iar în depărtare, munţi.

Beau un pahar cu apă. Faptul că nu ştiu cât timp trebuie s-o aştept pe Olga nu mă deranjează. Dimpotrivă. Fără să ştiu de ce, sunt atât de binedispus, cum de mult n-am mai fost. Poate din cauză că, în Franţa, mi se pare că există motive serioase ca nimeni să nu mă înţeleagă şi eu să nu înţeleg pe nimeni. Supoziţia asta este ultimul gând limpede înainte s-adorm – şi să mă trezesc din nou, din cauza unui cocoş care cântă.

CAPITULUL AL DOILEA

în care Peter întreprinde o excursie în împrejurimile localităţii Aix-en-Provence. Descoperirea unui muzeu interesant. Feţe împăiate.

După ce mă spăl pe dinţi, beau un pahar cu apă şi cobor scara îngustă. Doamna cea micuţă e din nou la locul ei. îmi face semn să m-apropii. în ceea ce spune ea, apare tot mereu numele Olga, în care ea pune accentul pe silaba a doua. Până la urmă ea-şi duce arătătoul la buze şi extrage un bileţel de sub tejghea. Cu litere mari şi avântate, ea scrie „13 h”,

subliniază de două ori şi strigă: „Olga!”, apăsându-şi vârful degetului umezit pe hârtie.

Eu dau din cap şi apăs, de asemenea, cu degetul pe treisprezecele avântat şi spun: „Merci!”

Până la ora unu mai sunt patru ore şi jumătate. Este mai cald decât la Berlin şi cumva şi mai multă lumină. Cu toate că e marţi, nu sunt singurul plimbăreţ. Oraşul pare să fi scăpat fără nici o distrugere. Indiferent pe care dintre străzi o apuc, casele sunt foarte vechi şi locuite. Când ajung la o stradă cu mai multe benzi, vreau deja să mă-ntorc. Dar până la urmă ar trebui să văd şi cartierele proletare, pe care le bănuiesc că se află dincolo de centru. Asfaltul are altă nuanţă decât acasă. Este limpede că nu este prevăzut ca pietonii să traverseze această stradă.

Pe partea cealaltă, drumurile pietonale sunt înguste, casele au câte două etaje şi sunt moderne. în afara unui magazin alimentar şi a unei frizerii, nu mai există alte magazine. După ce trec de nişte ateliere auto şi magazine de piese auto cu benzinării cu tot, un magazin de mobilă şi un centru comercial cu o parcare uriaşă, ajung până la urmă la o stradă lată, care coboară puţin, mărginită de pomi şi grădini în care tronează nişte vile. Merg mai departe pe sub portocali. Dacă aş vrea, aş putea chiar să culeg o portocală. Pe strada pietruită nu pare să fi trecut niciodată vreo maşină. Inspir aerul călduţ, cu miros aparte. Ochii mei se delectează cu diferite nuanţe de verde. în depărtare, o licărire violetă, culori de jur împrejur, cărora razele soarelui le dau o profunzime aparte. Nici măcar nu ştiu dacă razele soarelui fac asta. în fond, descrierea mea deformează ceea ce percep eu. în realitate, nu am niciun fel de nume

pentru aceste culori şi pentru acest miros, şi pentru această specie de copac, şi de casă, şi de piatră, şi de pasăre. Văd lucrurile şi esenţa acestei lumi ca şi când le-aş percepe pentru prima oară materialitatea. Aş vrea să ştiu cum se numesc ele şi ce semnificaţie au, ca să mi le fixez îm memorie sub formă de cuvinte. Şi fiecare zgomot — scârţâitul unei uşi, al unui ferăstrău, zgomotul unei maşini, tăiatul lemnelor, ţipetele de păsări, vântul uşor – toate ajung până la mine ca şi când m-ar iniţia în propria lor limbă. Dintr-odată mă înspăimântă următoarea idee: Nu trebuie să se schimbe absolut nimic! Totul trebuie să rămână aşa cum e!

Nu mai observ cum pun un picior înaintea celuilalt, în felul acesta aş putea să merg în continuare până la ţărmul Mării Mediterane. Probabil că tocmai fac ceea ce Beate m-a îndemnat să fac: să fiu bun cu mine! Se merge atât de plăcut, de parcă eu m-aş duce la plimbare pe mine, nu, de parcă eu însumi m-aş purta prin peisajul acesta, de parcă aş fi aşezat, asemenea unui jocheu, pe propria mea crupă.

O maşină sport, decapotabilă, mă depăşeşte. Rulează în continuare, ca să oprească ceva mai încolo, pe partea opusă a străzii. Casa de pe domeniul alăturat le depăşeşte pe toate celelalte atât ca mărime, cât şi ca prestanţă. Are trei etaje cu ferestre înalte şi un mare număr de hornuri drăguţe pe acoperişul cu fronton de culoarea ardeziei. Poarta din fier forjat stă larg deschisă. Exemplare uriaşe dintr-o specie de pini necunoscută mie se înalţă spre cer şi umbresc aleea de acces pentru maşini. în zid este încastrată o placă de metal strălucitoare pe care scrie despre ce fel de muzeu este vorba, dar, din

păcate, numai în franceză.

Grădina micului castel este foarte mare. Pe o bancă, două femei stau şi fumează. Când zic „Bonjour”, amândouă răspund **„Bonjour,** Monsieur.” Mă duc până la o seră foarte veche în care se află câteva vase cu lămâi – nu mă îndoiesc de autenticitatea arborilor şi mă-ntorc din nou, căci castelul mă interesează mai mult.

Portalul de la intrare e deschis, nu-i nimeni care să ceară un bilet de intrare. încă de la prima privire înţeleg: Stăpânul feudal care a pus să se ridice această construcţie trebuie să fi fost un tip foarte risipitor. Numai podeaua din sala mare de la parter aminteşte de o tăblie de masă uriaşă, preţioasă. Corpurile întunecate ale unor animale, în special cerbi şi ciute, trosnesc sub tălpile mele. Este cât se poate de clar că e permis să păşeşti pe ele şi fără acei papuci de pâslă. Curteni şi doamne de la curte privesc de după tufe şi copaci.

Pe treptele care urcă la primul etaj vine spre mine cineva din personalul de supraveghere, un ins într-o uniformă medievală. Aştept să mă pună cumva la punct. Când colo, omul se trage cu spatele la perete, schiţează o scurtă plecăciune şi aşteaptă până când am trecut de el. Aud glasuri de femei şi râsete. Pe lângă pictură veche, la acest etaj sunt expuse şi tablouri foarte moderne, două dintre ele reprezintă, dacă văd eu bine, o chitară, celelalte prezintă o mulţime de cercuri şi forme geometrice, cu toate că ramele sunt, de asemenea, vechi şi abundent decorate. într-o vază de porţelan preţioasă stau nişte flori albe, cu tije lungi. O uşă întredeschisă poate fi deschisă uşor şi lasă privirea să descopere un pat matrimonial perfect aranjat. Dintr-un suport

de cuier atârnă două halate de casă, cele două noptiere sunt pline cu de toate, cărţi, cutii de medicamente şi un deşteptător. Se simte miros de parfum. Măsuţa de toaletă e extravagantă, oglinda are becuri de jur împrejur, în faţa ei, fel de fel de cosmeticale, ca şi când, aici, totul ar fi încă în folosinţă.

Merg în direcţia de unde se aud vocile. Pe hol, o femeie tânără se întoarce după mine. Are un şorţ de servitoare alb peste rochia ei neagră. Cu tava plină cu pahare, vine spre mine. Sete îmi este, ce-i drept, dar nu am bani. Refuz. în spatele ei apare o a doua femeie, îmbrăcată la fel, dar mai înaltă şi mai bătrână, care-mi ţine sub nas felii de pâine albă, bogat acoperite cu de toate. Refuz.

încăperea e somptuoasă. La vizită participă exclusiv femei. De altfel, nici măcar nu sunt atât de multe cum mi s-a părut la prima vedere, pentru că oglinzile de pe pereţii de pe partea cealaltă m-au derutat. Parchetul trosneşte şi aici, aşa că unele dintre ele se-ntorc după mine. Eu mă concentrez asupra contemplării portretelor pictate, dar din când în când mă întorc, fiindcă am senzaţia că deranjez. încă înainte s-ajung la uşă, una dintre femei mi se adresează.

- îmi cer scuze, spun eu, din păcate nu vorbesc franceza, şi vreau să merg mai departe.

Acum sunt două femei care îmi vorbesc simultan şi energic, ba chiar aproape iritate. Eu sunt fascinat de feţele lor, care, deşi deja mai bătrâne, sunt machiate şi aranjate în asemenea măsură încât par împăiate.

- Realmente nu vă-nţeleg, îmi exprim eu din nou părerea de rău.

- Sunteţi german?, întreabă ea sacadat, dar accentul ei sună frumos.

- Din Republica Democrată Germană, spun eu, din Berlin Treptow.

Ea traduce. Eu înţeleg „Berleng-Treptooo”. Femeile par excesiv de interesate.

- Cum aţi ajuns aici?

- Cu avionul până la Frankfurt pe Main, pe urmă cu avionul până la Marsilia. De acolo am fost luat cu un taxi.

Ea traduce şi întreabă dintr-o răsuflare:

— Dar cine v-a lăsat să intraţi?

— Pe mine mă interesează formele de viaţă din trecut. încăperile mi se par originale şi foarte instructiv aranjate. Cu toate astea, câteva explicaţii pe ici, pe colo ar fi totuşi utile.

Pentru o simplă traducere vorbeşte prea mult. Abia acum îmi dau seama că s-ar putea ca ele să nu fi avut niciodată aici vizitatori din RDG. Poate că sunt chiar primul cetăţean din RDG pe care au ocazia să-l vadă.

— Mă numesc Peter Holtz şi sunt zidar, mă prezint eu şi deja vreau să-i întindă mâna uneia dintre femeile mai bătrâne. Dar ea se trage înapoi. Dintr-odată, fiecare dintre femei are de făcut câte o observaţie şi gălăgia sună ca şi când aş ţine un diapazon care bâzâie în dreptul unei chitare.

CAPITOLUL TREI

în care Peter este un tip dat dracului. Agitaţie în jurul unei invitaţii. Servitori şi schimb valutar.

Pe drumul de-ntoarcere, mă rătăcesc prin Aix-en-Provence. Deodată mă trezesc cu Olga, care apare în faţa mea.

- Unde vrei să ajungi?

Ne aflăm chiar în faţa hotelului meu.

- îmi pare rău pentru ieri, o discuţie de prezentare, foarte din scurt! El e Michel, cumnatul tău.

Michel vine mai aproape şi se face că mă sărută pe amândoi obrajii, fază la care faţa lui nebărbierită se freacă de-a mea. E slab şi puţin mai mic de statură decât
Olga. Un moţ din cămaşa lui albă i-a ieşit din pantaloni. Sacoul şi-l poartă descheiat, dar în jurul gâtului şi-a înfăşurat o eşarfă.

- Ce mai faci?, întreabă Michel.

- Mulţumesc de-ntrebare, spun eu plăcut surprins. Uneori sunt total disperat, ca şi când cineva m-ar fi dus şi m-ar fi lăsat pe Lună, pe urmă însă mă gândesc că trebuie să fim uniţi şi să acţionăm, că n-avem voie să...

- Peter, mă-ntrerupe Olga.

- ... acceptăm totul fără să facem nimic.

- Michel n-a făcut decât să te salute. El nu vorbeşte germana!

- Bine, dar m-a-ntrebat ce mai fac!

Olga vorbeşte deja din nou cu el. Sună de parcă şi-ar cere scuze pentru ceva. Michel dă aşa din cap şi pe urmă se uită la mine, privirea lui alunecă pe mine în jos până la pantofi, unde zăboveşte, aşa că până la urmă mă uit eu însumi la pantofii mei, dar nu reuşesc să descopăr nimic deosebit.

- Michel întreabă dacă-ţi place hotelul.

- Foarte frumos, într-adevăr, foarte frumos,

merci!

- Micul dejun pe terasa de pe acoperiş e ca lumea,
nu?

- Păi încă n-am schimbat bani, altfel sigur că m-aş fi dus, spun eu, cu toate că, pentru mine, această terasă de mic dejun este o noutate.

- Păi e inclus în preţ, în preţul camerei!

- Merci, Michel, spun eu.

El răspunde, în timp ce-şi face de lucru cu fularul.

- Diseară vrem să ieşim să cinăm împreună, traduce Olga.

- Din păcate, am deja o invitaţie pentru diseară, spun eu. Pentru ora douăzeci. Dar puteţi să veniţi şi voi, dacă vreţi...

— Tu? Aici? Cine te-a invitat?

— Nu reuşesc să ţin minte numele franţuzeşti. Am făcut o plimbare...

Caut micuţa carte de vizită. Sunt sigur că am băgat-o în buzunarul de la pantaloni.

— A fost foarte frumos să ies şi să ajung până acolo. Sper să o găsesc... Uite-o!

Cartonaşul era în buzunarul meu de la piept. Olga aruncă o privire şi i-o întinde apoi lui Michel.

O clipă mai târziu, el scoate un fel de chiuit. Sau e un geamăt? El este un om foarte temperamental. Gesticulează cu cărtica de vizită ca şi cu o baghetă de dirijor şi vorbeşte cu Olga. Ea se uită când la el, când la mine şi pare să nu înţeleagă comportamentul lui.

— Spune că eşti un tip dat dracului, spune ea.

Michel vorbeşte fără-ntrerupere. El încearcă să ne explice ceva.

— Baroana, spune Olga, face parte dintr-una

dintre cele mai importante familii din Franţa. Să ajungi să fii invitat la ea acasă e o mare onoare şi aşa mai departe. Cum de-ai reuşit să ajungi la ea?

— El o cunoaşte?, întreb eu.

Michel răspunde cu lux de amănunte.

— Aşadar, îl întrerupe Olga, bineînţeles că Michel o cunoaşte, dar nu personal.

— E-n regulă pentru voi doi?, întreb eu. Altminteri, noi trei putem şi mâine să...

— Non, non, non, non!, răspunde Michel.

în timp ce eu le povestesc despre plimbarea mea, el se holbează la mine ca şi când ar putea să-mi citească de pe buze.

— Şi crezi că am putea veni şi noi, Michel şi cu mine?

— Eu am vorbit despre tine. Iar loc, chiar că au destul acolo!

Michel şi Olga vor să-mi arate oraşul. După câteva sute de metri, timp în care cei doi este evident că se ceartă, Michel se suie brusc într-un taxi parcat pe marginea străzii. El îmi strigă ceva şi face o mişcare elegantă cu mâna înainte să-nchidă portiera la loc. Olga o deschide din nou violent. Michel îşi bagă mâna în buzunarul interior şi îi întinde două bancnote. Când taxiul porneşte, Michel stă deja de vorbă cu şoferul şi nu mai vede că-i fac cu mâna.

- Când ieşim în oraş, nu-mi iau niciodată bani la mine. Trebuie să mă obişnuiesc, spune Olga.

îşi bagă braţul pe sub al meu.

- Vrea să-ţi aducă un sacou. Eu am încercat să-l fac să renunţe, oricum e prea mic pentru tine.

O împiedic pe Olga să meargă mai departe, pentru că am impresia că nici măcar nu ne-am văzut ca lumea.

- Nu-i musai să mergem, zic eu.
- Bineînţeles că mergem!
- Nu mă simt bine să fiu servit de servitori.
- De ce? E de la sine înţeles că oamenii care au frecvent musafiri, precum familia Villebois, au nevoie de cineva care să-i servească. încearcă să vezi lucrurile sub aspectul diviziunii muncii.
- Dar s-ar putea pregăti totul dinainte în linişte, spun eu, şi pe urmă fiecare îşi ia ce doreşte. Gândeşte-te la bufetele noastre!
- Dar şi la restaurant eşti servit.
- Dar acolo plătesc pentru asta.
- Dar bineînţeles că şi ăştia sunt plătiţi. Nimeni nu-i obligă! Este chiar un job foarte râvnit.
- Vrei să spui, o muncă ocazională?
- Cum aşa?
- Păi job se spune atunci când n-ai o profesie adevărată.
- Nu-ţi mai bate capul! Şi gândeşte-te ce fel de oameni ajung servitorii să vadă. De exemplu, pe noi!
- Nici măcar să ciocnească cu mine n-au avut voie.
- Nici cu chelnerul nu dai noroc.

Mergem pe sub platani pe o alee largă. Tot timpul, aici, treci pe lângă câte o fântână. Magazinele şi restaurantele sunt luminate. Nu pot să nu am impresia că totul e aranjat pentru copii, îmi aminteşte de un târg de Crăciun, deşi copacii sunt încă verzi şi oameni sunt aşezaţi în aer liber în dreptul restaurantelor.

Spre bucuria mea, Olga se îndreaptă spre unul dintre ele. Nici nu ne-am aşezat bine, că deja s-a înfiinţat un chelner lângă noi. Olga tratează cu el. Ea râde, cu siguranţă că ceea ce-i răspunde chelnerul e

foarte amuzant.

Când el a plecat, am impresia că Olga şi cu mine ne-am spus deja totul.

- în Est, începe Olga fără altă introducere, exista doar corect şi greşit, ori — ori. Aici nu-i aşa. Aici există multe posibilităţi. Aici trebuie să-ţi elaborezi propria ta imagine despre viaţă. Şi prin faptul că fiecare face ceea ce consideră el corect, el duce mai departe şi societatea, o face mai diversă, mai interesantă. Asta mi se pare fără doar şi poate mai bine.

Eu nu prea ştiu ce-aş putea să-i răspund la asta.

- Ştiu, spun eu într-un târziu, că am multe prejudecăţi. Dar femeia asta care m-a invitat...

- Trebuie să i te adresezi cu baroană, baroană de Villebois!

- Ei îi aparţine toată casa aia imensă, şi grădina, şi cu toate astea a fost de acord cu mine, atunci când mi-am exprimat critica faţă de aderarea RDG. Franţuzoaicele pe care le-am întâlnit acolo vedeau lucrurile la fel ca mine. Ele s-au solidarizat cu RDG-ul.

- Numai că baroana de Villebois s-a referit la cu totul altceva decât tine, spune Olga.

- Baroana e foarte energică. Pe mine m-a întrebat imediat dacă vreau să-i tai capul, numai din cauză că m-am mirat că în Franţa mai există aristocraţi. în timpul Revoluţiei Franceze, strămoşii ei s-au refugiat în Germania. Se pare că Napoleon personal le-a permis să se-ntoarcă, în orice caz asta afirmă ea. Iar atunci când am spus că arta ar trebui să fie accesibilă poporului, prin urmare, inclusiv o casă care adăposteşte atâtea comori de artă, ea m-a contrazis cu toată hotărârea. Asupra acestei idei n-

am reuşit să cădem de acord.

- Eu te rog mult de tot ca în seara asta să te abţii de la astfel de concepţii, spune Olga.
- Ea a vrut să-mi cunoască părerea!
- Chiar şi aşa, spune Olga.

Ea se întoarce după chelner şi întinde un braţ. Chelnerul însă dispare-n local. Olga se uită la ceas.

- Avem destul timp, spun eu.
- îţi place aici?, întreabă ea.
- Da, foarte mult!, spun eu. Casele vechi, peisajul frumos, portocalii, palmierii şi molizii ăştia înalţi şi puternici.
- Aia sunt pini. Şi, cum se mai simte Schönchen?
- A trebuit să se mai interneze o dată. Acasă, când îşi dă jos basmaua, pare mult mai tânără.

Olga se strâmbă.

- Parc-ar fi deţinută! Nu suport gândul ăsta!
- Să ştii că am grijă de ea.
- Eu credeam că Hermann.
- Da, şi el.
- Dar?
- Nici un „dar”. Numai că există lucruri...
- Deci tot există un „dar”!, insistă Olga.
- Există lucruri pe care ea nu doreşte să le facă el.
- Beate nu poate să mai facă şi ea câte ceva?
- Pentru asta e nevoie de putere. în afară de asta, Beate abia dacă mai ajunge pe-acasă, cursuri, Frankfurt pe Main, fel de fel de evenimente. Ajunge întotdeauna târziu.
- Aia face carieră, iar Hermann nu ştie cum să-şi mai omoare timpul.
- Nu vorbi aşa.

- Dar aşa este!
- Nu spune „aia”. Beate ţi-a luat de fiecare dată apărarea.
- Tovarăşa noastră. Şi casa noastră îţi aparţine ţie acum.
- Pentru doamna Schöntag eşti ca o fiică.
- Tu ai rămas şi te-ai ocupat de toate. Eu n-am nevoie de cadouri!, spune Olga pe un ton atât de dur, încât pe urmă e nevoită să-şi dreagă glasul. Când chelnerul aduce cafeaua, ea îi întinde o bancnotă.
- Parcă voiai să-ţi mai comanzi ceva?, întreb eu.
- Abia aici am înţeles ce înseamnă Schönchen pentru noi toţi. Ea a fost întotdeauna prezentă, la fel ca opritorul de cauciuc din spatele uşii de la bucătărie. Olga râde încet. Schönchen a împiedicat producerea unor daune majore, cel puţin în câteva rânduri... Ştie că urmează să moară-n curând?
- M-a-ntrebat dacă aş vrea să vorbesc la înmormântarea ei.
- Fără popă?
- Asta nu ştiu, poate şi popă.
- Păi, în fond, tu eşti un fel de popă!
- Nu mai sunt credincios.
- Cum? Nu mai crezi?
- Ce, tu crezi?
- N-am nici o vocaţie pentru asta! Dar ea, se mai alege ea cu ceva din viaţa asta în general?
- Atunci când trebuie să vomite, spune de fiecare dată: „Poate ajută la ceva!”
- Şi despre ce vorbiţi?
- Nimic deosebit. – Ăştia, aici, toarnă mereu aşa de puţin în ceşti?
- Puţin, dar bun, pune-ţi zahăr. Foarte reconfortantă, spune ea şi amestecă în băltoaca ei de cafea.

- Şi cum te-mpaci cu Michel?
- Bine, foarte bine. Are un post aici la universitate. Poate reuşim să aranjăm un eveniment festiv. Predă istoria artei, e foarte bun.
- Şi cum te descurci în rest?
- Cât se poate de bine. Aici mă simt liberă şi extrem de în largul meu.

Chelnerul se întoarce cu un bon şi o farfurioară plină de monede. Olga-şi culege două dintre ele şi pe celelalte le lasă acolo. Din buzunarul de la pantaloni scoate o bancnotă.

- Ai văzut, pe bancnota asta-i Cézanne. Mi-o întinde mie. Cézanne a trăit aici, chiar aici în Aix. Iar asta, aici, era cafeneaua lui preferată, a lui şi a lui Zola.
- Din păcate, numele astea nu-mi spun nimic, zic eu, dar privesc bancnota.
- Tu n-ai bani deloc?, întreabă Olga.
- Trebuie numai să schimb, spun eu şi mă uit apoi la una dintre monedele de douăzeci de franci.
- Liberté, Egalité, Fraternité, spune Olga. De fapt, fiecare dintre monedele astea ar trebui să-i dea un fior baroanei tale!

Ea se ridică, deşi chelnerul n-a venit încă să ia banii. Mergem la o casă de schimb care se găseşte în capătul străzii late cu platani. Olga aşteaptă în faţă. Eu strecor cinci bancnote de-o mie prin deschizătura mică. Femeia de pe partea cealaltă aprinde o veioză. Durează un timp până când începe să numere francii, mai întâi pentru sine, apoi pe micuţa tejghea de dincolo de geam, în aşa fel încât să pot vedea şi eu. Sunt treizeci de bancnote de cinci sute, restul sunt bancnote de două sute şi de o sută de franci şi câteva monede.

Bancnotele de cinci sute i le dau Olgăi, restul banilor îi bag înbuzunar.

- Ce-i asta?
- Am schimbat.
- Cum — pentru mine?
- Spune-mi dacă ai nevoie de ceva. Eu am mai mult decât îmi trebuie.

Timp de o clipă, Olga pare să nu ştie ce să facă.

- Fraternité, spune ea apoi, îşi îndeasă banii-n poşetă şi mă ia din nou de braţ.

CAPITOLUL PATRU

în care, două săptămâni mai târziu, Peter o duce cu maşina la Dresda pe sora lui, Olga. Despre mulţimi care scandează lozinci şi relaţia iubirii cu banii şi Zidul.

— Şi la cine mergem mai întâi?, o-ntreb eu pe Olga când trecem de Schönefelder Kreuz. Pentru a ajunge la Waldau, trebuie să o luăm pe varianta care duce spre Frankfurt an der Oder.

- La Otto Gärtner, dacă o fi acasă. îţi mai aduci aminte?

—M-am văzut cu el cu puţin înainte de accident. Tocmai urla împreună cu ceilalţi lozinicile alea cu Germania.

- Şi eu aş fi urlat cu ei, cum zici tu.
- Nu pot să cred!
- Când mă gândesc că toţi flăcăii ăia voinici în cămăşile lor albastre*, toţi grangurii ăia tineri şi

* Membrii organizaţiei Freie Deutsche Jugend (Tineretul

umflaţi, figuranţii, şi oportunişti, şi lingăii, şi pupincurişti, şi sifonării Stasi îşi împart acum afacerile şi sunt în cele mai bune relaţii cu marca germană şi au din nou gura mare... mamă, ce poftă-mi vine să le sparg faţa, să-i bat să le sune apa-n cap!

- Te referi la d-ăştia ca mine?
- Cu tine-i altă treabă.
- Păi şi eu am fost un oportunist.
- Nu e cazul să-mi explici. Tu mai baţi şi acum câmpii cu comunismul, ca şi când n-ar fi vorba decât de o mică eroare de parcurs. Şi tu ai partea ta de vină pentru toată brambureala asta.
- Câteodată nu mai ştiu nici eu ce-i bine şi ce nu.
- Vreau să spun doar că pot să-l înţeleg pe Otto. Bineînţeles că eu n-aş fi urlat cu ei. Hoardele astea care scandează lozinici sunt penibile peste tot!
- Erau acolo şi oameni cu drapelul nostru, pe care ăia i-au gonit. Despre asta nu vorbeşte nimeni!
- Eu am o slăbiciune pentru Otto. Am şi fost un timp împreună, înainte să se-ngraşe aşa.
- Cu toate că e căsătorit?
- Otto n-are să divorţeze niciodată de Greta.
- Şi ce găseai la el?
- Ei, aveam nouăşpe ani, sau douăzeci. Cu Otto era întotdeauna amuzant, făcea rost de bilete la orice, banii nu contau pentru el. Pentru el, o cârciumă s-a deschis şi a gătit în ziua în care trebuia să fie închisă.

Trebuie să conduc încet, căci autostrada se îngustează acum şi se circulă pe o singură bandă.

German Liber – echivalentul UTC-ului dinainte de 1989) purtau cămăşi albastre. (n. tr.)

Olga îşi aprinde o ţigară şi coboară geamul.

- Asta se-ntâmpla înainte de Karl?
- Pui şi tu nişte-ntrebări!
- Şi cu cine erai atunci?
- Povestea asta cu Otto a fost mai degrabă o chestie trecătoare, Karl a fost o greşeală, ăla şi-o trage cu oricine. Cu Holger a fost bine, numai că nu l-am iubit, adică nu cine ştie ce. Avea un gust de speriat, aproape la fel de jalnic ca al tău. Şi-i era frică de artişti, din principiu, nu era-n stare să se-nţeleagă cu ei. Ştii că primăvara trecută l-au închis? Holger a stat o jumătate de an la pârnaie.
- Şi pentru ce?
- Pentru nimic, bineînţeles!
- De ceva trebuie să-l fi acuzat ei.
- Nu mai ştiu... Şi, la tine care-i treaba cu femeile?
- Sunt prieten cu o prostituată.
- Vrei s-o salvezi?
- Cum adică, s-o salvez?
- Păi, ca să se lase de meserie!
- Eu o ajut, şi pe urmă stăm câteodată de vorbă şi suntem pur şi simplu-mpreună.
- Vă futeţi şi plăteşti pentru asta? Mişto!
- Am două case pe AuguststraBe. Una am renovat-o parţial, două camere cu grup sanitar.
- Te laşi exploatat?
- îşi acoperă cheltuielile care le revin. Ulf locuieşte sus, el...
- Ulf *al tău,* ăla de la Tineretul Evanghelic? Olga pufneşte-n râs. Sfântă milostenie! Şi de ce faci asta?

Porţiunea cu o singură bandă s-a terminat. Olga aruncă chiştocul afară şi ridică geamul la loc.

- Pentru ei e un ajutor, spun eu.

Pe contrasens, mulţi şoferi fac semn din faruri. Reduc viteza şi mă încadrez pe banda din dreapta. Capcana radarului e ascunsă după o tufă mare.

- Bună treabă!, zice Olga. Chiar dacă-ţi doresc o altă prietenă... Poate că o relaţie atât de clară nici măcar nu-i aşa de rea. Probabil că ar fi fost mai bine dacă Michel mă plătea pentru serviciile din pat. E drept că atunci aş fi avut şi mai puţini bani, dar măcar ar fi fost o treabă clară.
- Păi ce, nu-l mai iubeşti?
- De fapt, se terminase deja când a căzut Zidul.
- Asta înseamnă că rămâi?

Olga îşi aprinde ţigara următoare şi coboară geamul. Eu măresc distanţa de siguranţă faţă de maşina din faţă.

- Nici măcar nu pot să-i reproşez ceva, spune Olga. Pe atunci era Zidul ăla de căcat, şi el m-a scos de-acolo când am simţit că nu mai pot. Michel s-a ţinut de cuvânt. Eu am crezut că-i mai mult decât dor şi frică şi chestii din astea. Vreau să spun, în ceea ce mă priveşte pe mine. Şi pe el, desigur. Dar pe urmă n-a mai fost nici o distracţie. Fără Zid, toată povestea devenise cumva caraghioasă.
- Mi s-a părut destul de-ncrezut.
- I-ai luat prim-planul. Baroana nu i-a adresat nici măcar o singură-ntrebare! Iar tu, ca mâna dreaptă a prim-ministrului — asta e lumea familiei Villebois! Aici nu mai sunt de folos nici titlul de doctor, nici manierele şi nici costumul bun. Ţin la Michel, îmi pare rău de el, şi pentru el e o situaţie tâmpită.
- Şi dacă Zidul ar mai exista?
- Habar n-am. Deodată m-am trezit că sunt nemţoaică, iar în Franţa, pe nemţi e mai bine să-i ţii

ascunşi, în orice caz, nu-i scoţi în lume să te lauzi cu ei.

- Păi şi înainte? Ce erai înainte?

- Atunci eram Olga, străină, sălbatică, întreprinzătoare şi provenind din Estul comunist, care vorbeşte franceza şi ştie să mănânce cu cuţit şi cu furculiţă şi care mai ştie să facă şi conversaţie despre artă şi căreia toţi pot să-i povestească ce revoluţionari fuseseră ei odată, şi încă mai sunt în adâncul inimii lor, cum s-ar zice comunişti cu gust şi cu casă la ţară. Dacă spuneam apoi că eu n-am nici o treabă cu comunismul, că eram fericită c-am scăpat de-acolo, se simţeau ofensaţi.

- Păi nici ăia pe care i-am avut noi n-au fost comunişti.

- Hai să lăsăm asta.

- Şi Michel?

- El e monarhist, cum ai aflat între timp. Doar că uita de fiecare dată să-mi dea bani. Şi când n-avea-nco- tro şi trebuia să iasă cu ceva, îşi scotea toate bancnotele din portmoneu ca să arate cât de nemilos îl exploatez. El nu număra niciodată să vadă cât mi-a dat, dar nu era niciodată atât de mult cât credeam eu – şi mai ales cât credea el. A-nceput să-mi facă reproşuri că nu aveam un loc de muncă! Şi, de fapt, aş fi putut să fiu model, dar asta-l făcea să fie gelos. în Dresda, asta i se păruse absolut „extraordinaire”.

- Vrei să spui ordinar?

- în disperarea lui, a-ncercat chiar să mă prezinte drept rusoaică. în orice caz, mi-a spus să vorbesc ruseşte şi s-a ofticat fiindcă nu mai ştiu o iotă. Oricum, mi-aş fi găsit eu de lucru, şi chiar ceva care să-mi facă plăcere. Dar acum stau aici în căcat,

fără nimic, fără absolut nimic, nici măcar bacalaureatul nu-l am.

- Dar totuşi ai o calificare!
- Chiar o şcoală profesională, dar cine mai are nevoie în zilele noastre de o ţesătoare de mână!
- Ia-ţi bacalaureatul şi studiază!
- Peter, am aproape treizeci de ani!
- Ei şi! Dacă eu aş fi atât de inteligent şi de talentat cum eşti tu, asta aş face.
- Şi cum plătesc toate astea?
- Păi tu din ce trăieşti?

Olga oftează adânc.

- Nu trebuia să pun întrebarea asta?
- Eu nu am nimic, absolut nimic! Numai ce mi-ai dat tu. Şi tablourile!
- Păi asta chiar că nu-i o problemă! O să locuieşti la noi, salariul meu ajunge pentru două persoane.
- Scuză-mă, dar asta nu se poate.
- De ce?
- Tu vrei să le dăruieşti chiriaşilor casele tale, aşadar, nici tu n-ai nimic. E drept că mie mi se pare o tâmpenie să le faci cadou, dar asta nu-i treaba mea. M-ai ajutat foarte mult cu banii ăştia. Asta merge o dată...
- Dar care-i chestia aia aşa de specială cu banii? De ce n-ai voie să dăruieşti bani?
- Chestia asta are cumva şi radio?, întreabă Olga.

Eu îl pornesc. Olga caută prin toate posturile până când găseşte ceva cu orchestră.

- Sper să nu existe probleme cu tablourile...

Olga îşi mai aprinde o ţigară. Deoarece ea nu mai scoate nici o vorbă neîntrebată, nici măcar după ce a

terminat de fumat şi a-nchis geamul la loc, nu mai pun nici eu întrebări. Cu toate că mă străduiesc să fiu atent la trafic, ratez ieşirea spre Dresda şi conduc drept înainte mai departe spre Cottbus. Când, mai târziu, în stânga şi-n dreapta autostrăzii apar molizii şi se fac din ce în ce mai înalţi, încep să am impresia că-s pini, ba-ncepe să fie chiar ca şi când Olga şi cu mine am fi împreună la drum pe acea şosea care coboară din Aix-en-Provence spre mare.

CAPITOLUL CINCI

în care Peter păşeşte din nou în vila fermecată.
Sub puterea vrăjitorului.

— Castelul din poveşti, spune Olga.

Eu mă aplec peste volan şi mă uit în sus la balcoanele închise şi la turnuleţele încoronate cu creneluri, totul din cărămidă galbenă. Ferestrele cu arce ascuţite sunt atât de înalte, ca şi când în spatele lor s-ar ascunde o capelă. Eram încă ucenic când am fost aici, aşadar, trebuie să fie nouă ani de atunci.

- Mai întâi vreau să-ncerc singură, spune Olga când cobor. Trebuie să ai răbdare.

Coniferele înalte întunecă grădina. A-nceput să burniţeze. Olga îşi bagă mâna printre barele porţii, se-aude zgomotul încuietorii, ea intră. Cu talpa pantofului, ea trage mai aproape o jumătate de cărămidă şi o-mpinge spre uşa deschisă a grădinii. Soneria zbârnâie că o simţi până-n oase. O femeie cu două sacoşe de plastic merge de-a lungul gardului spre Elba. Se uită când la Olga, când la mine. Când ajunge puţin mai încolo, ea se întoarce şi se holbează la plăcuţa de înmatriculare a dubiţei noastre închiriate.

Olga mai face soneria să zbârnâie o dată. După

asta, liniştea pare şi mai mare decât înainte. Ca şi când ar fi sigilată, gândesc eu. în momentul acela scârţâie clanţa. Uşa casei se deschide – dar numai de-un lat de palmă. Se trânteşte la loc. Apoi apare o femeie în halat de dimineaţă, îşi trece mâinile prin păr şi şi-l dă pe spate. Olga vorbeşte cu ea şi intră, fără să-mi dea vreun semn.

Eu mă uit în jur după un loc în care să pot să mă piş fără să fiu văzut. Domeniul ajunge până la următoarea stradă transversală. La colţ, gardul din fier forjat se termină şi începe un zid. Clădirea, aşa cum şade ea acolo în ploaie, are ceva ameninţător. Deodată îmi aud numele. De la o fereastră deschisă, Olga îmi face semn să intru.

- Doarme, spune ea în timp ce-mi deschide uşa. Nu trebuie să facem zgomot.
- Ah, spune Greta, nu cumva ne cunoaştem?
- Ba da, atunci mi-aţi spus povestea lui Christos, cu totul altfel, spun eu.
- Iar dumneata nu m-ai crezut! Haideţi!, spune Greta.

în casă e şi mai răcoare decât afară. Prin ochiurile de geam colorate de deasupra scării abia dacă intră un pic de lumină. Se simte un miros stătut şi înţepător, ca de nuci vechi şi lac de mobilă.

Le urmez pe femei în bucătărie. Greta deschide cutia de chibrituri când pe la un capăt, când pe la celălalt, varsă beţele de chibrit în mâna ei stângă şi alege două cu măciulia roşie. Pe celelalte le aruncă pe făraşul care zace deasupra găleţii cu cărbuni.

Olga se lasă să cadă pe unul din scaunele de bucătărie vopsite în alb şi se extrage din mânecile paltonului ei, care se face armonică între spatele ei şi spătarul scaunului. Greta a pus nişte apă la fiert şi

acum strânge sticlele goale de pe masă şi la pune-ntr-un coş lângă aragaz. Pe urmă şterge muşamaua cu carouri roşii. Olga ridică paharele şi deodată faţa ei se strâmbă.

-Asta pute, zice ea. Greta miroase cârpa, dar continuă să şteargă cu ea, fâşie după fâşie, firimiturile de pâine şi scrumul de ţigară pe care le lasă să-i cadă în mână.

- Cam multe femei, spune Olga şi pune paharele unul după altul înapoi pe faţa de masă udă.
- De unde ştii?
- Oricum, măcar pare să fie totuşi un ruj bun. Olga roteşte un pahar în mână. Cam subţiri, buzele, spune ea şi ciocăneşte urma cu unghia.
- Buze subţiri?

Greta aruncă acum cârpa-n găleata de gunoi şi se şterge pe mâini.

- Da, nu-ncape-ndoială.
- Sus sau jos?
- Păi erau fardate şi jos?
- Olguţa! Te rog eu, nu fi mai porcoasă decât eşti tu din fire! — Mai ştii cumva care sunt tablourile alea?
- Da, sigur. Doar ai fost şi tu acolo!

Greta aprinde cel de-al doilea băţ de chibrit de la flacăra aragazului şi şi-l ţine în dreptul ţigării. Obrajii ei se sug, arătând ca nişte cratere mici, şi se întind la loc abia când ea suflă afară primul fum. Aruncă chibritul într-o scoică mare pe care o pune pe masă.

- Ar fi bine să te uiţi chiar acum.
- Păi unde sunt?
- Du-te-n sufragerie, intră şi-o să le vezi.

Eu aranjez pe masă farfuriile, cănile şi tacâmurile pe care mi le-ntinde ea. Apoi îmi pune-n faţă un fund

de lemn, o jumătate de pâine şi cuţitul. Pâinea este incredibil de proaspătă. Greta ia imediat prima felie pe care o tai şi o unge cu-n strat gros de unt.

- Cât a trecut de-atunci?, întreabă ea. De fapt, până la urmă nu s-a schimbat nimic. Peste tot sunt încă aceiaşi palavragii, aceiaşi artişti plini de ei şi aceiaşi cântăreţi egolatri...

Olga apare în uşă şi se uită la noi ca şi când tocmai s-ar fi-ntâlnit cu-o stafie.

- Nu puteţi să faceţi una ca asta!
- Oricum, dacă stăteau aruncate pe undeva nu se făceau mai bune! Doar nu ştia nimeni dacă te mai întorci vreodată.
- Eu vi le-am încredinţat vouă, ţie şi lui Otto. Doar discutaserăm despre asta.
- De ce te enervezi aşa? Doar sunt încă toate acolo!
- Dar le-aţi înrămat!
- Aşa, şi? Au bucurat ochii unor oameni, în loc să stea într-un colţ şi să adune praf. în fond, le-a crescut valoarea, de două ori le-a crescut!
- Sunt tablourile mele!
- Bineînţeles că sunt tablourile tale, Olguţa, termină cu teatrul ăsta!

Greta ia de pe foc apa care a dat în clocot, taie o bucată mare de unt şi o pune-n tigaie şi tigaia o pune pe aragaz.

- Ce repede ne obişnuim cu chestiile astea — roşii în noiembrie! Greta taie roşiile-n patru cu o viteză uimitoare.
- Doar erai de faţă când le-am adus! Olga pare descurajată.
- Nu trebuie decât să le dai jos de pe perete, între timp e gata şi micul dejun.

Greta sparge un ou după altul într-o ceaşcă mare şi le bate cu o furculiţă.

- Şi Otto?
- Doarme adânc. Şi – as you know, sweetheart – e mai bine să nu-i pui întrebări.
- Dar lipsesc două!
- Două?

Greta stinge ochiul de sub tigaie şi toarnă apă în filtrul de cafea. Vine la masă şi-şi stinge ţigara în scoică.

- înseamnă că sunt alea din dormitor. Poate că am noroc.

Ea începe să urce scara de fier în spirală aflată-n întunericul din fundul bucătăriei.

Eu o urmez pe Olga în sufragerie. îşi scoate pantofii şi se suie pe canapea şi dă jos din cuie tabloul cel mare care reprezintă un peisaj.

- Aşa o jigodie!, spune Olga, în timp ce-mi întinde cel de-al doilea tablou.

Eu duc amândouă tablourile la uşă şi le sprijin unul lângă altul de bibliotecă. Olga mă aşteaptă cu cel de-al treilea tablou – când începe tărăboiul. Aud vocea lui Otto. Deasupra noastră duduie – apoi bubuie scara-n spirală.

- Sunt tablourile mele!, spune Olga liniştită. Nu poate să ne facă nimic, absolut nimic!

Eu mă uit după un loc potrivit ca să depun al treilea tablou. De la cursul despre drepturile chiriaşilor pe care l-am făcut la universitatea populară ştiu că drepturile locatarului sunt destul de mari. Mă grăbesc să reazem cel de-al treilea tablou de ramele primelor două, ca să-l iau pe-al patrulea din mâinile Olgăi, care stă în continuare în picioare pe scaun. Otto umple cadrul uşii. Un timp, se

holbează la noi. Când se întoarce încet, timp de o clipă i se desface halatul lui de baie, astfel că nu pot să nu-i văd mădularul, scurt şi gros în mijlocul unui cuib cenuşiu, şi burdihanul, o bilă pe nişte picioare ca două beţe de chibrit. încă mai ţin tabloul ca pe un scut în faţa noastră.

- în America, spune Otto când intrăm în bucătărie fără tablouri, acum aţi fi morţi amândoi. El şade la masă cu picioare goale proptite pe după picioarele scaunului. Acolo aş avea o puşcă sau un pistol, acolo ai aşa ceva. Acolo, toţi oamenii cumsecade au aşa ceva, ca să se apere, să se apere – se uită la Olga – de hoţi. Ai auzit bine... Morţi, amândoi, şi unul, şi altul — el întinde braţul drept şi se face că ocheşte spre mine. „Buum", face el şi-şi îndoaie degetul mare. Pe urmă e Olga la rând, „buum – gata!". Braţul lui coboară.

- Bună dimineaţa, Otto, spune Olga.

Greta amestecă roşiile tocate mărunt în tigaie. Otto s-a proptit în coate şi-şi mută greutatea corpului pe dreapta lui. Un timp rămâne aşa. Se băşeşte tare şi se aşază din nou drept.

— Nu poţi să mi le iei pur şi simplu şi să le scoţi din casă!, spune el încăpăţânat.

— De ce nu?, întreb eu fără să respir.

— Fiindcă toarnă! Toarnă de rupe! Sfârşitul lumii!

Într-adevăr, pare să fie furtună. Otto râde.

— Acum vin deja şi amantele şi dau cu jula. Toţi iau cu japca, cu japca iau, ce fel de oameni mai sunteţi şi voi, hă? Ia spune, ce fel de oameni sunteţi voi?

Olga şade ca şi paralizată. Pute. Greta toarnă ouăle în tigaie.

— Nu tu mulţumesc că ţi le-am păstrat, nu tu mulţumesc că am cheltuit mii de mărci ca să ţi le dau la-nră- mat. Şi pe urmă, cine crezi tu că le-a văzut, câtă lume. Doar pentru că au fost agăţate la mine, preţurile prietenilor tăi... Otto îşi întinde mâna dreaptă cu degetul mare ridicat. Şi pe urmă, tu te strecori aici şi-mi furi lucrurile de sub cur. Se propteşte cu coatele de masă şi-şi ascunde faţa în palme. Acaparaţi, acaparaţi, acaparaţi. Ce vrei să faci cu ele?

Otto a vrăjit-o pe Olga. E sarcina mea să rup vraja.

— Zeci de mii am băgat în casa asta, continuă el, de-ar fi să luăm numai acoperişul! Zeci de mii, ferestrele, băile, şi-n permanenţă cu ăia de la protecţia monumentelor în ceafă. Gresie din Occident. Nu-ţi închipui cât am băgat aici. Şi postul Gretei la universitate se clatină! Suntem pe marginea prăpastiei, Olguţa, pe marginea prăpastiei!

— Ştii, bas-baritonul ăla al nostru a avut acum un an ideea foarte inteligentă de a ieşi din ansamblu, ca să poată să călătorească nestingherit în Occident, spune Greta. Hardughia asta înghite sume imense. Din fericire, este revendicată, retrocedare, există mai mulţi pretendenţi, primii din 1934, şi tot aşa mai departe într-o veselie, foştii proprietari stau la coadă. Din fericire, altminteri ar trebui să ne facem deja bagajele, din proprie iniţiativă.

Otto vrea să răspundă ceva, dar Greta goleşte toată tigaia la el în farfurie.

- Ketchup, spune el.

Greta se duce la frigider.

- Dar staţi jos, staţi jos, zice Otto şi-ncepe să mănânce.

- Şi tu, zice el şi-mi face semn să m-aşez. Mai spune-mi o dată, cum ziceai că te cheamă?
- Peter, răspund eu.
- Deci, Peter, stai jos.

Pe farfuriile noastre goale, Greta pune două ceşti pline cu cafea şi în mijlocul mesei o cană mare cu lapte, cu dungi albe şi albastre. Pe urmă îşi mai aprinde o ţigară şi se aşază pe banca de vizavi de noi, cu coatele proptite pe masă. Olga şi cu mine strângem în mână mânerele ceştilor noastre de cafea, fără să bem din ele şi fără să ne punem şi lapte. Stăm pe scaune cu spatele drept şi ne uităm la Otto cum îşi împinge pe furculiţă, cu felia de pâine din care-a muşcat, omletă cu roşii, cum îşi coboară capul până aproape de marginea farfuriei, cum cască gura şi bagă-n ea omleta cu roşii şi cum, în timp ce mestecă, mai muşcă o dată din pâine grăbit. Şi continuă să mănânce la fel, întrerupându-se doar pentru scurte pauze de respiraţie. Iar eu mă întreb, la pofta lui de mâncare, la ce-o să se repeadă după ce a halit totul din farfurie, şi-n general cât timp ne mai rămâne până atunci.

CAPITOLUL ŞASE

în care Peter şi Olga se mai achită de-o vizită. Un erou de odinioară şi noua lui asistentă. Reproşuri şi reproşuri.
Care dintre femei este mai frumoasă?

- Olga! Chipul bărbatului care deschide uşa se schimonoseşte de spaimă sau de bucurie. Ce te uiţi aşa?
- Coada ta!

Holger îşi trece mâna prin părul lui des, grizonat.

- Aşa o port eu.

Olga face un pas spre el şi-l ia în braţe prudent, ca pe un bolnav. Braţele lui îi ating şoldurile, ca şi când ar vrea s-o ţină la distanţă.

- Voi ştiu că vă cunoaşteţi, spune Olga.

- Dacă ne cunoaştem!, spune Holger. De atunci, nimeni nu m-a mai tras vreodată din pat în felul ăla, niciodată.

- Mai ai încă insigna ta roşie cu Iisus trăieşte?, întreb eu.

Holger se uită la mine ca şi când n-ar şti la ce fac aluzie.

- Ei sunt Olga şi Peter, îi spune el femeii care apare în hol. Ea e Susanne. Ea zâmbeşte, fără să-şi piardă cuta dintre sprâncene.

- Tu eşti Olga de la Paris? Atunci te cunosc.

Nu sunt în stare să-i identific dialectul, dar în nici un caz nu-i de aici.

- Atunci mă cunoşti, iar eu nu te cunosc pe tine, spune Olga şi se-ntoarce puţin într-o parte, astfel încât Peter n-are-ncotro şi trebuie să-i ia paltonul.

Şi aici, bucătăria e foarte mare. în jurul mesei extensibile au loc zece scaune sau mai multe.

Eu sunt mândru pentru că Olga e cu mine şi e mai frumoasă decât Susanne, un imbold care acum un an mi s-ar fi părut un păcat.

- Cafea sau ceai?, întreabă Susanne.

- Totul e la fel ca înainte, spune Olga, aproape totul.

- Cafea?, întreabă Holger.

- Aş dori un ceai dacă se poate, spun eu.

- Cafea!, strigă Olga. Te-a supărat cineva? Ea vrea să-l mângâie pe cap. Holger o evită, îşi bagă

mâinile în buzunarele jeanşilor, dar le scoate imediat şi apucă spătarul unui scaun. Asemenea unei gimnaste, Olga se propteşte cu amândouă mâinile pe suprafaţa unui taburet înalt şi se-mpinge în sus. Ştii cât de mult mi-au lipsit toate astea de aici?

- Păi atunci de ce-ai plecat?, întreabă Susanne.

- Credeam că ştii totul despre mine?, spune Olga. Mi-a fost frică. Am crezut că mă bagă la pârnaie.

- Să nu mă-nţelegi greşit, spune Susanne şi pune patru ceşti pe masă, dar nici asta n-ar fi-nsemnat sfârşitul lumii.

- Nu sunt făcută pentru aşa ceva!

- Parcă e cineva făcut pentru aşa ceva, spune Susanne.

- Credeam că la un moment dat or să ne-adune şi-or să ne-mpuşte...

- Chiar ai crezut asta?, întreb eu.

- Tu nu?, întreabă Holger.

- Peter era de partea cealaltă, cel puţin atunci, el era un prieten al uniunii.

- Ştiu, spune Holger. Eu sunt şi acum la asociaţie.

-Tu?

- întregul *Demokratischer Aufbruch* a trecut la CDU.

- Şi Peter a fost la un moment dat la-nchisoare, spune Olga. El voia ca noi să deschidem graniţele înaintea Ungariei, nu-i aşa?

Nici Holger, nici Susanne nu râd. Ei au o cană cu aceleaşi dungi albastre şi albe, cum am văzut deja la Otto şi Greta, numai că la ei gura e puţin ciobită.

- Cred că eu aş fi rămas, spune Susanne.

- Avem o singură viaţă, spune Olga.
- Tocmai de-aia! Tu ai avut şansa ta – eu nu!, spune Susanne.
- Ce fel de şansă?
- Să schimbi ceva, să schimbi ceva din temelie!
- Susanne e din Bochum, din regiunea Ruhr.
- Şi de când eşti aici?, întreb eu.
- Din februarie.
- Spune-mi, te rog, am putea să rămânem la tine o noapte? Olga se uită la Holger. Mai avem o-ntâlnire azi, abia mai înainte s-a stabilit, dar poate să se facă foarte târziu.
- De ce?, întreb eu, căci până acum nu fusese vorba de asta. Pot să conduc şi noaptea!
- Nu vreau ca Peter să bâjbâie după miezul nopţii pe autostradă... Azi-dimineaţă am plecat destul de devreme.
- Aveţi saci de dormit?
- Nu, fiindcă nu fusese-n plan să rămânem.
- S-o găsi o soluţie până la urmă, spune Holger.
- Eşti un scump!, spune Olga.
- Holger? — N-ai vrea să mă-ntrebi totuşi şi pe mine? Nu ne mai vedem capul de treabă...
- Păi şi ce să te-ntreb?
- Şi eu locuiesc aici – mă gândeam!
- Vrei să-i trimiţi la plimbare?
- Aş vrea să fiu întrebată!

Fierbătorul începe să şuiere.

- Ai ceva-mpotrivă ca Olga şi Peter să doarmă aici?
- Aş vrea să fiu întrebată înainte, spune Susanne.
- îmi pare rău, spun eu. Voiam doar să dăm o fugă să luăm tablourile Olgăi.

- Puteţi să rămâneţi, dar avem destul de mult de lucru, spune Holger.

Susanne azvârli cârpa cu care voise să apuce vasul şi iese. Pe urmă se trânteşte uşa unei camere. Şuieratul oalei de apă se aude incredibil de tare.

Holger opreşte gazul fără nici o grabă şi închide uşa bucătăriei.

- Temperament meridional!, spune Olga, se-ntoarce şi coboară de pe taburetul ei înalt. Holger pune pentru fiecare câte o lingură cu vârf de cafea. Eu ratez momentul să-i amintesc de ceaiul meu.
- Trăiţi împreună?, întreabă Olga.
- Eu trebuie să ţin mâine o cuvântare în parlamentul landului şi noi...
- Scrieţi cuvântări împreună?

în timp ce toarnă apa fierbinte peste cafea, Holger amestecă cu lingura. Nu se grăbeşte cu turnatul cafelei. Deodată se-ndreaptă.

- De ce nu mi-ai dat nici un semn?
- N-am vrut să trimit o telegramă!
- Vreau să spun, atunci şi în general!
- Când?
- Când m-au băgat la pârnaie! N-am primit nimic, absolut nimic, nici o scrisoare, nici o vizită, tăcere, fugă, gata!
- Păi şi unde era să scriu?!
- Toţi au scris. Dar scrisoarea pe care o aşteptam eu, singura pe care o voiam — nimic!
- Dar între noi... doar ştii şi tu ce-ai însemnat pentru mine.
- Ce anume? Spune! Ce anume? Ce însemn eu pentru tine?
- Asta ce vrea să-nsemne acum?

Olga se aşază la masă.

- N-ai priceput nimic atunci, iar astăzi cu atât mai puţin!

- Ce anume nu pricep?

- Că fără tine totul – totul a fost insuportabil! Nu m-am gândit la nimic altceva, la nimic, tot timpul!

Loveşte în masă, cafeaua din ceşti se mişcă încoace şi-ncolo.

Olga se uită la mine. Oare e cazul să ies?

- Nu-i cinstit, Holger, spune ea. Eu nu ţi-am promis niciodată...

- Dar ce-ai făcut! Ce ai făcut tu – cum altfel aş putea să interpretez? Spune, cum altfel?

Olga scoate o batistă de hârtie şi şterge cu mare grijă marginea ceştii ei.

- Când m-au arestat – m-au ameninţat cu tot ce se poate, cu părinţii mei, cu fratele meu, dar cu tine, nimic! Tu nici nu existai pentru ăia. Chestia asta m-a enervat, m-a enervat foarte tare.

- Poate că nici nu s-au prins de povestea aia cu noi.

- Am refuzat să cred că eşti cu franţuzul ăla ciudat. Nu puteam să cred...

- Îl iubeam.

- A, da? Dintr-odată erai în stare să iubeşti?

- Da, spune Olga. Şi voiam să mă car, pur şi simplu nu mai rezistam aici, nu mai suportam toată urâţenia asta...

- Şi ce repede a mers totul la tine! Nimeni n-a mai reuşit atât de repede! Nimeni!

Holger îşi trage scaunul de lângă mine şi se aşază la masă. Un timp e linişte.

Olga îşi întinde braţele peste masă şi-ncearcă să şi le pună peste mâinile lui.

- Mi-ai dat drumul să cad, aşa cum dai drumul la un cartof fierbinte, ca pe un cartof fierbinte m-ai lăsat.

Olga îşi trage mâna înapoi.

- Las-o aşa!
- De ce spui asta? De ce...
- Mâna ta!
- Nu poţi să mă bălăcăreşti aşa şi...
- Mâna ta.

Holger îi prinde degetele şi le ţine strâns.

- Aş vrea să fumez o ţigară, spune Olga. El îi dă drumul, ea scormoneşte-n poşeta ei şi-şi scoate ţigările şi bricheta.
- Nu mai există scrumieră aici?
- Ţi-aş fi recunoscător dacă ai rămâne la una singură, spune el. Şi de ce un francez?
- De ce, de ce. De ce Susanne?

Olga se duce lângă chiuvetă.

- Eu te-am întrebat primul!
- Eram gravidă, dacă chiar vrei să ştii exact – cu el! Fii liniştit!
- Pur şi simplu, s-a-ntâmplat să rămâi?
- Nu asta am vrut! Numai că m-am gândit, poate e o soluţie. Am vrut şi eu să mă gândesc o dată la mine!
- Să te gândeşti şi tu o dată la tine? Toţi se gândesc la tine, tot timpul! Ai un copil?
- Numai eu trebuie să mă gândesc la toţi!
- Nu trebuie să te gândeşti la toţi!
- Nu, bineînţeles că nu, numai la ăla, şi la ăla, şi la ăla, şi la ăla, şi pe urmă şi la ăla!

Din hol se aud zgmote. Umeraşe care sunt trase încoace şi-ncolo pe bara din dressing.

- Care va să zică, ai un copil?
- Asta nu te priveşte pe tine.

Holger se ridică.

- N-am nici un copil.

Holger ezită, pe urmă deschide uşa.

- Te rog să vii puţin, spune el.

Susanne îşi pune paltonul.

- Eşti nebun!, strigă ea. Holger a apucat-o pe Susanne de încheietura mâinii şi o trage câţiva paşi spre uşa bucătăriei.
- Femeia asta, aici – eu am iubit-o! M-a lăsat ea cumva cu ochii-n soare? Da, m-a lăsat cu ochii-n soare! E cumva ăsta un motiv s-o dau afară?

Susanne s-a smuls din strânsoarea lui.

- N-aveţi toate ţiglele pe casă, strigă ea. Eşti nebun!
- Eu mă apuc de discurs, spune Holger şi-şi ia cafeaua. în uşă se opreşte puţin.
- Scuze, Peter!

Pe urmă pleacă.

- Sunteţi chiar incredibili!, spune Susanne. Aţi apărut aici – şi gata. Şi de atâta bucurie, omul trebuie să lase totul baltă.

Olga contemplă ceştile mari, cenuşii, pe care sunt pictate, în roşu şi negru, capete cu frizuri punk şi animale.

- Am avut şi eu odată unele la fel.
- E ca un adăpost pentru tineri aici!, spune Susanne. în permanenţă sună cineva. Holger nici măcar nu-i cunoaşte! Doar că i-a trimis careva care cunoaşte pe cineva care-l cunoaşte pe Holger.
- Şi voi unde v-aţi cunoscut?
- Eram la verzi, dar anul trecut am ieşit. Am

crezut că voi chiar faceţi revoluţie aici. Şi voiam să mă implic şi eu. Aici, nimeni n-avea idee de campanie electorală, de medii, de nimic n-aveau habar. Şi s-au lăsat aburiţi în halul ăsta!

Cu paltonul pe ea, se aşază la masă.

- Şi acum?
- Din mai sunt angajată la Holger, la deputatul CDU pe land Bartel. Dar numai angajată, pe bune. Urmăresc totul şi scriu jurnalul colonizării şi al autocolonizării. Şi tu? îţi place Parisul?
- Nu ştiu, totul se-ntâmplă atât de repede.
- îngrozitor de repede! Reacţiunea înaintează! Pretutindeni în lume!
- Care reacţiune?
- Păi, reacţiunea. Aţi şi uitat deja?
- Vrei să spui – de fapt, la cine te referi?
- Cum numeaţi voi chestiile astea? Concernele? Imperialiştii? Doar aţi făcut asta la şcoală! Marele *rollback** a-nceput! Iar eroii noştri de anul trecut de aici nu sunt preocupaţi de nimic altceva decât de propriul lor trecut! Atât de tare-i preocupă, că nici măcar nu bagă de seamă că au ajuns să-i ajute pe reacţionari în ascensiunea lor. Niciodată până acum n-am mai pomenit atâţia opozanţi corupţi, sensibili, vanitoşi şi pretenţioşi ca aici la voi. Totul a fost dat uitării, tot ceea ce ieri încă voiau să realizeze. Se isterizează din cauza buncărului mic-burghez din Wandlitz, în timp ce avuţia întregului popor e expropriată şi vândută pe sub mână!
- Poate da, poate nu, spune Olga. Doar că nu-mi place când cineva care a avut întotdeauna banane îşi bate joc de ăia din Est şi de problema lor cu

---

* Termen din politologia americană, desemnând strategiile de contracarare a comunismului, (n. tr.)

bananele.

- Ne purtăm cu toţii de parcă bananele ar creşte pe Mosela sau în Renania. Cel puţin, când vă făceaţi cumpărăturile, nu eraţi nevoiţi să vă întrebaţi dacă nu cumva faceţi o porcărie – sau cel puţin nu atât de des. înţelegi? Niciodată n-a mai fost atâta ambiguitate ca acum.

în hol a început să sune telefonul.

- Vrei să spui, zice Olga, că ar trebuie să ne hrănim în continuare cu cartofi şi cu mere?

- Mie nu mi se pare ridicol. Măcar voi v-aţi distrus propriul vostru mediu şi n-aţi făcut nenorociri acolo unde nu vede nimeni, spune ea în timp ce iese.

- Haide să plecăm la noapte, îi şoptesc eu Olgăi.

- Casa Bartel, spune Susanne în hol. Şi, după un timp: Un moment vă rog.

- Tu chiar crezi că ar fi un avantaj dacă ar trebui să înghiţim propriul nostru rahat?, întreabă Olga când Susanne se-ntoarce.

- Pentru tine, spune ea.

După ce Olga a închis uşa în urma ei, Susanne îşi scoate în sfârşit paltonul şi se aşază vizavi de mine.

Ea apucă ceaşca de cafea cu amândouă mâinile şi-ncepe să soarbă din ea. Când mă uit aşa la ea, mă trezesc că deodată nu mai sunt sigur care dintre femei este mai frumoasă.

- Ce-i?, întreabă Susanne după un timp.

Cu toate că acum aş avea destul timp să-i spun că, pentru mine, a devenit aproape imposibil să-mi găsesc locul în societate, din cauză că, în vremea noastră, luptele decurg atât de derutant de contradictoriu – motiv pentru care tac întruna, în loc să-mi prezint propria părere –, şi că până mai înainte

credeam că sunt singurul care are o atitudine critică faţă de modul în care evoluează lucrurile la noi, şi că şi întrebarea cum ar putea fi oprită înaintarea reacţiunii îmi trezeşte un interes arzător, prefer să mă interesez la Susanne unde aş putea găsi o cutie cu ceai sau măcar pliculeţe de ceai.

CAPITOLUL ŞAPTE

în care Peter şi Olga întâlnesc un zdrobitor.

E deja trecut de ora douăzeci şi unu când Olga şi cu mine aşteptăm pe o alee pentru maşini dintr-o curte din cartierul Pieschen, alee în care sunt încastrate două şine de oţel. în stânga, câteva trepte duc la o uşă de metal. Olga bate deja pentru a treia oară, ceea ce aproape că nu se aude, iar sonerie nu există.

în următorul moment suntem orbiţi, ca şi când lumina ar fi fost aceea care a aruncat în aer uşa. Apoi, ceea ce recunosc mai întâi este silueta unui om. în faţa noastră stă un bărbat chel. Este îmbrăcat ca un dirijor.

- Am venit, spune Olga văzând că bărbatul nu se clinteşte. Ca şi când asta ar fi fost parola, el face o plecăciune mai adâncă chiar decât o făceau servitorii baroanei, face un pas înapoi şi ne lasă să intrăm. Faţa lui pare ca de ceară. Numai nările lui tremură.

Holul de la intrare este luminat orbitor, pereţii şi tavanul cu stucaturi sunt vopsite în alb. Doar parchetul e tocit şi negru de atâta mizerie. în aer pluteşte un miros uleios. Domnul cel chel îi ia

paltonul Olgăi. Pentru că nu mă mişc destul de repede, el mă ajută să-mi scot hanoracul. Garderoba e plină ochi, lucrurile noastre dispar printre acelea ale altora. Eu mă sperii. Ceva se face ţăndări dincolo de uşa care dă în sala cea mare – chiuituri, râsete, aplauze.

- Ce-i asta?, întreabă Olga. în loc să răspundă, el se duce la uşa dublă a sălii şi deschide una.

- Şi fisele de garderobă?, întreb eu. Dar Olga încearcă deja să înainteze.

încăperea e mare şi înaltă cât o hală de fabrică. Invitaţii, care stau împărţiţi în grupuri mici, deşi foarte numeroşi, se pierd în ea. Miroase a ţigări şi a mâncare caldă. Toată lumea e îmbrăcată din cale afară de festiv. Până şi Olga face notă discordantă. Eu mă simt ca şi când aş fi instalatorul întreprinderii.

Spaţiul e amenjat fără pic de căldură, ca şi când nimic nu s-ar afla la locul său. Mobilierul nu este vechi, chiar dacă se vede că scaunele, fotoliile, noptierele, etajerele şi canapelele sunt folosite. Ele par lipsite de stăpâni. Rafturile peretelui-bibliotecă sunt goale.

- Cunoşti pe cineva?, întreb eu.

- Cică s-ar afla toată gaşca aici, inclusiv Wolkow ăsta.

Din cauza lui suntem aici. Domnul Wolkow vrea să cumpere un tablou pe care l-a văzut la Otto Gărtner şi care-i aparţine Olgăi.

- Până la urmă, despre ce aţi vorbit de fapt, Susanne şi cu tine?, întreabă Olga.

- I-am povestit despre Wolfgang şi despre namibienii pe care i-au trimis înapoi. Susanne consideră că, dacă ar mai exista încă vechea

comunitate a statelor socialiste, minele din Africa de Sud şi Namibia ar fi expropriate şi naţionalizate.

- Cred că ăştia doi ar fi fericiţi dacă s-ar reface Zidul, spune Olga.

Un bărbat uscăţiv cam de vârsta noastră, care poartă ciocate maro cu alb, se plimbă mândru de la un grup la altul. în timpul ăsta, el râde mult şi se pricepe să-i atingă pe ceilalţi ca din întâmplare. Când vine spre noi, mai are încă pe faţă râsul din conversaţia precedentă.

- Dacă-mi permiteţi, vă rog, doamna Olga. El îi oferă braţul şi face un pas, convins că ea îl urmează. Olga se-ntoarce-ntr-o parte, ca şi când i-ar fi teamă de atingerea lui.
- Vă rog să mă urmaţi, spune el pe un ton extrem de amabil şi merge mai departe.
- De unde te ştie ăsta?
- Asta-i un adevărat tunel al groazei, spune Olga.

Nu mai vedem decât spinări care atenuează discuţiile. Dintr-odată se mai sparge ceva, râsete, chiuituri, aplauze.

- Ştiţi cumva dacă domnul Wolkow se află aici?, întreabă Olga o femeie care trece prin dreptul nostru. Ea se opreşte brusc şi se uită la noi.
- Il caut pe domnul Wolkow, repetă Olga.
- Ce-i cu Wolkow?
- Aş vrea foarte mult să stau de vorbă cu el.
- Păi atunci staţi de vorbă cu el!
- E aici?
- Copila mea, suntem la el acasă, aşadar, presupun că-i aici.

în aceeaşi clipă, trei bărbaţi se îndreaptă aproape în pas de marş spre Olga — Kazimir, Martin şi încă

unul, pe care nu-l cunosc – gaşca ei de pictori. Ei o iau în braţe pe Olga, în două rânduri ea e chiar ridicată câţiva centimetri de la sol.

Lângă mine îşi fac apariţia ciocatele maro-albe.

- Nici măcar n-am apucat să facem cunoştinţă, spune el. Eu sunt aici pe post de maître de plaisir. Părul său izbitor de gras e pieptănat pe spate. Veniţi, o să fiu ghidul dumneavoastră. Cum vă place Mihai? El face parte dintr-un duo de artişti, *Nicolai şi Mihai,* doi români,

continuă el. Haideţi, aici nu mai avem ce căuta, spune el privind spre Olga şi pictorii ei. Eu mă numesc Serge.

— Peter Holtz, spun eu şi vreau să-i dau mâna, dar Serge s-a şi grăbit să mai facă doi paşi.

— Sunteţi francez?, întreb eu.

— Nu, mă tem că trebuie să vă dezamăgesc. Şi nici măcar nu mă cheamă Serge, dar toată lumea îmi zice aşa...

Numele se potriveşte cu prezenţa lui afectată. Pare foarte îndrăgostit de propria-i persoană. El îşi accentuează lungimea şi supleţea prin pantalonii albi gen burlan. Peste o cămaşă violet închis poartă o jachetă din piele de şarpe care-l cuprinde ca o armură.

— Nicolai şi Mihai, cum spuneam, continuă el, doi români, numai că în mod regretabil Nicolai n-a primit viză, aşa că acum e sarcina mea să joc rolul lui Nicolai – vă rog să mă scuzaţi, îi spune el unui bărbat şi se strecoară printre acela şi alţii şi-mi face semn să-l urmez.

— Mihai! Avanti! — Ei, v-am promis cumva prea mult? Doi metri şi şaptesprezece centimetri, în cazul în care doriţi să ştiţi cu precizie.

Mihai zâmbeşte în jos spre noi. El are deja o mul-ţime de dinţi din aur.

— Bună seara, spun eu. Mă numesc Peter Holtz.

— în niciun caz!, exclamă Serge şi, râzând, îmi împinge braţul în jos. Asta vă zdrobeşte cu totul!

Acum, Mihai îmi întinde mâna la rândul lui. Sunt surprins cât de moale şi de uscată e lăboanţa cu care-mi cuprinde mâna.

— Noroc că s-a terminat cu bine, spune Serge. Puteţi să-i spuneţi orice, nu-nţelege o iotă. Dar nu-i idiot, în niciun caz! — Mihai, avanti!

Serge îi arată o măsuţă joasă, ale cărei picioare rotunjite sunt montate puţin oblic în afară. Serge mai trage două măsuţe la fel de scâlciate.

- Attention!, strigă el.

Mihai merge cu spatele, îşi lasă-n jos fundul, încet, ca şi când s-ar aşeza pe closet – în clipa următoare, picioarele măsuţei se rup şi tăblia cade pocnind pe podea. Mihai stă o clipă, apoi se ridică la loc. Aplauze, apoi masa următoare. Când Mihai a zdrobit sub el şi cea de-a treia masă, cineva îi întinde un pahar cu şampanie. El îl ţine între degetul mare şi arătător, îl ridică spre noi şi îl bea, îl bea cu înghiţituri mici, întrerupte de câteva plescăituri.

- Ce vrea să fie asta?, întreb eu. O să continue toată seara aşa?

- Dacă lucrul acesta s-ar putea înveşmânta cu atâta simplitate-n cuvinte, atunci n-ar mai fi nevoie de acest performance, spune Serge şi pare că face un mare efort să-şi reprime râsul. Trebuie s-o lăsaţi să acţioneze asupra dumneavoastră, pur şi simplu să acţioneze. Dumneavoastră nu aţi prins faza preliminară. De acum încolo ar trebui să urmăriţi parcursul lui Mihai...

Aş vrea să plec de-aici, dar nu reuşesc s-o descopăr pe Olga, nu-i nicăieri.

- Nu vă faceţi griji pentru sora dumneavoastră. Pariez pe orice că în curând are să ni se alăture.
- De unde o cunoaşteţi pe Olga?
- Din auzite, din păcate, numai din auzite, la fel cum şi pe dumneavoastră, până nu de mult, vă cunoşteam tot numai din auzite. Mă consider fericit că am privilegiul de a vă cunoaşte personal, pe dumneavoastră şi pe sora dumneavoastră.
- Şi cum ne-aţi recunoscut?
- Ei, dragul meu, numeşte-mi dumneata pe cineva care apare în tablourile acestor pictori mai des decât sora dumitale! Totuşi, dacă-mi îngădui — pentru mine, important e principiul repetiţiei, al alinierii, al asumării prin exerciţiu, cum doreşti dumneata să-l numeşti. El mă apucă de braţ şi mă conduce mai departe: Este vorba de-mplinire, de împlinirea exersată, antrenată şi, cu timpul, înălţată până la nivelul perfecţiunii, pe care observatorul poate şi trebuie s-o repete în modul său absolut propriu, să o parcurgă la rândul lui personal. Acesta este lucrul de care aş dori să vă conving!

Mă întreb dacă nu cumva el îşi permite să glumească cu mine. El rânjeşte întruna, ceea ce mă face să nu-mi dau seama dacă acest rânjet nu a prins pur şi simplu rădăcini pe figura lui sau dacă poate că nici măcar nu e rânjet, ci reprezintă expresia naturală a feţei lui.

- Dar de ce ar fi bine să zdrobească mobilierul?
- îngăduiţi-mi să nu vorbesc de „zdrobire”, ci de distrugere. Şi deja ceaţa o să vi se ridice de pe ochi! Pentru că: Dacă e să ia naştere ceva nou, vechiul trebuie să se dea la o parte. Distrugerea creatoare

este baza oricărui progres.

- Dar în mobila asta s-a investit multă muncă, şi există oameni care s-ar bucura de ea!

- Tocmai că nu!, strigă Serge. Tocmai că nu! Aţi atins punctul nevralgic! Felicitări! Obiectele astea de aici, vechiturile astea nu le mai vrea nimeni! Tocmai despre asta e vorba! Nimeni!

- De unde ştiţi?

- Foarte simplu! Toate astea nu ne-au costat nicio para chioară. Ni le-au dat locatarii de aici, fără să ne ia nici un ban.

- Dar nicidecum ca să le faceţi surcele!

- Cunoaşteţi deosebirea între valoarea de întrebuinţare şi valoarea de schimb, vă e familiară deosebirea asta?

- Bineînţeles, spun eu.

- Ei, minunat, vedeţi! Despre valoarea de întrebuinţare nu trebuie să mai vorbim într-o societate în care domneşte competiţia, în care numai produsul cel mai bun are un succes de durată. Astăzi, valoarea de întrebuinţare trebuie s-o considerăm ca pe o premisă dată, şi acum putem să ne concentrăm exclusiv asupra valorii de schimb...

Serge vorbeşte în permanenţă cu un râs în glas, un râs care, ori de câte ori el vorbeşte prea repede, dă pe dinafară şi se revarsă din vorbăria lui, aşa cum, când torni supa în farfurii, ea se mai varsă şi peste marginile acestora. El pare să fie absolut sigur de punctul lui de vedere.

- în lumina valorii de schimb, aceste obiecte de amenajare interioară sunt nişte troace. Sau vreţi să spuneţi că dumneavoastră aţi da vreun ban pe ele?

- Depinde de ce anume am nevoie. Şi de câţi bani

am.

- Ca să simplificăm problema, spune el şi, în acest timp, strânge mâna unui bărbat mai în vârstă, a cărui faţă se strâmbă într-o expresie dulceagă. Ca să simplificăm: Valoarea de schimb tinde spre zero. în privinţa asta suntem de acord. în ţara asta nu s-ar fi întâmplat totuşi nimic, dacă oamenii nu ar fi vrut pur şi simplu o viaţă mai bună şi dacă nu ar fi insistat s-o obţină, în loc să se consoleze cu ideea unui comunism care n-avea să vină veci pururi!

Existenţa determină conştiinţa, îmi trece mie prin cap. Dar nu se poate să fie atât de simplu, gândesc.

- Forma cea mai elevată a mărfii este...? Ei, care-i forma cea mai elevată a mărfii?, întreabă el şi strigă, fără să-mi lase timp de gândirea: Arta! Aceasta e arta! Sora dumneavoastră a înţeles foarte devreme lucrul acesta, în mod intuitiv. Cu harul ei, cu intuiţia ei, cu ştiinţa ei şi cu talentul ei de a se adresa oamenilor, are să ajungă repede foarte departe.
- Olga?
- Olga Grohmann!
- Dar cum anume?
- Cu o galerie! Aşa cum a făcut-o ea aici înainte! Cine voia să vadă artă nouă, se ducea în dărăpănătura aia la Olga Grohmann. Toată lumea spune asta. El mă atinge uşor cu mâna pe umăr: Spune-mi, te rog, dragă prietene, îţi povestesc cumva ceva ce nu ştii?
- Olga nu are planuri de genul ăsta. în afară de asta, nu are bani şi n-are nici spaţii.

Cu un gest teatral, Serge îşi propteşte mâinile-n şolduri, în timp ce, în spatele lui, se aude din nou cum este zdrobită o mobilă.

- Dumneata cu casele dumitale! Vrei să-mi spui

că nu eşti în situaţia de a găsi pentru sora dumitale nişte spaţii adecvate şi bine situate? Mă dezamăgeşti.

- Olga nu ia nimic de la mine!

- Nici n-are nevoie. împrumută banii de la bancă şi dumneata o girezi. Sau e cazul să-l aduc pe tatăl meu s-o gireze? Toate drumurile duc la Roma! Trebuie numai să aveţi dorinţa, voinţa şi credinţa. Curaj, prietene, curaj! Dumneata ai toate atuurile în mână! Nu trebuie decât să-i sugerăm surorii dumitale câteva idei, şi pe urmă îşi dă seama ea singură!

- Olga!

Cu pictorii ei la remorcă, Olga se îndreaptă spre Serge şi-i întinde mâna.

- Deci dumneavoastră sunteţi domnul Wolkow?

- De fapt, eu sunt acela, răsună în spatele nostru o voce profundă, puternică. Serge face imediat un salt lateral, ocazie cu care se loveşte de o femeie într-o rochie fără umeri.

- Dragă tată, permite-mi să fac prezentările – ea e Olga Grohmann, galerista celor mai buni artişti de aici, proaspăt întoarsă de la Paris. Dragă Olga Grohmann, acesta este Alexander Wolkow, căruia îi datorăm acest party. Iar aici – văd un braţ al lui Serge plutind pe deasupra mea, imediat simt mâna lui pe spatele meu, apăsarea e atât de mare, încât mă obligă să fac un pas spre tatăl său –, dă-mi voie să ţi-l prezint pe Peter Holtz, fratele Olgăi Grohmann, care a jucat un rol central în frământările din această ţară şi dispune de o serie de concepţii extrem de interesante. Dragă Peter Holtz, tatăl meu Alexander Wolkow.

- îmi pare bine că aţi venit amândoi, spune Alexander Wolkow. în loc să ne-ntindă mâna, se

mulţumeşte să-şi încline capul spre noi. Niciodată nu m-am mai aflat faţă-n faţă cu un bărbat în vârstă cu buze atât de cărnoase, roşii-albăstrii, şi ochi atât de mari, cu pungi aşa de groase sub ei. îmi pare rău că v-am întrerupt, spune el. Fiul meu are, desigur, acelaşi drept asupra acestui nume ca şi mine. Să nu credeţi că ar fi fost o manifestare a megalomaniei mele să-i dau acelaşi nume ca şi al meu. Doar că, atunci când el s-a născut, tocmai eram pe punctul de a da colţul. Mama lui a vrut să salveze măcar numele, dacă tot era nevoită să renunţe la mine. Dar m-am mai ridicat o dată.

Mâna lui stângă se-nşurubează în sus şi-şi găseşte sprijin pe umărul fiului său.

- Aici, noi toţi îi spunem Serge, iar mie, prietenii îmi zic Saşa.

Observ inelul de pe degetul lui care i se profilează pe haină ca un gândac mare. De aceea, abia râsetele ezitante mă fac să-mi dau seama că Saşa mi-a întins mâna dreaptă.

- Peter, îmi pare bine, spun eu şi mă grăbesc să dau mâna cu el. Râsetele celorlalţi se pierd în zgomotul pe care-l provoacă Mihai cu o nouă distrugere.

CAPITOLUL OPT

în care Peter află cum stau lucrurile cu arta şi cu natura umană. Cornul abundenţei al mamei noastre Terra şi constrângerea delicată a argumentului mai bun.

- De ce nu i-aţi spus Olgăi nimic despre galerie?, întreb eu, în timp ce Saşa Wolkow o conduce în direcţia barului.

- Păi doar căzuserăm de acord ca ideea să vină

de la Olga. în afară de asta, seara de-abia a-nceput.

- Tatăl dumneavoastră este bogat?

- Imobiliara Wolkow, Viena, Miinchen, Frankfurt, Chicago, mai nou Budapesta. A ajuns deja şi la Berlin, dar deocamdată incognito.

- Şi dumneavoastră vă ocupaţi de artă?

- Oo, nimic nu-mi face mai multă plăcere! Dar autoevaluarea mea îmi certifică, din păcate, o înzestrare insuficientă. îmi lipseşte acel simţ artistic special, care o evidenţiază pe sora dumneavoastră cu asupra de măsură.

- Păi atunci de ce-i oferiţi Olgăi atâţia bani pentru un tablou, dacă dumneavoastră înşivă nu sunteţi în măsură să-l evaluaţi?

- Zece mii de mărci pentru un tablou înseamnă puţin, de fapt, ridicol de puţin. în afară de asta, există cineva care mi-l cumpără cu o sumă de două ori mai mare.

- De două ori mai mare? O trageţi în piept pe Olga?

Serge râde pe un ton înalt, e un râs chicotit. îşi pune
dosul palmei în dreptul gurii. Vreţi să spuneţi că sunt un escroc?

- De ce faceţi asta?

- Fiţi liniştit, nu înşel pe nimeni! Sunt deschis şi cinstit, e o calitate rară, aşa cum veţi constata de altfel destul de repede.

— Ştiu prea puţine lucruri despre caracterul oamenilor care au crescut în capitalism...

— Dragul meu, nu mai folosiţi astfel de noţiuni. Asta sună cumva precum căile ferate! Capitalism! Astăzi, nici măcar sindicatele nu mai ştiu ce-ar putea să-nsemne asta! Ca să nu mai vorbim de partidul

meu.

— Şi atunci cum numiţi dumneavoastră un sistem economic bazat pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producţie şi pe exploatare?

- Exploatare? Dumneavoastră încă mai credeţi că, în economia socială de piaţă, angajaţii sunt exploa-taţi? Oare oamenii fug acum din Vest în Est sau din Est în Vest? Libertate! Stat de drept! Democraţie! Occidentul nostru!

Cu toate că nu observ că Serge ar consuma alcool, nu sunt totuşi foarte sigur dacă nu cumva e băut.

— Nu ar fi tocmai un argument în favoarea Occidentului, dacă majoritatea oamenilor nu ar fi deschişi şi sinceri unii faţă de alţii – aşadar, dacă nu ar fi ca dumneavoastră!

- Asta face parte din afacere, asta e competiţia!

- Adică, e competiţie să-l păcăleşti pe altul? Şi asta face parte din democraţie?

- E o temă vastă! Nu tocmai uşor de-nţeles din punct de vedere teoretic. Cert este însă faptul că supravieţuieşte numai acea societate care-şi asumă competiţia. Numai competiţia îl ajută pe om să progreseze! Altminteri, putem să-ncepem imediat cu toţii să ne căţă- răm înapoi în copaci. Iar lucrul acesta, totuşi, nu ni-l dorim. Pe de altă parte, trebuie să fim totodată dispuşi să plătim şi preţul pentru asta!

- Şi dacă, eu, acum, aş trăda încrederea pe care mi-o acordaţi şi aş vorbi cu Olga despre asta...

— Nullo problemo! Acesta nu-i un secret. Nimeni nu poate s-o oblige pe Olga să vândă. La urma urmelor, trăim într-un stat de drept în care domneşte libertatea. Convingeţi-o pe Olga să nu vândă! Din

cale afară de interesant ce s-ar întâmpla atunci! Din cale afară de interesant!

- Păi atunci Olga ar vinde tabloul pe dublul sumei.
- Şi cui anume, dacă mi-e îngăduit să întreb?
- Aceluia care oferă dublu.
- Da, dar cine este acela?
- Păi cel căruia i-l vindeţi dumneavoastră!
- Da, corect, dar cine este acela?
- Adică vreţi să nu-i spuneţi Olgăi cine este acela căruia i-l vindeţi la preţul dublu?
- Minunat! Sunteţi formidabil, Peter! Incet-ncet înţelegeţi! – Ia uitaţi-vă!

Mihai loveşte cu pumnul scândura unei etajere — aceasta rupe diblurile care o susţineau în dreapta. Loveşte în partea stângă, şi scândura se izbeşte cu zgomot de cea de dedesubt. Mihai îşi împleteşte mâinile ca şi când ar ţine un topor – şi totul se dărâmă.

- Meritul meu, continuă Serge, este acela că o cunosc atât pe Olga, cât şi pe cumpărătorul acela.
- Şi continuaţi să păstraţi asta pentru dumneavoastră?
- Dar înainte de toate trebuie să apreciaţi faptul că eu îi cunosc pe amândoi! Mai clar formulat: Numai eu îi cunosc pe *amândoi*! înţelegeţi? Unii se cunosc cu oamenii cu bani, alţii cu artiştii. Eu frecventez şi lumea unora, şi pe aceea a celorlalţi. Probabil că dumneavoastră credeţi că-i o întâmplare că eu câştig zece mii de mărci. Dar ia gândiţi-vă puţin, câte ore am petrecut eu cu pictorii aceştia, cât de mult a durat până când am reuşit să intru în casa domnului Gärtner şi să pot contempla tablourile, câte poveşti despre Olga Grohmann a trebuit să ascult. Şi

deja retribuţia mea orară se topeşte văzând cu ochii. La asta se adaugă şi cheltuielile, care nu sunt tocmai neglijabile. Şi – doar atât mai vreau să..., spune el în momentul în care încerc să-l întrerup. Sora dumneavoastră a primit obiectele astea cadou, şi pe bună dreptate! Dar, conform logicii dumneavoastră, aş putea la fel de bine să polemizez cu Olga: Oare e permis în general să vinzi lucruri pe care le-ai primit cadou? Şi de ce zece mii şi nu o mie? Şi cum rămâne cu meritul lui Otto Gärtner? Sau chiar al artistului? Ei de ce nu se aleg cu nimic?

- Nu ştiu nimic din toate astea. Eu nu am cumpărat niciodată un tablou.

-Acum începeţi să daţi înapoi, dragă domnule Holtz!

- E adevărat, aici aveţi dreptate. Doar că eu credeam că dumneavoastră cumpăraţi tabloul pentru că vă place?

- Mda, de fapt nu pot să-mi permit asta, în orice caz, nu momentan — Dar deviem.

- De la ce?

- Haideţi să mergem până la capăt cu analiza. Problema noastră este cumpărătorul, problema dumneavoastră este, pardon, a fost producătorul.

- Eu sunt un bun cumpărător, spun eu, cu toate că nu m-am gândit niciodată la asta. Da, mă îngrozesc când îmi dau seama cât de puţin sunt pregătit pentru o asemenea discuţie principială, care fusese întotdeauna punctul meu forte.

- în fond, minunea — pe care nu aţi conştientizat-o încă — este mărinimia cu care mama Terra îşi revarsă cornul abundenţei asupra copiilor ei în condiţiile economiei de piaţă. Eu vă promit că, în cel mai scurt timp, va exista şi aici tot ce-şi doreşte

inima dumneavoastră! Veţi fi făcut în permanenţă atent asupra unor lucruri a căror existenţă nici n-aţi visat-o! Nici măcar n-aţi ştiut că vă doriţi aceste lucruri. Revoluţia dumneavoastră paşnică, atât de meritorie, a readus-o pe mama Terra la unison cu copiii ei. Recucerirea fertilităţii materne!

Privirea cu care se uită la mine e plină de aşteptări. Eu mă concentrez să fac faţă acestei priviri a lui, ca şi când acesta ar fi un argument.

- Comuniştii au fost nevoiţi să tragă şi iar să tragă la jug sau, mai bine zis, să-i pună pe alţii să tragă la jug ca să existe ceva, cât de cât, exultă el. Concurenţa – aia exista numai între cumpărători! Şi oare care era cauza? Bănuiţi, domnule Holtz, nu-i aşa?

- Nu, spun eu.

- Proprietatea, bineînţeles! Proprietatea este cheia supremei fericiri! Dacă evoluţia omenirii ne-a transmis o experienţă, aceasta este următoarea: Fără proprietate, totul este nimic! Bun pentru omenire este acela care întreprinde ceva, care face ceva, care duce ceva mai departe, acel om pe care am învăţat să-l numim întreprinzător. Bun pentru omenire este acela care se bucură de viaţa lui, care cumpără ceva, pentru că se iubeşte pe sine şi-i iubeşte pe ceilalţi şi vrea să trăiască într-o lume mai bună şi mai frumoasă decât aceea pe care a găsit-o. Ce altă miză putem să avem, decât pe aceea de a ne organiza convieţuirea în aşa fel încât aceasta să fie la unison cu natura omului. Tocmai această transformare grandioasă o trăiţi dumneavoastră acum! Iar dumneavoastră, Peter Holtz, aveţi privilegiul de a participa la edificarea ei. Şi pentru lucrul acesta, vă invidiez din toată inima. Dumneavoastră trăiţi

transformarea lumii dumneavoastră ca pe o a doua naştere, în timp ce noi am avut fericirea s-o sugem odată cu laptele matern. Şi ea a devenit deja a doua noastră natură!, strigă Serge fericit.

- Cum aşa, a doua?, întreb eu, dar în momentul acela, Serge sare deja spre Mihai, care, vâslind din braţe, merge cu spatele şi se lasă să cadă peste o masă plină cu pahare – sau s-a împiedicat? Explozie de cioburi şi aşchii. Mihai surâde, limba lui linge colţurile gurii, de parcă tocmai ar fi mâncat ceva delicios. Serge îl trage când încoace, când încolo, cioburile scârţâie sub pantofii lui.

Mă bucur de această pauză de respiraţie. Ce bine-ar fi să vină cineva care să nu vrea decât să trăncănească. Serge argumentează într-o manieră care-mi trage pământul de sub picioare. Oare sunt eu prea obosit? Sau m-a hipnotizat cumva? Sau nu face decât să spună pur şi simplu ceea ce spun şi toţi ceilalţi din jurul meu, dar fără s-o poată explica atât de convingător şi de plăcut precum Serge? Nu cumva experienţele mele se potrivesc realmente cu ceea ce prezintă el? Refuz eu cumva să accept constrângerea blândă a argumentului mai bun? Sunt cumva supărat, invidios, răuvoitor, din cauză că sunt nevoit să mă întreb cum de nu reuşesc eu însumi să gândesc ceea ce-mi arată el că s-ar cuveni să gândesc?

- Haideţi să ne-ntoarcem de unde-am plecat! După o jumătate de răsucire, Serge se află din nou în faţa mea. Ce se-ntâmplă dacă Olga refuză să vândă?

- Atunci, ea rămâne cu un tablou frumos în casă, dar n-are bani.

- Nu, se poate mai bine de atât, faceţi un efort!

- O să aveţi cumva probleme?

- Nu, câtuşi de puţin!
- Atunci nu ştiu.
- Nimeni nu ştie! Dar care-ar fi posibilităţile? Nu cumva creşte preţul? Foarte repede, lumea începe să vorbească, să spună că acest XY nu mai poate fi cumpărat cu zece mii, nici cu douăzeci de mii! Acum se consideră că cincizeci de mii ar fi un chilipir!
- Ce-nseamnă chilipir în acest context?
- Chilipiru-i chilipir! — Vai, îmi cer scuze, sunt un monstru, vă las să muriţi de sete!

Unul dintre braţele lui pluteşte din nou pe deasupra mea.

-Vreţi să spuneţi că Olga n-ar trebui să vândă deloc?

- Implicaţi-vă şi dumneavoastră, e un simplu brainstorming...
- Poftim?
- Brainstorming! Lăsăm gândurile să se rotească în voie, pentru a afla ce posibilităţi ar fi de luat în considerare.
- La mine, oricum totul se roteşte deja, recunosc eu. N-am putea să ne aşezăm?
- Se prea poate, spune Serge şi mă apucă de braţ, ca preţurile să crească şi angajatorul meu să spună: „Rămâneţi pe fază, Wolkow, dacă preţul creşte, înseamnă că sunteţi pe drumul cel bun!” Prin urmare, îmi dublez oferta.
- Dar atunci nu mai aveţi nimic la treaba asta...
- Ia te uită! Dumneavoastră o s-ajungeţi departe, domnule Peter Holtz! Da, aş rămâne cu buza umflată. Sau angajatorul meu e fair şi rămâne la rata de câştig promisă, aceea de cincizeci la sută. Atunci mi-am dublat şi eu câştigul şi vă invit la *Kempinski,* la şampanie şi caviar.

- Trăgând linie, înseamnă că, pentru dumneavoastră şi pentru Olga, ar fi mai bine dacă Olga n-ar vinde încă?, conchid eu, încurajat de lauda lui.

- Poate să iasă şi pe dos, spune Serge, strânge din buze, apoi şi le ţuguie pentru ca în secunda următoare să-şi coboare colţurile gurii. E posibil să nu mai renteze investiţia, din cauză că preţurile au urcat deja mult prea mult.

îşi ridică degetul mare:

- Şi atunci trebuie să căutăm altceva. Vă mulţumim pentru ofertă şi pa...

El se răsuceşte brusc pe călcâie, dar, după un pas, se-ntoarce din nou la mine.

- Totuşi, dacă angajatorului dumneavoastră îi place atât de mult tocmai tabloul pe care îl are Olga, atunci n-are să cumpere altul, pur şi simplu!

- E un punct de vedere..., spune Serge şi râde, bravo! Numai că, din păcate, trebuie să vă mai informez că angajatorul meu n-are nici cea mai vagă idee cum arată tablourile lui Kazimir – căci despre el e vorba, dar să nu mai spuneţi la nimeni.

- Şi cu toate astea dă atâţia bani pe el?

- Dar luaţi loc, dragă domnule Holtz, vă obosesc mult prea mult.

Ne lăsăm să cădem în două dintre fotoliile care n-au trecut încă pe sub fundul lui Mihai. Două pahare pline sunt depuse pe măsuţa scâlciată din faţa noastră.

- Campari orange, asta ne-nviorează, un fel de limo- nadă ceva mai bună! Noroc!

Băutura portocalie e plină de cuburi de gheaţă. Cel mai mult mi-ar plăcea să-mi lipesc paharul de frunte şi de faţă. Serge expiră cu gura căscată. Când

şade, totul la el pare şi mai ascuţit.

- Mai departe!, spune el. Uneori e bine să nu ştii cum arată ceva şi să ai încredere în verdictul experţilor. Sine ira et studio, fără ură şi părtinire, aşa se fac cele mai bune afaceri. Cu siguranţă că percepţia directă induce-n eroare pe cineva care nu dispune de înzestrare şi de cultură, şi de experienţă practică! Principiul acesta este valabil pentru artă, dar nu numai pentru artă. Cine e-n stare să-l recunoască pe prinţ în broscoi? Cu siguranţă că dumneavoastră vedeţi în mine un ins dus cu capul, un snob, un tip plin de sine căruia-i place să-şi dea importanţă. Cei mai mulţi se lovesc de exteriorul meu, ei consideră predilecţia mea pentru încălţăminte bicoloră ca pe o maimuţăreală, şi sunt convins că şi dumneavoastră consideraţi că mi-aş cultiva silueta slabă şi bărbia ascuţită şi privirea pătrunzătoare?
- Da, spun eu, trebuie să recunosc.
- Totuşi, am să vă spun ceva. în nici un caz nu e rău dacă oamenii nu te plac de la-nceput. Iubesc pantofii ăştia şi gata, sunt pantofi mexicani. Oricum n-o să mă credeţi dacă vă spun cât costă ei. Şi jacheta, second-hand, de la o licitaţie, altminteri n-aş fi putut s-o cumpăr... îndrăznesc chiar să afirm că majoritatea invitaţilor consideră înscenarea mea ca fiind stupidă sau chiar respingătoare, ca şi când scopul ei ar fi acela de a prezenta inferioritatea produselor din Est şi alte tâmpenii de genul ăsta. Dar poate că există printre ei şi doi sau trei care înţeleg despre ce e vorba de fapt.
- Despre valoarea de schimb?
- E vorba de eliberare!
- Eliberare de mobile vechi?

- De totul! Acum, toată lumea strigă: „Ajutor! Se rupe trăsura!” Cunoaşteţi basmul?

- Din păcate, l-am uitat.

Iarăşi se sparge ceva. Şi de data asta, Mihai trebuie să fi dat şi peste nişte obiecte din sticlă.

- Nu vă faceţi probleme, Mihai a băut prea mult, fiţi sigur că am să-i prezint nota de plată, spune Serge. Prinţul izbăvit din *Regele broscoi* crede tot timpul că trăsura se rupe, dar credinciosul său Heinrich strigă: „Nu, nu-i trăsura, este lanţul inimii mele, care era foarte îndurerată” – şi aşa mai departe.

Serge ridică braţul drept ca şi când ar dirija. Şi, într-adevăr, în momentul următor se aude un pian, un pian şi o voce. Otto Gärtner!

CAPITOLUL NOUĂ

În care Peter învaţă de ce e mai bine să păstrezi decât să dăruieşti şi ce înseamnă „conditio sine qua non”.
Să trăieşti cu dragoste faţă de lume.

- Ce doriţi să beţi, domnule Gärtner, dar dumneavoastră, domnule Holtz?

- Un Lagavulin, spune Otto Gärtner, dar unul de şaisprezece ani, dacă pot să-ndrăznesc.

- Foarte bună alegere!, spune Serge. Şi pentru mine la fel, foarte bine.

Barmanul şterge tejgheaua ca un apucat, de parcă aceasta ar fi fost murdară.

- Aţi avea amabilitatea să-mi acordaţi un moment atenţia dumneavoastră?, întreabă Saşa Wolkow. El face o mişcare cu braţul ca şi când ar vrea să mă tragă mai aproape. Dar n-a făcut decât

să-şi ia avânt. în momentul următor, ca un copil, el se răsuceşte o sută optzeci de grade cu scaunul său de bar. Eu îi urmez îndemnul şi mă cocoţ pe scaunul de bar din stânga lui. Din fericire, picioarele mele găsesc imediat un punct de sprijin. Se şade mai puţin incomod decât crezusem.

- îmi pare rău, treaba asta cu fiul meu – aţi fost nevoit să-l suportaţi tot timpul... Ce beţi?

- Nu-i uşor să discuţi cu Serge. Punctul lui de vedere este acela al unui adept convins al sistemului capitalist!

- Numai gura-i de el! în realitate face numai prostii. Uitaţi-vă la aiureala asta! Bulgarul ăsta debil, săracul de el...

- E român, spun eu.

- Din partea mea, poate să fie şi din Transilvania, ca ăla de la recepţie. Saşa Wolkow face o pauză, ca şi când

i-ar veni să strănute. Pretutindeni se face de râs, găsesc numai pământ pârjolit peste tot pe unde ajung. Ce beţi?

Ne întoarcem amândoi spre tejghea. Printre sticle, o maşină de cafea precum aceea din Aix.

- Trebuie să mai conduc azi. Poate o cafea?

- Espresso?

- Nu-i nici o grabă! O cafea la filtru, dacă se poate.

Saşa Wolkow spune ceva ce nu-nţeleg şi-i arată barmanului două degete.

- Sora dumneavoastră mi-a destăinuit că intenţionaţi să dăruiţi casele dumneavoastră chiriaşilor, am înţeles corect?

- Numai casele în care se află apartamente de-

nchi- riat.

- Şi câte sunt în această situaţie?
- Deocamdată unsprezece.
- Mai aveţi şi alte case?
- Casa în care locuim, o vilă cu teren şi grădină şi două case mai mici în Scheunenviertel*.
- Scheunenviertel? în Mitte?
- între Oranienburger şi strada Wilhelm Pieck.
- De ce faceţi asta?
- Nimeni nu poate să locuiască în două case odată. Dar se poate-ntâmpla ca, la un moment dat, nişte prieteni să aibă vreo nevoie sau un om lipsit de adăpost să caute un acoperiş deasupra capului. Vreau să le pun la punct, asta-nseamnă că o să am ceva de lucru.
- Eu nu vă-ntrebam de ce vreţi să păstraţi aceste patru case, ci din ce cauză vreţi să renunţaţi la celelalte?
- Păi şi eu le-am primit cadou. Eu am făcut ce-a stat în puterile mele. Acum, n-au decât să se mai ocupe şi alţii de ele.
- Mi se pare foarte lăudabil, să fiţi sigur de asta! Numai că nu reuşesc să-nţeleg motivele dumneavoastră.
- în felul acesta sper să mă achit de răspunderea ce-mi revine faţă de proprietăţile care mi-au fost încredinţate.
- Pentru dumneavoastră e importantă răspunderea?
- Răspunderea, dreptatea, binele individului şi binele societăţii.

Saşa Wolkow se apleacă şi mai mult în faţă,

* în traducere, „cartierul hambarelor", situat chiar în centrul *{Mitte)* Berlinului, (n. tr.)

proptit cu cotul drept pe tejghea, cu mâna stângă pe coapsă. El se uită la mine de jos. Cearcănele lui mari par de culoarea bronzului, ca nişte bijuterii, care nu se află însă la locul potrivit.

- Mi-e îngăduit să vă cred pe cuvânt?, întreabă el.

- Dar pentru asta nu aveţi nevoie de nici o permisiune!

- Discuţiile-n contradictoriu sunt întotdeauna delicate. Gura lui roşu-albastră râde fără sunet. Lista prietenilor de odinioară pe care i-am contrazis e lungă.

Barmanul aşază în faţa noastră două ceşti minuscule de cafea, mai mici chiar decât cele din Aix.

- în aproape oricare din acele situaţii, aş fi preferat să-mi ţin gura decât să-mi pierd un prieten.

- O critică de bună credinţă este-ntotdeauna binevenită! – Ce-i cu ţipetele astea?

Saşa face semn că nu contează.

- Să se ocupe domnul fii-miu de ele. Haideţi să ne concentrăm.

El îşi ia ceşcuţa, face câteva mişcări circulare cu ea şi bea degetarul de cafea care se află în ea dintr-o sin- gură-nghiţitură, aşa cum ştiu că se face la şnaps. Eu îl imit fără ca să fac însă mai înainte acele mişcări cu ceaşca. N-aş zice că a fost neapărat o plăcere.

- Well, zice el, una la mână – cu mâna dreaptă îşi ridică degetul mic de la mâna stângă: Fugiţi de răspunderea care vă revine. Doi la mână – acum e la rând inelarul: în loc să faceţi dreptate, lăsaţi destinele respective la voia-ntâmplării sau, ca să mă exprim mai precis, trei la mână: Consolidaţi o serie de privilegii vechi prin altele noi. Şi astfel aş putea să vă explic mai departe, punct cu punct, care sunt

argumentele împotriva deciziei dumneavoastră.

El îmi arată patru degete, apoi toată mâna.

- Modul dumneavoastră de a vorbi e cumva menit să-mi stârnească curiozitatea?, întreb eu.

- Aş putea continua?

- Vă rog.

Timp de o clipă, mâinile lui se mişcă de parcă şi le-ar spăla.

- Ei bine, am să fiu scurt, spune el, împinge la o parte ceaşca goală şi-şi reazemă din nou cotul de tejghea. Casele v-au fost încredinţate pentru că cei cărora le aparţineau vedeau ca sigură ruina imobilelor lor, atât din cauza condiţiilor politico-economice, cât şi din cauza vârstei lor – şi nici din mâinile statului nu puteau să aştepte vreo ameliorare. Dumneata, Peter, ai preluat această sarcină fără a avea perspectiva vreunui câştig. Ai muncit în timpul dumitale liber, iar banii pe care i-ai câştigat în altă parte i-ai băgat în acele imobile. Cel puţin aşa mi-a prezentat lucrurile extraordinara soră a dumitale.

- Au existat venituri din chirii.

- Care abia dacă reprezentau jumătate din sumele reinvestite.

- Mi se pare prea puţin.

- Din cauză că echivalezi cu zero puterea dumitale de muncă. în plus, ai recurs, pe risc propriu, la mijloace ilegale.

- Vă referiţi la taximetria cu Trăbănţelul?

- Cu alte cuvinte: Dumneata ţi-ai îndeplinit sarcina pe care singur ţi-ai propus-o?

- Am făcut tot ce-am putut.

- Prin urmare, ai putea afirma că ai confirmat încrederea foştilor proprietari? Ia-ţi inima-n dinţi,

Peter, spune „da”. în principiu, ar fi putut cineva s-o facă mai bine decât dumneata?

- în principiu, probabil că nu.

- „în principiu, probabil că nu.” Bine, dacă vrei dumneata. Modestia dumitale îţi face cinste, dar nu-şi are locul aici, aici este vorba de principiu, de logică. Râde din nou fără sunet. Te pricepi foarte bine la construcţii, ai demonstrat în condiţii absolut revoltătoare că te interesează conservarea clădirilor şi astfel, permite-mi să spun asta, de moştenirea culturală. De ce ar trebui ca lucrurile acestea să se schimbe acum, când premisele sunt grandioase şi radical îmbunătăţite? – Este o întrebare retorică, nu trebuie să răspunzi. Prin urmare, pot să constat că dumneata eşti un proprietar foarte bun, unul cât se poate de responsabil. Oricine se poate considera fericit să aibă un proprietar de casă ca dumneata. Ce se-ntâmplă însă când proprietarul ideal îşi dăruieşte proprietatea?

- Chiriaşilor li se înmânează o bucată din acel avut obştesc care li se cuvine. Ei înşişi pot hotărî asupra locuinţei lor şi împreună asupra imobilului, şi nu trebuie să întrebe pe nimeni şi nu trebuie să se teamă de nimeni.

- Bun obştesc? De unde şi până unde bun obştesc? Casa îţi aparţine dumitale, iar înainte le-a aparţinut unor văduve vârstnice.

- Unde s-au dus constructorii după ce au ridicat Teba cea cu şapte porţi? Eu n-am considerat niciodată casele ca fiind exclusiv proprietatea mea. Ca şi întreprinderile noastre. Doar noi am muncit pentru ele, sunt banii noştri, din care au fost construite şi modernizate. Ele sunt ale noastre.

- După părerea dumitale, cel căruia i-a

aparţinut o casă, înainte, nu ar trebui s-o primească înapoi?

- Dacă tot trebuie să existe proprietate particulară, ceea ce eu nu consider corect, atunci, ea ar trebui să le aparţină acelora care trăiesc şi muncesc în ea.

- Din păcate, sunt nevoit să te acuz că încă mai eşti prizonierul unei ficţiuni inconsistente. Dacă patruzeci de ani petrecuţi în zona sovietică nu te-au învăţat minte, ar trebui să te-ntrebi cu ce ochelari de cal desăvârşiţi umbli acum şi cât e de monstruoasă bârna din ochii dumitale! – Sunt cumva prea aspru?

- Explicaţi-mi ce anume vreţi să spuneţi!

- Păi e de ajuns să mă uit în jur ca să-mi dau seama că s-a ales praful de toate. Sau nu-i aşa? El se îndreaptă pe scaunul său şi se uită-n jur, ca şi când am vorbi despre sala asta.

- Uită-te la un oraş din Austria, din Italia, din Olanda, daţi o fugă până la Frankfurt, la Hamburg sau la München! Nu contează unde, numai în Occident să fie! Raiul pe pământ, în comparaţie cu orice oraş oarecare din Est. Şi de ce? Pentru că există proprietari, proprietari în toată regula! Nu nişte amărâte de afirmaţii umflate, cum că totul le-ar aparţine tuturor. Când totul le aparţine tuturor, nimic nu aparţine nimănui, pardon, vreau să spun totul nimănui! Dumneata dormi sau n-ai ochi în cap?

- Dacă înţeleg bine ideea dumneavoastră, atunci tocmai dumneavoastră ar trebui să fiţi de acord cu mine, fiindcă eu creez acele proprietăţi despre care vorbiţi aşa de frumos.

— Dragă Peter! Aşa-numitul dar al dumitale îi loveşte pe proprietari ca un câştig la loto. Ai auzit

vreodată de vreun câştigător la loto care să fi fost fericit? Donaţia dumitale are efecte dezastruoase, ea este mărul de aur al lui Iris, aşadar, al discordiei. Ce anume crezi că are să se-ntâmple! Dacă membrii unei familii nu trăiesc în armonie — şi ce familie trăieşte în armonie —, ei încep să-şi sară la gât unii altore! Cui i se cuvine bila de aur? Lui? Ei? Copiilor? Sau bunicilor care au locuit înainte acolo, sau chiar bărbatului divorţat, care mai are încă un contarct de-nchiriere valabil? Şi cum de sunt răsplătiţi tocmai aceia care s-au bucurat deja ani de zile de privilegiul de a locui în case frumoase, generoase? Şi cum au ajuns ei în fond acolo? Prin ce fel de relaţii sau prestaţii? Unii or să vândă imediat, neputând rezista ispitei numerarului. Alţii or să vândă şi or să umble ca ţiganii, cu o rulotă prin ţară. N-au decât, zic eu, din fericire, trăim în libertate! Miezul problemei, însă, e ăsta: Ce se-ntâm- plă cu casele? Cine este dispus să-şi plătească partea lui pentru un acoperiş nou? Cine este dispus să-şi schimbe instalaţia de apă din secolul trecut sau să construiască în sfârşit un ascensor? Unii au să spună: Minunat, mai bine azi decât mâine. Ceilalţi: Niciodată veci pururi, suntem şomeri, de unde să facem rost de bani? Conflicte peste conflicte! Moarte de om, iar de casă se alege praful odată pentru totdeauna.

- Ce concepţii aveţi dumneavoastră despre o comunitate de locatari!

— Am trăit destul de mult în astfel de condiţii paradiziace, nu mai am nevoie de lecţii. Ştiu prea bine cum merg lucrurile. Până la urmă, unii vor fi nevoiţi să ia un credit – altfel vor fi obligaţi să se mute cât ai zice peşte!

- Păi exact asta spuneam şi eu! Proprietatea

privată stimulează tot ce-i mai rău în om!

- Peter!, strigă el atât de tare, încât până şi Serge întoarce capul spre noi. Iar începi cu asta! Concepţia asta am discutat-o deja! Vrei prăbuşirea totală? Vrei să laşi să se aleagă praful de cultura seculară a Europei Centrale? Nu se poate să vrei asta!

Saşa Wolkow îi face semn chelnerului. Stă de vorbă cu el, dar nu în germană, nici în engleză, franceză sau rusă.

Olga stă între Otto Gärtner şi pictorul Kazimir. Serge se uită în jos la cei trei. Când vorbeşte, îşi desface braţele ca o pasăre uriaşă, care se lasă de pe un picior pe altul, ba chiar ţopăie – şi o ia în braţe pe Olga. Otto Gärtner şi pictorul Kazimir izbucnesc în râs.

- Şi ce-ar trebui eu să fac, după părerea dumneavoastră?, îl întreb eu pe Saşa Wolkow.

- Dă dovadă de spirit de răspundere în modul în care îţi administrezi bunurile care ţi-au fost încredinţate! Restaurează-ţi imobilele, transformă-le în nişte bijuterii! Adu-ţi contribuţia la reconstrucţia ţării, în loc să te sustragi de la răspunderea dumitale! Atunci o să-ţi treacă de la sine ideea de face cadou casele. Atunci vei fi nevoit să-ţi achiţi creditul. Pentru o viaţă bună, mai bună, e nevoie să munceşti, câteodată trebuie chiar să te speteşti pentru ea. Acela care-şi suflecă mânecile şi pune mâna şi munceşte e răsplătit. Trebuie, în sfârşit, să simţi pe pielea dumitale că efortul susţinut este răsplătit pe măsură. Bineînţeles că există şi oameni care primesc cadou o avere, numai din cauză că ei sunt mon- sieur fiul sau mademoiselle fiica. De regulă, însă, nu se-ntâmplă aşa. în fond, chiar dumneata însuţi eşti un exemplu

de voinţă de a face şi de capacitate de efort. Adoptă-ţi şi pune-ţi în sfârşit în aplicare propriile principii, Peter, recunoaşte natura umană! Acţionează conform principiului afacerilor!

— La ce anume vă referiţi când vorbiţi de principiul afacerilor? „Realizează ceva, iar apoi permite-ţi ceva?”

- Exact, corect! „Do ut des”, cum ziceau vechii romani. Dau ca să-mi dai. Cei care fac afaceri între ei nu fac război. Nu-i nevoie de simpatie reciprocă, nu trebuie să contezi pe bunăvoinţa, pe amabilitatea, pe idealismul celuilalt, care cu siguranţă că te va dezamăgi la un moment dat. Termină cu copilăriile de felul ăsta, negociază de fiecare dată având în vedere avantajul reciproc! Un principiu mai bun nu există şi nici n-a existat vreodată, nu în această lume. Căci asta înseamnă libertate! Libertatea accesibilă pentru noi, oamenii! Dacă ar fi să mă-ntrebi pe mine, n-o să-i depăşim niciodată pe romani: drepturile cetăţeneşti! Respectul faţă de toate naţiunile! înainte de toate, legi care protejează proprietatea! Dragă Peter Holtz, gândeşte-te şi dumneata! Recunoaşte-ţi propriile greşeli! Recunoaşte-ţi vina dumi- tale! Dumneata ai slujit un sistem greşit! Te-ai pus de-a curmezişul dezvoltării umanităţii! Doamne ajută că eşti încă tânăr. Cu zel şi cu abnegaţie, poţi să recuperezi tot ce-ai ratat până acum. Proclamă-ţi relaţiile de afaceri ca fundament al acţiunilor dumitale! Numai în acest fel aperi cu succes valorile umane. Fiindcă numai economia noastră de piaţă îl judecă pe om după realizările lui, nu după origine, nu după culoarea pielii, nu după simpatiile şi înclinaţiile sale.

— Dar în Africa de Sud nu funcţionează.

Imediat tresar, un zgomot puternic, ca şi când cineva ar fi spart o sticlă.

- Este numai o chestiune de timp, spune Saşa, fără să se sinchisească de ceea ce se petrece în spatele lui. Eu văd doar cum invitaţii se grăbesc să se adune în locul cu pricina.

- Dacă Mandela nu se-ncăpăţânează, totul o să meargă repede de tot. Libertatea economică este o con- ditio sine qua non pentru libertatea politică. Libertatea economică...

- Scuzaţi-mă, asta n-am înţeles-o...

- Libertatea economică constituie o condiţie premergătoare, lucrul acesta este indiscutabil, dacă tinzi spre libertatea politică. Cu toate astea, libertatea economică nu constituie şi o condiţie suficientă pentru libertatea politică, gândeşte-te la imperiul ţarist – dar fără libertatea economică nu funcţionează nimic. Printre lucrurile pe care Marx nu le-a văzut se numără şi legea conform căreia libertatea individuală în chestiunile economice atrage după sine cu necesitate libertatea politică în cadrul unui proces evoluţionist. De nişte oameni ca dumneata, Peter, depinde să poarte făclia libertăţii până în etapa următoare. Pur şi simplu, ai mizat pe forţele motrice greşite, iar acum eşti pe punctul de a deveni melancolic. Utopiile nu valorează nimic, dacă nu pot fi trăite încă din timpul vieţii. Asta să faci! S-o faci chiar acum! Ia în mână făclia gândirii economice, a libertăţii şi neatârnării! înainte de toate, însă – e încă o conditio sine qua non din aia – bucură-te de viaţă! „Enjoy! Have fun!”, cum spun americanii.

- Sunt atâtea argumente odată..., recunosc eu.

- Nu te simţi bine, Peter?

- Mă tem că n-am suportat prea bine limonada aia alcoolică de adineauri...

- Pe dumneata, Peter, nu de la alcool te-a luat ameţeala, ci din cauză că încă te mai împotriveşti împotriva evidenţei. Sunt fantomele trecutului, care încă se mai zbat în dumneata. Dar ai să reuşeşti! Trebuie numai să-l întorci la loc pe Marx, care a fost pus în cap, şi să-l aşezi din nou pe picioare. Trebuie să porneşti de la nevoile oamenilor. E de la sine înţeles că este nevoie şi de constrângeri, de pedepse, dar e nevoie şi de oferte. Nu este deloc nevoie ca oamenii cu care am de-a face să-mi fie simpatici. Doar nu pot să mi-i modelez eu. Dar relaţia de afaceri obligă la o amabilitate reciprocă. Poftim, ia o-nghiţitură de apă! Cheers! Statul ar trebui să asigure securitatea externă şi internă şi încolo, da, aici sunt de acord cu Marx, să lucreze la propria lui desfiinţare. Politica este lucrul cel mai neinteresant din câte există. Ai să vezi cât de repede are să dispară. Politica are să se evapore, din cauză că oamenii adulţi nu mai au nevoie de ea, pentru că preiau ei înşişi răspunderea. Ei pot să renunţe liniştiţi la politică şi la celelalte vrăjeli ştiinţifice, e de ajuns să asculte de un economist ca lumea. Ştiinţele economice sunt la fel de ştiinţifice ca şi fizica. Ele nu sunt atât de dependente de decizii normative, aşa-dar, de ceea ce dumneata sau eu sau sora dumitale sau domnul fii-miu considerăm că e bine şi corect. Economia este obiectivă. Trebuie numai s-o înţelegi, atunci nu mai există crize, nu mai există răsturnări de conjunctură, în schimb, te vei putea bucura de o creştere durabilă, permanentă, de o ameliorare, pas cu pas, a vieţii tuturor oamenilor – de care beneficiază mai întâi cei capabili, după aceea toţi!

Estul a avut încredere în falşii economişti. Păi orice copil ştie că acela care ştie că se poate aştepta la o recompensă munceşte mai bine decât acela pe care nu-l aşteaptă niciuna. Este chiar atât de greu de-nţeles?

- Până acum, faptul că am fost plătit mai degrabă mi-a distrus motivaţia.

- Atunci, dumneata ai proclamat atipicul drept regulă generală – o eroare simplistă, gravă, stupidă! Ce este atât de rău la bani? Prin bani se exprimă încrederea omului faţă de lume. Dumneata, Peter dragă, trebuie să-ţi revizuieşti concepţiile, trebuie să schimbi macazul. Până acum nu s-a inventat încă un mijloc mai bun decât banul pentru a face dreptate. Prin faptul că dumneata cumperi ceva de la mine şi eu de la dumneata, noi doi arătăm că ne respectăm. Nu avem nici o altă opţiune decât să avem încredere unul într-altul că avantajul va fi reciproc. Într-un anume fel, noi ne transformăm unul pe altu-n ostatici, înţelegi asta? Acum am nevoie de un whisky!

Să fie din cauza apei, sau din cauza explicaţiilor lui Saşa Wolkow – încet-încet, în mine se face lumină.

- Ştii, continuă el, odată am avut o experienţă ciudată. în timpul zborului de-ntoarcere din State, am...

- De unde veneaţi?

- Din State, din SUA, din Chicago.

- Aţi fost în SUA?

- O ţară minunată, extraordinară. De la America avem de-nvăţat cu toţii. Este singura ţară dispusă să plătească cu sânge libertatea altora.

- Dar Vietnam? Chile!

- Era Războiul Rece. Dar ia întreabă-i astăzi pe

vietnamezi. Ei nu iubesc nici o altă ţară mai mult decât SUA, eu am fost acolo, trebuie să mă crezi. Chile a fost o greşeală, cu toate că... Ceea ce vreau eu să povestesc de fapt: Mai era o oră până la aterizarea la Paris, când un steward mă-ntreabă dacă n-aş avea chef să merg până-n cockpit. Cum avea să se dovedească, acesta era un cadou de la un client care lucrează la Air France, căruia i-am vândut un apartament care-l face fericit. Aşadar, urc cele câteva trepte din Jumbo până la nivelul de sus şi merg înainte. – Nu poţi să-ţi imaginezi aşa ceva, Peter, ce ţi se deschide acolo în faţa ochilor. Asemenea bunului Dumnezeu, priveşti în jos spre lume, asemenea lui Zeus din Olimp! Nici o comparaţie cu hubloul ăla ridicol.
Văd ţărmurile Bretaniei şi ale Normandiei, contururile sudice ale Angliei... Piloţii se ţin de glume, întreabă una şi alta, dar eu mă uit şi mă uit — şi lacrimile îmi şiroiesc pe obraji, atât sunt de emoţionat. în momentele acelea m-a cuprins o iubire nemărginită pentru pământul ăsta al nostru, şi ea nu m-a părăsit nici până azi. Această jumătate de oră în cockpit m-a transformat, ea mi-a implantat dragostea faţă de planeta noastră comună, tot ce fac, toate activităţile mele sunt impregnate de dragostea asta. De aceea sunt aşa cum sunt.

Saşa Wolkow îşi trece cu arătătorul şi degetul mare peste ochi, de la coada ochilor până la rădăcina nasului, unde degetele lui se ating. Deodată îl văd pe Mihai în mijlocul invitaţilor care se trag înapoi din calea lui. El ţine o sticlă deasupra capului, o sticlă de vin. Ţinând-o de gât, Mihai o balansează ameninţător şi, luându-şi un elan amplu, şi-o sparge de cap şi – dispare.

— Credeţi că aş putea gira cu casele mele creditul Olgăi?, îl întreb eu pe Saşa Wolkow.

— Bineînţeles! Pune-i Olgăi o galerie la dispoziţie. Arta este expresia cea mai înaltă a existenţei umane. Construieşte artei un templu!

Saşa Wolkow îşi ia paharul şi-l ridică spre mine.

— în cinstea dumitale, Peter! Pentru afaceri bune!

Ca prin minune, în dreptul meu a apărut un pahar cu limonadă din aia alcoolică.

— Pentru templu!, spune Saşa.

— Pentru templu!, răspund eu.

CAPITOLUL ZECE

în care Peter porneşte din Dresda spre viitor. în Berlin lipseşte un om. Prima aplicare a noilor cunoştinţe.

— Serge a fost dependent de droguri, grav, spune Olga. Acum primeşte doar bani de buzunar, ca un adolescent.

- Mie îmi place de el, îmi place de amândoi, spun eu şi, de atâta bucurie, lovesc claxonul.

De când am dat noroc cu Saşa, îmi dă târcoale bănuiala că aş putea să trăiesc din nou în armonie cu lumea care mă-nconjoară. Sunt plin de dorinţa de a trece la fapte, sunt plin de spirit întreprinzător. îndemnul lui Saşa de a pune în aplicare filosofia afacerilor a dat roade bogate, a făcut minuni. Olga a fost de acord să încheie cu mine un contract de-nchiriere pentru casa goală de pe AuguststraBe, pe care o s-o refac conform dorinţelor ei şi o s-o transform în galerie de artă. în primul an, ea urmează să dispună de ea fără chirie, începând din anul al doilea, are să existe o chirie flexibilă, care poate, desigur, să şi crească.

Din cauza tablourilor, nu conduc nici pe departe atât de repede cum aş putea. Văd deja clădirea galeriei în faţa mea, spaţiu expoziţional pe două etaje, birou şi cameră de oaspeţi, pentru cazul în care unii dintre artişti ar vrea să înnopteze acolo. Vreau neapărat să amenajez o baie şi o bucătărie. Mi-ar plăcea atât de mult să discut despre toate astea cu Olga, dar ea doarme.

Ciondănelile dintre Holger şi Susanne, în general toate atitudinile alea pline de importanţă în materie de politică îmi apar dintr-odată pur şi simplu ridicole. Este ca şi când vizita noastră la ei ar fi avut loc cu ani în urmă.

Când, ajunşi în Treptow, virez şi intru pe strada noastră, la-nceput nu găsesc nici un loc de parcare. în faţa casei noastre staţionează două maşini de poliţie şi, în general, aici sunt parcate acum mai multe maşini decât de obicei.

O las pe Olga să doarmă mai departe. Majoritatea tablourilor pot să le car şi singur. în dreptul porţii curţii noastre pare să aştepte cineva. Un aparat de fotografiat mare şi unul mai mic îi atârnă de gât, pe cel de-al treilea îl ţine îndreptat spre mine.

- Ce doriţi?, întreb eu. în loc să răspundă, omul face un pas într-o parte şi se-ntoarce cu spatele.
- Cerule mare! Unde-aţi fost pân-acum! E doamna Schontag, cu baticul înfăşurat pe cap, ca şi când ar vrea să se ducă la cumpărături. Unde-aţi fost atâta timp?
- S-a-ntâmplat ceva?

Doamna Schontag dă din cap şi o ia înainte spre sufragerie. Acolo şade Beate şi, la aceeaşi masă cu ea, doi bărbaţi pe care nu-i cunosc. Lângă ei, în picioare, unul în uniformă. Când se întoarce spre

mine îl recunosc pe fostul nostru sectorist Ullrich.

- Unde-i Olga?, întreabă Beate şi se scoală.
- în maşină, spun eu.
- Du-te şi adu-o, se răsteşte Beate.

Când mă uit pentru prima oară din nou la ceas e ora cincisprezece şi cincisprezece minute. Olga şi Beate plâng întruna, totuşi cu schimbul, ca şi când când de fiecare dată doar una dintre ele ar avea voie s-o facă.

Soneria se aude scurt, doamna Schontag conduce pe cineva înăuntru, noi trei tăcem ca şi când ne-am fi vorbit. în uşa sufrageriei stă şeful lui Beate de la bancă, Karl-Heinz Schumann. Beate se duce spre el. Se iau în braţe. El este mai scund decât ea. Este ca şi când el ar lăsa-o pe ea să-l consoleze.

- Ce tâmpenie, ce tâmpenie!, spune Beate şi se luptă cu lacrimile. Şi când te gândeşti că eu l-am trimis. Eu am fost aia! Ce tâmpenie!

- Termină!, spune Olga. Tu l-ai trimis la cumpărături, nu la război!

- întotdeauna mergeam împreună cu maşina, întotdeauna. Acum m-am gândit, ar fi bine dacă face şi el ceva de unul singur. Şi-ntre timp eu fac mâncare. El nici măcar n-a vrut, el voia să meargă numai cu mine la cumpărături, de fiecare dată ne duceam împreună cu maşina.

- L-au prins pe... pe – făptaş?, întreabă Karl-Heinz Schumann.

- Până acum nu, spune Olga. îşi mai aprinde o ţigară. Şi Karl-Heinz Schumann îşi scoate ţigările. Fumează amândoi, o fac de parcă ar îndeplini o muncă.

- Şi – dacă e voie să-ntreb..., începe Karl-Heinz Schumann.

- Nu vreau să ştiu! Nu vreau!, spune Beate.

- Hermann tocmai intra, când cei doi gangsteri fugeau afară, spune Olga. Doi sau trei gangsteri. Aveau pistoale şi banii din case.

- Nu vreau s-aud, spune Beate.

- Şi când a-nţeles cine erau cei care fugeau, cine fugea prin dreptul lui, s-a aruncat asupra unuia şi nu
i- a mai dat drumul. S-a agăţat strâns de ăla, ca un animal. „Ca un animal", aşa au spus martorii la unison. Şi atunci, unul dintre gangsteri a tras două focuri...

Olga se uită la Beate, care la rândul ei o fixează.

Karl-Heinz Schumann şi Olga continuă să fumeze.

- Era întotdeauna atât de nesigur, spune Beate

pe un ton gânditor. Alaltăieri era agitat din cale afară, fiindcă descoperise o meduză-n veceu. Dă buzna-n bucătărie. „O meduză!”, strigă el, „păi o meduză-i o vietate!
Doar nu poţi s-o arunci în veceu!” A luat spumiera şi s-a repezit din nou afară, nu voia să scoată meduza cu mâna, nu din cauza mâinii, ci din cauza meduzei. Eu am rămas mută. O meduză-n veceu? „Nu se poate”, spun eu. „Dar o văd cu ochii mei! O văd!”, spune el. Doamne, are dreptate, îmi spun eu când el reuşeşte s-o scoată. Arată, într-adevăr, ca o meduză. Este foaia de deasupra a unei cepe, am făcut salată de hering şi am aruncat coaja de la ceapă împreună cu ce mai rămăsese în borcanul de castraveţi în veceu. De ce arunci foaia de ceapă în closet şi nu la gunoi, sare el la mine.” Beate scutură din cap.

Nu ştiu de ce tocmai în clipa asta îmi dau lacrimile. Ca şi când ar fi, în sfârşit, rândul meu.

Beate-mi întinde una dintre batistele ei. Marginea de dantelă a batistei îmi produce o senzaţie neplăcută când mă şterg cu ea la nas.

Doamna Schontag deschide uşa şi dă din cap spre Beate. Ea şi-a pus şorţul de bucătărie şi are aerul că trebuie să-şi ceară scuze pentru ceva.

- Prin fapta lui, Hermann a vrut să apere proprietatea privată, spun eu într-un târziu, fiindcă numai proprietatea face posibil progresul cu adevărat.

Concluzia mea pare să-i ia pe toţi prin surprindere. Dar altă explicaţie logică pentru ce-a făcut Hermann nu există. De altfel, nimeni nu mă contrazice. Şi astfel, deoarece noi o urmăm pe doamna Schontag în bucătărie, revelaţia mea rămâne locului în cameră ca un verdict final.

CARTEA A OPTA

CAPITOLUL UNU

în care Peter îşi revede mulţi prieteni. Ceva cade-n groapă. O femeie este cuprinsă de disperare.

— Eram în stare să jur că eu aveam să fiu prima pe care o-ngropi, spune doamna Schöntag în şoaptă. Ea rămâne în dreapta mea. La numai câţiva paşi de groapă, alcătuim un rând de patru persoane: Beate, Olga, eu şi doamna Schöntag. Dacă ea nu mi-ar fi explicat cum decurge o înmormântare, acum i-aş întâmpina, salu- tându-i, pe numeroşii oameni veniţi la cimitir.

— Linişteşte-te, Peterchen, spune ea. Petra n-are să fugă. Are să-ţi prezinte condoleanţe la fel ca toţi ceilalţi.

Eu nu sunt emoţionat. Numai că prezenţa prietenilor şi a cunoscuţilor mă distrage. La mormânt nu am reuşit să mă concentrez. Nu mă gândeam la nimic anume, dar pe urmă am uitat totuşi să arunc pământ pe sicriu.

Familia Lefevre ştie însă cum să-şi ia rămas-bun de la un mort. Ei îşi ţin palmele împreunate şi zăbovesc un timp în faţa gropii.

Ca şi când părintele Böhme ar trebui să umple timpul pe care şi-l ia familia Lefevre, el trece prin faţa micului nostru rând.

— Mulţumesc!, spun eu, când îmi vine rândul. Pentru mine a fost ca şi când aş fi fost trecut într-o carte de aur.

Părintele Böhme se uită la mine fără să înţeleagă nimic.

- în predica dumneavoastră a existat fraza, îi amintesc eu, „Hermann, Beate şi Olga Grohmann au decis fără ezitare să-l adopte pe băieţelul de

doisprezece ani Peter Holtz.”

Părintele Bohme zâmbeşte şi se-ntoarce spre doamna Schontag.

Acum vine Joachim Lefevre. O ia în braţe pe Beate cu grijă. De când mi-am luat rămas-bun de la el ca să plec la Dresda, acum unsprezece luni, nu m-am mai întâlnit cu el. Când ne strângem mâinile, sunt din nou surprins cât e de mică mâna lui. Pe de altă parte, strânge cu mai multă putere decât înainte.

- Condoleanţe, spune el, aşa cum le spusese deja lui Beate şi Olgăi şi cum îi spune acum şi doamnei Schontag. De la el aş fi aşteptat puţin mai mult de-atât. Gudrun Lefevre îmi cuprinde cu mâna ei stângă antebraţul drept. „Condoleanţe.” Şi ei îi răspund cu „Mulţumesc!” şi dau din cap. Acum e la rând Klaus, duşmanul de clasă. El o ia-n braţe pe Beate şi, în general, se poartă ca şi când n-am fi luat micul dejun împreună azi-dimineaţă. Olga îi ţine mâna-n dreptul burţii ca pe un cuţit. După asta, el nu mai îndrăzneşte să mă ia-n braţe.

Următoarea este asistenta tehnico-medicală a lui Hermann, cu soţ cu tot. Ştiu de la doamna Schontag că Hermann a avut o aventură cu ea. Soţul ei a vrut să divorţeze. Dar şi ea a aflat câte ceva despre el, aşa că totul a rămas cum fusese. Numele ei de familie este Herrmann, ce-i drept, cu dublu r.

- Soţul dumneavoastră a fost un om minunat, îi spune doamna Herrmann lui Beate.

- Aţi avut un tată extraordinar, îi spune ea Olgăi.

Eu mă întreb unde anume a făcut-o Hermann cu doamna Herrmann. Poate pe scaunul stomatologic?

— Tu eşti Peter, spune doamna Herrmann. Cu toate că sunt deja al treilea cu care dă mâna, încă au mai rămas câteva granule de nisip lipite de ea. Doamnei

Schontag nu-i spune nimic.

Familia Lefevre şi Klaus s-au oprit la numai câţiva paşi mai încolo. Klaus îi dă un foc lui Joachim Lefevre şi pe urmă îşi aprinde şi el o ţigară. Cei trei au un aer de-a dreptul vesel, de parcă înmormântarea ar fi fost o piesă de teatru de la care tocmai au ieşit.

Mie mi-e frig. Pardesiul pe care mi l-a dat Olga din garderoba lui Hermann — eu nu posed haine negre şi nu vreau să-mi cumpăr ceva ce s-ar potrivi numai la înmormântări –, este destul de subţire. Iar şirul acelora care aşteaptă e lung. Când de fapt Hermann abia dacă a avut prieteni, de fapt, n-a avut deloc. Lucrul acesta mi-a sărit în ochi abia după moartea lui. Eu am cel puţin doi, pe Ulf şi pe Wolfgang. A venit şi Andreas Lefevre. Timp de o clipă iese soarele. Norii sunt mari şi se mişcă repede.

în acelaşi moment se aude o bufnitură-nfundată. Pe marginea gropii stă un cuplu, femeia plânge cu sughiţuri. Trunchiul ei este aplecat în faţă, de parcă s-ar îndoi sub povara suferinţei. Dintr-odată, ea pare să fie prima pe care moartea lui Hermann o doare. Sau are vreo criză? Soţul ei e nevoit s-o ţină cu amândouă braţele, atât de tare o scutură plânsul. El o duce-ntr-o parte, trebuie s-o-mpingă cu şoldul ca s-o oblige să se-ndepărteze de groapă. Ea ne aruncă o privire scurtă peste umăr. în afară de ea, nimeni nu ştie ce e cu ea şi ce anume a aruncat ea pe sicriu.

Ulf o-mpinge pe Lilly în faţa lui. Ea schiţează o mică reverenţă în momentul în care-i transmite lui Beate con- doleanţele ei.

Karl-Heinz Schumann apare cu mai multe colege şi colegi ai lui Beate, pe cei mai mulţi îi cunosc din vedere. Din mijlocul lor se desprinde Kolea, care se duce la groapă şi-şi face cruce. Buzele lui se mişcă.

Kolea e din Leningrad şi a apărut abia ieri. Beate şi Olga l-au recunoscut imediat. El este prietenul sovietic prin corespondenţă al Olgăi încă din timpul şcolii, cel care a vizitat-o în urmă cu zece ani, fiindcă tatăl său era ofiţer şi fusese detaşat în RDG.

- Domnul fie cu tine, spune el şi-i întinde Olgăi cinci garoafe roşii. Domnul fie cu tine, îmi spune el. Acelaşi lucru i-l urează şi doamnei Schonlein*.

- Am văzut fotografia ta în Bild-Zeitung, spune o femeie – în faţa mea stă chiar mama mea! îmi pare foarte rău pentru voi. M-am gândit, mai bine vin să vă spun că-mi pare rău. E mai bine decât doar să vă scriu.

Sunt atât de surprins, că nu răspund nimic.

- Aşa ceva nu trebuia să se-ntâmple, îi spune ea doamnei Schontag.

- Mama mea, îi şoptesc eu.

- Cine ai spus că e?

- Aceasta este mama mea, spun eu, şi o văd cum se-ndreaptă spre Joachim Lefevre şi Klaus. îi salută pe amândoi, strângându-le mâna, şi se prezintă.

Cei care şi-au prezentat deja condoleanţele par a-l uita pe Hermann în secunda următoare. Ei sporovăiesc şi glumesc de parcă s-ar afla la o serbare de brigadă. Dimpotrivă, aceia care mai aşteaptă încă lângă groapă sunt tăcuţi sau fac chiar eforturi să-şi stăpânească lacrimile.

- Aia de-acolo din spate, nu cumva e Carmen a ta?, şopteşte Olga. Ce bunăciune! Petra e-mbrăcată toată în negru, numai cerceii ei sunt roşii.

- Linişte, şuier eu în direcţia lui Joachim Lefevre, care i-a făcut să râdă pe mama mea şi pe Klaus.

- Lasă-i, spune doamna Schontag.

Beate o trage pe Petra la ea şi o ţine strâns. După

* Formă de adresare pentru Schöntag. (n. tr.)

asta, Petra are lacrimi în ochi.

- Eu sunt Petra, îi spune ea Olgăi. Am ţinut foarte mult la Hermann.

- Eu sunt Olga, spune Olga.

Cele două se măsoară cu atenţie.

- Eşti supărat pe mine?, îmi şopteşte Petra când ne luăm în braţe.

- Nu, spun eu.

- Ce frumos, fata mea, îi spune doamna Schöntag şi-şi deschide larg braţele.

Când n-au mai rămas decât puţini care aşteaptă la groapă, bărbatul care a dus-o de-acolo pe femeia care plângea în hohote se întoarce. La fiecare pas, poalele paltonului său zboară într-o parte şi-n alta.

- Cum se mai simte soţia dumneavoastră?, întreabă Beate.

- Nu-i soţia mea. Doar că lucrăm amândoi la fabrica de becuri.

- L-aţi cunoscut pe soţul meu?

- Păi noi toţi am fost pacienţii lui, spune el. Ea îi mai făcea uneori curăţenie în cabinet.

- Femeie de serviciu?

El confirmă din cap. Când îmi strânge mâna, închide ochii preţ de-o secundă.

- Aş putea să vorbesc puţin cu dumneavoastră?, şopteşte el apoi. E mai degrabă ceva personal. îi prezintă doamnei Schöntag condoleanţe şi se opreşte doi paşi mai încolo.

Deoarece nu cunosc pe nimeni dintre cei care mai aşteaptă la groapă, mă duc la el.

- Hermann a vorbit mult despre dumneavoastră, el v-a admirat, spune omul de la fabrica de becuri şi se uită la mine ca şi când ar verifica afirmaţiile lui Hermann.

- Vorba lungă sărăcia omului, se grăbeşte el să continue. Hermann credea că aveţi o inimă mare şi acesta este motivul pentru care vă abordez. Noi vrem să cumpărăm întreprinderea noastră de la administratorul actual şi Hermann a spus că vrea să participe şi el şi să se implice. Şi acum ar fi frumos dacă aţi intra dumneavoastră în locul lui. în realitate, întreprinderea ne aparţine deja, că doar e proprietatea poporului. Dar dacă tot trebuie să cumpere cineva fabrica de becuri, atunci noi suntem aceia. Şi atunci avem nevoie de orice bănuţ de care putem să facem rost ca să ne descurcăm. Putem conta pe dumneavoastră, care sunteţi cumva moştenitorul lui Hermann?

Nu-mi place deloc că şi ceilalţi trebuie să asculte toată discuţia. Fac un pas mai încolo, dar el nu se clinteşte.

- Aveţi de gând să continuaţi cu harababura de până acum?, îl întreb eu. Adică suntem cu toţii răspunzători, dar nimeni nu răspunde? Consideraţi că asta-i o idee bună?

El mă priveşte fix.

- Sunteţi unul dintre moştenitorii lui Hermann, spune el. Iar Hermann a vrut să se implice.

- Ne-am minţit destul de multă vreme pe noi înşine, spun eu şi-i întind mâna ca să ne luăm rămas-bun. Ar trebui să terminăm în sfârşit cu asta. I-o datorăm şi lui Hermann.

- Nu vreţi totuşi să vă mai gândiţi?, spune el încet, fără să-mi apuce mâna.

- Nu, spun eu. Avem nevoie de proprietate, dar nu fiecare câte un pic. Chiar poporul a vrut să nu mai existe proprietate populară.

- Eu n-aş fi atât de sigur că asta a vrut, spune el

ostil.

Eu îmi suflu în palme, care sunt la fel de reci ca şi picioarele.

-Acum plecaţi odată!, strigă Olga.

— Asta-i din 1966, de la un profesor universitar din Leipzig, spune el şi-mi întinde o hârtie împăturită. Poftim, luaţi-o, e din 1966!, repetă el. Fără să salute, se-ntoarce şi pleacă.

- Căcănarul dracului, spune Olga.

La urmă vin două femei care nu ştim cine sunt.

- Am scăpat, spune Beate.

Eu mă bag în faţa oamenilor în uniformă de la Institutul de înhumări, ei se trag din nou înapoi cu lopeţile lor. Ca să mă concentrez, recit încet *Prometheus*. Pe urmă despăturesc biletul. Sunt patru rânduri scrise la maşină, le citesc încet: „Socialismul rămâne singura soluţie, în pofida discreditării lui de către practică. Aceasta îndeplineşte anumite deziderate, dar deziderat-ul care este omul îl omite şi îl neagă în mod deliberat.”

Eu rup bileţelul şi vreau să-l arunc deja în groapă, ceea ce însă, în ultimul moment, mi se pare nepotrivit.

— Eşti un erou, Hermann, spun eu încet, adun restul de nisip de pe marginea gropii şi-l las să se scurgă din ambele mâini, încet, peste sicriul lui.

CAPITOLUL DOI

În care Peter răspunde rugăminţii unui necunoscut care-l sună şi cade-n ispita citirii unor scrisori străine. Reclamă luminoasă întunecată.

De dimineaţă, Beate se află încă în baie când sună

telefonul.

- Sattler, spune o voce de bărbat şi tace.
- Cine-i acolo?
- Sattler, repetă el pe acelaşi ton.

— Da, şi?, întreb eu într-un târziu. Ce doriţi?

- Ah, dac-ar fi după ce vreau eu, spune el cu o jale cabotină. Ştiţi bine de ce vă sun.

— Nu, nu ştiu.

- N-am să vă mai rog încă o dată să ne ajutaţi cu întreprinderea noastră. Doar cunosc deja punctul dumneavoastră de vedere.

Nu răspund, cu toate că mi-e greu să mă abţin.

— E vorba de scrisori, spune el. Elke îşi vrea înapoi scrisorile ei către Hermann.

- Vreţi să vorbiţi cumva cu văduva lui? E prima oară că folosesc această expresie pentru Beate.

— Ar fi bine s-o scutiţi de asta. Doar vreţi să fiţi un fiu bun, nu-i aşa?

— Nu-nţeleg ce doriţi, spun eu.

El pufneşte.

— Aţi văzut bine cum s-a dat în stambă Elke la mormânt. Ea a fost iubita lui Hermann Grohmann. Elke a aruncat în groapă scrisorile lui Hermann. Iar acum Elke îşi vrea înapoi scrisorile ei către el. Claro?

- în cazul acesta, nu vorbiţi cu persoana potrivită, spun eu.

— Pentru Elke e insuportabil să ştie că scrisorile ei ajung în mâinile soţiei lui Grohmann.

- Dar ce treabă aveţi dumneavoastră cu asta?

— Niciuna, absolut niciuna. Elke este cumnata mea. Fac asta pentru familie, spune el. Pentru Elke, situaţia este şi-aşa destul de grea. Să tragi linie, s-o iei de la capăt – cu toţii avem nevoie de aşa ceva.

- Cât a trecut de la toată povestea asta?

— Nimic!, spune el. Absolut nimic n-a trecut.

- Nu cumva ar fi mai bine să..., spun eu. Beate iese din baie fardată şi se duce-n bucătărie. Tot holul se umple de mirosul ei.

- Ce anume?, întreabă el.

- N-ar fi mai bine... să vină ea personal?

Sattler pufneşte în râs.

- Pur şi simplu, trebuie să faceţi ceea ce puteţi să faceţi! în felul acesta aţi ajuta pe toată lumea, într-adevăr pe toată lumea!

- Nu se poate, spun eu.

- Bineînţeles că puteţi s-o faceţi!

Beate mă atinge uşor cu mâna pe umăr.

- Bună, îmi şopteşte ea şi pune bileţelul lângă telefon: „19.43, îngheţată după cosmetică? După aia, contracte la bancă! Pup, B.”

- La ce naiba te mai gândeşti atâta?

Aud cum Beate închide uşa pe dinafară.

- Ascultă, omule! Mai întâi pune-le undeva în siguranţă. După aia, poţi să te gândeşti ce vrei să faci cu ele, e-n regulă? La revedere! Sattler închide telefonul în timp ce eu mai spun „La revedere”.

în casa noastră nu există niciun sertar, niciun dulăpior care ar putea fi încuiat. Iau cheile de la cabinet şi mă duc jos. Pantofii albi, uzaţi ai lui Hermann mai sunt încă aici, şi halatul lui atârnă ca de obicei pe partea interioară a camerei de tratament. Cheia de la birou a băgat-o-n sertar. în afara unui pachet început de bomboane franţuzeşti — „Mon chéri” — doar nişte creioane care se rostogolesc când deschid. în spate de tot zac nişte calendare vechi. Cu aceeaşi cheie se descuie şi alte uşiţe ale biroului. Al treilea sertar din dreapta e plin de scrisori, plicurile lipsesc. Scrisul de mâna este foarte uşor de citit până şi pentru mine, chiar dacă

toate literele sunt lăsate pe spate ca şi când fiecare s-ar teme de următoarea. Toate încep cu „Dragul meu Hermann” şi se încheie cu „E. a ta care te iubeşte”, uneori mai urmează şi câte un PS care e semnat numai cu iniţiale, E.C.T.I.”

în sertarul cel mai de sus găsesc o pungă albă de plastic pe care sunt desenate monede. Scot din ea carnetele de economii ale lui Hermann, carnetul de asigurare, toate certificatele de vaccinare ale întregii familii şi câteva hârtii disparate şi-n locul lor introduc în ea scrisorile.

Sunt zile-ntregi de când tot vreau să strâng cu grebla frunzele căzute din grădina vilei. Documentele pentru cererile de creditare pe care le-am găsit sunt gata pregătite. în loc să mă-ncalţ în pantofii de lucru, scot din nou scrisorile din punga de plastic. „Dragul meu Hermann! Deux piece-ul cu pantaloni este foarte frumos! Foarte frumos! Dar, cu toate astea, încă mai trebuie să fac un efort ca să-mi depăşesc reţinerile, chiar şi când sunt singură-n casă. Fără tine, fericirea mea, nu mi-ar fi venit niciodată ideea să port aşa ceva. Picioarele şi fundul meu am început să le observ din nou abia de când le iubeşti tu. încă de cinci ori mai am de dormit, până se face iarăşi marţi. Dacă mi-ar fi spus cineva vreodată că aveam să urăsc weekendurile...” Două pagini mai încolo, deja către finalul scrisorii, Elke scrie: „Eşti visul vieţii mele. Te rog să mă ierţi că am plâns din nou, în loc să mă mulţumesc numai să mă bucur de orele noastre!” Semnul ei de exclamare este o inimă cu un punct dedesubt. Iar „E”-ul din „E. a ta care te iubeşte” este prevăzut cu atâtea înfloriturі, încât abia se mai poate recunoaşte. Deasupra scrie: „Neu-Hohenschonhausen, 9 octombrie 1987.”

Stau şi mă gândesc ce-am făcut eu pe 9 octombrie

1987. Nu mai reuşesc să-mi aduc aminte nici măcar de 7 octombrie, cea de-a 38-a zi naţională a RDG. Asta mă indispune, da, mă chinuie, ca şi când aş fi ratat ocazia de a-i întâlni pe Hermann şi Elke. Nu reuşesc să mi-l închipui cu femeia asta. Eu îl văd tot timpul numai pe Hermann al meu.

Aşezat pe covor, sortez scrisorile Elkei după ani, după luni şi zile. Prima scrisoare e din 30 septembrie 1985, pe hârtie cu model, mai târziu apoi foi de hârtie cu pătrăţele, la urmă coli albe.

Până seara am perforat toate scrisorile şi le-am prins, în ordine cronologică, într-un biblioraft Leitz. Serge mi-a recomandat modul acesta de păstrare pentru toate hârtiile mele. Mi-am făcut deja câte unul pentru fiecare casă.

Abia pe stradă bag de seamă că n-am mâncat nimic de la micul dejun. La lactobar, Beate şi cu mine comandam întotdeauna cupa de îngheţată suedeză, îngheţată de vanilie cu lichior de ouă şi piureu de mere, de cele mai multe ori cu o porţie suplimentară de lichior de ouă. Dar la lactobar e-ntuneric, e ziua liberă, de fapt, el nici nu mai există. Mobilierul lipseşte, chiar şi ornamentele de pe pereţi au fost date jos, o roabă cu saci de ciment zace-n mijlocul încăperii, peste tot sunt împrăştiate cărămizi sparte. Mă întorc ca şi când m-aş fi rătăcit. Tuburile de neon de deasupra intrării, care alcătuiau, scris cu litere de mână, numele „mocca lactobar şi-nghe- ţată”, mă liniştesc, la fel ca formula familiară de salut dintr-o scrisoare.

CAPITOLUL AL TREILEA

în care Peter se străduieşte să obţină un credit. Consideraţii despre împrumutarea de bani, despre cosmetică şi capace de bere sub etajere. De cât timp are nevoie un miros până să dispară.

Biroul cel nou al lui Beate mi se pare de două ori mai mare decât cel vechi, în schimb, trebuie să urci cu un etaj mai mult. Mocheta de pe jos este nouă şi flocoasă. în mod normal, aş simţi nevoia să mă descalţ. Pe de altă parte, mirosul mochetei e neplăcut de înţepător. Beate este atât de rapidă, că nu apuc să-i iau paltonul. Deja s-a aşezat la biroul ei cel nou şi-mi face semn spre unul din scaunele bleumarin din faţa lui — sau sunt fotolii? Peretele de pe latura lungă e ocupat de etajere, majoritatea compartimentelor sunt goale. în mod evident, podeaua are atâtea denivelări, încât este nevoie de nişte bucăţele de carton – sau sunt cumva capace de bere? – care să menţină rafturile pe orizontală. De îndată ce-ai descoperit capacele de bere, ele încep să deranjeze, la fel ca mirosul.

- Hermann n-a mai apucat să vadă locul ăsta de aici, spune Beate. Ai cumva probleme cu chiriaşii?

— Unii se văicăresc de-i mai mare dragul.

- Trebuie să respecţi termenele. Dacă s-a făcut deja ianuarie, e prea târziu, totul se-ntâmplă cât ai clipi.

îmi proptesc fruntea de geamul ferestrei, vârful turnului de televiziune străluceşte roşu incandescent prin pâcla ceţoasă.

— Dă-i drumul, îmi chiorăie maţele, zice Beate, arată-mi proiectul tău, mai bine totul odată.

Costumul ei e bleumarin, doar bereta-i mai lipseşte şi ai zice că-i stewardesă.

- Proiectul meu constă în folosirea creditului pentru salubrizarea caselor spre bucuria chiriaşilor şi a noastră a tuturor. Banii procuraţi astfel vreau, la rândul lor, să-i cheltuiesc cât mai repede, pentru a reabilita şi mai multe case din temelii.

- Ce-ar fi să nu mai faci mişto de mine. Ochii lui

Beate sunt machiaţi intens, pielea ei străluceşte. Până şi râsul ei e modificat de cosmetică. N-aş putea să spun dacă asta o face să pară mai tânără sau mai bătrână.

- Dar *tu* cum îţi imaginezi o economie înfloritoare?

- în felul ăsta încerci să justifici ceea ce ai făcut cu Kolea? După o astfel de acţiune, orice bancher, dar absolut orice bancher te-ar declara incompetent în materie de afaceri.

- în orice caz, mai bine decât să bagi banii în experimente specifice socialismului târziu. Cineva care vrea să spună ceva, dar care n-are nici o şansă s-o facă fără un ajutor de pornire, acela trebuie să fie sprijinit!

- Pentru asta există bănci, Peter!

- Avem destul de multe datorii faţă de Uniunea Sovietică, motiv pentru care...

- Stai puţin, Peter! Stop! N-ai voie să gândeşti aşa...

- Să nu gândesc cum?

- Aşa, liber după mottoul că fiecare german îi dăruieşte acum câte ceva fiecărui rus sau fiecărui polonez..., Beate îşi scoate pantofii, sau fiecărui ceh?!

- E un contract cu dobânzi. Kolea nu a vrut nimic pe gratis, el a vrut un credit, o relaţie de afaceri.

- Te rog, nu-mi povesti mie de credite. Până le dăm noi un credit ăstora – de fapt, nici nu ştiu cine le mai dă ceva ruşilor în general.

- Pot să-ţi arăt contractul, spun eu şi deschid biblioraftul cu documentele mele personale, care nu au nimic de-a face cu casele. Contractul de credit al lui Kolea e capsat sus de tot. Beate îşi scoate din etui ochelarii ei cu lentile heliomate şi fără rame. în timp ce citeşte, colţurile gurii îi zvâcnesc uşor. Ea-şi coboară mâinile în care ţine biblioraftul.

- De ce nu citeşti până la coadă?, întreb eu.

Beate îşi dă jos ochelarii, se ridică, se duce la fereastră şi priveşte afară, ca şi când ar interesa-o lumina roşie a turnului de televiziune.

- Asta-i o glumă, Peter, o glumă!, spune ea încet.
- Cum aşa? El m-a rugat să-i împrumut nişte bani, mi-a explicat totul, e vorba de vopsele, de vopsele de zugrăvit, le importă din Republica Estonă. Citeşte! Absolut logic şi uşor de-nţeles.
- Eu crezusem că-i vorba de opt mii, că i-ai fi dat opt mii. Aici scrie — o sută de mii!
- Mai întâi a vrut opt mii, pe urmă treizeci de mii, dar spre sfârşitul discuţiei noastre a spus că ar fi mai bine o sută de mii, că ar fi şi mai sigur, aşadar, mai sigur că tot ce şi-a propus el o să funcţioneze. Ceea ce mi se pare în continuare cât se poate de relevant.
- Care va să zică, i-ai dat o sută de mii în mână şi ai primit în schimb această... fiţuică, rahatul ăsta de aici?... Mi se face rău de tot.
- Asta-i semnătura lui! Kolea l-a plătit chiar şi pe notar!
- Pentru o sută de mii l-aş fi plătit şi eu! Ea-şi scoate taiorul de la costum şi şi-l atârnă de ivărul ferestrei. Realmente incompetent în materie de afaceri.

Beate se duce la fotoliu, se aşază în el şi se lasă pe spate, cu picioarele pe marginea biroului. Prin ciorapi îi licăresc unghiile de la picioare, date cu ojă roşie.

- Chiar ţi s-a făcut rău?, întreb eu.

Beate şi-a închis ochii şi nu răspunde nimic.

- Doar faceţi asta tot timpul, în fiecare zi, îi zic eu.
- Dar nu cu Leningradul! La ultimul cuvânt, Beate se-ndreaptă-n fotoliu, dar nu-şi trage destul de repede picioarele de pe masă, cât pe aci să cadă de pe scaun.
- Chiar dacă iese prost, tot mai recuperăm ce-am

cheltuit – imobile, asigurări de viaţă, garanţii. Asta se cheamă că suntem acoperiţi!

- De unde să aibă Kolea toate astea? El are un salariu lunar ridicol! în ruble! De fapt, ăia nici măcar n-au voie să facă afaceri. E interzis. Nu se poate decât pe sub mână.

- Care va să zică, i-ai făcut cadou o sută de mii de mărci vest-germane unui rus, care o să facă nişte-nvârteli ilegale cu banii şi pe care nici nu-l cunoşti?

- Dar Kolea a fost aici acum zece ani, încă era comso- molist!

- Cunoşti pe cineva care ar acţiona aşa ca tine? Cunoşti chiar şi numai un om, unul singur, care ar face asta?

- Dar întreg sistemul funcţionează aşa!, repet eu.

- Nu, tocmai că nu aşa funcţionează întreg sistemul. Asta trebuie să-ţi intre ţie odată în cap, în sfârşit!

- Te rog să nu vorbeşti aşa cu mine, spun eu liniştit. Chiar dacă tu ai mai multă experienţă, şi nu neg lucrul ăsta, eu unul sunt sigur că am făcut ceea ce trebuie!

- Acum mai faci şi pe ofensatul! Poţi să faci ce vrei cu banii tăi! Din partea mea, poţi să le dai foc în secunda asta! Dar acum eşti aici fiindcă vrei să iei un credit!

- Creditul ăsta îl bag în case, doar ştii asta.

- Te-a-mpins cumva Serge ăla să faci asta? Ţi-a spus el ceva despre „capitalul de risc”?

- Nu am vorbit cu nimeni despre asta. De fapt, voiam să te-ntreb dacă o mie la sută dobândă pentru zece ani este în regulă. Kolea a spus că, în zece ani, asta ar fi un milion de mărci. Plus rata inflaţiei, asta a propus-o notarul. Dacă adăugăm rata inflaţiei, milionul

ăla mai şi creşte.

- Despre ce milion vorbeşti?

- în principiu, am înţeles cum funcţionează acest sistem.

- Aşa ceva nu există nicăieri în lume, Peter. O mie la sută dobândă, asta e... pur şi simplu ridicol, chiar şi pentru zece ani. Ala-ţi promite o mie la sută pentru că ştie foarte bine că... Ah, ce rost are să mai vorbim.

- Kolea ştie că legile privatizării sunt în lucru, toată ţara lui se privatizează – întreprinderi, locuinţe, bănci, până şi zăcămintele solului. El spune că ei trebuie să-i îmbogăţească pe oamenii lor, că ei au nevoie de propriii lor bogătaşi...

- Cât spirit de sacrificiu! Kolea s-a declarat de acord să ajungă bogat, cu ajutorul tău!

- Nu-ţi mai bate joc de mine întruna! De ce crezi că în Uniunea Sovietică oamenii n-ar trebui să-şi dea seama şi ei că au nevoie de întreprinzătorul particular, dispus să-şi asume răspunderea să deschidă drumul? Kolea are stofă pentru asta! Toţi or să se-aleagă cu ceva la treaba asta. Chiar şi noi!

- Dac-ai putea măcar să te auzi! „Chiar şi noi!”

Beate se aşază-n capul oaselor la biroul ei şi-şi trage la loc mânecile pe care tocmai şi le-a suflecat.

- Serios, Peter. Mă-ndoiesc dacă e cazul să le recomand oamenilor noştri să-ţi dea ţie credite. Nu poţi să faci capitalism cu idealurile tale comuniste.

- Dar miza noastră e să facem ca viaţa noastră, a tuturor, să devină mai bună. Iar asta reuşim s-o realizăm doar cu ajutorul proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie! A rising tide lifts all boats.

-Ce?

- Fluxul ridică toate ambarcaţiunile, Saşa Wolkow

a spus asta. Lucrul ăsta mi se pare cât se poate de clar, l-am înţeles!

- Cât timp a muncit mama ta pentru banii ăştia? Cât timp trebuie să lucrez eu pentru ei!

- La asta m-am şi gândit! Ia gândeşte-te şi tu... Prin fuga ei în Vest, mama mea s-a sustras şi despăgubirilor. Chiar dacă banii încă i-ar aparţine şi chiar dacă banii ăştia ar fi duşi, tot ar fi în regulă!

- Mă ia cu răcori când te-aud.

- Asta înseamnă că nu-mi dai nici un credit?

- Oricum n-am voie să fac asta. E vorba doar de documentaţia de care ai nevoie pentru asta.

- Serge ne-a făcut rost, Olgăi şi mie, de un birou de inginerie din Berlinul de Vest, ăia se ocupă de ofertă. Ar urma să fie gata înainte de Crăciun. Şi pe urmă porneşte, cinci sau şase firme de construcţii, toate serioase, după câte spune Tomaşevski.

- Asta e biroul de inginerie?

- Un prieten de-al familiei Wolkow, întreprindere de familie. Ne-au invitat imediat la un prânz şi au trimis un evaluator. Evaluatorii sunt imposibil de obţinut, cel puţin acum. Peste câteva zile aflu ce valoare are ăla de pe Moosdorfer. Vreau să cer să-l evalueze şi pe acela din Kiefholzer, imobilul ocupat, din spate de la Ernst-Schneller, ca să am un fundament realist.

- Ocupat? Aia nu plătesc nimic?

- Păi era gol. Cu doi ani în urmă, ne-au ajutat să cârpim acoperişul. îi întind lui Beate documentele.

- Veci pururi n-ar fi trebuit să poată să înnopteze la noi rusul ăsta, spune ea încet şi-şi pune din nou ochelarii. Veci-pururi.

O urmăresc cum începe să citească şi să-şi facă însemnări într-un carneţel. Beate pare silitoare, aproape ca şi când ar trebui să joace pentru mine o

activitate pe care eu trebuie s-o ghicesc. îşi duce mâna la marii ei ochelari heliomaţi, cu toate că aceştia stau impecabil.

- Şi contribuţii proprii? Suta aia de mii ar fi valorat aur acum!

- Saşa Wolkow îmi cumpără două case. Acum aşteptăm evaluarea.

- Bine, dar ăsta e tocmai omul care ţi-a trimis evaluatorul!

- Pentru o casă primesc cel puţin un milion, cel puţin!

Beate îşi notează şi asta. Scoate dintr-un sertar un mare calculator de buzunar pe care sare-n ochi emblema lui Deutsche Bank. Cu toate că acum am timp destul să urmăresc faţa lui Beate – e ciudat că niciodată nu faci tu însuţi treaba decisivă –, mi-e cu neputinţă să spun ce anume s-a schimbat la ea. Să fie din cauza cosmeticii? Este ceva pe chipul ei care-i din alt film, ca şi capacele de bere de sub rafturile albe, noi.

- Ce s-a-ntâmplat?, întreabă ea şi-şi ridică privirea pentru o clipă.

- Nimic, spun eu şi-mi întorc capul. într-adevăr, nu e nimic care chiar să merite a fi discutat. Nici capacele de bere nu deranjează, dacă nu stai cu ochii pe ele. Şi nici de mirosit nu mai miroase de fapt nimic.

CAPITOLUL PATRU

în care Peter o angajează pe doamna Schontag ca secretară-şefă. Corespondenţa zilnică şi sarcinile unui şef.

— în condiţiile astea, lucrurile n-or să se termine bine.

Doamna Schontag stă în camera mea şi contemplă diferitele teancuri de scrisori şi formulare de pe biroul meu, de fapt, un birou pentru tineret pe care Beate şi Hermann mi l-au făcut cadou când m-am mutat aici.

- Ai nevoie urgentă de-o secretară!, spune ea şi-şi trece cu mâna peste partea din spate a capului, pentru că puful de păr proaspăt răsărit stă depărtat de cap, ca la un bebeluş. Seara, Beate, doamna Schontag şi cu mine hotărâm să golim cabinetul lui Hermann şi să-l renovăm, ca să facem loc pentru administraţia imobilelor mele.

La firma de mobilă Hiibner din Berlinul de Vest cumpărăm două birouri noi, moderne, care pentru-nceput îşi vor găsi locul în cele două sufragerii ale doamnei Schontag. Pe una din ele, în care se află şi maşina de scris electrică, de asemenea, proaspăt achiziţionată, doamna Schontag o numeşte „antecameră”, cealaltă constituie imperiul meu. între rafturile de cărţi, vechea vitrină şi cele două comode, birourile au un aer de mobilier de camping.

Am introdus ore de discuţii cu chiriaşii. Doamna Schontag a fost deja nevoită să pună în holul casei câteva scaune din cabinetul lui Hermann. Din camerele vechiului cabinet în care lucrez zilnic până mi se-nchid ochii, pot să aud discuţiile iritate de afară. Oamenii se tem de chirii mai mari după lucrările de renovare şi sunt de-a dreptul disperaţi după ce doamna Schontag le confirmă temerile. Când ea îmi rosteşte numele, s-ar putea crede că eu stau cu zece etaje mai sus, la un birou cu trei telefoane.

Doamna Schontag răspunde la telefon cu formula „administraţia imobiliară Holtz”, cu toate că majori-

tatea apelurilor îi sunt destinate ei personal. Modul nostru de organizare şi toate chichiţele aferente le-am copiat de la firma berlineză a lui Saşa Wolkow, unde ni se permite să asistăm timp de dopuă zile. Firma lui Saşa Wolkow îşi are sediul într-un apartament uriaş, spre capătul de jos al Bulevardului Kurfurstendamm şi a angajat deja mai mult de zece femei – în orice caz, noi n-am apucat să vedem decât femei. Imediat, doamna Schontag a pus să i se explice, cum spune ea, structura. Ea ştie să planifice mai bine decât mine. Eu trebuie să mă ocup de firmele de curăţenie. Pentru că, în Berlinul de Vest, casele nu mai sunt curăţate de proprietari personal. Nu ştiu dacă obiceiul acesta are să se impună şi la noi, în ultimă instanţă, asta face să crească chiriile. Mâine purtăm discuţii cu aplicanţii, pentru a angaja trei administratori şi o contabilă.

- Şi un şef de şantier, solicită doamna Schontag, cel puţin pentru anii următori.

- Şi eu ce mai fac, când sunt gata cu lucrările de renovare?

- Un şef trebuie să aibă idei în legătură cu dezvoltarea întreprinderii. Şi, înainte de toate, trebuie să facă în aşa fel încât prăvălia să meargă şi fără el.

- Păi atunci înseamnă că eu sunt în plus!

- Of, băiete! Tu trebuie să bagi viteză în noi. Şi trebuie să-ţi plăteşti, în sfârşit, un salariu!

- De ce să-mi plătesc mie însumi un salariu? Când toate astea îmi aparţin!

- Dar în acelaşi timp tu eşti şi angajatul tău, doar ţi-am explicat asta de m-am săturat.

- în momentul ăsta, în contul case sunt două virgulă opt milioane, şi ăsta e numai avansul, n-am nevoie de nimic!

- Dar o asigurare medicală ai cumva? Doamna

Schontag scrie întruna într-un carneţel. Asigurare de viaţă? Asta o s-o facem când vine Mende, atunci rezolvăm toate angaralele care ţin de asigurări. Trebuie să-ţi faci asigurare privată, trebuie să-ţi plăteşti vreo cinci-şase mii, cel puţin!

- Asta nu se-ntâmplă automat? Doar sunt asigurat automat, în calitate de cetăţean al acestei ţări! Şi de ce atât de mult? Aţi întrebat cât câştigă directorul general la ei?
- Aşa ceva nu se face.
- De ce?
- Asta-i la fel cum e şi cu religia sau cu sexualitatea, despre asta nu se vorbeşte.
- E cu neputinţă să-mi plătesc şase mii! Oricine poate să-şi dea seama că ceva nu-i cuşer.
- Tu porţi întreaga răspundere.
- Dar asta nu-i muncă!
- Asta nu poţi s-o faci decât tu. Orice altă muncă – p-aia poate s-o facă oricine! De exemplu, eu şi administratorii şi contabila. Să sperăm că găsim una inteligentă.
- Şi ce să fac eu cu toţi banii ăştia?
- Să te-mbraci bine, să-ţi faci viaţa plăcută, să cumperi cadouri de Crăciun – ia şi semnează!

Doamna Schontag îmi împinge mapa cu hârtiile de semnat. Un răspuns prompt şi prietenos, consideră ea, i-ar linişti pe chiriaşi. Nu ştiu de ce cred cu toţii că am devenit un neom. Bineînţeles că trebuie renovat! Iar gratis nu se poate face şi basta. Ce anume e de explicat aici? Nu eu mi-am căutat postul ăsta de frecător de scaun. Dar îl accept. Funcţia asta îmi dă posibilitatea să fiu cât mai folositor pentru societate.

- Singura casă pe care n-o cunosc, spune doamna Schontag, e bordelul. De acolo îţi vin banii

gheaţă?

- Da, spun eu.

- Asta trebuie să se schimbe, băiete! Altminteri dai de belea.

De îndată ce doamna Schöntag spune „băiete”, nu mai sunt în stare s-o contrazic. Ea a preluat cuvântul de la Hermann, la fel cum ar fi luat o pălărie sau un ceas.

- Şi încă două scrisori aici, pe care e cel mai bine să le bagi la relaţii cu publicul. Una vine de la un anume profesor Holtz, cealaltă – ea răsfoieşte prin mapă şi scoate o foaie care e ţeapănă ca un act oficial – ia uită-te la plic, de necrezut, „Domnului Peter Holtz în Berlinul de Este bară Treptow”, nimic mai mult. De pe 27 noiembrie, numai trei zile! O nebunie, nu?

- Ăştia mă cunosc de când cu sacii poştali.

- Aşadar: „Stimate domnule Peter Holtz. Printr-o-ntâmplare am citit articolul despre dumneavoastră în revista *Super-Illu.* în principiu, noi nu citim genul acesta de reviste, dar pe aceasta am găsit-o pe locurile noastre în compartimentul de tren. Articolul despre dubla dumneavoastră nenorocire, despre pierderea dramatică a părinţilor dumneavoastră şi despre moartea nefericită a tatălui dumneavoastră vitreg, despre care depune mărturie mama dumneavoastră biologică în *Super-Illu,* ne-a afectat profund. Acum însă am dori să vă rugăm să ne comunicaţi dacă relatarea, aşa cum a fost ea publicată, corespunde realmente adevărului. Vă rugăm, dragă domnule Peter Holtz, să trataţi cu îngăduinţă această întrebare a noastră. Numai că, în cazul unor astfel de publicaţii, e recomandat să fim de fiecare dată sceptici, aşa cum poate veţi fi fost obligat să constataţi chiar dumneavoastră. Vă urăm multă putere în această

perioadă atât de grea pentru dumneavoastră şi rămânem, cu cele mai călduroase salutări, ai dumneavoastră Helene Sakowski şi Günther Sakowski.” Şi dedesubt mai scrie: „O scrisoare cu acelaşi conţinut este trimisă simultan şi secţiei de scrisori de la cititori de la *Super-Illu*.” Cei doi locuiesc în Saarbrücken.

Doamna Schontag îmi întinde plicul cu scrisoarea.

- De unde pot eu să ştiu dacă-i adevărat?, întreb eu.

- Poate le pare rău pentru tine şi vor să-ţi dăruiască ceva, spune ea şi-şi trece din nou cu mâna peste cap. în orice caz, ar trebuie să le răspundem.

- Dar ce anume?

- Asta de-aici se potriveşte cu prima, ia ascultă. Doamna Schontag întoarce o pagină. Deci: „Stimate Peter Holtz. Aleg această formulă de adresare, fiindcă ea corespunde faptelor. Fiindcă, între noi doi, nu există nici vreo legătură personală semnificativă, şi nici vreuna de înrudire. Cu toate astea, mă văd nevoit să contrazic cu hotărâre felul în care sunt prezentate faptele de către Karin Holtz, născută Loschau, în aşa-numita *Super-Illu.* Pe cât de puţin sunteţi dumneavoastră copilul meu, pe atât de puţin sunt eu tatăl dumneavoastră. Afirmaţia făcută de Karin Holtz, cum că eu v-aş fi conceput, este falsă. Atunci când, în februarie 1962, mi-a mărturisit că era însărcinată, eu am ştiut că nu puteam să fiu tatăl copilului. Până atunci, ea respinsese dorinţa mea ca ea să mi se dăruiască, condiţionând-o de logodnă şi căsătorie. Faptul că am rămas împreună, în ciuda faptului că m-a înşelat, se explică numai şi numai prin faptul că comuniştii construiseră Zidul din cauză că oamenii le fugeau dincolo, iar eu trăiam permanent în pericolul de a fi denunţat de Karin Holtz. Deoarece nu voiam să risc

să ajung la răcoare, am fost nevoit să accept căsătoria şi astfel aţi devenit cumva şi copilul meu. Faptul că, apoi, Karin a hotărât să mă aleagă pe mine, în dauna copilului, trebuie să vi-l explice ea. Un copil conceput de mine nu l-aş fi lăsat niciodată în mâinile comuniştilor.

Dacă s-ar întâmpla să aveţi nevoie de vreun ajutor pentru un nou început, sunt gata ca, în limita posibilităţilor mele, să vă consiliez. împotriva unor eventuale pretenţii, voi şti să mă apăr cu toate mijloacele pe care ni le pune la dispoziţie statul de drept. Salutări, Sigmund M. Holtz."

Un timp, contemplu semnătura, o prescurtare care nu e menită să fie descifrată. încă mă mai afectează atunci când cineva foloseşte cuvântul „comunist" într-un sens denigrator. Atunci aş vrea să explic că noi doar am năzuit să fim comunişti, comunismul ar fi fost ceva în viitor, ceva către care societatea urma să se îndrepte. Rup scrisoare în bucăţele mici pe care i le înmânez doamnei Schontag. Ea le ia şi le trimite mai departe în coşul de hârtii.

- Şi ce să scriu eu acum?, întreb, pentru că tocmai sunt dispus să alung tonul neplăcut pe care scrisoarea lui Sigmund Holtz l-a lăsat în biroul nostru printr-un răspuns deosebit de prietenos adresat cuplului Helene şi Giinther Sakowski.

CAPITOLUL CINCI

în care Peter îşi pune cu succes în practică noua lui gândire în KaDeWe. Un cadou neaşteptat. Strădanii*

* Kaufland des Westens, un mare centru comercial din Berlin, (n.

intense de a se bucura de viaţă.

Deoarece, începând din 10 decembrie, avem un şef de şantier, nu mai sunt nevoit să mă ocup eu însumi de renovarea camerelor cabinetului şi am timp pentru cumpărături. Încet-încet încep să simt într-adevăr bucuria de a cheltui. De îndată ce-mi scot la iveală portmo- neul, mă simt ca atunci când donez sânge – îmi vărs
partea mea în circuitul sanguin al societăţii noastre. De aceea mi se pare că e atât de satisfăcător să achiziţionez cadouri de Crăciun. De fiecare dată aterizez în KaDeWe. O seară am petrecut-o acolo cu Beate, alaltăieri, o după-amiază cu Olga. Sunt uluit să constat câtă bucurie pot să produc cu ajutorul banilor.

Lilly şi Ulf se minunează când văd că unele dintre vânzătoare mă cunosc deja. în primul rând, Ulf este acela care are nevoie de haine noi. Antrenamentul de forţă pe care-l face dă rezultate foarte bune. Ca dar de Crăciun, i-am cumpărat un ceas mare, foarte preţios, un model elveţian de aproape opt sute de mărci. La dorinţa lui, schimbăm cureaua din piele cu o brăţară metalică. Lilly poate să probeze orice doreşte, la silueta ei, totul se potriveşte.

- Ca şi când ar fi fost croit pe măsură, spune vânză- toarea. Cu toate astea, ne ia aproape o oră ca s-o convingem pe Lilly să aleagă două pulovăre, două perechi de pantaloni şi o bluză. Este din cale afară de mofturoasă, totuşi, vânzătoarele rămân prietenoase. Abia la raionul de pantofi se relaxează şi Lilly. Vânzătoarea noastră, despre care aş zice că se apropie de şaizeci de ani, oferă, atunci când îngenunchează în faţa lui Lilly, o vedere generoasă în decolteul ei.

---

tr.)

- întotdeauna se găseşte careva care să se dea la una ca asta, zice Lilly când plecăm de acolo cu patru cutii. Ca să mai prindem putere, ne ducem la raionul de delicatese. Tipa ar face faţă la noi.

Eu îi conduc la bar, unde există cozi de creveţi cu sos, alături, pâine albă, unt şi o sticlă de Prosecco, cum numesc ăştia de-aici şampania. Ulf şi cu mine comandăm câte o a doua porţie. Şi, de asemenea, o a doua sticlă.

După asta, dispoziţia noastră e veselă. îndrăznim să ne aventurăm împreună în raionul de lenjerie de damă.

Din fericire, observ în timp util că nu mai am la mine decât un cec.

- Ala-i pentru Ulf, hotărăşte Lilly. Ai nevoie de încălţări, de nişte-ncălţări ca lumea!

La marginea raionului de-ncălţăminte pentru bărbaţi, un bărbat şade pe un fel de tron şi răsfoieşte-ntr-o revistă. în faţa lui, un negru şade pe un scăunel şi-i face cu cremă pantofii tipului care citeşte. Un lustragiu! L-am observat încă din timpul unor vizite mai vechi, dar am crezut că-i un cizmar aflat în pauză. Sau e un spectacol organizat de vreun muzeu: Ceva pe tema rasismului? Ulf şi Lilly nici măcar nu par să-l observe pe lustragiul negru – la fel ca toţi ceilalţi, de altfel.

Lustragiul apucă cu amândouă mâinile un fel de bandă şi o trage ameţitor de repede peste vârfurile pantofilor. Privirile noastre se-ntâlnesc, el se uită-n jos la pantofii mei. Eu mi-i fac cu cremă la fiecare două-trei zile. Acum se-ntoarce spre pantoful drept al clientului său. Acela rulează ziarul ca să-l bage-n buzunarul interior al jachetei sale şi-i întinde-n jos lustragiului o bancnotă împăturită. Lustragiul desface bancnota – o

hârtie de cincizeci! – şi o aranjează-n portmoneul său. Apoi se apleacă după termosul său şi, în timp ce bea, îmi întoarce spatele.

Dacă nu-mi depăşesc acum reţinerea, probabil că n-am s-o mai fac niciodată, îmi spun eu şi mă urc eu însumi pe tron. Abia m-am aşezat, că-mi şi ridic crăcii pantalonilor, ca şi când pentru mine asta ar fi o rutină.

Lustragiul se holbează din nou la pantofii mei.

- Vă rog să-i faceţi cu cremă şi să-i lustruiţi, spun eu, şi imediat mă tem că ar putea să creadă că vreau să-mi bat joc de el, pentru că pantofii mei sunt curaţi.

El spune ceva.

- Poftim?, întreb eu. El se aşază şi clatină capul încoace şi-ncolo. Vârfurile degetelor lui apucă şireturile mele şi le-ndeasă-n pantof, mă gâdilă. Urmează nişte bucăţi de plastic, ca alea pe care le foloseşti ca să răzu- ieşti aluatul de cozonac şi pe care, de asemenea, la vâră-n pantofi, ca să-mi protejeze şosetele. Cu o cârpă mare, îmi şterge murdăria de pe pantofi, pe urmă începe să-i ungă cu cremă în cercuri mici. O face extrem de conştiincios şi cu multă dragoste, eu mă simt ca un bebeluş mare. Cred că el chiar şi cântă ceva, încet, pentru sine. Dintr-odată mă zăresc pe stâlpul îmbrăcat în oglinzi din faţă. Adică, în prima clipă nici măcar nu mă recunosc, atât de roşu e capul meu. Fără să vreau, piciorul stâng îmi alunecă de pe suport. Lustragiul îl apucă şi-l pune la loc, ca şi când aş fi un cal căruia îi baţi potcoavele. Spune ceva, pe urmă-şi deschidă gura să râdă. Sau tuşeşte cumva? O picătură de transpiraţie îmi alunecă de la subsuoară peste coaste.

Aştept până-mi termină de lustruit pantoful stâng, ca să-mi scot portmoneul din buzunar. Fără să-l

deschid de tot, pipăi după o bancnotă.

Când scoate şi râcâitoarele de aluat, se uită în sus la mine şi zâmbeşte. Eu îi întind o bancnotă de cincizeci. El se ridică de pe scăunelul lui.

- No, no, spune el şi-ncepe să-mi vorbească.

Eu transpir ca un porc.

- Vă rog, spun eu.

Lustragiul scutură din cap.

- E cadoul lui pentru tine, spune Lilly, care stă lângă mine. Noi am cam terminat. Ai putea să plăteşti.

Nu ştiu din ce cauză, dar, deja în timp ce căutăm ieşirea, buna noastră dispoziţie s-a dus. Când propun să mai mergem să bem o cafea împreună, Lilly şi Ulf devin ursuzi.

- Trebuie să lucrez, spune Lilly.

- Lilly are nevoie de linişte, adaugă Ulf complet inutil. El se chinuie să ducă toate pungile alea. Dar nici să-i iau eu din ele nu mă lasă. Mergem împreună spre metrou.

- Ah, astăzi putem să ne permitem un taxi! Lilly se-ntoarce. Cu bine! Şi mulţumesc încă o dată!

- Să ştii că chiar e plăcerea mea, spun eu şi ştiu că ceea ce spun nu sună deloc a plăcere, cu toate că ceea ce am spus e adevărat. Cel mai mult aş vrea s-o-ntreb pe Lilly dacă nu-mi dăruieşte o oră, bineînţeles că aş plăti-o. Dar cei doi se grăbesc deja spre staţia de taxiuri.

în ziua următoare merg mai întâi la Sparkasse* şi rog să mi se emită un nou carnet de cecuri. Din Pagini Galbene, mi-am copiat adresele a două renumite magazine de-ncălţăminte de pe Kurfurstendamm.

---

* Casa de Economii — echivalentul CEC-ului de odinioară de la noi. (n. tr.)

Vânzătoarea din micul magazin stă acolo ca şi când m-ar fi aşteptat.

- Banii nu au nici o importanţă, spun eu, cu toate că, la-ntrebarea ei despre categoria de preţuri, ar fi fost mult mai adevărat să spun: Cât mai mulţi bani cu putinţă!

Când încerc pantofii, dreptul îmi vine de fiecare dată perfect. Cu toate astea, de-ndată ce-l încalţ pe stângul, simt imediat că mă strânge.

- Piciorul dumneavoastră stâng e mai mare, aproape cu un număr întreg. N-aţi ştiut?

- Asta-i anormal! Nu pot să-mi ascund decât foarte prost şocul care mă zguduie din cauza asta şi din cauză că lucrul acesta a fost descoperit atât de târziu.

- La majoritatea oamenilor se-ntâmplă aşa, spune ea. Aşa suntem făcuţi noi, oamenii.

Când părăsesc magazinul de încălţăminte, sunt deja încălţat cu pantofii cei noi. Pantofii mei cei vechi sunt băgaţi într-o geantă elegantă din stofă, într-o cutie de carton grena, rezistentă. în drum spre KaDeWe, trec la tot pasul pe lângă coşuri de gunoi. Totuşi, nu mă îndur să-mi arunc pantofii cei vechi, ca şi când aş avea datoria să le asigur un amurg al vieţii cât mai frumos.

în locul lustragiului negru, astăzi e de serviciu unul considerabil mai tânăr, cu păr blond-roşcat şi pistrui. Pare că nimic nu-i face mai multă plăcere decât să lustruiască pantofi, aşa de tare e implicat, atât de des râde în sus la bărbatul de pe tron.

în faţa mea aşteaptă un bărbat masiv într-un palton lung.

- Budapestani, spune el. Din ăştia port şi eu, de multe ori. îmi povesteşte despre pantofi ca şi când ar fi câini. Cu mâinile lui mari ca nişte lopeţi, îmi face semn

să trec în faţă, ceea ce eu refuz.

Pe urmă continuăm discuţia noastră în trei, fază la care mă trezesc imediat în rolul celui căruia ceilalţi doi îi dau sfaturi şi-mi relatează experienţelor lor personale, cum şi în ce fel se face rodajul şi cum se-ngrijesc pantofii noi.

Când, în sfârşit, îmi vine şi mie rândul, domnul von Allenhausen, aşa s-a prezentat el, rămâne-n picioare lângă mine. Eu îi invit, pe el şi pe Matthew, să mănânce cu mine cozi de creveţi. Din păcate, amândoi refuză. în schimb, ne luăm rămas-bun cu extrem de multă căldură.

Ca să ajung înapoi în Treptow, iau un taxi. Când cobor, mă trezesc pe AuguststraBe. în mod evident am dat adresa greşită.

în timp ce aştept să se deschidă uşa casei, îmi despachetez pantofii cei vechi şi-i aşez pe bordură.

— îmi pare rău, spune Ulf şi-mi face loc să intru. Deocamdată e numai una aici. Şi abia dacă-nţelege germana.

— Nu-i nimic, spun eu şi rămân în dreptul uşii la care a bătut Ulf înainte să se ducă mai departe.

CAPITOLUL ŞASE

în care Peter şi Olga împodobesc bradul de Crăciun. Peter trebuie să se justifice şi nu e-n stare s-o facă. în schimb, învaţă arta de a zâmbi.

Mâine e Crăciunul. Olga şi cu mine am cumpărat un molid minunat, al cărui vârf aproape că atinge tavanul, nici nu se compară cu pinii schilozi de până acum. Aşa

vrea să fac ca totul să arate chiar mult mai frumos decât este în KaDeWe. Beate şi doamna Schontag au interdicţie de intrare-n sufragerie. Se aude întruna Oratoriul de Crăciun, omuleţul cu tămâie şi cu stupul în spate scoate fără-ntrerupere fum prin gaura pe care-o are pe post de gură.

- Peter, ia vino puţin!, strigă Beate şi bate la uşă. Până ieri n-a făcut nimic altceva decât să lucreze. Probabil că abia în zilele acestea are să înţeleagă că absenţa lui Hermann e definitivă.
- Grăbeşte-te!

Olga scoate ultimele două globuri roşii din cutia de carton pe care acum o pun pe masă lângă celelalte cutii goale.

Beate închide în urma mea uşa de la bucătărie.

- Ai luat tu ceva din biroul lui Hermann? Se aşază vizavi de mine la masa din bucătărie.
- Da, spun eu până la urmă.
- De unde ştii de asta?
- De la colegul ei.
- Care coleg?
- Ala care-a venit cu ea la înmormântare. Tipul a sunat aici şi a spus că vrea înapoi scrisorile ei şi că şi pentru tine ar fi mai bine aşa.
- A spus el asta?
- Mi s-a părut că are dreptate.
- Ce treabă are el cu toată poveste?
- E cumnatul ei.
- Al lui Elke?
- O cunoşti?
- Păi doar a trecut ceva vreme de atunci.
- Cum?
- Hermann a uitat o dată câteva scrisori în bucătărie. în rest, era destul de ordonat. Probabil că

aşa a vrut el, să le citesc şi eu.

- Adică tu ai ştiut tot timpul?

- E limpede că Hermann a avut nevoie de asta, vreau să spun, a avut nevoie ca eu să ştiu.

- De ce?

- Poate că a vrut să-mi arate că şi el e dorit, nu numai eu.

- Din cauza lui Schumann?

- Probabil că până şi tu te gândeşti c-aş fi avut ceva cu el.

- N-ai avut?

- Sunt treisprezece ani de când e şeful meu. Fără Karl-Heinz, toată uniunea monetară s-ar fi dus pe apa Sâmbetei... Voi n-aţi înţeles niciodată ce înseamnă de fapt o bancă! Niciunul din voi nu ştie ce-nseamnă banii!

Ne uităm amândoi la coroniţa de Advent cu îngeraşii bucălaţi. Beate îşi plimbă buricul degetului arătător încoace şi-ncolo pe cantul mesei.

- Nu poţi să faci asta, Peter, spune ea. Dă-mi-le şi promite-mi...

- Păi nici nu le mai am!

-Ce?

- Sattler ăla m-a tot sunat... Şi până la urmă i le-am
dat.

Beate îşi duce o mână la ochi.

- Elke are tot dreptul, sunt scrisorile ei, iar tu n-ar trebui...

- Ce n-ar trebui?, întreabă ea stins.

- N-ar trebuie să fii dezamăgită.

- Peter! Privirea ei rătăceşte prin bucătărie înainte să mă fixeze pe mine. Tu, omul în care am încredere absolută, umbli prin lucrurile lui Hermann ca

să înmânezi chestiile cele mai intime care există unui ins complet străin, numai pentru că aşa vrea ăla?

Olga strigă ceva din sufragerie.

- Te ocupi de asta – ai înţeles? Acum te ocupi de asta, astăzi! Le vreau înapoi! Beate lasă uşa de la bucătărie deschisă. O aud cum se-mbracă-n palton. îşi încalţă pantofii. Uşa de la intrare se trânteşte.

- Ce stai aşa aici?, întreabă Olga. S-a-ntâmplat ceva?

- Beate a uitat să ia sfeclă, spun eu şi mă duc cu Olga-n sufragerie.

- Şi ce voia?

- Sfecla, spun eu şi zâmbesc.

Olga se suie din nou pe scară.

- Tot nu-nţeleg, spune ea.

- Poate că Beate nici nu cumpără sfeclă. încerc să zâmbesc cât mai grăitor şi sunt eu însumi uimit să constat cât de uşor îmi este.

- înţeleg, spune Olga şi-ntinde mâna după globurile roşii din cutia cea nouă pe care i-o-ntind.

CAPITOLUL ŞAPTE

în care Peter face o vizită şi simte o neaşteptată excitaţie erotică. Confuzie între Yams şi un pom de Crăciun care lipseşte. Nu se termină cu bine.

La scurt timp după ce s-a-ntunecat, pornesc spre Neu-Hohenschonhausen pe strada Erich Corens. Ce ciudat! De la o clipă la alta, sunt obligat să face ceva ce-mi propusesem încă de când m-am uitat prin scriso-

rile către Hermann: să mă duc până la Elke Birnbaum.

Abia când mă aflu în faţa casei ei şi urc treptele până la uşa de la intrare, realizez: Casa asta, noi am construit-o! Elke Birnbaum locuieşte-ntr-o casă în a cărei groapă pentru fundaţie m-am aflat chiar eu atunci când a venit primul transport de beton! Eu am fost în casa ei chiar înainte ca ea să ştie că aceasta avea să fie casa ei. Patru ani sunt de atunci, era în vara spre toamna lui 1986, când mi-am dat examenul de conducere şi m-am mutat la Petra.

Uşa casei e întredeschisă, urcă până la etajul al treilea. Preşul ei este decorat cu o pisică în stilul desenelor animate, din gura căreia se umflă o bulă cu textul: Bine aţi venit! Apăs pe butonul soneriei. în momentul în care aud paşii, uşa se şi deschide.

- Bună seara, spune o fetiţă de unsprezece-doispre- zece ani, ca şi când ne-am cunoaşte. Tocmai jucam Yams.

- Mama ta e acasă?

Preţ de o clipă, mi se pare că cea care vine spre mine pe hol e Petra. în amintirea mea, Elke arăta cu totul altfel.

- Eu sunt Peter Holtz, fiul lui Hermann Grohmann, spun eu.

- Vă rog să mă scuzaţi, spune Elke şi-mi întinde mâna. Am crezut că-i vecina — ştiţi, aici sună-ntruna!

în timp ce Elke se duce în bucătărie, eu mă descalţ şi o urmez pe fetiţă în sufragerie.

- încă nu v-aţi luat pom de Crăciun?

- Ne ducem la mamaie şi la tataie, spune ea. Ei au pom.

- De ce v-aţi descălţat? Elke pune două pahare pe masă şi o sticlă de vin alb destupată alături. Dar luaţi

loc, vă rog!

Eu mă strecor pe canapea şi am grijă să nu lovesc cu genunchii masa joasă.

-Aveţi foarte multe cărţi, spun eu. Le-aţi citit pe toate?

- Nu numai pe astea!, spune Elke. Soţul meu şi Sandra sunt cititori înrăiţi. Mie mi-e de-ajuns să deschid o carte, că am şi adormit!

- Chiar şi când citeşti cu voce tare!

Fetiţa îşi lasă capul pe spate şi scoate un sunet urât de sforăit.

- Sandra! Te rog!

- Şi papa spune asta!

- Ia strânge tu jocul. Jucaţi Yams?

- Din păcate nu, spun eu. Şi nici eu nu mă omor cu cititul.

- Dar beţi o gură de vin, da?, întreabă ea în timp ce-mi toarnă-n pahar.

— Da, spun eu. Câteva şuviţe gri străbat părul des şi negru al Elkei.

— Şi eu am participat la construirea casei voastre, de la fundaţie până la acoperiş, îi spun eu Sandrei.

— Adevărat? Tu ştii cine este domnul Holtz? Fiul dentistului nostru, al doctorului Grohmann.

Sandra dă din cap.

— Atunci de ce te cheamă Holtz?

— Fiindcă am fost adoptat de familia Grohmann, spune eu, şi extrag din punga de laKaDeWe trusa de toaletă ambalată opulent, pe care o cumpărasem de fapt pentru Beate.

— Pentru noi?

Elke pune cadoul meu între Sandra şi ea. Ca şi când s-ar fi vorbit, ele trag în acelaşi timp de panglică.

— Oare chiar se cuvine să-l primim? Elke se uită la

mine ca şi când ar lua în serios întrebarea.

— Cu complimente de la familia Grohmann, spun eu.

Sandra îşi lipeşte de obraz necessaire-ul din piele.

— E foarte moale, spune ea.

— Dar este cu siguranţă îngrozitor de scump! Elke scutură din cap abia sesizabil, ca şi când ar vrea să-mi transmită un semnal. Dac-aş şti măcar dacă n-or să ne-nchidă...

— Păi de ce? Fabrica de becuri nu ţine de Osram?

— Osram? Aia sunt împotriva noastră! Consiliul de întreprindere vrea să ne cumpere de la administratorul fiduciar, simbolic, desigur.

— Management-buy-out?

Elke ridică din umeri.

— Dacă se produce-n continuare şi dacă nu sunt daţi afară prea mulţi dintre noi, atunci primim toată întreprinderea cadou, pentru o marcă. Şi de continuat, vrem să continuăm cu toţii.

Elke îi ia Sandrei rujul din mână.

- Un investitor puternic ar fi de preferat, spun eu. E nevoie de modernizări, totul s-a cam degradat acolo, nu?

- Aia din Vest s-ar bucura dacă noi am închide porţile şi ei ar putea să-şi vândă marfa şi la noi. Dar mai întâi, noroc! Şi mulţumesc mult!

Ciocnim.

- Cel mai bun câştigă, spun eu şi beau. în afara de asta, ca femeie de serviciu găsiţi oriunde ceva!

- Eu sunt la controlul calităţii, deja de paisprezece ani. – Vai, ce frumos!

Elke a scos capacul rujului şi se uită-năuntru. Ea îl împinge cu buricul degetului de jos în sus.

- Trebuie numai să răsuciţi, uşor de tot.

- Ce penibil, spune Elke încet şi răsuceşte de mai multe ori, scoţând rujul şi băgându-l la loc.

- Există un inventator care vrea să ne cumpere. Tipul zice că am putea să producem cele mai bune becuri din lume, că ale noastre ar ţine mult mai mult.

- Credeţi asta?

- De unde să ştiu eu? Eu nu vreau decât să lucrăm mai departe. Vrei să duci tu, te rog, astea de aici?, îi spune Elke Sandrei. Şi când le-ai despachetat pe toate, le aranjezi frumos şi pe urmă ne uităm la ele.

Sandra ia trusa de toaletă, de asemenea, hârtia şi panglica. închide uşa în urma ei.

- Aţi plâns atât de tare..., spun eu încet.

- Nu-mi stă deloc în fire. Pentru o clipă mi-am pierdut stăpânirea! Faptul că Hermann era mort şi că n-aveam să ne mai vedem niciodată, niciodată... Ochii Elkei se umezesc. Este îngrozitor, nu merita aşa ceva. îşi pune palmele împreunate între genunchi. V-a povestit despre mine? El mi-a spus că voia să vă spună de mine. La fel şi soţiei sale.

- Se pare că a făcut o serie de aluzii faţă de ea, spun eu şi acum mi-ar plăcea cel mai mult să-i ofer Elkei cinci sute de mărci sau o mie, ca să pot rămâne o noapte la ea.

- A fost frumos să am pe cineva ca Hermann, spune ea, un om pe care poţi să-l iubeşti cu totul.

- Dacă aveţi nevoie de ajutor, financiar, sau de un nou loc de muncă... Eu aş putea să vă angajez, dacă doriţi, aţi câştiga de trei-patru ori mai mult...

- Hermann nu era niciodată capricios. Iar ceea ce spunea, chiar făcea, de fiecare dată.

în timp ce vorbeşte, Elke se uită pe deasupra mesei, ca şi când privirea ei ar căuta ceva în micul spaţiu gol dintre televizorul vechi şi cele două etajere

ale bibliotecii care ocupă tot peretele şi pe care anghesuit, în dreptul cotoarelor cărţilor, tot ce se poate: vaze, păpuşele în port alb-roşu-verde, o matrioşca decolorată, fotografii înrămate, vederi, sfere de sticlă în care viscoleşte.

- Şi tatăl Sandrei?, întreb eu.
- De mult am vrut să-i spun. Dar, într-un fel, nu mai avea nicio importanţă. Sandra îl iubeşte mai mult decât orice.
- Nu locuieşte aici?
- A, da, dumneavoastră nu ştiţi... E pe mare, departe, în Atlanticul de Nord, pescuit oceanic, mai vine abia pe la jumătatea lui ianuarie.
- Aţi scris nişte scrisori minunate. Ele...
- De unde cunoaşteţi dumneavoastră scrisorile mele?
- Păi trebuia să văd dacă sunt scrisorile dumneavoastră... Şi pe urmă – m-au acaparat pur şi simplu.
- Ce vreţi de la mine?
- Aşa cum l-aţi iubit dumneavoastră pe Hermann... Trebuie să fi fost o mare fericire pentru el.
- Ce doriţi?
- Mi-e cât se poate de neplăcut, dar Beate ştia de ele, şi ea a şi...
- Familia Grohmann îmi citeşte scrisorile şi-mi trimite un cadou de Crăciun?
- Beate consideră că scrisorile i-ar aparţine ei.
- Da, şi? N-am să mă duc la avocat, în caz că voiaţi să ştiţi asta. Nici nu pot să-mi permit.
- Aş putea să fac copii după scrisori pentru dumneavoastră. în timp ce spun asta, mă oblig să mă uit la Elke.
- în nici un caz! Am citit de atâtea ori scrisorile de la Hermann, le-am şi rupt pe toate. Cu ale mele aş face

exact la fel... Mâinile lui Elke sfâşie hârtii nevăzute: Harşti! Harşti! Fie şi numai ca să nu citiţi dumneavoastră mai departe!

- Dar scrisorile sunt deja la dumneavoastră!
- Cum aşa?
- I-am predat scrisorile domnului Sattler, care, la îndemnul dumneavoastră, m-a...
- Sattler?
- Da, cumnatul dumneavoastră!
- Eu n-am nici un cumnat! Ala de la fabrica de becuri?
- Care a fost cu dumneavoastră la înmormântare!
- Mama? S-a-ntâmplat ceva? Sandra stă în uşa sufrageriei.
- Lasă-ne singuri, şoricel, te rog, îţi povestesc imediat... promit!

Elke aşteaptă până când Sandra a închis uşa.

- Pe Sattler l-am întâlnit în faţa cimitirului, spune ea. Nu mi-a convenit deloc, mă gândeam doar că am arăta ca şi când am fi fost o delegaţie din partea fabricii de becuri.
- El a văzut când aţi aruncat scrisorile în groapă. Până şi eu am auzit!
- Ce-aţi auzit? Păi adineauri am spus doar că le-am rupt!

Se loveşte cu degetul peste frunte.

- Un brichet, asta am aruncat, pentru că, înainte, Hermann fusese nevoit să lucreze într-o exploatare de suprafaţă, pedeapsă cu executare-n producţie... Sunteţi un monstru! Scrisorile mele... Elke îşi reazemă capul în mâini.
- Aveţi telefon?
- Nuu.
- De ce face Sattler ăsta aşa ceva, ce motive

are?, întreb eu. Şi cum de ştie despre asta?

- Mi se rupe. Când îmi imaginez că ăla...
- Nu-nţeleg nimic din toată treaba asta!, spun eu.
- îmi pare rău, dar aveţi un cap de lemn! Şi când v-aţi băut paharul, faceţi bine şi dispăreţi!

Elke se ridică şi se duce la uşă. Ezită, ca şi când n-ar fi sigură dacă poate să mă lase singur. Eu îmi golesc paharul şi mă ridic de la masă.

- Iar asta faceţi bine şi luaţi-o dumneavoastră-napoi, spune Elke când ajung în hol. închide fermoarul trusei de toaletă şi mi-o întinde.
- N-ar vrea cumva Sandra...?
- Lăsaţi-o-n pace pe Sandra!

Elke deschide uşa. Cu mâna pe clanţă, mă aşteaptă să plec. Abia acum observ lângă cuierul din hol o reproducere color după *Peter la grădina zoologică.* îmi iau pantofii şi mi-i aşez pe preşul cu pisică, intru înapoi şi-mi iau paltonul pe mine. Când vreau să mă las pe vine ca să mă-nchei la şireturi, mă lovesc cu fundul de ceva tare. Este uşa de la intrare, pe care, între timp, Elke a închis-o fără nici un zgomot.

CAPITOLUL OPT

în care Peter dă un telefon. Declaraţii contradictorii şi dorinţa de a se dizolva. Şapte sute cincizeci pentru numai zece minute. Durere vizionară şi împlinire.

în drum spre tramvai, opresc un taxi şi mă duc până-n AugustrstraBe. îmi deschide Lilly.

- Pot să dau un telefon?
- Poţi să te duci sus.
- Ce-i cu muzica asta?
- A instalat-o Ulf, pereţii sunt aşa de subţiri. Dar nici asta n-ajută.
- E aici?

- Nu, e ziua-n care-şi vede copilul.

Ca-ntotdeauna, la ea în casă e ordine. Până şi-n bucătărie arată ca-ntr-un magazin de mobilă. Miroase a lumânări aromate. Mă aşez pe canapea lângă telefon, îmi pun o pernă pe genunchi şi pun aparatul pe ea. Pe urmă formez numărul lui Sattler — fiecare dintre cifre e mai mare de şase, aşa că numărul de urgenţă de pe discul telefonului stă de fiecare dată în cap.

După două apeluri, răspunde o voce de copil cu un „Aloo?" lălăit şi, după o scurtă pauză în care tocmai deschid gura să vorbesc, adaugă „Ricco Sattler".

îl cer pe taică-su.

- Un moment, vă rog. Vocea fiului sună ca aceea a unui interpret de copil într-o ecranizare după Erich Kăstner.

- Sattler!

- Peter Holtz, răspund eu şi aştept o explicaţie.

- Despre ce e vorba? V-aţi răzgândit cumva?

- Sunteţi un mincinos, spun eu pe un ton liniştit şi hotărât, un mincinos ordinar!

- Cred că aţi greşit numărul, spune el şi râde.

— Nu am greşit numărul, tocmai vin de la Elke Birnbaum.

— Aa, frumos! Şi cum a fost?

- în primul rând că ea nu v-a însărcinat să mă rugaţi să vă dau scrisorile, în al doilea rând că nici nu i-aţi predat scrisorile pe care vi le-am încredinţat.

- Despre ce vorbiţi dumneavoastră acolo?

— Pe 13 decembrie v-am înmânat scrisorile pentru Elke!

— Vorbiţi întruna despre nişte scrisori! Iar eu n-am idee ce vreţi de la mine?

- Nu puteţi să negaţi asta!

— Liniştiţi-vă! Lucrurile îşi urmează mersul lor!

— Ce anume îşi urmează mersul?

— Pur şi simplu, n-am ajuns încă să-i duc scrisorile. Asta nu-i un motiv să faceţi atâta scandal!

- Tocmai aţi negat totul!

- Dacă săriţi aşa la mine!

— Elke nu v-a-nsărcinat cu nimic, nici măcar nu sunteţi cumnatul ei! V-aţi însuşit scrisorile mişeleşte!

— Mişeleşte!, strigă Sattler şi râde din nou. Nu-i rău, trebuie să ţin minte asta, mişeleşte! Dar dacă tot am ajuns să stăm de vorbă: Ce-aţi zice de zece mii? Poate că e afacerea vieţii dumneavoastră. Doar v-aţi ales cu o moştenire frumoasă, aşa că zece mii n-ar trebui să fie o problemă pentru dumneavoastră. Ne ajutaţi şi pe noi, iar pentru asta primiţi înapoi scrisorile.

- Vreţi să mă şantajaţi?

Sattler râde şi se şi îneacă de râs.

- Drept cine mă luaţi? Tuşeşte. Faceţi o afacere excelentă, bani contra scrisori!

- Păi tocmai aţi spus că o să-i daţi lui Elke scrisorile, aşa cum aţi promis!

- Cum am promis? Ce anume am promis eu? Ce-ar fi să nu ne abatem de la adevăr, pentru numele lui Dumnezeu!

- Sunteţi un ticălos!, strig şi eu şi, în timp ce el a-nce- put din nou să tuşească, trântesc fără să vreau receptul în furcă.

Lilly aruncă o privire-năuntru.

- Mi-ar plăcea să te am, spun eu.

- Sabrina e liberă, numărul patru.

- Dar eu te vreau pe tine! E mult de când n-am mai fost împreună.

- Ascultă, ştii bine că eu, cu Ulf... hai că ştii tu!

Scot toţi banii lichizi pe care-i am în portmoneu, mai puţin o bancnotă, şi-i număr.

- Sunt şapte sute cincizeci de mărci aici, Lilly, te rog! Pun banii lângă telefon.
- Nu pot s-o fac aici, sus, spune Lilly. Şi cu atât mai puţin cu tine.
- Păi atunci mergem jos!, spun eu, şi o ţin în loc cu o mână, iar cu cealaltă mă deschei la pantaloni. încerc s-o sărut pe Lilly pe gât. Când îi dau drumul la braţ ca să-i pipăi fundul, ea fuge.
- Peter, omule! Lasă asta! Hai, îmbracă-te!
- Zece minute pentru şapte sute cincizeci?
- Dacă nu te potoleşti, te-ncui aici!, spune ea şi scoate cheia din uşă.
- Ţi-e frică? Mă aplec să-mi trag pantalonii.
- Acum chiar că mi-e.
- Bine, dar mă cunoşti! îi întind punga de la KaDeWe cu trusa de toaletă din piele roşie. Aşez punga pe canapea. „Ca pe o momeală", nu pot să nu gândesc.
- Asta a fost o mare greşeală din partea ta, spune ea..

-Ce?

- E complet aiurea, totul!
- Dar pe mine mă cunoşti, ştii la ce să te-aşteptţi, şi primeşti şi mult mai mulţi bani!

Lilly scutură din cap.

- Orice om înţelege că toată treaba asta e aiurea. Bagă banii la loc.
- Compensaţie pentru sperietura ta!

Lilly închide uşa şi se reazemă de ea.

- Toate cadourile astea ale tale! Sunt aiurea, totul e aiurea!

De jos se aude soneria.

- Ia banii, Lilly!

îmi apuc în grabă paltonul, banii zboară prin aer şi aterizează pe podea şi eu o urmez pe scară în jos.

Ajuns jos, sunt împins de Lilly într-o cameră goală.

- Vin imediat, şopteşte ea.

în dimineaţa următoare – Beate şi doamna Schontag sunt ocupate cu gâscă, Olga continuă să-mpacheteze cadouri în sufragerie — mă trezesc cu Ulf care stă în uşă ţinând punga de la KaDeWe.

El îmi întinde punga. Când o apuc, Ulf mă loveşte peste faţă, din dreapta cu palma, din stânga cu dosul palmei. Eu sunt perfect conştient de ceea ce se-ntâmplă în momentul acesta, niciodată n-am înţeles atât de deplin ceea ce tocmai se petrece, şi aştept şi alte palme.

- Crăciun fericit, spune Ulf, ridică scurt mâna a salut şi se-ntoarce să plece. în adidaşii cei noi, paşii lui nici nu se aud, doar uşa de la intrare când se închide.

în oglinda din baie arăt ca şi când aş fi plâns. Când de fapt nu simt nici cea mai mică durere. Ceea ce mă deranjează e numai mirosul, ca şi când Ulf ar fi avut mâinile murdare. Mă spăl pe faţă cu apă caldă, imediat după asta cu apă rece şi mă şterg temeinic. Apoi caut prin trusa de toaletă. Ca să fiu foarte sigur, mai şi scot totul din ea, apoi verific şi punga de la KaDeWe. Dar nu găsesc nicăieri cele şapte sute cincizeci de mărci, lucru pe care-l interpretez ca pe un salut, ba chiar ca pe o invitaţie tainică din partea lui Lilly.

Duc trusa de toaletă în sufragerie şi o rog pe Olga s-o împacheteze, la fel ca şi pe celelalte cadouri mai mici care se găsesc în ea, şi s-o aşeze pe teancul pentru Beate. Olga întoarce trusa pe toate părţile şi dă din cap aprobator.

în timp ce mă usuc cu fohnul la mine-n cameră, treptat, sunt cuprins de veselie. Mă întreb de ce m-am lăsat afectat de toate mărunţişurile astea? Căci, abstracţie făcând de povestea cu scrisorile, pentru care

nu am în fond nici o vină, în linii mari totul merge într-adevăr minunat.

CAPITOLUL NOUĂ

În care, în aprilie 1991, în ajunul inaugurării galeriei, Peter şi Olga se ceartă. îşi face din nou apariţia o cunoştinţă veche şi tocmai urmează să se facă o descoperire.

- Klaus? Mă duc până la el pe partea cealaltă a străzii. Ai fost la Olga?

El dă din cap că da.

-Şi?

- Nimic!, spune el şi vrea să plece mai departe.
- Aşteaptă!, spun eu.

-Ce?

- A citit-o? I-ai povestit despre martori?
- Olga are foarte multă treabă, chiar multă de tot, aşa cum poate că ştii! Şi-n fiecare clipă sosesc artişti importanţi. Aşa că unchiul nu face decât să deranjeze, pardon, unchiul vitreg! Klaus pleacă fără să salute, cu mâinile-n buzunarele scurtei sale de piele.

Olga şade la noul ei birou, care arată ca o placă de surf pe vârful provei unui cargobot oceanic.

- Ei, ce zici? Superb, nu-i aşa! Ea întoarce ziarul spre mine. Fotografia ei din *Tagesspiegel* e mult prea mare pentru pagina aia. în costum cu pantaloni şi cu braţele încrucişate, ea-i zâmbeşte privitorului. „Am venit ca să rămân!”, sună titlul interviului.
- Mâine mai apare unul. Super discuţie, super layout, super fotografie.
- De ce nu-l crezi pe Klaus?

- A, nu! Tocmai l-am invitat să plece, ştii doar că singur nu se prinde — iar acum tu!
- Beate îl crede!
- De dragul lui, Beate ar crede şi în Moş Crăciun! în afară de asta, doar n-avem nimic unul cu altul, Klaus şi cu mine. El nu mă interesează pe mine şi viceversa. Nu trebuie decât să mă lase-n pace, şi atunci va avea parte de linişte!
- Dar ce ţi-a făcut?
- Dar nu e vorba despre asta! Olga se-ntoarce-ntr-o parte cu fotoliul ei de birou ca să-şi poată pune un picior peste celălalt şi se lasă-n spătar cu braţul drept întins peste masă. Am spus doar că am să citesc aici fiţuica aia a lui. Ea ridică mapa roşu-deschis şi o lasă să cadă pe birou. Dar nu acum! Mâine o să fie iadul pe pământ aici!
- Klaus vrea să-l publice. Poate să dea lovitura cu asta: Primul refugiat în ambasadă!
- Tu chiar crezi asta? Adică, din toată ţara asta, Klaus a fost primul căruia i-a venit ideea asta?
- El a spus tot timpul că ceea ce a trăit el atunci a fost ieşit din comun...
- Pentru mine contează să deschidă gura acum!, spune Olga.
- Beate cunoaşte povestea de un an şi jumătate! încă nu se dărâmase Zidul!
- Atunci erau deja mii de oameni care se refugiaseră în ambasadă! Asta vreau eu să spun! Aşa că oricine poate să afirme că el a fost primul care a avut ideea asta! – O, mulţumesc, Betty!

Mai întâi mi se pare că e o altă Betty. Femeia asta mi-aruncă o privire luminoasă din ochii ei mari asemenea unui înger gras. Ceştile se mişcă pe farfurioarele pe care ea le balansează.

- De prezentat, presupun că nu mai e nevoie să vă prezint, spune Olga.

Betty pune ceştile-n faţa noastră şi-mi întinde mâna.

- Nu ţi-a spus nimic Olga?
- Din păcate, acum trebuie să te gonesc, spune Olga. Ia-l cu tine! împinge mapa spre mine şi-şi trage telefonul la ea.
- Eu l-am citit deja, spun eu.
- Aha, conspiraţi! Ia-o, aici o să se piardă.

Betty balansează ceaşca mea înapoi în bucătărie, eu o urmez cu mapa în mână.

- Nici măcar nu ştiam că mai ţineţi legătura? Spun eu. Betty zâmbeşte atât de larg, că pare că din clipă în clipă va izbucni în râs. Eşti angajată la Olga?
- Nuu, doar vezi şi tu. îşi pune palmele peste burta ei rotundă. E doar aşa, de plăcere.
- Eşti gravidă?
- în sfârşit, acum a funcţionat!, spune ea.
- Acum locuieşti din nou aici?
- în ’87 am reuşit să fug, am ajuns la Hamburg – acolo am găsit imediat omul potrivit! Betty râde atât de tare, de parcă ar încerca să mă tragă-n piept. Am auzit că eşti bogat?
- încerc să fac şi eu ce se poate, spun eu.
- V-aţi cam ambalat adineauri cu unchiul tău vitreg... Din fericire, n-am nici o treabă cu asta.
- Eu unul îl admir pe Klaus!, spun eu.
- Vreo chestie pentru care trebuie să te revanşezi, ca vechi tovarăş?
- Eu am fost doar prieten al uniunii.
- Ce zici c-ai fost?
- Prieten al uniunii, CDU.

- Păi asta-i şi mai grav! Betty izbucneşte în râs.
- Tu ai cumva idee ce-a făcut Klaus? El s-a dus atunci cu nevastă-sa şi cu gemenii la ambasada din Praga, pe atunci era încă provizorie, în Hotelul Ialta, în Piaţa Venceslas, aici descrie totul aşa cum a fost. Au intrat pur şi simplu: „Bună ziua, venim din RDG, vrem paşapoarte, vrem în RFG" – şi asta se-ntâmpla în septembrie '74!
- Câtă naivitate!
- De-a dreptul genial!
- Zici tu?
- La-nceput, tipii de la ambasadă au rămas cu gura căscată, nu voiau decât să scape de ăia patru, le-au pus în mână trei mii de coroane, cu care să-şi facă un concediu frumos, pe urmă să se-ntoarcă, cuminţi, în RDG şi la urmă să se ducă la avocatul Vogel care să-i treacă pe o listă din aia.
- Şi de ce n-au făcut aşa?
- Klaus avea treizeci de ani, el nu mai voia s-aştepte. S-au dus aţă la canadieni.
- De unde şi până unde Canada?, întreabă Betty.
- Canadienii nici măcar nu i-au lăsat să intre. Asta era-ntr-o vineri. Luni s-au dus din nou la Ambasada RFG. Şi de data asta nu s-au mai dat duşi. Trebuie să-ţi închipui, şi-au instalat tabăra toţi patru-ntr-o cameră, cu doi copii, zi de zi. O jumătate dintre angajaţii ambas- dei i-au ajutat, au adus jucării şi le-au făcut prăjituri. Ceilalţi i-au luat drept spioni pe care Stasi încerca să li-i infiltreze.

-Vezi!, zice Betty. Poate că Olga are totuşi dreptate.

- Toate astea pot fi dovedite, ambasadorul cu care discută el, avocatul care vine din Vest, Stânge, căruia trebuie să-i povestească totul. Când se întoarce după o săptămână, ăla zice: „Ne-aţi povestit într-

adevăr totul, n-aţi uitat nimic, n-aţi trecut nimic sub tăcere!” Şi deodată, pe 4 octombrie, cu noaptea-n cap, apare Vogel, avocatul din Est, cu marele lui Mercedes auriu. Din cauză că ăla a luat-o cu el şi pe nevastă-sa, ei trebuie să stea toţi patru în spate. Ala-i duce de la Praga la Berlin cu 180 la oră pe autostradă, în spatele lor tot timpul un BMW gri de la Stasi. Copiii rămân la familia Vogel, el şi nevastă-sa sunt urcaţi în BMW-ul gri şi sunt duşi la centrala Stasi şi interogaţi separat.

- Eu nu mi-aş fi lăsat copiii singuri.

- Păi n-au avut de ales. în centrala Stasi sunt despărţiţi, el îşi predă buletinul şi permisul de conducere, după două ore s-a rezolvat. Mercedesul auriu cu copii cu tot e din nou aici, şi valea. înainte de graniţă, nevasta lui Vogel trebuie să coboare, apoi ei trec dincolo, fără niciun control, fără să vadă vreun grănicer. Dincolo îi aşteaptă avocatul din Vest. Toată lumea se joacă de-a schimbul de agenţi, cu semnale luminoase din faruri şi tot tacâmul. Stânge a luat-o şi pe nevastă-sa cu el, motiv pentru care cei patru sunt din nou nevoiţi să se-nghe- suie pe bancheta din spate.

- Adică aşa de simplu a fost totul?

- N-a fost deloc simplu! Ia citeşte!

- Şi el de ce n-a povestit asta?

- l-au convins să tacă, şi cei din Est, şi cei din Vest, în privinţa asta au fost de acord, spun eu. Vogel i-a spus că, dacă se apucă să trâmbiţeze toată povestea, atunci or să-l găsească ei, şi capătul pământului or să-l găsească şi-or să-l lichideze.

- Dar în Vest era-n siguranţă!

- Păi şi Vestul voia ca el să tacă! Doar n-aveau nici un chef să tot răscumpere oameni din ambasadă. Şi eu mi-aş fi ţinut gura dacă eram în locul lui!

- Chiar dacă toate astea ar fi adevărate – asta nu

înseamnă încă nimic! Tot poate să fi fost o operaţiune Stasi.

- Cum aşa?
- Păi aşa cum a bănuit jumătate din personalul ambasadei! Cum spuneai tu? Infiltrat?
- Prostii! Citeşte aici! împing mapa spre ea.
- Nuu, nu vreau să am nimic de-a face cu toată povestea asta!, spune ea. în afară de asta, şi tu ai lucrat pentru ei! Chiar tu ai spus! Poate că sunteţi cu toţii-n aceeaşi barcă? Betty râde din nou cu râsul ăla de înger al ei, motiv pentru care nu ştiu dacă vorbeşte serios. Precis că prietena ta e geloasă pe mine că eu am fost prima ta femeie?
- Şi de data asta totul s-a terminat cu bine, spun eu.
- Asta aşa e! Tu ţi-ai găsit femeia potrivită?
- încă nu.
- Tot mereu m-am gândit cum ar fi mers asta, tu şi cu mine.
- Pe bune?
- Ba îţi şi scrisesem la un moment dat...

-Mie?

- Da, dar pe urmă s-a dus de la sine. Nu-i deloc anormal, la prima sarcină.
- Ai fost gravidă?
- Asta spun, scrisoarea era deja gata scrisă. Betty râde. Acum nu te holba aşa la mine! Betty rupe o bucată de ciocolată şi şi-o bagă în gură. Pe atunci încercam să-mi imaginez cum ar fi dacă părinţii noştri ne-ar fi căsătorit, ca la beduini sau aşa. Gura ei se strânge, astfel încât buzele ei rujate par acum un punct roşu. De-ndată ce-mi închipuiam asta, consideram că ar fi putut să iasă mai rău, era ca o consolare.
- Betty...

- Precis că ar fi ieşit fată.
- înseamnă că acum ar fi avut... nouă sau zece ani!
- Iar noi, divorţaţi. Ţi se răceşte cafeaua.

Beau o înghiţitură, fără lapte şi fără zahăr, ceea ce n-am mai făcut niciodată.

- Sunteţi surzi?, spune Olga, pe care nici n-am observat-o. Sau iar vă bulăneaţi?

Intră Serge şi prietena lui Veronika.

- Zi-le tu! Serge se uită la Veronika, aceasta-şi caută ochelarii care i s-au ascuns în păr. Buzele ei se mişcă de parcă ar trebui să le verifice elasticitatea.
- Véronique şi cu mine am discutat deja, spune Serge, şi am ajuns la concluzia că nici măcar nu ni se pare un lucru rău, dimpotrivă, e o chestie care aduce atmosferă în zonă.
- Acum nu ne mai fierbeţi..., spune Olga.
- Aveţi un bordel în apropiere, spune Veronika, la nici o sută de metri...
- Ce? Olga devine cât se poate de rigidă, îşi pierde toată voia bună. Betty izbucneşte în râs.
- Pe bune, sunt doar câţiva paşi, spune Serge. Am observat totul încă de ieri. Acolo se duc doamnele de pe Oranienburger cu clienţii lor, cam de pe la zece, aşa, la unsprezece e chiar vesel. Sută la sută, vă spun eu!
- Nu poate să fie rău pentru afacere, spune Betty.
- Mie nu mi se pare vesel, spune Olga.
- Pot să vă explic, zic eu şi mă gândesc că acum a veni momentul potrivit, când de fapt orice moment ar putea fi la fel de potrivit sau de nepotrivit pentru asta ca şi momentul de acum.
- Să-nnebunesc! Serge se uită la mine entuziasmat. Tu ai sunat deja la uşa aia?

CAPITOLUL ZECE

în care Peter foloseşte succesul Olgăi drept prilej ca să vorbească despre o nouă situaţie în artă. Girofaruri la casa de alături.

- Şi ce vrei să faci cu toţi banii ăştia?
- încă nu i-am numărat, spune Olga.

Sub fiecare tablou e lipit câte un punct roşu – asta înseamnă „vândut”. Sub cel mai mare dintre ele, *Minune albastră* al lui Eugen, se lăfăie încă din seara inaugurală un punct verde – „reţinut”.

- „Galerie naţională”!, spune Olga. Dacă ăia o iau, bine, dacă nu, şi mai bine! Ar fi trebuit să cer mai mult! Mult mai mult!
- Ai obţinut ceea ce ţi-ai dorit?, întreb eu.
- Doar vezi şi tu!
- Ce anume văd?
- S-au vândut ca pâinea caldă, toate!
- Vreau să spun, efectul pe care l-au avut asupra vizitatorilor.
- Cui nu-i place, acela nu cumpără! Cât se poate de easy!
- Eu nu vorbesc de bani, eu mă refer la ceea ce ai spus în cuvântul tău de deschidere, despre puterea artei de a genera o altă viziune asupra lumii, de a-i încuraja pe oameni să acţioneze! în afară de asta, toate tablourile au fost pictate încă de pe vremea RDG...
- Ei şi?
- Trebuie să fie greu să te reorientezi într-un timp atât de scurt asupra unor teme cu totul diferite. Căci, astăzi, totul funcţionează altfel decât înainte de 1990. Economia...
- în artă e vorba întotdeauna de totul, spune Olga. în relaţiile dintre oameni nu se schimbă prea

multe.

- Totul e altfel!, spun eu mai tare decât intenţionam.

- Trebuie să rezişti pe piaţă! Lucrul ăsta este valabil pentru tine, pentru artişti şi pentru mine, pentru toată lumea, exact cum spuneam!

- Vrei să spui că ai încredere-n piaţă?

- Nu am încredere-n piaţă, o testez cu preţuri şi observ: Am cerut prea puţin, mult prea puţin!

- Consideri că tablourile lui Eugen, Kazimir şi cum i-o mai fi chemând merită într-adevăr preţuri mai mari?

- Nici tu nu închiriezi o locuinţă pentru cinci sute, când cineva plăteşte o mie!

- Tocmai de-aia te-ntreb. Dacă ofer destule locuinţe la cinci sute, atunci poate că vor fi mai puţini aceia dispuşi să plătească o mie. Dar mai întâi trebuie să ştii tu însuţi cât valorează lucrurile. Nu găseşti?

- N-ai decât să faci cum vrei tu. Dacă nu scot preţul cel mai bun pentru artişti, atunci ei îşi caută altă galerie! în orice caz, pot să plătesc chiria-n avans. Poţi să primeşti şi un onorariu de consultant, dacă e mai avantajos pentru tine.

- Eu să te consiliez pe tine?

- Doar pro forma, am nevoie de cheltuieli.

- Klaus n-are slujbă...

- Baţi câmpii? Nu mai scap niciodată de ăsta, spune ea. Chiar dacă nu apare în nici un dosar – el însuşi spune că, în Vest, ăia primeau tot timpul semnale cum că ar fi spion. Pur şi simplu, nu fusese activat.

- Cum adică „activat”?

O sirenă se apropie cu repeziciune.

- Un spion, pentru care încă n-aveau o misiune.

- Dacă timp de cincisprezece ani nu l-au activat...

- Un spion rămâne un spion. Şi acum gata cu asta!, spune Olga tare, pentru că maşina cu sirenă probabil că a oprit foarte aproape. De văzut, se vede doar lumina albastră a girofarului care se oglindeşte în geamurile de vizavi. O maşină a poliţiei intră direct în faţa noastră pe alee şi opreşte acolo. Olga îşi astupă urechile. Trei poliţişti se grăbesc înainte, şoferul sentoarce, opreşte sirena şi aleargă după ceilalţi doi. Lumina albastră mătură, mută tablourile expuse, ca şi când vreo libelulă ar fi rămas prinsă în salonul expoziţiei.
- Asta-i la tine la bordel!, spune Olga.
- Ala nu-i bordel.
- Bineînţeles că este!, spune Olga şi spune asta cu acelaşi ton încrâncenat ca atunci când vorbeşte despre Klaus.
- Munca lui Lilly şi a lui Ulf nu-i cu nimic mai prejos decât a ta sau a mea, probabil chiar mai importantă.
- Tu crezi că Ulf al tău şi odorul lui fac asta ca să ajute alte fete?
- Ei le ajută cu adevărat pe femei, spun eu.
- N-ai decât să te solidarizezi cu ei, e clar că rentează, dar pe mine te rog frumos să nu mă amesteci!

O maşină de poliţie şi un taxi Volga parchează bot în bot în faţa casei mele. Lumina albastră mută pare disperată şi totodată festivă. în surdină se aud nişte ţipete, voci de bărbaţi. Din casă ies două femei, fiecare cu câte un copil de mână, în spatele lor câţiva poliţişti. La scurt timp le urmează un bărbat cu statură de uriaş. E Jiirgen. El se aşază pe locul de lângă şofer, taxiul porneşte în direcţia GroBe Hamburger StraBe. La scurt timp apare o poliţistă, ea deschide uşa maşinii de poliţie. Este adus la maşină şi Ulf, flancat de doi poliţişti. La

urcarea-n maşină, poliţista îi apasă capul în jos, ca şi când s-ar teme că el ar putea să se lovească. Maşina îşi porneşte girofarul şi trece pe lângă mine mai departe.

Sun la uşă. Când Lilly mă vede, se înmoaie toată. Se ţine strâns cu amândouă mâinile de clanţă. Cu capul sprijinit de cantul uşii, ea se uită-n pământ.

— Pot să intru?

Lilly se desprinde de uşa care, acum, se deschide şi mai larg. Eu vreau să intru, dar ea tocmai iese. îşi leagă cordonul la hanoracul care-i ajunge până deasupra genunchilor, şi-nchide uşa în urma ei. în acelaşi moment, aceasta este deschisă din nou dinăuntru şi iese o femeie în haine de stradă. Ea şi cu Lilly se salută scurt cu mâna.

- A fost nasol?

Lilly strânge din buze, dă din cap că da şi face câţiva paşi, ca şi când n-ar vedea nimic.

- Mai eşti şucărită pe mine?, întreb eu.
- Să nu mai vorbim despre asta, spune ea şi, din cauza ploii mărunte, îşi trage gluga pe cap.

— Vrei să mergem undeva?

— Ulf n-are cheie.

— Şi copiii?

- Sonia şi Konrad erau acasă, absolut normal. Când mă trezesc la uşă cu doi oameni de la protecţia copilului, o femeie şi un bărbat. Eu i-am lăsat să intre, fiindcă am crezut că-i încă un control din ăla, din cauza fetelor.

Dar în spatele ăstora apar ăilalţi doi, ea şi uriaşul ăla. Angelika a turbat complet, cu toate că ea ştie ce facem noi aici, ştie asta!

Lilly scoate o ţigară din buzunarul hanoracului, din celălalt o cutie de chibrituri pe care o ţine între degetul mare şi arătător. Aprinde băţul de chibrit şi-l ţine de jos

între palmă şi cutie.

- Ulf a rămas cât se poate de liniştit, spune ea, şi stinge chibritul cu primul fum.

- Konrad n-a vrut să plece şi Sonia a-nceput să plângă, să urle de-a dreptul. Ulf le-a spus să se care, că-n niciun caz n-au voie să intre pur şi simplu în casă. Angelika ţipa întruna ceva despre copii în bordel. Atunci, piţipoanca de la Protecţia Copilului s-a cărat şi chiar atunci au apărut gaborii, oricum ăştia n-au altceva de făcut.

- Nu puteţi să vă mai închiriaţi o locuinţă, ca să nu mai staţi în clădirea asta de-aici?

- Neapărat, trebuie neapărat să facem asta. Aruncă ţigara abia începută pe stradă. Dar de fapt noi trebuie să fim tot timpul aici.

- Eu consider că munca voastră aici e foarte importantă, spun eu, dar pot să vă angajez şi la mine. Ştii să baţi la maşină?

- Deocamdată lasă asta. Oricum, nu mai sunt decât amfitrioană. în afară de asta, nu vreau să le las baltă pe fete.

- îmi plătiţi mult prea mult!

- Lămureşte asta cu Ulf. Ce crezi, cât trebuie să scoată altele din buzunar. Fetele vin aici cu mare drag. Nici nu putem să le luăm pe toate care vor să vină. Toate ar vrea la noi!

- Unde?

- Dac-am avea ceva mai bun, o zonă serioasă, ceva în Vest.

- Peter? Olga se opreşte-n faţa noastră. Plouă, atât am vrut să-ţi spun. îmi dă geanta mea de umăr şi hanoracul.

- Ea e Lilly, asta-i Olga, sora mea.

Lilly îşi dă jos gluga, ca şi când aşa ar fi politicos.

- Păi atunci, asta e, spune Olga fără s-o gratuleze pe Lilly nici măcar cu o privire şi pleacă mai departe.

- înţepată muiere, sora asta a ta. Lilly îşi trage din nou gluga pe cap.

- în ochii ei, noi facem trafic de carne vie...

- Auăleo! Păi atunci eu am făcut trafic cu mine însămi? Trimite-o-ncoa, dacă la un moment dat n-o să-i mai meargă. Unii vor mai întâi încălzire, restaurant şi taclale până să ne dăm jos textilele.

Când ajunge acasă pe la opt seara, Ulf e ud leoarcă, îşi şterge stropii care-i şiroiesc din păr. „No chance", spune el în timp ce Lilly îi freacă părul cu un prosop. Ori să mi-o interzică, no chance, pe bune, no chance. Repetă întruna „no chance" şi de fiecare dată îşi trece cu palmele peste obraji. Aş vrea să-i spun că el face un mare sacrificiu pentru femeile astea, un sacrificiu pe care nimeni nu poate să i-l ceară de fapt. „No chance!" îl ascult şi sper ca, mai târziu, Lilly să-mi usuce şi mie părul cu fohnul.

CAPITOLUL UNSPREZECE

în care Peter şi Joachim Lefevre întreprind o plimbare. Diferite feluri de-ntrebări. Diferite feluri de răspunsuri.

Abia dacă mai există cineva care să nu se holbeze la Joachim Lefevre pe drumul spre Parcul Treptow. Hugo, Bedlington-Terrier-ul lui, îl trage-nainte, pe urmă vrea iarăşi înapoi, motiv pentru care mai rămânem în loc şi, odată cu noi, câţiva gură-cască. După ce am traversat strada, el îi dă drumul lui Hugo din lesă.

- Vor să vă pună-n cârcă ceva cu Stasi?, întreabă o voce de femeie în spatele nostru.

- E adevărat? E ceva pe bune?, se bagă-n seamă un bărbat cu o căciulă cu moţ pe care şi-a tras-o până

peste urechi. Amândoi sunt încă-mbrăcaţi în haine de iarnă.

-Aveţi nevoie de un badigard? Femeia mă măsoară.

- Nu-i nimic adevărat, absolut nimic, spune Joachim Lefevre extrem de prietenos.

- Da' aveaţi totuş un nume conşpirativ, cum ziceţi că vă chema conşpirativ?

- Nu am lucrat pentru Stasi şi cu asta basta.

- Badigard, sunt precis, zice bărbatul.

Eu merg într-adevăr la câţiva metri în spatele lui, ca şi când ar trebui să-i asigur retragerea de-a curmezişul gazonului.

- Nu vrei să mă iei şi pe mine la-ntrebări?, strigă el şi rămâne-n loc. Dar, înainte să ajung la el, o ia cu pas apăsat mai departe prin departe.

- M-am gândit c-ar fi frumos să ne mai vedem şi noi. Cu câteva luni în urmă, aş fi avut şi mai multe de-ntre- bat, spun eu şi merg mai repede. Acum, însă – n-a mai rămas mare lucru.

- Adică nu mai sunt interesant pentru tine?

- Cum aşa?

- Tocmai ai spus-o. Dar să ştii că nu sunt chiar total lipsit de influenţă!

- Găsesc că ai făcut foarte bine să renunţi la toată mizeria aia. înainte, politica a fost importantă la un moment dat. Dar în ziua de azi? Cel mai bun lucru pe care-l pot face politicienii e să nu se bage. Nu mai fumezi?

Joachim Lefevre se opreşte din nou şi mă priveşte în ochi.

- Sincer să fiu, nu prea-nţeleg ce tot spui tu acolo. Dacă vrei să mă-ntebi ceva, atunci hai, dă-i drumul, să rezolvăm odată!

- Dacă vrei tu...

- Păi pentru asta ai venit doar! Hai c-am înţeles eu! Corpul lui Joachim Lefevre îmi pare prea mic pentru proporţiile indignării sale. Nu-mi place când cineva se tot fofilează. Dă-i drumul! întreabă!

- Ce mai face Gudrun?

El îşi împreunează braţele la spate şi merge mai departe.

- Să-nţeleg că n-aţi prea avut timp unul pentru altul?

- Absolut deloc! Pentru nimic! Nu a existat nimic altceva în afară de – poţi să râzi de mine sau nu – politică mondială, cât e ziua de lungă!

El se întoarce după Hugo. Lesa atârnă din mâinile lui împreunate pe spate.

- Treizeci şi patru de ani, aproape treizeci şi cinci. Se uită la mine dintr-o parte. De ce mă întrebi?

Hugo galopează încoace şi-ncolo.

- Şi încă vă mai iubiţi?! Eu încerc să rostesc întrebarea în aşa fel încât să sune ca o constatare.

- Prin câte a fost Gudrun nevoită să treacă din cauza mea... Eu aş fi-nţeles, realmente, mai bine decât oricine altcineva!

- Ce anume?

- Păi, că-şi ia zborul şi pleacă.

- Numai că, pentru tine, ea este şi o tovarăşă de luptă, spun eu. Sper să găsesc şi eu cândva o femeie despre care să pot spune asta.

Joachim Lefevre se opreşte din nou.

- Cauţi o femeie?

- De fapt, eu aş putea să iubesc orice femeie, numai să mă iubească şi ea cu adevărat. Sunt întotdeauna uimit să văd câţi oameni se găsesc unii pe

alţii şi chiar se căsătoresc...

- Şi Petra? Doar nu sunteţi iar...
- Când ea a-nceput să însemne ceva pentru mine, când eu am înţeles că o iubesc, ea s-a retras.
- Petra te-a spionat cumva?
- De ce să mă fi spionat?
- Că la fel a făcut şi cu mine.
- Mi-ar fi spus-o.
- E în Vest?
- Nu ştiu.
- Petra trebuie să se scuture de ce-a fost aici, de trecutul ei...

Hugo vine spre noi. Joachim Lefevre îl mângâie până când, sub mâinile lui, câinele o ia iarăşi la fugă. Pornim mai departe.

- Ar trebui să-ţi faci şi tu rost de un câine, Peter. Faci prea puţină mişcare. Şi ar trebui să intri-n politică. De ce nu te foloseşti de şansa ta! Vezi bine, purtătoarea mea de cuvânt, deşi adjunct — e totuşi ministru. Puţin noroc şi ceva pricepere, şi te-ai şi ajuns! Ştii bine că ai fi fost peste tot alături de mine.
- Şi acum aş fi iar pe bară.
- Pentru mine, asta n-a fost nimic, nu pe termen lung. în afară de asta, nu i-a plăcut de mine. Nici nu poţi să-ţi închipui cum a trebuit să mă dau peste cap, ce fente am fost nevoit să fac ca să-l conving să-şi accepte fericirea. Dacă ar fi ascultat de câinele lui de vânătoare care era Riihe, am mai trăi şi acum în RDG cu guvernarea SPD cu tot, iar în Vest l-am avea pe Lafontaine. Iar Kohl ar fi pensionar... Joachim Lefevre scutură din cap şi zâmbeşte pentru prima oară. O femeie divorţată, i-am spus eu, nu e nevinovată, dar are experienţă, iar el n-ar trebui să subaprecieze asta. Şi, aşa cum s-a-ntâmplat în cazul nostru, o zestre ca-n

poveşti, chiar şi după criterii occidentale. La un moment dat, lui Kohl i-a picat fisa. Ah, Peter, spune Joachim Lefevre şi trage adânc aer în piept şi expiră din nou. Dac-ai şti prin câte-am trecut!

Am ajuns deja, fără ca eu să-mi fi dat seama, la intrarea-n Memorialul Sovietic. Joachim Lefevre îşi bagă patru degete-n gură şi fluieră.

- Ţi-am simţit lipsa, Peter, spune Joachim Lefevre şi-l bagă pe Hugo în lesă înainte să mergem mai departe.
- Am vrut să te mai întreb cum de te-ai hotărât atât de repede în favoarea capitalismului.
- E un reproş?
- Dimpotrivă! Dar cu ce argumente?
- De pe o zi pe alta te trezeşti că ai de condus un stat în care totul se prăbuşeşte, dar absolut totul! La urmă de tot, nu mai conta decât să existe destul curent, destule alimente. în septembrie ne aflam practic în faliment.
- Mi-a povestit Beate. Ce mă interesează pe mine e ceea ce se numeşte piaţă. Ce anume e asta de fapt? Şi cum consideri tu că ar trebui să ne raportăm la piaţă?
- Vrei să spui, cum îmi imaginez eu economia de piaţă?

- Ce se-ntâmplă, de exemplu, dacă eu ajung la o altă concluzie decât piaţa?

- Când Kohl s-a-ntors de la americani, spunea tot mereu: „Aia se poartă ca şi când ar fi câştigat al Treilea Război Mondial.” Când, de fapt, exact aşa este el. El este învingătorul, şi n-a suportat ca ăia să se-ndoiască de asta.

- Drumul spre o societate în care dezvoltarea liberă a fiecăruia este premisa pentru dezvoltarea liberă a tuturor, aşadar, drumul spre comunism, nu trece nicidecum prin socialism, aşa cum crezuserăm noi, ci, în mod evident, prin etapa capitalismului, dar durează mai mult decât presupuseserăm noi. Sau nu?

- Nu mă miră că gândeşti aşa. Câte case îţi aparţin de fapt?

- Uite ce mă interesează pe mine: cum se poate impune obiectivul nostru măreţ în condiţiile pieţei. Eu cred că piaţa poate foarte bine să ne şi inducă-n eroare.

- Cum aşa?

- Fiindcă oamenii nu se mai gândesc decât la bani, aşadar, cum să-i înmulţească. Doar nu poate fi acesta sensul economiei de piaţă.

- De-ndată ce e vorba de bani, poţi să fii sigur că, până la urmă, numai despre ei va mai fi vorba. Este vorba numai şi numai de iuţeală.

- Eu cred că banii joacă un rol pozitiv, dacă promovează relaţiile de afaceri. Relaţiile de afaceri reprezintă un teren solid, spre deosebire de abisurile naturii noastre umane.

- Tu ai abisuri, Peter? Tu? Joachim Lefevre izbucneşte într-un râs zgomotos, dar amuţeşte brusc. Urcăm treptele monumentului.

- Dar cum vezi tu acum problema asta a pieţei?

- Cât se poate de simplu. Ai nevoie de legi care să nu lase banii să-şi facă de cap. înainte de toate, ai nevoie de oameni care să facă aceste legi. Dar şi mai urgent şi mai deficil este să-i găseşti pe aceia care să-i aleagă pe oamenii ăştia.

Odată ajunşi sus, atingem pietrele albe ca nişte înotători care, la capătul bazinul, se împing în peretele lui ca să se-ntoarcă, şi ne uităm înăuntru printre gratii. Din întuneric, strălucesc pietricelele aurii din mozaic, care se îmbină formând litere şi alcătuind cuvântul „slawa”.

- Mai ai şi alte-ntrebări? în loc să se uite la mine, Joachim Lefevre priveşte în sus, spre uriaşul soldat sovietic, care poartă fetiţa pe braţul stâng, iar cu dreptul ţine, înclinată în jos, sabia aia din cale afară de lungă.

— Aş vrea foarte tare să-mi fii consilier juridic şi avocat. Am destul de multe necazuri cu chiriaşii. în afară de asta, trebuie să-mi înfiinţez urgent un srl. Dar şi în rest am tot mereu fel de fel de greutăţi. Mai e şi un prieten pe care trebuie să-l ajut.

Joachim Lefevre priveşte în continuare în sus. Nu se lasă deranjat din contemplarea sa nici de Hugo, care trage de lesă. Pe femeia care s-a oprit lângă noi şi se holbează la el nici măcar nu pare s-o observe. în mod evident, ea nu e foarte sigură dacă bărbatul ăsta e acelaşi cu cel pe care-l cunoaşte de la televizor. La fel ca mine, ea pare să pună răspunsul la această-ntrebare în legătură cu faptul că Joachim Lefevre îşi va coborî privirea de la acel personaj din bronz şi şi-o va-ntoarce în sfârşit din nou spre mine sau spre câinele lui.

CARTEA A NOUA

CAPITOLUL UNU

în care lui Peter i se fac reproşuri. Consideraţii despre bărbaţi şi bănci în anul 1994.

- Cei cu tine aici îmbrăcat aşa!

Beate încearcă să scape de pantofii ei cu tocuri înalte. Un umeraş cade pe jos. Apoi încă unul. Proptită de perete, ea reuşeşte până la urmă, cu amândouă mâinile, să se descalţe.

- Recepţie cu şampanie, spune ea şi-şi pescuieşte cu picioarele papucii cei noi, care sunt deja tociţi la călcâie.
- Am venit de la sport, spun eu şi mai fac un nod la halatul meu de baie.

Beate trece pe lângă mine şi se-ndreaptă spre bucătărie şi acolo spre frigider. Scoate laptele UHT şi ia o cană de pe chiuvetă.

- Dacă-ţi umpli burta la loc cu bere, poţi s-o laşi baltă, spune ea. Badmintonul te face să transpiri, nu glumă.
- Cum a fost?, întreb eu.
- Mergem din succes în succes. Beate se reazemă de bufetul de bucătărie. Mai nou, are chiar şi o maşină cu şofer. Cu toate că ea însăşi este proprietara a două maşini, un Saab Cabrio roşu, care trebuie să semnaleze stil, şi un Mercedes argintiu, pe care l-a luat la sfatul lui Karl-Heinz Schumann, din cauza clienţilor de afaceri, întinde braţul cu cana cu lapte.
- Facem pariu, spune ea şi-şi îndreaptă arătătorul spre mine, că nici acum n-ai nimic pe dedesubt? Braţul ei se mişcă în sus şi-n jos.
- Eu mă duc să mă bag în pat, spun eu şi-mi termin de băut berea.

- Nu-ţi place de propria ta prăvălie? Sau ţi-e jenă să-ţi faci duş acolo? Eşti singurul care are burtă? — Ah, acum nu vorbeşte cu mine pentru că sunt abţiguită. Beate soarbe cu zgomot din lapte. Ceilalţi tot nu ştiu că prăvălia-i a ta?

- Ia spune, ce anume ţi-a stricat dispoziţia?

- Ştii că ăsta-i halatul de baie al lui Hermann? Ştii asta?

- Păi parcă voiai să-l arunci.

- Pe bune c-ar trebui să-ţi cauţi şi tu ceva numai pentru tine.

- Dacă vrei tu, mâine îmi cumpăr unul nou.

- Eu vorbesc de casă! Ai treizeci şi doi de ani!

Eu nu răspund. La urma urmei, ea e aceea care trăieşte în casa mea, chiar dacă nu-i cer chirie.

- Doar poţi să-ţi alegi ce vrei tu! Doar ai case cât nisip are plaja!

- Haide să vorbim mâine despre asta, spun eu şi mă ridic. Noapte bună!

- De ce mâine? Se schimbă ceva până mâine? Ai cumva şi mai multe case mâine? Sau mai puţine? Beate se freacă la nas. Mai degrabă mai puţine, aşa-i? Acum le vinzi pe toate?

- Nu pe toate. De exemplu, pe asta de-aici n-o vând.

- Tu nu vezi că nu mai merge aşa?

- Eu credeam că-ţi pare bine dacă mai e cineva aici?

Beate îşi ţine cana lipită de frunte ca şi când ar simţi
nevoia să se răcorească.

- Pur şi simplu, refuzi să pricepi! Umbli pe aici aşa... Şi veşnicele tale reproşuri...

- Când ţi-am făcut eu vreodată reproşuri?
- Nici măcar nu bagi de seamă! Nici măcar nu-ţi dai seama de asta! De când eşti aici, umblu prin lume cu conştiinţa-ncărcată!
- Ce? De când cu adopţia...?
- Din punctul tău de vedere, noi n-am fost niciodată destul de buni pentru comunism, nu-i aşa? Într-o oarecare măsură, tu ni i-ai adus în cârcă pe cei de la Stasi cu trăncăneala ta despre Klaus, turnătorul, şi câte altele nu le-oi mai fi povestit tu. De fiecare dată, noi am putut să vorbim numai când nu erai tu de faţă. Câteodată mi-era chiar şi teamă că tragi cu urechea şi că ne spionezi...
- Eu n-aş fi tras niciodată cu urechea la ce vorbeaţi voi! Ştii bine că eu am fost întotdeauna împotriva secre- toşeniei!
- în general, tu eşti inocenţa-n persoană! Şi nici măcar nu ai furat vreodată anumite scrisori...
- De asta-mi pare rău, asta a fost o tâmpenie, aici...
- Faci porcărie după porcărie, dar orice reproş ţi s-ar face, tu îl respingi cu ardoare! Din cana pe care o agită prin aer sare puţin lapte şi-i pătează vârfurile papucilor. Ai tu idee cum e când ai în casă un monument din ăsta de virtute, care şade-n bucătărie numa-n halat de baie şi se face pe zi ce trece mai gras?

Beate se-ntoarce, deschide frigiderul şi-şi umple la loc cana cu lapte.

- Recunosc, asta, acum, vine cam din senin, dar nu retrag nimic, n-am de gând să-mi cer scuze!
- Păi e bine că vorbim despre asta, spun eu.
- De fiecare dată ai explicaţia potrivită, pe bune, de fiecare dată! Beate soarbe din lapte. Faci

exact contrariul a ceea ce ai predicat tot mereu, dar totul cu aceeaşi convingere, cu acelaşi egoism plin de abnegaţie! Până şi pe Lefevre îl uimeşti! Stânga-mpreejur! înainte, marş! Şi tropăi mai departe prin viaţă! Privirea ei se plimbă prin bucătărie până când aterizează pe mine. Nu ţi-a trecut niciodată vreo îndoială prin minte? Niciodată?

- Ce vrei să spui?, întreb eu ameţit de bombardamentul ei de reproşuri.

- N-ai nici o îndoială când faci toate chestiile ale pe care le faci tu? Adică toate rătăcirile şi prostiile tale trec pe lângă tine fără să lase vreo urmă?

- Doar noi toţi ne străduim să facem tot ce putem, spun eu. Bineînţeles că mereu trebuie să înveţi. Sunt recunoscător pentru orice critică bine intenţionată.

Beate scoate din frigider caşcavalul ambalat în vid şi, cu unghia de la degetul mare, încearcă să găsească acel colţ al foliei din care aceasta se desface. Uşa de la frigider a rămas deschisă. Ea ridică pantalonii mei de pe scaun, îi ţine sus, ca şi când n-ar şti unde să-i pună, şi se aşază.

- Scuză-mă, spun eu şi-i iau pantalonii din mână. Din ei cade un teanc de bancnote.

- Mereu porţi atâţia bani la tine?

Depozitez pantalonii şi banii pe scaunul de lângă mine. De fapt, nu vreau decât să-nchid uşa de la frigider, dar îmi mai scot o bere. Beate taie felii subţiri din caşcaval.

- Tot timpul, spune ea, am crezut că problema asta are să se rezolve fără să fie nevoie să vorbim despre ea. Când vorbeşti, e ca şi cum ai face-o publică. îmi dai voie? Ea ia paharul meu, bea şi se şterge la gură. Ar trebui să-ţi iei în sfârşit o femeie, o

femeie bună, una care să se potrivească cu tine. N-ar trebui să fie atât de greu, la ceea ce ai tu de oferit. îşi îndeasă în gură mai multe felii de caşcaval odată.

- Păi ce am eu de oferit?

- Vrei să te-ntreb câte milioane s-au făcut între timp? Vezi bine că tu ai numai noroc, tone de noroc, încontinuu! Cumperi jumătate din fabrica de becuri şi deja te mai trezeşti cu o mină de aur. Cum ai numit tu chestia asta? Cap... cap...

- Captură suplimentară.

- Captură suplimentară!

Beate se referă la hala gonflabilă în care am amenajat centrul de badminton.

- Dar tu? De ce nu-ţi găseşti *tu* pe cineva?, întreb eu şi mă bucur că am găsit altă temă. Doar nu poate să fie aşa de greu, în poziţia ta!

- De câte ori să-ţi mai spun: în Vest nu există nici măcar o singură şefă de filială, în orice caz, *eu* nu cunosc niciuna! înainte, când ne duceam la specializare, ăia credeau mereu că bărbaţii noştri şi-ar fi luat cu ei şi secretarele!

- Tocmai asta spun şi eu. Eşti tot timpul printre bărbaţi.

- Ah, ăia sunt însuraţi cu toţii. Deja din punct de vedere strict psihologic ăia au problemă cu mine. Femeile lor nu lucrează niciuna. Ei sunt nişte băieţi mari şi răzgâiaţi, care se consideră grozavi şi nu se gândesc decât la bancă, la ei şi la bancă. Nimic altceva.

- Păi aşa şi trebuie!

Luăm pe rând din feliile de caşcaval.

- Cel mai mult îmi plac domnii bătrâni, ăia încă mai vor ceva. Dar înainte de toate vor să fie lăudaţi. Tot timpul trebuie să-i lauzi! Beate râde. îmi dai voie?

Beate îşi umple cana goală cu bere. Noi am ştiut mereu cum stă treaba. Nimeni nu putea să ne aburească, noi cunoşteam cifrele! Dar atunci chiar aveam o mizã, înainte, vreau să spun, atunci chiar se năştea ceva! Măcar noi am mai reuşit să urnim ceva!

- Pe mine, banca mă ajută mereu, spun eu. Mai întâi cu casele, şi şi cu fabrica de becuri.

- E deja aprobat creditul?

- Ca şi aprobat. Eu ridic paharul, dar Beate nu reacţionează. Colegele tale văd lucrurile la fel ca tine?

- Nu am decât „colaboratori”. Iar cu colaboratorii nu se vorbeşte prea mult. Şi chestia asta-i ciudată. Astăzi, când ai putea să vorbeşti, nu mai zice nimeni nimic. — Mă taie.

Ea se sprijină de masă şi se ridică. Când ajunge în dreptul meu, mă sărută în păr. „Nu fugi”, spune ea, „am ceva de vorbit cu tine.”

îi aud papucii pe hol, o aud cum deschide uşa la baie şi cum o închide la loc, apoi clicul când încuie uşa băii.

CAPITOLUL DOI

în care Peter primeşte nişte vizitatori prietenoşi şi periculoşi. Cine cui îi dă o lecţie?

- Holtz srl, răspunde doamna Schontag şi astfel mă scuteşte de predica robotului. în mod normal, ea se duce la telefon abia după ora nouă. Eu încercuiesc singurul meu cuvânt-cheie, „plata restanţelor fiscale”

şi, acolo unde capetele liniei se întâlnesc, formând o elipsă, mai pictez şi o bifă, ceea ce-l face să semene cu o bulă de text.

- Pentru tine, spune doamna Schontag şi-şi ţine mâna pe microfon. Cică e ceva personal. îmi întinde receptorul peste birou.
- Peter Holtz, spun eu.
- Eşti acolo?, întreabă o voce de bărbat. Sigur că sunt aici, altminteri n-aş putea să fiu la telefon. Dar tu, tu unde eşti, glumeţule? Doamna Schontag îşi ridică privirea. Eu îmi păstrez pe faţă o sugestie de râs, din cauză că încă nu ştiu cu cine vorbesc.
- Am pornit deja spre tine?
- Ai pornit deja?
- Da, în zbor!

De ce nu-mi vine-n minte numele lui?

- Aşa că fă bine şi pregăteşte-te de o mare surpriză, spune el.
- Dar tu cine eşti?, întreb eu.
- Aa, nu mă recunoşti? Tipul îşi stăpâneşte râsul. Bine şi-aşa. Eu te cunosc pe tine.
- Cine eşti?, repet eu.
- Ai să faci nişte ochi, exclamă el, mamă, ce ochi ai să faci!
- Dar poate că tocmai urmează să intru într-o-ntâl- nire?, spun eu. Dar el a închis deja telefonul.
- Nu ştii cu cine-ai vorbit?, întreabă doamna Schontag.
- Il cunosc. Nu ştiu de unde, dar îl cunosc de undeva.
- Dar nu ştii de unde?
- Poate de pe şantier? Contemplu bula accidentală de pe genunchii mei. îi mai pictez alături

un omuleţ, care arată ca şi când ar fi compus din saci diferiţi, cusuţi unul de altul.

- Stimate doamne şi stimaţi domni, începe doamna Schontag să-mi citească ceea ce tocmai i-am dictat. „Deoarece încă n-am primit nici un răspuns la scrisoarea mea din 20 aprilie anul curent, aş vrea ca, prin prezenta, să vă mai rog o dată să ne trimiteţi un răspuns privind poziţia biroului dumneavoastră de consultanţă fiscală.” Ai vorbit cumva cu Joachim despre asta? Ar putea şi el să mai facă ceva pentru banii pe care-i ia.

- Trimiteţi-i o copie. Trebuie să reiasă clar că suntem dispuşi şi în măsură să plătim mai multe impozite şi că suntem împiedicaţi s-o facem prin modul în care se ţine contabilitatea. Nu ne foloseşte la nimic să schimbăm firma de consultanţă fiscală. Poate că de vină sunt într-adevăr legile. Mai înghesui două semne de exclamare după cuvântul din bulă.

— Eu cred că Joachim primeşte prea mulţi bani. în fond, ce face el pentru tine? Iar atunci când se-ntâmplă să facă ceva, îţi trimite totuşi şi o factură. Un „consultant” ca ăsta...

Soneria de la intrare o face să tresară. Aşa face ea de fiecare dată.

— Acum chiar că sunt curios, spun eu.

Silueta care se conturează prin geamul jivrat al uşii de la intrare pare mai degrabă mică.

Bărbatul zâmbeşte cu căldură şi vine mai aproape. Este mai înalt decât mine, frumos îmbrăcat şi proaspăt tuns, ca unul dintre colegii lui Beate. în mâna stângă ţine un minuscul buchet de trandafiri, pe care-ncearcă să-l ascundă, aşa cum fumătorii încearcă uneori să-şi ascundă ţigara.

— Ne tutuim?, întreb eu şi încă nu ştiu cine e

omul.

— Eu sunt Reinhold, spune el şi-mi întinde mâna. Am cumva dreptate să presupun că tu eşti Peter?

- Chiar că ai ajuns repede, spun eu. Erai deja pe aici prin apropiere?

- Da, spune el şi râde-ncurcat, trebuie să recunosc. M-am plimbat un pic în sus şi-n jos pe aici prin faţă.

- Daţi-mi voie să fac prezentările, spun eu, el e Reinhold, iar aceasta este doamna Schontag. Pe chipul lui, totul este perfect, nasul, buzele, dinţii, pielea uşor bronzată, totul, ca la o comandă specială executată fără cusur.

- Dar ştiu că aveţi un stil original de a vă anunţa, spune doamna Schontag. Ea îşi scoate ochelarii şi vine de după birou.

- Ei da, fac şi eu ce pot, spune el. Am auzit deja câte ceva despre acest loc magic.

- Magic?, întreabă doamna Schontag. Eu mă aştept ca ea să-şi treacă din nou cu mâna peste păr, dar nu o face.

- Păi da, spune el şi se uită în jur. Se spune că, aici, banii se-nmulţesc mai repede decât în orice bancă...

- Cu voi, asta funcţionează perfect! Reinhold îi înmânează lui Beate trandafirii minusculi şi o sărută scurt pe gură. Beate a roşit, la el e greu să-ţi dai seama din cauza bronzului.

- Peter a fost atât de amabil..., spune Reinhold şi aproape că se lipeşte de ea. Mâna lui o caută pe-a ei, dar Beate ţine micuţul buchet cu amândouă mâinile.

- Doriţi o cafea?, întreabă doamna Schontag.

Reinhold se uită la Beate. încă înainte ca el să

apuce
să răspundă, doamna Schontag tresare din nou. Eu mă duc la uşă şi deschid.

- Pentru o reconciliere e prea târziu, urlă domnul mai vârstnic şi-şi ridică-n aer bastonul – eu apuc să mai văd plăcuţele bătute pe el, apoi mânerul semirotund mă loveşte în cap.

- Nu cumva să-ntrebi pentru ce, strigă el la mine. Nu-ntreba! Altfel o să mă-nfurii! Bastonul lui vâjâie din nou prin aer, de data asta în jos. Eu aleg s-o iau la fugă.

- Asta ce vrea să fie? El mă loveşte în spate.

- Ce doriţi?, întreb eu odată ajuns în birou, gata să mă confrunt cu el.

- Jigodie! îşi ia din nou elan cu bastonul. Eu ridic mâinile...

- Cerule! *Paginile galbene* cad fluturând printre noi la podea, bastonul lui loveşte cu zgomot parchetul. Domnul cel mărunt încremeneşte. Reinhold i-a răsucit mâinile la spate.

- Nişte jigodii, asta sunteţi voi toţi, aici, numai jigodii!, şuieră mărunţelul.

în mâna doamnei Schontag, cartea de telefon se deschide singură.

- Ne-ai vândut americanului, casa mea ai vândut-o americanului! Unui investitor...

Reinhold îi trage capul pe spate ca şi când ar vrea să-l împiedice să vorbească.

- Să nu-l răneşti!, strigă Beate.

- Ne-ai vândut!, strigă el, scuipă şi ţipă.

Reinhold îl împinge înapoi în hol.

- Ce anume vreţi?, întreb eu. Dar el se repede din nou spre mine. Cartea de telefon zboară pe-alături.

- Cerule mare!

El mă apucă de umeri – eu îl apuc de ai lui. Sunt mult mai puternic decât el. Aş putea să dau cu el de pământ. Respiraţia lui miroase, la fel tot corpul lui, n-aş vrea să stau atât de aproape de el. Braţele şi picioarele lui se mişcă spasmodic. îl împing afară din birou.

- Trădătorule!, gâfâie el. Trădătorule!

în hol, ne învârtim încoace şi-ncolo.

Beate deschide uşa de la intrare.

- Ce doriţi?
- Socoteală!, gâfâie el. Să-mi dai socoteală!

Eu îl îmbrâncesc afară. Reinhold îi rupe bastonul de genunchi şi-i azvârle cele două jumătăţi la picioare. Eu vreau să închid uşa.

- înapoi!, comandă Reinhold.

Micuţul domn se repede exact în pumnul lui Reinhold şi se clatină. Beate scoate un ţipăt.

- N-a fost mare lucru, spune Reinhold liniştit.

Domnul mărunt se ridică-n genunchi pe alee şi-şi pipăie nasul din care-i curge sânge. Mie îmi sângerează fruntea.

- Cerule mare, spune doamna Schontag cu un nou volum din *Pagini galbene-n* mână. E doar o zgârietură, Peterchen. II urmărim pe tip din uşă. Pe când se ridică, bagă o mână-n pietriş.
- Acoperire! Reinhold trânteşte uşa. O grindină de pietricele răpăie-n geamul uşii.
- Am fost dat afară!, strigă domnul cel mărunt. Trădătorule!
- S-a-ntâmplat ceva?, întreabă Beate.
- Gerber, căpitan în rezervă, se prezintă la ordin, spune Reinhold şi mă salută-n poziţie de drepţi.

- Mulţumesc mult, spun eu. Reinhold mai salută o dată înainte să apuce mâna pe care i-o-ntind.
- Cerule mare!, spune doamna Schontag.

CAPITOLUL TREI

în care Peter începe să-şi îndeplinească munca de şef. O slăbiciune neaşteptată. Despre poziţiile pro şi contra ale vânzătorilor de case şi natura umană.

— Nici nu mai vreau să vorbesc întruna despre asta. Vreau să-ndrăznesc s-o fac. Cred că sunt pregătit. Serge îmi aruncă o privire scurtă, ca şi când ar avea îndoieli că-l ascult. Sigur că nu pot să mă compar cu Olga, dar ceva fler am şi eu! El îşi dă un bobârnac cu arătătorul peste vârful nasului. în loc s-o ia la dreapta spre casa de oaspeţi, Serge o ia la stânga. Traversăm un spaţiu de joacă pe drumul nostru de-a lungul lacului.

— Muzeul continuă să fie locul care înnobilează o operă de artă şi preţul ei, spune Serge. Dar adevărata cameră fermecată este tot galeria. Asta, din cauză că, în această cameră fermecată, obiectele se transformă în mod radical. Sau mai există cumva vreun loc care este capabil să mărească preţul unui obiect de o mie de ori, sau de zece mii de ori? El se întoarce să se uite la mine.

- Eu credeam că mai întâi luăm micul dejun?, întreb
eu.
- Mai întâi trebuie să ni-l câştigăm, spune Serge. Prea multe kile pe oase nu-s bune pentru

potenţă.

- Ce-are una cu alta?
- Cu cât e mai mare o burtă, cu atât e puia mai scurtă.

Serge nu merge nici repede, nici încet. Cu toate astea, fac eforturi să ţin pasul cu picioarele lui lungi.

- Galeria e biserica vremurilor noastre, vernisajul e euharistia. Şi câtă lume e implicată! Şi cât de bine-i merge până şi ultimului prostănac din branşă! Nu trebuie să fac decât ceea ce le spun eu altora tot mereu: Fă-o, Serge, pur şi simplu, fă-o!
- Ce vrei să spui cu fler?
- Ei, ce-aş putea să vreau să spun! Olga vede un tablou şi ştie dacă valorează ceva sau nu, şi dacă ceea ce face cineva are potenţial, dacă are vreo şansă pe piaţă. Ceea ce aţi construit voi acolo este fantastic, absolut fantastic!
- Eu nu sunt amestecat cu nimic, doar cu banii.
- Banii tăi şi clădirea ta! Altcineva, oricine ar fi el, nici n-ar mai putea să umble de atâta mândrie! Fără tine, probabil că, acum, Olga ar face cafea pentru cine ştie ce prostovan. Acum, ea e la New York!
- Te referi la târg?
- Cine rezistă la New York, rezistă oriunde.
- Dar n-a vândut absolut nimic...
- Ceea ce contează e că a fost invitată!
- A aruncat o mulţime de bani pe fereastră pentru asta!
- Dacă te invită la New York, te-ai scos. Eu aş da orice pentru asta!

Un cuplu în pantaloni scurţi, cu picioarele albe ca brânza încălţate-n adidaşi scumpi, vine spre noi la

trap. Cu spaimă iau act de faptul că lacul Schlachtensee îşi desfăşoară meandrele imprevizibil de departe. Amorţeala de după drumul cu maşina a dispărut. în schimb, acum, picioarele mi se înmoaie. Fac eforturi considerabile la mers.

- Şi eu aş da totul ca să ştiu ce anume e bine, spun eu.

- Cum aşa? Dacă există cineva care face totul bine, atunci tu eşti acela!

- Poate că a fost o greşeală să vând casele.

- Din cauza psihopatului ăluia: Ia să văd... Serge se opreşte şi-mi cercetează fruntea. Nebuni există peste tot. Reclamă-1!

- Nu cumva ceea ce fac eu e imoral?

- Tu? Imoral? Serge se ia cu amândouă mâinile de cap. Adică el te bate şi tu te simţi vinovat?

- Şi ceilalţi ar face la fel, doar că nu-ndrăznesc.

- Ce vrei să spui cu asta?

- înainte, aş fi considerat că ceea ce fac eu acum e imoral. Orişicât, am vândut casele-n care locuiau...

- înainte erai entuziasmat de un stat criminal, care a băgat toată şandramaua-n căcat! Care trebuia să-şi bage cetăţenii-n închisoare, fiindcă altminteri ăia şi-ar fi luat tălpăşiţa! Vena de pe fruntea lui iese în evidenţă. El se apleacă după o piatră, o aruncă departe în lac şi se răsuceşte-napoi în jurul propriei axe, ca şi când ar fi avut prea mult elan. Astea sunt case de lux, Peter, case de lux! Bineînţeles că fiecare vrea să locuiască în ele! Dar cine hotărăşte asta? întâmplarea? Vreo insitu- ţie a statului? Nişte granguri? Şi cine plăteşte distracţia asta, hm? Serge

îşi agită braţele ca şi când ar trebui să se apere de un roi de muşte. Tu eşti cel mai înţelegător dintre toţi proprietarii de case pe care i-am cunoscut vreodată. Dar dragostea ta exagerată de oameni mă calcă pe nervi! Tu îl adăposteşti chiar şi amorezul ăla alcoolizat al Olgăi!

- Te referi la Karl?
- Ala are nevoie de o cură de dezalcoolizare, nu de o locuinţă de lux!
- Karl n-a participat niciodată când ceilalţi mă băteau la cămin.
- Nu-mi mai începe iar cu placa asta! Serge şterge ceva prin aer. Şi vietnamezii pe care i-ai ascuns! Şi atunci, prietenii africani ai prietenului tău preot! Doar ai ceva de gând cu banii tăi! Asta-i tot ce contează! Obiectivul!
- Eu vreau să creez ceva nou cu ei, asta aşa e, spun eu. Vreau să construiesc ceva care să folosească întregii societăţi!
- Cum am spus! Unul ca noi are nevoie de obiective. *Holtz-City,* atâta spun, *Holtz-City!*
- Aşa vrea să beau şi să mănânc ceva. N-am mâncat micul dejun.
- într-o oră mănânci! Cum stai cu fabrica de becuri?
- Jumătate din teren îmi aparţine deja.
- Vrei să spui, băncii.
- Terenul l-am cumpărat aşa, din banii mei, ca să pot să ofer garanţii. Iar când cei doi ani au trecut, dacă fabrica de becuri mai primeşte bani de la administratorul fiduciar... Până atunci avem timp să definitivăm conceptul!
- Shopping, odihnă, cultură! SOC!
- Arhitecţii sunt bucuroşi că nu sunt nevoiţi să

facă treabă pe genunchi.

- Şi cât ţi-a mai rămas, dacă mi-e permis să întreb?

- Douăzeci, poate ceva mai mult...

- Diavol împieliţat! Serge mă plesneşte pe spate. Douăzeci, poate un pic mai mult, şi terenul! Mă mai plesneşte o dată.

- Serge, te rog, mă doare!

- Aşa şi trebuie!

Doi domni mai în vârstă s-au oprit în loc. Ei ne observă şi şuşotesc ceva. Când ne apropiem, ei se trag în lături, ca şi când am împinge în faţă un cărucior de copil.

- Ai cumva idee care-i reţeta succesului pentru tine? Se-ntâmplă cumva să ştii? Fiecare te subapreciază! Fiecare crede că poate să te tragă-n piept. Tu joci rolul insului din Est bătut în cap şi-i momeşti cu privirea ta de om dintr-o bucată. Dar până la urmă, tu câştigi cursa! întotdeauna tu!

Eu nu mă simt în largul meu, pentru că bărbaţii pot să-l audă pe Serge.

- Casele de-nchiriat sunt bune şi frumoase, dar ce faci tu acum cu fabrica de becuri – asta-i de-a dreptul genial. Legătură perfectă la tramvai, începând de anul viitor mai vine şi linia 1 de metrou, care o să meargă până la Warschauer Straße, aproape pe Spree, strada de ieşire spre autostradă, Podul Oberbaum, East Side Gallery... Nu există teren mai bun ca ăsta. Dacă-ţi reuşeşte treaba asta... ori o distrugi, ori îndrăzneşti să faci pasul următor!

Eu mă aşez pe ultima dintre băncile amplasate aici pe mal.

- Doar o pauză, spun eu. De aici pot să văd cât de nesfâşit e lacul în continuare. Distanţa asta n-o

acoperim într-o oră veci pururi, spun eu.

Serge îmi obturează vederea.

- în caz că mai ai nevoie de bani şi banca ezită, spune el, taică-meu a trecut totul pe numele meu, aproape totul, nu chiar de bună voie. Dar înainte să-l lase-n pielea goală...

- Cred că mai are puţin şi-i dau drumul? Toată treaba a fost o eroare!

- Procurorul vede altfel lucrurile. Or să-i frângă inima bătrânului meu stăpân.

- Din cauza nedreptăţii?

- El se aştepta la o decoraţie după toate donaţiile pe care le-a făcut. Acum, ăştia afirmă că ar fi dat mită. O lume absurdă! Pe bune, complet absurdă!

- îmi pare foarte rău, să ştii, spun eu. Fără tatăl tău şi fără tine... Nu ştiu ce s-ar fi ales de mine.

- El s-a bucurat mult că un tip din Est face avere şi realizează ceva, tocmai din cauză că se alege praful de toate... Pentru el, tu eşti un personaj cu valoare de simbol!

- Am băut doar o cafea, spun eu ca să mă scuz şi-mi şterg transpiraţia de pe frunte. îmi revin imediat.

- Ne-am meritat ziua liberă, spune Serge şi se-ntinde şi iar se-ntinde, atât de tare, încât ai zice că vrea să verifice cât de rezistente sunt cusăturile sacoului său. Pe urmă îşi îndeasă poala cămăşii înapoi în pantaloni.

- Dacă pot să-ţi spun ceva ca prieten, tu ai nevoie de o femeie! O femeie normală, drăguţă, iubitoare, inteligentă. Dacă ai de gând s-o ţii tot aşa cu fata aia... Nu poţi să plăteşti pentru futut şi pe urmă să te aştepţi ca ele să te iubească... Ce frumos

miroase aici! Simţi şi tu?

Cei doi bărbaţi continuă să ne observe.

- Câteodată, spune Serge, mă gândesc că fac tot ce fac numai ca să mă afirm şi eu în ochii Olgăi.

- Şi Veronika?

— A ieşit din spital, acum continuă ambulatoriu. Doar că eu sunt ultimul om care poate s-o ajute, realmente ultimul. Cu schizofrenia nu-i de glumit. Cică, la actori, e aşa, un fel de boală profesională, a spus doctorul.

Dintr-odată e multă lumină, ca şi când soarele s-ar fi adunat într-un bazin şi acum se revarsă deodată în lac. Serge şi cu mine ridicăm în acelaşi timp câte o mână şi o ţinem streaşină la ochi.

— Trebuie să ştii pentru ce faci un lucru, şi mai ales pentru cine! Lucrul ăsta trebuie să-l ştii, neapărat!

Eu mă ridic.

— Vino, spun eu şi-mi asigur câţiva paşi avans, în timp ce Serge încă-şi mai plimbă privirea, clipind, peste lac.

CAPITOLUL PATRU

în care Peter este ocupat să-şi găsească o femeie. Dificultăţi cu planificarea. Cât pe aci să dea peste cea potrivită la masa nepotrivită.

- Sunt sigură că există destul de multe candidate, spune Annette Baumgarten. în ceea ce priveşte anul în care m-am născut, n-am trişat.

Se apleacă puţin peste marginea mesei. Sprijinindu-se-n coate, amestecă-n cafea.

- Consider că lucrul ăsta e important, pentru că – încă n-am apucat să vorbim deloc despre copii. Iar eu sunt la o vârstă la care pot foarte bine şi cu toată bucuria să dăruiesc viaţă unor copii, adică mai întâi unui copil.

- Da, copiii sunt necesari, spun eu. Dar asta vine de la sine.

— De la sine nu vine nimic, absolut nimic! Ea întoarce capul ca şi când aş fi ofensat-o.

încep să-mi reproşez hotărârea de a mă-ntâlni cu trei femei una după alta. Nu am ales nici o ofertă anume. Tocmai în spatele unei fotografii dezavantajoase poate să se ascundă una care vrea să mă pună la-ncer- care, să vadă dacă nu cumva dau prea mută importanţă exteriorului.

— Aş avea atâtea întrebări să vă pun – sau să îţi pun, spune ea. Stăm aici şi ne-nvârtim în jurul cozii.

— Puteţi să mă-ntrebaţi orice doriţi. Putem să ne şi tutuim, dacă vreţi.

Ea râde şi-şi ţine mâna cu unghiile făcute cu lac roşu în dreptul gurii.

— Mie nu-mi trec decât tâmpenii prin minte.

— Tâmpeniile au şi ele rostul lor, spun eu.

— Celelalte îşi pun zahăr? Mie mi-e întotdeauna ruşine fiindcă pun zahăr în toate alea. Ceea ce nu e deloc în pas cu vremea. Ce tot spun eu aici...

— Un aspect pe care nu l-am urmărit. Dumneavoastră sunteţi a doua.

— A doua? Din nou îşi ţine mâna în dreptul gurii şi chicoteşte. Şi? Cealaltă şi-a pus zahăr? Prima? Annette Baumgarten ridică linguriţa şi loveşte uşor de buza ceştii. A amestecat în cafea?

— Nu, n-a amestecat!

Annette Baumgarten dă din cap cu sprâncenele

ridicate.

— Deci, fără zahăr. Pare dezamăgită.

— Eşti profesoară?

— Am fost, de matematică şi fizică. Dar am ieşit din învăţământ încă din ’87.

— De ce?

Annette Baumgarten respiră adânc.

- Aş putea să-ţi povestesc o grămadă de lucruri pe tema asta... Ea se apleacă şi ia o-nghiţitură din cafeaua ei dulce. E chiar bună... N-am mai fost niciodată aici... Ea mai ia un cub de zahăr şi-l lasă să cadă în ceaşca ei. Ştii, ai de-a face cu copii aflaţi la pubertate, în orice caz în treapta a doua. Cu copiii era uneori încă bine, dar unii dintre...

- Disciplina?

Annette Baumgarten se îndreaptă pe scaun.

- Ce-ţi sare în ochi la mine înainte de toate? Ochii mei irezistibili? — Tu eşti un om bine crescut, nu te uiţi acolo, dar trebuie să faci un efort, nu-i aşa?

Se uită-n jos la corpul ei. împreună contemplăm locul în care pulovărul ei roşu prezintă un relief accentuat.

- Un bust ca ăsta nu-i făcut pentru şcoală.
- De aceea te-ai făcut expertă-n calculatoare?
- Nu trebuie să-ţi muţi privirea.
- Mulţumesc. îmi plac sânii mari, spun eu.
- Pe bune? Rujul ei de buze mai e intact doar la colţurile gurii. Lucrez într-un magazin de calculatoare, *Schmidtis Computer.* Pe ăia, decolteul meu îi interesează cel puţin la fel de mult ca şi capul meu. Dar câştig bine.
- Cât, exact?
- Cu un al doilea salariu, am putea să ne permitem o mulţime de chestii. Imediat scutură din

cap. Scuze. Sunt atât de surprinsă de tine.

- V-aţi – ţi-ai închipuit altceva?

- Am ceva experienţă cu anunţuri de la rubrica de contacte. întotdeauna am citit anunţurile de genul ăsta. De multe ori am şi răspuns la unele, chiar dacă eram într-o relaţie stabilă. M-am dus şi la-ntâlniri, pe ascuns, pur şi simplu de curiozitate.

— Adică tu nu cauţi pe bune?

- Ba da, şi-ncă cum! – N-ar fi trebuit să spun asta acum.

- Şi eu sunt în căutare!, mă grăbesc eu să spun. Caut de multă vreme.

— Adevărat? Ea-şi întinde mâinile împletite una într-alta ca şi când ar vrea să-mi strecoare un cadou.

- Aşa ceva se-ntâmplă rar, ca bărbaţii să vrea femei care-s mai bătrâne decât ei.

- Cum aşa, mai bătrâne?

- Tu ai scris că vârsta n-are importanţă. Totuşi, experienţa ne-nvaţă – Dumnezeule mare, vorbesc ca bunică-mea! –, că-n spatele acestor anunţuri se ascund bărbaţi care nu sunt tocmai cuşer.

— Escroci matrimoniali?

- Tipi care exploatează nevoia noastră de dragoste. Aia nu vor o femeie, vor bani sau cultivă cine ştie ce plăceri perverse.

— Bani am destui, spun eu.

— Ah, milionar nu e niciunul dintre noi. îşi ia ceaşca şi o goleşte dintr-o sorbitură. Ne uităm unul la altul.

— Locuieşti singur?, întreabă ea. Vârfurile degetelor ei ating mâinile mele.

- Da, tocmai sunt în curs de renovare, mult prea mult spaţiu pentru un singur om.

— Asta s-ar potrivi de minune.

- O femeie ca tine, spun eu, bărbaţii trebuie să umble după tine cu limba scoasă.

— Am ratat momentul, cumva, n-am reuşit să mă hotărăsc. Cu ăia din Vest nu funcţionează pe termen lung. Aia sunt amanţi foarte buni, dar fie se-ntorc la nevestele lor, din cauza copiilor şi a banilor, fie se dovedesc a fi nişte psihopaţi. Iar ăia din Est nu ştiu ce vor, sau trebuie hrăniţi cu biberonul şi-ţi povestesc întruna ce grozavi au fost ei cândva.

- Pe mine n-ar trebui să mă hrăneşti cu biberonul.

- îmi plac bărbaţii care au carne pe oase. Povesteşte despre tine.

- Eu sunt zidar, burlac. Până acum m-am ocupat doar de case de locuit. în momentul de faţă pregătesc o investiţie mai mare.

- O maşină nouă?

- în domeniul imobiliar... Scuză-mă puţin.

După ce închid uşa de la holul din care se intră la toalete, pot în sfârşit să mă uit la ceas: patru fără cinci! La patru trebuie să mă întâlnesc cu următoarea. Mă spăl pe mâini şi pe faţă. Când deschid uşa toaletei pentru bărbaţi, în faţa mea stă Annette Baumgarten.

- îmi placi aşa cum eşti!, spune ea, îşi apucă pulovărul cu mâinile încrucişate de poale şi şi-l trage-n sus până la gât.

îmi zâmbeşte prin unghiul ascuţit dintre antebraţele ei. Hai, uită-te! Astea sunt pentru tine! Are un sutien din dantelă neagră. Ce e? Hai, spune, ce-i? Până la urmă totuşi nu-ţi plac? Ca şi când s-ar da *rewind* la un video cu ea, îşi trage pulovărul în jos.

Te-am speriat cumva?

- Nu, spun eu şi-ncerc să zâmbesc.
- Ba da, te-am speriat.
- Acum, eu ar trebui să...
- Te-am speriat!, spune Annette Baumgarten şi fuge-n toaleta pentru femei. Eu o urmez până la uşă.
- Annette?, strig eu, bat în uşă şi ascult. Deschid uşa de-o palmă. Ai nişte sâni minunaţi, strig eu înăuntru. Se aude cum trage apa. Eu închid uşa la loc şi tocmai am luat mâna de pe clanţă, când în antreu apare o femeie...

Elke nu pare să mă recunoască. Eu rămân pe loc şi o las să treacă.

- Nu sunt obişnuit cu aşa ceva, spun eu, când Annette Baumgarten se-ntoarce la masa noastră.

Are ochii roşii.

- Trebuie să plec, spune ea.
- Sânii tăi...
- Las-o-aşa. îşi scoate o oglinjoară de buzunar. Arătătorul ei drept şterge mai întâi coada ochiul drept, apoi pe aceea a ochiului stâng.
- Bineînţeles că eşti invitata mea, spun eu.

Annette Baumgarten se ridică şi-mi întinde mâna peste masă.

- îmi pare bine că am cunoscut pe cineva ca tine, spun eu şi pun accentul pe pronumele personal.
- Cum o cheamă pe următoarea?
- Elvira, spun eu.
- Elvira, spune ea. în loc să plece, Annette Baumgarten rămâne în loc.

Oamenii de la mesele alăturate se uită la noi.

- De ce trebuie tocmai tu să fii aşa un fricos! Aşa un fricos căcăcios! Scaunul ei cât pe-aci să se răstoarne când ea îşi smulge paltonul de pe spătar şi

se repede afară.

M-am înşelat. Femeia este mai tânără decât Elke şi poate şi mai atrăgătoare. Ea se aşază la o masă cu faţa spre uşă. Sper să pot să-i aud glasul când vorbeşte cu chelneriţa. Comandă o prăjitură cu mac şi o ceaşcă de cafea. Deschide, fără să se grăbească, *Berliner Zeitung.* îmi iau în sfârşit inima-n dinţi, pun o bancnotă pe masă, îmi iau canadiana şi părăsesc cafeneaua.

CAPITOLUL CINCI

în care Peter îşi prezintă maşina cea nouă. Despre becuri şi economia de piaţă. Final provizoriu în pas de marş.

- Sunteţi pasionat de maşini?
- Când conduc eu însumi nu mi se face rău. în afară de asta, cheltuiesc prea puţin.
- De aceea aţi cumpărat lămâia asta de aici?
- Asta-i galben speed!

Elke se plimbă în jurul Porsche-ului. Mâna ei se plimbă de-a lungul liniei descendente a maşinii.

- Nici nu-ţi vine să crezi că asta poate să şi meargă, atât e de frumoasă!

Mi-ar plăcea să-i spun ceva de genul frumuseţea maşinii nu se poate compara cu frumuseţea ei. Dar asta ar suna stupid şi ar fi cumva greşit. Aş mai vrea să-i spun lui Elke şi că am participat la construirea a tot ce-i aici, încă dinainte să fi existat strada Erich Correns, care acum se numeşte strada Vincent van Gogh.

- N-aş fi crezut că vă cumpăraţi tocmai aşa ceva. E comodă?
- Şi-ncă cum! Scaune din piele, reglabile,

servodirec- ţie, totul electric, 272 cp.

- Ar trebui s-o duceţi la Parcul Zoologic, acolo are mai multă trecere. De fapt, încăpeţi în ea?

- Credeţi că a venit singură până aici?

- A fost o vreme când chiar arătaţi bine, domnule Holtz. Sau n-am voie să spun asta?

- Puteţi să spuneţi orice doriţi.

- Hermann v-ar lua la rost mult mai aspru decât mine! Inima, ficatul, oasele, toate au de suferit din cauza asta.

- Probabil că trebuie să existe şi oameni graşi pe pământ.

- Dar sunteţi atât de tânăr!

- Nu ştiu ce-ar trebui să mai fac. Pur şi simplu, se adună din ce în ce mai multe kile.

- Mi se pare un gest curajos din partea dumneavoastră să-mi scrieţi o scrisoare ca asta – să-mi scrieţi mie în general!

- Ce-ar fi să mergem puţin cu maşina, până la Parcul Zoologic?

- Haideţi să facem câţiva paşi, da?

Nu-mi rămâne nimic altceva de făcut decât s-o urmez pe Elke. Când de fapt îmi închipuisem tot timpul cât de frumos ar fi cu Elke aşezată lângă mine şi cum am asculta caseta pe care mi-a înregistrat-o Ulf. Cu toate că noi mergem, amândoi, drept înainte şi pe trotuar nu există nici un fel de obstacole, la fiecare câţiva metri, mânecile noastre se ating.

- Cel mai mult mi-ar plăcea să vă fac o cerere-n căsătoria, spun eu fără să mă uit la Elke.

- Prost timing, ar răspunde Sandra.

- Şi dumneavoastră, dumneavoastră ce răspuns îmi daţi?

Elke se uită la mine şi se opreşte scurt, dar mă urmează repede deoarece eu merg mai departe.

- Atunci ar trebui mai întâi să scăpaţi de milioanele dumneavoastră!

- Adevărat? Asta n-ar fi nici o problemă!

- Nu mai minţiţi fără să vă gândiţi mai întâi!, spune Elke, care acum e cu un pas înaintea mea, motiv pentru care dă impresia că ar vorbi cu altcineva. Un cuplu atât de inegal, din asta nu poate să iasă nimic!

- înainte, poate, dar astăzi în nici un caz!

- înainte de tot a fost aşa, şi astăzi este exact la fel, fiindcă astăzi este la fel ca înainte de tot.

- Ce înseamnă „înainte de tot”?

- înainte să vă fi născut dumneavoastră şi înainte să mă fi născut şi eu, adică aşa cum ne-nvăţau pe noi la istorie.

- Societatea noastră de azi este în orice caz mult mai progresistă!

- Dacă aţi fi în continuare muncitor n-aţi mai vorbi aşa.

Eu îmi propun să-i ating mâneca. Dar ea se fereşte.

- Bine, dar societatea noastră apreciază munca mai presus de orice!

- Dar nu pe noi. Noi suntem un factor de cost sau suntem deja în plus.

- Dar atât de sociali cum suntem astăzi...

- Terminaţi odată! M-am săturat să aud asta!

- Pentru individ pot să existe când şi când etape mai dificile. Dar în economia de piaţă, cel mai bun se impune. în ultimă instanţă, e mai bine pentru toţi.

- Despre ce economie de piaţă vorbiţi?
- Despre a noastră, normal!
- Adică dumneavoastră vreţi să numiţi asta economie de piaţă? Dacă ar fi într-adevăr o economie de piaţă, atunci am avea o şansă. Dar aici, totul este un cartel, era deja dinainte, numai că noi nu credeam. Ea-şi aranjează o şuviţă de păr după ureche, de parcă ar vrea să-mi atragă atenţia asupra cerceilor ei.
- împotriva cartelurilor avem agenţia de luptă împotriva cartelurilor. De ce vedeţi de fiecare dată numai latura negativă? Avem o democraţie funcţională...
- Poate după orele de serviciu!
- Mă întreb cum o să trăiesc eu cu o femeie care nu are încredere în societatea noastră. Eu încerc să-i iau mâna. Când o ţin în sfârşit într-a mea, mă opresc.
- Aş putea cumva să mai...
- Sunt sigură că la şcoală aţi fost atent, mă-ntre- rupe Elke. Ştiţi ce ne-au băgat ei în cap: Capitalismul nu poate să producă lucrurile la fel de bine ca socialismul. – Râdeţi liniştit, toată lumea nu face decât să râdă, din partea mea puteţi să râdeţi. II cunoaşteţi pe bătrânul clasic?
- Al marxism-leninismului?
- Pe clasicul nostru, clasicul becurilor! Aşadar, în 1925, de Crăciun, are loc conferinţa cartelului Phoebus, cartelul becurilor, sunt cu toţii acolo, General Electric, Osram, Phillips, Compagnie des Lampes...
- Ştiţi franţuzeşte?
- Franceza din şcoală, în loc de engleză, din păcate... Boşii becurilor electrice hotărăsc să reducă

durata de viaţă a becurilor de la două mii cinci sute de ore la o mie de ore. Se-nţeleg repede, preţul per bucată rămâne acelaşi sau chiar creşte. Cine nu respectă înţelegerea, este obligat să plătească o penalizare pentru care încă dinainte a virat deja bani într-un fond înfiinţat anume pentru asta. Fiindcă, dacă durata de viaţă este depăşită cu numai zece ore, aşadar, cu unu la sută, asta înseamnă la scară mondială un plus/minus de patru milioane de becuri. Acum, dacă vă gândiţi că durata de viaţă a becurilor a fost redusă cu o mie cinci sute de ore, înseamnă că încă de atunci se produceau între patru şi şase sute de mii de becuri pe an degeaba. Socotiţi dumneavoastră acum cât înseamnă asta dacă luaţi în calcul şi creşterea. Astăzi, durata de viaţă a unui bec e de aproximativ opt sute de ore.

- Dac-ar fi să cred asta...

- Asta nu-i o probleme pe care să vreţi s-o credeţi sau nu. Pur şi simplu, aşa este. Puteţi s-o ignoraţi, dar nu puteţi să vă îndoiţi de ea.

Ea îşi retrage mâna dintr-a mea. Mergem mai departe.

- Păi în cazul ăsta am fi putut să exportăm becurile. Ale noastre n-aveau o durată de funcţionare mai mare?

- Nu toate, dar, de la-nceputul anilor optzeci, am început să producem, împreună cu Ungaria, o serie care ajungea la două mii cinci sute de ore...

- Şi alea nu mai sunt produse în continuare?

- Păi de ce să mai fie produse?

- Păi fiindcă luminează mai mult timp!

- Dar nu despre asta e vorba! Tocmai v-am făcut calculul adineauri.

- Precis că există vreo chichiţă aici...
- Dacă ne-ar fi cumpărat Binninger, am fi produs becuri care ar fi funcţionat patruzeci de mii de ore şi chiar mai mult.
- Asta cine mai acum? Cine-i Binninger ăsta?
- Inventatorul de becuri. Becurile astea există, BEWAG le are, ăştia sunt pe strada 17 Iunie, ei nu vor să tot schimbe becuri întruna. Dar asta le strică ploile celor de la Osram, şi pentru asta există politicieni.
- Dar de ce sunteţi atât de neîncrezătoare?
- Mai întâi vine Rohwedder şi ne scoate de pe lista întreprinderilor care urmează să fie lichidate, tipul este-mpuşcat. Pe urmă vine Binninger cu becul lui, depune o ofertă împreună cu Commerzbank şi se prăbuşeşte cu supersonicul său privat – gata cu visul.
- Doar n-o să vreţi să afirmaţi acum că ăsta ar fi fost un atentat aranjat de cartelul ăla al becurilor de care vorbeaţi?
- Nici nu vreau să mă gândesc la asta, nu face decât să m-arunce-n depresie. Dar cunosc urmările. Sau între- baţi-i pe ortacii din minele de sare. Aş fi realmente bucuroasă să trăiesc într-o economie de piaţă, puteţi să mă credeţi.
- Ce s-a mai întâmplat până la urmă cu Sattler ăla?
- Ala e la IG Metall, nu mai are de ce să se teamă.
- V-a dat scrisorile?
- La un moment dat, le-am găsit în faţa uşii. A făcut asta pentru că a putut s-o facă.
- Trebuie totuşi să fi avut el un motiv, nu?
- Tipul e un jucător. Pentru fabrica de becuri, a făcut tot ce-a putut, nu pot să nu spun asta.

- Acum îi luaţi apărarea?
- Am aruncat scrisorile în containerul pentru deşeuri de hârtie, gata, s-a terminat.

Mânecile noastre se ating din nou.

- Ce-aţi găsit la mine aşa, dintr-odată?, întreabă Elke. Orişicât, sunt cu opt ani mai bătrână...
- Şapte şi jumătate.
- Am şi eu oglindă. De văzut, încă văd bine, din fericire. în afară de asta, am o fiică de cincisprezece ani, care-i dă întotdeauna dreptate lui papa al ei, mai am un apartament la bloc care la un moment dat trebuie renovat, nimic de moştenit în afara unui caz de-ngrijire, o calificare care nu mai valorează nimic, program redus timp de un an de zile, şi încă un copil nu mai vreau, cu toate că întotdeauna am vrut patru sau cinci. La pensia mea, deocamdată nici nu vreau să mă gândesc.
- Păi e tot timpul până atunci.

Elke schimbă pasul, aşa că, o vreme, mergem în aceeaşi cadenţă. Printre maşinile parcate îmi sare-n ochi un Porsche galben. Abia când văd mănuşile de piele dincolo de parbriz înţeleg că-i al meu.

- Dăm o fugă cu maşina până la Parcul Zoologic?
- Poate data viitoare, spune Elke şi-mi întinde mâna. Pa.

în maşină pricep dintr-odată că prima noastră- ntâl- nire nici nu se putea să meargă mai bine. Conduc în direcţia autostrăzii, ascult caseta de la Ulf. Când o întorc, părăsesc deja centura Berlinul în direcţia Hamburg. Aş vrea să nu mă mai opresc din condus. Mă întreb şi de ce nu am auzit muzica asta mai de mult şi, în general, de ce am lăsat să-mi scape atâtea lucruri până acum.

CAPITOLUL ŞASE

în care Peter o ia şi de data asta înainte. Oferte şi visuri cu ochii deschişi. Scurtă oprire în taxi.

— Când aţi fost ultima oară în Parcul Zoologic?

Ţin uşa maşinii deschisă pentru Elke.

— Adeseori, înainte, cu Sandra – în maşina asta cobori, nu urci.

Elke poartă o fustă şi peste bluză o jachetă tricotată. Drumul până la Parcul Zoologic nu-i deloc complicat. Aproape că nu-mi vine să cred că stau lângă Elke. Sunt surprins de frumuseţea obrajilor ei.

Până azi-dimineaţă am crezut că acesta ar fi momentul potrivit ca să-i dăruiesc cerceii: Cel dintâi tors, aproape tandru, al motorului, caseta cu cântecele lui Manfred Krug, pe fondul acesta, perlele mari în montură de aur, care le face să arate ca nişte picături, sunt nişte piese vechi. Acum, însă, mă gândesc că ar trebui să fie un moment în care ne-am apropiat deja mai mult, când între noi se instalează o linişte armonioasă şi familiară.

— îmi închipui că aşa te simţi într-un submarin, sau într-o navă spaţială.

Elke priveşte concentrată înaintea ei, ca şi când ea ar fi cea care conduce maşina. Am să respect limita de viteză, n-am să depăşesc şi-n nici un caz n-am să vorbesc despre maşină.

- Se anunţă acţiuni de *spin off* la fabrica de becuri. Aşa că aş putea să vă ajut, fie eu singură, fie împreună cu alţi angajaţi. Eu virez în şoseaua Falkenberg şi rămân pe banda din dreapta, cu toate că urmează imediat s-o luăm din nou la stânga pe Malchover Weg, după aceea drumul merge tot

înainte până la Parcul Zoologic.

- V-aţi gândit vreodată la asta? Cu toate că stăm pe loc la semafor, Elke se ţine bine de scaun, ca şi când s-ar teme într-adevăr de decolarea unei nave spaţiale.

- Ce s-a-ntâmplat?, întreabă ea. Motorul sună ca şi când ar sta să moară. Calc pe acceleraţie – nici un efect, în momentul următor, totul este din nou normal. Virez. Când vreau să accelerez, pedala de acceleraţie refuză din nou să reacţioneze, deodată maşina ţâşneşte-nainte, imediat după asta iarăşi nimic.

- Ce s-a-ntâmplat? Elke stă ţeapănă în scaunul ei.

Mai rulăm puţin, eu semnalizez şi o iau spre marginea străzii. Imediat, în spatele meu se aud claxoane. Pornesc avaria. Când îmi iau mâna stângă de pe volan, pot să văd beculeţul roşu. Am senzaţia că mă arde.

- Am uitat să alimentez, spun eu.

- Aţi uitat să alimentaţi? Maşina răsună de râsul lui Elke. Ea se lasă pe spate în scaun. Ce minunat, exclamă ea, minunat!

- Puteţi să coborâţi, spun eu. în spatele nostru, şirul de maşini creşte. Maşinile care mă depăşesc trec intenţionat razant pe lângă mine, cel puţin aşa mi se pare mie. Şi-n permanenţă claxoane.

Cu stânga pe mânerul portierei, urmăresc traficul în oglinda exterioară – şi apoi sar afară cât pot eu de repede.

- Aveţi un triunghi de avarie?
- Mă tem că nu, spun eu.
- Dar o canistră?
- Ştiţi cumva o benzinărie prin zonă?

- Lămâia a rămas fără zeamă! Elke începe din nou să râdă. Ea opreşte două femei care vin din sens opus. Amândouă arată în direcţia în care ne-ndreptam deja.

- Oricum, drumeţia îmi place mai mult, spune ea şi mă ia de braţ. De la ultima noastră plimbare am slăbit. Un kilogram şi jumătate în şase zile! Bineînţeles că asta nu se cunoaşte. Totuşi, dacă reuşesc s-o ţin tot aşa...

- Am putea să ieşim în fiecare zi la plimbare, spun eu. Şi pe urmă, într-o bună zi, ne căsătorim.

- Şi mergem în Caraibe şi trăim acolo cum ne place, spune ea.

Eu mă aştept de la ea la o ironie oarecare, care să trădeze ultima frază drept glumă. în schimb, ea-şi smulge brusc braţul de după al meu — un fluierat puternic. Taxiul chiar opreşte. Eu îi deschid uşa, ea urcă şi se trage pe banchetă în spatele şoferului.

- Nu-i departe, spune ea când mă aşez şi eu lângă ea pe bancheta din spate.

- Dar în Caraibe e cald, nu-i aşa?, întreb eu. Acolo transpir încontinuu.

- Nu stăm pe plajă. înotăm şi slăbim. Iar când ni se face cald, ne plimbăm cu Porsche-ul, doar are aer condiţionat, nu-i aşa? în afară de asta, maşina aia e mult prea frumoasă ca s-o lăsăm să ruginească aici.

- Şi Sandra? Precis că şi ea are chef de Caraibe!

- Hm, corect. Cred, da, cred că s-ar putea să vrea să vină şi ea.

- Şi ce facem acolo?

- Pentru-nceput, spargem câteva milioane. Călătorim cât timp ne face plăcere. Eu n-am apucat deloc să umblu prin lume, doar Praga şi Kosice, cu băr- batu-miu.

- Eu am fost o dată în Franţa. Mi-a plăcut.
- Da, şi eu aş vrea în Franţa. Şi-n general: Italia, Spania, Grecia.
- Cică şi Anglia ar fi frumoasă, sudul Angliei şi Irlanda.
- Şi când ne-am săturat, ne cumpărăm o vilă aici!
- Am deja una, în Treptow, trei mii de metri pătraţi de grădină de jur împrejur, de la întâi septembrie e complet renovată.
- Cine mai locuieşte acolo?
- Doar eu – şi două birouri, dar cu intrare separată.
- Pornim pur şi simplu în lume, ne alegem peste tot hotelul cel mai frumos.
- Şi ca să nu fiţi dependentă de mine, înainte de asta, v-aş transfera dumneavoastră un milion, sau cât doriţi...

Capul meu se izbeşte de tetiera scaunului din faţă. Maşina stă pe loc. Şi Elke se freacă la frunte.

- Jos!, strigă şoferul. Daţi-vă jos odată, văzduhiştii dracului! Baliverne d-astea pot să-mi înşir şi singur.
- Ce vrea să-nsemne asta?
- Lasă-ntrebările astea tâmpite, jos! Număr până la trei...

Mă dau jos primul, pentru că uşa de pe partea lui Elke nu se deschide.

- Căutaţi-vă alţii de care să faceţi mişto, nu de mine! Milionari de Caraibe!
- Na-re decât să-şi închidă uşa singur, spune Elke după ce a coborât. Când şoferul se dă jos din maşină, mă gândesc că vrea să se repeadă la mine. Dar el trânteşte uşa la loc şi dispare.

Elke ia mâna de la frunte, se uită la degetele ei şi-şi pipăie imediat şi locul de deasupra sprâncenei drepte.

- Şi doar ştiu bine că aşa ceva se pedepseşte odată şi-odată, spune Elke, dar chiar atât de repede?

- Ai făcut un cucui, zic eu şi stau să mă gândesc dacă nu e ăsta momentul potrivit pentru cercei.

- Uite că tot trebuie să mergi pe jos, spune Elke.

- Şi tu la fel, spun eu. După care pornim în tăcere în direcţia benzinăriei, ca şi când nici n-ar mai fi nevoie să exersăm noua noastră formulă de adresare.

CAPITOLUL ŞAPTE

în care Peter se vede nevoit să facă faţă unei revederi neaşteptate. Iubire nouă, iubire veche. Entuziasm şi tăcere la telefon.

- Simt întotdeauna o înţepătură când mă gândesc la asta! Cum poate să înceapă la Osram, dacă face parte din consiliul nostru de întreprindere?

- Au fost mulţi care au procedat aşa!

- Prostii, au fost cel mult o sută.

- Inventatorii voştri au fost primii care-au plecat cu patente cu tot...

- Asta e trădare, trădare ordinară.

- Tu n-ai pleca dacă ai avea o ofertă ca aia?

- în orice caz, n-aş pleca dacă aş fi în consiliul de-ntreprindere. Atunci am datoria să am grijă de oamenii mei!

-Acolo e maistru, ea s-a...

- Ajunge s-auzi cum sună asta, „maistru”, când de fapt nu-i nimic altceva decât şefă de brigadă. Trebuia s-o auzi cum vorbea în interviu, când au făcut filmul ăla despre noi! Să sperăm c-o taie la montaj.

- Totuşi, e bine, una mai puţin de concediat.

- Peter, ţi-am explicat deja! Muncă ar fi destulă... Cineva o salută pe Elke. Ne-am întâlnit la Ostkreuz şi am călătorit o staţie împreună. La fabrica de becuri au adunare generală.

- Odată şi-odată trebuie să-ncepi să lupţi!, spune ea. Turnuleţele asculţite de la colţuri transformă construcţia de cărămidă într-o bufniţă monstruoasă. Cu cât ne apropiem mai mult, cu atât mai urât se uită la noi. în curtea din dreptul scării care duce în sala mare aşteaptă sute de oameni, mulţi îmbrăcaţi în haine de lucru.

- Ce s-a-ntâmplat cu tine? în faţa mea stă Petra. Vreau s-o iau în braţe, din reflex. Petra ia repede o atitudine rigidă şi consideră că trebuie să se ţină bine de ochelarii ei de soare ridicaţi în păr. Gestul meu ratat mă face să mă simt penibil.

- Vă cunoaşteţi?, întreabă Elke.

- Noi am fost cândva..., spunem Petra şi cu mine în acelaşi timp. „Un cuplu”, spun eu, „împreună”, spune Petra.

-Voi?

Noi dăm din cap.

- Şi voi?, întreb eu.

- Păi ţi-am povestit deja despre filmul ăla, ea şi Camila... Elke se uită când la unul, când la altul. Dar ia spuneţi... Dumnezeule, păi dacă tu..., îi spune ea Petrei. Atunci înseamnă că tu eşti „spaniola”! Aşa

spunea Hermann tot mereu, frumoasa spaniolă a băiatului meu.

- Hermann?

- Elke şi Hermann au fost – destul de apropiaţi, spun eu.

- Ne-am iubit, spune Elke.

- Şi acum, voi doi sunteţi...

- Săptămâna viitoare zburăm în Caraibe, spun eu. Tu eşti de mult aici?

- De două luni, spune ea. în Caraibe?

— Tu rămâi la Berlin?, întreb eu.

- Până când vom fi câştigat, spune Elke. Aşa ne-a promis Petra!

- Tu eşti aia care se cară! Caraibe!

— Prostii, Peter glumeşte.

- Dar el nu e în tabăra cealaltă?, o-ntreabă ea pe Elke. El face afaceri imobiliare şi chestii mult mai nasoale... Petra se uită de fiecare dată doar foarte scurt la mine, ca şi când privirea ei n-ar avea pe ce să zăbovească.

— Dar eu nu sunt duşman!, spun eu.

— Poate nu al meu.

— De fapt, ce anume îmi reproşezi tu?

Petra ridică din umeri.

- Cineva care conduce un bordel, exploatează femei! — Vii cu mine?, îi spune ea lui Elke şi vocea ei sună foarte tandru. Eu trebuie să intru.

— Eu nu exploatez femei!, spun eu.

Petra s-a întors deja cu spatele.

— Acum nu fugi! Nu-i adevărat ce-ai spus adineauri!, strig eu. Petra se strecoară în grupul care s-a format la intrare şi înaintează repede.

- Hai că poate reuşesc să te bag, spune Elke. Simt mâna ei pe braţul meu.

în casa scărilor mergem lipiţi unul de altul, se înaintează încet. Sunt încă aceleaşi trepte întărite cu canturi de metal pe care le-am urcat ca elevi într-a noua şi a zecea, când făceam *practică-n producţie.* Miroase a ulei de maşini şi a cantină. Din timp în timp, sunt nevoit să mai cobor înapoi o treaptă, din cauză că femeia din faţa mea se opreşte şi m-aş lovi de spatele ei. Aş vrea să-i explic lui Elke de ce reproşul făcut de Petra este greşit. Dar nu pot decât să-i apăs mâna de corpul meu.

- Ăştia fac control, spune ea când ajungem în holul din faţa sălii cu uşă dublă, batantă.

Toţi ceilalţi au legitimaţia de serviciu în mână.

- Numai pentru film, se roagă Elke, numai pentru film!

Dar bărbatul mai bătrân insistă să vadă legitimaţia mea de serviciu. Pentru celălalt controlor, eu nici măcar nu exist.

- A fost o idee tâmpită din partea mea, spune Elke. Am să te sun. Timp de o clipă sper că are să mă sărute.

- Ne vedem, spunea ea. Mâna ei dreaptă strânge cu putere antebraţul meu înainte să-i dea drumul.

Mi-am propus să aştept până la ora douăzeci şi două, dar deja cu o oră înainte formez numărul lui Elke. Ea răspunde şi începe să vorbească imediat despre film, ca şi când pentru asta aş fi sunat-o. Ştiu bine: E vorba de întreprinderi din Argentina care urmau să fie închise, dar care au fost ocupate de angajaţi şi care au continuat să funcţioneze, o fabrică de gresie, un hotel, o cusătorie, chiar şi un spital se numără printre ele. în vreme ce Elke vorbeşte despre muncitori care au preluat organizarea întregii

producţii, eu mă întreb dacă a vorbit despre mine cu Petra. Elke ar putea fi sora mai mare a Petrei.

- Dar de funcţionat, funcţionează ca lumea numai acolo unde munctorii poartă lupta politică în acelaşi timp cu lupta economică, unde ei insistă ca întreprinderea să fie etatizată, dar să rămână sub controlul muncitorilor. Ar fi exact modelul potrivit pentru noi, modelul de care am avea nevoie noi, şi întreg Estul în general, să se menţină proprietatea poporului, dar răspunderea pentru ea să treacă-n mâinile acelora care muncesc acolo. Chiar funcţionează, trebuie neapărat să vezi!

- De fapt, tu voiai să mă suni pe mine, nu?, spun eu, cu toate că îmi propusesem să nu-i fac reproşuri.

- Păi tocmai ce-am intrat pe uşă! Filmul ăsta – a fost ca un trăsnet, aşa de tare ne-a lovit! Am bocit, fiindcă era atât de frumos şi de corect şi e atât de trist că nu ne-a venit nouă ideea asta. Am bocit de fericire şi de ruşine. De ce nu spune nimeni: Preluaţi întreprinderea, vouă vă aparţine, faceţi ceva din ea!

- Ce anume vă aparţine?

- Păi întreprinderea, e proprietatea noastră populară!

- Dar ea îi aparţine lui Haussmann din Passau şi firmei lui, ei v-au cumpărat fără nici un echivoc, e absolut în ordine din punct devedere juridic!

- Ah, dugheana aia de cârnaţi! E absolut ridicol. Ala are cincizeci de angajaţi, noi am fost cinci mii! Aşa, ar putea să vine oricine să spună: O cumpăr eu. Vânzarea trebuie anulată.

- Elke, linişteşte-te! Ce-i cumpărat, cumpărat rămâne. Proprietatea e sfântă...

- Şi proprietatea poporului nu-i? Proprietatea

poporului nu e sfântă?

- Dacă zdruncini proprietatea, zdruncini absolut totul!

- Deci, noi putem fi zdruncinaţi, dar alţii nu? Peter, trebuie neapărat să vezi filmul ăla! Aia fac profit, investesc în utilaje, au mâncarea gratis la cantină, un autobuz care-i ia pe muncitori de acasă, ei vorbesc deja de săptămâna de lucru de 35 de ore, dar, înainte de toate: ei înşişi hotărăsc totul, singuri! Ei discută până când găsesc o soluţie. Şi fiecare dintre ei e-ntrebat. Şi ştii care-i partea cea mai frumoasă? Ei au lăsat vechile fotografii în biroul şefului, fotografiile în care sunt toţi proprietarii de altădată împreună cu toţi oamenii de stat şi generalii posibili, au lăsat fotografiile la locul lor, dar răsturnate, aşadar, cu capul în jos!

- Şi ce-i cu proprietarul?

- E o fabrică de gresie şi faianţă, patru sute cincizeci de muncitori, ei fac totul singuri.

- Şi cine conduce fabrica?

- Comitetul muncitoresc! Nişte studenţi i-au învăţat să-şi ţină contabilitatea, şi între timp, ei livrează în toată ţara. În afară de asta, fac donaţii, acţiuni de solidaritate cu alte-ntreprinderi care se eliberează. Iar pe ambalajul plăcilor scrie: „întreprindere fără patron”! În spaniolă sună mai bine. Aia au cu toţii, aşa, o demnitate naturală! În comparaţie cu ăia, noi suntem nişte pârliţi meschini şi lingăi! După ce ai văzut filmul, ştii pentru ce anume merită să lupţi!

îmi vine greu să cred că Petra ar fi făcut un film ca ăsta. Dar, dacă aş pomeni numele ei acum, n-ar fi exclus să se declanşeze o cu totul altă discuţie.

- Când ne mai vedem?, întreb eu.

- Am fost aleasă în comitet, spune Elke ca şi când mi-ar încredinţa un secret.
- Ce fel de comitet?
- Comitetul care, de acum înainte, urmează să hotărască destinul nostru.
- Care destin?
- Vrem să ne apărăm.
- împotriva cui să vă apăraţi? Că doar n-aveţi duşmani!
- împotriva celor care vor să ne ia munca şi să ne exproprieze!
- Păi nimeni nu vrea să vă ia munca, spun eu. Cine vă tot spune poveşti din astea?
- De-acum înainte o să hotărâm singuri cum vrem să muncim.
- Cu un program redus la zero e destul de dificil.
- Lasă c-ai să vezi.
- Elke, voi aveţi o asigurare socială la care orice muncitor din lume nu poate decât să viseze! Iar când n-o să mai existe nimeni care să cumpere becurile voastre, atunci poate că poţi să angajezi nişte reprezentanţi mai buni şi să-i şcoleşti mai bine, dar împotriva cui dracului vrei tu să lupţi?
- Tot ce s-a-ntâmplat până acum a fost o greşeală. Nu-i lăsăm să ne lichideze. 0 să ocupăm întreprinderea şi o să producem. Chiar dacă suntem nevoiţi să ne vindem singuri becurile. în fond, poţi să ne-mprumuţi lămâia ta.
- Şi sindicatul ce spune? Şi consiliul de întreprindere?
- De acum înainte, comitetul reprezintă interesele noastre! Asta e noul consiliu de-ntreprindere.

- Asta nu se poate!

- Sindicatul nu are nici o altă idee în afară de investitor, investitor, investitor. Cu toţi ăia care-au venit de afară am avut numai experienţe foarte proaste, cele mai proaste experienţe! Aia n-au făcut decât să se servească de la noi, şi-au luat ce-au vrut, un magazin cu autoservire fără casă. Ei nu trebuiau decât să spună: Păstrăm locurile de muncă – şi deja era a lor prăvălia. Ne-au demontat cel mai bun utilaj al nostru. Acum s-a terminat cu asta. „Autodeterminare", aşa se numeşte asta! Mergem la sigur!

- La sigur, fără un investitor?, întreb eu. încep să nu mai suport vorbăria lui Elke.

- Pe Petra se pare că nu mai trebuie să fiu geloasă, spune Elke brusc.

- Nu trebuie să fii geloasă pe absolut nimeni, spun eu. Niciodată nu trebuie să fii geloasă! Simt cum, în tăcerea care se instalează după declaraţia mea, urcă-n mine o senzaţie de fericire, ea ajunge până sub pielea capului.

— Chiar şi pe mine m-a luat prin surprindere gândul ăsta, spune Elke.

— Ce frumos, spun eu.

— Cu toate astea, Peter, spune ea. Cu toate astea, Peter, te rog, tu ştii doar, ştii bine că...

— Vin acum, spun eu.

— în nici un caz! E Sandra aici.

Aştept ca Elke să vorbească mai departe.

— Noapte bună!, spune ea şi-nchide imediat.

Formez numărul ei în mai multe rânduri. Mai întâi mă gândesc că ea sună în acelaşi timp cu mine, astfel încât ne blocăm unul pe celălalt. Dar chiar şi atunci când mă oblig să nu-l formez, telefonul meu

nu sună. Şi doar are numărul meu! Nimic pe lume n-ar fi mai binevenit, mai frumos decât sunetul telefonului meu. El se află chiar lângă patul meu, şi la mine nici nu e ocupat, toată noaptea e liber, adică doar atunci când nu formez eu numărul ei.

CAPITOLUL OPT

în care Peter este dus cu maşina la un prieten aflat în spital. Concepţii economice. Un şofer care suferă din dragoste.

— Ştii ce spune Aristotel, el zice că...

- Da, atunci, la Dresda, voi mi-aţi... aici la dreapta, şi pe urmă la stânga pe OstseestraBe, apoi tot înainte.

Serge virează la dreapta şi râde.

- „Ceea ce este cuprins în numărul cel mai mare", declamă el, „are parte de grija ce mai mică. Pentru că, în principal, fiecare se gândeşte la interesul propriu, aproape niciodată la cel comun". Nimeni nu ar trebui să poată părăsi şcoala fără să ştie pe dinafară această cugetare înţeleaptă!

în Jaguarul lui Serge mă simt întotdeauna ca şi când m-aş fi aşezat în biroul său. Numai că, aici, totul pare mai familiar.

- Păi e oricum absolut totuna ce fac ei! Cu sau fără comitet, ţie-ţi aparţine deja jumătate din prăvălie! Trebuie doar să aştepţi. Şi, cu fiecare zi de pichetare, poate că ajunge să fie şi mai ieftină pentru tine. Domnul Haussmann ăla al tău se teme de ocuparea întreprinderii. Aşa că bucură-te de tărăboi.

Oricum, ăia n-au nici o şansă. Ştiu şi ei asta.

- Nimeni nu ştie cum o să se termine totul.

- Te rog foarte mult! Aia văd aşa, un filmuleţ din ăla, şi pe urmă se joacă şi ei de-a mişcarea de eliberare – Venceremos! Serge îşi ia mâna stângă de pe volan şi-o face pumn.

- Dar ei se bucură de susţinere, vin destul de mulţi în fiecare zi — plus donaţii în bani, manifestări de solidaritate, mâncare, bazar de prăjituri, sunt până şi coruri care cântă pentru ei.

- O atmosferă bombă! Ca pe *Titanici*

- Mie nu mi se pare de râs.

- N-ai spus tu la un moment dat că Petra asta ar fi lucrat pentru Stasi.

- N-am spus-o chiar aşa.

- Aşa că poţi să-ţi dai seama de unde bate vântul!

- Şi eu am colaborat cu Stasi.

- Tu erai copil, Peter. Ea nu!

- Petra este o victimă, s-au purtat foarte urât cu ea. în afară de asta, ea a ieşit şi-a recunoscut. Ceea ce e o realizare mult mai mare...

- Cine minte o dată... în oameni ca ea n-am nici un pic de încredere. Iar pe tine a-nceput imediat să te bălă- cărească! Atacul e cea mai bună apărare – aşa au învă- ţat-o ăia!

Serge trebuie să oprească la semafor. Motorul lui se aude atunci atât de încet, c-ai putea să crezi că s-a oprit. Nu se aude decât ploaia. Ştergătorul se plimbă relaxat şi fără nici un zgomot încoace şi-ncolo.

- Ei vor să continue să producă nişte becuri absolut noi, spun eu, nici nu mai sunt becuri

adevărate, ceva care să economisească curent, care ar ţine de zece ori sau de o sută de ori mai mult decât alea de la Osram!

- Dac-ar fi atât de simplu! Şi de ce n-au făcut asta mai înainte? Atunci ar fi putut să producă becul cu cea mai mare durată de viaţă din lume! Dar n-au făcut-o!

- Aveau deja unele care ardeau de două sau de trei ori mai mult.

- Ştii ce, lasă-mă cu poveştile astea... Serge apasă pe butonul pentru bar, care se deschide în locul torpe- doului. în faţa mea îşi fac apariţia doze şi sticle mici – apă, suc, şampanie şi whisky –, la margine sunt aşezate paharele. Fostului proprietar al maşnii i se datorează şi alte compartimente: unul pentru casete şi unul pentru căciulă, fular şi mănuşi.

- îmi dai, te rog, o cola cu un shot, spune Serge. Mâna pe inimă, prietene: Nu cumva se-ntâmplă să ai de gând să-i sprijini pe aceşti luptători de clasă întârziaţi?

- Cum de-ţi trece prin cap una ca asta? La un moment dat trebuie s-o luăm iar la dreapta.

- Am senzaţia că eşti mult prea înţelegător cu ei. Nu cumva, din cauza acestei femei, să-ncepi să ai viziuni cu becuri şi să-ţi arunci pe geam milioanele! De fapt, ce găseşti tu la aia? Ai nevoie de ceva mai tânăr, mai cu nerv. Nu de partenera de prostioare expirată a lui taică-tu! Asta miroase realmente a Freud!

- Ea crede în ceea ce face.

- Ah, chestiile astea mă calcă pe nervi! Vine o vreme când lumea trebuie să-nceapă să accepte regulile jocului! Sau nu? Serge se ciupeşte de vârful nasului cu degetul mare şi arătătorul.

- Voi, ăştia din Est, credeţi că lumea ar fi aşteptat ca voi să inventaţi perpetuum mobile... Acum încotro?

- Trebuie să fie foarte aproape, de fapt, ar trebui deja să...

Pe urmă, Serge începe din nou să viseze, să-mi povestească despre cartierul becurilor pe care o să-l fac, care-ar urma să fie cea mai mare operă de artă totală din Germania, *Holtz-City,* o minune a arhitecturii, toate marile branduri ale lumii sub un singur acoperiş, cele mai bune restaurante, alături de ele un bazin de înot. Centru de fitness, de wellness, popice şi loc supravegheat pentru copii, cinematografe mari şi mici, cu bibliotecă şi discotecă, cu scenă şi sală de concerte, cu multe apartamente, acces la tramvai, acces la metrou, garaje la subsol...

Orie femeie şi orice bărbat se pot simţi acasă acolo, spune el, un loc în care oamenii se-ntâlnesc! Iar pe acoperiş, ca simbol al unui ceas mondial, mai mare şi mai frumos, o să... Scuză-mă! Telefonul de maşină al lui Serge a sunat. Tu eşti, în sfârşit!, jubilează el.

- Dreapta, următoarea la dreapta!, şoptesc eu, în timp ce el îşi ţine receptorul lipit de ureche. Bucuria de pe faţa lui se stinge.

- Bine, dar... da, anunţul, ăsta-i bun totuşi, nu-i aşa?... bineînţeles... o surpriză, ar trebui să devină o surpriză!... Olga, doar nu poţi să... nu poţi să crezi la modul serios că...!

- Dreapta, spun eu şi fac semn spre dreapta în dreptul feţei lui.

- Olga, iubire, te rog... Serge trece lejer prin intersecţie înainte, pe galben spre roşu.

- Dreapta!, strig eu încă o dată, cu toate că

acum e prea târziu.

Serge ia receptorul de la ureche. în ciuda ploii, pot să aud glasul Olgăi la reverul sacoului lui. El ţine receptorul spre mine. Când mă vede că ezit, întinde mâna cu receptorul şi mai aproape de mine.

- ... cu atâta dispreţ, cu atâta neruşinare din partea ta! Aşa...
- Olga, Olga, strig eu, sunt eu, Peter! O vreme nu aud nimic. Ce s-a-ntâmplat?
- Ce? Ce cauţi tu acolo? Ce joc e ăsta pe care-l jucaţi voi cu mine?
- Serge mă duce până la spital, spun eu rar şi limpede. Ulf e internat acolo! Asta-i tot. Iar casa i-am vândut-o lui Serge la un preţ absolut normal, preţul pieţei.
- Preţul pieţei, nu mai vorbi tâmpenii. Pe mine de ce nu mă-ntreabă nimeni? De ce nu mă întrebaţi şi pe mine dacă chestia asta, în general, îmi convine şi mie?
- Serge a vrut să-ţi facă o surpriză!
- Felicitări, a reuşit!
- Numai o clipă!, spun eu şi lipesc receptorul de mine. Doar n-ai de gând să te dai jos!
- Serge a deschis puţin portiera, astfel încât ploaia acoperă vocea Olgăi din telefon. Fără nici un zgomot, din tavanul maşinii se deschid două trape lunguieţe. Serge scoate o umbrelă din acel suport, o scoate cu vârful în sus pe uşă, o deschide apăsându-i butonul şi coboară.
- ... şi asta cu toată gargara aia veche despre expoziţia de artă, cu toate chestiile alea pe care nu mai vrem să le vedem. Iar tu eşti omul care-i ţine scăriţa! Ajutorul lui bun la toate!

Serge stă în faţa maşinii şi se uită la mine, cu o mână ţine umbrela, cealaltă atinge capota.

- Serge are o admiraţie nemăsurată faţă de tine, spun eu. Şi, dacă e să mă-ntrebi pe mine, în curând are să te cearã-n căsătorie.

- îi cunosc eu pe oamenii ca el! Tu nu-nţelegi asta! Serge şi cu mine ne uităm unul la altul prin parbriz.

Ba nu, privirea lui se pierde în gol, ca şi când s-ar contempla într-o oglindă.

- Eu nu pot să-ţi spun decât ce ştiu. Arta e pasiunea
lui.

- Nu vrea decât să facă bani, asta-i tot. Şi asta, într-un mod destul de lipsit de scrupule.

- Bani are destui! El vrea să schimbe ceva!

- De când ştii tu toate astea?

- De câteva săptămâni. Am ieşit să ne plimbăm, iar la urmă a ieşit cu chestia asta.

- Că vrea casa?

- Că te iubeşte. Şi pe urmă m-a întrebat dacă poate să cumpere terenul, pentru că aşa ar fi aproape de tine, şi apoi încă o galerie ar fi bună pentru toată lumea.

- Şi tu pui botul la orice gargară!

Ştergătoarele de parbriz pendulează între Serge şi
mine ca la o-ncercare de hipnoză.

- Dacă tu nu crezi asta, eu unul nu pot să-ţi schimb convingerea.

După ce ea a-nchis şi a-nceput să se audă semnalul de ocupat, mai ţin un timp receptorul la ureche. Serge încă mai are privirea aia de parcă s-ar uita în oglindă. Ar trebui să existe nişte bule de timp

în care să poţi să dispari pentru câteva zile. îi fac semn lui Serge să urce şi pun receptorul înapoi în furca lui.

- Şi? Ce i-ai spus?

Serge aruncă umbrela udă pe bancheta din spate, îşi scoate batista din buzunarul de la piept al sacolului şi se şterge pe faţă.

- Adevărul, spun eu. Nimic altceva decât adevărul.

CAPITOLUL NOUĂ

în care Peter vizitează un spital. Despre necesitatea rugăciunii. Ceai şi frică faţă de vizitator.

Angelika şi Jürgen ţin ochii închişi. Amândoi stau drepţi ca două lumânări pe marginea patului ca şi când, imediat înainte să se ridice de-acolo, ar fi împietrit. Observ palmele lor împreunate în poală şi verighetele late. Umbrela udă a lui Serge o ţin departe de mine şi aştept ca cei doi să-şi termine rugăciunea. Toate băncile din holul de la intrarea-n spital sunt goale. Cu toate că m-am oprit la cinci sau şase metri în faţa lor, Angelika m-a observat. Ea deschide ochii, îşi coboară privirea spre genunchii ei strâns lipiţi până când Jürgen şopteşte „Amin”.

-Trebuia să se-ntâmple aşa!, explodează ea. Trebuia, trebuia, trebuia, trebuia să se-ntâmple aşa, trebuia!

— Vrem doar să-l ajutăm!, spune Jürgen. Dar nu foloseşte la nimic! Ar trebui să se ţină departe de Sonia şi de Konrad. Ar fi cel mai bun lucru, pentru toată lumea!

— Nu putem decât să ne rugăm pentru el, pe bune, oricum, altceva nu-l mai ajută!

— De curând sună la noi un tip, braţele cât trunchiurile de copaci, tatuate. Ştii ce voia ăla? Douăzeci de mii voia, douăzeci de mii, de la noi! Ăsta ar fi minimul pe care-l primeşte pentru o oarecare Christina, minimul! Şi pe urmă a spus „Salutare lui Konrad", închipuie-ţi asta, „Salutare lui Konrad!" Tipii ca ăsta le taie degetele la copii şi pe urmă ţi-i trimit înapoi, unul d-ăsta era!

- Nu ştim ce să mai facem. Nu putem să-i mai lăsăm deloc singuri pe copii, spune Angelika.

- Pe cineva ca mine, chiar şi ca tine... Te aruncă cât colo, doar cu degetul mic, sau îţi bagă una-două pis- tolu-n ureche.

- Trebuia să se-ntâmple aşa, trebuia...

Deodată, stropi de apă sunt împroşcaţi în toate părţile, umbrela s-a deschis singură la loc.

- Scuzaţi-mă, zic eu. în timp ce Angelika vorbeşte mai departe, prin dreptul nostru se târăşte un bărbat în vârstă, cu un pom pentru perfuzii pe roţi. Punga transparentă se leagănă fără-ntrerupere încoace şi-ncolo pentru că, la fiecare pas, bărbatul mai împinge un pic suportul în faţă.

- Iar tu eşti implicat până peste cap! Că doar tu l-ai băgat pe Ulf în toată treaba asta! Este numai opera ta! Sonia şi Konrad au fost nevoiţi să-şi viziteze tatăl la bordel. Nu poţi să te speli pe mâini şi să faci pe nevinovatul, Peter, e prea târziu pentru asta!

- De-aia m-aţi sunat? Pun umbrela deschisă lângă scaune.

- De ce suntem de fiecare dată *noi* aceia pe care-i sună? Lilith aia a lui sau cum o fi chemând-o, aia n-are telefon? Aia-i sus, aşteaptă la terapie

intensivă. Este obligaţia noastră să avem grijă de Ulf? El ne trage pe toţi după el în povestea asta, tot mai mult şi mai mult ne bagă... Lui Angelika îi dau lacrimile.

- Fără rugăciune, nici n-am putea suporta, spune Jürgen. Şi după ce-am spus „Amin”, cel mai mult mi-ar plăcea s-o iau de la capăt.

La ultimele cuvinte spuse de el, se ridică amândoi.

- Vreţi să luaţi voi umbrela? Plouă.

Jiirgen dă din cap, Angelika îşi trece braţul pe sub al lui. El ţine umbrela peste amândoi, ca şi când ar trebui s-o încerce înainte să treacă de uşa care se deschide automat în faţa lor.

Eu iau liftul până la etajul doi. Când ies din lift, un bărbat în halat de baie ruginiu stă în faţa unui cărucior pentru vase. Părul lui rar trece de gulerul ridicat. El spune ceva, de fapt vorbeşte cu sine însuşi. Nu reuşeşte să apuce vasul cu ceai şi-n acelaşi timp să-şi ţină ceaşca de plastic dedesubt. Eu vreau să-l ajut, el se retrage şi-şi ridică braţele ca şi când ar trebui să se apere de o lovitură. Ceaşca de plastic îi cade pe jos. Eu îmi cer scuze, iau o ceaşcă nouă şi i-o umplu. Mâinile lui se agită, e cuprins de frică, nu vrea să primească nimic de la mine. Pun ceaşca plină pe cărucior şi merg de-a lungul corido-rului secţiei. Lilly doarme pe un scaun. Umerii ei ating cantul de sus al spătarului, capul i-a căzut în piept, mâinile şi le-a băgat în buzunarele laterale ale canadienei. Când mă opresc în faţa ei, deschide ochii şi se ridică mai sus pe scaun.

- Ce s-a-ntâmplat?

- Zace la terapie intensivă. Capul ei arată spre gangul care se termină cu o uşă mare. Viaţa nu-i e-n

pericol, aşa au spus doctorii. Se poate să rămână cu-n singur ochi.

- Cum aşa.

- L-au bătut, l-au călcat în picioare. N-au vrut să-l omoare-n bătaie, fiindcă atunci nu mai putea să plătească.

- Cine dracu a făcut asta? Şi de ce? Eu de ce nu ştiu nimic despre asta?

- Ai ceva de băut?

- Cine a fost?

- Chiar dacă le-aş şti numele, n-ar fi numele lor adevărate. O dată vin ăştia, altă dată ăilalţi, pe urmă cu totul alţii. Am încercat chiar să-l mituim pe unul... Lilly vrea să vorbească mai departe, trage deja aer în piept, dar nu face decât să scuture din cap şi expiră din nou. Nu merge, toată treaba asta nu funcţionează!

- Cine a-ncercat să-l omoare-n bătaie pe Ulf?, întreb, accentuând fiecare cuvânt.

- Habar n-am.

- Ba ştii!

Lilly scutură din cap. îşi scoate mâinile din buzunare, îşi întinde braţele-n faţă, îşi împleteşte degetele, îşi întoarce palmele-n faţă şi-şi reprimă un căscat.

- Pot să-l văd?

- Nimeni n-are voie să intre, tocmai îi fac ceva. Oricum nu puteai să vorbeşti cu el.

Lilly se ridică. Bărbatul umblă din nou la oala cu ceai. Iarăşi se sperie de mine! Iarăşi îi cade cana de ceai pe jos. Iar îşi ridică amândouă mâinile şi se fereşte de mine. Eu rămân pe loc, ca să-i las timp. De mai multe ori se întoarce spre mine. Dar în loc să-şi închidă uşa la cameră-n urma lui, o lasă

întredeschisă şi mă urmăreşte cu privirea.

Ceaşca umplută de mine e tot acolo. Iau una nouă. Dar Lilly îmi face semn să renunţ.

- Am câştigat chiar bine de tot, iar fetele cu atât mai mult, spune ea fără să-l bage-n seamă pe bătrân. Ele primeau două treimi, iar banii pe care-i luau pentru chestiile speciale puteau să-i păstreze. Şi de la escorte, numai un sfert pentru noi. Şi bărbaţii trebuiau să-şi facă duş, toţi, fără excepţie. Am păstrat preţurile ridicate...
- Dar atunci mie de ce mi-aţi dat atât de mult? Că doar a fost absolut în plus!
- O problemă de demnitate, cel puţin pentru Ulf.
- Crezi cumva că rostul meu pe lume e să vă fac dependenţi de mine? Eu am vrut să vă dăruiesc casa, ca prieten! Tu nu-ţi dai seama cât mă jigniţi?
- în privinţa banilor, totul trebuie să fie în ordine, altfel nici celelalte treburi nu merg. – Şi, de fapt, totul a mers bine până când au venit alea din Est şi din Balcani. La început am luat toate fetele, pe unele le-am pasat mai departe, ceea ce chiar a funcţionat de cele mai multe ori. Numai că s-au făcut din ce în ce mai multe, şi la un moment dat am băgat de seamă că unele de fapt nici nu voiau să facă asta. La astea, seara li se luau banii încasaţi şi dimineaţa erau depuse imediat înapoi la noi. Nici măcar nu-şi luaseră micul dejun. Alea făceau şi chestii care la noi erau tabu, fără cauciuc şi alte căcaturi. Şi mai erau şi total intimidate. Când le-ntrebai ceva, ele nu ziceau niciodată altceva decât „Ja, ja, ja”. Doar le ştii şi tu, La Draga...
- Şi Miriam?, întreb eu.
- Miriam nu. Dar Stella, aia a fost nevoită să...

- Să ce?
- Lasă că ştii şi tu! Şi au bătut-o, au bătut-o destul de meseriaş. Iar pe noi ne-au amenințat. De fiecare când veneau, era şi un german cu ei, vezi Doamne, în calitate de mijlocitor. Dar ăilalţi, pe ăia abia dacă-i înţelegeai. Că să nu mai luăm decât femeile lor, numai pe-ale lor, altfel or să facă stres.
- Şi acum?
- Acum s-a terminat.
- Şi femeile?
- Nu mai am cum să am grijă de ele. Nici nu ştiu măcar dacă Ulf mai iese de aici!
- Ai numărul Stellei?
- Păi au trecut deja două luni de când a plecat.
- Ai făcut plângere?
- Pentru Stella?
- Pentru Ulf.
- N-ajută la nimic. Alea sunt deja în altă parte, cine ştie pe unde-au ajuns!
- Dar oamenii din umbră! Aia care câştigă de pe urma lor!
- E atâta căcat pe lume, cum se aude de-un loc unde e un pic mai bine – normal că toată lumea vrea acolo. Iar dacă lumea e lumea sau e Berlin sau e Mitte, asta-i totuna. Acum am înţeles şi eu asta. Şi la fel şi Ulf. Nu merge, toată treaba asta nu mai are cum să meargă!
- Dar e de datoria voastră să faceţi plângere!
- Asta să i-o spui lui. Ea arată în direcţia secţiei de terapie intensivă. Spune-i-o lui!

Chioşcul de la parter e încă deschis. Cumpăr Cola şi apă, şi Mars, şi Bounty pentru Lilly şi mă întorc cu cumpărăturile.

Bătrânul tulburat s-a aşezat lângă Lilly şi sare-n

sus când mă vede. Lilly încearcă să-l oprească şi-l apucă de mânecă, dar degeaba. Pe partea cealaltă a holului s-a aşezat o familie-ntreagă. Părinţii şi copiii se smiorcăie cu toţii în acelaşi timp. Mâinile şi braţele lor sunt împle- tite-ntre ele ca o ghirlandă.

Eu pun sticlele pe un scaun şi batoanele alături şi mă-ntorc imediat spre lift.

- Pentru numele lui Dumnezeu, nu!, strigă bătrânul în spatele meu. Când mă uit înapoi, Lilly a luat deja sticla cu apă. Ea bea. Şi, cât timp aştept eu în dreptul liftului, nici nu mai ia sticla de la gură.

CAPITOLUL ZECE

În care, de ziua lui, Peter trebuie să vadă un film. Dragoste de neînţeles faţă de cea mai frumoasă dintre femei. Frontul unităţii muncitoreşti versus badminton.

Când genericul de final s-a terminat, ascultăm în continuare cântarea care trebuie să ne îndemne şi pe noi să cântăm – la urmă, aplauze şi chiuituri, care se mută în aplauzele din grupul nostru.

Olga aprinde lumina. Pentru seara asta, ea a pus să fie montat un întreg perete de pânză. Petra şi Camila se duc în faţă şi, mână-n mână, fac plecăciuni, de parcă fiecare dintre ele tocmai ar fi cântat un rol principal. Elke a sărit în sus şi continuă să aplaude. Nici măcar nu-şi şterge lacrimile. Apoi dispare în grabă în direcţia toaletei. Până şi Serge aplaudă din răsputeri. Eu bat din palme, pentru că orice altă atitudine ar fi nepoliticoasă. La urma urmelor, prezentarea filmului este cadoul din partea Olgăi pentru ziua mea de naştere, chiar dacă eu nu ştiu ce intenţionează ea să obţină cu asta.

- Foarte impresionant!, spune Beate.

- Ce vreţi, sud-americanii au chestiile astea în sânge, spune Reinhold, prietenul ei.

Petra traduce pentru Camila, care dă din cap bucuroasă, de mai multe, spre fiecare dintre cei care au spus ceva.

- Aici se vede încă o dată, spune Andreas. Măcar socialismul a mai vrut ceva, capitalismul nu mai vrea nimic!

- Păcat că observaţi asta atât de târziu, spune Susanne. Se pare că ea şi cu Holger s-au despărţit în termeni cât de cât buni. Holger a ajuns la departamentul de studiere a dosarelor Stasi, şi-ncă destul de sus. Karl de la Käthe Kollwitz, care a fost la un moment combinat cu Olga, lasă capul în jos. La el sunt de ajuns două sau trei pahare de vin ca să nu-l mai intereseze nimic. încă o dată, totul rămâne pe umerii mei.

- Mii de mulţumiri pentru că am putut vedea filmul, încep eu. Şi ţie îţi mulţumesc încă o dată, Andreas, că ţi-ai adus keyboard-ul. Andreas îşi ridică paharul spre mine. Aştept până când Petra a terminat de tradus. Aş vrea foarte mult să ştiu, zic eu, ce s-a-ntâmplat mai departe cu fabrica ocupată.

- Oamenii muncesc mai departe şi continuă să lupte pentru o etatizare sub control muncitoresc. Camila dă din cap la fraza asta, ca şi când ar înţelege ce spune Olga.

- Bineînţeles că sunt de acord ca angajaţii să poată munci în continuare în condiţii bune, spun eu. Dar o întreprindere ca asta trebuie mai întâi construită, e vorba aici de investiţii considerabile, pe-astea nu le acoperă nimeni din fondul pentru cheltuieli curente, pentru asta trebuie făcute credite. Iar dacă cineva îşi asumă riscul şi pune să se

construiască o astfel de fabrică, atunci pentru omul acela este foarte important să-şi poată recupera investiţiile.

- Iar asta înseamnă?, întreabă Olga.

- Că, în calitatea mea de proprietar şi întreprinzător, nu pot să fiu atât de social pe cât mi-aş dori, pentru că mai întâi trebuie să-mi achit datoriile. Iar dacă ar fi să dau faliment, n-aş vrea să mai fiu expropriat pe deasupra. După cum se pare, tocmai i-am făcut şah-mat pe entuziaştii ocupanţi ai fabricii. Până şi Petra, care nu mai traduce, tace. Cu atât mai mult mă supără faptul că Elke se află-n continuare la toaletă. Căci tocmai acesta este, pentru noi, mărul discordiei.

- Ce s-ar fi întâmplat dacă ei n-ar mai fi continuat să producă?, întreabă Serge.

Cu toate că întrebarea lui sună ciudat, aproape ca şi când el ar vrea să mă atace pe la spate, mie îmi pare bine că se amestecă. Am încredere-n el.

- Nu ştiu, spun eu. Poate că s-ar fi găsit cineva care s-o preia.

- Şi?, întreabă Serge, care s-a rezemat de spătarul scaunului de alături şi-şi trece cu degetele lui lungi răsfirate peste frunte, ce-ar fi făcut ei atunci, vreau să spun, muncitorii?

- Ar fi produs în continuare, spun eu, cu toate că nu-mi convine să fiu luat la-ntrebări atât de şcolăreşte.

- Ar fi produs în continuare, dar probabil nu la fel de mult şi nu în condiţii la fel de bune, sau nu-i aşa?

- Corect, spune Elke, care a rămas în picioare lângă Camila. Mai puţin şi, mai ales, în condiţii mai proaste.

- Prin urmare, n-ar fi făcut nimic altceva decât ceea ce fac acum, continuă, imperturbabil, Serge. Doar că ar fi făcut-o mai rău, mai rău pentru toată lumea.
- L-ai uitat pe patron!, îl contrazic eu şi sper că acum am ajuns în acel punct în care Serge are să tragă o concluzie favorabilă mie.
- Patronul, spune Serge, presupun că nu garantează cu capul. Pierderea o suportă câteva bănci, corect?
- Chiar şi aşa. Asta nu schimbă nimic. Căci poate sunt acţionar la banca aceea?
- Atunci înseamnă că ai speculat greşit, spune el.
- Ori se hotărăsc pentru proprietatea privată, ori se hotărăsc împotriva ei. Dar mai întâi da şi pe urmă totuşi nu, asta nu-i de folos nimănui! Ce părere au bancherii despre asta?, întreb eu adresându-mă lui Beate.
- Băncile au şi ele drepturi, spune Reinhold.
- Tocmai, spun eu.
- Haideţi să lăsăm un pic banca, spune Serge şi-şi pune picior peste picior, în aşa fel încât acum el zace aproape de-a curmezişul peste scaune, în fond, întrebarea propriu-zisă este ce au toate astea de-a face cu noi? Aici, dacă am înţeles eu corect, nu există un proprietar.
- Bineînţeles că fabrica de becuri are un proprietar!
- E ridicol, spune Elke, care nu mai pare deloc intimidată. întreprinderea, care este proprietatea poporului, ne aparţine nouă! Păi cui altcuiva? Etatizare sub control muncitoresc!
- Asta-i cuvântul-cheie, strigă Petra. Mai avem

o surpriză, zece minute, fără comentariu, fără muzică...

- Ceea ce consider eu important, începe Susanne dintr-odată, este ceea ce a spus bărbatul din hotelul ocupat despre transformarea conştiinţei, doar despre asta e vorba! Tocmai din cauză că nu au un patron, preiau ei înşişi răspunderea. Munca fără patron înseamnă libertatea absolută. El a spus-o cât se poate de limpede: Tocmai această libertate îţi permite să-ţi lărgeşti orizontul în aşa fel încât să poţi să faci lucruri pentru comunitate. Sub un patron, aşa ceva nu e cu putinţă!
- Corect!, strigă Elke.
- Tu de ce aplauzi?, îl întreb eu pe Serge.
- Pentru că mi-a dori ca, în partidul meu, oamenii să gândească într-o măsură un pic mai mare aşa ca Elke.
- Care partid e ăla?
- N-ai crede, nu-i aşa?, spune Olga. Serge e tovarăş de la optsprezece ani, tovarăş în SPD.
- Şi ce legătură are asta?, întreb eu.

Nu-l înţeleg pe Serge. înainte de toate, nu înţeleg de ce o iubesc pe Elke. Concepţiile noastre nu se potrivesc câtuşi de puţin. Iar asta nu este numai o problemă teoretică. Şi practic, fiecare dintre noi stă de cealaltă parte a baricadei. Cu toate astea, acum, când ea vorbeşte cu Olga şi cu Petra, Elke îmi pare mai frumoasă decât cele două femei mai tinere decât ea.

Se aude o buşitură puternică. Karl a căzut de pe scaun. Când ajung la el, paharul lui încă se mai rostogoleşte. Pe moment, Karl dă impresia că ar reuşi să se ridice singur, dar apoi se răstoarnă, capul lui loveşte lateral şi cu zgomot parchetul. Camila

înmoaie nişte batiste de hârtie în băltoaca de vin din dreptul feţei lui. Karl îşi strâmbă gura-ntr-un zâmbet.

- Şi acum unde-l ducem?, întreabă Olga. Canapeaua-i prea mică. în afară de asta, iar are să-mi borască peste tot.

împreună cu Andreas, îl trag pe Karl câţiva metri mai încolo. Olga întinde o pătură pe jos şi aduce tetiera de la scaunul ei de birou. în timp ce noi încă mai stăm în jurul lui, el a şi adormit.

- Dar acum, înapoi la cadoul nostru!, strigă Petra.

în acelaşi moment, lumina se stinge. Elke se aşază
lângă mine şi-mi apucă mâna stângă. Ea o strânge scurt.

- Nu te simţi bine, şopteşte ea.
- Ce-ţi veni?
- Ai mâinile foarte reci.

Noul film începe cu aplauze. Sala de festivităţi a fabricii de becuri e plină, văd multe feţe noi. îl auzim pe vorbitor încă înainte să putem să-l vedem:

- Nu-i lăsăm să ne ia maşinile! Nu-i lăsăm să ne ia munca! Nu-i lăsăm să ne fure viitorul!

Elke îmi şopteşte numele celui a cărui cuvântare e acoperită de ropote de aplauze. Ceea ce apare în film, eu cunosc deja din relatările ei. Şi spaţiul îmi este familiar. Numai feţele actorilor sunt altele decât închipuirea mea. în secvenţe scurte, pot să urmăresc şi eu, împreună cu ceilalţi, cum personalul rămas decide să păzească toate porţile întreprinderii pentru a împiedica ridicarea şi transportarea utilajelor. Mie îmi e greu să mă concentrez. Ce-ar fi dacă mi-aş schimba planurile? Şi dacă în loc de *Holtz-City* ar exista un *City al Becurilor,* unul cu becul cel mai

longeviv din toate timpurile? Şi, în cazul în care eşuează, scap de milioanele mele şi nu mai există nimic care să stea în calea căsătoriei mele cu Elke? Ea tresare, aşa cum face câteodată în timp ce adoarme. Văd chipul lui Elke foarte mare în faţa mea. Ea povesteşte aceleaşi tâmpenii ca-ntotdeauna, toate variaţiuni ale propoziţiei: Trebuie să devenim conştienţi de puterea noastră! Ultima frază o spune deja pe fondul muzical al *Cântecului Frontului Unităţii Muncitoreşti,* pe care-l cântă un cor venit în vizită la cei care fac de strajă la poarta principală a fabricii de becuri. Cântecul aş putea încă să-l cânt şi eu. „înrolează-te în front, căci şi tu eşti muncitor." După care urmează refrenul: „Stâng, doi trei..." Schimbare de cadru. Fără nici un motiv, vedem hala mea de badminton, mai întâi de afară, apoi dinăuntru. Camera se apropie din ce în ce mai mult. Eu ştiu deja ce anume vor recunoaşte toţi ceilalţi în următorul moment: Pe mine! Eu, jucând badminton cu Ulf, aşadar, încă înainte ca el să fi fost atacat. Eu sunt transpirat tot, se vede transpiraţia întunecată pe pieptul şi pe burta tricoului meu verde. Mă reped la dreapta, mă reped la stânga, mişcările mele par aproape elastice. Şi ce repede reuşesc să fac paşii laterali! Treptat, filmul încetineşte mişcările mele, până când ajung să fiu văzut, cu încetinitorul, cum lovesc un fluturaş, însoţit de sunete ca din muzica sferelor. Acestea vin din keyboard. Cu cât mai lente devin mişcările mele, cu atât mai tare loveşte Andreas clapele, în timp ce eu încremenesc într-un stop-cadru, cu ambele picioare mult deasupra parchetului sălii mele gonflabile, care are zi de zi toate terenurile ocupate.

CARTEA A ZECEA

CAPITOLUL ÎNTÂI

în care, după opt ani, Peter trebuie să meargă din nou la o înmormântare. Vocea unui mort. O cuvântare care n-a mai fost rostită.

În faţa cimitirului stau trei maşini de intervenţie cu gratii. În spatele geamurilor, capetele descoperite ale poliţiştilor. Îl întreb pe şoferul primei maşini, care ţine uşa întredeschisă şi fumează, ce anume s-a întâmplat. El trage din ţigară, aruncă chiştocul peste capul meu în zăpada fleşcăită, expiră şi-nchide uşa maşinii.

Împreună cu soţia divorţată a lui Karl, Daniela, şi cu fiul lor Tom mă-ndrept spre capela cimitirului. Tom seamănă cu mama lui. Abia când îşi schimonoseşte gura, fiindcă spun ceva de „crescut mare”, recunosc la el zâmbetul strâmb al lui Karl.

Număr patru femei tinere care aşteaptă deja în faţa capelei. Dar fiecare dintre ele e singură.

- Este foarte generos din partea ta să preiei totul, spune Daniela. Tom aprobă din cap.
- Eu n-am preluat nimic, spun eu.
- Păi totul este plătit, sicriul, mormântul, carmoliş- tii ăia de-acolo... Bărbaţii de la Institutul pentru înmormântări păşesc afară din capelă.
- Scuzaţi-mă, spun eu, dar la asta nu m-am gândit absolut deloc!
- Poate Olga?
- Cele patru femei urcă scara una după alta, încet, fiecare cu câte un trandafir în mână.

Abia atunci când Ulf mă salută – o face cu multă seriozitate –, văd că poartă aceleaşi lucruri ca-ntotdeauna, dar pe negru: jeanşii, cămaşa şi geaca

bufantă. Cizmele lui cu şireturi albe lucesc, el miroase a cremă de ghete.

- Condoleanţe, îi spune el Danielei, îi dă mână şi face o mică plecăciune, ca pentru a-i prezenta cărarea.

- Condoleanţe, îi spune el lui Tom şi face o nouă plecăciune.

- Are cumva legătură cu tine toată smiorcăiala asta?, întreabă Olga, care a venit însoţită de Serge.

Ulf nu reacţionează. El se apleacă spre Daniela şi Tom. Toţi trei se duc câţiva paşi mai încolo.

Acum aud şi eu ceea ce Olga numeşte „smiorcăială". Un cor scandează: „Trăiască solidaritatea na-ţi-o-na-lă!" Ei trebuie să lungească silabele de la „naţională", pentru că le lipsesc silabele de la „inter", pe care eu le completez automat, ca să nu ies din ritm.

în capelă, sicriul închis este astfel aşezat, încât Karl ar putea să ne vadă şi din poziţia culcat. Cea mai mare coroană e aşezată la picioare. „Un ultim... – Cama... tăi... credi...", reuşesc eu să descifrez. Fotografia color a lui Karl, înrămată, datează din perioada în care faţa lui era deja buhăită. El zâmbeşte încurcat, la fel ca-n poza dintr-un carnet de elev.

- Nu e cazul să-ţi faci griji, spune Ulf, care se aşază în primul rând lângă mine.

- Tu ai plătit astea?

Ulf confirmă din cap. O carte mică, neagră.

- Nu personal. El deschide nasturele buzunarului stâng de la piept şi extrage din el o carte mică, neagră. „Rezistenţă" scrie pe ea cu litere în relief.

- Sunt patru luni de când Karl plătea cotizaţia de membru.

- Bine, dar el n-avea nici un ban!

Ulf bagă la loc carnetul de membru. De pe banda de magnetofon se aude o muzică asemănătoare celei pe care o pun ăia la planetariu.

- King Crimson, formaţia lui preferată, şopteşte Ulf. Muzica este dată mai tare. Deodată se aude rumoare printre scaune. Apar din ce în ce mai mulţi bărbaţi tineri, care se aşază-n tăcere pe băncile aranjate în rânduri, ca şi când mai înainte s-ar fi antrenat pentru asta. Iubitele de odinioară ale lui Karl sar în sus. La puţin timp după asta, ele sunt aşezate una lângă alta în primul rând, în stânga, cu trandafirii care par nişte accesorii la modă aşezaţi pe genunchii îmbrăcaţi în ciorapi negri.

Am ratat apariţia preotului. El stă în faţa sicriului cu spatele la noi şi-şi ţine capul plecat. Cu braţul stâng, el ţine strâns lipită de corp o mapă groasă – e Wolfgang! Mie mi se pare că l-am recunoscut după mâinile lui cu vene proeminente. El îi salută pe Daniela şi pe Tom, apoi pe Olga. Serge, Ulf şi cu mine ne ridicăm. El se aşază în dreapta mea pe ultimul loc liber, cu mapa lui groasă între picioare.

între timp, Ulf s-a dus lângă sicriu. Rămâne acolo cu capul plecat. Când muzica se opreşte, el se apleacă şi aranjează panglicile marii coroane. Apoi se duce la pupitrul vorbitorului. Sunt mai multe pagini pe care şi le aşază în faţă şi le netezeşte cu mâna.

- Dragă Daniela, dragă Tom, camarazi! La „camarazi”, Ulf se încurcă. El se uită de la stânga, la dreapta, şi apoi în depărtare. Cine nu ştie, nu bagă de seamă că are un ochi de sticlă.

Când Ulf vorbeşte mai departe, el începe să se bâlbâie, ceea ce în ultima vreme i se întâmplă din ce în ce mai des. După fiecare frază, ridică privirea ca şi când ar aştepta un răspuns. în spatele nostru încep să se audă

chicoteli şi râsete înfundate. Pauzele dintre frazele lui sunt din ce în ce mai mari.

- Gargara asta nazistă n-am de gând s-o ascult, spune Serge şi se ridică.

- Aşteaptă, spun eu.

Serge mă priveşte cu sprâncenele ridicate.

— ... iar Karl ni s-a alăturat, devenind unul dintre camarazii noştri!, spune Ulf şi-şi înalţă privirea plină de mândrie.

Serge se încheie la palton. Din cauză că e atât de lung, el are mulţi nasturi. El se uită în jos la Olga şi la mine. Pe urmă îşi ia pălăria de pe bancă şi pleacă. Trei dintre femei îi urmează exemplul. Ultima îşi aruncă trandafirul spre sicriu.

- Cu asta, cuvântarea mea se încheie, spune Ulf bâl- bâindu-se, cu toate că nu a apucat să întoarcă decât o pagină. Nici n-a apucat să se aşeze, că Wolfgang i-a luat deja locul la pupitru.

— Domnul, Atotputernicul, fie cu voi!, răsună acum. El a deschis microfonul şi şi-a aşezat mapa aceea groasă pe pupitru.

— Pe 23 noiembrie anul trecut am primit, pe căi ocolite, un plic care conţinea o casetă. Expeditorul era Karl Groeben.

în timp ce vorbea, Wolfgang şi-a scos la iveală vechiul său casetofon marca *Sonnett,* pe care se mai văd încă stropii de vopsea de la munca noastră de după program. El apasă pe tasta play şi ţine *Sonnett*-ul cu amândouă mâinile în dreptul pieptului. Râsul lui Karl, care începe să se audă după câteve foşnete şi pârâituri, sună de parcă el ar putea să ne vadă.

- Ca preot, se ştie că n-ai voie să te minunezi. De fapt, la voi se numeşte preot? – Din nou, lumea izbuc-

neşte într-un râs scurt. Eu nu înţeleg tot ce spune Karl, dar ceea ce zice el nu are nici o legătură cu o despărţire. El meditează asupra casetei pe care vorbeşte. Spune că pe ea fuseseseră înregistrate nişte vechituri de muzică. Că nu are habar cât ar costa un plic cu bule şi timbrul, ca să poată expedia caseta. Nu ştiu de ce e nevoie să ascultăm banalităţile astea. Pe urmă, el povesteşte din nou basmul despre cancerul lui la stomac. Cică ar strânge bani ca să se ducă să moară-n Brazilia, pentru că acolo femeile sunt frumoase şi prietenoase.

„în Berlin e frig de te caci pe tine", spune Karl de mai multe ori. Că el ştie bine că nu va mai găsi niciodată de lucru, niciodată, cine ar vrea să angajeze pe unul ca el. Munca pe şantier l-ar termina, el n-ar avea destulă putere pentru asta, şi orice altceva... nici măcar ca paznic de noapte nu l-ar mai fi luat... adică, de luat l-au luat, dar imediat l-au dat iar afară.

Mi-ar plăcea să ştiu de ce ne pune Wolfgang să ascultăm toate astea. Daniela plânge, Tom şi-a pus braţul drept pe după umerii ei, Olga se uită spre mine şi spre Ulf, pe care Karl tocmai l-a numit „proxenetul meu nazist", ceea ce-l face pe el însuşi să râdă, „proxenetul meu nazist", repetă el, „care mă cinsteşte regulat cu câteva berici..."

întotdeauna am avut senzaţia că-i datorez ceva lui Karl, pentru că, la Käthe Kollwitz, după ce bunicul meu nu mai era acolo, el nu li s-a alăturat niciodată celorlalţi. Există cumva fapte care să conducă la concluzia uciderii din neatenţie, a uciderii prin imprudenţă şi uitare? Dacă da, atunci vinovatul sunt eu. Eu nu m-am gândit să-i iau înapoi lui Karl cheia cea veche, cheia fostei sale locuinţe din casa mea de pe MoosdorfstraBe, în care a locuit de la sfârşitul lui 1993.

Imobilul, ultimul care a mai rămas în portofoliul meu, se află în curs de renovare începând din august anul trecut. Casele de felul acesta sunt nişte raritǎţi pretutindeni în lume. Dar el, în loc să se ducă, seara, în apartamentul lui de două camere nou, luminos, proaspăt renovat din BotzowstraBe, a cărei chirie o plătim Olga şi mine, s-a întors în MoosdorfstraBe, poate din obişnuinţă, sau poate din cauză că, în beţia lui, uitase că s-a mutat de acolo. A căzut printr-o gaură cu un etaj mai jos şi a rămas acolo şi a-ngheţat. S-a întâmplat cu trei săptămâni în urmă, în intervalul dintre vineri seara târziu şi luni dimineaţa. Nu este exclus să fi făcut imediat fractură de bază şi atunci n-a murit îngheţat. Numai poliţia ştie asta. Daniela nu a vrut să citească procesul-verbal, iar mie, ăia nu-mi spun nimic. Şi nici nu-mi face nimeni vreun reproş. Dar să afirmi că, mai devreme sau mai târziu, oricum i s-ar fi întâmplat ceva, e stupid şi e groaznic. Eu am crezut întotdeauna că totuşi Karl îşi va mai găsi ceva de lucru. Fiecare om este confruntat cu lovituri din partea destinului. Dacă măcar i-aş fi luat înapoi cheia! Dintr-o dorinţă greşită de a nu-l supăra, am ezitat să fac acest pas, mai ales că oricum fusese destul de greu să-l scot pe Karl din casa de pe MoosdorfstraBe şi-mi displăcea conotaţia simbolică pe care ar fi avut-o gestul de a-i lua cheia. Nu înţeleg de ce Karl s-a neglijat tot timpul în halul ăsta. Iar explicaţia că fusese un copil crescut la cămin – păi fix asta am fost şi eu! „Ce naiba aveţi cu toţii?”, am să spun eu după ce termină Wolfgang. „Mai există cumva în toată lumea asta vreun loc unde oamenilor li se oferă toate condiţiile de a-şi găsi atât de uşor fericirea ca la noi? Trebuie numai să fii dispus să faci ceva pentru asta! Iar lucrul ăsta poate să-l facă oricine! Sau greşesc cumva?”

Wolfgang a oprit *Sonriett-ul,* dar, înainte ca el însuşi să mai apuce să spună ceva, Ulf stă deja la microfon şi ţine carnetul negru ridicat, îl deschide şi arată locurile în care sunt marcate cotizaţiile. El se bâlbâie în microfon, strigând mult prea tare. Dar chiar dacă ar reuşi să se facă-nţeles, nici măcar pe băncile din spate nu s-ar mai găsi nimeni care să-l creadă, după tot ce a relatat Karl despre el, nimeni care să-i împărtăşească deznădejdea, motiv pentru care mi-ar plăcea să-i spun lui Ulf ceva care să-l consoleze. Numai că nu-mi trece nimic prin cap.

CAPITOLUL DOI

în care Peter nu ştie de unde-i vin banii ăia mulţi şi dă informaţii despre sine însuşi.

- Eşti fericit?
- Lapte şi zahăr?
- Mulţumesc!

Doamna Schöntag depune tava în dreptul mamei mele.

- Te-ai făcut puternic.
- Pot să profit de ocazie – putem să vă întrebăm ceva?
- De ce nu?, spune mama mea. Pielea de pe obrajii ei îmi aminteşte de o perdea, al cărei tiv începe la nivelul comisurilor.
- Saarbrücken, îmi şopteşte doamna Schöntag.
- Am primit o moştenire, între patru şi şase milioane, spun eu.
- Peter! Doamna Schöntag face ochii mari. Nu

ştim chiar atât de exact!

- Patru milioane cel puţin!
- Trebuie să plăteşti de două ori taxa de moştenire, din cauză că, cu două săptămâni înainte să moară, el a moştenit-o pe sora lui! Cunoaşteţi un anume Günther Sakowski?
- Sakowski?
- Günther Sakowski din Saarbrücken, un inginer.
- Helene şi Günther Sakowski, spun eu. Eu nu vreau nici în ruptul capului banii ălora!
- Numele nu-mi spune nimic. N-am fost niciodată-n Saarbrücken.
- în computer nu găsim nimic, cu toate că acolo e deja totul începând din septembrie ’91, dar nu e nici un Sakowski, spune doamna Schöntag.
- Oare de unde au oamenii atâţia bani?

Mama mea şterge linguriţa de marginea ceştii, aşa cum făcea şi Paul Löschau.

- Tipa care administrează moştenirea a dosit câte ceva, dar vecinii, Sakowski le dăduse o listă, au copiat lista aia acum pentru noi. Aşa că, acum, coţofana aia hoaţă trebuie să scoată tot ce-a furat.
- E frumos aici la tine, spune mama mea.
- Putem să mergem să mâncăm ceva, spun eu.
- îmi daţi voie să vă mai întreb ceva? Mai ţineţi legătura cu tatăl lui Peter?
- Tată? Mama mea râde şi-şi ţine o mână în dreptul gurii. Nu-i place să audă că i se spună aşa, nu?
- Profesorul Sigmund Holtz scrie din nou că n-ar fi el tatăl lui Peter.
- Numai că este, din păcate.
- Peter nu vrea absolut nimic de la el. El, în

schimb, îi oferă o sută de mii de mărci numai şi numai ca el să...

- Probabil că lasă-n urmă o moştenire mare... Iar trebuie să râdă şi mâna ei ajunge prea târziu. Lângă incisivii de sus are lacune. Prietena ta locuieşte aici?

- Niciuna nu vrea să rămână cu mine mai mult timp. Şi de altfel nici nu este uşor să trăieşti alături de un om de afaceri.

- Peter ar putea să aibă oricâte femei, numai să vrea. Pentru el, ar fi în stare de orice. Numai că femeia potrivită nu s-a aflat încă printre ele.

- Ba s-a aflat, spun eu, dar n-aş vrea să vorbesc despre Elke de faţă cu mama mea. Mi-e deja destul de neplăcută aluzia la Annette Baumgarten, care m-a tot asediat.

- Şi Beate?

- Stă în casa cea veche, în curând are să se mărite, cu Nizam, din Sarajevo.

- Un bărbat foarte drăguţ, bibliotecar, văduv, şarmant, foarte şarmant, spune doamna Schontag.

- N-a găsit şi ea un bărbat de pe aici?, întreabă mama mea.

- Păi ăla-i aici, tragic, foarte tragic. Soţia lui a fost împuşcată, aşa, pur şi simplu, în timp ce se ducea după apă, a secerat-o ca pe o floare de hârtie la tir la iarmaroc. Nici măcar n-ar trebui să ne putem imagina aşa ceva...

- Păi şi ştie germană?

- Şi-ncă cum! El pune pe hârtie toate manuscrisele care au mai existat şi scrie tot ce era scris în alea, în germană şi-n limba lui. Toate ziua stă şi-şi aduce aminte o mulţime de lucruri, iar pe cele mai multe nu le mai ştie decât el. Oricum, toate s-au dus.

- Şi Olga s-a măritat, zic eu, a luat un galerist.

- Poate face şi-un copil, i-ar prinde bine, spune doamna Schontag.
- Tu locuieşti aici singur de tot?
- Cu birourile noastre cu tot.
- N-ai şi tu un câine de pază?
- Terminaţi, vă rog!, spune doamna Schontag. Am avut deja două spargeri! Acum însă... Arată în sus, în colţuri. Peste tot camere de supraveghere, instalaţii de alarmă. Aceeaşi oameni care se ocupă şi de Deutsche Bank.

Mama mea duce ceaşca la gură cu amândouă mâinile. Eu o aud înghiţind de mai multe ori. După care urmează un sunet lung de plăcere, care se încheie cu un plescăit abia auzit.

- Ce-ai reuşit tu să realizezi din capitalul meu de pornire, tot respectul, Peter. Bea din nou şi de data asta închide ochii.
- Peter are atâta succes, a realizat atâtea şi atâtea – cu toate astea, devine de la o zi la alta din ce în ce mai nemulţumit!
- Stagnează afacerile? Inchiriază-mi mie o locuinţă!
- Nu mai am nici una.
- Cum? Pe poartă scrie „Holtz Imobiliare”, ăsta eşti tu!
- Pentru poştă, spune doamna Schontag. Şi pe mine vrea să mă concedieze.
- Tocmai am închiriat ultima casă, cu chiriaşul mort cu tot.
- Şi vila asta, aici?
- Vreau să mă reorientez. Dacă vrei să găseşti eroa- rea-n sistem, ai nevoie de distanţă.
- Ce eroare?
- Cumva, totul se răstoarnă şi se transformă în

opusul său! Casele arată bine, dar îi gonesc pe locatari!

- Peter se reorientează spre artă.
- Vrei să pictezi?
- La urma urmelor, nimic nu mi-a ieşit. Nu fac decât să primesc din ce în ce mai mulţi bani. Acum mai e şi moştenirea asta. Nimeni nu poate să-mi spună ce se află-n spatele ei.
- înţeleg asta, spune mama mea.
- Banii ar trebui să ne mâne-nainte, se genereze ceva, chiar şi în noi!
- Da, spune mama mea. Absolut corect! Consider că e absolut corect!
- O să vând tot.
- Peter îşi bagă banii în casete de valori. Numai dobânzile înseamnă peste un milion!
- Păi noi nu ştim absolut nimic despre ceea ce fac băncile cu banii! Protestăm faţă de tăierea pădurilor tropicale, dar dobânzile noastre vin din soia sau din carnea de porc. Semnez împotriva minelor şi sunt nevoit să constat că banca mea investeşte acolo. Ăştia îţi dau chiar şi în scris că-i doare-n cur de om şi de natură!
- Dar în felul ăsta sunt înghiţiţi de inflaţie!
- Acum trei ani am investit o dată zece milioane într-o firmă pentru că voiam să-mi dau seama cum funcţionează treaba asta cu acţiunile. La urma urmelor, oricine are voie să cumpere acţiuni. Abia ce-am cumpărat, că ăia au şi dat afară mai mult de cinci sute de muncitori. în semn de protest, am vândut iarăşi totul. De altfel, preţul crescuse la aproape douăsprezece milioane. Câteva săptămâni mai târziu, cursul s-a prăbuşit, şi atunci aş fi putut să cumpăr de două ori mai multe acţiuni cu douăsprezece milioane. Groaznic!

- într-adevăr, groaznic, spune mama mea.

- De unde şi până unde? Tu n-ai nici o vină, alţii au făcut speculaţiile! N-a fost din cauze concedierilor, ci din cauza preţului aluminiului, n-a fost deloc curat ce s-a-ntâmplat acolo, tu n-ai fost decât o figură marginală, mai puţin decât o figură marginală, spune doamna Schontag.

- într-adevăr, groaznic, repetă mama mea şi bea.

- Pe când făceam planuri pentru Holtz-City, la urmă aveam sentimentul că le trag celorlalţi pătura de pe ei, ultimele franjuri de la pătură, ca să fiu mai exact.

- Da, cunosc senzaţia, spune mama mea.

- Strădania mea nu poate fi nicidecum aceea de a înmulţi nişte bani, de a-i distruge pe alţii sau de a-i cumpăra, pentru ca apoi să mai fac câteva acţiuni caritabile din câştig. în general, caritatea e lucrul cel mai rău din toate. Ceea ce nu-ţi câştigi tu însuţi te face dependent şi-ţi distruge demnitatea. De aceea am să refuz moştenirea. Când eşti deja sufocat de bani, nu mai e uşor să scapi de ei.

- Peterchen! Sper că acum nu vorbeşti serios?

- Demnitatea n-ai voie s-o distrugi, absolut corect, spune mama mea.

- îmi face bine să nu fiu contrazis încontinuu, spun
eu.

Mama mea zâmbeşte.

Doamna Schontag se aşază la computer. De când îl are pe Jan, parcă e altă persoană, de-a dreptul euforică şi cu un surplus de putere şi de energie. Ea îl numeşte pe Jan – un polonez care, de douăzeci de ani, a condus o firmă de zugrăvit în Berlinul de Vest şi conduce un Mercedes uriaş – „cunoscutul” ei, cu toate că, de o jumătate de an, ei petrec fiecare weekend împreună şi

au fost deja împreună şi la Bad Pyrmont.

- Ce zici, acum ai putea să-mi închiriezi o locuinţă? Mama mea îşi trece braţul pe sub al meu, în timp ce coborâm scara spre grădină. Berlinul e un oraş în plină dezvoltare, e chiar capitală! Iar chiriile aici şi Osnabriick, nici o diferenţă. Ea are un mers ciudat de reţinut, un fel de mărşăluit stângaci, ca şi când n-ar avea şireturi la pantofi.

- Aici n-ai de lucru, îi răspund eu, nu cunoşti absolut pe nimeni în Berlin.

- Ia ascultă!, spune ea şi mă obligă să mă opresc. La urma urmelor, aici eşti tu şi aici este şi Beate. Iar voi aveţi atâţia cunoscuţi şi prieteni. în afară de asta, pot să mă pensionez înainte de limita de vârstă.

- Nu ţi-e foame?, întreb eu şi vreau să merg mai departe. Mama mea nu se urneşte din loc.

- Să ştii că-mi dau seama câte ai pe cap. Beate face carieră. Şi atunci când, la un moment dat, ai să ai un copil sau mai mulţi, o să-ţi pară bine dacă există o bunică la dispoziţie! Ochii ei albaştri mă cercetează atent.

- Nici până acum nu m-ai întrebat pe mine ce să faci tu, spun eu.

- Ceea ce face bătrâna aia acolo pot să fac şi eu. în afară de asta, am relaţii bune cu politicieni din Vest, m-aş putea folosi de ele.

îşi împreunează mâinile. Simt braţele ei cum atârnă de mine ca un lanţ greu de bicicletă.

- Care politicieni?

- Tot timpul am avut de-a face cu politicieni, pur şi simplu, mă pasau de la unul la altul.

- După fuga voastră?

- Aş putea să fac uz de relaţiile mele. Mama mea chicoteşte, îşi apasă gura de braţul meu mai sus de

cot. Ai perfectă dreptate s-o concediezi pe bătrână. Dar o cafea poate totuşi să ne mai facă? Ridică spre mine ochii ei strălucitori. Deodată, îşi presează din nou faţa de mâneca mea, fiindcă e din nou copleşită de un râs nestăpânit. Pe urmă ne-ntoarcem şi pornim cu paşi mari înapoi spre casă.

CAPITOLUL TREI

în care Peter îşi deschide şi el o galerie. Explicaţia dificilă a unui aranjament experimental. Dialog în trei. Cum se manipulează preţurile.

- Cum aşa, un preview simulat?, întreabă Andreas. încă mai ronţăie din primul lui biscuit.

- Un experiment. E vorba de influenţarea, în sus şi în jos, a preţurilor tablourilor. Videoul cu preview-ul trebuie să poată fi văzut în vitrină. Trebuie să poată fi văzute preţurile şi, de asemenea, eu cum lipesc buline roşii şi verzi sub tablouri.

- Ce fel de buline? Andreas pune picior peste picior, picioarele lui se-ndoaie la genunchi ca beţele de la cort.

- Verde înseamnă „reţinut", roşu înseamnă „vândut". Aşa se procedează în galerii, şi atunci fiecare ştie care-i situaţia. Am să lipesc sub toate tablourile lui Martin buline roşii şi sub unul sau două, buline verzi, cele ale lui Eugen nu primesc nici o bulină. Iar lucrul ăsta trebuie să se vadă cât se poate de clar.

- Nu-i chiar aşa de easy să-l prinzi ca lumea în cadru. Dr. Gert, care filmează clipurile şi pentru Andreas şi bandul lui, îşi pune amândouă mâinile pe burta lui ca o bilă. Şi unde sunt puse preţurile? Eu ezit să răspund, din cauză că, în timp ce vorbeşte, dr. Gert

nu mă priveşte pe mine, ci pe Andreas.

Pentru asta există lista preţurilor, spun eu.

- Iar aia atârnă unde?, întreabă dr. Gert pe lângă mine.

- De fapt, preţurile există doar atunci când cineva întreabă.

- Şi eu cum să filmez o-ntrebare?

- Asta e o problemă, spun eu. Noi vorbim ca şi când l-am folosi pe Andeas pe post de translator. Vorbind în principiu, pe mine mă interesează să cercetez cum pot să transform piaţa cu ajutorul banilor.

Dr. Gert râde şi se apleacă-n faţă, cu mâinile împreunate în dreptul burţii, cu coatele pe cotierele scaunului. Cămaşa lui de jeans îi atârnă peste pantaloni.

- Fetele, cântăreţul de operă, tu şi keyboard-ul, buline, preţuri — şi cum e cu sunetul?

- Cine se uită prin vitrină la un video din ăsta, reţine preţurile şi ce fel de buline lipeşte cineva acolo?, întreabă Andreas.

- Discursul meu!, strigă dr. Gert şi se loveşte cu amândouă palmele pe genunchi. Discursul meu!

- Am pe cineva care scrie special despre asta. înregistrarea video este numai dovada, explic eu. Cine vrea să lanseze ceva, trebuie s-o facă fără ostentaţie. Trebuie să se vorbească despre lucrul acela aşa, ca o indiscreţie. Am să ţin galeria închisă, nu prea puţin, nu prea mult. Important e timingul. Asta e toată arta.

- Zău dacă pricep ceva, spune dr. Gert şi scutură din
cap.

- Mai explică o dată. Andreas îşi ţine biscuitele la gură ca pe o muzicuţă.

- Treaba stă aşa, spun eu şi-ncerc să intru-n contact vizual cu dr. Gert, unii freacă menta şi câştigă-n prostie şi ceilalţi nu ştiu cum să facă să-şi plătească următoarea chirie.
- Noi suntem ăia care frecăm menta şi câştigăm în prostie! Dr. Gert strânge din pleoape, gura lui se deschide într-o peşteră perfect rotundă şi se-nchide la loc.
- Eu vreau să modific preţurile în ambele sensuri. Vreau să văd dacă ţine. Un experiment prin care încerc să fac puţină dreptate!
- Să-mi trag una! Dr. Gert se face că vrea s-o ia imediat la fugă de pe scaunul lui, se uită speriat în jur, la dreapta, la stânga şi se lasă să cadă la loc pe spătar.
- Vreau să promovez un pictor şi să-l retrogradez pe altul.
- N-are decât să-i dăruiască un miar loser-ului şi gata!, spune dr. Gert.
- Atunci, să-i cumpere un tablou pentru un miar! Tot acolo ajunge, spune dr. Gert.
- Eu vreau să aflu dacă putem să rezolvăm problema cu bani sau nu.
- Păi numai cu bani!, spune dr. Gert.
- Reformulând întrebarea, spun eu în continuare, putem noi să muncim pur şi simplu mai departe, să muncim mai mult, să muncim mai bine, sau nu se mai poate aşa.
- Şi doar i-am pus o-ntrebare foarte simplă! Sau nu?, spune dr. Gert şi face pe derutatul, lăsându-şi mâinile să-i cadă tot mereu pe genunchi.
- Trebuie să modificăm piaţa şi s-o facem mai bună, sau e deja bună aşa cum e?
- Dacă primesc o mie pe oră în loc de cinci sute, spune dr. Gert, atunci înseamnă că valorez o mie şi nu

cinci sute.

- Dar eşti corect?, întreb eu. Galeria e laboratorul meu în care îmi fac experimentele. Cunoştinţele obţinute aici pot fi aplicate peste tot.

Andreas mestecă firimiturile de biscuit între incisivi.

- Concret, asta înseamnă aşa: Sub cele şapte tablouri ale lui Eugen nu apare nici o bulină, cu toate că printre ele se numără şi două picturi cunoscute, *Brutăria* şi *Sicrie turn around,* pe care le ofer la jumătate din preţul cu care le-am cumpărat eu.

- Adică cum *turn aroundl,* întreabă dr. Gert.

- Dacă o galerie poate să crească preţul, atunci ea poate să-l şi coboare. Asta e deosebirea faţă de un muzeu. Dacă un tablou a fost o dată într-un muzeu, preţul creşte. Galeria poate să facă şi una, şi alta.

- Adică îl oferi pe Eugen sub preţul pe care l-ai plătit tu? Fără buline?

- Corect! Iar pe Martin îl ofer cam la acelaşi preţ ca pe Eugen, când la un preţ puţin mai mare, când la un preţ puţin mai mic.

- Cu buline? Păi şi cine mai cumpără atunci?

- Mai întâi să stârnesc interesul. Iar dacă există cumpărători, cele mai frumoase lucrări le am în depozit. Chiar dacă cineva vrea neapărat unul cu bulină roşie, eu pot să aranjez asta, înţelegeţi?

- Frumos gândit, spune Andreas. Numai că nu foloseşte la nimic dacă cineva îl vrea pe Eugen şi nu pe Martin.

- N-au cum să-l cumpere pe Eugen, fiindcă, nu-i aşa, galeria este închisă. Numai filmuleţul poate fi văzut pe video. Noile preţuri au nevoie de timp, ca să se vorbească despre ele şi să se insinueze în gândurile oamenilor.

- Ce face ăsta e o farsă, un nonsens de la un

capăt la altul!, spune dr. Gert. Dinţii lui se freacă de buza de jos.

- Şi tu cu ce te alegi la toată treaba asta?
- Cum spuneam, e un experiment, un experiment necesar!

Andreas întinde mâna după ultimul biscuit care se mai află pe tavă, şi-ncepe imediat să-i ronţăie marginea.

- Şi eu cum fac să bag preţurile în film?

Andreas arată spre dr. Gert:

- Te-a întrebat ceva.

Dr. Gert se uită realmente la mine. Această răsturnare neaşteptată mă umple de bucurie, da, de încredere, mai ales că dintr-odată răspunsul la întrebarea dr. Gert îmi apare ca fiind cât se poate de simplu.

CAPITOLUL PATRU

În care Peter deschide artprototo. Discuţia de după interviu. Unde este Elke? Despre posibilităţile de a influenţa politica preţurilor în artă.

- Foarte bine, spune Petra şi opreşte camera. în interviu, eu am explicat de ce-mi numesc galeria *artprototo.* Iar Petra ştie că arta nu mă interesează în mod special.
- E bine?, întreabă Camila, care ţine microfonul.
- îmi pare rău, spune Olga, dar voi ar trebui încet-încet să... spune Olga din uşa biroului. E cam mare tărăboiul afară.
- Imediat terminăm, spune Petra.

Aud cum Olga coboară scara în pantofii ei cu tocuri.

- Cum se face că acolo jos e Ulf? E şic să ai un bodyguard nazist?

- Ulf e prietenul meu. Şi de când Lilly a dispărut cu copilul... După ce gangsterii ăia l-au omorât în bătaie, nu l-a mai ajutat nimeni în afară de medici.

- Sau n-a mai putut să-l ajute nimeni!

- De ce să nu am grijă de el?

- Adică trebuie să-mi fie milă?

- Dar tu nici nu-l cunoşti măcar, spun eu. Voi filmaţi în continuare?

- Dacă ne laşi.

- Din partea mea. Aici n-aveţi ce să-mi stricaţi.

Camila spune ceva în spaniolă, Petra-i răspunde în spaniolă. Câteva vorbe îmi sună cunoscute, doar că le-am uitat semnificaţia.

- Dar ce ţi-am mai stricat noi ţie?

- Poate că, fără filmele voastre, acum ar exista *Holtz-City.*

- Nu cred, spune Petra. Dar şi dac-ar exista? Ar fi mai bine aşa? De fapt, nici măcar tu nu-l mai voiai.

- Mai bine decât nimic.

- Ar fi ieşit un monstru! Aţi fi distrus întreaga zonă cu el.

- Voi ieşiţi foarte bine, de fiecare dată! Indiferent ce se-ntâmplă, la urmă, voi aveţi filmul vostru!

- Noi considerăm că facem parte din luptă! Şi vrem s-o câştigăm.

- înainte nu vorbeai aşa.

- Tu vorbeşti? Tu eşti ăla care-i face pe toţi să se frece la ochi.

- Eu vreau în continuare acelaşi lucru, doar cu alte mijloace.

- Atunci, şi eu pot să afirm acelaşi lucru despre mine!

- Eu am capacitatea să învăţ. în afară de asta, fabrica de becuri a fost o înfrângere — pentru noi toţi!

- Nu numai. Nu uita că Elke şi ceilalţi au arătat ce anume este posibil, sau ar fi posibil. Discuţiile, gărzile, întregul entuziasm de a lua problema în propriile mâini... Din fericire, toate astea continuă să existe!

- La urmă de tot, eraţi voi împotriva majorităţii. Majoritatea voia siguranţă şi linişte!

- Majoritatea a-nceput să facă pe ea din cauză că sindicatul a trădat-o, Sattler ăla cu ameninţările lui. Avem toate documentele-n dulap! Poţi să te uiţi, să vezi cine a ameninţat şi cine a asmuţit. Muncitoarele aveau să fie tratate ca nişte infractoare cu cazier dacă ocupau întreprinderea, aşa a afirmat el. Centurionii inventaţi de el, care erau pregătiţi să ia cu asalt întreprinderea! Toate, nişte minciuni ordinare. înainte de toate, promisiunile lui...

- Ori se acceptă proprietatea privată asupra mijloacelor de producţie, ori nu. Până aici trebuie să-i dau dreptate lui Sattler, chiar dacă-i un bulangiu. Faptul că recunoştea economia de piaţă, proprietatea şi statul de drept a fost corect.

- Ala-i un jucător care n-a vrut decât să-şi salveze curul! El i-a minţit pe ăia pentru care trebuia să lupte. Petra gesticulează exact aşa cum o făcea înainte. Sattler a făcut front comun cu Haussmann, el a trimis la Frankfurt un comitet de negociere, şi-n aceeaşi zi au dat buzna înăuntru ca să anunţe închiderea întreprinderii — patruzeci, cincizeci de oameni de la *Security,* zece rămăseseră în jurul lui Haussmann, iar ceilalţi au zburat în toate direcţiile, ca muştele. Ei se temeau ca nu cumva muncitoarele să distrugă utilajele

pe care el le vânduse deja. Aşa au stat lucrurile!

Destul de ciudat, în fond, că mâinile Petrei, care-mi sunt atât de familiare, nu mă mai ating decât atunci când ne salutăm.

- Şi ce, n-au avut dreptate?
- La cine te referi?
- Doar nu poţi să expropriezi pe cineva, pur şi simplu? Şi nici nu înţeleg de ce ar trebui să meargă asta în Argentina? Ori — ori!
- Şi dacă-i mai bine pentru ăia care lucrează acolo? Chiar şi tu ai crezut la un moment dat în fabrica de becuri!
- De unde şi până unde?
- Ia ascultă! N-a apărut atunci ca din senin un anume Peter Holtz, care voia să-şi bage toate milioanele lui în fabrica de becuri, pentru a construi cel mai frumos şi mai nobil bec din lume? Sau erai acolo doar din cauza lui Elke?
- Nu m-au acceptat din cauză că ei nu acceptau proprietatea! Asta a distrus totul, totul!
- Adică, tu cumperi întreprinderea pe furiş şi pe la spatele ei, şi pe urmă te miri că ei se simt traşi în piept?
- Ştii cumva unde e Elke?, întreb eu.
- S-a mutat?
- Nici vecinii ei nu ştiu.
- Poate că plecat cu Susanne.
- Cu Susanne? Unde să plece?
- Cică Susanne s-ar fi dus într-un kibbutz. Aşa zicea una care a fost cu ea în comitet.
- Asta-i o chestie d-aia indiană?
- Nuu, e aşa, un fel de comună, în Israel.
- O comună adevărată? Cu palestinieni?
- Trebuie s-o-ntrebi pe Susanne. De potrivit, i s-ar

potrivi.

- Dar de ce s-ar duce Elke cu Susanne în Israel? în afară de asta, e prea periculos! – Tu ştii cumva dacă Elke m-a iubit?

- Pui şi tu nişte-ntrebări! în orice caz, căuta pe cineva. Şi cu tine, aşa cum eşti tu, vreau să zic, ca om, ar fi putut chiar să funcţioneze...

- Cum aşa, „ca om”?

- Când unul n-are nimic şi celălalt, totul — e destul de dificil.

- Dar dacă cei doi se iubesc?

- Tu ai nişte concepţii destul de clare despre ceea ce ar trebui să facă un întreprinzător şi ce nu.

- Veniţi odată?, strigă Olga de jos.

Camila duce stativul cu microfon cu tot. Petra ia aparatul de filmat.

- Dar cum să fac eu ca să-ncetez s-o mai iubesc? Pur şi simplu, nu ştiu ce să fac cu iubirea!

- Păi ţi-a ieşit o dată, spune Petra şi deschide uşa. De altfel, şi mie.

- Uite că vine artistul!, strigă Olga.

- Eu nu sunt artist. Eu încerc să fac societatea să fie mai bună, spun eu, ca şi când aparatul de filmat ar fi îndreptat în continuare spre mine.

- Şi ce, un artist nu are voie să ridice pretenţia asta? Eu nu fac decât să descriu ce văd! Olga duce una din tăvile alea rotunde cu pahare de şampanie de la o masă înaltă la alta. în rochia ei albastră cu buline albe, ea nu poate să păşească decât cu paşi mici, pentru că e prea strâmtă în jurul genunchilor. Până la urmă, tu îţi desfă- şori activitatea într-o galerie. Iar acel preview-film, aşa cum l-ai amplasat tu, lista ta discretă de preţuri – asta este arta instalaţiei! Şi nu e rea deloc! Oare cine ar fi crezut că preţurile pot să coboare atât

de repede?

- *O* galerie a redus preţurile! Una singură! Şi numai puţin. Din cauza asta, acum, lumea îţi cumpără toate tablourile lui Eugen, spune Serge şi lasă un dop să bubuie.
- Cerule mare!
- Şi câteva sute de mii s-au dus pe apa Sâmbetei!
- Lui Schönchen nu-i place asta, las-o. Olga e nevoită să-şi tragă rochia peste genunchi atunci când se apleacă după dop. Acţiunea lui Peter are frumuseţe, spune ea şi-i pune lui Beate dopul în mână. Şi, din această cauză, pentru mine ea este artă.
- E distrugere de bani, nu artă!
- După cum se pare, cu toţii avem nevoie de pahare, spune Beate şi-l sărută pe Nizam pe fruntea lui cea latră. Ea face asta din când în când. Atunci, el închide de fiecare dată ochii. Nu ştiu dacă lui îi face plăcere sau doar suportă şi aşteaptă să treacă. Câteodată am impresia

că, sub barba lui cenuşie care-i acoperă toată faţa, se ascunde un chip aproape tineresc. Nizam, Betty şi Ulf continuă să despacheteze pahare şi să le lustruiască.

- Cum ar trebui să ne închipuim procedura?, întreabă Serge, a cărui faţă se schimonoseşte din nou la deschiderea unei sticle. Cine strigă primul: „Cumpăr!”, acela primeşte tabloul? Sau trebuie să pui mâna pe ramă? Am avea nevoie de Mihai şi Nicolai...
- Nu te mai prosti aşa! Sunteţi patru bărbaţi, spune Olga.
- Mi se pare doar nedrept cum toată lumea de aici se umple de bani, numai eu n-am voie să...
- Mai bine ţine-ţi odată fleanca! îi înnebuneşti

pe toţi!

- Nu vorbi aşa cu mine!

- Încet-încet ar trebui să deschidem, spune doamna Schöntag.

- Ultimul lucru care ne-ar lipsi ar fi să faci pe ofensatul...

- Iarăşi! Nici măcar nu mai observi!

- Avem nevoie de toate paharele..., spune Beate.

- Mai ai timp, Peter, mai ai trei minute!, spune Serge. Imediat ai să arunci pe foc o sumă cu şase cifre. *De ce,* te întreb eu pe tine? La urmă are să triumfe Eugen! De altfel, nici nu ştiu ce aveţi împotriva lui... Doar e de ajuns faptul că *eu* vreau să cumpăr tabloul ăsta. Olga – da, da!

- Eu cred că deschidem chiar la momentul potrivit, spun eu.

- Ar trebui să ciocnim pentru asta, spune Olga. Schönchen, un strop? Pentru Peter, artistul nostru acţi- onist!

- Noroc, spune doamna Schöntag când paharele noastre se ating.

- Ca să scăpăm cu toţii teferi de aici!, spune Serge.

Eu ciocnesc şi cu Betty şi Ulf, Petra şi Camila filmează deja, apoi cu Beate şi cu Nizam. în acelaşi moment, dinspre uşă se aude o lovitură-nfundată, un ţipăt. Deodată, mă trezesc cu nişte oameni absolut străini în faţa mea. „Exact ca o revoluţie", mă gândesc eu, în timp ce doamna Schontag, Betty şi Olga se duc cu pahare plin în mâini spre invadatori.

CAPITOLUL CINCI

în care Peter primeşte o ofertă surprinzătoare, în timp

ce-l aşteaptă o vizită nu mai puţin surprinzătoare. înmulţirea banilor lui e de neoprit.

— Ruşi?

— Cred că da. în orice caz, ei s-au aşezat aici şi aşteaptă.

— Vor bani?

— Niciunul nu spune o vorbă. Au la ei nişte pacheţele şi nişte valize.

Dau drumul mobilului în borseta mea de la brâu. Mai e doar peretele ăsta pe care vreau să-l vopsesc, să-i dau un verde deschis, delicat. Faptul că am bani, e cunoscut nu numai de la succesul expoziţiei duble pe care am organizat-o. Şapte tablouri de-ale lui Martin din depozit s-au dus la preţul de catalog, pentru cele cu bulină roşie există destui oameni interesaţi. Pentru următorii ani, Martin n-are motive să-şi mai facă griji financiare, poate chiar niciodată. Dintre tablourile lui Eugen, două s-au vândut, celelalte mai sunt pe pereţi la jumătate de preţ. Nici măcar Serge n-a mai vrut să cumpere ceva pictat de el. Dar cum să procedez mai departe?

Mă duc şi scot din depozit un tablou de-al lui Martin, un peisaj în nuanţe de roşu, şi-l ţin în dreptul peretelui vernil. Sunt mulţumit. Nu-mi schimb hainele, mă duc mai întâi să mă spăl pe mâini şi pe faţă. Lumina o las aprinsă, apoi încui.

- Vă rog să mă scuzaţi? Când mă întorc, mă trezesc faţă-n faţă cu un bărbat. Aş putea să vorbesc puţin cu dumneavoastră, numai o clipă?

Mi se pare că recunosc în el pe unul dintre acei curioşi care m-au observat după-masă de dincolo de vitrine. Ochelarii cu lentile groase şi spatele îndoit mă fac să mă gândesc la un ceasornicar. Dacă s-ar

îndrepta, probabil că am fi la fel de înalţi.

— Am o-ntâlnire, spun eu. Când îmi trec cu mâinile prin păr, mi le simt lipicioase.

- Spuneţi-mi, vă rog, dacă mi-e permisă intruziunea asta, când va fi fost încheiată opera? Când credeţi că vă veţi putea desprinde de ea, aşadar, formulat trivial, când o veţi declara ca valabilă? – Oo, eu unul consider, continuă el, că deja ar putea fi considerată ca fiind încheiată, în măsura în care, pentru artă în general, ar fi potrivit un cuvânt precum „încheiat”. Din momentul în care aţi plasat scara în centru... O scară fantastică, în care culorile lumii se-nghesuie într-un spaţiu cât se poate de mic şi, lucru surprinzător, se armonizează.

El îmi atinge mâneca, un îndemn de a merge cu el în faţa vitrinei mele.

— Nici nu vă-nchipuiţi cât sunt de bucuros că am aşteptat atât de mult. în lumina aceasta, spaţiul are un efect absolut special. Şi tabloul acela roşu – mi s-a tăiat respiraţia când a apărut! Acela este, cum se spune azi, bomba! Cine trece pe aici e obligat să se oprească, nu-ncape-ndoială! M-am îndrăgostit de instalaţia dum-neavoastră.

Amândoi contemplăm încăperea luminată de un bec. Pe peretele de vizavi atârnă, strâmb, o mică reproducere după Monet într-o ramă aurie uzată din material plastic – o glumă făcută de Serge sau de Ulf.

- Scara asta, profunzimea culorilor şi nuanţele nesfârşite care, dizolvate, dau negreşit exact acea nuanţă cromatică ce corespunde strălucirii violet-rozalii a cerului lui Monet. Instalaţia este atât de echilibrată, atât de perfect construită... orice altă eventuală modificare a ei mă-nspăimântă. „Lăsaţi totul aşa cum e!”, am vrut să strig adineauri prin geam.

- Vreţi să spuneţi, zic eu, că n-ar trebui să renovez în continuare?

- Nu ştiu nimic despre artist, în schimb, ştiu câte ceva despre casa dumneavoastră. Aş vrea s-o achiziţionez. Nu cumva e Kabakow?

- Ce anume vreţi să achiziţionaţi?

- Instalaţia. Când aveţi vernisajul?

Când ajung în sfârşit acasă, îi văd mai întâi pe Olga şi pe Serge. Doamna Schöntag vorbeşte atât de tare, încât vocea ei îmi pare străină.

- Schönchen nici nu l-a recunoscut!, mă salută Olga. M-a sunat pe mine, voia deja să anunţe poliţia!

De acum opt ani, de când am fost cu Kolea la notar ca să încheiem contractul nostru de creditare de o sută de mii de mărci, n-am mai auzit nimic de el. S-a mai împlinit la faţă, dar este exact acelaşi pe care-l am în amintire.

- Munceşti?, mă-ntreabă el şi mă măsoară.

- E hobby-ul meu, spun eu şi-l salut şi pe însoţitorul lui Kolea, care pare mai degrabă slăbuţ, dar a cărui strângere de mână e totuşi surprinzător de puternică.

- Mai întâi munca, pe urmă distracţia, spune Kolea şi-şi pune paharul pe masă. Felicitări, frumoasă casă. Succesul, succesul!

Slăbuţul a pus pe masă o servietă diplomat brun roşcată cu două încuietori cu cifru. Degetul lui mare se plimbă peste rotiţe, pe urmă îi împinge valijoara lui Kolea. Acesta are deja pregătită o cheie micuţă. Ambele încuietori sar în sus.

- Poftim, spune Kolea şi întoarce valijoara spre mine.

Eu o deschid.

- Banii tăi, spune Kolea.

Eu iau unul dintre teancurile de dolari, sunt numai

sute.

- Ce vrea să-nsemne asta?

- 1.225.000 de dolari. Te rog să-i numeri. Ordinea înseamnă jumătate de viaţă.

- Kolea, n-aş vrea să-i iau!, spun eu încet.

- Ce?, spune el ca şi când n-ar fi înţeles.

- Este mult prea mult!

- Banii — niciodată prea mulţi! îmi întinde primul pachet. Numără!

Eu încep. Din când în când, îmi mai umezesc degetul în buretiera pe care doamna Schontag o foloseşte când lipeşte timbre pe scrisori, bancnotele par noi. Mă opresc la patruzeci şi nouă.

- Şi?, întreabă Kolija. Când râde, micile cute de la colţurile ochilor lui arată ca nişte scoici.

- E-n regulă, spun eu.

- Nu, Piotr. Kolea scoate o bancnotă de o sută de dolari din buzunarul pantalonilor şi mi-o dă. Două sute cincizeci de pachete, cincizeci de bancnote fiecare. Te rog să verifici.

Deodată apare mama mea, în halat de baie şi nepieptănată, cu picioarele goale în sandalele ei noi.

- Era atâta gălăgie, spune ea şi o priveşte sever pe doamna Schontag.

- Un prieten a venit când nu ne aşteptam, spun eu. Kolea, prietenul prin corespondenţă al Olgăi din şcoală.

- Eu sunt mama, spune ea şi-i întinde mâna lui Kolea. Şi dumneavoastră cine sunteţi?

- Alioşa, menia zavut Alioşa, spune însoţitorul lui Kolea.

- Ce tineri politicoşi! Şi bine-mbrăcaţi, amândoi. Mama mea pare mulţumită. Puteaţi să-mi spuneţi şi mie ce se întâmplă, o repede ea în clipa următoare pe

doamna Schontag. Iar tu ar trebui să te schimbi!

- Numără, te rog!, spune Kolea.

Eu număr banii pachet cu pachet. Apoi îi pasez mai departe Olgăi câte zece pachete, pe care ea le pune unul peste altul pe birou.

- E de-a dreptul nepoliticos, nici măcar nu-mi răspunde, spune mama mea.

Alioşa îi oferă un pahar de şampanie.

- Ce e în el?
- Şampanie, spune Olga.
- E-n regulă, spun eu. Două sute patruzeci de teancuri a câte cincizeci de sute.
- Acum împachetăm totul frumos la loc şi încuiem valiza, spune doamna Schontag.

Olga şi Serge îmi întind un pachet după altul, Kolea corectează aranjarea lor în valiză.

- Două sute cincizeci şi patru ori cinci mii de dolari — ei, cât face asta, copii?, întreabă doamna Schontag.

în acelaşi moment se aude soneria. Intră Beate şi Nizam.

-M-a sunat Olga!, spune Beate. Te deranjează cumva?

- Mie toată istoria asta mi-e destul de penibilă, spun
eu.
- N-ai nici o vină, spune ea. Pot să-i văd şi eu?

Nizam închide ochii şi râde. Eu mă trag într-o parte. Beate apucă un pachet, îl loveşte de mâna ei stângă ca pe o pereche de mănuşi şi-l pune la loc.

- Aşadar, asta a ieşit din alea o sută de mii, spune ea. Felicitări!
- Dintr-ale mele!, strigă mama mea.

între timp, în camera de alături, doamna Schontag

a întins vechea ei faţă de masă de damasc. Alioşa aduce două castroane.

- Aşa arată adevăratul caviar, spune Olga, cu toate că eu am mai mâncat aşa ceva cu ea la KaDeWe. Nizam ridică o lingură şi lasă caviarul să picure din ea.

- îmi permiteţi să vă pregătesc ceva?, o întreabă el pe mama mea.

- O, nu, eu nu mă omor după aşa ceva!

- Cu franzelă, unt, lămâie? Un deliciu, vă spun eu! Nizam îşi sărută vârfurile degetelor adunate la un loc.

- Eu nu mănânc aşa ceva, spune mama mea pe un ton sever.

Beate dă noroc cu toată lumea. Pentru Nizam şi pentru mine, doamna Schontag a adus Ginger Ale din frigider.

- Pot să schimb două vorbe cu tine, Peter?, întreabă Nizam. Mulţumesc, spune el când eu dau din cap că da. Tu mi-ai dăruit o mulţime de lucruri, hainele tale dinainte. îţi mulţumesc încă o dată. Nizam face o scurtă pauză. în discursul lui, fiecare silabă e formulată cu grijă, e modelată de-a dreptul. Dar vezi tu, continuă el, biletul ăsta rupt în două l-am găsit într-un buzunar al pantalonilor tăi, în singurii tăi pantaloni negri. Bileţelul ăsta am vrut să ţi-l înapoiez. Nizam îmi întinde cu fiecare mână câte una din jumătăţi.

- Asta nu-i scrisul meu, spun eu.

- Se afla în buzunarul pantalonilor tăi, ia citeşte, poate-ţi aduci aminte? „1966”, scrie dedesubt.

- „Socialismul”, citesc eu, ţinând acum la rândul meu cele două jumătăţi ale bileţelului cu amândouă mâinile, „rămâne singura soluţie, în ciuda discreditării lui prin intermediul unei practici care îndeplineşte o serie de deziderate, dar ignoră şi neagă cu

consecvenţă dezideratul care e omul.” Mulţumesc, Nizam, dar nu mai am nevoie de ăsta.

- Sigur nu mai ai?
- Sigur nu mai am!, spun eu.
- Din cine e ăsta?
- Biletul ăsta mi l-a dat cândva un tip destul de naşpa, voia să-mi stoarcă nişte bani.
- Dar cine a făcut observaţia asta? Cine a scris asta?, întreabă Nazim. împătureşte cele două jumătăţi ale biletului şi, cu multă grijă, ca şi când ar fi fost vorba de ceva foarte fragil, le bagă în buzunarul de la piept al cămăşii lui.
- Nu ştiu, spun eu.
- Păcat. Capul lui Nizam se leagănă puţin încoace şi-ncolo. O să vorbim odată despre asta, mai târziu, spune el şi face un pas înapoi. Acum trebuie să te ocupi de musafirii tăi.
- Numerele care-s ziua ta de naştere — 1407, îmi şopteşte Kolea la ureche şi-mi strecoară-n mână cheia minusculă.
- Ziua mea de naştere e pe 12 iunie, spun eu.
- Faci glumă?, întreabă Kolea. Eu fost născut acelaşi an, dar 21 iunie, numere la fel! Noi gemini, noi la fel fraţi!
- Cum ai reuşit să faci asta?, îl întreb eu pe Kolea.

-Ce?

- Să câştigi atâţia bani! Cum ai făcut asta?
- Ca tine!, spune Kolea. Exact ca tine!, mai strigă el o dată şi mă bate cu amândouă mâinile pe umeri. Se ridică praful, astfel încât Kolea, dar şi cei stau aproape de mine, se trag înapoi din calea mea.

CAPITOLUL ŞASE

în care Peter pune-n mişcare un nou experiment în galeria lui. Acţiunea este mai grandioasă decât orice interpretare posibilă.

Prima echipă de filmare, din partea unui canal francez privat, şi-a ocupat deja poziţia în faţa geamului nostru încă din seara precedentă. Eu nu am împiedicat-o pe doamna Schontag să-i ospăteze pe cei ce-au făcut de gardă în timpul nopţii. în orice caz, şi lucrul acesta i l-am explicat cât se poate de clar, ea acţionează ca persoană particulară, şi nu în calitatea ei de angajată a mea. Nu sunt disponibil pentru interviuri. Acţiunea vorbeşte pentru sine.

Domnul dr. Halberstădt, notarul angajat de mine, poartă o cravată violetă, poate puţin cam prea lată. Dar atunci când, punctual, el deschide la ora douăsprezece fix acţiunea mea pe care, de dragul simplităţii, am numit-o *artprototo,* nu mai am nici o îndoială că am ales omul potrivit.

- Peter Holtz, care tocmai a apărut în faţa mea, născut pe 12 iunie 1962 în Gradow pe Elba, necăsătorit, domiciliat în Berlin, pe strada * * *, declară că el este posesorul legal al celor opt sute douăsprezece bancnote în valoare de câte o mie de mărci germane, pe care le vedeţi aici, şi pe care le foloseşte pentru acţiunea *artprototo.* Eu am avut grijă să mă conving că bancnotele sunt autentice şi că ele nu reprezintă o imitaţie. Sacul care va fi umplut cu bancnotele verificate de mine este gol. Domnule Holtz, vă rog, puneţi banii în sac.

Acum, acţiunea pe care am iniţiat-o din prudenţă şi

pragmatism mă face să-mi dea lacrimile. Tonul notarial al doctorului Halberstădt mi se pare emoţionant – simt piele de găină pe braţe şi pe picioare. Şi când mă gândesc că vocea lui îmi este familiară de la toate vânzările şi achiziţiile mele de imobile. Acţionez frontal faţă de fereastra în spatele căreia se află aparatele de filmat. Ridic fiecare pachet de bancnote şi-l ţin puţin în aer, înainte să-i dau drumul să cadă în sac. îmi lipsesc gesturile şi acţiunile prevăzute dinainte. în afară de asta, în timpul acţiunii ar trebui să se cânte! Vederea bancnotele declanşează în mine o hotărâre care aproape că ar putea fi numită furibundă.

Deodată, chicotitul unei femei. Ea încearcă să şi-l reprime. E Olga! Oare sunt un clovn? Măscăriciul de la iarmaroc?

Una după alta, arăt cele trei cutii de chibrituri şi le las să cadă în sac, peste bani.

- în momentul de faţă, în sac se găsesc opt sute douăsprezece bancnote a câte o mie de mărci germane şi trei pachete jumbo de cutii de chibrituri pentru şeminеu. Acum pot să-l rog pe domnul Holtz să înceapă acţiunea sa *artprototo.*

îmi atârn sacul pe piept. Urcarea este partea cea mai delicată a acţiunii mele. Am pus să fie întărite lanţurile care leagă cele două jumătăţi ale scării mele de zugrav. Fiecare treaptă în parte a fost verificată. N-o să ducem lipsă de caterincă, fiindcă, în comparaţie cu mine, scara pare extrem de gracilă. Acum se vede că repetiţiile zilnice au meritat efortul. Ca de la sine, piciorul meu stâng ajunge mai întâi pe treapta cea mai de jos. De aici încolo urc fără nici un efort următoarele patru trepte, pentru ca, pornind din această mişcare, să-mi arunc piciorul drept peste scară – în momentul acesta, de fiecare dată îmi e de ajutor să-mi imaginez

un gimnast la cal, cu toate că bineînţeles că mie îmi este considerabil mai uşor –, şi deja m-am aşezat cu jumătatea dreaptă a fundului meu pe cele două trepte de sus de tot, care sunt situate la aceeaşi înălţime. îmi trag apoi şi piciorul stând în semicerc – o mişcare care declanşează în corpul meu negreşit sentimentul că sunt aşezat pe cantul de sus al unui gard... Acum tronez deasupra tuturor, asemenea unui arbitru la badminton.

Dacă bancnota de o mie de mărci germane ar fi un tablou şi nu bani, atunci l-aş considera frumos. Pe ea sunt reprezentaţi fraţii Grimm, care privesc cu toată seriozitatea: Unul, din profil, priveşte în depărtare, celălalt n-ar trebui decât să-şi ridice ochii ca să-l privească pe posesorul bancnotei. Pe partea cealaltă pluteşte, în faţa clădirii Universităţii din Bebelplatz, Dicţionarul German tipărit în 1854 la Leipzig, iar în stânga universităţii poate fi recunoscut Domul Francez, pe care l-am vizitat pentru prima oară în ziua de 9 noiembrie 1989. Dedesubt se află opt rânduri din manuscrisul dicţionarului, din articolul „libertate”. Pe suprafaţa albă cu semnul apei poate fi recunoscut un bănuţ de aur căzut din cer. Ce nu se poate recunoaşte e cum se face că, în şorţul ei, stelele de pe cer se transformă în bani de aur.

Am calculat cât ar dura întreaga acţiune. Dacă am nevoie de treizeci de secunde pentru fiecare bancnotă de o mie de mărci germane, înseamnă că, în total, am nevoie de patru sute şase minute, aşadar, aproape şapte ore. Dacă o reduc la douăzeci de secunde, rămân în orice caz sub cinci ore. Am de gând să fac cel puţin două pauze, în care voi părăsi scara, ca să beau ceva, eventual ca să şi mănânc. Poate chiar să mă culc sub scară preţ de câteva minute. Pauzele sunt importante

chiar şi pentru simplul fapt că ele subliniază caracterul de lucru al acţiunii mele.

Trebuie să mă concentrez şi să nu mă gândesc ce efect are ceea ce fac eu. Până şi *Jurnalul de actualităţi* a anunţat că va trimite o echipă. Ăştia pornesc cât se poate de firesc de la premisa că sunt doriţi. Şi apoi, toţi inşii ăştia care se roagă de mine! „Numai câteva mii”, cerşesc ei şi mă măgulesc, numind acţiunea mea grandioasă, dar câteva mii acolo şi pentru ei n-ar afecta-o cu nimic. Dacă ar şti ei cât de mult urăsc eu pomenile!

Domnul Antonitsch, care mi-a transferat cele opt sute douăsprezece mii de mărci germane (inclusiv impozitul pe tranzacţie) pentru presupusa instalaţie, stă chiar în faţa mea. El radiază, cu toate că, aşa cum a reieşit apoi, nu el este colecţionarul. El însuşi spune despre sine că este agentul unui colecţionar. Eu mă aşteptasem să se împotrivească! Dar, în loc să se simtă dat în vileag şi blamat pentru că a achiziţionat instrumentele unei renovări la nivel de meseriaşi amatori – abstracţie făcând de tabloul lui Martin, care e rezemat de perete, şi de reproducerea după Monet în ramă de plastic –, el se concepe pe sine ca descoperitor de artă, ba, într-o oarecare măsură, chiar creator al acesteia, aşadar, în ultimă instanţă ca artist. Fiindcă, fără el, aşa sună argumentaţia domnului Antonitsch, instalaţia nu ar exista, sau nu ar mai exista. Până şi publicarea sumei de cumpărare a fost apreciată de el cu entuziasm. Cât de greşit am putut să gândesc! Pentru că el, sau mai bine zis pentru că persoana de care a fost însărcinat, are tot interesul ca suma de cumpărare să fie dată publicităţii. Iar dacă, la încheierea contractului de cumpărare, n-aş fi reuşit să-l mai temperez pe domnul Antonitsch, astăzi aş fi obligat să ard un milion sau mai mult. El voia cu tot dinadinsul

să pluseze, mai ales acum, că instalaţia lui atinge o asemenea notorietate şi este discutată public.

Am agreat în scris că urmele acţiunii mele vor fi valorificate drept componentă a instalaţiei. Dacă s-ar întâmpla să există limitări neprevăzute pentru care eu nu sunt direct răspunzător, domnul Antonitsch are dreptul să hotărască dacă acestea vor fi înlăturate sau declarate drept componentă integrală a lucrării. Urmele de arsură în parchet, în cazul în care o bancnotă sau alta nu ar ateriza în cada de zinc, de exemplu. Cada de zinc din pivniţa lui Beate îi stârneşte de fiecare dată entuziasmul domnului Antonitsch, deoarece, copil fiind, era îmbăiat întotdeauna într-o astfel de cadă de zinc. Domnul Antonitsch a angajat patru echipe de filmare să documenteze acţiunea. Pe două dintre ele le-a amplasat în interiorul galeriei — numai Petra şi Camila mai au permisiunea să filmeze aici –, o echipă afară, direct în faţa ferestrei, şi, în sfârşit, o a patra, care urmează să filmeze întregul spectacol din jurul acţiunii. Pentru orice eventualitate, am anunţat o serbare stradală pe AuguststraBe şi am obţinut oprirea circulaţiei. Ulf conduce supravegherea personalului de ordine şi ţine legătura cu poliţia.

Aşa cum am spus, de vorbit nu trebuie să vorbesc. Orice explicaţie nu face decât să atenueze violenţa acţiunii mele. Aproape că tremur de bucurie, de plăcere piromană, de luciditate şi de certitudine! Pentru prima oară sunt sigur că ceea ce fac cu banii mei este just!

CAPITOLUL ŞAPTE

În care Peter face pasul spre înfăptuirea actului artistic în galeria lui. Banii căzuţi din cer şi consecinţele. Publicul devine actor.

— Bancnota numărul unu, răsună vocea domnului notar dr. Halberstădt.

Eu încep cu chibriturile pentru şemineu. Vâlvătaia lor e mai senzuală decât flacăra unei brichete. în vreme ce eu, aşezat pe scara de zugrav, ţin băţul lung de chibrit aprins între degetul mare şi arătător, trebuie să ţin cutia cu degetul mic şi inelarul apăsată de palmă.

Scot prima mie din sac şi ţin colţul din dreapta jos în flacără. Moneda de aur căzută din stele ia foc imediat. Bliţurile mă deranjează. Răsucesc bancnota, flacăra avansează muşcând din ea. Când bancnota e arsă pe jumătate, îi dau drumul, flacăra, aşa pare, o trage în jos, ea se stinge în zbor – şi pluteşte, ca şi când ar fi frânat-o o paraşută, până jos pe fundul căzii. Cu chibritul arzând în stânga mea ridicată, contemplu, privind în jos printre pulpe, primul meu produs. Sunt mulţumit.

- Bancnota doi!, răsună domnul dr. Halberstâdt. Banul căzut din cer numărul doi ia foc. Nu ştiu ce anume am făcut diferit — bancnota numărul doi nu arde la fel de intens. O las să cadă. în cadă, ea continuă să ardă, se încreţeşte dinspre toate marginile simultan, ca şi când ar fi cuprinsă de chinuri. Când a terminat de ars, mai rămâne un mic petic, pe care poate fi recunoscută silaba TA din Tausend*, precum şi cifra 1 din 1000, şi de pe care ar mai putea fi refăcute

* „Tausend” — „o mie”, în original în limba germană, (n. tr.)

şi amprentele mele – degetul mare drept, arătătorul drept.

- Bancnota trei! Pe asta o aprind la fel ca pe prima, de la primul bănuţ picat din cer, o răsucesc încoace şi-ncolo, îi dau drumul şi, fără să mă uit după ea, bag deja mâna după a patra.

- Bancnota patru! Domnul dr. Halberstâdt pare surprins. Cu primul băţ de chibrit de şemineu s-ar mai putea aprinde şi o a cincea bancnotă, dar, ca la orice muncă, graba nu e bună. Dau din cap a scuze către domnul dr. Halberstădt. De acum înainte, el are să fie metronomul meu.

în continuare, mă ţin de hotărârea mea iniţială de a nu privi nici la dreapta, nici la stânga, nici spre Petra, nici spre Olga, nici spre doamna Schontag sau la domnul Antonitsch, şi de a-mi îndrepta întreaga atenţie asupra bancnotei respective şi a focului din mâinile mele. Gălăgia din stradă, care pătrunde-năuntru în ciuda geamului gros şi a uşii încuiate de la intrare, sugerează o oarecare agitaţie. Se aud chiar şi sunetele ritmice ale unei scandări.

- Bancnota cinci! Aprind un al doilea băţ de chibrit pentru şemineu. Fetiţa se aşază şi numără talerii. Ea numără mereu până la zece şi apoi o ia de la-nceput. Atât de mulţi taleri, mult mai mulţi decât poate ea să ducă. Şi continuă să ningă cu taleri în rochiţa ei cea nouă, pe care Dumnezeu i-a îmbrăcat-o repede, fiindcă ea stătea noaptea-n pădure singură şi goală.

- Bancnota şapte! Oare se înşală domnul Halberstădt? Sau mă-nşel eu? în cadă zac şase taleri carbonizaţi. Mai departe! Fetiţa învaţă repede să ţină rochiţa primită de la Dumnezeu cu amândouă mâinile în faţă, în aşa fel încât să ningă în ea cu tot mai multe bancnote. Ea strânge toată noaptea bancnote – ba nu,

taleri, un munte întreg de taleri strălucitori. Dimineaţa, ea cară din pădure primul transport de zecezecezeceze- cezecezecezecezece taleri. Atunci, ea se-ntâlneşte cu primul copil, cel căruia îi dăruise rochiţa ei. El spune: Mi-ai dat mie rochia ta jerpelită şi tu însăţi porţi acum una frumoasă din pânză fină şi ai atâţia taleri strălucitori în ea, dă-mi-i mie. Şi fetiţa cu talerii din stele i-i dă, se duce înapoi în pădure şi se-ntoarce cu al doilea transport. Atunci se-ntâlneşte cu al doilea copil, care spune: Mi-ai dat mie fustiţa ta, dar eu sunt bolnav, dă-mi şi talerii!
Şi ea i-i dă, se-ntoarce şi vine din nou înapoi cu poala rochiţei de pânză plină cu taleri. în faţa ei stă cel de-al treilea copil şi spune: E adevărat că tu mi-ai dat mie cămăşuţa ta, dar talerii-mi sunt mai dragi, dă-mi-i mie! Şi ea face întocmai şi fuge-napoi în pădure. Al patrulea copil se văietă şi spune: Eu port căciula ta şi mi-e cald, dar nu am un acoperiş deasupra capului şi nici taleri nu am, dă-mi-i mie! Şi fetiţa cu talerii din stele i-i dă şi lui. Şi se grăbeşte înapoi în pădure, pentru că, iată, în faţa ei stă bătrânul căruia îi este mereu foame. Acela spune: Ah, dă-mi şi mie ceva de mâncare, mi-e atât de foame. Deoarece ea nu mai are însă nici o bucăţică de pâine, ea îi dă talerii şi spune: Dumnezeu să te binecuvânteze, şi fuge din nou în pădure şi se-ntoarce şi trece peste câmp şi ajunge-n oraş. Şi, deoarece fetiţa cu talerii din stele e atât de credincioasă şi de bună, ea nu-şi doreşte nimic altceva decât cămăruţa ei veche, din care a trebuit să plece pentru că părinţii ei muriseră şi nimeni n-a vrut să plătească chiria pentru fetiţă. Dar ce uimită este fetiţa cu talerii din stele când proprietarul numeşte preţul. Pentru toţi talerii din poala rochiţei de pânză, ea nu are voie să locuiască decât o săptămână în camera micuţă, fiindcă întreaga lume îşi

ia taleri din pădure, astfel încât aceştia valorează mult mai puţin decât în ziua dinainte, iar rochiţa din pânză primită de la Dumnezeu este lucrul cel mai preţios pe care fetiţa cu talerii din stele îl mai posedă. Dar şi aceasta îi este ruptă, din cauză că fetiţa cu talerii din stele este considerată a fi vinovata care le-a adus oamenilor toţi banii aceia, astfel încât nimic nu mai vrea să fie cum a fost înainte şi oamenii sunt nevoiţi să flămânzească şi să-şi părăsească şi casele şi să se omoare unii pe alţii...

Un pocnet. Când mă uit într-acolo, geamul se prăbuşeşte la podea ca o cascadă. El se sparge în mii de cristale, pe care nici măcar fetiţa cu talerii din stele nu ar putea să le prindă în poala rochiţei ei de pânză.

CAPITOLUL OPT

în care Peter descoperă esenţa artei. La urmaşul la tron.
Discursuri despre eşec şi despre concluziile necesare care trebuie trase de aici.

Ca la un ordin, doamna Schöntag şi prietenul ei Jan se-ndreaptă pe scaunele lor atunci când le povestesc despre invitaţia de la candidatul la postul de prim-minis- tru, un dineu pe care-l dă în cinstea artiştilor şi a gale- riştilor. La mine, invitaţia a ajuns abia ieri, prin telefon. Localul în care urmează să aibă loc întâlnirea se află pe strada Oranienburger, la nici cinci minute de mers pe jos de galerie.

Serge este ofensat din cauză că nu este invitat decât în calitate de însoţitor al Olgăi. Pentru asta, el dă vina pe carnetul său de membru de partid al SPD, şi bineînţeles că în statul major al lui Schröder se ştie

cine este soţul Olgăi. E mult de când Serge îşi exprimă entuziasmul faţă de Gerhard Schröder. De cele mai multe ori, el îl numeşte Gerd Schröder sau numai Gerd.

Eu nu mă aştept la nimic de la vreunul dintre cele două grupuri profesionale, nici de la politicieni, nici de la artişti, ca să nu mai vorbesc de galerişti. în afară de asta, eu încă mai sunt membru CDU, cel puţin cotizaţia mea de membru îmi este reţinută în continuare, un post pe care doamna Schöntag nu mi l-a recomandat niciodată.

- Nu mai face faţa asta!, spune Serge. Gerd Schröder este un tip care ascultă ce spui, care pune-ntrebări, pe care-l interesează ce gândesc alţi oameni.

Olga e îmbrăcată într-un costum cu pantaloni care trebuie că este nou. Decolteul ei este destul de îndrăz-neţ, pantofii ei cu tocuri sclipesc – nu-s tocmai potriviţi pentru o plimbare pe jos într-o zonă cu şantiere.

- N-ar fi mai bine să chemăm un taxi?

Olga încuie cu atenţie instalaţia de siguranţă a galeriei ei şi se bagă între noi, luându-ne de braţ. Parfumul ei se simte discret.

- Sub Schröder, spune Serge, cultura va avea cu totul altă greutate... Lucrul acesta nu-l are nicidecum din naştere, nu, în nici un caz!

- Care lucru?, întreb eu.

- Dragostea lui pentru arta contemporană, pe asta şi-a format-o în timp!

Mai nou, Olga şi Serge vorbesc întruna despre poli-tică. Olga se gândeşte chiar să se înscrie la verzi. Deja în două rânduri le-a donat câte zece mii de mărci.

- Ceea ce a fost anul 1989 pentru Est, poate să devină pentru noi toţi 1998!, spune ea. Tălpile ei sunt netede. Fără noi, nici măcar n-ar fi în stare să meargă. Olga şi Serge şi-l doresc pe Schröder prim-ministru şi

pe Fischer ministru de externe.

- Pentru Gerd, arta este un aliment!, spune Serge dintr-odată, ca şi când gândul acesta tocmai i-ar fi trecut prin minte. Toţi pictorii importanţi vor fi acolo, absolut toţi!
- Şi Eugen?
- Mă tem că da, spune Olga.
- Mâncarea are să compenseze asta, spune Serge. Gerd este un gurmand!
- Pun pariu că toţi or să întrebe de *artprototo,* spune Olga.
- Să sperăm că nu. Acum trebuie să urmeze pasul al doilea! Altfel e ridicol.
- A fost un succes uriaş! Galeristul în chip de artist! Tare, tare, tare, tare!, exclamă Olga.
- Dacă iei în serios arta, spun eu, atunci, pasul următor te poartă afară. Am înţeles asta când s-a spart geamul.
- Dar atunci îşi pierde sensul, spune Olga. Dacă nu mai e artă, atunci nu mai are nici un rost!
- Nu trebuie să am nici un fel de reţineri, spun eu.
- Toată arta trebuie să fie lipsită de reţineri, altfel nu e frumoasă!, spune Olga. Cine nu dă totul în artă, cine nu merge până la capăt, nu este artist!
- Dar arta căreia nu-i pasă decât de artă nu mai e artă!
- Tu ai dezvăluit ceea ce era de dezvăluit în frumuseţe! Ce altceva mai vrei?, spune Olga atât de tare, încât trecătorii care vin din sens opus o privesc şi fac loc, un loc de care chiar avem nevoie, pentru că nu putem să-i dăm drumul Olgăi. Fără artă, totul devine banal.
- Dacă într-adevăr nu aş fi avut reţineri, atunci nu aş fi pus la bătaie doar opt sute douăsprezece mii de

mărci, ci totul!

- Vrei să ajungi călugăr cerşetor?, întreabă Serge. Mai bine dă-i banii lui Beate, pentru fiicele lui Nizam, alea chiar au nevoie de ei. Sau cumpără-ţi cei mai buni bucătari şi deschide un restaurant.

- în nici un caz!, spune Olga. Atunci o să se-ngraşe şi mai mult!

Mergem pe Oranienburger în sus. Primele femei cu cizme de lac stau deja pe marginea străzii. Un BMW mare opreşte în faţa uneia dintre ele. Ea face un pas spre maşină, coborând de pe trotuar, un bărbat tânăr în costum se apropie-n grabă şi deschide uşa din spate a maşinii. Din ea coboară un tip chel cu cioc. Costumul lui în carouri e neobişnuit. în mână ţine un baston negru cu măciulie de argint, ca pe un sceptru. în timp ce o studiază atent pe femeia în haine de piele lăcuită, din spatele lui, o femeie cu păr închis la culoare se strecoară din maşină. Olga ne obligă să ne oprim. Abia când cuplul şi-a prezentat buletinele şi intră, ne ducem şi noi la intrare. Serge rosteşte numele noastre. Portarul ne cere buletinele. Apoi caută numele pe lista lui.

- Bine aţi venit!, spune el şi le înapoiază buletinele Olgăi şi lui Serge.

El întoarce prima pagină şi apoi pe a doua, a treia e ultima.

- îmi pare rău, îmi spune el, şi mai parcurge o dată lista cu pixul în mână. Nu am voie să-i las să intre decât pe cei de pe listă.

- Lămuresc eu lucrurile, spune Olga şi se avântă pe scări în sus. Serge o urmează. Portarul îmi înapoiază buletinul.

Cel mai mult mi-ar plăcea să fac stânga-mprejur, dar rămân lângă portar. Bărbatul care deschide uşile

maşinilor se apropie. Tăcem, ca şi când ne-am afla cu toţii într-un lift. Deoarece nu-mi trece prin cap nimic pentru a începe o conversaţie, îmi bag buletinul la loc, îmi încrucişez mâinile la spate şi încep să observ trotuarul lat în ambele direcţii.

- Domnul Holtz? Dumneavoastră sunteţi...?

Eu confirm din cap.

- Schröder, spune bărbatul, în care-l recunosc acum pe candidatul la postul de prim-ministru. îmi pare rău. îmi faceţi onoarea? — E-n ordine, totul e-n ordine!, îi spune el controlorului de buletine, apoi strigă ceva şi către celălalt.

- Frumoasă manevră aţi făcut, tot respectul! Schröder e-ntr-o dispoziţie de zile mari. Este evident că toţi invitaţii sunt amuzanţi şi spirituali.

- Tot ce sper e să fie rentabil pentru dumneavoastră!, spune el. începem să urcăm.

- Acela care profită de fapt este domnul Antonitsch, spun eu.

- Cel ai cărui bani i-aţi ars dumneavoastră?

- El a vândut deja „filmul autorizat" al evenimentului pe un milion de mărci.

Gerhard Schröder ridică din sprâncene.

- Voi artiştii sunteţi într-adevăr capabili să transformaţi totul în aur, sunteţi de invidiat.

Acum ar fi momentul pentru o observaţie spirituală.

- Oare toţi aceia care vin frecvent în contact cu arta devin realmente oameni mai buni?, întreb eu.

Nu uităm unul la celălalt, dar el nu răspunde.

- *Artprototo,* spun eu în continuare, din cauză că mi-ar fi penibil să nu spun nimic în prezenţa lui, nu este încă fructul copt al gândurilor mele, ci numai floarea lor stranie, este doar ceva pentru fluturi, aşa cum fâlfâie ei

din aripi cu miile în industria galeriilor de artă. Noi trebuie să spargem geamul acela mare care se află între noi şi lume, înainte s-o facă ceilalţi.

Schröder are suficient tact încât să facă o pauză pentru ca eu să pot să-mi trag sufletul. Mă priveşte cu grijă paternă, în fond, eu sunt cu douăzeci de ani mai tânăr decât el. Dar respiraţia mea se linişteşte relativ repede.

- Este extrem de dificil să nu faci vreun rău cu banii. Pe deasupra, după informaţiile pe care le am eu, majoritatea banilor care se află acum în circulaţie sunt total de prisos. Aceasta este o primejdie enormă pentru capitalismul nostru democratic.

- Oho, spune el. Acum atacaţi o problemă extrem de importantă; „capitalism democratic”! Cred că acum ar trebui să-mi iau poziţia de gardă, nu?

- Misiunea politicii ar trebui să fie aceea de a strânge toţi aceşti bani care sunt de prisos! Altminteri, se ajunge la o contradicţie antagonică.

- 0 contradicţie antagonică?, întreabă el. Tot nu reuşesc să-nţeleg unde bateţi.

- De exemplu, eu personal am prea mulţi bani. în primul rând că nu am deloc nevoie de ei, şi în al doilea rând, iar acum ajungem chiar la miezul problemei, nu ştiu cum să scap din nou de ei într-o manieră decentă. Aş prefera realmente să muncesc, să fac ceva care să aibă sens, în loc să am în permanenţă grijă ca banii mei să nu facă vreun rău.

- La un cont de economii v-aţi gândit?

- Dar, domnule candidat la funcţia de prim-ministru, spun eu fiindcă nu cunosc formula corectă de adresare. Dumneavoastră ştiţi câte rele fac băncile cu banii noştri? Este cea mai înaltă artă, să manevrezi banii în

aşa fel încât să nu producă daune, ci să ducă la ceva bun.

- Cumpăraţi opere de artă!

- Să cultivi şi să ajuţi mulţi artişti – lucru despre care am înţeles că e rădăcina răului.

- Ce aveţi împotriva sărmanilor mei artişti? La urma urmelor, şi dumneavoastră sunteţi artist!

- De ce ar trebui ca tocmai artiştii să ştie mai bine ce să facă cu banii? Nu există argumente în acest sens. Dimpotrivă, artiştii îşi pun destul de frecvent operele lor la dispoziţie, ca investiţii. Ar fi mai bine să nu mizaţi pe artişti!

- Să vă anulez invitaţia şi să vă dau afară?

El se-ndoaie de râs.

- Singura soluţie logică ar fi dezamorsarea banilor, ceea ce înseamnă nimic altceva decât a distruge banii de prisos, care vedeţi bine că există în cantităţi uriaşe şi care nu sunt interesaţi decât să se înmulţească în continuare.

- Sper că nu vorbiţi serios?

Deoarece nu vreau să-l oblig pe Gerhard Schröder să-şi petreacă tot timpul pe scară din cauza mea, mă caţăr pe treapta următoare.

- Vă înţelesesem cu siguranţă bine, continuă el, că intenţia dumneavoastră era aceea de a denunţa latura cinică pe care economia de piaţă fără îndoială că o are – iar în privinţa asta sunt cu totul de acord cu dumneavoastră –, că voiaţi să condamnaţi cinismul acesta.

- Ce mă interesează pe mine nu-i condamnarea, ci curăţarea, o metodă prin care capitalismul să se cureţe pe sine însuşi.

- Şi cine să facă asta?

- Fiecare în parte, desigur! Acela care, asemenea mie, nu reuşeşte să-şi investească banii altfel decât cu dorinţa de a obţine profit, de a realiza un monopol sau de face acţiuni caritabile, ar trebui să suporte consecinţele propriului eşec.

- Ei da, spune Gerhard Schröder. Nu credeţi că acum exgaeraţi cu autocritica? Acum haideţi mai întâi să luăm o gustare!

Urc ultimele scări cât pot eu de repede. Odată ajunşi sus, ne oprim faţă în faţă. Aşa vrea să-i întorc interesul pe care-l are faţă de mine şi atenţia, la fel de sincer şi de cinstit cum şi le-a manifestat el.

- Aveţi ceva în păr, spun eu şi întind mâna spre ceea ce pare a fi o biluţă albă chiar lângă cărarea din părul lui. Plin de încredere, îşi înclină capul. Când prind chestia aia albă între degete, îmi dau seama că este o mare coajă de mătreaţă. îi fac vânt cu degetul mare.

- Mulţumesc, spune el.

- Când banul devine călăul lucrurilor, nu mai are nici o îndreptăţire, spun eu.

- Cam miroase a Marx, nu-i aşa? El îşi pune o mână pe spatele meu şi cu cealaltă împinge uşa batantă care dă în sală. Aproape că mă împiedic, e ca şi când piciorul meu ar rămâne atârnat în aer... Stăm pe o podea groasă, transparentă, din sticlă, fixată la câţiva centimetri deasupra unei pardoseli foarte vechi, cu siguranţă extrem de preţioasă.

în timp ce eu încă mai ezit, neştiind încotro să-mi îndrept paşii – Olga şi Serge s-au aşezat deja –, un câine mare vine spre mine-n galop, alunecă şi aterizează jumătate pe-o parte, jumătate în bot. Lăbuţele lui râcâie sticla în gol. Schelălăind şi lătrând, reuşeşte să se ridice la loc şi-mi adulmecă pantofii.

Când mă aplec spre el ca să-l mângâi – e foarte tânăr –, el îmi linge mâna, apoi îmi întoarce spatele şi galopează înapoi, fază la care alunecă din nou pe podeaua de sticlă şi aterizează pe-o parte.

- Nu!, strigă o voce de bărbat. Nu!

Pipăind podeaua ca un orb, pun un picior înaintea celuilalt. Când bag de seamă că mă-ndrept direct spre pictorul Eugen, e prea târziu. între timp, acesta s-a ridicat şi se sprijină cu o mână de un cant al mesei cantr-o cârjă.

- Nu!, strigă el pentru a treia oară. Rumoarea e generală.

La scurt timp după asta, Gerhard Schröder mă conduce înapoi spre uşa salonului.

- Regret nespus de mult, sincer, spune el.

împreună trecem prin uşa batantă în antreu. Strângerea noastră de mână e puternică, ne privim în ochi.

- Pentru dumneavoastră, uşa mea rămâne deschisă, spune el.

- Mulţumesc, spun eu, şi la revedere şi fug cu paşi uşori, aproape elastici, pe scări în jos, plăcut surprins de faptul că am deja din nou, atât de repede, teren solid sub picioare.

CAPITOLUL NOUĂ

în care Peter foloseşte cunoştinţele proaspăt dobândite în viaţa de zi cu zi. Trecători în loc de public.

Sub planetele rotitoare ale ceasului care anunţă orele pe glob, îmi aşez scaunul rabatabil pe „data-limită" – oare nu simbolizează ea începutul unei ere noi? Iar aceasta începe în această zi de 1 septembrie 1998, când circuitul neîncetatei şi absurdei înmulţiri a banilor este în sfârşit întrerupt. Pe coloana din spatele

meu, ceva mai la est, se află BehringstraBe, şi mai departe în est, Alaska şi coasta de vest a Americii de Nord, în direcţia nord-vestică se găseşte Kamceatka, în sud-vest Noua Zeelandă. Sub mine, mozaicul de piatră al Rozei Vânturilor. Piciorul stâng mi-l aşez pe raza care arată spre N, pe cel drept, pe aceea care indică N-NE. Mi-am stabilit nordul, munca poate să înceapă. Din geanta mea de umăr, în care am împachetat pentru orice eventualitate un milion de mărci — dacă totul merge bine, nu vreau să fiu nevoit să-mi întrerup treaba din cauza lipsei de bancnote –, extrag marea mea brichetă Zippo, care este potrivită în special pentru lucrul în aer liber şi care poate fi utilizată cu uşurinţă chiar folosind mâna stângă. în felul acesta, pot folosi îndemânarea mâinii drepte pentru bancnotă.

Din tunelul apropiat al scărilor care duc la metrou încă mai adie o căldură de vară. Poate că nici măcar în prima mea zi de şcoală n-am fost atât de nerăbdător. Căci, în această zi de astăzi, de 1 septembrie 1998, circuitul neîncetatei şi absurdei înmulţiri a banilor urmează să fie-ntrerupt. Fermoarul de la geanta mea de umăr l-am deschis doar atât cât să-ncapă mâna mea dreaptă – nimeni nu trebuie să vadă câţi bani port după mine. Din teancul cel mai de sus scot una de-o mie. Când colţul cu talerii din cer ia foc, scot un chiot mic. După ce jumătate din bancnotă a ars, o las să cadă între picioarele mele. Aştept până când flacăra s-a stins şi n-a mai rămas decât o margine subţire, care pâlpâie mai departe.

Fiecare bancnotă are felul ei propriu de a arde. De fiecare dată, mă străduiesc să ţin bancnota în aşa fel încât flacăra să găsească destulă hrană, dar fără să-mi ardă degetele. Miile mele de astăzi sunt proaspăt ieşite de sub tipar şi se lipesc una de alta. Cu toate că popu-

laţia nu a luat încă act de mine, îmi place considerabil mai mult aici, sub cerul liber — oare când a fost, în general, ultima oară că m-am uitat în sus la nori? – decât în galerie, chiar dacă acolo încă de la prima bancnotă eram sigur de atenţia care mi se acorda. Dar publicul nu mă mai interesează. Vreau să fiu un actor printre actori. De aceea l-am şi trimis înapoi pe Ulf, care m-a adus cu maşina până în Alexanderplatz. Nu am nevoie de nimeni care să mă protejeze, Ulf şi doamna Schontag vor afla destul de devreme ce ispravă fac eu aici. La fel şi Beate şi Olga. Într-o bună zi, vor înţelege că hotărârea pe care-am luat-o n-a fost îndreptată împotriva familiei şi a prietenilor, ci în *favoarea* societăţii. Paul Loschau şi Hermann mi-ar da dreptate. Fiindcă m-am săturat să tot discut. Discuţiile nu aduc nimic. Limbajul faptei e limpede şi explicit. Chiar dacă s-ar întâmpla ca nimeni să nu ia act de acţiunea mea – am ajuns deja la bancnota numărul cinci —, eu totuşi o celebrez spre propria mea bucurie, spre propria mea eliberare.

La urmă de tot am vândut şi vila, chiar săptămâna viitoare, ea se transformă-n ambasadă. în afară de ceva haine şi de fohnul meu, nu mai posed decât bani: trei mii de miare ascunse-n pivniţa de sub doamna Schontag, şaizeci de mii de miare în casetele de la Deutsche Bank.

Socotind în mare, o să am nevoie de o perioadă de timp cuprinsă între două şi patru luni. Dar timpul nu are nicio importanţă. Fiecare zi în parte vreau s-o trăiesc conştient, vreau să mă bucur de fiecare.

Am ajuns la numărul nouă, când cineva se opreşte – o femeie într-o jachetă tricotată şi rochie deschisă la culoare. în timp ce mă observă, ea-şi strânge servieta cu amândouă mâinile la piept. Eu ţin mia în aşa fel

încât ea să poată s-o recunoască bine, şi o aprind. Ea urmăreşte activitatea mea imperturbabil. Abia când bancnota arzândă cade între razele rozei vânturilor, ea scutură din cap. în timp ce merge mai departe, servieta ei se leagănă încoace şi-ncolo.

- Pot s-o iau eu pe aia?, întreabă încet un ucenic sau elev în pantaloni scurţi coloraţi şi tricou alb. El arată spre rămăşiţa unei bancnote – sunt recognoscibile aproape toate firele de păr ale lui Wilhelm Grimm şi scrisul: O mie de mărci germane. E cât se poate de clar că i-am dat drumul din mână prea devreme. Mă aplec după ea, lucru care, în poziţia şezând şi cu numărul doisprezece care deja arde între degete, nu-mi e tocmai uşor, reuşesc să-l apuc pe Wilhelm Grimm cu două degete şi-l aprind pentru a doua oară, de data asta de la numărul doisprezece.

- Păcat, spune tânărul şi-şi lasă să-i cadă braţul deja întins.

- Aşteaptă, îi spun eu şi o scot din geantă pe numărul treisprezece. Dacă flacăra nu ţi se stinge, poţi s-o ţii tu în mână. Când flacăra cuprinde Domul Francez de pe numărul treisprezece, îi înmânez bancnota. Dar ai grijă! Ţine-o tot timpul departe de corp!

încet, el ridică braţul cu bancnota arzândă, până când ea arde sus, deasupra capului său, băiatul e destul de iscusit.

- Dar nu sunt adevărate, nu?, întreabă un bărbat cu şapcă şi geaca încheiată până sus.

- Vedeţi? Bancnota numărul paisprezece o ţin în aşa fel încât el poate să recunoască filigranul. Lângă el, tocmai cade numărul treisprezece, care arde aproape complet pe mozaicul de piatră.

- Nu cred, cu toate astea, nu cred.

în timp ce vorbeşte, zâmbetul lui e tot mai strâmb.

- Poftiţi, luaţi, spun eu şi îi întind bancnota. Verificaţi-o.

- Şi? Şi? E adevărată? Cel care vrea să ştie asta are nişte sprâncene care seamănă cu acelea ale unei păsări în zbor. Celuilalt, zâmbetul strâmb i-a încremenit pe faţă. El se holbează la mine. Eu trag bancnota dintre degetele lui şi o ţin la bricheta, aşa cum un controlor compostează un bilet de călătorie. Buzele bărbatului se mişcă, numai că nu se aude nimic.

- Dacă staţi să vă uitaţi la mine un timp, spun eu, are să devină şi pentru dumneavoastră de la sine-nţeles şi cotidian. Şi poate că vă incită la gândire şi-mi urmaţi exemplul.

- M-am dus cu capu? Am vedenii sau ce? Să mai poate o dată?, strigă unul de lângă mine.

Bancnota paisprezece o las să cadă târziu de tot şi bag mâna după numărul cincisprezece.

- Acu' vreau şi io, zice ăla de lângă mine.

- Poftim, zic eu, Faceţi-vă singur o părere.

El ţine mia cu amândouă mâinile în lumină. Cât ai clipi, e-nconjurat din toate părţile.

- E adevărată!, strigă cineva. Nu să poate! Adevărată, e chiar adevărată!- Nici nu să există bancnote d-o mie dă mărci!, strigă unul din spate. Miare nu există!

- Vezi bine că există, uite, na!, zice ăla cu şapca. Bancnota se plimbă de la unul la altul. Vreau să aibă posibilitatea să vadă cu ochii lor filigranul. Cine l-a văzut, amorţeşte şi nu se opune atunci când bancnota îi e luată din mână.

- Eşti d-ăla cu alba-neagra?, întreabă unul.

- Eşti niţel dus cu căpuţu', nu?, strigă un tânăr cu mâini mari. îşi trece întruna cu mâna prin părul creţ, şi

care are deja început de chelie la tâmple. Alba-neagră, ce mai! Da' şi un pic dus!

- Vreau înapoi bancnota mea!, spun eu tare şi hotărât.
- Daţi-i banii!, strigă ăla cu şapcă.
- Da-i adevărată!, spune cel cu început de chelie. în mâinile lui, bancnota pare mai mică.
- Sunt banii lui!
- Da' nu face dăcât să-i ardă! Are voie să facă asta?
- Normal, dacă-s ai lui!
- O arzi şi p-asta?
- Daţi-mi-napoi!, spun eu şi stau cu braţul întins. Fiecare a avut posibilitatea să se convingă că bancnota e autentică!
- Io nu!, strigă unul care a apărut ca din pământ, plin de pistrui şi care-ar putea fi fratele mai mic al creţului. în clipa următoare a smuls miarul din mâinile cele mari. Dacă o arde, nu i-o dau!, strigă el.
- îmi vreau bancnota-napoi, insist eu.
- Dă-i banii, repetă cel cu şapcă.
- N-ai tu treabă, lingăule!
- Dă-i-o înapoi, hai! Vrea să-i smulgă bancnota puştiului, dar nu reuşeşte.
- Dă-i-o!, strigă la el, sau chem poliţia! Mai aştept mult?
- Pesemne că sunteţi pă ţeavă, voi doi?, spune ăla micul şi-mi înapoiază bancnota numărul paisprezece, căreia-i dau foc imediat.
- Am spus io, am spus doar, o arde, o arde! Căcat, nuuu!
- Ce vrea să fie asta?!, strigă ăla mare.
- Lipseşte ceva? Ce?, îl întreb eu. Se schimbă ceva? El mă priveşte fără să-nţeleagă nimic. Ia spuneţi,

ce vă lipseşte?, strig eu şi îmi dau seama de dubla semnificaţie a întrebării mele abia când văd că se face roşu la faţă şi, chiar în mijlocul frunţii, i se umflă o venă.

- Banii de prisos aduc nenorociri, spun eu. Ce anume aţi face dumneavoastră cu...

- Noi nu avem bani de prisos, spune şapca. în orice caz, eu n-am!

- Bine că s-a prins şi isteţu' ăsta...

- Spuneţi dumneavoastră mai departe ce vedeţi că se-ntâmplă aici, îi îndemn eu şi pescuiesc numărul cincisprezece din geantă.

- Şi ce-aveţi acolo înăuntru? Numa' bani?

- Bancnote, numai bancnote!, strigă o femeie care-ntinde mâna spre geanta mea. Doar le văd, le văd io!, zbiară ea.

Pentru orice eventualitate, închid fermoarul de tot şi şi-i dau foc repede bancnotei numărul cincisprezece.

- Doar nu puteţi să le daţi foc la banii noştri! Aşa ceva nu să face!

Lecţiile pline de-nvăţăminte dor întotdeauna. Sunt surprins şi bucuros să constat câtă putere porneşte de la mine. Schimbările sunt foarte simple, dacă dai un exemplu.

- Aşa ceva nu se cuvine!, strigă mai mulţi.

Cât de uşor îmi este să-mi fac treaba atunci când ea se bucură de atenţie. Şi cât de corect este să te livrezi absolut nemijlocit populaţiei, în loc să vorbeşti de la înălţimea unei scene sau să te ascunzi într-o galerie. Numai în felul acesta poate o idee să-şi pună-n valoare efectul adecvat. Şi când te gândeşti că sunt abia la numărul şaisprezece, numărul şaisprezece din şaizeci şi trei de mii! Sunt în grafic: Oare cum are să arate lumea când toţi talerii picaţi din stele se vor fi

întoars la locul lor în cer?

CAPITOLUL ZECE

în care Peter spune ce anume a realizat el şi de ce este fericit. îndemn insistent la continuarea luptei. Promisiunea iubirii. Sfârşitul romanului.

Pe scurt, situaţia mea e următoarea: Sunt cel dintâi deţinut economic! Acum, că sunt în stare să rostesc lucrul acesta, lumea s-a transformat. Sunt cel dintâi deţinut economic — altă explicaţie nu există. Şi nici nu e nevoie să spun mai mult. Cu toate astea, aş vrea să mă folosesc de timpul care mi-a fost acordat şi să anexez o serie de explicaţii, ştiind foarte bine că personalul medical e obişnuit să interpreteze întotdeauna explicaţiile noastre numai ca pe un nou simptom al bolii cu care ne-a diagnosticat. Din această cauză, ei nu sunt în situaţia de a evalua adevărata importanţă a cuvintelor noastre.

Şi discursul acesta are să dispară în dosarele mele. Spre deosebire de antevorbitorii mei, eu nu am însă câtuşi de puţin interesul de a produce impresie, folosind o logică cotidiană pentru a face dovada însănătoşirii mele şi pentru a obţine pe această cale eliberarea mea.

Când, de fapt, în cazul meu lucrurile sunt simple şi clare ca lumina zilei. Fiecărui om îi este îngăduit, cel puţin la noi în RFG, să-şi ardă propriii săi bani. Conform paragrafului 903 din Codul de procedură civilă, proprietarul are voie din principiu să procedeze cum doreşte cu lucrurile care îi aparţin. Nu există nici un temei împotriva mea. Cu toate astea, încercările mele de a-

mi arde banii în public au fost împiedicate, stopate sau obstruc- ţionate de către actanţi de stat sau de către actanţi care nu reprezintă statul. Uşile aşezământului nostru sunt încuiate şi păzite zi şi noapte, ferestrele sunt cu neputinţă de deschis, iar acele substanţe care, vizavi de mine, sunt declarate a fi medicamente, eu sunt obligat să le ingerez sub supraveghere. Trebuie să recunosc, aceste pastile îmi stimulează gândurile. Abia când am depăşit starea de rău şi de ameţeală, ele îmi oferă posibilitatea să ajung în orice etapă temporală a vieţii mele doresc, ba chiar să păşesc de-a dreptul în ea, ca şi când şi în amintire ar domni permanent şi pretutindeni prezentul. Chiar şi atunci când se mai întâmplă să mi se pară că-mi aduc aminte de vise pe care nu le-am avut, acestea se desfăşoară cu maximă luciditate. Pe lângă această modalitate de a-mi petrece timpul, ele îmi oferă şi posibilitatea de a urmări şi de a verifica procesul de naştere a ideilor mele.

Bineînţeles că nu duc lipsă de aşa-zişi prieteni care mă sfătuiesc să recunosc totul şi să semnez ceea ce mi se oferă spre semnare, pentru ca după aceea să mă bucur de viaţa mea. Aproape-n fiecare zi există astfel de oferte de care sunt obligat să mă apăr! Sunt asigurat solemn că mi-aş putea vedea liber de drumul meu, dacă n-aş face decât să mă declar dispus să nu-mi mai ard banii în public. Dar oare i se poate cere unei cântăreţe să renunţe la ascultătorii ei? Sau unui fotbalist, să joace numai în curtea din spate? De trei ori mi-au dat drumul, de trei ori m-am întors sub ceasul care arată orele de pe tot globul, de trei ori am avut ocazia să simt pe pielea mea câtă putere emană bancnotele care ard.

Reproşul că aş fi violent e ridicol. Nu ripostez decât

împotriva acelora care sunt prea slabi ca să suporte exemplul meu. în loc să urmărească hoţi, poliţia se repede în mod regulat asupra mea. Din toate bancnotele care mi-au fost furate în cursul acţiunilor mele, mi-au fost aduse înapoi un număr ridicol de şaptezeci şi patru de bucăţi, din care nici una nu a rămas intactă.

Iritarea populaţiei noastre şi a organelor ei de protecţie a făcut ca bănuiala mea să se transforme în certitudine: Am descoperit realmente punctul nevralgic al societăţii noastre, care este totodată exact acel punct din care ea poate fi vindecată. Pe mine nu mă interesează nici teoriile economiştilor, nici acelea ale criticilor de artă care se-nghesuie la acţiunile mele. Mă bazez exclusiv şi integral pe propria mea experienţă. Ceilalţi n-au decât să le aibă pe-ale lor. Acela care priveşte problema fără păreri preconcepute vede dificultăţile aproape imposibil de surmontat pe care le are fiecare dintre noi atunci când e vorba să scape de banii lui într-un mod cuviincios. Marele număr de scrisori pe care le-am primit în ultimele săptămâni şi luni de zile atestă urmările triste, ba chiar îngrozitoare pe care le aduc cu sine cumpărăturile sau depozitele de bani. Eu unul sunt convins: Pericolul banilor e cu neputinţă de supraevaluat. Arderea lor e lesne de înfăptuit de către fiecare ins în parte, dar în egală măsură şi de întreprinderi, partide sau state întregi. Cât de greu trebuie să fie să te prefaci că nu ai soluţii, în loc să faci ceea ce e corect! Cine vrea să ştie, poate să ştie!

Ajung la final, căci şi vorbăria mea poate fi în măsură să distragă de la acţiune. De aceea am să răspund la-ntrebarea: De ce vă ardeţi banii? – Orologiul universal. Respingeţi proprietatea privată asupra mij-

loacelor de producţie? – Aurora et labora. Doriţi ca, în

felul acesta, să vă faceţi public protestul faţă de concepţia fundamental materialistă a societăţii noastre? – Bani din stele. Nu mă las împins în discuţii care nu fac decât să aducă-n prim-plan lucruri lipsite de importanţă şi situaţii personale. Orologiul universal. Aurora et labora, bani din stele, punct. Toată lumea ştie: Dacă eu ies, banii ard.

Ceata celor care sunt gata să urmeze exemplul meu creşte întruna. în fiecare zi primesc scrisori în care oameni din toate clasele şi păturile sociale reacţionează cu entuziasm la ideile mele, care-mi trimit fotografii în care pot să văd cum ei înşişi ard bani în public. Valoarea bancnotelor respective este lipsită de importanţă. Printr-un mare număr de oameni dispuşi să mă ajute de bună voie, mi s-a oferit posibilitatea de a-mi continua munca de aici şi de a-mi trimite banii la aceia care mă roagă s-o fac, pentru ca apoi să-i ardă în public. Dacă o fac cu mâna mea sau dacă o fac alţii pentru mine, oameni pe care eu îi numesc „revoluţionari", nu are nici o importanţă.

De aceea pot să afirm pe bună dreptate: Mi-am găsit locul în societate! Asta înseamnă să lupţi în acel loc în care eşti mai eficient decât oricine. Deja un număr mic de bancnote arse au fost de ajuns încât să reveleze întreaga slăbiciune a lumii noastre. Nimeni nu este în măsură să-şi imagineze de ce putere incomensurabilă dispunem, dacă ne urmăm în continuare drumul!

Acela care şi-a găsit locul în societate îşi găseşte, mai devreme sau mai târziu, şi fericirea. De îndată ce marea mea operă va fi fost dusă la îndeplinire – când am să pot să anunţ că nu mai dispun nici măcar de o singură bancnotă –, ea are să vină la mine, ea, aceea la care mă gândesc în fiecare zi! Căci, atunci, nu mai

există bani care să stea între noi, atunci nu ne mai desparte nimic, atunci dispar şi toate motivele ca să mai fiu ţinut în acest aşezământ. împreună cu ea, pot să mă hotărăsc de bună voie să rămân. Aici nu ne lipseşte nimic. Dimpotrivă! Ce binefacere, să te descurci fără bani. – în sfârşit, slăbesc! Şederea aici îmi prieşte la fel de mult ca o cură pe bază de post! Unii dintre noi sunt într-adevăr mai speciali. Dar asta nu afectează deloc relaţia dintre noi. Ca peste tot, trebuie să te adaptezi unul la altul. Există oare vreun loc unde lucrul acesta e simplu?

Dragi membri ai personalului, dragi colocatare şi dragi colocatari, cine este pregătit să trăiască, să-mi urmeze exemplul! Dă foc, altfel eşti pierdut! Când limba clopotului are să bată cea din urmă oră, iar construcţia lumii se va face fărâme, va fi fost prea târziu ca să-ţi mai aprinzi focul! Vă mulţumesc.

îndemnul de a scrie un roman picaresc i-l datorez Irinei Liebmann. Pentru încurajările permanente am a le mulţumi în primul rând Christei Schulze şi lui Thomas Fritz, precum şi Silviei Bovenschen, lui Gunhild Brandler, Danielei Dahn, lui Dietmar Ebert, lui Thomas Geiger, Măriei Gronwald, lui Peter König, lui Ulrike Korb, Irinei Liebmann, lui Karsten Ludwig, Juttei Penndorf, Patriciei Reimann, lui Ralph Schock, Franz Wintzel, John Woods.

îi mulţumesc lui Stefan Peterlowitz, care mi-a încredinţat povestea fugii sale. îi mulţumesc lui Romy Gehrke pentru filmul ei *Fábrica ocupada.* Pentru o serie de informaţii utile, aş vrea să le mulţumesc lui Karl-Heinz Wissel şi lui Helmut Höge, precum şi acelora care nu au dorit ca numele lor să fie menţionate.

Calde mulţumiri le adresez lectorei mele Petra Gropp precum şi Editurii S. Fischer, pentru maniera

plină de sensibilitate şi răbdare cu care au fost în permanenţă alături de mine pe durata lucrului la acest roman.

înainte de toate, însă, îi mulţumesc soţiei mele, căreia îi este dedicată această carte.

* în traducere exactă: „Spune-mi de-a cui parte eşti”, (n. tr.)

* Trust de presă înfiinţat de Axei Springer care editează peste 230 de ziare şi reviste, (n. tr.)